LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
(ԹՐԱՄՎԱՅԻ ՀԱՄԱՐ) Métro : TOLBIAC

Téléphone : GOBelins 15-70
Chèque Postal Paris 1678-63

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ
MARDI 1er Août 1939

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՆԵՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4106 Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԽՕՍՔ

ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹԱՐՄԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Քաղաքական դէպքերը չափազանց արագ կը թաւալին։ Ու այս ընդհ. թոհուբոհին մէջ, դժուար կ'ըլլայ կեդրոնանալ անոնցմէ որեւէ մէկուն վրայ։ Մնաց որ, «գիշերները յղի են» հի -մա, ու գրեթէ ամէն լուսցող օր անակնկալ մը կը բերէ իր հետ։

Փորձենք, ուրեմն, համադրել, ուրուագծի մը ձեւով, վերջին երկու շաբաթներու դէպքերը, «յիշողութիւնները թարմացնելու համար»։

Մոսկուայի մէջ յանկարծ պաղ հով մը կը փչէ։ Թէեւ, կը շարունակեն բանակցիլ։ Կրեմլինը, որ չոր ու ցամաք ժխտումներ կուտայ, կը դնէ նոր պահանջներ։ Լոնտոն կ'ընդդիմանայ։ Փարիզ կը թելադրէ զիջիլ։

Ու ահա, «բարեխառն» հով մը։ Մոլոթով կը ժպտի՛։ Չէյմպըլէն, որ յոռետես էր ութ օր առաջ, կը սպասէ վերջին տեղեկութիւններու, նպաստաւոր յայտարարութիւն մը ընելու համար։ Խաղաղութիւնը, որ երբեւէ զինակցութեամբ պիտի փրկուի, պիտի յանձնուի սպայակոյտներուն։

Էնկիւրի, իր կարգին, շարժման մէջ է դրած իր ամբողջ մեքենան։ Կրեմլինի բանակցութիւնները կրնան բախտորոշ ըլլալ իրեն համար։ Ու կը կրկնէ իր պայմանը՝ Անգլիոյ,— զինակցէ Ռուսիոյ հետ, որ զինակից մնամ քեզի հետ...

Թիէնցինի մէջ եւս կը բանակցի Անգլիա։ Ճափոն կորուկ կերպով կը դնէ իր պահանջները,— ես եմ Տէրը Արեւելքի միակ տէրը։ Ալպիոն կը փորձէ չարժել Միաց. Նահանգները։ Ուաշինկթըն կը մերժէ «նոյնիսկ մէկ հատիկ մարտանաւ ղրկել»։ Ճապոնը՞կը։ Ո՞վ պիտի հանէ զայն։ Արեւմուտքը, Տանցիկէն մինչեւ Տարանթօ, Դամոկլեան սուր մըն է,— ի՞նչպէս երկարիլ մինչեւ ճափոնական ջուրերը։ Ու Անգլիա «կը զոհէ իր շահերը՝ իր շահերը պաշտպանած ըլլալու համար»։ Առանցքը կը հրճուի։ Լոնտոն կը մայլի։ Փարիզ կը դառնանայ։ Իսկ՝ Ուաշինկթըն կը փորձէ, նաւու տեղ, ղրկել... ազդարարութիւն մը։

Տանցիկ կը պահէ իր ջերմութեան աստիճանը։ Պիտի յարձակի՞ Ռայխը։ Ե՞րբ։ Ու չփոթը կը շարունակուի դեռ, աւելի թանձրացնելով անստուգութիւնը։

Ու կը մոռցուի, կարծէք, որ Տանցիկը ոչ Փրակա է, ո՛չ ալ Վիէննա։ «Մտնելու» խնդիր չկայ այս անգամ,— քանի որ Ռայխը հոն է արդէն։ Տեղա՛ցի։ Այլ՝ «հանելու» խնդիր մը, (մաքսատան կամ ուրիշ հաստատութեանց լեհ պաշտօնէութիւնը)։ Վարշաւիա կ'ըսէ.— «Ոչ մէկ բանակցութիւն Տանցիկի մասին»։

Պերլին կ'ըսէ.— «Ոչ մէկ պայման Տանցիկի մասին»։

Պերլին-Մոսկուա բանակցութիւնները կը հաստատուին։ Ռայխը նոր վարկ կը տրամադրէ Ռուսիոյ։ Ու նոյն Մոլոթովը կը ժպտի նաեւ գերմանական դեսպանին։

Պուլկարիոյ վարչապետը Պերլին կ'այցելէ։ Եուկոսլավիոյ խնամակալը՝ Լոնտոն։ Առաջինը յոռետեսութիւն կը ստեղծէ։ Եւ, «թիւրիմացութիւնները փարատելու համար», Սոպրանիէֆ նախագահը չունչը կ'առնէ Անգլիոյ եւՖրանսայի մայրաքաղաքը։ Արդի՞ւնք։ Տնտեսական կապեր,- կ'ըսեն իրազեկ շրջանակները - Գերմանիոյ հետ, ու բարեկամական՝ արեւմտեան պետութեանց հետ։ Իր զրոյցներով, յանկարծ, դէպի Վոսփոր ու Եգէական կը մեկնի նաեւ Ռումանիոյ թագաւորը։ Պէտք է ամէն գնով սիրաշահիլ Պուլկարիան։ Թուրքիա, մտահոգ, կը պարտադրէ իր զինակից Ռումանիան՝ զիջիլ Տոպրուճան։ Գուցէ եւ՝ Յունաստանը՝ Տէտէ Աղաճի մասին։ Իտալիա Ալպանիա է։ Ու Ալպանիան՝ Պալքան է։ Իսկ Թիրանան շատ մօտ է Կէլիպոլուի, երբ մանաւանդ Պուլ-կարիան սիրաշահուած պատուար մը չէ։ Ու, ահա, վեհապետներու ժողովի մը լուրը, որ չհաստատուեցաւ։ Ո՞ւր։ Ե՞րբ։ Ինչո՞ւ առանց Եուկոսլավիոյ խնամակալին։

Սպանիան կրկին կը գրաւէ ուշադրութիւնները։

Պուրկոս կը հարթէ դժուարութիւններէն մին,— կը ստանայ ոսկիի պաշարը։ Ու կը ջանայ հարթել նաեւ ներքին դժուարու-թիւնները։ Ե՞րբ պիտի գործադրուի Զիանօ - Ֆրանքօ համաձայնութեան արդիւնքը։ Կը մնայ անորոշ։ Թէեւ, մամուլը կը ծամծմէ, արդէն, «սպանիական կայսրութեան» նախապահանջներու բանաձեւը։ Պուրկոս կ'որոճայ, կ'ըսուի, Ճիպրալթար ու Թանճէր...

Միացեալ Նահանգները կը ճշդեն իրենց դիրքը։ Այսինքն՝ կը մնան հոն՝ ուր որ էին,— հակառակ Րուզվէլթի երկրորդ փորձին։ Որա՝ Րուզվէլթի դէմ։

Հունգար մամուլը կրակ կը տեղայ Ռումանիոյ վրայ։ Ռումէն բանակէն Հունգար զինուորներ փախուստ կուտան դէպի Հունգարիա։ Ճնշումներու պատմութիւններ։ Բողոք։ Ու գերման մամուլը, հասկնալի կերպով, իւղ կը լեցնէ կրակին վրայ։ Հարաւէն Պուլկարիա։ Արեւմուտքէն՝ Հունգարիա։

Թուրքիա աննախընթաց կերպով կ'ամրացնէ իր սահմանները՝ Թրակիայէն մինչեւ Ալեքսանտրէթ։ Զինուորական զոյգ պատուիրակութիւններ՝ Էնկիւրի՝ Լոնտոնէն ու Փարիզէն։ Ու զինուորական զոյգ պատուիրակութիւններ՝ Էնկիւրիէն Լոնտոն։

Իտալեւթուրք յարաբերութիւնները աւելի կը սրուին։ Հռոմ կը շարունակէ ուժ կեդրոնացնել։ Էնկիւրի կը մտահոգուի։ Կը փրփրի։ Կը վախնայ ու կը սպառնայ։ Ու կ'արծարծէ Երկոտասան կղզիներու խնդիրը։ Բուռն վէճ երկու երկիրներու մամուլներուն միջեւ։

Սանճաքի ողբերգութիւնը իր լրումին կը հասնի։ «Հանգրուան առ հանգրուան» — ինչպէս նախատեսեր էինք, այս էջերուն մէջ, աւելի քան տարի մը առաջ,— Թուրքիա կը տիրանայ Հայոց Ծովին եւս...

Ու կ'ալեկոծի նաեւ մեր Սփիւռքը...

Վ. ԻՇԽ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԷՅՄՊԸՐԼԷՆ ԿԸ ՊԱՐԶԷ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Չէյմպըլէն երէկ, խորհրդարանին մէջ, պիտի խօսէր միջազգային կացութեան մասին։ Ան ոչ միայն ճշդումներ պիտի ընէր Մոսկուայի բանակցութեանց մասին, այլեւ, օգտուելով խորհրդարանի վերջին նիստերէն, պիտի ուզէր ընդհանուր ակնարկ մը նետել կացութեան վրայ։ Եւ որովհետեւ լայն ծանօթութիւններ չէր կրնար տալ Մոսկուայի բանակցութիւններու մասին, Չէյմպըլէն պիտի նախընտրէր ծանրանալ մասնաւորապէս Տանցիկի, ինչպէս նաեւ Տայր. Արեւելքի մասին։

Լոնտոնի մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Մոսկուայի բանակցութիւնները դեռ մէկ ամիս կը տեւեն։ Գալով զինուորական պատուիրակութեանց առաքումին, առիկա կախում պիտի ունենայ այն տեղեկագրէն, զոր Սիծի պիտի ուղարկէ Լոնտոն՝ Մոսկուայի մէջ իր ունեցած վերջին տեսակցութիւններու մասին։ Ստոյգ է միայն որ անգլիական զինուորական պատուիրակութեան նախագահը պիտի ըլլայ ծովակալ մը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԱՌԱՆՑՔԻՆ ՀԵՏ Է

Հունգարիոյ արտաքին նախարարը ամառնային համալսարանական դասընթացքներու առթիւ ճառ մը խօսելով յայտարարեց.

— Հունգարական ոչ մէկ շահ հակառակ չէ Առանցքին շահերուն։ Հունգարիա պատճառներ ունի ուժգին կերպով շեշտելու թէ ինք հաւատարիմ պիտի մնայ իր բարեկամներուն։ Մենք խաղաղասէր ազգ մըն ենք, եթէ մեզ հանդարտ ձգեն։ Բայց, յանուն խաղաղութեան մենք մեր իրաւունքներէն ամենափոքր մաս մը չենք զիջիր։ Մենք չափաւոր ազգ մըն ենք, ու կը պահանջենք միայն այնքան, որքան որ անհրաժեշտ է մեզի։

Ի՞նչ տրամադրութիւններ կան նոր հրովարտակներուն մէջ

Հրովարտակ-օրէնքները, որոնք հրատարակուեցան շաբաթ օր, կը վերաբերին, ինչպէս գրեցինք, ֆրանսական ընտանիքին պաշտպանութեան, ազգ. պաշտպանութեան, ցորենի քաղաքականութեան, տուրքերու, եւն.։ Ընդամէնը 34 հրովարտակներ։ Այսօր կուտանք կարգ մը մանրամասնութիւններ։

ԾՆՈՒՆԴՆԵՐԸ ՔԱՋԱԼԵՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Նորակազմ ընտանիքի մը առաջին զաւկին ծնունդին առթիւ կառավարութիւնը պիտի տայ 2 — 3 հազար Ֆրանքի պարգեւ մը, համաձայն ամսական աշխատավարձին, (Փարիզի մէջ միջին աշխատավարձը 1500 ֆր. հաշուելով՝ այդ պարգեւը պիտի գնահատուի 3000 Ֆրանք)։

Ընտանեկան նպաստ պիտի տրուի ամէն աշխատաւորի, վարձու աշխատանքով ըլլայ թէ ոչ, որ հայր է նուազագոյն երկու զաւկի։ Այդ նպաստը պիտի բարձրացուի երկրորդին զաւկին համար 10 առ հարիւր համեմատութեամբ, հիմ բռնելով ամսական միջին աշխատավարձը։ 20 առ հարիւր համեմատութեամբ՝ երրորդ զաւկին համար, եւ նոյն համեմատութեամբ յաջորդ զաւակներուն համար։ Այս նպաստները պիտի տրուին մինչեւ որ 14 տարեկան ըլլայ երախան, (նպաստը պիտի շարունակուի մինչեւ 17 տարեկան, եթէ դպրոց կը յաճախէ երախան)։

Մասնաւոր նպաստ մը պիտի տրուի նաեւ տանտիկնոջ՝ եթէ չաշխատիր։

ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ԳԻՒՂԱՑԻ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ

Կառավարութիւնը հինգէն քսան հազար Ֆրանք փոխատուութիւն մը պիտի ընէ այն երիտասարդներուն, որոնք կ'ամուսնանան եւ տասը տարի հողին կապուելու պայմանագիր մը կը կնքեն։ Տոկոսը հարիւրին 4,25։ Այս գումարը պիտի վերադարձուի տասը տարուան ընթացքին վեցամսեայ մասնավճարներով եւ ամուսնութենէն մէկ տարի վերջ սկսելով։ Այս գումարէն պիտի կըրճատուի 2000 Ֆրանք՝ երբ նորակազմ ընտանիքը զաւակ մը ունենայ առաջին տարուան մէջ, 3600 Ֆրանք՝ երբ զաւակ մը ունենայ երկրորդ տարուան մէջ։ Եւ այսպէս յաջորդաբար, այնպէս որ երբ հինգերորդ տարուան մէջ հինգերորդ զաւակ մը ունենայ, կառավարութիւնը կը հրաժարի իր փոխ տուած գումարէն։

ՄԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Խիստ պատիժներ վիժումներու դէմ (օրինական հետապնդում ընդդէմ ծննդկան մայրերու, բժիշկներու, դայեակներու եւ «փորձառու կիներու, որոնք վիժում կը փորձեն)։ Դատական բժիշկներու կողմէ հսկողութիւն այն պարագաներուն մէջ՝ երբ վիժում պիտի կատարուի փրկելու համար մօր կեանքը։ Հսկողութիւն մայրանոցներու վրայ։ Առանց ձեւակերպութեան՝ մայրանոց պիտի ընդունուին յղի կիները։ Երբ կին մը կը պահանջէ գաղտնի պահել իր ծննդաբերութիւնը, գաղտնիքը պիտի պահուի։

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԻ

Խիստ պատիժներ պոռնկագրական հրատարակութեանց հեղինակներուն դէմ, որոնք պատկերներով, շարժանկարներով, պատմութիւններով, երգերով կը խաթարեն ցեղային բարոյականը։

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Պիտի սահմանափակուի նոր գինետուն բանալու ազատութիւնը։ Օտարականներու իրաւունք պիտի չտրուի ոգելից ըմպելի ծախելու կամ գինետունբանալու։ Պատիժ օժինդը չինողներու եւ ծախողներու։ Պայքար ալքոլամոլութեան դէմ,— տարեկան վեց ժամ դաս ալքոլամոլութեան աղէտին մասին, ամէն դպրոցի մէջ։

*** Ընտանիքներու նիւթական օգնութեան աղբիւր՝ նոր տուրքեր պիտի դրուին ամուսնալուծեալ ամուրիներու, առանց զաւկի այրի մնացողներու վրայ։

Ինչպէս նաեւ 300 Ֆրանք տուրք ախորժաբեր ըմպելիներու պատրաստութեան համար գործածուած ալքոլին իւրաքանչիւր հեքթոլիթրին վրայ։

ՏՈՒՐՔ ԱՄՈՒՐԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆԶԱՒԱԿ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Բոլոր ամուրիները, անզաւակ մնացած ընտանիքները, ամուսնալուծեալները իրենց եկամուտի տուրքին հետ կը վճարեն «ամուրիներու տուրք» մը, որ նոր հրովարտակով կը բարձրացուի աւելի։

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

Ժառանգութեան իրաւունքը պիտի բարձրացուի ի նպաստ ժառանգորդներուն,

20 առ հարիւր համեմատութեամբ՝ եթէ մեռնողը կը թողու երեք զաւակ։

50 առ հարիւր համեմատութեամբ՝ եթէ մեռնողը կը թողու չորս զաւակ։

ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նոր տնօրինութիւններ ազգ. պաշտպանութեան (լրտեսութիւն, դաւաճանութիւն), ազգ. միութեան (անջատողական շարժում), խափանարարութեան մասին։ Ընդլայնում զինուորական ատեաններու իրաւասութեանց եւ յաւելում հանրային ապահովութեան պաշտօնէութեան։

ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վարչապետութեան հովանաւորութեան տակ ստեղծուած է քարոզութեան եւ զեկոյցի գործավարութիւն մը, որուն պաշտօնն է գործակցութիւն ստեղծել քարոզութեան եւ տեղեկատուութեան դիւաններուն միջեւ, հսկողութիւն կատարել սինէմաներու եւ ձայնասփիւռին վրայ։ Այս գործավարութեան գլուխը դրուած է Ժան Ժիրօտուն, ծանօթ վիպագիրը, որ դիւանագէտ մըն է նոյն ատեն։ Ձայնասփիւռը եւս պետականացուելով՝ դրուած է վարչապետին հովանաւորութեան տակ։ Տնօրէն կարգուեցաւ Փրոֆ. Լէոն Պրիյեուէն, որ ծանօթ է ընդգիտական գիւտերով, ձայնասփիւռի վերաբերեալ։

ՆՈՐ ԲԱՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐՏԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ԽՄԲ.— Պլիտայի ափ մը գաղութը (Ալճերիա), որ կը պատասխանէ ամէն հայրենասիրական կոչի, սիրուն նամակով մը կը գրէ մեզի թէ հանգանակած է 525 Ֆրանք։ Նամակը զանց կ'առնենք տեղի անձկութեան պատճառով.—

ՑԱՆԿ 10

Պլիտայի հայ գաղութէն՝

Ք. Թորոսեան	100
Ղ. Ալակէօզեան	100
Պ. Արգումանեան	75
Ն. Պետիկեան	50
Օ. Սարաֆեան	25
Տ. Սարաֆեան	25
Օ. Թէրզեան	25
Պ. Միքայէլեան	25
Յ. Պալոյեան	20
Հ. Յարութիւնեան	20
Ա. Ղազարեան	15
Հ. Պետիկեան	15
Փ. Գազանճեան	10
Ղ. Գալփաքճեան	10
Մ. Մուրատեան	10
Նովիլի գաղութին կողմէ՝	
Պ. Ներսէսեան	50
Հ. Սամուէլեան	30
Ղ. Գրիգորեան	25
Մ. Դաւիթեան	20
Խ. Յովհաննէսեան	25
Ն. Մխիթարեան	15
Օ. Պէզիրճեան	15
Մ. Մուրատեան	15
Յ. Յովհաննէսեան	15
Տ. Խաչէրեան	10
Փոքրիկներ Ի. եւ Ա. Խաչէրեան	10
Խ. Աւետիսեան	10
Հ. Թորոսեան	10
Վահանեան	10
Գ. Գրիգորեան	10
Յ. Նաճարեան	10
Մ. Աֆարեան	10
Յ. Սամուէլեան	10
Տիկ. Խրաբալեան	15
Փոքրիկներ Մուշեղ, Լուսիկ եւ Ազատ Յովհաննէսեան	15
Սէն Ժէրմէն ան Լէյ գաղութին կողմէ՝	
Մ. Դաւիթեան	150
Մ. Գույումճեան	50
Հ. Նաքաշեան	50
Կ. Քիլիմլեան	50
Ղ. Հայրունի	50
Կ. Եալընըզեան	50
Յ. Պօղոսեան	50
Օ. Պայրամեան	50
Խ. Գազանճեան	20
Ա. Փափազեան	50
Ա. Քըզըլեան	50
Յ. Թորոսեան	100
Յ. Խաչէրեան	50
Ա. Սարգիսեան	50
Յ. Պօղոսեան	50
Վէզինէի եւ Շաթուի գաղութին կողմէ՝	
Յ. Սրապեան	100
Վ. Մոսկոֆեան	100
Բ. Զինոզեան	50
Ե. Ունճեան	20
Մ. Պէրպէրեան	20
Մ. Կոստիկեան	30
Իշխանուհի եւ իշխան Բորիս Երկայնաբազուկ	200
Տարօն Տուրուբերանի Հայր. Մ. Թեան Մարսէյլի մասն.	200
Ալպէռ Գագմաճեան	15
Գումար՝	2,460
Նախորդ գումար	20,690
Ընդհ. գումար՝	23,150

Փօլ Ռէյնոյի ճառը

Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8ին ձայնասփիւռով երկար (մէկ ժամ) ճառ մը խօսեցաւ ելմտական նախարարը, Փօլ Ռէյնօ։ Ցետոյ այս ճառը անգլերէնի թարգմանուելով հաղորդուեցաւ ամերիկեան ձայնասփիւռի կայանին։

Փօլ Ռէյնօ պաշտպանեց կառավարութեան քաղաքականութիւնը, հրովարտակ-օրէնքներու տրամադրութիւնները եւ մասնաւորաբար ըսաւ թէ կառավարութեան միակ մտահոգութիւնն է զօրացնել Ֆրանսան, որ ստիպուած է այսուհետեւ ապրիլ այնպիսի ժողովուրդներու կողքին, որոնք զինուած են ծայր աստիճան։

Ֆրանսա լծուած է սպառազինութեան արշաւի մը, հակառակ իր կամքին։ Արդ, ով որ վազքի մէջ կը մտնէ, պարտաւոր է վազելու եւ որպէսզի շահի յաղթանակը՝ պէտք է վազէ բոլորէն արագ եւ ըլլայ դիմացկուն։ Ծերացած Ֆրանսան դատապարտուած է անհետանալու, մինչ ոտքի կը կանգնի երիտասարդ ու բարախուռն Ֆրանսան։ Կ'անհետանայ այն Ֆրանսան, ուր ամէն մարդ կ'ուզէր շատ դրամ շահիլ բայց քիչ աշխատիլ, շատ նպաստ ստանալ բայց քիչ տուրք վճարել, շատ արձակուրդ ընել բայց քիչ ծառայել, շատ հանգստեան

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՎՂՎՈՏԳԱՅԱՆ ԹՅՈՒՆ

(պատմվածք)

Գրեց՝ ՍՈՍ ԴԱՎԹՅԱՆ

— Ա —

Իմ ծննդյան տարեթիվը ես ինքս էլ չգիտեմ ճշգրիտ։ Ծնողներս ինձ ասում էին, որ ես ծնվել եմ 1900 թվականի գարնանը, երբ ծաղկում էին ծիրանենիները։ Ես ծնվել եմ Ղարաքիլիսայի շրջանի Ղարաքոյուն գյուղում։ Ղարաքոյը մի փոքրիկ գյուղ էր, որ գտնվում էր Ղարաքիլիսայի և Ալեքսանդրապոլի միջև։ Գյուղի մոտով անցնում էր Ալեքսանդրապոլ–Ղարաքիլիսա մեծ ճանապարհը։ Ղարաքոյի բնակիչները հիմնականում զբաղվում էին երկրագործությամբ։ Ես մանկությունս անցկացրել եմ հենց այդ գյուղում։

Հայրս՝ Ավետիսը, ինձ ասում էր, որ ես ծնվել եմ ամենաերջանիկ ժամանակ։ Ես ծնվել եմ այն ժամանակ, երբ հայրս ամուսնացել էր մորս՝ Մարիամի հետ, և նրանք ապրում էին միմյանց հետ սիրով ու համերաշխությամբ։ Ես ծնվել եմ այն ժամանակ, երբ հայրս ունեցել է ամենամեծ ուրախությունը

ԿՈՂՄՆԿ ԵՐԳԵՔ

Երեքշաբթի, 4 ՀՈՒԼԻՍ 1939 Թիւրագ. Ս. Ջ.

Մէկ հոգին իսկ մեզ համար թանկագին է, մանաւանդ երբ հիւանդ է, կամ ծանր վիրաւորուած, կամ ալ մահուան դատապարտուած։ Ուրեմն ինչպէ՞ս կարելի է, որ մեր հիւանդանոցները, որոնք ամէն տարի հազարաւոր հիւանդներ կ՚ընդունին, ամէն տարի հազարաւոր հիւանդներ կը մահանան, ինչպէ՞ս կարելի է, որ մեր հիւանդանոցները ամէն տարի տարեկան հաշիւներու մէջ ցոյց տան, որ հազարաւոր հիւանդներ մահացած են, առանց ըսելու, թէ ինչո՞ւ մահացած են։

Ինչո՞ւ մահացած են։ Ինչո՞ւ մեր հիւանդանոցները, որոնք պէտք է ապաքինման տեղ ըլլան, կը դառնան մահուան տեղ։ Ինչո՞ւ մեր հիւանդանոցները, որոնք պէտք է ապաքինման տեղ ըլլան, կը դառնան մահուան տեղ։ Ինչո՞ւ մեր հիւանդանոցները, որոնք պէտք է ապաքինման տեղ ըլլան, կը դառնան մահուան տեղ։

ռոճիկ ստանալ բայց քիչ զաւակ ունենալ :

Իսկ երիտասարդ Ֆրանսան, որ կը զօրանայ օրէ օր, կը գրաւէ ծերացած Ֆրանսային տեղը, առնական էեւ վճռակամ : Այդ նոր Ֆրանսան գիտէ թէ ժամանակը չէ պահանջներու, այլ զոհողութեան :

Ելմտական նախարարը յետոյ ըսաւ թէ նոր տուրքեր դրուած չեն, այլ միայն աւելցուած է ամուրհներու տուրքը՝ ընտանիք կազմելու նպատակով : Կառավարութիւնը, որ իր ամբողջ ուշադրութիւնը զարձուցած էր սպառա – զինութեան վրայ՝ ամէն ծախք եւ զոհողութիւն նուիրելով զինուորական պաշտպանութեան, ապրուստի սղութեան դէմ պայքարի ճակատին վրայ : Եւ եզրակացուց թէ կառավարութեան ծրագիրները եւ նախատեսութիւնները պահուած են յաջողութեամբ, երկիրը կը զօրանայ հետզհետէ եւ կը բարգաւաճի :

Անգլեւ ճապոն բանակցութիւնները

Թոքիոյէն կը հաղորդեն թէ Զօր. Միւթօ եւ Քաթօ տեսակցութիւններ են ունեցած անգլ. պատուիրակութեան անդամներուն հետ, թիէնցինի խորհրդաժողովին չուրջ : Երկ առաւօտ վերսկսան պաշտօնական բանակցութիւնները : Լուրջ տարակարծութիւններ գոյութիւն ունին Անգլիոյ եւ Ճապոնի միջեւ, չինական դրամատուններու մէջ անգլիական ոսկիի պահեստին, ինչպէս նաեւ չինական տոլարի պահպանման չուրջ : Թոքիոյի անգլ. դեսպանը այս մասին երկար տեղեկագիր մը ղրկած է Լոնտոն, իսկ անգլիացի փորձագէտները կը պատրաստեն նոր հրահանգներ՝ անգլիական պատուիրակութեան համար : Այդ հրահանգները պիտի ճշդեն Անգլիոյ վերջնական դիրքը՝ այն խնդիրներու մասին, որոնց չուրջ տարակարծիք են Անգլիա եւ Ճապոն : Անգլիոյ տեսակէտը այն է, որ Ճապոնի պահանջները կ'արծարծեն միջազգային խնդիրներ, որոնք չեն կրնար լուծուիլ երկկողմանի բանակցութիւններով եւ անհրաժեշտ կը զարձնեն դումարումը խորհրդաժողովի մը, որուն պէտք է մասնակցին բոլոր շահագրգռուած պետութիւնները, մասնաւորաբար Ֆրանսան :

Ի՞նչ պատրաստութիւն կը տեսնէ Իտալիա Թուրքիոյ առջեւ

Ռոլսոյ «Ենի Կիւն» թերթը կը գրէ թէ ներկայիս երկոտասան կղզիներուն մէջ կը գտնուին իտալական 16 մարտանաւեր եւ 7 ընդօրէաններ : Կղզիներու իտալական հրամանատարութիւնը կը չարունակէ պարսել տալ կարգ մը կղզիներու բնակչութիւնը : Եւ նկատի ունենալով որ բազմաթիւ ոչ — զինուորականներ մանաւոր չոգեմակոյկներով Անատոլու կ'անցնին, հրամանատարութիւնը արգիլած է զինուորներու յարաբերութիւնը ոչ — զինուորականներու հետ :

Երկոտասան կղզիներու մէջ կեդրոնացած են նաեւ բազմաթիւ օդային տորմիղներ : Գերմանական նաւեր Թրիէսթէն Հոդոս տեւական կերպով ռազմամթերք կը փոխադրեն : Փալմոս կղզին բնակչութիւնը ամբողջովին տեղահանուած է : Ցոյն բնակչութիւնը կը խոշտանգուի եւ կը տեղահանուի : Մանարայի նաւահանգիստին մէջ ալ մեծ գործունէութիւն աչքի կը զարնէ :

Երկոտասան կղզիներու ընդհանուր կառավարիչն է Զօր. Կրացիանի, եւ Թովպիան գրաւող զինուորականը :

«Թան » կը գրէ թէ Իտալիա ծրագրած է օգոստոսին արշաւել Անատոլու, բայց կը բացատրէ թէ Թուրքիա չի վախնար, քանի որ ունի աքանչելի բանակ մը, ինչպէս նաեւ մեծ զինակիցներ՝ յանձին Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ :

Մինս կողմէ, Անատոլու գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Մարշալ Ճէվզի Զաքմակ կը չարունակէ իր քննութիւնը արեւմտեան Անատոլուի եղերքին վրայ, ընկերակցութեամբ բանակի քննիչներու եւ բազմաթիւ զօրավարներու : Մարշալը անցած է Այտըն եւ մեծ պատիւներով ընդունուած ժողովուրդին կողմէ :

Անգլիական զինուորական պատուիրակութիւնն ալ կը գտնուի նոյն շրջանին մէջ եւ մասնաւորաբար աչքէ կ'անցընէ ծովեզերքի ամրութիւնները : «Գոճաթէփէ» թերթիլանաւը տրամադրուած է պատուիրակութեան :

Անգլիա կը շարունակէ ոսկի թափել

Անգլիական թերթի մը քաղած տեղեկութիւններուն համաձայն, նուկո – սլավիոյ խնամակալ իշխանը յաջողած է համոզել բրիտանական կառավարութիւնը, որ նոր վարկեր բանայ Պալքանեան պետութեանց :

Այսպէս Լոնտոնի կառավարութիւնը նոր փոխատուութիւն մը պիտի ընէ Պելկրատի, ասկէ զատ պիտի բարձրացնէ իր գնումներուն քանակը Եուկոսլաւիայէն, մասնաւորաբար փայտի գնումը :

Լոնտոնի կառավարութիւնը փոխատուութիւն մը եւս պիտի կատարէ Պուլկարիոյ համար :

Ազգ. պարզեւախաղին շահող թիւերը

Ազգ. պարզեւախաղին 13րդ վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ «Վիլ ա'Ալժէ» նաւին մէջ, Մարսէյլ – Ալժէ ճամբուն վրայ, անցեալ չարաթ գիշեր : Ծովը խաղաղ էր, նաւը հասած էր Պալէարեան կղզիներուն բացերը, երբ, ժամը 9ին, սկսաւ վիճակահանութիւնը :

Հինգ միլիոնի պարգեւը չահեցաւ 555,531 թիւը :

Հետեւեալ երեք թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.— 1.179.207, 1.809.393, 1.468.317:

Հետեւեալ չորս թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ կէս միլիոն ֆրանք. — 995,635, 007,480, 1,261.488, 1.398.221 :

Հետեւեալ տասը թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 200,000 ֆրանք.— 1.195.813, 149.324, 757.428, 221.788, 744.955, 303.871, 069.482, 970.036, 355.105 081.357:

Իսկ այն թիւերը, որոնք կը վերջանան 22,188, կը չահին 100,000 ֆր. :

40.824 եւ 64.866 վերջացող թիւերը կը չահին 50.000ական ֆրանք :

1724 վերջացող թիւերը կը չահին 20.000ական ֆրանք :

420 վերջացող թիւերը կը չահին 5000ական ֆրանք :

79 վերջացող թիւերը կը չահին 1000 ական ֆրանք :

8 վերջացող թիւերը կը չահին 220ական ֆրանք :

4 վերջացող թիւերը կը չահին 110ական ֆրանք :

Իսկ հինգ միլիոնի պարգեւը չահող թիւէն մէկ պակաս կամ մէկ աւելի թիւ ունեցողը իրաւունք կ'ունենայ Ա. կարգով ճամբորդելու Մարսէյլէն Ալժէ եւ Ալժէէն Մարսէյլ :

ՊԱՏԻՈՁ ԼԵԳԻՈՆԻ սպայութեան չքանչան ստացան Զօր. Եւա Քիւրի, զիտնական, Թրիսթան Պէռնար, երդիծաբան, Փիէռ Միլ, վիպասան, որուն մէկ վէպը, «Մի՛ւրինա», թարգմանուած է հայերէնի :

ՄՈՒՍՈԼԻՆիի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Հիթլէր շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Դուչէին :

Ֆ. Կ. Խաչի օդափոխութեան կայանի Բ. խումբը կը մեկնի

Ֆ. Կ. Խաչի օդափոխութեան կայանի երկրորդ խումբը կը մեկնի 2 օգոստոս չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 10,20ին : Երախաները բերել ժամը 9ին, Gare d'Orsay, Salle des Pas Perdus :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

HAÏASTAN

Պարբերաթերթի 7րդ Թիւը (ցուլիս), հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.—

1789—1939 Ֆրանս. Յեղափոխութիւնը (խմբագրական), *Մարդուն եւ քաղաքացիին իրաւունքներուն յայտարարութիւն* (Ց. եղիազարեան), *Հայոց պատմութիւն* (Ժ. ար Թորկոմ), *Ընտանիք Հայերու կարճ պատմութիւններ, Հայ գրականութեան պատմութիւն* (Ա.), *Սբինդք* (քաղաստեղծ Գ. Գէորգեան), *Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքայիններ* (գեարոս եղիազարեան), *Հայ ժողովուրդը* (Լ. եղիազարեան), Haïastan *եւ հայ մամուլը, Դպրոցական եւ Հայաստան* (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք, Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՀԱՄԱՉ կը ծախուի:

Հասցէ.— **H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)**

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆ

(Քերթուածներ)

ԱՇԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ,

Գինն՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն

ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառելու մօտ)

Գինն՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50ֆր.

Դիմել հեղինակին,

17, Rue Damesme, PARIS

ՀՐԱՒԷՐ ՍԱՐՍԻԼԻՈՅ

ՀԱՅՐԵՆԱԿ. ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Կը հրաւիրենք Մարսիլիոյ մէջ իրենց գոյութիւնը պահող եւ հաստատուելու համար անհրաժեշտ օրինական գիմումները կատարած բոլոր հայրենակցական միութեանց վարչութիւնները որ՝ հաճին իրենց մէկ ներկայացուցիչը ղրկել, 4 Օգոստոս, Ուրբաթ երեկոյեան ժամը հիշդ 7ին Առաջնորդարանի մէջ, 57 rue Tapis Vert տեղի ունենալիք ժողովին, կազմակերպելու հաւար Մարսէյլի գաղութին մէջ Սանճաքէն գաղթող հայերու օգնութեան գործը:

Հարաւ. Ֆրանսահայոց Ազգ. կեդր. վարչութիւն

ՆՈՒԻՐԱՑՈՒԹԻՒՆ

Պ. Երուանդ Ցարութիւնեան կը նուիրէ 50 ֆր. Հաւազդայիի Փարիզի Մատնաճիւղին, փոխան ծաղկեպսակի, Սեթիան եղիազարեանի մահուան առթիւ:

ՁԵՐ ԲԱՂՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԴՈՐՏԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք խոսի հայ լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսացողներու, ակրանտիսմանի: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité-ի:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Կ'ուզուի գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ

Ստանձնած ենք Ֆրանսական բանակի զինուորներու համար հագուստեղէն կարելու պարտք: Տեւական աշխատանք, լաւ վճարում: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ ամէն օր, Հայ Մարտիկներու Միութեան գրասենեակը, 9, rue Thénard, Paris (5), մեթրօ Սէն Միշէլ:

ԾԱԽՈՒ Է առողջական պատճառաւ Ֆրանի մէջ Boulevard Carnot-ի վրայ նպարեղէնի, պուտղի եւ բանջարեղէնի բանուկ խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՌԹԻԻ

Ծախու է լաւ կահաւորուած սափրիչի խանութ մը, Ռքնօի ճիչդքովը, տեւական յաճախորդներով, 2 աթոռ կիներու եւ 2 աթոռ այրերու յատուկ: Տարեկան վարձք՝ 2880 ֆրանք: Փութացէք օգտուիլ առիթէն: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Գ. Մ. Համբարձումեանի, 28 Ռիւ Նասիօնալ, Պիյանքուր:

Ռուսական գործերը

Մոսկուայի մէջ զրոյց կը չրջի թէ զինադադարուած է եժով, որ չնորհազուրկ եղած եւ իր տեղը տուած էր Բերիայի: Պաշտօնական եղած է Զօր. Շթէյէն, որ հրամանատարն էր Մայր. Արեւելքի Ա. զօրաբանակին, իր տեղը կ'անցնի Զօր. Պոպով: Պաշտօնանկ եղած են նաեւ 78 բարձրաստիճան սպաներ, որոնց կարգին Զօր. Լուպին, որ օդնականն էր մարշալ Պլիւխէրի: Պաշտօնանկ եղած են նոյնպէս Թայիրով, գործավար Մոնկոլիոյ, Օրան՝ նաւային կացրդ Ուաշինկթընի խորհրդային դեսպանատան :

ՉԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՅԻՆ դինը քիլոն 3 ֆրանք 15ի պիտի բարձրանայ Օգոստոս 4էն սկսեալ :

ԱԼՊԻՐ ՍԱՐՕ, ներքին նախարարը, ինքնաշարժով կ'անցնէր էթուալի հրապարակէն, երբ ուրիշ ինքնաշարժ մը բախեցաւ նախարարին ինքնաշարժին: Ալպէր Սարօ չատ թեթեւ վէրքեր ստացաւ բախումին հետեւանքով :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԵՐԵԿՈՅԹ

Ն"ԽԱՁԵՒՆՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՒԷԻ «ՇԱՀՐԻԿԵԱՆ» ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

Ամիսը **Cinéma Casino Bourguignons** (Villa Auber)

2 Օգոստոս, Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8,45ին

ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ

(ՌՈՒՄԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՐՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

Թելադիր՝ ՉԱՐՏԱՆԻՆ, *Հայերէնի վերածեց՝ Ե.Ր.* ՍԷԹԵԱՆ
Եղանգաւորութիւն՝ Ա. Վ. ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՈՑ
Դերակատարներ՝ Ա. ՊՈՒՉՄԱ, Ժ. ՊԱՊԱՅԱՆԵԱՆ եւ Ռ. ԲՈՒՇԱՑԱ

Նաեւ պիտի ցուցադրուի

ԳԵՂԶԿԱԿԱՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայերէն խօսուն (տոքիւմանթէր)

Մէկ ժամուան զուարճալի զուգադիպութիւններ մը եւ երուսաղէմի մասին

Մուտք 7 եւ 5 ֆր., 5 տարեկանէն վար փոքրիկներու 2 ֆր.

ՄԱՅՐԵ՛Ր

վրկեցիէ ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէք ամէն գիշեր պատկելէ առաջ իրենց ակռաները DOLINE ALCALINE ակռայի փոշիով (պատրաստուած Տօքթ. Ապամ ձիմիական formulehի վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ :

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարաններէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր, տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բթութիւնու կազմութիւնը :

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ Ի ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի O. C. P. եւ Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur եւ 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg :

ՏՈՒՆ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 *եւ ժամադրութեամբ*

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia · Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՏՈՒՆ. ՔԻԹԻԽԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-94

Կնոջական, միզասեռային եւ ընդհանուր հիւանդութիւններ:

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ էլեկտրաբուժութիւն:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—5, *եւ ժամադրութեամբ:*

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ՆՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ՎԱՀԱՆ ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ

Գրասենեակը փոխադրուած է

21, RUE BAUDIN, PARIS (9e) Tél. Tru: 25 - 39

(Մէթրօ Cadet, Մգուտա Մօնթօլօնի եւ բիւ Լաֆայէթի անկիւնը)

Ընդունելութիւն ամէն օր 9էն 11 եւ 5է 7 եւ ժամադրութեամբ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES հիմնուած *1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասաներնիս կը չն.: Նորոգութեան ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք թլաթէն, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ' նպաստաւոր գիներով:

Մի մտածէք որ վատահելի ձեռքէ գնուած ոսկեզօծ եւ գոհարեղէններէն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գնաւաճառներէն եղած ապահովացնիները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 12, Rue Damesme, Paris (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameame, PARIS (13e) (ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 փրանք	75 փրանք	40 փր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 փրանք	140 փրանք	
Այլ երկիրներ	215 փրանք	110 փրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI 2 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4107

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵԾ «ԴԻՏՈՂ»Ը

Միացեալ Նահանգներու կեանքը արդէն իսկ կը կրէ ազդեցութիւնը յառաջիկայ ընտրութիւններուն: 1940ին, երկիրը պիտի ունենայ իր նոր նախագահը: Նոր ըսինք, որովհետեւ ամերիկեան աւանդութիւնները նախագահ մը վերընտրելու շատ թոյլատու չեն: Ինչ որ եղաւ Ռուզվէլթին՝ այդ երկրին պատմութեան մէջ արձանագրուած բացառութիւններէն էր: Ճիշդ է, որ կը խօսուի Ռուզվէլթը երրորդ անգամ թեկնածու ներկայացնելու մասին: Բայց, նման յաջողութիւն մը քիչ հաւանական կը նկատուի, տրուած ըլլալով որ նաեւ ներքին ու արտաքին քաղաքականութիւններուն հետ կապուած այդ յաջողութիւնը :

Ռուզվէլթ իշխանութեան եկաւ շատ ծանր պայմաններու մէջ: Միացեալ Նահանգները եւս վարակուած էին տնտեսական տագնապէն: Դրամատուները սնանկութեան առջեւ էին: Գործազուրկներու թիւը կը հասնէր միլիոններու: Թրբրսները, խնայողական սնտուկները եւ ճարտարագործական ընկերութիւնները մատնուած էին անել վիճակի մը:

Անշուշտ, իր առաջին մտահոգութիւնը պիտի ըլլար երկրին տնտեսական - ելմտական վերականգնումը: Մանաւանդ որ, իր թեկնածութեան կապած էր կարգ մը յուսադրիչ խոստումներ եւ հիմնական ծրագիրներ: Ու, 120 միլիոննոց հսկայ զանգուած մը, որ, տնտեսական աղէտին հետեւանքով կորսնցուցած էր իր հաւատքը՝ իր ղեկավարութեան մասին, կը սպասէր այդ խոստումներու իրականացումին :

Ռուզվէլթ յայտարարած էր թէ «պիտի յարձակի ուղղակի պատճառներուն վրայ»: Եւ, որպէսզի կարենայ իրականացնել իր ծրագիրը, պէտք ունէր, բնականաբար, նոր ու բացառիկ միջոցներու: Իսկ բացառիկ միջոցները պայմանաւորուած են, ընդհանրապէս, բացառիկ իրաւասութիւններով, ինչպէս է պարագան ուրիշ երկիրներու մէջ:

Արդ, Քոնկրէն, 1933 մայիս 12ին, քուէարկեց նոր իրաւասութեանց օրէնք մը: Ետոյ՝ անոր լրացուցիչ օրէնքները՝ 1934ին: Նախագահը լիազօրուած էր, այս օրէնքներով, ոսկի տոլարին արժէքը իջեցնել մինչեւ 50 առ հարիւր: Ունենալ իր տրամադրութեան ներքեւ «կայունացման հիմնադրամ մը»՝ երկու միլիար տոլար: Այս միջոցներէն զատ, Ռուզվէլթ մէջտեղ դրաւ նաեւ իր «Նիւ Տիլ»ը: Անոր նպատակն էր «շարժման մէջ դնել տնտեսական մեքենան»: Ու դիմեց զանազան միջոցներու: Ստեղծեց հանրային վիթխարի աշխատանքներ, աշխատանք հայթայթելով գործազուրկներուն: Այդ նպատակին համար տրամադրեց մեծ գումարներ: Եւ, իրապէս, Միացեալ Նահանգներու տնտեսական ու ելմտական կեանքը սկսաւ ցոյց տալ նկատելի բարելաւում մը: Ճիշդ է, որ այս բոլորին համար հարկ եղաւ ընել ծանր զոհողութիւններ: Այսուհանդերձ, կարելի է ըսել թէ երկիրը փրկուած էր: Վիճակագրութեան մը համաձայն, Ռուզվէլթի «Նիւ Տիլ»ը հինգ ուկէս տարուան մէջ յառաջ բերաւ քան միլիար տոլարի բաց մը ··· պարզ է որ այս հսկայ գումարը օգտագործեցին հանրապետականները: Ժողովուրդը, որ թիւերու շատ կը կառչի, եւ աւելի շատ ներկայով կ'առաջնորդուի՝ քան անցեալով, որոշ չափով կը կրէ, այժմ, այս մեծագումար բացին ազդեցութիւնը: Մոռնալով, անշուշտ, 1929 - 30ի տնտեսական ծանր տագնապին հետեւանքները, ինչպէս նաեւ այն ահաւոր կացութիւնը, որուն դէմ պայքարելու ստիպուած էր Ռուզվէլթ :

Միացեալ Նահանգներու նախագահին «դրամային քաղաքականութիւն»ն էր այս, որուն արագ ընթացումը միայն ըրինք, խօսալով մանրամասնութիւններէ եւ թիւերէ :

Նախագահին երկրորդ քաղաքականութիւնը արտաքին ճակատն էր:

Զմոռնանք որ՝ Ամերիկան, իր էութեամբ, տրամադրութիւններով եւ իր նախասիրութիւններով՝ ներամփոփ, ինքնիրմով ու ինքը իրեն համար ապրող երկիր է: «Միջին Ամերիկացիին» մօտ աւելի չեշտուած է այդ պարագան: Եւ չափազանց ճիշդ է այն նկատողութիւնը թէ՝ Տալատիէի, Հիթլէրի, Մուսոլինիի ու նոյնիսկ Չէմպըլէնի ճառերը հոն երբեք չեն թողուր այն տպաւորութիւնը, ինչ որ կը թողուն հոս: Մէկ խօսքով՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, էապէս, նոյնինքն «դիտող»ն են:

Արդ, Ռուզվէլթ, քաղաքական վերջին ալեկոծութիւններու ընթացքին, ուզեց երկիրը շեղեցնել իր այս հունէն: Իր այն ճառը, օրինակ, որով Հիթլէրէն կը պահանջէր երաշխաւորել երկտասնեակ մը պետութիւններու ամբողջականութիւնը, ոչ միայն միջնորդութեան կամ իրաւարարութեան սահմաններէն դուրս կ'ելլէր, այլեւ ամբողջովին կը ճշդէր դիրք մը, ինչպէս նաեւ կը գծէր ապագայ ընթացք մը՝ Միացեալ Նահանգներու կողմէ, ինչ որ աննախընթաց էր ու թերեւս անակնկալ՝ նոյնինքն Միացեալ Նահանգներուն համար եւս: Նախագահը, Հըլլ հետ, շարունակեց իր այդ քաղաքականհակումին հետեւիլ: Ու նոյնիսկ փորձեց Քոնկրէին որոշումը ձեռք ձգել՝ պատերազմի պարագային օժանդակութիւններ ընծայելու համար: Բայց, չյաջողեցաւ: Ապարդիւն անցաւ նաեւ իր երկրորդ փորձը: Կանխահաս քայլ մըն էր, բնականաբար, սխալ: Որովհետեւ, Միացեալ Նահանգները նոյն երկիր մը, որ նախորդ պատերազմին մասնակցած էր հազիւ 1917ին, ու այն ալ՝ իր նաւերուն՝ գերման սուզանաւերու կողմէ տորփակոծումէն յետոյ, կը կարօտէր դէպքերու, որոնք պիտի գային հասունցնել՝ իր մէջ՝ կրկին կռուի նետուելու տրամադրութիւնը: Կասկած չկայ, որ Ռուզվէլթ իր այդ քայլերը առաւ կռիւը կանխելու մտահոգութեամբ: Հարկ էր զօրացնել Խաղաղութեան Ճակատը՝ կանխած ըլլալու համար յարձակումի կամ գրաւումի որ եւ է փորձ, որ, կ'ըսուի, կրնայ այլեւս ընդհանուր բռնկումի մը տանիլ :

Վ. ԻՇԽ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՉԷՅՄՊՐԼԷՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիոյ վարչապետը խորհրդարանին մէջ խօսեցաւ իր այն ճառը, որու մասին գրեր էինք երէկ: Չէյմպըլէն շօշափեց երեք խնդիրներ, որոնք առաջին գծին վրայ կը գտնուին,— Մոսկուայի բանակցութիւնները, Տանցիկի կացութիւնն ու անգլօ-ճափոն յարաբերութիւնները :

Մոսկուայի կառավարութիւնը, ըսաւ վարչապետը, յայտնեց թէ աւելի նպատակայարմար պիտի ըլլար, յարաբերութեանց այս վիճակին մէջ, անմիջապէս սկսիլ զինուորական խորհրդակցութեանց: Ն. Վեհափառութեան ու Ֆրանսայի կառավարութիւնները համաձայն եղան այս տեսակէտին եւ անհրաժեշտ կարգադրութիւնները ըրին՝ անգլիացի եւ ֆրանսացի զինուորականներ ղրկելու համար Մոսկուա, անմիջապէս որ կարելի ըլլայ: Զինուորական խորհրդակցութեանց հետ պիտի շարունակուին քաղաքական բանակցութիւնները, վերջնական համաձայնութեան մը գալու համար: Բրիտանական պատուիրակութեան նախագահը պիտի ըլլայ ծովակալ մը, պատուիրակութեան մաս պիտի կազմեն նաեւ օդային մարաջախտ մը եւ զօրավար մը :

Վիճաբանութեանց ընթացքին, ազատական Սինքլէր եւ աշխատաւորական Տալթըն քննադատեցին կառավարութեան քաղաքականութիւնը ու մանաւանդ չէշտեցին իրենց այն տպաւորութիւնը թէ Չէյմպըլէն այնքան վճռական ու կորովի չէ որքան արտաքին նախարար Հըլիֆաքսը՝ յարձակումներուն ընդդիմանալու տեսակէտով: Ու հարցուցին թէ կառավարութիւնը ի՞նչ ըրաւ, Մարտէն ասդին, խաղաղութեան ճակատ մը ստեղծելու համար: Վարչապետը որուն պատասխանը պաշտպանողական ճառ մըն էր, յիշեց սպառազինումի այն ճիգը զոր կառավարութիւնը ի գործ դրաւ: Ետոյ, Լեհաստանի ու Թուրքիոյ հետ կնքուած համաձայնութիւնները, ինչպէս նաեւ Ռումանիոյ եւ Յունաստանի տրուած երաշխաւորութիւնները: Չէյմպըլէն աւելի շատ ծանրացաւ, սակայն, Մոսկուայի բանակցութիւններուն վրայ: Ընդդիմադիր երկու պետերը մեղադրեցին կառավարութիւնը՝ իբրեւ պատասխանատու Խորհ. Միութեան հետ կատարուած բանակցութեանց երկարումին: Վարչապետը պատասխանեց թէ ինք միշտ խուսափեցաւ վիճաբանելէ, երբ զանազան առիթներով իրեն հարցումներ եղան, որովհետեւ ես շատ լաւ գիտեմ թէ ուրիշ երկիրներու մէջ կան մարդիկ, որոնք նախանձով կը հետեւին բանակցութեանց յառաջացումին եւ թէ չափազանց գոհ պիտի ըլլային, եթէ իրենց հայթայթուէին զէնքեր, զորս պիտի օգտագործէին՝ տարակարծութիւններ ստեղծելու համար մեր եւ Մոսկուայի միջեւ: Ես տրամադիր չեմ անոնց հայթայթելու այդ զէնքերը»: Աւելցուց, որ երեք կառավարութիւնները դեռ չեն կրցած գտնել գոհացուցիչ բացատրութիւն մը «անուղղակի յարձակումի»ի մասին, «որովհետեւ այդ անհամաձայնութիւնը ոչ ոքի համար գաղտնիք մը չէ»: Ետոյ, վարչապետը յայտարարեց թէ բանակցութեանց երկարումը ունի «տեսակ մը աշխարհագրական պատճառ»: Ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութեանց պատասխաններն էին որ ժամանակ խլեցին, եւ ոչ թէ ռուս կառավարութեան: Մոլոթով իր կառավարութեան հետ կրնար խորհրդակցիլ ժամը ժամին, մինչդեռ ֆրանսական եւ անգլիական դեսպանները ստիպուած էին դիմել իրենց կառավարութիւններուն, որոնք, իրենց կարգին, իրարու հետ կը խորհրդակցէին՝ համաձայնութեան եզրեր գտնելու համար: Անգլօ-ճափոն զինակցութեան բանակցութիւնները խլեցին վեց ամիս: Անգլօ-ֆրանսականը, 1904ին, 9 ամիս: Անգլօ-ռուս համաձայնութիւնը, 1907ին, 15 ամիս: Իսկ Լոքարնօն պատրաստուեցաւ 8 ամիսէն: Անշուշտ կարելի էր ժամանակաւոր համաձայնութեան մը գալ ու ճշդել պայմանաժամ մը՝ որոշելու համար զաշինքի մը մանրամասնութիւնները, ինչպէս ըրինք Լեհաստանի եւ Թուրքիոյ հետ : Անգլիական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները սիրով պիտի ուզէին հետեւիլ այս նախընթացին: Բայց, կառավարութիւնը չուզեց ստորագրել, նախընտրելով կնքել ամբողջական համաձայնութիւն մը:

Ճառին այն մասը որ կը վերաբերէր Թոքիոյի բանակցութիւններուն, կը ձգտէր պաշտպանել կառավարութեան քաղաքականութիւնը: Չէյմպըլէն ժխտեց այն սխալ մեկնութիւնները, որ տրուեցան համաձայնութեան բանաձեւին՝ բանակցութեանց նախօրէին, «բանաձեւ մը, որ միայն իրողութիւնը կը պարզէ, որ քաղաքականութեան փոփոխում մը չի ճշդեր եւ ոչ ալ կը ճանչնայ ճափոնի պատերազմիկի իրաւունքները, որ չի դաւաճաներ Չինաստանի մէջ բրիտանական իրաւունքներուն: Կառավարութիւնը Ծայր. Արեւելքի իր քաղաքականութիւնը պիտի չփոխէ՝ ուրիշ պետութեան մը պահանջին վրայ: Եթէ հակաբրիտանական գործունէութիւնը շարունակուի, անգլիական կառավարութիւնը խնդիրը պիտի նկատէ շատ լուրջ, ինչ որ բանակցութեանց յաջողութիւնը պիտի դարձնէ շատ դժուար՝ եթէ ոչ անկարելի: Անգլիոյ եւ Ամերիկայի ընդհանուր տեսակէտները նոյնն են, թէեւ երկու կառավարութիւնները միեւնոյն ձեւով չեն գործեր: Անգլիական կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ Միացեալ Նահանգներու հետ գործակցութեան՝ ամէն տեղ, ուր որ կարելի է, եւ թէ Ուաշինկթընի կառավարութեան կը հաղորդէ իր բոլոր կարգադրութիւնները եւ որոշումները: «Պէտք է խոստովանիլ, որ կարելի չէ առանց մտահոգութեան դիտել կացութիւնը, մինչ սպառազինութիւնը կը շարունակուի ամէն կողմ: Դժուար է նախատեսել թէ այս հարցը ի՞նչպէս պիտի լուծուի, այնպէս մը որ պատերազմ չըլլայ: Կը խորհիմ որ եթէ մենք կարենայինք գոնէ դադրեցնել մամուլով եւ ուրիշ միջոցներով կատարուած թունաւոր քարոզչութիւնը, ու յաջողէինք բան մը ընել՝ ժողովուրդներու միջեւ վստահութիւնը վերահաստատելու համար, չէր մնար հարց մը, ըստ իս, զոր կարելի չըլլար լուծել՝ խաղաղ վիճաբանութեամբ: Նման յաջողութիւն մը անհաշուելի բարիքներ պիտի ընծայէր արար աշխարհի համար : Բայց, միւս կողմէ, եթէ պատերազմ ծագի, ով որ ալ ըլլայ յաղթողը, կասկած չկայ թէ յաղթականներն ու պարտեալները պիտի քաղեն մարդկային տառապանքներու ու թշուառութեանց զարհուրելի հունձք մը: Կը խորհիմ թէ այս հիմնական ճշմարտութիւնը սկսած է իշխել ժողովուրդներու եւ անոնց ղեկավարներուն մտածումներուն վրայ: Այս հաւատքին վրայ է որ ես կը հիմնեմ իմ այն յոյսս թէ մենք դեռ պիտի կարենանք գտնել միջոցը ներկայ մղձաւանջէն խոյս տալու, եւ անգամ մը եւս գտնելու մեզ խաղաղութեան լոյսին մէջ»:

ՆՈՐ ԲԱՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐՏԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՑԱՆԿ 11

Սիսակ Սիսլեան	100	Արամ Զագրեան	50
Վահէ Տամլամեան	100	Ե. Թէրզեան	25
Ա. Լարաճեան	100	Փոքրիկն Սօսի Թէրզեան (իր գանձանակի դրամը)	10
Ֆ. Կ. Խաչի Լիլյայի մասնճ.	100	Հայ ուսանող մը	20
Գուրգէն Գարախանեան	100	Հայ ուսանող մը	5
Ստեփան Փանոսեան	100		
Գէորգ Վարուժան Փանոսեան (իր գանձանակին դրամը)	20	Գումար՝	830
Վարդգէս Քէօլէեան	50	Նախորդ գումար՝	23,150
Յովհաննէս Պիլէմճեան	50	Ընդհ. գումար՝	23,980

Թուրքերը միջնորդ Մոսկուայի եւ Պուքրէշի միջեւ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Կարոլ Թագաւորին ճամբորդութիւնը կամ Պոլսոյ ջուրերուն մէջ կենալը ուրիշ նպատակ չունի, բայց եթէ հասկնալ թէ Թուրքիա պիտի ուզէ՞ր ստանձնել միջնորդի դեր կատարել Մոսկուայի եւ Պուքրէշի միջեւ: Ու նոյն թերթերը կը կարծեն գիտնալ թէ Ըսմէթ Ինէօնիւ այդ դերն ստանձնած է արդէն, ու շնորհիւ իր բարեկամական յարաբերութիւններուն՝ Մոսկուայի հետ, պիտի յաջողի հարթել ամէն անհամաձայնութիւն որ գոյութիւն ունի Պուքրէշի եւ Մոսկուայի միջեւ, ինչ որ կարեւոր նպաստ մը պիտի գանէ խաղաղութեան ճակատին, մանաւանդ երբ յետոյ նոյն ձեւով բարեկամական յարաբերութիւններ ստեղծուին Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ :

Յարաբերութիւնները Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն «Թան»ի.— Այս վերջին օրերուն՝ որոշ բարելաւում մը կը նշմարուի Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ յարաբերութեանց մէջ, Սոֆիայի եւ Պուքրէշի թերթերը, մասնաւորաբար ռումանական մայրաքաղաքին թերթերը, զադրեցուցած են իրենց յարձակումները:

Երբ Ռումանիոյ գահաժառանգը, ցամաքի ճամբով մեկնելու համար իր հօրը՝ որ կը գտնուէր Պոլիս, անցաւ Սոֆիայէն, կայարանին մէջ ողջունուեցաւ իշխան Կիրիլի կողմէ,— եւ այս՝ անակնկալ ազդեցութիւն մը գործեց Պուքրէշի մէջ: Զրոյց կը շրջի Պուքրէշի մէջ թէ Կարոլ Թագաւորը, արեւելեան Միջերկրականի մէջ կատարած իր պտոյտէն վերադարձին, տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Վառնայի մէջ, Պորիս Թագաւորին հետ:

«Մաթէն»ի թղթակիցը, որ այս միջոցիս քննական պտոյտ մը կը կատարէ Տոպրուճայի մէջ, կը խօսի պուլկարեւռումանական յարաբերութեանց մասին եւ մասնաւորաբար կ'արծարծէ Տոպրուճայի հարցը:

Ըստ «Մաթէն»ի թղթակցին քաղած տեղեկութեանց, Տոպրուճայի բնակչութիւնը կը բաղկանայ Ռումէններէ (45 առ հարիւր), Պուլկարներէ (22,7 առ հարիւր), Թուրքերէ եւ Թաթարներէ (21,2 առ հարիւր), Ռուսերէ (3,4 առ հարիւր), Գերմաններէ (1,5 առ հարիւր): Պուլկարները աւելի խիտ են այս երկրամասին հարաւ-արեւելեան կողմը: Թուրքերը եւս հոծ զանգուած մը կը կազմեն տեղ տեղ, բայց փոքրամասնութեան պահանջ չեն դներ, ընդհակառակն Պուլկարները հողային պահանջ կը դնեն ոչ միայն հիմնուելով փոքրամասնութեանց իրաւունքին վրայ, այլ եւ պատճառաբանելով որ Տոպրուճան կենսական կարեւորութիւն կը ներկայացնէ Պուլկարիոյ համար՝ ազգ. պաշտպանութեան տեսակէտով: Իսկ Պուքրէշ կը պնդէ թէ երկիրը պատմականօրէն կը պատկանի Ռումանիոյ եւ յիշատակարաններով, գերեզմաններով, բնակչութեան մեծամասնութեամբ կը կրէ ռումանական դրոշմ: Ահա թէ ինչո՛ւ, կը գրէ «Մաթէն»ի թղթակիցը, Պուքրէշի կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ Տոպրուճայի վէճ գոյութիւն չունի եւ այդ երկրամասին տիրանալու ամէն փորձ պիտի դիմաւորուի զէնքով :

Իրլանտացի ահաբեկիչները

Անգլիոյ մէջ, օրէ օր կը ծաւալի Իրլանտացի ահաբեկիչներուն գործունէութիւնը: Ահաբեկիչներուն պետը յաջողած է մտնել Անգլիա: Պերլինէն մեծ քանակութեամբ դրամ ղրկուած է Իրլանտացի ահաբեկիչներուն: Ծանօթ է, որ Գերմանիայէն անհնարին է դրամ դուրս հանել՝ առանց կառավարական արտօնութեան: Լոնտոնի մէջ կասկած չունին որ Պերլին կ'օժանդակէ Իրլանտացիներու հակապետական գործունէութեան: Սքոթլանտ Եարտը իր ամբողջ մեքենան շարժման մէջ է դրած՝ պայքարելու համար ահաբեկիչներուն դէմ, որոնք լըջօրէն խանգարած են երկրին անդորրութիւնը: Ոստիկանութիւնը, սակայն, չէ կրցած ճշդել թէ ինչ ձեւով Պերլին կրցած է դրամ ուղարկել Լոնտոն ու Տըպլին: Ամէն օր կը կատարուին նոր ձերբակալութիւններ: 30 զեկավարներ ղրկուեցան Իրլանտա: ԵՍ. ցանկ են անցած նաեւ Իրլանտուհիներ, Անգլիական ոստիկանութիւնը կը վախնայ որ ահաբեկիչները ձեռք կ'առնեն փոխադարձ միջոցներ :

—— oo ——

ՀԻԹԼԷՐ այցելեց Սաարի շրջանը, քննելու համար Զիկֆրիտի ամրութիւնները: Բայց կ'ըսուի թէ այս այցելութիւնը հետեւանքն էր ամրութեանց վրայ աշխատող բանուորներու տրտունջներուն, իրենց տրուած անբաւական սնունդին պատճառով:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ եւ ֆրանսական զինուորական պատուիրակութիւնները կազմուած են արդէն,— Անգլիացիները այսօր պիտի գան Փարիզ, վերջին խորհրդակցութիւն մը կատարելէ ետքը մեկնելու համար Մոսկուա :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը նոր օրէնքով մը հակակշիռի եւ հսկողութեան տակ կ'առնէ ամէն օտարական որ կը բնակի Միացեալ Նահանգներու մէջ կամ կուգայ այցելութեան: Միւս կողմէ խստիւ պիտի հետապնդուին լրտեսական գործունէութիւնը, խռովարարական փորձերը եւ զինուորները անհնազանդութեան մղելու հրաւէրները:

ԿՂԶԻՍՏՈՒՄԻՑ ԴԵՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(ՊՈԼՍԵՎԻԿՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ)

ՊՐՈՖ. ՊԱՐՁ

— Ա՜խ, ես հեռուստ եմ, չառա – ջարդ եմ տեսնում ինձ, ինչպես ես եմ ուզում, ես ուզում եմ տեսնել ինձ, ինչպես ես եմ, ես ուզում եմ տեսնել ինձ ինձ համար, ոչ թե ուրիշների համար

ԿՈՂՈՄԻ ԵՐԵՔ

Լեռնեցի, Վ.-Ք. Հ.

Քարտ. Ս. Ջ.

Լեռնեցին ծանոթ էր Կողոմի հայրենի գյուղի բոլոր ազգականներին, ինչպես նաև նրանց հարևաններին։ Ամեն տարի, ամռան ամիսներին, նա գալիս էր իր հայրենի գյուղը, ուր ուներ մի փոքրիկ տնակ։ Այդ տնակում նա անցկացնում էր իր ազատ ժամերը, հանգստանալով ու զբոսնելով գյուղի շրջակայքում։ Ամեն անգամ, երբ նա գալիս էր գյուղ, Կողոմը նրան ընդունում էր ուրախությամբ։ Նրանք միասին անցկացնում էին ժամերով, զրուցելով գյուղական կյանքի մասին։

Այդ անգամ, երբ Լեռնեցին գնաց Կողոմի տունը, նա տեսավ, որ Կողոմը նստած է իր տան առջև, ծխամորճը բերանին, և ինչ-որ բան է գրում մի թղթի վրա։ Լեռնեցին մոտեցավ նրան և հարցրեց.

— Ի՞նչ ես անում, Կողոմ։

Կողոմը գլուխը բարձրացրեց և պատասխանեց.

— Ոչինչ, Լեռնեցի, ոչինչ։ Ես ինձ համար մի երգ եմ գրում։

— Երգ, ասում ես։ Ես չգիտեի, որ դու երգ ես գրում։ Ի՞նչ է երգի անունը։

— Անունը դեռ չունի, Լեռնեցի։ Ես դեռ չեմ վերջացրել։ Ես ուզում եմ, որ իմ երգը լինի ինչպես մեր գյուղը, ինչպես մեր ամառները, ինչպես մեր ծառերը, ինչպես մեր գետը։ Ես ուզում եմ, որ իմ երգը լինի ինչպես մեր կյանքը։

Լեռնեցին ժպտաց և ասաց.

— Ես կարծում եմ, որ դու շատ լավ երգ կգրես։ Ես գիտեմ, որ դու շատ սիրում ես մեր գյուղը։

Կողոմը գլխով արեց և շարունակեց գրել։

Լեռնեցին նստեց նրա մոտ և սկսեց նայել, թե ինչպես է Կողոմը գրում։ Նա տեսավ, որ Կողոմը գրում է տողեր, որոնք հանգավորվում են։ Նա հարցրեց.

— Կողոմ, դու ինչպե՞ս ես գրում երգերը։ Ես չգիտեի, որ դու գիտես հանգավորել։

Կողոմը պատասխանեց.

— Ես չգիտեմ, Լեռնեցի, ինչպես են գրում երգերը։ Ես պարզապես գրում եմ այնպես, ինչպես ինձ թվում է լավ։ Ես չգիտեմ, թե դա ճի՞շտ է, թե՞ սխալ։ Ես միայն գիտեմ, որ ես սիրում եմ մեր գյուղը, և ուզում եմ, որ իմ երգը լինի նրա պես գեղեցիկ։

Լեռնեցին լռեց և սկսեց մտածել։ Նա հիշեց, որ Կողոմը միշտ սիրել է գրել։ Նա հիշեց նաև, որ Կողոմը երբեմն ուղարկում էր իր գրածները տպագրության։ Նա հարցրեց.

— Կողոմ, դու ուղարկե՞լ ես քո գրածները տպագրության։

Կողոմը պատասխանեց.

— Ոչ, Լեռնեցի, ես չեմ ուղարկել։ Ես կարծում եմ, որ իմ գրածները լավ չեն։ Ես ուզում եմ նախ ինքս լավ գրել սովորել, և հետո միայն ուղարկել։

Լեռնեցին ժպտաց և ասաց.

— Կողոմ, ես կարծում եմ, որ դու շատ լավ գրողի ես նման։ Ես կարծում եմ, որ դու պետք է ուղարկես քո գրածները տպագրության։ Ես գիտեմ, որ շատ մարդիկ կսիրեն քո գրածները։

Կողոմը ժպտաց և ասաց.

— Ես կմտածեմ, Լեռնեցի։ Ես կմտածեմ։

Լեռնեցին վեր կացավ և ասաց.

— Կողոմ, ես գնում եմ քայլելու։ Ես կգամ ուշ երեկոյան։ Դու մինչև այդ ժամանակ կավարտե՞ս քո երգը։

Կողոմը պատասխանեց.

— Ես չգիտեմ, Լեռնեցի։ Ես կփորձեմ։

Լեռնեցին դուրս եկավ տնակից և գնաց գյուղի ծայրը։ Նա նստեց մի ժայռի վրա և սկսեց մտածել Կողոմի մասին։ Նա հիշեց, որ Կողոմը միշտ սիրել է գրել։ Նա հիշեց նաև, որ Կողոմը երբեմն ուղարկում էր իր գրածները տպագրության։ Նա հարցրեց ինքն իրեն.

— Ինչո՞ւ Կողոմը չի ուղարկում իր գրածները տպագրության։ Ինչո՞ւ նա կարծում է, որ իր գրածները լավ չեն։ Ես կարծում եմ, որ նրա գրածները շատ լավ են։ Ես կարծում եմ, որ նա պետք է ուղարկի իր գրածները տպագրության։

Լեռնեցին վեր կացավ և սկսեց քայլել։ Նա քայլում էր և մտածում էր Կողոմի մասին։ Նա հիշեց, որ Կողոմը միշտ սիրել է գրել։ Նա հիշեց նաև, որ Կողոմը երբեմն ուղարկում էր իր գրածները տպագրության։ Նա հարցրեց ինքն իրեն.

— Ինչո՞ւ Կողոմը չի ուղարկում իր գրածները տպագրության։ Ինչո՞ւ նա կարծում է, որ իր գրածները լավ չեն։ Ես կարծում եմ, որ նրա գրածները շատ լավ են։ Ես կարծում եմ, որ նա պետք է ուղարկի իր գրածները տպագրության։

Լեռնեցին

Իտալիոյ ելմտական հոգերը

Ելմտական հարցերու նուիրուած գերմանական թերթ մը մտահոգութիւն ցոյց կու տայ Իտալիոյ ելմտական կացութեան մասին: Արդարեւ զինուորական աճաւոր ծախքերը, իբրեւ հետեւանք այն պատրաստութիւններուն որոնք տարիներէ ի վեր կը կատարուին Միջերկրականի եւ մայր – երկրին մէջ, կը սպառեն Իտալիան ելմտական տեսակէտով, ու շատեր հարց կու տան իրենք իրենց թէ Հռոմ ի՞նչպէս կը դիմանայ: 1932էն ի վեր, ելմտական նախարարը, Թաոն տի Ռէվէլ բնաւ զեկոյց չէ տուած եւ այս լռութիւնը աւելի եւս կասկածներ կը ներշնչէ թէ Իտալիա կը գտնուի ելմտ. ծանր հոգերու ճնշումին տակ:

Գերմանական թերթը կը խոստովանի որ Իտալիոյ ելմտական պահանջները չարունակ կ'աճին: Անցեալ տարի, Թաոն տի Ռէվէլ կ'առաջարկէր, եթէ կարելի չէր պիւտճէն իջեցնել մինչեւ 20 միլիար լիր, ինչպէս 1922 — 1934 տարիներուն, գէթ պէտք է հաստատել 25 միլիարի վրայ: Բայց գերման ելմտագէտը անկարելի կը գտնէ այդ, անոր համար որ երկիրը պարտաւոր է նկատի առնել քաղաքական կացութիւնը մասնաւորապէս Միջերկրականի, եւ ընդհանրապէս Եւրոպայի մէջ: Իտալիա երկու կարեւոր աշխատանքներ ունի կատարելիք,— անտեսապէս գաղութի վերածել Ալպանիան եւ արագօրէն աւելցնել իր պաշտպանութեան միջոցները: Այդ աշխատանքները կը հարկադրեն պիւտճէի յաւելում 25 առ հարիւր համեմատութեամբ: Ուրեմն Իտալիա չի կրնար 32 միլիարէն պակաս պիւտճէ մը հաստատել:

Բայց ի՞նչպէս ճարել այդ պիւտճէն: Փոխառութիւնը իր վտանգներն ալ ունի: Մինչեւ 1939 Մարտ ամսուն վերջը՝ փոխառութիւնները կը կազմէին 14 միլիար 200 միլիոն լիր գումար մը: Գանձատոմսերուն գումարը՝ 12 միլիար 800 միլիոն: Ասկէ զատ պետութիւնը ընկերային ապահովագրութեանց պարտական է 21 միլիար:

Գերմանական թերթը կը թելադրէ աւելցնել տուրքերը: Անցեալ Ապրիլին՝ Մուսոլինի ամսականները աւելցուց 6 —10 առ հարիւր համեմատութեամբ, հաւասարակշռելու համար ապրուստի սղութեան հետ: Այդ յաւելումէն վերջ այժմ ժամանակ է աւելցնել նաեւ տուրքերը,— ճարտարարուեստը պիտի կրնայ տոկալ տուրքերուն՝ նոր ապսպրանքներ ստանալով, իսկ աշխատաւորութի՞ւնը,— գերմանական ելմտական թերթը մտահոգութիւն կը յայտնէ այդ մասին:

Ռուսիա կ'աճի՞ թէ կը նուազի

« Նիւ Եորք Հէրըլտ »խմբագրական մը նուիրելով ռուսական վերջին մարդահամարին, կառավարութեան հրատարակած ցուցակագրութեան քննութեամբ կը հաստատէ թէ բնակչութիւնը 10 միլիոն նուազած է Խորհ. Միութեան մէջ: Այսպէս ճիշդ չի գտներ թէ Ռուսիա տարեկան կ'աճի 3 միլիոն, թէ Ռուսիա այժմ 180 միլիոն բնակիչ ունի, ինչպէս կը պարծենան ժամանակ առ ժամանակ: Եւ այս առթիւ նոյն թերթը կ'արձանագրէ որ եթէ երկու տարի առաջ կատարուած մարդահամարին թիւերը եւս չհրատարակուեցան — պատճառն ալ չհաղորդուեցաւ պաշտօնապէս,—պատճառն այն էր որ մարդահամարը չարդարացուց Մոսկուայի վարիչներուն յոյսերը:

Իրողութիւնը եկաւ քանդել պոլշեւիկներու տեսակէտները, որոնք պարծանքով կը յայտարարէին թէ Խորհ. Միութեան բնակչութիւնը կ'աճի, որովհետեւ ստեղծուած են ազգային բարգաւաճումի այնպիսի պայմաններ, որոնց անծանօթ կը մնան դրամատիրական երկիրները: Առանց գասակարգի ընկերութիւնը, պրոլետարական դիկտատուրայի մը զաւազանին տակ, ահա կ'ապրի այն դրախտին մէջ, որ խոստացուած էր Սուրբ Մարքսի կողմէ: Այնտեղ ժողովուրդը շատ զաւակ կը ծնի, ու մարդիկ կ'ապրին աւելի երկար:

Արդ, մարդահամարը չհաստատեց այդ բուածները: Սովը, զանգուածային աքսորները, թիապարտութիւնները, վիժումի ազատութիւնը (վերջերս արգիլուեցաւ), երբեք չէն կրնար համոզել մեզ թէ կ'աճի երկիրը: Կէփէուի մարդոց սարսափին տակ, կուսակցական ուղղափառութեան դէմ զաւաճանած ըլլալու վախին մէջ՝ ո՞վ կրնայ մտածել զաւկի մասին:

Սթալին, որ «մաքրագործեց» 1937ի մարդահամարին հեղինակները իբրեւ դաւաճան, ի՞նչ պիտի ընէ այժմ՝ երբ դարձեալ նոյնն է կացութիւնը: Պիտի բաւականանա՞յ սուտ թիւեր տալով:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱԽԱՂԻՆ 14րդ չերային վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Օգոստոս 12ին, չարաթ ժամը 4,30ին, Օրանժի մէջ, որ նշանաւոր է իր պատմական թատրոնով, ուր ամէն տարի, ամառը, դասական ներկայացումներ կը տրուին մեծ հանդիսութիւններով:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ռմբաձիգ օդանաւ մը, 2000 քիլօ բեռով, կոտրեց արագութեան մրցանիշը, 2000 քիլոմեթրի վրայ եւ ժամական 501 քիլոմեթր արագութեամբ: Ցարդ նման օդանաւերը ժամը 469 քիլ. կը թռչէին: Գերմանական օդանաւերը միեւնոյն ատեն կոտրեցին համաշխարհային մրցանիշը՝ 200 քիլոմեթրի վրայ 1000 քիլօ ծանրութեամբ եւ առանց ծանրութեան օդանաւերով:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ բարձրաստիճան սպայ մը, որ ընդհ. սպայակոյտին մաս կը կազմէ, խոստովանած է թէ կարմիր զօրագունդեր, հրասայլերով, օդանաւերով ու թնդանօթներով, կը կռուին ճափոնցիներուն հետ, Արտաքին Մոնկոլիոյ սահմաններուն վրայ:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնը Խորհ. Միութենէն ստացաւ 150 միլիոն ոսկի տոլարի փոխ մը, ապրանքով վճարելի:

ԺՈՐԷՍԻ սպանութեան 25ամեակը տօնուեցաւ Փարիզի մէջ, կիրակի: Մեծ թափօր մը ուղղուեցաւ դէպի Պանթէոն, կարմիր ծաղիկներ թափելով չէնքին առջեւ: Թափօրին կը մասնակցէին բազմաթիւ պատուիրակութիւններ:

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը վերջերս տուաւ երկու կարեւոր որոշում,— կառավարութեան կեդրոնը փոխադրել Պուրկոսէն Մատրիտ, եւ 18—50 տարեկան ամէն քաղաքացիէ պահանջել տարեկան 15 օրուան պարտադիր աշխատանք պետական ձեռնարկներու մէջ:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ արկածի մը հետեւանքով վար ինկաւ ռուսական օդանաւ մը եւ մեռան չորս նշանաւոր օդանաւորդներ, Զօր. Խոլզուլով, հազարապետ Զերկասով, զինուորական ճարտարագէտ Տիտով եւ օդնականը Կուրիշեւ:

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՌԹԻՒ

Ծախու է լաւ կահաւորուած սափրիչի խանութ մը, Ռընօի ճիշդ քովը, տեւական յաճախորդներով, 2 աթոռ կիներու եւ 2 աթոռ այրերու յատուկ: Տարեկան վարձք՝ 2880 ֆրանք: Փութացէք օգտուիլ առիթէն: Մանրամասնութեանց համար գիմել՝ Պ. Մ. Համբարձումեանի, 28 Ռիւ Նասիօնալ, Պիյանքուր:

Ֆ. Կ. Խաչի օդափոխութեան կայանի Բ. խումբը կը մեկնի

Ֆ. Կապոյտ Խաչի օդափոխութեան կայանի երկրորդ խումբը կը մեկնի 2 օգոստոս չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 10,20ին: Երախաները բերել ժամը 9ին, Gare d'Orsay, Salle des Pas Perdus:

Դաշտահանդէս Կուռնէվիլի մէջ

6 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

HAÏASTAN

Պարբերաթերթի 7րդ թիւը (Յուլիս), ճոխ բովանդակութեամբ.—

1789—1939 Ֆրանս. Յեղափոխութիւնը (խմբագրական), *Մարդուն եւ քաղաքացիին իրաւունքներուն յայտարարութիւն* (Յ. Եղիազարեան). *Հայոց պատմութիւն* (Ժ. տը Մորկան), *Անուանի Հայերու կարճ պատմականներ, հայ գրականութեան պատմութիւն* (Ա.), *Սրինգը* (բանաստեղծ Գ. Գէջկէօթիւրեան). *Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները* (Գէորգ Եղիազարեան), *Հայ ժողովուրդը* (Լ. Եղիաեարեան), Haïastan *եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան* (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք, Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՅԱՌԱՋ կը ծախուի:

Հասցէ.— H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅ – ԲՈՅԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած են Ապրիլէն դ.Օգոստոս, հինգ թիւ (55—59). Յունիս 12ին փոստի կը յանձնուին 55 եւ 56 թիւերը: Մէկ շաբաթ վերջ՝ 57, 58 եւ 59 թիւերը: Այս վերջին թիւերը կանուխ կը ղրկուին՝ արձակուրդի պատճառով: Թիւ 56ը ամբողջովին նուիրուած է Հ. Մ. Ը. Միութեան շարժումին:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՅ - ԲՈՅԺի տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):

ԾԱԽՈՒ Է մեկնումի պատճառաւ հնակարկատի 11 տարուան խանութ մը, բանուկ փողոցի վրայ, բոլոր կազմածներով, լաւ յաճախորդներ եւ ապահովուած գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՆՈՍԵԱՆի, 229 rue de l'Egalité (Hôpital Bercyի մօտ), Issy-les-Moulineaux, Seine.

ՎԱՐՁՈՒ Է եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմորանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն: Դիմել՝ Agence Moderne, Place du Marché, Montmorency (S. et O.)

PARIS-MONDIAL

6 եւ 9 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաբական բաժնին մէջ, (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 25). պիտի նուագեն Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (ութինգ եւ դափ), Պ. Աբգար (թառ եւ դափ):

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Կեդր. Վարչութիւնը եւ Փարիզի Մասնաճիւղը 100 ֆր. կը նուիրեն Շավիլի դպրոցին, փոխան ծաղկեպսակի, Սահփան Եղիազարեանի մահուան առթիւ:

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A.-DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme ... Paris (13)

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ճերմակեղէններ, թրիքոներ եւայլն, ամենաաժան գիներով: Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը: Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշները եւ մանրամասնութիւններ:

Կ'ուղարկենք դիւրատար (portatif) Underwood մեքենաներ: Ռուսական տառերով, ամենաաժան գիներով:

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67 77

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՍՄԵՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES հիմնուած 1869

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասնիկներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եկած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆԻԷԹԻ «ՇԱՀՐԻԿԵԱՆ» ԴՊՐՈՑԻ

Անիէռ Cinéma Casino Bourguignons, Villa Aubert

2 Օգոստոս, Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8,45ին

ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ

(ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ)

Բեմադիր՝ ԶԱՐՏԱՆԻՆ, Հայերէնի վերածեց՝ ԵՐ. ՍԷԹԵԱՆ

Երաժշտութիւն՝ Ա. Վ. ԱԼԷՔՍԱՆՏՐՈՎ

Դերակատարներ՝ Ս. ՊՈՒԶՄԱ, Ժ. ՊԱՊԱՆԵԱՆ եւ Ռ. ԲՈՒՇԱՅԱ

Նաեւ պիտի ցուցադրուին

ԳԵՂՋԿԱԿԱՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայերէն խօսուն (տոքիւմանթէր)

Ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը եւ Երուսաղէմը

Մուտք 7 եւ 5 Ֆր., 5 տարեկանէն վար փոքրիկներու 2 Ֆր.

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէ՛ք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները DOLINE ALCALINE ակռայի փոշիով (պատրաստուած Sofp. Արամ Ճիզմեճեանի formuleին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլէ ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարաններէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բշտերու կազմութիւնը:

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի O. C. P. եւ Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur եւ 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg:

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՐ ՏԻւ ՆՈՐ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Արտաւազդ Հանըմեան

122 Boulevard Murat (Paris 16e)

Մէթրօ Փորթ տը Սէն Քլու, Էլքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն: Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դատի, առնելիքի եւ գործի համար:

10 - 12, 6·30–8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն: Թէլէֆօն, Ժասմէն 52–69:

ՅԱԿՈԲ ԶԱՔԲԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55

Օ ՏԸ ՔՈԼՈՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թոռս Քարթիէ, Պոնմառշէ, Բրէնթան, Կալըրի Լաֆայէթ վաճառատուններու եւ 42 Bld. de Strasbourg:

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ լիտրը՝ 40, ¼ լիտրը՝ 25 եւ 1/8 լիտրը՝ 15 Ֆր.:

ԾԱԽՈՒ Է առողջական պատճառաւ Քաննի մէջ Boulevard Carnot վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ բանջարեղէնի բանուկ խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ՎԱՀԱՆ ԽԱՐՃԱՆԵԱՆԻ

Գրասենեակը փոխադրուած է

21, RUE BAUDIN, PARIS (9e) Tél. Tru: 25 - 39

(Մէթրօ Cadet, Սգուստ Մօնթօլօնի եւ բիւ Լաֆայէթի անկիւնը)

Ընդունելութիւն ամէն օր 9էն 11 եւ 5է 7 եւ ժամադրութեամբ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ՄԵՏՐՈՅԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒ	ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութները	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
3
ՕԳՈՍՏՈՍ
JEUDI
3 Août
1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4108

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱԿԱՏՆԵՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆ...

Արեւելեան Միջերկրականը օր օրի կ'ալեկոծի: Իտալական կեդրոնացումները կը չարունակուին միեւնոյն թափով: «Իօվըր»ի աշխատակցուհին նոր տեղեկութիւններ կուտայ այդ մասին: Իտալիոյ ապայակոյոը, կը զրէ ան, կը չարունակէ իր տենդագին պատրաստութիւնները Ալպանիոյ մէջ: Լրացնելու համար ձեռք առնուած միջոցները, վերջին երկու չաբաթուան ընթացքին կրկին Ալպանիա ղրկուած են ռմբաձիգ օդանաւեր: Իսկ օդակայաններու թիւը բարձրացած է քսանի: Նման առաքումներ եղած են նաեւ իտալական Արեւելեան Ափրիկէ:

Էրճիմէնա էքրէմ Թալու «Սան Փոլօ»ի մէջ կը լրացնէ այդ տեղեկութիւնները:

— « ... Ժամը 11·45ին Թրիէսթէ հասանք: Նաւահանգիստը լեցուն է նաւերով: Ո՞վ գիտէ ինչե՛ր կը փոխադրեն եւ ո՛ւր: Ճամբորդատար նաւերէն աւելի փոխադրանաւեր աչքի կը զարնեն: Արդեօք մէկուկէս ամիս վերջ պիտի կարենա՞մ վերադառնալ նոյն ճամբով »:

Նոյն թերթին մէջ, Սէլիմ Բաղըզ կը մատնանշէ.— «Իտալիա երկոտասան կղզիներուն մէջ եւս զինուոր կը կեդրոնացնէ: Եթէ աւելցնենք նաեւ այն իրողութիւնը թէ գերմանական կարգ մը մեքենականացուած զօրամասեր ղրկուած են Իտալիոյ ռազմագործական կէտերը եւ Ալպանիա, անորոշութիւնը բոլորովին կ'աւելնայ »:

Միւս կողմէ, «Ռուսքօյ Սլովօ» թերթը տեղեկութիւններ կուտայ հակառակորդ ճակատի պատրաստութեանց մասին: Ըստ այդ թերթին, եգիպտոս եւս վարակուած է Թուրքիոյ եւ Յունաստանի տենդով: Եգիպտ. կառավարութիւնը չուտով կը լրացնէ Լիպիոյ սահմանին ամրացումը: Եգիպտոս մանաւանդ չահագրգռութիւն մը ցոյց կուտայ Երկոտասան կղզիներուն մէջ Իտալիոյ կողմէ եղած կարգադրութիւններու մասին, որովհետեւ կղզիները կը գտնուին Սուէզի ջրանցքին ու Տարտանէլի մօտ: Մալթայի մէջ, անգլեֆրանսական զին. խորհրդակցութեանց պիտի մասնակցին նաեւ հելլէն, Թուրք եւ եգիպտացի սպաներ:

Անգործ չէ, բնականաբար, է'ւ Անգլիան: Այսպէս, Մեծն Բրիտանիա որոշած է ստեղծել «Մերձաւոր Արեւելքի զինուորատուութեան պատկանող հողերը: Նոյն հրամանատարութիւնը պիտի պաշտպանէ Արեւելեան Միջերկրականի մէջ անգլ. գաղթապետութեան պատկանող հողերը: Նոյն հրամանատարութիւնը պիտի համադրէ զինակից Թուրքիոյ եւ Յունաստանի զինուորական ուժերը: Հրամանատարի պաշտօնը յանձնուած է Հարաւ-անգլիական զինուորական չրջանին հրամանատարը Սըր Արչիպալտ Ուօքինսի, որ 28 Յուլիսին Անգլիայէն մեկնած է Արեւել. Միջերկրական: Այս ձեւով, ուրեմն, Մերձաւոր Արեւելքի մէջ կը ստեղծուի զինուորական համադրեալ ուժ մը, որուն գործունէութեան չրջագիծը պիտի տարածուի Սուէզէն Տարտանէլ: Կամ՝ կարմիր ծովէն մինչեւ Սեւ Ծով:

«Նոյէ Վինէր Թակէպլաթ»,— հեղնական չեշտով մը ըսելէ վերջ թէ Թուրքիա, իրեւ զինակցութեան գին, խոստում ստացաւ Մուսուլի քարիւղին մէկ վեցերորդը կամ գոնէ մէկ ութերորդը, 500 ռազմական օդանաւ, 50 միլիոն ոսկի եւ Սանճաքը, բայց ստացաւ միայն Հաթայը եւ քանի միլիոն ոսկի — կ'աւելցնէ թէ « Վոսփորի գնումը» Թուրքիան պիտի պարտաւորեցնէ եղեր Սուէզի ջրանցքը, Յունաստանը եւ Ռումանիան, ինչպէս նաեւ Տնիէփերէն մինչեւ Ազրիական պաշտպանել: Մեզի անծանօթ կը մնայ, ան չուտը, թէ Լոնտոնի ու Ֆինկիւրի ներքին համաձայնութիւնը իրապէս ի՛նչ պայմաններ ունի եւ ինչ դերեր կը նախատեսէ: Բայց, գերման թերթին այս մեկնաբանութիւնը եւս մէջ բերինք, լրացուցած ըլլալու համար մեր այն մատնանշումը թէ՝ նաեւ Խաղաղութեան ճակատը ձեռնարկած է զինուորական լայն ու ծրագրեալ պատրաստութեանց:

Այսպէս, ուրեմն, երկու ճակատներն են, որ խարխխներ, կայաններ ու դիրքեր կը ճչդեն եւ կեդրոնացումներ կը կատրեն: Ուրիշ խօսքով, Արեւմտեան Միջերկրականէն վերջ, Արեւելեան Միջերկրականն էր կ'ալեկոծի:

Մէկ կողմը Առանցքը՝ իր բոլոր թաքուն ու յայտնի պատրաստութիւններով: Եւ ոչ թէ՝ միայն Իտալիան — ինչպէս կը մատնանշեն Թուրք թերթերը— քանի որ «գերման մեքենականացած ուժեր» եւս կեդրոնացած են իտալականներուն հետ: Ու նաեւ անոնք, որ չէզոք են, համակիր, հաւատարիմ կամ վերապահ, բայց զոնկումի մը պարագային անզօր պիտի ըլլան գրոհ տուող կամ բախող ուժերուն միջեւ մեկուսի մնալ: Միւս կողմը՝ Խաղաղութեան ճակատը: Ու նաեւ անոնք, որոնք զինակից են, երաշխաւորուած կամ կասը: Ու նաեւ անոնք, որոնք զինուած կը նկատեն «կենսական տարածութեան» բանաձեւէն: Եւ կամ՝ արդէն իսկ իրենց չուրջ թէ իրենց մօտ կը զգան այդ վտանգը:

Անշուշտ, վերապահութեամբ պէտք է ընդունիլ, ուժերու այս բաժանումին մէջ, մասնաւորապէս Պալքանեան երկիրներուն այս կամ այն հակումներու մասին եղած մեկնութիւնները:

Ուրի՞շ խնդիր, որ Եւրոպայի այդ մասը միշտ ալ ենթակայ եղեր է Արեւմուտքէն ու Հիւսիսէն հոն իշխող եւ իրարու բախող քաղաքական սլաքներուն: Եւ այսօր իսկ, «Պալքանները Պալքաններուն » բանաձեւը արդէն զարմեր է բառ միայն:

Այսպէս կամ այնպէս, ուրեմն, Մերձաւոր Արեւելքը, ու մասնաւորապէս Արեւելեան Միջերկրականն էոր կը խռովի օր օրի:

Ու ճակատագիրը, դէմ առ դէմ, պատրաստ են արդէն: Այդ պատրաստութիւնը առի՞թ մը կ'ըլլայ բախումի, թէ արգելք մը, — ցոյց պիտի տան այլեւս չատ մօտակայ դէպքերը:

Վ. ԻՇԽ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻ ՈՒՐՔԱԹ

Հավաս կը տեղեկացնէ Թէ անգլիական զինուորական պատուիրակութիւնը Փարիզ պիտի հասնի ուրբաթ եւ ոչ աւելի կանուխ, ինչպէս ծանուցուած էր, այս յետաձգումը անոր համար որ հարկ տեսնուած է աւարտել զինուորական կարգ մը ծրագիրներ : Ուրբաթ օր Փարիզ հասնելէ վերջ, անգլիացի զինուորականները պիտի տեսակցին Ֆրանսացի իրենց պաշտօնակիցներուն հետ, անմիջապէս կամ ամէնէն ուշ՝ գալ չաբթուան սկիզբը մեկնելու համար միասին դէպի Մոսկուա :

Ֆրանսական եւ անգլիական պատուիրակութեանց միասին ճամբորդութիւնը կամ ճամբորդութենէն առաջ Փարիզի մէջ խորհրդակցութիւնը չի նշանակեր Թէ ճակատ պիտի բռնեն Ռուսերու դէմ: Պարզապէս նախապատրաստական աշխատանք մըն է որ պիտի կատարեն՝ տեսակցելով Փարիզի մէջ, որպէսզի դիւրաւ յառաջանան բանակցութիւնները յետոյ Մոսկուայի մէջ:

Հաւանական էոր պատուիրակութիւնները Փարիզէն մեկնին օդանաւով :

ՄԻՋԱԴԷՊ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն Թէ ծանր միջադէպ մը պատահած է Ռումանիոյ եւ Հունգարիոյ սահմանին վրայ, երկուշաբթիէն երեքշաբթի լուսցող գիշերը:

Ըստ ռումանական զեկոյցին, հունգարական լաստերը կը նաւարկէին Թիսա գետակին վրայ, հակառակ դրուած արգելքին: Ռումանական սահմանապահ զինուորները օրինական ազդարարութենէ մը վերջ, երբ տեսան Թէ Հունգարացիները մտիկ չեն ըներ, կրակ կը բանան: Ու կը սկսի հրացանաձգութիւն մը ռումանական եւ հունգարական սահմանապահ զինուորներու միջեւ ու կը տեւէ մինչեւ առաւտեան ժամը 6:

Այս միջադէպին հետեւանքով, ընդհատուեցան բանակցութիւնները, որ բոնք կը կատարուէին Սինայայի մէջ Թիսա գետակին նաւարկութեան մասին:

Հունգարական զեկոյցը կ'ըսէ Թէ հունգար զինուոր մը սպաննուած է Ռումանացիներու բացած կրակով :

Եգիպտական զինուորական առաքելութիւն դէպի Տարտանէլ

« Ալ Ահրամ» կը գրէ Թէ եգիպտական առաքելութիւն մը, բաղկացած 15 զինուորականներէ, Օգոստոս ամսուան ընթացքին պիտի մեկնի Թուրքիա՝ այցելելու համար Տարտանէլ: Միւս կողմէ Թուրք զինուորական առաքելութիւն մը պիտի մեկնի եգիպտոս, աւելի ուշ, այցելելու համար արեւմտեան սահմանի ամրութիւնները ու զինուորական վարժարանը:

Լիթվինով մեկնիլ ուզեց, բայց...

« Տէյլի Մէյլ » կը հաղորդէ Թէ Ա. Միութեան նախկին արտաքին գործ – ոց Լիթվինով ուզեց Վիչիի ջերմուկները երթալու համար, բայց Մոսկուայի կառավարութիւնը մերժեց վիզա տալ: Այս մերժումը խոր տպաւորութիւն թողուց Մոսկուայի քաղաքական չրջանակներուն վրայ :

Կարոլ թագաւոր չանկարծ վերադարձաւ

Ռումանիոյ Թագաւորը որ իր զբօսանաւով քաղաքական այցելութեան եղած էր դէպի Պոլիս ու մինչեւ Յունական ծով, չանկարծ Ռումանիա վերադարձաւ: Այս անակնկալ վերադարձին պատճառը առ այժմ անծանօթ կը մնայ:

Ռուս պաշտօնատարներու գաղտի այցը Պոլիս

« Նոյէ Վինէր Թակէպլաթ» կը գրէ Թէ նախանցեալ Կիրակի, 23 Յուլիս, առաւօտուն, Սեւ Ծովէն Պոլիս հասած է ռուսական «Սվանէթիա» նաւը, որ Պոլսոյ նաւահանգիստը կանգ առած է միայն մէկ ու կէս ժամ : Յետոյ կրկին վերադարձած է Սեւ Ծով: Նաւը կը կրէր սովետական դրօշ: Իշն որ նշան է Թէ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ճամբորդած են անով: Սովետական դեսպանը՝ Թէրէնթեւ այդ օրը կը գտնուէր Պոլիս: Իսկ Ֆլորիայի (Պոլիս) դղեակին մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնէին, օրեր առաջ, սովետ հիւրերը ընդունելու համար:

Նոյն այդ օրերուն էր որ հանրապետութեան նախագահը՝ Իսմէթ Ինէօնիւ Էնկիւրիէն Պոլիս գնաց :

Սովետները Պետարապիա՛ն կ'ուզեն

Հունգարական Թերթի մը, «Ուինէմմէտէյ»ի Վարչատւոյ Թղթակիցը կը գրէ Թէ լեհական քաղաքական չրջանակները լուրջ կերպով կը զբաղին Պեսարապիոյ խնդրով, որ արգելքներէն մին է անգլեւռուս դաշինքի մը կնքումին:

Այդ չրջանակներուն համաձայն, Մոսկուա ունի վերաքննական տրամադրութիւններ եւ կը պահանջէ Պեսարապիան վերադարձնել իրեն:

Սովետ կառավարութիւնը չի ծածկեր իր ցանկութիւնը՝ Պեսարապիան ուշ կամ կանուխ վերստանալու մասին: Ու կը յայտնէ Թէ իր այդ ցանկութիւնը պիտի իրականացնէ առաջին իսկ պատեհութեամբ :

ՋԷՅՄՊՐԼԷՆ չորսուկէս միլիոն ֆրանք ժառանգ մը ստացաւ, վերջերս մեռած ըլլալով իր հօրեղբայրը, որ Պիրմինկհամի ճարտարարուեստի ամենամեծ վարիչն էր :

ՐՈԶՎԷԼԻ նոր պարտութիւն մը կրեց ամերիկեան ծերակոյտին մէջ, երբ մերժուեցաւ քննել գաշնակցային կառավարութեան պիւտճէն, որ կը հասնի 1900 միլիոն տոլարի :

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ԽՄԲ.— Ցուզիչ նամակ մը ստացանք Մոնփէլիէէն: Երիտասարդ մըն է, Սարգիս Գասապեան, որ կը գրէ· «Սիրելի Յառաջ,— տարիներէ ի վեր կը չարունակէք աչխատանք մը որու մասին քիչ է ամէն գնահատանք: Քաջալերած էք հայրենասիրական ամէն ձեռնարկ: Ուսուցիչ զրաված էր հազարաւոր երիտասարդներու: Եւ հիմակ կուչ կ'ընէք զաղութին որ օգնութեան հասնի Մուսա Լերան հայ արծիւներուն: Ես, օրուան ապրուստս ճարող համեստ աչխատաւոր մը, լաւ ու զէշ օրեր տեսած երիտասարդ մը, գիտեմ Թէ ի՛նչ օրհնութիւն է թշուառին երկարած ձեռքը, ձեր հանգանակութեան կը մասնակցիմ երեք հարիւր ֆրանքով, օրինակ տալու համար ունեւորներուն»:

Նամակ մը եւս ստացած ենք փուժէ սիւբ Արժանի ափ մը հայութենէն. « կարդացինք ձեր սրտառուչ կոչը եւ ձեռնարկեցինք գործի: Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան մեր մասնաճիւղին կողմէ երկու ընկերներ եւ Զարչամպացի հայրենակից Յովսէփ Թոզլեան հանգանակութիւն կատարեցինք, գոյացաւ 788 ֆրանք: 212 ֆրանք եւս ունէինք նախկին եկեղեցասիրաց Միութենէն, որ լուծուած է այժմ, այդ դրամը եւս զաղութը փոխաբերեցաւ յատկացնել Սանճաքի զաղթականներուն: Ընդամէնը հազար ֆրանք կը զրկենք ձեզի, իբրեւ մեր եղբայրական օգնութիւնը Սանճաքի մեր արիւնակիցներուն .— Օհաննէս Կիրակոսեան »:

Ուրիշ նամակ մը,— «Վիվիէի մէջ կը գտնուինք 8 —10 տնուոր Հայեր : Ձեր կոչին պատասխանելով հաւաքեցինք 250 ֆրանք, ու կը խնդրենք որ ղրկէք Մուսա Լերան մեր քոյրերուն եւ եղբայրներուն: Թուրքին աչքը քորնայ: Աւելի բան չենք կրնար գրել, որովհետեւ զպրոց տեսած չենք, նեղութեան մեր պատասխանատուները »:

ՑԱՆԿ 12

Լեւոն Մեսրոպ	100
Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղ	1,685
Նախորդ գումար	23,980
Ընդհ. գումար	25,665

Նամակ մը նաեւ Նամակ մը ստացանք Նամակ մը ստացանք Նամակ մը ստացանք

ԿՂԶԻՈՎ ԱՍԱՑԱԾՈՒՄ ՉԵՄ...

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ԿՅԱՆՔԻՑ)

ԳԼՈՒԽ ՀԻՍՈՒՆԵՐՈՐԴ

— Ես... Ես չեմ կարող... Ներողություն... Ներողություն... Ես չեմ կարող... Ես չեմ կարող... Ներողություն... Ես չեմ կարող... Ներողություն... Ես չեմ կարող... Ներողություն

ԽՂՃԱՊԱՀ ԵՐԵՑ

Էջ պատմ. Ս. Չ.

— o —

«Ինչպես ես ամուսնացար, Ալեքսանդր Իվանովիչ, որ ես քեզ չեմ հարցրել, — ասաց Մարիա Իվանովնան, — ինչպես ես ամուսնացար, որ ես քեզ չեմ հարցրել, որ դու ինձ չես հարցրել,

Հայերը մեկնելէ առաջ այրած են տուները

Մեկնելու ժամանակ, Ճէպէլ Մուսացիներէն շատեր այրած կամ քանդած են իրենց տուները։ Տեղական իշխանութիւնը բողոքած է եւ աշխատած արգելք հանդիսանալ։ Բայց պատասխանուած է թէ իրենց սեփականութիւնն է եւ Հայերը կրնան ընել իրենց ուզածը։

Գաղթականները իրենց հետ բերած են նաեւ Մուսա Լերան հերոսներուն աճիւնները, որոնք իրենց գերեզմանէն հանած բերած են նաեւ իրենց սիրելիներուն աճիւնը։

Առաջին զոհերը

Մահը երկու զոհեր խլեց Ճէպէլ Մուսայի գաղթականներու շարքերէն։ Առաջինը՝ երկուքուկէս տարեկան մանուկ մըն էր, իսկ երկրորդը՝ տասներկու տարեկան պատանի մը։ Առաջինը արդէն շատ տկար վիճակի մէջ փոխադրուած էր Պասիթ, իսկ պատանին արեւահարութեան հետեւանքով մեռնելով բռնուած աւանդեց իր հոգին։

Առաջին ծնունդները

Լաթաքիոյ Ազգ. վարժարանի մայրանոցին մէջ կը խնամուին երկու կիներ։ Մին՝ արդէն ծնաւ մանչ զաւակ մը։ Ծնունդներու ընդհանուր թիւն է 5, բոլորն ալ Ճէպէլ Մուսացիներ։

Գաղթականները փոխադրող յունական «Ֆախրան» շոգենաւին մէջ եւս կին մը զաւակ մը բերաւ աշխարհ, անունը դրին Ֆախրան։

Պասիթ մը գաղթականներէն

Պասիթի գաղթակայանը կը գտնուի Լաթաքիոյ հիւսիսը, 55 քիլոմեթր հեռու, ծովին եզերքը։ Իւրաքանչիւր տուն կ'օթեւանի ծառի մը տակ, այնպէս որ այցելութիւն մը տունէ տուն՝ կը նշանակէ այցելութիւն ծառէ ծառ։ Իսկ քանի մը ծառ — տուն կը կազմեն գիւղ մը, որ կնքուած է գաղթականներուն լքուած գիւղին անունով,— այսպէս Խտըրպէկ գիւղը ծառախումբ մըն է, Պիթիաս գիւղը՝ նոյնպէս։ Ի՞նչպէս շինուած են այդ տուները,— հայ կիները, առանց սպասելու իրենց այրերուն գալստեան, քանի մը հաստ ճիւղերով խրճիթ մը հիմնած են ծառի մը տակ, եւ հոն զետեղած իրենց անկողինները։

Այս խրճիթներուն առջեւ, արեւին տակ, կիները հաց կ'եփեն սաճի վրայ։ Փոքրիկ վաճառորդներ եւ շրջուն սափրիչներ ամէն կողմ։ Ու բազմութի՜ւն մը մանուկներու,— Աստուած աւելցնէ եւ պահէ։ Բոլորը ժպտուն, արեւէն թուխ գոյն մը առած,— ոմանք ծով իջած են ու կը լողան։

Գաղթականներու ցաւերը

1.— Անունդի խնդիրը։ Օտար վաճառորդներ կը կեղեքեն ժողովուրդը 4 — 5 անգամ աւելի սուղ ծախելով։

2.— Մօտ ութհազարկենդանի ունին, Պասիթի անտառները եւ արօտավայրերը բաւական չեն զանոնք սնուցանելու աւելի քան երկու շաբաթ։

3.— Ջուրի պակաս կայ Թարթուսի մէջ։ Ջրամբարը գրեթէ պարպուած է։

Բարեբախտաբար բոլոր այս գաղթականները սկսած են փոխադրել դէպի Լիբանան։

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍՊԱՆԻԱՅԻ ծանօթ զօրավարը, Քուէյփօ տէ Լիանօ նախագահ նշանակուեցաւ սպանիական զինուորական պատուիրակութեան մը, որ պիտի մեկնի Հռոմ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ երկրաշարժի կայանները կը նախատեսեն նոր ու ահաւոր ցնցում մը, բայց ոչ այնքան սաստիկ, ինչպէս եղաւ 1906ին որ 40 երկվայրկեանի մէջ կործանեց Սան – Ֆրանսիսքօն, քար քարի վրայ չթողլով։

ԹՈՔԻՈՅԷՆ կը հեռագրեն թէ կը շարունակուին անգլեւճափոնական բանակցութիւնները, բայց մեծ դժուարութեամբ՝ Անգլիացիներու ընդդիմութեան պատճառով։ Բանակցութեանց երկարումը հետեւանք է այն միջադէպերուն, զորս կը ստեղծեն Ճափոնները, որոնք կը շարունակեն մերկացնել անգլիացի միսիոնարուհիները՝ խուզարկութեան համար։ Շանթունկի եւ Հոփէյի մէջ Անգլիացիներուն հրաման տրուեցաւ հեռանալ անմիջապէս։ Միւս կողմէ Թօքիոյի մէջ Ճափոնները ցոյցեր կ'ընեն Անգլիացիներու դէմ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խորհրդարանը արձակուրդ կը ստանայ վաղը, Ուրբաթ։ Խորհրդարանը պիտի բացուի Հոկտեմբեր 3ին։ Սովորականէն աւելի կարճ է այս արձակուրդը, անոր համար որ երեսփոխանները կարճ արձակուրդ մը կը պահանջէին՝ միջազգային կացութեան պատճառով։ Աշխատաւորականները այս երկու ամիսն ալ շատ կը գտնեն եւ կը պահանջեն շաբաթը անգամ մը նիստ գումարել եւ քննել կացութիւնը։ Չէյմպըլէն, աւելի լաւատես, «գացէք արձակուրդի, կ'ըսէ, որ եւ է ծանր դէպք չի պատահիր այս ամառ»։

Երբ հոկտեմբերին վերաբացուի խորհրդարանը, մէկ ամիս աշխատելէ վերջ՝ պիտի լուծուի եւ Նոյեմբերին պիտի կատարուին նոր խորհրդարանին ընտրութիւնները։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ խորհրդարանը եւս կը կարծուի թէ արձակուրդ պիտի ստանայ 5 Օգոստոսին։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ տարեկան ռազմափորձերը սկսան։ Փոյի հովիտը կը յիշեցնէ պատերազմի օրերը։Զին.գործողութեանց յատակագիծն է պաշտպանել երկիրը յարձակումի մը դէմ, որ պիտի իջնէ Ալպեան լեռնաշղթայէն վար, ուղղակի Թորինոյի վրայ եւ յետոյ պիտի մտնէ Փոյի հովիտը։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն թէ իտալական օդանաւերը, հրամանատարութեամբ գնդ. Թոնտիի, կոտրեցին հեռաւորութեան մրցանիշը ժամական 226 քիլոմեթր 192 արագութեամբ, ու կտրելով 12,935 քիլոմեթր տարածութիւն 51 ժամէն։

ՏԱՆՑԻԿԷՆ հասած լուրերու համաձայն, «ազատ քաղաքը» դարձած է ամրոց մը, ու տակաւին զինուորական աշխատանքները կը շարունակուին։ Տանցիկի շրջակայ բլուրները պաշտպանուած են թնդանօթներով։ Քաղաքային ոստիկանութեան վրայ աւելցած են նոր ուժեր, որոնք իբրեւ զբօսաշրջիկ եկած են Գերմանիայէն։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ մէջ, ինչպէս կը գրէ «Էօվր» թերթը, Իտալիա զինուորական մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ ներկայիս,— վերջերս Վալոնա զրկուեցան 18 ռմբաձիգ եւ 11 հետախոյզ օդանաւեր, 100 ընտիր օդանաւորդներ, 4200 զինուոր օդային բանակէն, 84 սպաներ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻ ադագրողներէն Ամուրէլ ձերբակալուած է, ինչպէս կը գրեն անգլիական թերթերը, այն ամբաստանութեամբ թէ Գերմաններուն յանձնած է ծերակոյտին բանակի յանձնախումբին վերաբերեալ վաւերաթուղթերը։

ՃԱՓՈՆՆԵՐԸ մեծ յարձակողական մը կը պատրաստեն Չինաստանի մէջ, կը գրեն Շանկայէն։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐԸ երկու միլիոն զինուոր հաւաքած՝ ռազմափորձ պիտի կատարեն, այս օրերուս, Լեհաստանի սահմաններուն մօտ։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ դիւանին քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Ֆրանսական կառավարութեան Լիբանանի մէջ կատարելիք յեղաշրջումը տեղի պիտի ունենայ աշնան։ Երեսփոխանական ժողովը պիտի լուծուի նախապէս, իսկ յետոյ բոլորովին պիտի վերցուի։ Անոր տեղ պիտի ստեղծուի ժողով մը, աւելի քիչ անդամներով եւ սահմանափակ իրաւասութիւններով։ Նախարարաց խորհուրդին տեղ պիտի կազմուի տնօրէններու խորհուրդ։

Պիտի վերցուի նաեւ հանրապետութեան նախագահութիւնը։ Ֆրանսացի մը կամ Լիբանանցի մը կառավարիչ կը նշանակուի։

Հրապարակային բանախօսութիւն

Վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին Շահբիկեան սրահին մէջ, rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Ռ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Կը խօսի Գ. ԿԱՌՎԱՐԵՆՑ

Դաշտահանդէս Կուսէնվիլի մէջ

6 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ

Կրթնողի գրասէրներու ուշադրութեան

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ գրատան ներկայացուցիչը Պ. Մինաս Ճիհանեան իր զաւառը այցելութեան առթիւ հետ կը տանի գիրքերու նմոյշներ։ Հետաքրքրուողները կրնան իրեն գիմել հետեւեալ հասցէով.—

գաֆէ «Արարատ», 34 Ռիւ տը լա Փիէն ՌԷՆ Մարթէն տ'էր։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ
(ՆՇԽԱՐՆԵՐ ԱՅԱՓԱԶԱՐԷՆ)

ԳՐԵՑ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

Յառաջաբան Յ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերներ Այափազարի կեանքէն եւ գաւառական խոհարք գաւառակարգին ապրումներէն։ Գրուած՝ երգիծական շունչով եւ հայրենաբաղձութեամբ։ Իր գիւղը կամ քաղաքը կորսնցուցած ամէն տարագիր իր հոգիին խօսող կէտ մը պիտի գտնէ անպայման։

Ստուար հատոր մը 256 էջ։ Գին 15 ֆրանք, արտասահման 20 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 սէնթ։ Ստանալու համար դիմել՝ H. AGONAYAN

10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

ԾԱԽՈՒ Է մեկնումի պատճառաւ հնակարկատի 11 տարուան խանութ մը, բանուկ փողոցի վրայ, բոլոր կազմածներով, լաւ յաճախորդներ եւ ապահովուած գործ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ, 229 rue de l'Egalité (Hôpital Bercyի մօտ), Issy-les-Moulineaux, Seine.

ՎԱՐՁՈՒ Է եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմոռանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն։ Դիմել՝ Agence Moderne, Place du Marché, 86 թիւ օթօպիւսի վերջաւորութեան, Montmorency (S. et O.)։

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՌԹԻՒ

Ծախու է լաւ կահաւորուած սափրիչի խանութ մը, Ռընօի ճիշդ քովը, տեւական յաճախորդներով, 2 աթոռ կիներու եւ 2 աթոռ այրերու յատուկ։ Տարեկան վարձք՝ 2880 ֆրանք։ Փութացէք օգտուիլ առիթէն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. Մ. Համբարձումեանի, 28 Ռիւ Նասիօնալ, Պիյանքուր։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղը իր խորինցաւակցութիւնը կը յայտնէ եղիազարեան ընտանիքին իրենց հօր եւ եղբօր՝ Ստեփան Եղիազարեանի դառնաղէտ մահուան առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի 100 ֆր. կը նուիրէ Սանճաքի գաղթականներուն։

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

ՀԱՅ ԿԱՄ. եւ Մարտիկներու Միութիւնը, փարիզեան շրջանի ընկերները անդամական ժողովի կը հրաւիրէ 5 Օգոստոս, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Պէլվիլի պիւռօ Թաղային վերնայարկը։

ՓԱՐԻԶԻ Սեբաստիոյ Նահանգային Հայր. Միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները 6 Օգոստ. Կիրակի կէսօրէ վերջ Խըրիմեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսի-լէ-Մուլինօ։

Օրակարգ.— Սանճաքի հայ գաղթականներու օգնութեան խնդիր, եւ Մխիթարեան վարժարանին մէջ սեբաստացի պատանիի մը որդեգրութիւնը։

PARIS-MONDIAL

6 եւ 9 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաբական բաժնին մէջ, (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 25), պիտի նուագեն Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (ութինգ եւ դափ), Պ. Աբգար (թառ եւ գափ)։

Le Gerant : H. STEPHAN
Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17. Rue Damesme .. Paris (13)

ՆՊԱՍՏԱՑՈՒՔ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մինչեւ Յուլիս 18

Մարսէյլ, Լ. Դ.	150
ԼԻՈՆ, Տայ	75
Գոնդոպ, Տիկ. Զ.	20
Մոնթելիմար, Ս. Ճ.	75
Մարսէյլ, Դ. Վ.	75
Կրաս, Զիւր.	40
Փուաթիէ, Շ. Մ.	75
Պատրմոն, Ս. Կ.	12.60
Վիէն, Ն. Խ.	505
Փարիզ (3) Կ. Թ.	150
Շաս, Պ. Ա.	25
Ռուէյլ, Տիկ. Պ.	40
Քոլոնպ, Աշճ.	75
ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, Խաչ.	165
Քրոն, Տիկ. Կ.	150
Լիոն, Տիկ. Սէր.	150
Վիթրի, Յ. Մ.	75
Լա Ֆավիէռ, Ռ. Պ.	40
Լիոն – Վեզ, Հ. Գ.	75
Մոնթէվիտէօ, Գաս.	430
ՓԱՐԻԶ (10), Մ. Ու.	75
Փարիզ (1) Ս. Տ Պալ.	75
Վիէն Ս. Ա.	75
Ռուան, Պահ	125
Վելֆանշ, Մ. Պ.	40
Վիլէօրպան, Գար.	235
Փարիզ (3), Նպ. Թիւրէն	150
Սէվրան, Յ. Ն.	150
Լա Պօփըա, Գ. Գ.	75
Պուաքալոնպ, Մ. Եր.	100
Պոլէն, Թ. Մ.	60
Վիլէօրպան, Դ. Մ.	80
Լա Սիօթա, Մ. Կ.	110
Լա Պառ, Տքթ. Ե. Թ.	40
Ֆոնժիւս, Վ. Գ.	75
Պուրքէշ, Մ. Հաշ.	235
Մէօտոն, Ռէյ.	75
Դամասկոս, Ա. Բ.	50
Սէվրան, Վ. Բ.	40
Պատինիէ, Գ. Բ.	150

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

HAÏASTAN

Գարբերաթերթի 7րդ թիւը (Յուլիս), հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.—

1789—1939 Ֆրանս. Յեղափոխութիւնը (խմբագրական), Մարդու եւ քաղաքացիին իրաւունքներուն յայտարարութիւն (Յ. Եղիազարեան), Հայոց պատմութիւն (Ժ. տը Մորկան), Անուանի Հայերու կարճ պատմութիւններ, Հայ գրականութեան պատմութիւն (Ա.), Սրինգը (թանաստեղծ Պէշիկթաշլեան), Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները (Պետրոս Եղիազարեան), Հայ ժողովուրդը (Ն. Եղիաարեան). Haïastan եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք, Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՅԱՌԱՋ կը ծախուի։

Հասցէ.— H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆՔ
(Քերթուածներ)

ԱՀԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ։

Գին՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն

ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառելու մօտ)

Գին՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50ֆր.

Դիմել հեղինակին,

17, Rue Damesme, PARIS

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՅԱԿՈԲ ՉԱՔՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55

Օ ՏԸ ՔՈԼՈՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌՈՒԱՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թոռոս Քարթիէ, Պոնմառշէ, Բրէնթան, Գալըրի Լաֆայէթ վաճառատուները եւ 42 Bld. de Strasbourg:

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ լիտրը՝ 40, ¼ լիտրը՝ 25 եւ 1/8 լիտրը՝ 15 ֆր.

“ՇԻՐԱԿ”

Արեւելքի միակ իսկական օղին է։

Անզուգական, անմրցելի, անփոխարինելի։

Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչէ ու թուզէ։ Հայ աւանդական սեղանին զարդը։

ԾԱԽՈՒ Է առողջական պատճառաւ Քանի մէջ Boulevard Carnot վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ բանջարեղէնի բանուկ խանութ մը։ Ապահով գործ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ՎԱՀԱՆ ԽԱՐՃԱՆԽԱՆԻ

Գրասենեակը փոխադրուած է

21, RUE BAUDIN, PARIS (9e) Tél. Tru: 25 - 39

(Մէթրօ Cadet, Սգուար Մոնթօլոնի եւ րիւ Լաֆայէթի անկիւնը)

Ընդունելութիւն ամէն օր 9էն 11 եւ 5է 7 եւ ժամադրութեամբ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԽՍՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES հիմնուած 1869

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք՝ զարդարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասնաւորապէս եւն.։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ զոհարեղէններու։ Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ զոհարեղէններ նպաստաւոր գիներով։

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու զոհարեղէնները [illegible]

[illegible] կը կարգադրուին [illegible]

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 փրանք	75 փրանք	40 փր.
Զուիցերիա եւ Իտալիա	205 փրանք	140 փրանք	
Այլեւ երկիրներ	215 փրանք	110 փրանք	

ՈՒՐԲԱԹ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ
VENDREDI 4 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4109

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՐԻ ԽՕՍՔ

ԲԱԽՏՈՐՈՇ ԴԵՐԸ

Անցեալ օր խօսեր էինք Միացեալ Նահանգներու նախագահ Րուզվէլթի դրամական ու արտաքին քաղաքականութիւններու մասին :

Եւ յիշեր էինք այն ձախողութիւնները, զորս ունեցաւ ան:

Կը թուի, սակայն, որ Նախագահը կը գտնուի յուրջ ընդդիմութեան մը առջեւ, որ օր օրի աւելի զգալի կ'ընէ իր գոյութիւնը, օր օրի աւելի զգալի դարձնելով Րուզվէլթի հեղինակութեան նուազումը :

Այսպէս, երէկ կը հաղորդէինք թէ Նախագահը նոր պարտութիւն մը եւս կրած է :Պարտութիւն մը, որ ցոյց կուտայ, թէ Քոնկրէն՝ իր մեծամասնութեամբ, ու նաեւ Ծերակոյտը՝ համաձայն չեն անտեսական - ելմտական այն քաղաքականութեան, որուն կ'ուզէ ընթացք տալ Րուզվէլթ: Մնաց որ, երբ որ եւ է օրէնսդիր մարմին,– ինչպէս է Քոնկրէն՝ Միացեալ Նահանգներու մէջ,– կարուկ կերպով կը մերժէ պահանջուած վարկը կամ փոխառութիւնը, որ պիտի ծառայէր «երկրին անտեսական վերականգնումին», կը նշանակէ թէ իր ու գործադիր մարմնին միջեւ (Նախագահութիւն) ոչ միայն գործակցութեան հիմքերը խախտած են, այլեւ կան յուրջ տարակարծութիւններ :

Րուզվէլթի համար միակ նպաստաւոր գետինը մնաց ու կը շարունակէ մնալ Ծայրագոյն Արեւելքը: Արդէն, արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտէն, Միացեալ Նահանգները բացառապէս կամ գոնէ առաւելապէս հոդ է որ կրնան կեդրոնացնել իրենց ուշադրութիւնը, որովհետեւ առաւելապէս Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ էր շահերու մտահոգութիւնը ունին:

Արդ, Ճափոնի նուաճումները Միացեալ Նահանգներու համար եւս նոյնքան մտահոգիչ են, որքան Անգլիոյ համար: Ու այդ ճակատին վրայ,– որ բովանդակ երկրին առեւտուրը կամ անտեսութիւնը կը շահագրգռէ,– Միացեալ Նահանգները ամբողջութեամբ ու անվերապահ կերպով պիտի կանգնին Նախագահին ետեւ: Շատ հաւ խնդիր է: Ու շահը, որ, ինչպէս ըսինք, ընդհանրական է, միշտ ազդակն է ընդհանուր քաղաքականութեան մը:

Մեզի ծանօթ չէ, անշուշտ, թէ Ամերիկայի քաղաքական շրջանակներուն կարծիքը ի՛նչ եղաւ Րուզվէլթի նաեւ այն ընթացքի մասին, որով ան մերժեց, Թոքիօ – Լոնտոն բանակցութեանց առաջին շրջանին, Անգլիոյ հետ գործակցիլ: Ու տրամադիր չեղաւ «նոյնիսկ մէկ մատանաւ ուղարկելու» Ծայրագոյն Արեւելք: Այսուհանդերձ, այդ ճակատին վրայ, նախագահին կողմէ ցոյց տրուելիք կորովի ընթացք մը՝ Ճափոնի դէմ, կրնայ մեծապէս նպաստել իր վայելած նախկին համակրանքին ու վստահութեան գոնէ մասամբ վերահաստատումին :

Րուզվէլթ, իրարայաջորդ պարտութիւններէն վերջ, թերեւս այս նկատումով էր որ յանկարծ ազդարարութիւն մը ուղղեց Ճափոնի, սպառնալով վեց ամիս վերջ չեղեալ նկատել Ուաշինկթըն - Թոքիօ անտեսական համաձայնութիւնը:

Միւս կողմէ, շահերու այն նոյնութիւնը որ գոյութիւն ունի Միաց. Նահանգներու եւ Մեծն Բրիտանիոյ միջեւ՝ իրրեւ հետեւանք վտանգի նոյնութեան, կրնայ, իրա՛պէս, այդ երկու երկիրներուն միջեւ ստեղծել գործակցութիւն մը, թէեւ ոչ «ամէն տեղ ու ամէն անգամ», ինչպէս կը ցանկար, իր վերջին ճառին մէջ, Անգլիոյ վարչապետը: Այսուհանդերձ, նաեւ Ծայր. Արեւելքի մէջ կրնան «մէջէ մէջ» հաշիւներ ըլլալ ու այդ մասնակի գործունէութիւնն իսկ ընել փոխադարձ... կիցերով:

Այսպէս, ուրեմն, իր դրամական թէ արտաքին քաղաքականութիւններուն մէջ Րուզվէլթ չունի զօրաւոր յենարան մը: Աւելին, — հանրապետականներուն միացած են, ընդդէմ Նախագահին, իրեն կուսակից պահպանողական ռամկավարներ եւս:

Կասկած չկայ, որ այս բոլորը պիտի օգտագործուին Առանցքին կողմէ, որ իր մամուլով արդէն բացայայտ ճակատ մը ստեղծած է Րուզվէլթի դէմ ու կ'աշխատի զայն կարելի եղածին չափ նսեմացնել յաչս ամերիկեան ժողովուրդին: Նոյն Առանցքը, որ կ'ըմբռնէ թէ Ամերիկայի չէզոքութեան փոփոխումը կրնայ մեծ արգելք ըլլալ իր ծրագիրներու իրականացումին, ապահովաբար Միացեալ Նահանգներէն ներս եւս յայտնի ու ծածուկ բոլոր միջոցները ի գործ պիտի դնէ՝ Րուզվէլթը կամ իրեն համախոհ մը կրկին չտեսնելու համար Սպիտակ Տանը աթոռին վրայ:

Յիշեցնենք, որ յառաջիկայ ընտրութիւնները ոչ միայն նախագահական են, այլեւ կոչուած են լրացնելու Ծերակոյտի անդամներուն մէկ երրորդն ու նշանակելու Քոնկրէին ամբողջ կազմը:

Այս պայմաններուն մէջ, ուրեմն, Միացեալ Նահանգներու ընտրութիւնները այս անգամ զուտ տեղական բնոյթ չունին: Ընդհակառակն: Ամերիկան, հակառակ իր կամքին, բախտորոշ դեր մը ունի կատարելիք ոչ միայն չէզոքութեան օրէնքին փոփոխումովը, այլեւ անոր պահպանումովը: Ուրեմն եւ՝ ընտրութիւններուն արդիւնքն էր ցոյց պիտի տայ թէ ինչ դիրք պիտի բռնեն Միացեալ Նահանգները: Իսկ այդ դիրքը իր մեծ ազդեցութիւնը պիտի ունենայ միջազգային կեանքին եւ Առանցքի ու Խաղաղութեան ճակատին միջեւ մղուող պայքարի յառաջիկայ ընթացքին վրայ,— Եւրոպայէն մինչեւ Ծայրագոյն Արեւելք :

Ահա թէ ինչ խոշոր նշանակութիւն ունին այդ ընտրութիւնները :

Կը մնայ տեսնել թէ Րուզվէլթ կամ իրենկողմնակից մը ի՛նչ ծրագրով պիտի ներկայանան ժողովուրդին: Բայց մանաւանդ՝ հանրապետականները, որոնք ցարդ քննադատած են միայն, բայց տակաւին որ եւ է «անելիք» դրած չեն մէջտեղ :

Վ. ԻՇԽ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԾԱ՞ՆՐ Է ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆՄԷՋ

Մինչ ամերիկեան խորհրդարանը վրէժ կը լուծէ Միացեալ – Նահանգներու նախագահէն՝ մերժելով ներկայացուած առաջարկները բառ առանց անոր համար որ արձակուրդ չի տրուիր խորհրդարանին, ասդին, Անգլիոյ մէջ, երեսփոխանները կը պայքարին կառավարութեան դէմ, որ կ'աշխատի արձակուրդի ղրկել զիրենք: Սովորաբար երեք ամիս կը տեւէ անգլիական խորհրդարանին ամառնային արձակուրդը: Չէմպըրլէն երկու ամիս արձակուրդ կուտայ՝ ամիս մը կրճատելով ժամանակը, իբրեւ գոհացում այն երեսփոխաններուն, որոնք կը պահանջէին շարունակել խորհրդարանական վիճարանութիւնները քաղաքական ներկայ ծանր եղանակին: Միւս կողմէ Չէմպըրլէն կը խորհի որ խորհրդարանին արձակուրդը կարելի չէ երկարաձգել մինչեւ Նոյեմբեր, երբ տեղի պիտի ունենան ընտրութիւնները, պարագայ մը որ կը պահանջէ խորհրդարանը վերաբանալ Հոկտեմբերին՝ քննելու համար կարգ մը օրէնքներ նախ քան ընտրութիւնները:

Ընդհակառակն, ընդդիմադիրները կը պահանջեն որ խորհրդարանը ժամանակ առ ժամանակ, այսինքն երկու շաբաթը անգամ մը, նիստի հրաւիրուի՝ հետեւելու համար միջազգային կացութեան: Ֆրանսական մամուլը եւս, իր գնահատութիւնը ընծայելով այս տեսակէտին, վախ կը յայտնէ որ միահեծան պետութիւնները կ'օգտուին խորհրդարանին փակումէն, այն համոզումով թէ կառավարութիւնը պիտի չկարենայ ըլլալ այնքան վճռական, որքան եթէ խորհրդարանը առիթ ունենար օրը օրին քննելու կառավարութեան քայլերը :

Չէմպըրլէնի շրջապատը, սակայն, գիտել կուտայ թէ կառավարութիւնը այլեւս թաղած է «մեղմութեան քաղաքականութիւնը»,— Իտըն եւս կը հաստատէր այս պարագան,—փաստ որ անգլեւճափոնական բանակցութեանց մէջ Թոքիոյի անգլիական դեսպանը վճռական ընթացք մը բռնած է հանդէպ ճափոնական պահանջներուն :

Աւելին սակայն, Չէմպըրլէն բացէ ի բաց կը յայտարարէ թէ ո եւ է նշան չկայ որ խաղաղութիւնը վտանգուի Օգոստոսին, հետեւաբար աւելորդ կը գտնէ երեսփոխաններուն ներկայութիւնը Լոնտոնի մէջ:

Ընդդիմադիրները համոզուած չեն թուիր, այնպէս որ յանուն աշխատաւորական կուսակցութեան՝ Կրինվուտ պահանջեց խորհրդարանը վերաբանալ ոչ թէ 3 Հոկտեմբերին, այլ 21 Օգոստոսին,— «Միջազգային կացութիւնը այնքան չփոթ վիճակ մը կը ներկայացնէ որ պայման է արթուն պահել խորհրդարանը եւ ոչ թէ քնանալու ղրկել արձակուրդ տալով»: Ազատականներու անունով՝ Սինքլէր պահանջեց խորհրդարանը վերաբանալ ոչ թէ Օգոստոս 21ին,— անգլիական թշնամութեան նայեցէք,— այլ հիշդ Օգոստոս 22ին, մէկ օր առաջ,— «որովհետեւ ծանր է կացութիւնը, Գերմանիա կը շարունակէ զօրաշարժը, արդէն դրօշի տակ կը գտնուի աւելի քան երկու միլիոննոց գերմանական բանակ մը, միւս կողմէ զինուորական տենդագին պատրաստութիւններ կը տեսնուին Տանցիկի մէջ: Վարչապետը հաշտարարութիւն կը քարոզէ, բայց այդ հաշտարարութիւնը չփրկեց ոչ Եթովպիոյ կայսրը, ոչ ալ նախագահ Պէնէշը»: Ու պահանջեց նոյնպէս հրաժարիլ խորհրդարանը արձակուրդի ղրկելէ նախ քան ռուսեւանգլիական համաձայնութեան կնքումը :

Սինքլէր աւելցուց որ կարգ մը երկիրներու միահեծան վարիչները միշտ օգտուած են բրիտանական խորհրդարանին արձակուրդէն՝ գործադրելու համար իրենց ծրագիրները: Խորհրդարանը երկրին պաշտպանութեան բերդն է: Եւրոպա կ'ապրի ճգնաժամային պահու մը մէջ, աւելի ծանր քան անցեալ տարի այս օրերուն :

Ուրիշ երեսփոխաններ եւս խօսք առին, պաշտպանեցին Չէմպըրլէնի լաւատեսութիւնը եւ աւելցուցին մասնաւորաբար որ եթէ ընդունուի աշխատաւորականներու եւ ազատականներու տեսակէտը, դիկտատորները պիտի բսեն թէ վախցաւ բրիտանական խորհրդարանը եւ պահակ կը սպասէ:

Ամէնէն վերջ խօսք առաւ Չէմպըրլէն եւ յայտարարեց .

— Կարելի չէ խորհրդարանը վերաբանալ Օգոստոսի մէջ: Աշխատաւորականներուն պահանջը կը բխի այն կասկածամտութենէն, որ անոնք ունին հանդէպ կառավարութեան :

Քուէի դրուեցաւ, 132ի դէմ 250 քուէով մերժուեցաւ աշխատաւորականներու առաջարկը: Չէմպըրլէնի առաջարկը ընդունուեցաւ 129ի դէմ 245 քուէով :

Հետեւաբար բրիտանական խորհրդարանը կը փակուի Օգոստոս 5ին ու կը վերաբացուի Հոկտեմբեր 3ին :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի՞նչ կը նշանակէ «անուղղակի յարձակում» տարազը

Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ դեսպանները նոր տեսակցութիւն մը եւս ունեցան Մոլոթովի հետ: Տեսակցութիւնը տեւած է մէկ ժամ, որու ընթացքին պատրաստուած է ապայակոյտերու յառաջիկայ բանակցութեանց օրակարգը: Միանգամայն, նոր փորձ մը կատարուած է վերջնական մեկնութիւն մը տալու համար «անուղղակի յարձակում» բացատրութեան:

Պըթլէր անգլիական խորհրդարանին մէջ յայտարարեց թէ բանակցութեանց երկարելուն պատճառն այն է որ բրիտանական կառավարութիւնը չուզեր հարուածել Պալթեան պետութեանց անկախութիւնը «անուղղակի յարձակումի» մը տարազով, որուն այնքան կապուած է սովետ կառավարութիւնը: Ի պատասխան, ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ սովետ կառավարութիւնը ուրիշ մտահոգութիւն չունի, բայց եթէ «անուղղակի յարձակումի» տարազը այնպէս մը պարզել, որ ապագային առիթ չտայ խուսափողական պատճառաբանութիւններու: Անգլիական տարազը, ընդհակառակն, այնպէս է ներկայացուած որ նախայարձակ պետութիւնը կրնայ ինք – նարդարացման կէտ մը գտնել: Ահա թէ ինչու կ'երկարին բանակցութիւնները:

*** Առաջին անգամ ըլլալով, Մոսկուայի մամուլը սկսաւ արձագանգ տալ անգլեւռուսական զինուորական պատուիրակութեանց կազմութեան եւ դէպի Մոսկուա անոնց կատարելիք ճամբորդութեան լուրերուն :

ՆՈՐ ԲՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԺԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ԽՄԲ.—Պէլֆորէն կը գրեն մեզի թէ «Յառաջ»ի կոչին արձագանգ տալով՝ հանգանակիչ մարմին մը կը կազմուի անմիջապէս, (Ե. Տէր Եղիայեան, Յակոբ Պոնափարթեան, Անդրանիկ Գալայճեան եւ Բիւզանդ Նշանեան), եւ որովհետեւ Հայերը, թէեւ փոքրաթիւ, ցրուած են Պէլֆորի մէջ եւ շրջակայքը, Երուանդ Տէր Եղիայեան իր ինքնաշարժը կը դնէ հանգանակիչ մարմնին տրամադրութեան տակ: Հանգանակիչ մարմինը կը ներկայանայ Պէլֆորի, Հէրիքուրի, Պէթանքուրի, Մոնթպելիարի մէջ բնակող Հայերուն եւ կը հաւաքէ 1855 փրանք :

Սէնթ Անէն (Մարսէյլ) կը գրեն մեզի թէ խնճոյքի մը մէջ, զոր կազմակերպած էին գաղթակայանին մեր ընկերները ի պատիւ «Յառաջ»ի խմբագրապետին, հաւաքուած է 300 փր. :

Ալֆորվիլէն եւս կը գրեն մեզի . — «Ինչպէս միշտ, ի նպաստ Սանճաքի գաղթականներու մեր ժողովուրդին ձեր կոչը արձագանգ գտաւ Ալֆորվիլի հայ գաղութին մէջ: Կազմուեցաւ հանգանակիչ մարմին մը, որ մէկ ժամուան մէջ հաւաքեց 1000 փրանք : Հանգանակութիւնը կը շարունակուի: Ալֆորվիլի գաղութը գոհացուցիչ ոգի մը ցոյց կուտայ եւ գիտակից իր պարտականութեան՝ կը յուսանք որ գրաւէ առաջին տեղը օգնութեան այս բարենպաստ մրցումին մէջ»:

ՑԱՆԿ 13

K X.	100
Ղազար Վէքեան, Մարսէյլ	100
Տիկ. Տիրուհի Տիրատուրեան Մարսէյլ	50
Յ. Օնպաշեան, Կրընոպլ	50
Մ. Անտոնեան, Վիէն	50
Սուրէն Մարգարեան	10
Պէլֆորի եւ շրջակայքի գաղութէն	
Տէր Եղիայեան Երուանդ	500
Տէմիրճապաշեան Պետրոս	100
Պոնափարթեան Յակոբ	100
Գալայճեան Անդրանիկ	100
Տէր եւ Տիկին Յ. Ուզունեան	100
Սէֆէրեան եղբայրներ	100
Գրպըլեան Գրիգոր	100
Քերքճեան Մ.	100
Գալայճեան Կիւլպէնք	100
Այրի Տիկին Թրվանտա	50
Այրի Տիկ. Սէֆէրեան	25
Տիկ. Հանըմ Սէֆէրեան	25
Տարագճեան Ճիւան	25
Թոգուշեան Սահակ	25
Սինանեան Երամ	25
Տէր եւ Տիկին Վասիլեան	25
Տիկին Սինանեան	20
Շարամ Սինանեան	20
Աբրահամեան Լութֆիկ	20
Գալայճեան Սարգիս	20
Յովհաննէս Մաղխասեան	20
Տարաքճեան Յարութիւն	20
Նշանեան Բիւզանդ	20
Փաշայեան	20
Օհաննէս Թէքըեան	15
Մուրատեան Սարգիս	15
Տիկ. Սէրչեան Զապէլ	10
Շէհիրեան Արմենակ	10
Թէքըեան Յարութիւն	10
Թէքնէեան Կարապետ	10
Գապանճեան Փօլ	10
Սէրչեան Ազատ	10
Սոսեփանեան Կարապետ	10
Ճիւէյլէկեան Մամաս	10
Արսլանեան Ոսկեան	10
Այրի Տիկ. Մ. Պատուրեան	10
Տագէսեան Ա.	10
Սիրապեան Աբրահամ	10
Տէլէկեան Աւետիս	10
Թրէնկեան Գրիգոր	10
Այրի Տիկին Թրէնկեան	10
Ոչխարեան Սարգիս	10
Դաւիթեան Յակոբ	5
Սէնթ Անի գաղթակայանէն	
Պօղոս Համբարձումեան	20
Յարութիւն Մինասեան	10
Դաւիթ Սրապեան	10
Հայրապետ Մեծոեան	50
Սեդրակ Խրալեան	50
Միհրան Մեծիկեան	10
Եղիա Եղիկեան	10
Մուշեղ Էքինճեան	20
Արտաշ Պետրոսեան	10
Արշակ Կարապետեան	5
Արմենակ Շահպազեան	50
Աւետիս Թօթոեան	5
Մկրտիչ Մարգարեան	5
Արտաշէս Ոսկանեան	5
Աւետիս Գրիգորեան	5
Արփիկ Միսաքեան	35
Գումար՝	2,515
Նախորդ գումար՝	25,665
Ընդհ. գումար՝	28,180

ՍԱՆՃԱՔԻՆ ՊԱՐՊՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋ

Պէյրութի հայերէն թերթերը կը գրեն թէ արդէն սկսուած է գաղթականներու փոխադրութիւնը իրենց առժամեայ կայաններէն դէպի Լիբանան:

Թարթուսէն քանի մը ընտանիք գացած են հաստատուիլ Հալէպ եւ Լաթաքիա, իսկ միւսները հետզհետէ կը մեկնին Պէյրութ: Թարթուսի կայանին մէջ Ֆրանսական իշխանութիւնը գումար մը կուտայ իւրաքանչիւր ընտանիքի անդամներուն, նախ քան անոնց մեկնումը: Կայանին գաղթականներուն կէսը ստացած է նպաստը, միւս կէսին համար կը սպասուի նոր գումարներու :

Լիբանանի Ազգ. Միութեան կողմէ յանձնախումբ մը կը գործէ Թարթուսի մէջ: Ծանր հիւանդներ բարեբախտաբար չկան, հիւանդանոց ղրկուած են միայն 10 հոգի: Մանուկներուն մէջ, սակայն, տարածուած է կապոյտ հազը: Կան որ աչքի հիւանդութիւն ունին :

Պէյրութ հասած գաղթականներու տեղաւորումը կը կատարուի սկաուտներու կողմէ: Պէյրութի հայ գաղութը եղբայրական օգնութիւն մը ցոյց կուտայ: Հասնող գաղթականները կը տեղաւորուին վարժարաններուն մէջ: Փոխադրութեան ընթացքին մեռած է 14 օրուան նորածին մը, որ թաղուեցաւ Անդր Նահրի գերեզմանատունը :

Պէյրութի Ազգ. Միութեան զեկոյցը կը հաղորդէ թէ հանգանակիչ մարմիններ կազմուած են, ուստի կը հրաւիրէ որ ժողովուրդը մասնակցի առատաձեռն: Գաղթականներու առողջական գործը յանձնուած է Օգն. Խաչին:

Ֆրանս. մարզպանութեան Քաղ. Դիւանի պետ Տավիա, որ մօտէն հետեւեցաւ գաղթականներու փոխադրութեան, յայտարարեց .—

— «Ալեքսանտրէթի բնակիչները փոխադրուեցան Թարթուս, ուր մնացին քաղաքին մօտ, որճարաններու մէջ, եւայլն: Այժմ անոնք կը փոխադրուին Լիբանան:

Իսկ Պասիթ փոխադրուածները պատսպարուած կը մնան ճիւղերէ շինուած հիւղակներու տակ: Ալեւիները անոնց հանդէպ ցոյց տուին եղբայրական հոգածութիւն եւ արտօնեցին կտրել եղեւինները, անոնց ճիւղերը օգտագործելու համար: Ասկէ զատ անոնց հայթայթեցին «սիման», որպէսզի շինեն աղբիւր մը: Այստեղ գտնուողները պիտի տեղափոխուին այլուր մինչեւ Սեպտեմբեր 15, որպէսզի աշնան չմնան բացօթեայ վայրերու մէջ»:

Այն հարցումին թէ այդ Հայերը եւ առհասարակ բոլոր գաղթականները

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(ԳՈՒՅԱՊԱՏԿԵՐ ՎԵՊ)

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑ ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Իսայ պաշտ էին եղած եղաւ տաս հոգ – տասներկու հոգի, որոնց մէջ կային ուրիշներ ալ, որոնք ոչ մէկ անգամ հանդիպած էին Ասլանին, բայց անոր անունը լսած էին իրենց հայրերէն, որոնք կը ճանչնային զայն։ Ասլան ամենուն ալ ծանօթացուց իրեն, ապա ըսաւ.

— Ես ձեզ հոս հրաւիրեցի, որովհետեւ ձեր հայրերը ինծի համար սիրելի էին, ես ալ ձեզ կը սիրեմ։ Ես ձեզ կը խնդրեմ, որ ինծի հետ ըլլաք ազատ։ Ես ձեզ հետ ազատ կ՚ուզեմ խօսիլ։ Ես ձեզ հետ ազատ կ՚ուզեմ ծիծաղիլ։ Ես ձեզ հետ ազատ կ՚ուզեմ ուտել։ Ես ձեզ հետ ազատ կ՚ուզեմ ըմպել։ Ես ձեզ հետ ազատ կ՚ուզեմ ամէն բան ընել։ Ես ձեզ հետ ազատ կ՚ուզեմ ըլլալ

ԱՂՋԱՏԻ ԵՐԳԸ

Թիւրգ. Ս. Չ.

Խմբագիր Վ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Մեկնեցի տեղս եւ գացի ննջարանս, որ ինձ համար պատրաստած էին։ Ննջարանս մեծ էր եւ ընդարձակ, սենեակիս մէջ կային երկու մահիճներ, մէկը ինձ համար, միւսը՝ ընկերոջս։ Ես ալ ընկերս, որ ինձ հետ էր եկած, մեր ձիերը ձիապանին յանձնելով, ներս մտանք։ Ընկերս ինձ ըսաւ, որ ինք կ՚ուզէ քնանալ, որովհետեւ շատ յոգնած էր։ Ես ալ ըսի, որ ինքն ալ կրնայ քնանալ, ես պիտի կարդամ։ Ան ալ ըսաւ, որ ինքն ալ պիտի կարդայ։ Ես ալ ըսի, որ ինքն ալ պիտի կարդայ

ո՞ւր պիտի տեղաւորուին, պատասխանեց ։

— « Ֆրանսական իշխանութիւնները իւրաքանչիւր գաղթականի կուտան դրամական օժանդակութիւն մը : Շատեր ունին իրենց սեփական միջոցները երթալ հաստատուելու համար ուր որ կը նախընտրեն : Արհեստաւորները եւ առեւտուրով զբաղողները կը նախընտրեն քաղաքները, իսկ հողագործները կրնան հաստատուիլ հողերու վրայ :

Ցեսոյ աւելցուց թէ Լաթաքիա եւ Ջէսսալ հաւանաբար կարելի ըլլայ հաստատել 150 արհեստաւոր ընտանիքներ, իսկ մաս մը հողագործներ ալ՝ պայըր Պուճաքի շրջանը ։

Այն ակնարկութեան թէ Ջէսսալի կարգ մը հայ գիւղերու հողերը մնացած են Թուրքիոյ ձգուած մասին մէջ, պատասխանեց ։

— Ինչպէս որ հայ գիւղացիներուն հողերուն մէկ մասը մնացած է Թուրքիոյ Թողուած մասին մէջ , Թուրք գիւղերէ ամանց ալ հողերը Թողուած են Սուրիոյ կցուած մասին մէջ : Հնարաւոր է փոխանակութիւն մը ընել կամ սահմանագծումը կատարել այնպէս որ , իւրաքանչիւր գիւղին հողերը մնան իրեն : Թուրքերը չահ ունին զոհացում տալու հայ գիւղերու մասին մեր կողմէ ըլլալիք թելադրութեանց ։

ԷՄԻՐ ԱՊՏԱԼԼԱՀ ԿԸ ՀԻՒԲԸՆԿԱԼԷ ՍԱՆՃԱՔՑԻՆԵՐԸ

Զրոյց չրջեցաւ թէ Անդրյորդանանի կառավարութիւնը պիտի հիւրընկալէ Սանճաքցի գաղթականներէն մաս մը :

Այս մասին Էմիր Ապտալլահ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է «Արաբական գիւան»ի թղթակցին.—«Մորապէս զգածուած եմ այս գժբախտներուն ճակատագրէն : Թէեւ այս հարցը ինծի ներկայացուած եւ պաշտօնապէս քննուած չէ , բայց չեմ հակառակիր անոնց իմ հողամասս ներս մուտքին , պայմանաւ որ բեռ մը չըլլան երկրին տնտեսական կեանքին համար , այնպիսի պահու մը , երբ իմ հպատակներս կը դանդաղին իրենց եկամուտներուն նուազելուն եւ ապրելու դժուարութիւններուն մասին» :

ՍԱՆՃԱՔԻՆ ԿՑՈՒՄԸ ԻՐԱՔԻ ՄՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Իրաքի Մորհրդարանին մէջ, երեսփոխան Սայիտ էլ Հաճ Թապէթ Սանճաքի մասին արտասանած է ճառ մը, որ մեծ չահագրգռութիւն յառաջացուցած է ժողովականներուն մէջ.—

« Ալեքսանդրէթ հազարաւոր տարիներէ ի վեր արաբական գաւառ մըն է , եւ Իրաքի համար ունի առանձնակարգ կարեւորութիւն , որովհետեւ արաբական աշխարհի գլխաւոր նաւահանգիստներէն մէկն է : Եթէ Թուրք կառավարութիւնը նախապէս այս կցումին մասին խօսած է Իրաքի կառավարութեան , ըստ Սառատպաի ուխտին ոգիին , ի՞նչ եղած է այս վերջնոյն պատասխանը : Հակառակ պարագային , Իրաք ինչո՞ւ կը լռէ արաբական դեղեցկագոյն գաւառի մը կորուստին առջեւ» :

Անգլ. ընտրութիւնները պիտի չյետաձգուին

Պատասխանելով պահպանողական երեսփոխանի մը այն հարցումին թէ վարչապետը կը նախատեսէ՞ երեսփ. ընտրութեանց յետաձգում մը՝ Միլազդային այս լարուած կացութեան մէջ, երբ մանաւանդ Ֆրանսայի երեսփ. ընտրութիւնները նոյն պատճառով յետաձգուած են, Չէմպըրլէն պատասխանեց թէ յետաձգումի առաջարկ մը նկատի չի կրնար առնել այնքան ատեն, որ ընդհանուր բաղձանքի մը արտայայտութիւնը չէ :

Առձակուղ զիւղուորներուն

Ի պատասխան Լամուրէօյի նամակին, վարչապետ եւ պատերազմ. նախարար Տալատիէ կը գրէ ի մէջ այլոց :—

Ուշադրութիւնս հրաւիրեր էիք այն երիտասարդ զինուորներուն վրայ, որոնք 1938 Հոկտեմբեր 15ին արձակուելէ վերջ՝ գարձեալ զէնքի տակ կանչուեցան անցեալ Մարտ ամսուան : Ու կը հարցնէիք մանաւանդ թէ կարելի չէ՞ր անոնց տեղ փոխն իսկոյն զօրակոչի ենթարկել տարբեր դասերու զին – ուորներ : Պատիւ է ինձ հաղորդել ձեզի թէ պահեստներու զօրակոչը արդիւնք չէ պարզ թուական պատճառներու , այլ կատարուած է իրրեւ նախատեսում – թիւն : Ասկէ զատ իւրաքանչիւր պահեստի իր որոշ տեղն ու դերը ունի զօրա – կոչին մէջ : Այս պայմաններուն մէջ, ինծի հետ դուք եւս պիտի ընդունիք որ ներկայ կացութիւնը թոյլ չի տար կարգադրութիւն մը ընել այնպէս ինչպէս կը փափաքին չահագրգռուողները, որպէսզի քաղաքական ծանր դէպքեր պատահած ժամանակ՝ չդժուարանան զօրաչարժի գործողութիւնները : Այսու – հանդերձ կարգադրութիւններ ըրած եմ որ տասնօրեայ արձակուրդ տրուի բոլոր զինուորներուն, եւ յաւելուածական տասնօրեայ արձակուրդ՝ հողագործներուն :

Ինչեր կ'ըղլան Տանցիկի մէջ

Հակազդելու համար Տանցիկի մէջ Նացիներուն ձեռք առած միջոցներուն, Վարչապետը կը նախատեսէ՞ երեսփ. ընտրութեանց յետաձգում մը՝ Միլազդային այս լարուած կացութեան մէջ, երբ մանաւանդ Ֆրանսայի երեսփ. ընտրութիւնները նոյն պատճառով յետաձգուած են, Չէմպըրլէն պատասխանեց թէ պիտի արդիւնք չէ պարզ թուական պատճառներու , այլ կատարուած է իրրեւ նախատեսում – թիւն : Ասկէ զատ իւրաքանչիւր պահեստի իր որոշ տեղն ու դերը ունի զօրա – կոչին մէջ : Այս պայմաններուն մէջ, ինծի հետ դուք եւս պիտի ընդունիք որ ներկայ կացութիւնը թոյլ չի տար կարգադրութիւն մը ընել այնպէս ինչպէս կը փափաքին չահագրգռուողները, որպէսզի քաղաքական ծանր դէպքեր պատահած ժամանակ՝ չդժուարանան զօրաչարժի գործողութիւնները : Այսու – հանդերձ կարգադրութիւններ ըրած եմ որ տասնօրեայ արձակուրդ տրուի բոլոր զինուորներուն, եւ յաւելուածական տասնօրեայ արձակուրդ՝ հողագործներուն :

Հակառակ պարագային, Իրաք ինչո՞ւ կը լռէ արաբական դեղեցկագոյն գաւառի մը կորուստին առջեւ» :

Հրապարակային քանախօսութիւն

Վաղը Հուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին Շահրիկեան սրահին մէջ, rue de l'Eclipse, Մարսէյլ՝

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Կը խօսի Գ. ԿԱՌՎԱՐԵՆՑ

Դաշտանաւերէս Կուսեվիլի մէջ

6 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ

Կրլնոպլի գրասէրներու ուշադրութեան

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐԻՒԵՍ գրատան ներկայացուցիչը Պ. Մինաս Ճիհանեան իր գաւառը այցելութեան առթիւ հետ կը տանի գիրքերու նմոյշներ: Հետաքրքրուողները կրնան իրեն դիմել հեռաձայնով.—

Գաֆէ «Արարատ», 24 Ռիւ տը լա Փլին ՍԷՆ ՔարԵԷՆ տ'Էր:

ԾԱԽՈՒԻ Է

մեկնումի պատճառաւ հնակարկատի 11 տարուան խանութ մը, բանուկ փողոցի վրայ, բոլոր կազմածներով, լաւ յաճախորդներ եւ ապահովուած գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ, 229 rue de l'Egalité (Hôpital Bercy մօտ), Issy-les-Moulineaux, Seine.

ՇՆՈՐՀԱԽՕՐՈՒԹԻՒՆ

Քարսէյլ.— Յուլիսի Օտտօի Կ. Խաչի Մասնաճիւղը կը շնորհաւորէ ամուսնութիւնը ընկերուհի Անժէլ Գաբրիէլեանի ընդ Պ. Սեպուհ Մանտրոյեանի :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Քարսէյլ.— Յուլիսի Օտտօի Կ. Խաչի Մասնաճիւղը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Մանտրոյեանի, որոնք 50 ֆրանք նուիրած են իրենց ամուսնութեան առթիւ :

ՅՕԻՇԱՏԵՍ

ՀԱՑ ԿԱՄ. եւ Մարտիկներու Միութիւնը, փարիզեան շրջանի ընկերները անգամական ժողովի կը հրաւիրէ 5 Օգոստոս, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Պէլվիլի պիւռօ թաղային վերնայարկը :

ՔԱՐԻՉԻ Սեբաստիոյ Նահանգային Հայր. Միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները 6 Օգոստ. կիրակի կէսօրէ վերջ Բոբիմեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆեանս, Իսի-լէ-Մուլինօ :

Օրակարգ.— Սանճաքի հայ գաղթականներու օգնութեան խնդիրը, եւ Միութեանս վարժարանին մէջ սեբաստացի պատանիի մը արդեգրութիւնը :

PARIS-MONDIAL

6 եւ 9 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաքակոն բաժնին մէջ (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 25), պիտի խօսին Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (արձիդ եւ դափ), Պ. Աբդար (թառ եւ դափ) :

ՆԱՒԱՐԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

19 Յուլիս — 2 Օգոստ. 1939

Նիս, Իշխ. Ա.	40
Մէն Ժէռմէն ան Լէյ, Դաւ.	75
Արքէօյ, Հ. Ե.	75
Լիոն, Պօյ.	75
Լիոն, Գարծ.	943,40
Ռուիլէ վալիոճ [illegible] թ.	215
Մ[illegible]ն Լ[illegible]էն, Ս. Զ.	70
Վիլէօրպաս, Պեատր.	75
Մէն Լու, Գարծ.	611
Թուլոն, Կրէկ.	75
Անթէռ, Մ. Գ.	150
Լիոն, Ա Կ.	150
Կրընոպլը, Տ. Ս.	150
Կրընոպլը, Յ. Օ.	150
Փլաթօ ա'Ասի, Մ. Կ.	75
Լիոն, Յ. Գ.	50
Լիոն, Լ. Կ.	300
Նիս, Գ. Ա.	40
Փարիզ (9), Սըսփա	40
Փարիզ (7), Ա. Ֆէ.	40
Լը Քրէօզէ, Թ. Տ.	75
Մէվռան, Լ. Շ.	75
Վալանս, Ղ. Գ.	720
Փարիզ (10), Տիկ. Թոբ.	60
Լիոն, Զ. Փ.	75
Վէզելիս, Ս. Ս.	150
Փարիզ, Տիկ. Բ.	230
Թուլոն, Մ. Գ.	75
Նիս, Եր.	75
Մարսէյլ, Յ. Մար.	75
Լիոն, Օ. Ն.	150
Գրավանշ, Պ. Տ.	200
Օռլէան, Ռ. Մ.	150
Մարսէյլ, Մ. Ալ.	150
Մարսէյլ, Մ. Մակ.	150
Ֆ. Կ. Պուլվար Օտտօ	50

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17 Rue [illegible] — Paris (13)

Ալգիւա կը քաղաքէ Ճախուձի

Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ բրիտանական դեսպանը բաղաքեց այն թշնամական ցոյցերուն մասին, որոնք կատարուեցան Անգլիոյ դէմ : Թոքիոյի կառավարութիւնը պատասխանեց թէ պիտի արդիլէ նման ցոյցերու կրկնումը Ճախունի մէջ, բայց չի կրնար ստանձնել պատասխանատուութիւնը այն ցոյցերուն, որոնք տեղի կ'ունենան Չինաստանի մէջ :

Այս պայմաններուն մէջ, կ'ըսեն անգլիական թերթերը, քանի կը չարունակուին հականգլիական ցոյցերը, դժուար թէ յաջողանան անգլեամերիկեան բանակցութիւնները :

Զէմպրլէն անգլիական խորհրդարանին մէջ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը միշտ հաղորդակցութիւն կը պահէ Ֆրանսական եւ ամերիկեան կառավարութիւններուն հետ : Ուաշինկթընի կառավարութիւնը պաշտօն տուած է իր ներկայացուցիչին, Տումէնի, հրաւիրել Թոքիոյի կառավարութեան ուշադրութիւնը Ամերիկացիներու դէմ գործուած յարձակումներուն վրայ, եւ այս առթիւ յիշեցնել որ հականգլիական ցոյցերը վերածուած են ճերմակներու դէմ պայքարի, ինչ որ կը վտանգէ ամերիկեան շահերը :

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Իզմիրցի Հայ մը, Արթին Թէքթէկեան, ձերբակալուեցաւ Մարսէյլի մէջ, իրրեւ կեղծ փաստաբան : Տեղական թերթերը կը գրեն թէ կալանաւորը ամբաստանուած է իրրեւ խարեբայ եւ դրամաշորթ :

ՅՐՈՑՏ, որ կ'ապրի Անգլիոյ մէջ,— Աւստրիայէն դաղթած էր «անշլուսոյէն վերջ,— ծանր հիւանդ է եւ վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ տարեկան ցամաքային ռազմափորձերուն առթիւ, որոնք տեղի պիտի ունենան Շաբաթ օր, հրաւիրուած են բոլոր պետութիւնները : Միայն Իտալիան է որ մերժած է :

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ապպրանքով, Գերմանիա չինած է երեք նաւեր,— «Թիրխան» որ ունի 3000 Թոն տարողութիւն, «Տողու» որ ունի 5200 Թոն տարողութիւն, «Սալոն» որ ունի 2800 տարողութիւն :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ եւ Անգլիոյ միջեւ կնքուեցաւ դաշինք մը, որու համաձայն Լոնտոն 816,300 աթերլիճի փոխատուութիւն մը կ'ընէ Վարչապետի, պայմանաւ որ լեհական կառավարութիւնը անգլիական ճարտարարուեստական արտադրութիւն դնէ այդ դումարով :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

HAÏASTAN

Պարբերաթերթի 7րդ Թիւը (ցուլիս), հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.—

1789—1939 Ֆրանս Յեղափոխութիւնը (խմբագրական), Մարդուն ազգագրական իրաւունքները յայտարարութիւն (Ց. Եղիազարեան), Հայոց պատմութիւն (Ժ. տը Մոբկան), Անուանի Հայեր (Ա. Աճեանասեան), Հայ գրականութեան պատմութիւն (Ա.), Սրբազգ (քահանայ Պէչիկեօնեան), Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները (Պետրոս Եղիազարեան), Հայ ժողովուրդը (Ղեւոնդեան), Haïastan եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք
Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:
Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ԱՒՈՒԱՋ կը ծախուի:
Հասցէ.— H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris. chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — Վեցերորդ տարի

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի Թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ Բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց Թերթ ղրկելը :

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺԻ տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

14 Rue Dunkerque (ՄԷԶՐՕ ԿԱՌ ՏԻ ՆՕՐ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Հաւատացեալները ժամադրութեամբ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD, 48, rue de la République

Marseille Tél. : C. 47-22 եւ C. 74-51

Փարիզի Մասնաճիւղ 7, Rue Auber

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ: Տոմսակներ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար մանաւանդ գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը: Վստահելի տուն:

ԾԱԽՈՒԻ Է առողջական պատճառաւ Քանի մը Boulevard Carnot վրայ նպարեղէնի, պուտղի եւ բանջարեղէնի բանուկ խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՌԹԻՒ

Մեծաւ է լաւ կահաւորուած սափրիչի խանութ մը, Ռքնօի ճիշդ քովը, տեւական յաճախորդներով, 2 աթոռ կիներու եւ 2 աթոռ պարերու յատուկ: Տարեկան վարձք՝ 2880 ֆրանք: Փութացէք օգտուիլ առիթէն: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. Մ. Համբարձումեանի, 28 Ռիւ Նասիօնալ, Պիյանքուր:

ՎԱՐԶՈՒԻ Է եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմոռանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. լուացքատուն, էլեքտրականութիւն: Դիմել՝ Agence Moderne, Place de Crimée, 69 Թիւ օթօպիւսի վերջաւորութեան, Montmorency (S. et O.):

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌԱՒԱԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼԻՔ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Բրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ճերմակեղէններ, Քրիքոներ եւայլն, ամենաժամն գինով: Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը: Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշները եւ մանրամասնութիւններ:

Կ'ուղարկենք դիւրատար (portatif) Underwood մեքենաներ: Ռուսական տառերով, ամենաժամն գիներով :

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ		
Ֆրանսա եւ Գաղութները	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ SAMEDI 5 Août 1939

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4110

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՇԱՅՐԱԳԻՈՑ ԱՐԵՒԵԼՔ

Անգլեւ-ֆրանսական առաջին համաձայնութիւնը սկսալ մեկնութիւններու տեղի տուաւ։ Եւ, ընդհանուր տպաւորութիւնը այն եղաւ, որ Մեծն Բրիտանիա բոլորովին ձեռնթափ եղաւ Ճափոնի առջեւ։

Կը պարզուի, սակայն, որ մեծ տարբերութիւն կայ՝ արուած մեկնութիւններուն ու գոյացած առաջին համաձայնութեան միջեւ։ Այսպէս, Անգլիա, նախ, ճանչցած է փաստական վիճակը՝ Ճափոնի կողմէ եղած գրաւումներուն։ Բայց, փաստական ճանաչումը (de facto), չի նշանակեր նաեւ իրաւական (de jure) ճանաչում։ Թէեւ, երկրորդը կը յաջորդէ առաջինին։ Եթովպիոյ գրաւումը փաստական կերպով ճանչցան, նախ։ Ու երկա՛ր ատեն վերջ էր, որ Լոնտոն կատարեց իրաւական ճանաչումը։ Նոյնը եղաւ նաեւ Ֆրանքոյին։

Այսուհանդերձ, փաստական այս ճանաչումն իսկ յաջողութիւն մըն է Ճափոնի համար։ Եւ, տեղատուութիւն մը՝ Անգլիոյ կողմէ։

Մնանւանդ որ, պայքարը ոչ միայն Ճափոնի ու Չինաստանի միջեւ էր, այլեւ՝ Ճափոնի ու Անգլիոյ միջեւ։

Անգլիոյ երկրորդ զիջողութիւնը այն է, որ Լոնտոն կը համաձայնի «արգիլել ամէն գործունէութիւն, որ կը վնասէ Ճափոնական բանակին, եւ կամ՝ բնոյթը ունի օգնելու Չինաստանին՝ ընդդէմ Ճափոնի»։

Անգլիա, իր այս երկրորդ տեղատուութեամբ, կը համաձայնի, ուրեմն, Ճափոնի նաեւ վաղուան նուաճումներուն։

Ձիշդ չէ, անշուշտ, որ վէճը միայն Թիէնցինի չուրջն է։ Ճափոն նոր չէ որ ցանկութիւններ կը սնուցանէ Չինաստանի հանդէպ։ 1915ի դաշնագիրը Մի քաստոյի երկրին առջեւ կը բանար Հիւսիսային Չինաստանը։ 1919ին, Չինաստան չեղեալ նկատեց զայն։ Ու, յետոյ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի, յաջողեցաւ «21 Հոկտեմբեր դաշնագիրը» փոխարինել այն դաշնագրով (1919), որ կրկնց «դաշնագիրը» վերացուցած էր «ազգային պատուոյ» անունը։ Մի խօսքով, Անգլիա մերժեց նորոգել իր պատուէրանց մասին։ Ուրեմն, իր հին քաղաքականութիւնն էր, զոր կրկնեց՝ Ճափոնը հանելով Ռուսիոյ դէմ։

Վերջերս Թոքիօ սկսաւ իր նոր արշաւանքին։ Իրարու ետեւէ դրաւեց չինական նոր նահանգներ։ Եւ, իմաւ մինչեւ չինական ջուրերը։ Բայց, հոգ, արդէն, նաեւ անգլիական շահերը կային, եւ դանակը ոսկորին հասած էր։

Անշուշտ, Առանցքը հաճոյքով դիտեց այս բոլորը։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Ճափոնական վոտնդ մը կը նշանակէր կիսել անգլիական ծովային ուժը։

Եւ, բանակցեցան...։ Ձիշդ ենք, սակայն, որ նաեւ այս անգամ Լոնտոն քաղաքական ռազմափորձ մը ըրաւ։ Որովհետեւ, իր տեղատուութեամբ, ան ուզեց չարժել, նախ, Միացեալ Նահանգները։ Երկրորդ, ստիպել Մոսկուան՝ որ վերջ տայ իր տարտամ դիրքին եւ ստորագրէ երբեակ համաձայնութիւնը։

Որովհետեւ, երբ Լոնտոն կը համաձայնի «արգիլել որ եւ է գործունէութիւն որ բնոյթը ունի չինական բանակին օգնելու», Ճափոնի նպաստած կ՚ըլլայ երկու տեսակէտով։

Առաջին, Ճափոն աւելի ազատ կը յառաջանայ։ Երկրորդ, Թոքիոյի ձեռքերը թողած կ՚ըլլայ՝ Ռուսիոյ դէմ։

Աւելցնենք, որ Ճափոն կը կռուէր երեք ուժերու դէմ,— Ձինաստան, Ռուսիա, Անգլիա։ Անգլիա կը քաշուի (ականջը խօսի Նեկիւսին)։ Ու Չինաստան կը տկարանայ։ Կը մնայ Ռուսիան։ Որով, Մոսկուա կը հարկադրուի, ահա, աւելի մօտենալ Փարիզի ու Լոնտոնի ...։ Միւս կողմէ, կ՚ըսուի թէ՝ Անգլիա ապահոված է, որ Ճափոն այլեւս չարժի ոչ թէ դէպի իր կողմը (Հոնկ Քոնկ, Սինկափուր), այլ դէպի Չինաստանի խորերը եւ դէպի Ռուսիան։ Թէեւ Ճափոնի յարումը՝ Առանցքին, զոր կը հաղորդենք քիչ անդին, կը ժխտէ այս ենթադրութիւնը ...

Ո՞վ կրնայ ժխտել թէ Զան քայ Շէք վաղն ալ կրնայ միանալ ... Ճափոնի։ Ու Թոքիօ լրացուցած կ՚ըլլայ իր ծրագիրը,— Չինաստան մը՝ իր թեւարկութեան տակ ...

Վ. ԻՇԽ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԵՒՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ ԱՅՍՕՐ

Ֆրանսական զինուորական պատուիրակութիւնը, նախազահութեամբ Զօր. Տումէնի, երէկ առաւօտ մեկնեցաւ Լոնտոն, ուր կը գտնուէր արդէն պատուիրակութեան անդամներէն Զօր. Հունցիկէր։ Երեկոյեան հացկերոյթ պատուիրակութեան անդամներէն Զօր. Հունցիկէր։ Երեկոյեան հացկերոյթ մը տուեցաւ ի պատիւ Ֆրանսական պատուիրակութեան՝ անգլիական կառավարութեան կողմէ։ Այսօր կէսօրին ջոգենաւ կը նստին ու կը մեկնին դէպի Մոսկուա։ Ճամբու ընթացքին, երկու պատուիրակութիւնները լայն ժամանակ ունին խորհրդակցելու նախ քան իրենց հանդիպումը սովետական զինուորական պատուիրակութեան հետ։

Սովետական զինուորական պատուիրակութիւնը կը գտնուի մարշալ Վորոշիլովի նախագահութեան տակ։ Պատուիրակութեան կը մասնակցին Զօր. Շափոշնիքով, ընդհ. սպայակոյտի պետ, Զօր. Մերոտինով, ծովակալ Քուզնեցով, ծովային գործավար, Զօր. Լոսիոնով, վարիչ օդային ուժերու։

Չինուորականներու առաջին խորհրդակցութիւնը հաւանարար կատարուի Օգոստոս 11ին։ Բայց այդ խորհրդակցութենէն անկախ եւ գուգահեռաբար՝ պիտի չարունակուի քաղաքական խորհրդակցութիւնը։

Զինուորական պատուիրակութիւնները Ռուսիոյ մէջ պիտի մնան մէկ ամիս, անոնք ատիթ պիտի ունենան նաեւ այցելելու Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի զինուորական վարժարանները։

ՀԲԼԻՖԱՔՍԻ ԳԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԼՈՐՏԵՐՈՒՆ ԱՌՋԻ

Ձիշդ ինչպէս երեսփ. Ժողովին մէջ, անգլիական կառավարութիւնը հրաւիրուեցաւ զեկոյց մը տալու միջազգային կացութեան մասին՝ Լորտերու Ժողովին առջեւ։

Մինչ, յանուն աշխատաւորական կառավարութեան, պահանջից որ արտաքին նախարար Հբլիֆաքս տեղեկութիւն տայ միջազգային կացութեան մասին արձակուրդը չկտած։ — Ժողովրդավար պետութեանց մէջ սովորութիւն է որ երկրին ընդհանուր չահերուն հսկողութիւնը կատարուի ոչ միայն կառավարութեան, այլ եւ ազգին կողմէ։ Ընդհակառակն ներկայ կառավարութիւնը կ՚աշխատի վերջալուսային մշուշ մը ստեղծել, այնքան որ դժուար է տեսնել ճշմարտութիւնը։

Հբլիֆաքս բեմ բարձրանալով յայտարարեց թէ բրիտանական կառավարութիւնը երբեք տրամադիր չէ լքելու իր շահերը Չինաստանի մէջ։ Գալով Մոսկուայի բանակցութեանց, ամէնուն յայտնի է այլեւս որ համաձայնութեան մը համար դժուարութիւնը կը կայանայ յատակօրէն սահմանելու մէջ տարածքին որ պիտի բացատրէ «անուղղակի յարձակումը»։ Տանցիկի հարցին մասին՝ կառավարութիւնը առայժմ ուշադիր կը հետեւի անցուդարձին, այն համոզումով որ Եւրոպայի խաղաղութեան վրայ ծանր պիտի կշռէ ամէն նոր դէպք որ տեղի կ՚ունենայ այդ երկրամասին մէջ։

Արձակուրդի խնդիրը եւս չօշափելով, Հբլիֆաքս ըսաւ թէ ոչ պէտք է լաւատես ըլլալ, ոչ ալ յոռետես։ Երկիրը ձեռք առած է ամէն նախազգուշական միջոց։

Թրքական ռազմափորձերը

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ այս տարուան թրքական ռազմափորձերը տեղի պիտի ունենան Թրակիոյ մէջ, Օգոստոս ամսուան վերջերը։ Ըսմէթ Ինէօնիւ ներկայ պիտի բլլայ այդ ռազմափորձերուն, որոնց պիտի մասնակցին բոլոր օդանաւային ուժերը եւ մեքենաշարժ բանակը։

Ակեքսանտրեթի մէջ գտնուող թրքական զօրամասը քանի մը օրէ ի վեր արդէն ռազմափորձեր կը կատարէ։

Թոքիօ միացաւ Առանցքին

Հռոմի եւ Պերլինի ճափոնական դեսպանները, հանդիպում մը ունենալէ վերջ Սէրնոպիոյի մէջ (Հռոմի լիճ), հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեցին.—

« Պերլինի եւ Հռոմի ճափոնական դեսպանները, իրենց հանդիպումի ընթացքին, որ տեւեց երեք ժամ, իտալական մամուլին նկատմամբ իրենց համակրանքը յայտնելէ վերջ, յայտարարեցին թէ, իրենց խորհրդակցութեան նիւթը կազմած է Թոքիոյի կառավարութեան միացումը իտալեւպերման դիրքին։ Անոնք աւելցուցին թէ իրենք ասկէ առաջ իրարու հետ խորհրդակցած են, յաջորդաբար, Հռոմի եւ Պերլինի մէջ եւս, քննելու համար այս կարեւոր քայլը, եւ թէ Սէրնոպիոն ընտրած են՝ իրրեւ վայր իրենց վերջին հանդիպումին, որովհետեւ նոյն վայրը ասկէ առաջ ընտրած էին Բիսպէն — Թրոփ եւ Ձիանօ »։

Ճափոն երկու դեսպաններուն հանդիպումը կը զուգադիպի այն հանգրուանին որ ունեցան, Թոքիոյի մէջ, պատերազմական նախարար Իթագաքի, ընդհանուր սպայակոյտի պետ Իչիան Քոնէն եւ զինուորական վարժարաններու քննիչ Զօր. Միչիօ։

Ճափոնի այս քայլը կը նկատուի հակազդեցութիւն մը Լոնտոնի ու Փարիզի այն ջրոշումին, որով անոնք համաձայնեցան զինուորական բանակցութիւններու սկսիլ Սովետներուն հետ։

Միւս կողմէ, Հռոմէն կը հաղորդենք Պերլինի ու Հռոմի ճափոնական դեսպանները քննած են նաեւ իտալեւճափոն առեւտրական դաշնագրի մը եւ չինեւճափոն պատերազմին իտալեւպերման միջամտութեան մը վերաբերեալ խնդիրները։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ պատասխան — յուշագիր մը պիտի տայ Տանցիկի Ժերակոյտին, Վարչապետի ու Ազատ Քաղաքին միջեւ գոյութիւն ունեցող վիճելի խնդիրներուն չուրջ։

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՆՄԲ.— Պէտք է հետեւիլ հանգանակութեան, անծանօթ անկիւններէ հասնող արձագանգին, ու մանաւանդ անոնց կարճ բայց շատ սրտառուչ նամակներուն արտայայտութեան, համոզելու համար թէ հայ ժողովուրդը է,— ազատ մանդի կտոր է։ Այս ընթացքով մարդ պիտի չմնայ, որ իր լուման չերկարէ օգնելու համար իր բախտակիցներուն, հաստատելու համար թէ գոյութիւն ունի ազգային մէկ եւ անբաժանելի հոգի մը։

Ահա նամակ մը,«Յառաջի» ոտոլին այս կայանէն կարգանք ձեզի եւ եթէ կրնաք զսպեցէք ձեր յուզումը.— «Ամէնը 15 ընտանիք ենք վիլնէօվ Սէն Ժորժի մէջ։ Կը խնդրենք որ մեր փոքրիկ գաղութին բաժինն ալ խառնէք մեր ազգակիցներուն համար բացած ձեր հանգանակութեան»։ Ու ներփակ 310 ֆրանք։

Այսպէս Հայեր կան, որ կը վախնան թէ կը մերժուի իրենց լուման, կամ կը վախնան որ մասնակցած չըլլալու մեղքը կը զգծեն։ Որովհետեւ հանգանակութիւնը ազգային ուխտ մը դարձած է։

Ահա Ռընաժը, ուր կ՚ապրին քանի մը ընտանիք միայն։ Կարելի՞ բան է որ չմասնակցին։ Հայրենանուէր երիտասարդներ ունինք հոն։ «Կարդացինք խմբագրականը եւ կոչը, կը գրէ մեր երիտասարդ ընկերը Վ. Ժաչտուրեան, եւ ընկերը Պօղոսի հետ ձեռնարկեցինք հանգանակութեան։ Իսկոյն ալ մասնակցեցանք,— ահաւասիկ 425 ֆրանք»։

Ահա Վիէննէն, Բազմաշէնի Հայրենասիրութեան մասնաճիւղն է, որ միա՛յն իր անդամներէն հաւաքած գումարով, 650 ֆրանք, կը պատասխանէ մեր կոչին, համակրական ու խրախոյսի ողջոյն մըն ալ ղրկելով «Մուսա Լերան Արծիւներուն»։

ՑԱՆԿ 13

Մարսէյլի Ս. Թարգմանչաց Մայր եկեղեցիի երգիչներու դանձանակէն	300	Գումար՝	2,235
Մանիա եւ Նորա Տամլամեան	200	Նախորդ գումար՝	28,180
Տէր եւ Տիկին Բ. Պալեան	100		
Ղ. Կիւլեան	50	Ընդհ. գումար՝	30,415

Ս. Ճըռճըռեան	50
Գէորգ Փալամուտեան	50
Նիւէն երկու Տիկիններ	50
Երուանդ Խվրէնեան	
Վիլնէօվ Սէն Ժորժի գաղութ՝	
Կ. Կիւլեան	50
Ա. Մանուկեան	50
Կ. Մկրտիչեան	30
Մ. Շամլեան	10
Բ. Զագրեան	15
Հ. Խաչիւչիմեան	10
Ժօրժ Պօղիկեան	5
Վիչէն Պօղիկեան	25
Էթիէն Պօղիկեան	5
Վ. Ջիւջեան	25
Ց. Գալայճեան	10
Մ. Թիւնճեան	10
Պ. Պետոնատոսեան	20
Ց. Դերձակեան	20
Ա. Մազասեան	25
Ռընաժի գաղութ՝	
Պօղոս Տէր Մարկոսեան	100
Վ. Ժաչտուրեան	50
Օր. Արաքսի Ժաչտուրեան	50
Բ. Ցակոբեան	30
Ց. Փարամեան	25
Ա. Թովմասեան	25
Կ. Թաղոյեան	25
Տ. Խժտահարեան	20
Մ. Կէօրեան	15
Կ. Տօնէրեան	10
Գ. Ճանիկեան	
Երկու հոգի 10ական եւ մէկ հոգի 5 ֆրանք	25
Վիէննի Բազմաշէնցիներէն՝	
Մ. Նաճարեան	100
Մ. Տէրվիշեան	50
Յ. Զօպոյեան	50
Զ. Խուլոյեան	50
Փ. Մանուկեան	50
Պ. Մանուկեան	50
Կ. Մուրատեան	50
Ա. Մազաքեան	50
Ց. Գալայճեան	50
Պ. Փլթոյեան	50
Ս. Խօքսիզեան	50
Ց. Մաղոյեան	50

ՍԱՆՃԱՔԻՆ ՊԱՐՊՈՒԻՄԷՆ ՎԵՐՋ

ՊՂՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Ցուլիս 27ին, հինգշաբթի, ժամը 12էն մինչեւ կէս գիշեր 14 քամիոններ Պէյրութ հասան, փոխադրելով մօտ 350 հոգի։ Կարճ դադարէ մը վերջ պարպուող քամիոնները վերստին մեկնեցան Թարթուս, արագացնելու համար փոխադրութեան գործը։

Հասած զաղթականները տեղաւորուեցան էչրէֆիէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ Նոր Սիսի Սէօնէրու վարժարաններուն մէջ, որոնք բաղատաբար աւելի մաքուր եւ հանգստաւէտ են։ Բոլորն ալ ընդունուեցան եւ տեղաւորուեցան Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկներուն եւ սկաուտներուն կողմէ, որոնք մինչեւ կէս գիշեր մնացին զաղթականներու մօտ։

Ցաւալի է որ շատ յոգնած են մեր հայրենակիցները։ Մանաւանդ, օրեր տեւող ճամբորդութիւնը եւ բացօթեայ կեանքն ու ճամբու փոշին անճանաչելի դարձուցած են զանոնք։

Քանի մը օրէ ի վեր ջուրի պակասէն կը տառապէին մեր զաղթականները։ Որովհետեւ դպրոցական չէնքերու ջուրերը անբաւական էին այդքան բազմութիւնը բաւարարելու համար։ Ջուրի ընկերութիւնը, յօժարած է ձրի կերպով կէսական մեթր ջուր տրամադրել զաղթականական կայաններու համար։

Ուրախալի է որ մեր հայրենակիցներէն շատերը երկար չեն սպասեր այս կայաններուն մէջ եւ բնակարաններ վարձելով դուրս կ՚ելլեն կը սկսին մտածել տեւական գործի եւ գրաղումի մասին։ Այդ կերպով կը դիւրացնեն նաեւ նոր հասնելիք զաղթականներու տեղաւորումը։

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Սանճաքէն փոխադրուած հայրենակիցները կը գտնուին լաւագոյն պայմաններու մէջ, բոլորին հոգածութեան ու գուրգուրանքին ենթակայ։ Պարպուած են հայ եւ օտար 23 վարժարաններ, իրրեւ առժամեայ զաղթակայան։

Հալէպի հայութիւնը ընդհանրապէս եւ երկաեւ երիտասարդութիւնը մանաւորապէս ցոյց տուին այնպիսի յուզիչ ու բոլորանուէր կեցուածք մը որ պատիւ կը բերէ մեր ժողովուրդին։

Բոլոր կայանները ունին իրենց յանձնախումբերը, կազմուած տիկիններէ եւ դեռատի օրիորդներէ, որոնք, փոխն ի փոխ, մինչեւ իրիկուն, կը մնան եկեղեցիներուն մօտ, կատարեալ գիտութեան քոյրերու նուիրումով։

Բժշկական յանձնախումբը, կազմակերպուած աշխատանքով, ամէն օր կանոնաւոր կ՚այցելէ կայանները։ Բարեբախտաբար, ծանր հիւանդութեան դէպքեր չկան առայժմ։ Ցաճախադէպ է միայն մալարիան։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԼՈՒԽ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԻՐ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ)

ՊԱՐՈՅ ՍՈՒՐԵՆ

Մկրտիչը չի՞ պատմել, որ Հռոմոսատուռ մեկնելուց առաջ Տիգրան Մեծը «Մարգարեից» տեղերում Մովսես Խորենացուն հանդիպեցրել է Տիգրան Երկրորդ Մեծին, որ Մովսեսը Բյուրականի գրադարանում ծանոթացել է հնագույն ավանդությունների հետ, որ Մովսեսը Տիգրանին ասել է, թե Հայկ նահապետի ժամանակ Հայաստանում գրեր չեն եղել

ԿԱՐՄԻՐ ԲԼԵՐ

Հովհաննէս Չոփուր

Գործք Ս. 9.

— Ան՛դ։

— Ընդ՞։

Չանոնք, ծղոտով մինչեւ ծունկերը ներս իջած, ոտքերնին ցեխոտ, ինկած էին աթոռներուն վրայ։ Ամէնքն ալ ծերունիներ էին։ Ոչ մէկուն մէջ կրնայիր տեսնել ուրիշ բան, եթէ ոչ ծանր աշխատանքի հետեւանքով ստեղծուած յոգնութիւն։ Ամէնքն ալ ծխամորճերնին ձեռքերնին առած, կը ծխային։ Ոչ ոք կը խօսէր։ Ամէնքն ալ կը սպասէին։

Ես ներս մտայ։ Ոչ ոք ինծի ուշադրութիւն դարձուց։ Ես ալ նստեցայ։ Ծխամորճս հանեցի, լեցուցի ու սկսայ ծխել։ Ոչ ոք ինծի հարց մը կու տար։ Ես ալ ոչ ոքի հարց մը կու տայի։ Ամէնքն ալ կը սպասէին։

Մօտ տասը վայրկեան անցաւ։ Ես ծխամորճս մարեցի, ելայ ոտքի ու ըսի.

— Ես կ՚երթամ։

Ոչ ոք ինծի պատասխանեց։ Ես դուռը բացի ու դուրս ելայ։ Ոչ ոք ետեւէս եկաւ։ Ոչ ոք ինծի ուշադրութիւն դարձուց։ Ես ալ ետեւս չնայեցայ։

Ամէնքն ալ կը սպասէին։

Ես ալ կը սպասեմ։

Ես ալ կը սպասեմ, որ ինծի ըսեն, թէ ինչո՞ւ եկած եմ։ Ես ալ կը սպասեմ, որ ես ըսեմ

Քաղաքին բոլոր ակնէմները ինքնաբերաբար տրամադրութիւն յայտնե — ցին մէկական օր իրենց հասոյթը նոյնութեամբ նուիրելու հայ գաղթականներուն: Երիտասարդներէ կազմուած յանձնախումբ մը կ'աշխատի կազմակեր — պել գործը՝ առաւելագոյն հասոյթը ապահովելու համար:

Գաղթականական յանձնախումբը կ'աշխատի ամէն գնով կարգադրել վերջնական տեղաւորումի գործը:

Կայ նաեւ կարեւոր կէտ մը, որ գաղթականաց յանձնախումբին առաջին մտահոգութիւններէն մէկը պէտք է ըլլայ:

Բազմաթիւ ընտանիքներ կան, չքաւոր ու հացի կարօտ, որոնք Սանճաքէն քանի մը չարաթ առաջ մեկնած ըլլալով՝ զրկուած են նպաստի իրաւունքէն: Կան ընտանիքներ, որոնք, բառին լայն առումով անօթի են: Ու նաեւ հիւանդ:

ՆՈՐ ԾՆՈՒՆԴՆԵՐ

Լաթաքիոյ մէջ հաստատուած մայրանոցը 20 անկողինով, Օգն. Խաչի հսկողութեան տակ կը շարունակէ փրկարար դեր մը կատարել Ճէպէլ Մուսայի Հայերուն համար: Նպաստաբաշխ մարմինը կը գործակցի Օգն. Խաչին եւ կը հոգայ մայրանոցի նիւթական հոգը:

Վերջին 24 ժամուան ընթացքին երեք մայրեր աշխարհ բերին 4 մանչ զաւակ: Իսկ Պասիթի մէջ ալ աշխարհ եկան 4 աղջիկներ: Բոլորն ալ առողջ են:

Բժշկապետ — հազարապետ Ուրտիէ մայրանոցի եւ առ հասարակ բոլոր հայ գաղթականներու հանդէպ ցոյց կուտայ ջերմ գուրգուրանք եւ մարդասէր վերաբերում: Շնորհիւ անոր ջանքերուն՝ Պասիթի մէջ ալ 6 անկողիննոց հիւանդանոց մը հաստատուած է:

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ

Հալէպի հայ դեղարանները որոշած են ութ օր ձրի դեղ տալ գաղթականներուն: Պէյրութի մէջ եւս զանազան վաճառատուներու պաշտօնեաներ իրենց մէկ օրուան աշխատավարձը յատկացուցած են գաղթականներուն: Ազգ. Միութիւնը եւս ամէն ճիգ կը թափէ մեղմել գաղթականներու տառապանքը:

Յուզիչ դրուագներ գաղթականներու կեանքէն

«Էքլեր տիւ Նոր» երկարօրէն նկարագրելէ վերջ Սանճաքէն Հալէպ փոխադրուած 3500 հայ գաղթականներու տեղաւորման աշխատանքները, զանազան դրուագներ կը պատմէ գաղթականներու կեանքէն: Ստորեւ կուտանք կարեւորները —

Երկու տարեկան տղեկ մը, քամիոնը կենալուն պէս վար ցատկեց եւ սկսաւ տարեկից պզտիկներուն հետ խաղալ,— աքսորը անոր համար իմաստ չունի:

Բայց երբ գիշերը վրայ հասաւ, պզտիկ տղեկը կը վազէ մօրը քով եւ կը սկսի պոռալ. «Մայրիկ, տուն երթանք»: Մայրը կը ջանայ համոզել թէ իրենց տունը շատ հեռուն է, թէ անգամ մըն ալ կարելի չէ վերադառնալ: Պզտիկը չի դադրիր պոռալէ. «Մայրի՛կ, տուն կ'ուզեմ երթալ» եւ կը սկսի լալ... :

*** Պապ էլ Ֆարաժի հրապարակին վրայ խումբ մը խալամ կիներ ներկայ կը գտնուին գաղթականով լեցուն երկու քամիոններու ժամանումին: Ցան — կարծ այդ կիներէն ամէնէն տարիքոտին աչքերը կը թրջին ի տես այդ տեսարանին:

Խալամ կիներ, դուք ցոյց տուիք թէ ժողովուրդը աւելի կ'արժէ յաճախ քան կարգ մը պետական մարդիկ:

*** Պաթրունի մէջ Մանաւոր Սպասարկութեան սպայ մը կը հետաքրքրուի շրջուն պատկերահանով մը, որ կ'երթար կուգար: Քովը կանչեց եւ հարցուց թէ ինչ գործ ունէր հոն:

«Սպաս, Սանճաքցի գաղթական մըն եմ, գործ կը փնտռեմ որ հացս տաբեմ»: Հայը ամէնէն դէշ վայրկեաններուն անգամ կը պահէ աւանդական առաքինութիւնները իր հպարտ եւ գործունեայ ազգին:

*** Ականատես մը հետեւեալ դրուագը կը պատմէ Ճէպէլ Մուսայի հայ գաղթականներու կեանքէն:

Քամիոններ եկած էին փոխադրելու համար Պիթիասի Հայերը: Գոյքերը արդէն փոխադրուած էին ծովեզերք: Կիները եւ երեխաները լեցուած էին քամիոններու մէջ:

Անդին սակայն ութսունամեայ ծերունի մը թիթեղով ջուր կը կրէր, նոր տնկուած ծառ մը ջրելու համար:

Դժուարաւ ձգեց աշխատանքը եւ քամիոն նստաւ, համբուրելէ վերջ իր բնակարանին դուռն ու բակին մէջ տնկուած ծառը:

Մարզպանը կը հերքէ կարգ մը լուրեր

« Ցերիւրածոյ լուրեր լոյս տեսան տեղական թերթերու մէջ Ալեքսանտրէթի Սանճաքէն գաղթողներուն մասին: Կարգ մը թերթերու համաձայն գաղթականներու թիւը 45,000ի հասած է, ուրիշ թերթեր ալ կը գրեն թէ Ճէպէլ Մուսայի հայ գաղթականները լքելէ առաջ Սանճաքը, հրդեհած են իրենց տուներն ու ինչքերը եւ թէ անոնք զոհ գացած են Թուրք իշխանութեանց հարստահարութեանց:

«Այս լուրերը բոլորովին անհիմն են: Իրենց անհատական միջոցներով գաղթողներէն զատ, հայ գաղթականներուն թիւը կը հասնի մօտ 14,000ի, որոնք ամենայն կարգապահութեամբ տեղահանուեցան Անտիոքի, Հալէպի եւ Լաթաքիոյ մարզպանին պատուիրակներուն կողմէ:

« Կողոպուտի ոչ մէկ դէպք կատարուեցաւ Թուրք հանրային ուժերու կողմէ, որոնք ընդհակառակն, ապահովեցին եւ կը շարունակեն ապահովել լքուած անշարժ կալուածներու պաշտպանութիւնն ու հսկողութիւնը եւ սակայն կրնան խոստովանիլ նաեւ իրենք՝ հայ համայնքներու պետերը:

« Ֆրանսական եւ Թրքական իշխանութեանց միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ՝ Հայերու քով գտնուող Թրքական տովիդները հաւաքուեցան Անտիոքի Ֆրանսական պատուիրակութեան կողմէ եւ Ֆրանսական կառավարութեան հաշուոյն գրուեցան Թուրք Կեղր. Դրամատան Ալեքսանտրէթի մասնաճիւղին մէջ:

« Ճէպէլ Մուսայի Հայերը յարգելով Գնդ. Քոլէի տուած իրենց խոստումը, չքանդեցին իրենց շէնքերը, որոնք յունիս 23ի Ֆրանքեւթուրք համաձայնութեամբ իրենց կը պատկանին»:

Թուրքերը Քէսապն ալ կ'ուզեն

Լաթաքիայէն կը գրեն «Նահար»ի (25 Յուլիս).— Թուրքեւֆրանսական վերջին համաձայնութեամբ՝ Քէսապի հայկական շրջանը մնաց Սուրիոյ եւ որոշուեցաւ կցել զայն Լաթաքիոյ մուհաֆըզութեան:

Ֆրանսացիները առկէ վերջ ծրագրեցին առանձին գայմագամութիւն հաստատել այդ շրջանին մէջ, անոր կցելով Պայըրի եւ Պասիտի թիւրքմէն շրջանները:

Այդ կարգադրութիւնը քաղաքական երկու նպատակներ կը հետապնդէր: Առաջինը՝ Թիւրքմէնները անարժէք տարր մը կը կազմեն միանալով Քէսապի բնակչութեան մեծամասնութեան, եւ երկրորդ՝ Պայըրի եւ Պասիտի նահիէ — ները Քէսապի միացնելով՝ տկարացած կ'ըլլան Լաթաքիոյ սիւննի Իսլամները:

Բայց Ֆրանքեւթուրք սահմանային յանձնախումբերը երբ զբաղած էին սահմանագծումի աշխատանքներով, յանկարծ, Թուրք յանձնախումբի անդամները սկսան առարկել Քէսապի սահմանին մասին եւ պահանջեցին Քէսապն ալ Թուրքիոյ կցել:

Թուրք յանձնախումբին այս պահանջը պատճառ դարձաւ որ դադրին աշխատանքները եւ յանձնախումբերու նախագահները մեկնեցան Անգարա:

Դաշտահանդէս Կուսէնվիլի մէջ

6 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Pont Casséի ծառաստանին մէջ

Հաղ. միջոց.— Կառ տիւ Նորէն առնել շոգեկառք ժամը 12,05, 13,25 13,45, 14,25, 14,43 եւ իջնել Կուսէնվիլ:

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

ՀԱՑ ԿԱՄ. եւ Մարտիկներու Միութիւնը, փարիզեան ըրջանի ընկերները անդամական ժողովի կը հրաւիրէ 5 Օգոստոս, Շաբաթ երե. կոյ ժամը 8,30ին, Պէլվիլի պիւռօ թապայի վերնայարկը:

ՓԱՐԻԶԻ Սեբաստիոյ Նահանգա. յին Հայր. Միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները 6 Օգոստ. Կիրակի կէսօրէ վերջ Խըրիմեան սրահին մէջ. 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս, Իսի-լէ Մուլինօ:

Օրակարգ.— Սանճաքի հայ գաղթականներու օգնութեան խնդիր, եւ Մխիթարեան վարժարանին մէջ սեն. բաստացի պատանիի մը որդեգրութիւնը:

PARIS-MONDIAL

7 Օգոստ. Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 7.45ին արաբական բաժնին մէջ (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 21), հիճազքեար թաքսիմ Յակոբ Ասլանեան կողմէ, արաբերէն կ'երգէ Գ. Ա. Ըսթիթի:

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

դիմեցէք Իսիի հայ

լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain.

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսացողներու, ակրանտիսման: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identitéի:

ԲԱՑ է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մոնփելլիէէի Հ. Ե. Միութիւնը իր խնդակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Ճուհարճեաններուն՝ իրենց զաւակին՝ Ջօհրապի ծննդեան առթիւ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂԷՆ ՇԱՀԱԾ ԵՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԹԻՒԵՐԸ

1, 23, 33, 40 48, 51, 52, 55, 95, 109, 130, 140, 145, 163, 164, 168, 194, 204, 211, 236, 255, 259, 263, 284, 315, 339, 349, 372, 398, 401, 410, 414, 418, 448, 455, 473, 483, 489, 527, 529, 533, 536, 544, 548, 550, 551, 557, 558, 566, 628, 630, 633, 635, 636, 669, 707, 708, 710, 712, 716, 755, 769, 857, 870, 882,884, 887, 891, 893, 903, 917, 946, 957, 963, 967, 969, 973, 1001, 1009, 1041, 1066, 1068, 1069, 1082, 1085, 1088, 1218,1221 1228, 1236, 1238, 1269, 1407, 1421, 1426, 1445, 1452, 1457, 1465, 1513, 1525, 1526, 1531, 1532, 1557, 1561, 1565, 1570, 1571, 1606, 1620, 1705, 1706, 1715, 1723, 1726, 1739, 1740, 1742, 1752, 1762, 1768, 1774, 1779, 1789, 1798, 1800, 1807, 1812, 1821, 1824, 1832, 1904, 1915, 1920, 1925, 1931, 1957, 1946, 1954, 1955, 2007, 2012, 2018, 2023, 2025, 2030, 2031, 2034, 2036, 2037, 2040, 2042, 2047, 2076, 2078, 2079, 2085, 2086, 2106, 2133, 2140, 2153, 2156, 2217, 2215, 2219, 2241, 2243, 2255, 2318, 2326, 2341, 2347, 2379, 2382, 2383, 2387, 2419, 2431, 2440, 2451, 2551, 2524, 2566, 2574, 2575, 2604, 2622, 2655, 2660, 2681, 2923, 2927, 2929, 2935, 2939:

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, Paris (13e)

Le Gerant : H. STEPHAN

ԾԱԽՈՒ Է մեկնումի պատճառաւ հնակարկատի 11 տարուան խանութ մը, բանուկ փողոցի վրայ, բոլոր կազմածներով, լաւ յաճախորդներ եւ ապահովուած գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Գ. ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՆՈՍԵԱՆի, 229 rue de l'Egalité Hôpital Bercyի մօտ), Issy-les-Moulineaux, Seine.

ՎԱՐՁՈՒ Է եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմոռանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն: Դիմել՝ Agence Moderne, Place de Cérisier 69 թիւ օթօպիւսի վերջաւորութեան, Montmorency (S. et O.):

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՌԹԻՒ

Ծախու է լաւ կահաւորուած սափրիչի խանութ մը, Ռընոյի ճիշդ քովը, տեղական յաճախորդներով, 2 աթոռ կիներու եւ 2 աթոռ այրերու յատուկ: Տարեկան վարձք՝ 2880 ֆրանք: Փութացէք օգտուիլ առիթէն: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Գ. Մ. Համբարձումեանի, 28 Ռիւ Նասիօնալ, Պիյանքուր:

ԾԱԽՈՒ Է առողջական պատճառաւ Քանի մէջ Boulevard Carnotի վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ բանջարեղէնի բանուկ խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

... Ու կը խօսուի չանթահարիչ պատերազմի մը մասին

ՏիկինԺընըվիէվ Թապուի կը գրէ թէ Հիթլէր հրաման տուած է մինչեւ Օգոստոս 15 մթերել հանձքը ապահով վայրերու մէջ: Տանցիկ եւս հրաման տուած է ամբողջացնել իր պարէնի եւ նախանիւթի մթերքը, պատրաստ գտնուելու համար բախտորոշ ժամու հրամանին:

Ընդհ. սպայակոյտը եւս հրահանգ տուած է պատրաստել զինուորական յառաջադէծ մը, օդային եւ ցամաքային գործողութեան մը համար Կոհինայի վրայ, որպէսզի չանթահարիչ յարձակումով մը գրաւուի այս ծովեզերեայ գիրքը՝ պաշտպանելու համար Տանցիկը:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԱՐՇԱՒԱՅԷՆ կը հաղորդեն թէ Ռուսիոյ մէջ գնդակահարուած է Պէլա Քուն: Կը յիշուի, որ Պէլա Քուն, Հունգարիոյ մէջ համայնավար շարժումին ձախողութենէն վերջ, ապաստանեցաւ Ռուսիա: Վերջերս հաղորդուեցաւ թէ ձերբակալուած է: Ուրիշ աղբիւր մը կը հաղորդէ թէ Պէլա Քուն մահուան դատապարտուած էր 1936ին, յետոյ նետուած բանտ, ուր մեռաւ երկու օր առաջ:

ՐԻՊՊԸՆԹՐՈՓ, Գերմանիոյ արտաքին նախարարը, որ արձակուրդի մեկնած էր, Պերլին վերադարձաւ, մէկ քանի դեսպաններու փոփոխումին համար: Կ'ըսուի թէ Ռայխը պիտի փոխէ իր Փարիզի, Ուաշինկթընի եւ Վարշաւիայի դեսպանները:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 Ֆր., թղթատարի ծախքով 16 Ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 Ֆր., թղթատարի ծախքով 13 Ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ՀԱՅ — ԲՈՅԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ Բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթ ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՅ - ԲՈՅԺի տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէ՛ք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէ՛ք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները DOLINE ALCALINE ակռայի փոշիով (պատրաստուած Տօքթ. Արամ Ճինճեանի formuleին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարաններէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բորբուներու կազմութիւնը:

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ · ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի O. C. P. եւ Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE 49, Rue Reaumur եւ 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg :

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, 48 rue de la République, Marseille

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար դրամներու փոխանակութիւն, չէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: Կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Տիկիններ, օրիորդներ եւ պարոններ

»»» · «««

ՏԻԿԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Ձեւագիտութեան իր դասընթացքը, կիրակի առաւօտները ժամը 8,30էն 11, 12, Rue Saint Sulpice, Paris (6e), métro Odéon, 3րդ յարկ բնակարանին մէջ:

Դասընթացքին կանոնաւոր հետեւողները, պիտի սորվին վեց ամսուան մէջ ամենավերջին մեթոտով coupe parfaite եւ պիտի ստանան իրենց վկայականը: Մանրամասնութեանց համար դիմել վերի հասցէին:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Համեղ, սննդարար արեւելեան կերակուրներու սիրահա՞ր էք, Պոլիսը կարօտնալու պէտք չունիք, մտէք հայկական կեդրոնին մէջ

ՍԱՐԵԱՆԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ «ԹՈՔԱԹԼԻ»Ն

5, Rue du Baignoir, 5 — Marseille

ուր պիտի գտնէք զուարթ եւ ընկերական շրջանակ մը եւ ճաշեր խիստ մատչելի գիներով:

ՐԱՔԸ ՏԻՒՋ ճոխ աղանդներով:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Արտաւազդ Հանըմեան

122 Boulevard Murat (Paris 16e)

Մէթրօ Փօրթ տը Սէն Քլու, ելքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն: Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դատի, առնելիքի եւ գործի համար:

10 - 12, 6·30–8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն: Թէլէֆօն, ժասմէն 52–69:

" ՇԻՐԱԿ "

Արեւելքի միակ իսկական օղին է:

Անզուգական, անմրցելի, անխառն...

Առաջնակարգ զօրացուցիչ...

բեր, պատրաստուած զուտ չամիչէ...

Թով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ...

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Զուիցերիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ
DIMANCHE 6 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4111

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԱՍՏԱԿ ՄԸ ԵՒ ՏՈՒՐՔ ՄԸ

Այսօր, մենք մեզի թոյլ տուինք «ակարութիւն» մը: Ու չկըրցանք,– կամ, աւելի անկեղծ ըլլալու համար,– չուզեցինք մերժել հաւաքական դիմում մը: Եւ, Կիրակիի այս թիւը (փոխան օգոստոս 2ի) յատկացուցինք «տուրք»ի մը, զոր «Յառաջ»ի տասնեւհինգամեակին առթիւ ուզեցին բերել իր «Սաները», ինչպէս կ'որակեն իրենք զիրենք :

Ճշդում մը, սակայն: «Յառաջ»ը հրատարակուած է 2 օգոստոս 1925ին: Ուրեմն, ոչ թէ իր կեանքին, այլ իր հիմնարկութեան տասնեւհինգամեակն է: Ան լոյս տեսած է, նախ, «դաւառական» թերթի մը ծաւալով ու եռօրեայ: Չխօսինք առաջին շրջանի պայմաններու մասին :

Անհրաժեշտ ալ չէ: Սկիզբը ճիգ մըն էր: Ու նաեւ՝ յանդգնութիւն մը: Բայց, զայն տեւականացնելը, զարգացնելն ու մանաւանդ օրաթերթի վերածելը նուաճում մը եղաւ: Այս յաջողութիւնը իր ներքին ու արտաքին ազդակները ունէր: Չխօսինք նաեւ անոնց մասին: Թէեւ, անհրաժեշտ էյիշել թէ իր գաղափարական պատկանելիութիւնը այն մեծ հոսանքին որ Դաշնակցութիւնն է, իր յաջողութեան երաշխիքներէն մէկն էր արդէն:

Մեզի ընծայուած այս առիթով, կ'ուզենք, սակայն, մատնանշումը ընել դերի մը, զոր կատարած է «Յառաջ», ուրիշ չա՛տ մը դերերու կարգին: Հասկնալի է, թէ իր շուրջ կամ իր հետ եղած սերունդներու մասին էմեր խօսքը, քանի որ, այսօր, անոնց կրտսերն է ինքզինք համադրած մեր երկու էջերուն վրայ: Սերունդներ, ըսինք, որովհետեւ, իրապէս, քանի մը սերունդներու թերթը եղաւ անիկա: Ըսել չենք ուզեր թէ անոնք բոլորն ալ կամ ամբողջովին «Յառաջ»ով հասունցան կամ թրծուեցան: Տասնեւհինգ տարին, ինքնին, կը ժխտէ նման վերագրում մը: Բայց, «Յառաջ» գիտցաւ անոնցմէ առաջինը բոլորել իր շուրջը, երկրորդը յառաջ քաշել կամ ասպարէզ տալ անոր, ու երրորդը սնուցանել, խմորել, թրծել ու դաստիարակել :

Այս սերունդներէն առաջինը,— այն որ դեռ կենդանի է, գործօն կամ հրապարակի վրայ, եւ որուն պատկանողները անուններ կամ հեղինակութիւններ էին արդէն,– «Յառաջ»ի մէջ էր, առաւելապէս, որ իրենց մտածումներուն ու զգացումներուն արդասիքը ընծայեցին: Ու թերթը դարձաւ մթնոլորտ մը,– տաք, բարախուն ու հրապուրիչ: Մթնոլորտ մը, որ ելաւ Փարիզի կամ Ֆրանսայի սահմաններէն դուրս – ոչ միայն իբրեւ թերթ, այլեւ իբրեւ շունչ ու ոգի – ու տարծուեցաւ նաեւ գաղթահայ կեանքին վրայ : Իր այս նուաճումին նպաստեցին, բնականաբար, խմբագրութեան տարրէն հոգածութիւնը՝ դէպի հայ մշակոյթը, ու բացառիկ բծախնդրութիւնը՝ դէպի մեր Մեծասքանչը :

Սերունդներէն երկրորդը այս մթնոլորտէն ներս մտաւ կամ բերուեցաւ՝ երբ դեռ ոսկոր կապած չէր: Շա՛տ անկեղծ ու շատ իրաւացի է անոնցմէ ամէնէն տաղանդաւորներէն մին, երբ կը գրէ – իր առաջնորդող յօդուածին մէջ – թէ ինք եւս «Յառաջ»ի խմբագրին «գիւտ»երէն մէկն է: Ըսել չենք ուզեր, անշուշտ, թէ յետպատերազմեան մեր գրողները բոլո՛րն ալ «Յառաջ»ի շնորհիւ հրապարակ ելան: Այդ ընդհանրացումը չըրինք նաեւ աւելի առջի սերունդի մասին: Բառն իսկ – սերունդ – իր ընդհանրական իմաստովը չէ որ կը գործածենք այստեղ: Բայց, մասնաւորապէս Ֆրանսայի, եւ ընդհանրապէս արտասահմանի մէջ, այլեւս հեղինակ դարձած կամ՝ մեծ թէ փոքր անունի մը տէր մեր երիտասարդ գրողներուն մեծ մասը անցած է «Յառաջ»ի բովէն: Անոնցմէ ոմանց համար, այս թերթը պատուանդան մըն է եղած: Ուրիշներու համար՝ խթան մը: Կան ալ որ՝ հոս, այս էջերուն մէջ հասեցուցած են իրենց առաջին կամ նոյնիսկ ամէնէն տաք հրայրքը, կոփուած են նաեւ հո՛ս, ու, փոքրիկ կամ մեծ գահ մը ապահովելէ վերջ, «ինքնաբաւ» են դարձած:

Սերունդներէն երրորդը «Յառաջի Սաներն» են: Ինչպէս ըսինք, որակումը իրենցն է: Իսկ այդ որակումը խտացած բացատրութիւնն էայն իրողութեան, որ իրենք ամբո՛ղջովին կը պատկանին «Յառաջ»ին, կամ՝ կը սերին անկէ: Այդ որակումը կը ճշդէ նաեւ թէ՝ իրենք, իրենց քանակով ու որակով, սերունդ մը չեն ընդհանրապէս ու գրակա՛ն սերունդ մը մասնաւորապէս: Իրենց պարզ ու անսեթեւեթ արտայայտութիւնները կը պարզեն, արդէն, թէ որքան համեստ է նա՛եւ իրենց գնահատանքը՝ իրենց մասին: Սաներ, այո՛: Կամ՝ եթէ կ'ուզէք՝ «Շրջանաւարտներ», որոնք այս թերթին ջերմութենէն վարակուեցան, անոր շնորհիւ կախարդուեցան հայ մշակոյթէն, ու փարեցան անոր: Խլրտեցան: Եւ սկըսան «գրել»՝ նախադասութիւններ կազմելով, յետոյ՝ թղթակցութիւններ, ու, հետզհետէ գրութիւններ ստորագրելով:

Ի՞նչ կը ներկայացնեն անոնք՝ հաւաքաբար, ու ամէն մէկը՝ առանձինն: Կրնանք ըսել թէ այդ անունները ծանօթ են մեր ընթերցողներուն: Իսկ իբրեւ huuûâf՝ անոնք մամուլին յանձնած են ու քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ «Յառաջի Սաները» անունով հատոր մը, զոր, մեր այս թիւինման, անակնկալ մը ուզած են ընել «Յառաջ»ի խմբագրապետին, կամ իրենց «դաստիարակին» :

Մեծ քերթողը, պատրիարք Դուրեան, Ա. Բ. Գ. ի նոր դա՛ս մը կը ցանկար՝ Մեսրոպէն,— Հայոց առաջին Դաստիարակէն: Իսկ հայ իշխաններ փառք մը կը նկատէին՝ նոյն Դաստիարակին աճիւնները իրենց կալուածներուն մէջ ամփոփելը: 5րդ եւ 20րդ դարերու մեր պայմաններուն մէջ, գրեթէ միեւնոյն են հայ լեզուին ու հայ դաստիարակին վիճակուած դերերը: «Յառաջ»ն ու իր Խմբագրապետը նաեւ այս տեսակէտէն վաստակ մը ունին իրենց ետեւ: Այդ վաստակին համեստ՝ բայց ի խորոց սրտի երախտիքն է զոր կ'ընծայեն «Յառաջի Սաները»:

Վարձքերնիդ կատա՛ր, ուրեմն, տղա՛ք...

Վ. ԻՇԽ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն.—

Մինչեւ երէկ, անստոյգ կացութիւն մը կը տիրէր Արեւել. Միջերկրականի մէջ: Փոքր ժողովուրդները կը վախնային որ, թէեւ քաջ, կը կորսնցնեն իրենց անկախութիւնը անհաւասար կռիւի մը մէջ:

Այսօր աշխարհի այդ մասին մէջ կը տիրէ բացարձակ ու կատարեալ ապահովութիւն: Ֆրանսա եւ Անգլիա իրենց երաշխաւորութեան տակ առին Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ անկախութիւնը: Լոնտոն ոչ միայն սոսնձնեց պաշտպանել Աթէնքը, այլեւ անգլեւթրքական զինուորական համաձայնութեամբ մը՝ սկսած է կերպարանափոխել Չէշմէ փոքրիկ քաղաքը ու զայն վերածել օդային ու ծովային ահաւոր խարիսխի մը, որ պիտի կրնայ խափանել ամէն փորձ՝ զինուոր համաք հանելու Անատոլուի եզերքներէն: Այսուհետեւ Թուրքիա չի կրնար ունենալ Ալպանիոյ ճակատագիրը :

Երբ վերջերս, Եգէականի մէջ տեղի կ'ունենային յունական նաւային ռազմափորձերը, անգլիական 65 մարտանաւեր գացին մասնակցիլ այդ ռազմափորձերուն: Մին, «Մալայա» յետոյ գնաց խարիսխ նետել Իզմիրի առջեւ, իսկ ուրիշ հինգ մարտանաւեր, ծովակալ Քըննինկէմի հրամանատարութեան տակ, անցան Տարտանէլի նեղուցներէն ու մտան Մարմարա: Թրքական մարտանաւերը զանոնք դիմաւորեցին Նեղուցին բերանը, յետոյ բոլորը մէկ խարիսխ նետեցին Պոլսոյ ջուրերուն մէջ, Տոլմա Պաղչէի առջեւ:

Թրքական նաւատորմին կը հրամայէր ծովակալ Օզան, որ կը գտնուէր «Եավուզ»ի վրայ:

Պոլսոյ ամբողջ բնակչութիւնը ծովեզերք թափած էր՝ ծափահարելու համար մարտանաւերը:

Այս այցելութեան նպատակն էր տօնել անգլեւթրքական դաշնակցութիւնը:

Բրիտանական ծովային ուժի ներկայացուցիչներուն ի պատիւ Պոլսոյ մէջ պիտի տրուին ճաշկերոյթներ, պարահանդէսներ, նաւարշաւներ, ինչպէս նաեւ կատարուեցան ֆութպոլի ու քրիքէթի մրցումներ թրքական եւ անգլիական խումբերու միջեւ :

Պոլիս հասած իրիկունն իսկ, ծովակալ Քըննինկէմ եւ իր սպայակոյտը օգանաւ նստան եւ մեկնեցան Էնկիւրի, ուր մարաջախտ Ֆեւզի Չաքմաք հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ իրենց: Յետոյ ընդունուեցան Ըսմէթ Ինէօնիւի կողմէ :

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՇԻՆՔ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Ընդհանրապէս բարեկամական կամ քաղաքական դաշինքներուն կը յաջորդէ զինուորական դաշինք մը: «էքսէլսիօր» կը գրէ թէ, ճիշդ այդպէս, Ֆրանսա ծրագրած է զինուորական դաշինք մը կնքել Թուրքիոյ հետ: Զօր. Հունցինկէր, որ դեռ նոր վերադարձաւ Թուրքիայէն, իր զեկոյցը տալէ վերջ Տալատիէի, մեկնեցաւ Լոնտոն, նախ քան մեկնիլը Մոսկուա, անգլիական կառավարութեան ներկայացնելու համար թուրքեւֆրանսական զինուորական դաշինքին նախագիծը :

Ֆրանսացի զօրավարը անմիջապէս տեսակցեցաւ բրիտանական սպայակոյտի պետին՝ լորտ Կըրթի հետ: Այս տեսակցութեան նիւթն էր ճշդել թէ ինչ ձեւով պէտք է կատարուի անգլեւֆրանքեւթրքական գործակցութիւնը Արեւելեան Միջերկրականի մէջ, որպէսզի այս հսկայ աւազանը փակուի թշնամիին առջեւ՝ երբ հարկ ըլլայ :

Ցետպատերազմեան անգլեւֆրանսական դիւանագիտութեան պատմութեան մէջ ամենամեծ յաղթանակն այն է, որ կարելի եղաւ Թուրքիան միացնել Լոնտոն – Փարիզ առանցքին: Ֆրանսա եւ Անգլիա այսպէս շահեցան թանկագին ուժ մը, որու ազդեցութիւնը կը տարածուի Միջերկրականի մէկ կէսին վրայ :

Երբ Զօր. Հունցինկէր կը գտնուէր Էնկիւրիի մէջ, կը ներկայացնէր Ֆրանսայի, ինչպէս եւ Անգլիոյ ձայնը: Իր այդ առաքելութեան զեկոյցն է, որ այժմ կուտայ Անգլիոյ զինուորական վարիչներուն: Այդ զեկոյցէն զատ՝ իր հետ տարած է յատակագիծ մը, որ կը ներկայացնէ անգլեւֆրանքեւթրքական գործակցութիւնը որ ուրիշ նպատակ չունի՝ բայց եթէ օժանդակել հարաւարեւելեան Եւրոպայի պետութեանց, ինչպէս նաեւ անգլեւֆրանսական ծովային ճամբաներու պաշտպանութեան: Յետոյ Զօր. Հունցինկէր պիտի միանայ անգլեւֆրանսական զինուորական պատուիրակութեան, մեկնելու համար Մոսկուա, ուր այս յատակագիծը պիտի ներկայացուի Ռուսերուն, ապահովելու համար անոնց գործակցութիւնն ալ: Բայց Ռուսերը ընդունին կամ ոչ, այս ծրագիրը ներկայ ուժերով բաւական է պաշտպանելու արեւել. Միջերկրականը, փակելու ճամբան դէպի հարաւ. արեւելեան Եւրոպա :

Շուտով Էնկիւրի պիտի մեկնի անգլիական զինուորական պատուիրակութիւն մը, ճշդելու համար այդ գործակցութեան մանրամասնութիւնները, որոնք կը վերաբերին ի մասնաւորի Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ :

Զինուորական գործակցութեան այս ծրագիրը կը տրամադրէ ազատ անցք տալ անգլեւֆրանսական նաւատորմին՝ օգնութեան հասնելու համար Ռումանիոյ: Վասնզի, Դանուբը դարձած է գերմանական գետ մը որուն վրայ Պերլին կ'աշխատի դնել նաւատորմ մը: «Գրոհ դէպի արեւելք»ի քաղաքականութիւնը կը հետեւի այդ գծին, ահա թէ ինչո՛ւ սպառնալիքի տակ կը գտնուի Ռումանիա:

Ճիշդ ինչպէս Չէշմէն, Քոնսթանցան եւս հետզհետէ կը վերածուի օդային ու ծովային ահաւոր խարիսխի մը: Դանուբի բերանը, ռումանական եզերքներուն վրայ կը շինուին վիթխարի ամրութիւններ: Այս ամէնը կուգան ներշնչել Արեւելեան Միջերկրականի կատարեալ ապահովութիւնը :

Իտալիա եւ Գերմանիա շատ դժգոհ են անշուշտ այս կացութենէն: Իտա–

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐՏԻՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ԽՄԲ.— Այսօր ծանօթացէք երկու փոքրիկ գաղութներու հետ,— ափ մը հայութիւն, բայց ի՜նչ խոր նուիրում մըն է որ զիրենք կը կապէ Մուսա լեռան արծիւներուն: Ունեւորներ չեն անոնք, համեստ աշխատաւորներ:

Կուէնվիլիի գաղութն է, որ նախ հանգանակութեան կը յատկացնէ «Կուէնվիլի Տիկնանց Բարերար Միութեան» գանձը, 230 ֆրանք,— այս Միութիւնը կազմուած էր 1935 Յունուար 26ին, բայց այժմ լուծուած, իր անդամուհիները (Տիկիններ՝ Գաբրիէլեան, Խօրասանճեան, Վարդան–եան, Պէշիքթաշլեան, Փանոսեան, Սուքիասեան, Էմեան, Նազարեան, Տէօվլէթեան, Ճանըքեան, Ճիհան–շահեան) գանձը յատկացնելով հանգանակութեան՝ հաշուեփակ կը կատարեն: Յետոյ նոյն գաղութը, նախաձեռնութեամբ Վարդան Վարդանեանի, հանգանակութեան կը բերէ նաեւ 466 ֆրանք :

Միւս գաղութը կը կազմեն Սէն Մորիսի հայրենակիցները, Լէնցի (Տիգրանակերտի շրջանէն), որոնք իրենք իրենց մէջ կը հաւաքեն 310 ֆրանք :

Տէսինէն հեռախօսով կը հաղորդեն մեզի թէ 3013 ֆրանք հաւաքած են ու կը շարունակեն դեռ հանգանակութիւնը:

ՑԱՆԿ 15

Այրի Տիկ. Ծաղիկ Ճիէքճեան	500
Ֆ. Կ. Խաչի Իթալիի մասնճ.	200
Պօղոս Գորգիկեան	100
Ե. Զարդարեան, Մարսէյլ	100
Եղիազարեան ընտանիք, իրենց հօր եւ եղբօր Ստեփան Եղիազարեանի մահուան յիշատակին	100
Տիկին Ս. Սէրայտարեան	100
Այրի Տիկին Երիցուհի Հռիփսիմէ Ճէպէճեան	50
Յ. Հայրապետեան	25
Արսէն Տէր Աւետիսեան	25
Ս. Յովհաննէսեան	25
Նազար Նազարեան, Վիէն	20
Տիկին Տէրունեան	5

Սէն Մորիսի գաղութէն՝	
Պապուշ Պօյաճեան	50
Ս. Հայրապետեան	50
Վ. Վարդանեան	50
Ս. Քէօրօղլեան	30
Ա. Կոստանեան	25
Գ. Քիլէրեան	25
Տ. Վարդանեան	25
Երանոս Ճէլօյեան, Ֆարգինցի	25
Ս. Յովհաննէսեան	20
Օր. Հայկանուշ Պետրոսեան	10
Կուէնվիլի գաղութէն՝	
Տէր եւ Տիկ. Կիւլպօլեան	100
Երուանդ Սէմէրճեան	50
Մ. Յովակիմեան, Ալֆորվիլ	20
Գ. Մովսէսեան, Վ. Վարդանեան, Շ. Մանկրճեան, Ա. Գըլըճեան, Գ. Ցակոբեան, Յ. Պէշիկթաշլեան, Ս. Սուքիասեան, Յ. Մէրտինեան, Յ. Գարաօղլանեան, Ս. Նազարեան, Մ. Պէրպէրեան, Պ. Նշան, Ս. Էմեան, Մ. Ճիհանշահեան, Լ. Եարտըմտըմեան, Հ. Համբարձումեան, Մ. Մէրտինեան, Լ. Քանարեան 10ական	180
Մ. Ճանըքեան, Յ. Կիրակոսեան, Է. Այվազեան, Կ. Գաբրիէլեան, Տիկին Համբարձումեան, Թ. Պալեան, Զ. Ներսէսեան, Պետրոսեան, Դ. Կէօյիւշեան, Յ. Ցակոբեան, Գ. Փանոսեան, Ա. Գրպըզլեան, Գ. Առաքէլեան, Հ. Տէր Մարգարեան, Է. Համամլեան, Տիկ. Ս. Պաղտասարեան, Հ. Զիւէքեան, Ֆ. Խօրասանճեան՝ 5ական	90
Տէր եւ Տիկին Պասմաճեան 7, Ս. Տէօվլէթեան եւ Գ. Ճամպազեան 4ական, Յ. Համամլեան, Ե. Արիկեան եւ Մ. Լեւոն 3ական, Մ. Փանոսեան 2 ֆրանք	26
Գումար՝	2,256
Նախորդ գումար՝	30,415
Ընդհ. գումար՝	32,671

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Ներքին նախարարութիւնը կը հաղորդէ.—

Մամուլի մէջ վերջերս գրուեցաւ թէ բոլոր օտարականները, անոնք որ արտօնուած են Ֆրանսայի մէջ բնակելու, գրօսաշրջիկի քարթ ունեցողներէն զատ՝ բոլորը պարտաւոր են Ֆրանսայի մատուցանել իրենց զինուորական ծառայութիւնը, Ֆրանսացիներու կատարած զինուորական ծառայութեան տեւողութեան հաւասար ժամանակով, համաձայն 1939 Ապրիլ 12 թուակիր հրովարտակ – օրէնքին տրամադրութեանց:

Տրուած այս մեկնութիւնը սխալ է:

Համաձայն 1939 Յուլիս 20 թուակիր հրովարտակին, նման պարտամատուցումի ենթակայ են այն օտարականները միայն, որոնք, արտօնուած ըլլալով բնակիլ Ֆրանսայի մէջ աւելի քան երկու ամիս, ուզած են որ ընդունուին իբրեւ գաղթական եւ իբրեւ ապաստանեալ ։

Գերմանիոյ զին. շարժումները

«Ժուռնալ»ի Պերլինի թղթակցին քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Հիթլէր նոր անակնկալ մը կը պատրաստէ Օգոստոս ամսուան համար: Հունձքը մթերելու համար տրուած կարճ պայմանաժամը որոշ մտահոգութիւն մը կը մատնէ: Իշխանութիւնները կ'ըսեն թէ... վախ կայ որ օդը փոխուի, ուստի պէտք է օր առաջ մթերել հունձքը: Բայց Պերլինի բնակչութիւնը յայտնի մտավախութիւն մը ցոյց կուտայ, որովհետեւ ոչ միայն կը կանչուին պահեստիները, այլեւ զինուորական իշխանութիւնը կը շարունակէ գրաւել կարգ մը արտադրութիւններ, մասնաւորաբար շուկայ հանուած էսանսը: Իրեն ուղղուած հարցումի մը պատասխանելով, փրոփականտի Նախարարը պատասխանեց թէ այդ ամէնը կապ ունին ռազմափորձերուն հետ եւ չեն կրնար շարունակուիլ աւելի :

Ո՞վ գիտէ, կրնայ ըլլալ որ ռազմափորձի համար կատրուի այս զօրաշարժը, կամ... կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնելու համար աշխարհը՝ Տանցիկի վայրկենական գրաւումով :

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ ահաւոր պայթում մը տեղի ունեցաւ, արկածով, օդային կազի խողովակի մը վրայ բացուած ճեղքի մը հետեւանքով: Պայթումը այնքան ուժեղ էր, որ երկու քիլոմեթրի վրայ երկիրը սարսեցաւ, գետինը հսկայ փոս մը բացուեցաւ եւ շէնքերը օդը ելան: Պայթումէն վերջ բոցերը առացան 20 մեթր բարձրութիւն եւ ամբողջ թաղը ծածկուեցաւ ծուխին տակ: Աւելի քան 100 վիրաւորներ կան: Հրշէջ գունդը կ'աշխատի մարել հրդեհը:

ՎԱՂՎԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

(ՎԵՊ ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ)

ՓԱՓ, ՊԱՏՄ

Ա

Ա.— Այսօր «Ցասպ»ի յուբ – ելեանը է. իր Պաճերուն: Անմոռ – նալ է իր ընկերները, որոնք ի պատիւ Ֆրունզէ Տիմուրեանի ա – ռիթով հրատարակուած յոբելեան – ական հատորին մէջ գրած են իրենց յուշերը։ Ես ալ ուզեցի մասնակցիլ այդ ձեռնարկին։ Ինչ որ կը գրեմ հոս, ան – ոնց ներկայացուցիչն է միայն։ Ես ալ ունիմ իմ պատմելիքս։ Ինչո՞ւ չէ։ Ամէն մարդ ունի իր պատմելիքը։ Ամէն մարդ ունի իր կեանքը։ Ամէն մարդ ունի իր ճամբան։ Ամէն մարդ ունի իր ճակատագիրը։ Ամէն մարդ ունի իր ուրախութիւնն ու տրտմութիւնը։ Ամէն մարդ ունի իր յաղթութիւնն ու պարտութիւնը։ Ամէն մարդ ունի իր յոյսերն ու հաւատքը։ Ամէն մարդ ունի իր սէրն ու ատելութիւնը։ Ամէն մարդ ունի իր ապրումները։ Ամէն մարդ ունի իր ցաւերն ու վէրքերը։ Ամէն մարդ ունի իր երազները։ Ամէն մարդ ունի իր ուրուականները։ Ամէն մարդ ունի իր մղձաւանջները։ Ամէն մարդ ունի իր ծիծաղն ու արցունքները։ Ամէն մարդ ունի իր մահն ու յարութիւնը։ Ամէն մարդ ունի իր պատմութիւնը։

Ես ալ ունիմ իմ պատմութիւնս։ Ես ալ ունիմ իմ պատմելիքս։ Ես ալ ունիմ իմ ճամբան։ Ես ալ ունիմ իմ ճակատագիրը։ Ես ալ ունիմ իմ յաղթութիւնն ու պարտութիւնը։ Ես ալ ունիմ իմ յոյսերն ու հաւատքը։ Ես ալ ունիմ իմ սէրն ու ատելութիւնը։ Ես ալ ունիմ իմ ապրումները։ Ես ալ ունիմ իմ ցաւերն ու վէրքերը։ Ես ալ ունիմ իմ երազները։ Ես ալ ունիմ իմ ուրուականները։ Ես ալ ունիմ իմ մղձաւանջները։ Ես ալ ունիմ իմ ծիծաղն ու արցունքները։ Ես ալ ունիմ իմ մահն ու յարութիւնը։ Ես ալ ունիմ իմ պատմութիւնը։

Ամէն մարդ ունի իր պատմելիքը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր ճամբան, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր ճակատագիրը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր յաղթութիւնն ու պարտութիւնը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր յոյսերն ու հաւատքը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր սէրն ու ատելութիւնը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր ապրումները, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր ցաւերն ու վէրքերը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր երազները, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր ուրուականները, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր մղձաւանջները, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր ծիծաղն ու արցունքները, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր մահն ու յարութիւնը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ամէն մարդ ունի իր պատմութիւնը, որուն համար ան կրնայ հպարտանալ կամ ամչնալ։

Ես ալ ունիմ իմ պատմութիւնս, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ ճամբան, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ ճակատագիրը, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ յաղթութիւնն ու պարտութիւնը, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ յոյսերն ու հաւատքը, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ սէրն ու ատելութիւնը, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ ապրումները, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ ցաւերն ու վէրքերը, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ երազները, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ ուրուականները, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ մղձաւանջները, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ ծիծաղն ու արցունքները, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ մահն ու յարութիւնը, որուն համար ես կրնամ հպարտանալ կամ ամչնալ։ Ես ալ ունիմ իմ պատմութիւնը, որուն համար ես կրնամ

ԿԱՐՄԻՐ ԲԼԵՓ

Մեր ազգային հին սովորութիւններէն մին ալ տունէն դուրս ելլելու ատեն ետեւէն ջուր թափելն է։ Ասոր մասին ժողովրդական հետաքրքրական հաւատալիքներ կան։ Ասոնցմէ մին կ՚ըսէ, թէ ջուր թափելով կարելի է ետ դարձնել ճամբորդը, որ տունէն դուրս ելած է։ Ուրիշ մը

լիա սպառնալից դիրք մը բռնած է Թուրքիոյ դէմ, միւս կողմէ կը հրամայէ Պոլսոյ իտալական վաճառատուներուն՝ ետ ղրկել բոլոր այն վաճառքները, որոնք ղրկուած էին վերջերս,— ատոնց կարգին՝ իտալական կերպաս մը, որով պիտի պատրաստուէր Թուրք զինուորներու համազգեստը: Իսկ Գերմանիոյ պիտի պատուհասէր Թուրք զինուորներու համազգեստը: Իսկ Գերմանիոյ պիտի պատրաստու

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԻՒՂԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՄԲ	ՅՈՒԱՄՍԵԱԿ	ԵՌԱՄՍԵԱԿ
Ֆրանսա եւ Գաղութները	150 ֆրանգ	75 ֆրանգ	40 ֆր.
Հնդկաստան եւ Չինաստան	265 ֆրանգ	140 ֆրանգ	
Ամբողջ երկիրները	215 ֆրանգ	110 ֆրանգ	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
8
ՕԳՈՍՏՈՍ
MARDI
8 Août
1939

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4112

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԾԱՌԵՐՈՒՆ ԿՐ ՓԱԹԹՈՒԻՆ ԵՒ ԿՈՒԼԱՆ...

«Ցառաջ» հրատարակեց շարք մը պատկերներ Մուսա Լեռան գիւղացիներու արտագաղթէն:

Առաջին պատկերը, (երբ ճամբայ կ'ելլեն).—

«... Կիներ եւ ծերունիներ կը համբուրէին իրենց տուներուն պատերը, քարերը, սեմերը, Շատերը կը փաթթուէին այն ծառերուն որոնք ուռճացած են իրենց աչխատանքով եւ հոգածութեամբ եւ անկէ կը կարդային բարձրաղաղակ: Մէկը սակայն կարելի չէր եղած բաժնել իր սիրած ծառէն եւ հոն մեռած էր: Շատեր նուագած են իրենց յուղումէն»:

Երկրորդ պատկերը, (երբ հասած են առաջին կայանը).—

«... Իւրաքանչիւր տուն կ'օթեւանի ծառի մը տակ. այնպէս որ այցելութիւն մը տուն տուն՝ կը նշանակէ այցելութիւն ծառէ ծառ: Քանի մը ծառ - տուն կը կազմեն գիւղ մը, որ կնքուած է խումբ մըն է: Պիթիաս գիւղը՝ նոյնպէս: Ի՞նչպէս են չինուած այս տուները.— Հայ կիները, առանց սպասելու իրենց այրերուն, քանի մը հատ ճիւղերով խրճիթ մը հիմնած են ծառի մը տակ եւ հոն տեղաւորած իրենց անկողինները: Այս խրճիթներուն առջեւ, արեւուն տակ, հայ կիները հաց կ'եփեն սաճի վրայ ...»

Երրորդ պատկեր մը, իբրեւ լրացուցիչ.

— «Պասխոի մէջ, քանի՛ շրջոյթ ժամուան ընթացքին ձէպէլը Մուսալեռները չինած են հարիւրէ աւելի հայմաներ եւ ժայռերը փոթելով երեւան հանած են երեք ակեր: Գիւղացիները իրենց հետ բերած են նաեւ ամբիոնները այն նահատակներուն որոնք թաղուած էին Մուսա Լեռան կատարին վրայ, մանաւոր յիշատակարանի մը տակ»:

Ու վերջապէս պատմութիւնը ծերունի չինականին.— կառքերը եկած էին փոխադրելու Պիթիասի Հայերը: Կիները եւ մանուկները կառքերուն մէջ, իսկ անդին ուխտաւնամաչ ծերունի մը թիթեղով ջուր կը կրէր, նոր անկուած ծառ մը ջրելու համար: Դժուարաձիգ էր աչխատանքը եւ կառք նստաւ, համբուրելէ վերջ իր բնակարանին դուռն ու բակին մէջ տնկուած ծառը»:

Հարիւր ճառ եւ նոյնքան յօդուած պիտի չկրնային այնքան հարազատօրէն խտացնել այս ժողովուրդին ապրելու եւ ստեղծագործելու կամքը, որքան այս ազօտ պատկերները: Հեւ ի հեւ գրի առնուած նիչեր, որոնք ներշնչումի աղբիւր կրնային դառնալ գրագէտին ու բանաստեղծին, ինչպէս նկարիչին կամ «սոցիոլոգ»ին:

Ծառը համբուրելու կամ ջրելու, եւ կամ նոր ծառի մը տակ օթեւան չինելու այս տենդը ինքնին կը կազմէ խորհուրդ մը, ո՛ր ազգային համերաչխութեան:

Արդարեւ, որ եւ է տագնապի առեն աւելի լաւ կը հասկնանք իրար: Կանխակալ կարծիքները կը փոչիանան փոխադարձ օգնութեան պահանջին առջեւ:

Ի՛նչ դումարի ալ չանգի բացուած հանգանակութիւնը, միայն այս երեւոյթը պիտի կազմէ լուսաւոր պատկեր մը, այնքան տխուր իրողութեանց վերեւ:

Թելադրութիւն մը, այս առթիւ:

Տարիներ առաջ, երբ այնքան չայող հանգանակութիւն մը բացեր էինք Շիրակի աղէտեալներուն համար, (հարիւր հազար Ֆրանք), Ամերիկեան Նպաստամատոյցի տնօրէնը առաջարկեց նոյն ձեռնարկը փորձել Սուրիոյ գաղթականներուն տեղաւորման համար: Ինքն ալ իր մասին չանձն կ'առնէր կրկնապատկել զայն,— եթէ հարիւր հազար հաւաքէր «Ցառաջ»ը, նոյնքան ալ Նպաստամատոյցը պիտի տրամադրէր:

Միամտութի՞ւն է յուսալ թէ պիտի գտնուի հայ ունեւոր մը, որ նոյն չանձնառութիւնն ստանձնէ «Ցառաջ»ի հանգանակութեան հանդէպ,— կրկնապատկել զայն:

Մուսա Լեռան գիւղացիները ծառերուն փարած են, իրբեւ խորհրդանչան իրենց գոյութեան եւ աչխատանքին:

Շա՞տ է նոյնքան գերդուրանք, համբոյր փրկելու համար:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՐԻՒ ՍՄԻԿԼԻԻ ՃԱՌԸ

«ՏԱՆՑԻԿԸ ԼԵՀԵՐՈՒՆ ՊԷՏՔ Է ՄՆԱՑ»

Փխուլոսկիի ղեկավարութեամբ մեկնող լեհական առաջին զօրագունդին 25րդ տարեդարձին առթիւ, մարաչախտ Ռիւ Սմիկլի ճառ մը խօսեցաւ Քրաքովիայի մէջ: Մարաչախտը, յիշելէ վերջ Փխուլոսկիի պատմական դերը, յայտարարեց ի մէջ այլոց.—

«Այդ առաջին գունդին մէջ վերածնաւ ազգին ոգին, որ ստեղծեց եւ հիմնադրեց մեր նոր պետութիւնը: Առանց Փխուլոսկիի անկարելի պիտի ըլլար երեսնէ մեր նոր պատմութեան ընթացքը: Քաղաքացիներու կեանքը սերտօրէն կապուած է հայրենիքին կեանքին հետ: Հայրենիքին դէմ եղած բռնութիւնը եղ չի մղուիր արդարութեան ուղղուած կոչով, մարդկութեան եւ նուիրումի ոգիով ներշնչուած ծառայութիւններու վերյիշումով, եւ կամ քաղաքակրթութեան ընծայուած պոհպոնութիւններով: Բռնութիւնը պէտք է եղ մղուի բռնութեամբ: Այդ ուժը կը գտնուի զինուորին մէջ: Ահա թէ ինչո՛ւ, պէտք է զինուորները ունենալ, որոնք պիտանի կուռիլ եւ մեռնիլ հայրենիքին համար: Ահա ասոնք են Փխուլոսկիի սկզբունքները, որոնք արձանագրուած են ազգին արիւնին մէջ: Ազգը կ'ապրի այդ սկզբունքներով այնպէս, ինչպէս կ'ապրի մաքուր օդով:

Մարաչախտը յետոյ չարունակեց. «Մենք ալ կողմնակից ենք խաղաղութեան՝ բոլոր ազգերուն նման: Բայց, չկայ որ եւ է ուժ, որ մեզ համոզէ թէ գոյութիւն ունի իրաւունք մը, որ մէկուն համար նշանակէ առնել, իսկ միւսին՝ տալ: Մենք որ եւ է յարձակողական նպատակ չունինք որ եւ է մէկուն դէմ: Այդ մասին ներելի չէ կասկած ունենալ: Բայց, մենք եղ պիտի հանդիպ: Այդ մասին ներելի չէ կասկած ունենալ: Բայց, մենք եղ պիտի մղենք որ եւ է ուղղակի կամ անուղղակի փորձ, որ պիտի վնասէր մեր չահերուն, մեր իրաւունքներուն եւ մեր պետական արժանիքին: Չահելի պարտականութիւնն ունիմ հաստատելու թէ՝ մեր բարեկամները կը հասկնան մեզ եւ յատակ կերպով ճշդած են իրենց դիրքը»:

Փխուլոսկիի յաջորդը, անդնդելով Տանցիկի վէճին, ըսաւ.—

«Տանցիկ, որ բազմաթիւ դարերէ իվեր կապուած է Լեհաստանի, մեր անտեսութեան թոքն է: Լեհաստան ճշդեց իր դիրքը՝ յատակ ու անվիճելի ձեւով մը: Տանցիկի վէճը ստեղծողը մենք չեղանք: Մեր զօրծելակերպը համապատասխան պիտի ըլլայ այն ձեւին, որով պիտի գործէ միւս կողմը: Ու որ եւ է մէկը թող չունենայ այն կարծիքը թէ՝ հայրենիքին հանդէպ մեր սէրը կրնայ մեզ պարտադրել աւելի նուազ իրաւունքներ եւ հարկադրանքներ՝ քան ուրիշներու սէրը՝ դէպի իրենց հայրենիքները: Մենք զանոնք կը զգուշացնենք այս սխալին դէմ»:

Մարաչախտին այս խօսքերը դիմաւորուեցան, 150,000նոց բազմութեան կողմէ, «Տանցիկը Լեհերուն, Տանցիկը պէտք է մնայ լեհական» աղաղակներով:

Մարաչախտը իր ճառը վերջացուց, ըսելով.—

«Մենք հանդիսաւորապէս կ'երդնուինք, յանուն Լեհաստանի յաւիտենական գոյութեան, թէ՝ պատերազմին մէջ պիտի կռուինք առանց ընկրկումի՝ մինչեւ վերջնական յաղթանակ, իսկ, խաղաղութեան առեն պիտի միացնենք քաղաքացիներու բոլոր ճիգերը՝ հաւաքական աչխատակցութեան մը մէջ»:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՄԷՋ

Ծանր մթնոլորտի վերջ, որոնք պատահեցան ամերիկեան Վերակոյտին մէջ, չաբաթ օր խորհրդարանը փակուեցաւ ամառնային արձակուրդի պատճառով:

Վերակոյտի վերջին նիստին մէջ, Րոզվելթի քաղաքականութեան հակառակորդ ժողովրդավար երեսփոխանները եւ այդ քաղաքականութեան համակիր Փէյփըը չափազանց վիրաւորական խօսքեր փոխանակեցին, երբ այս վերջինը յայտարարեց թէ կը դատապարտէ բոլոր անոնք որ խորհրդարանէն ներս եւ դուրս պայքար բացին կառավարութեան դէմ եւ վճանգեցին խաղաղութեան դասը՝ պարզ այն պատճառով որ չեն սիրեր Րոզվելթը:

Այս յայտարարութեան վրայ, Րոզվելթի հակառակորդները թնդամական արտայայտութիւններ ըրին: Փէյփըը չարունակելով իր խօսքը, ամբաստանեց այդ ծերակուտականները թէ իրենք զիրենք ծախած են Միացեալ Նահանգներու Սպեւտական Սենեակին, որ ընկերակցութիւն մըն է արդիւնաբերողներու:

Հակառակորդները ընդմիջեցին, պահ մը աղմուկը տիրեց, բայց նախագահը կրցաւ վերահաստատել խաղաղութիւնը: Փէյփըը չարունակեց իր խօսքը: Խողովրդավար ծերակուտական մը, բարկացած, ձգեց հետացաւ:

Ինչ վերջ խօսք առին բազմաթիւ ծերակուտականներ, որոնք Փէյփըըը անուանեցին «վատ եւ ստախօս»: Փէթմէն ընդմիջեց ըսելու համար թէ վիրաւորական է բացատրութիւնը,— «վիրաւորական կամ ոչ, ըսածս կը մնայ ի զօրու»:

Վերակուտական Տօնէի խօսք առաւ եւ միութեան հրաւէր կարդաց: Միջադէպը փակուեցաւ: Կարնըը կարդաց անխոտակին յատարարութիւնը թէ խորհրդարանը փակուած է արձակուրդի պատճառաւ,— Րոզվելթ իր յայտարարութիւնը կը վերջացնէր արձակուրդի բարեմաղթութիւններով:

ՏԱՆՑԻԿ ՈՐՈՇԵՑ ԲԱՆԱԿՑԻԼ

Պերլինի մէջ հրատարակուեցաւ լուր մը, որուն համաձայն Տանցիկի Ծերակոյտը որոշած է բանակցիլ Վարչապետ Հիթլերի հետ, Ազատ Քաղաքին մաքսատան եւ պաշտօնեաներու խնդրի մասին: Գերմանական գործակալութիւնը կը հերքէ այն լուրը թէ Տանցիկի Ծերակոյտը որոշած է լեհ մաքսային քննիչներուն ձեռքէ առնել Տանցիկի Ծերակոյտը որոշած է լեհ մաքսային քննիչները եւ զանոնք փոխարինել Տանցիկցիներու: Տանցիկի կառավարութիւնը կ'ուզէ բանակցիլ լեհ ներկայացուցիչին հետ, վերջնականապէս ճշդելու համար լեհ քննիչներու իրաւասութիւնները: Ան պիտի մերժէ որ մաքսային քննիչները մաքսային խնդիրներէ զատ որ եւ է գործով չհսկեն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԹԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՑԱՌԱՋԻ» ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՄԱՐ.— Փոքրիկ գաղութ մըն է Շուշանիկ եւ Տօքթ Անդրէասեանները փավիյեոն սու Պուան, Փարիզի մօ – ուտրճաննէրէն: Մեր կոչին պատասխանելով՝ Պ. Ս. Տէր Մատթէոսեան հանգանակութեան կը ձեռնարկէ եւ այս փոքրիկ գաղութը կուտայ 501 ֆրանք:

Նոյնպէս, Պ. Զենոբ Ճարահեան 19րդ թաղամասին մէջ, իր ծանօթ – ներուն մօտ հանգանակութիւն կա – տարելով կը բերէ 305 ֆրանքի գու – մար մը:

Ուրիշ հայրենակից մը, հանգանա – կութեան իր բաժինը արձանագրելէ վերջ, կը գրէ. «Ցառաջի մէջ կարդացի թէ Մուսա Լեռան արծիւները, փոխադրուելէ վերջ ապահով չորքանի մը մէջ, սկսեր են խրճիթներ չինել եւ իրենց գիւղերը կնքել նախկին բնակավայրերու անունով,— Հաճի Հապիպլի, Եողուն Օլուք, եւայլն: Շատ բնական մղում մըն է այդ, յիշել հին բնակավայրը եւ վերակենդանացնել հին կեանքը, բնական մղում մը որ Ղ. Աղայեանն ալ կ'երգէ.

Ծիծեռնակը բոյն էշինում ,
Եւ շինում է եւ երգում ,
Ամէն մի շիւղ կպցնելիս՝
Իր առաջուան բո՛յնն է յիշում :

Եթէ, սակայն, հայկական անուն մը ըլլար գիւղին անունը, ո՛վ ինչ կրնար ըսել: Ախո՛ս, Թրքական անուններ ունին հայկական կարգ մը գիւղեր: Եւ հիմակ որ Մուսա լեռան արծիւները հայկական նոր բոյներ պիտի չինեն, փափաքելի չէ՞ր արդ – եօք որ չյաւերժացնէինք Թրքական անուններ: Նոր բոյներ հայկական անուններով,— գիւղի մը տուէք «Վէրֆէլ» անունը, ուրիշ գիւղի մը՝ «40 օրեր», ուրիշ գիւղի մը «Վրէժ» ,միւս արտայայտիչ, միւսը հայկարժան»:

ՅՈՒՆԿ 16

Ոսկեան Մխիթարեան, Փիլիփվիլ	200	
Ընդհ. գումար՝		34,212
Գումար՝		1,541
Նախորդ գումար՝		32,671
Տաճան		25
Մխրան Պոյաճեան, Գ.Պոյաճեան, Գարեգին Քրպազեան, Մկրտիչ Սարաֆեան, Յովհաննէս		
Մարմրէ Տէրտէրեան, Պետրոս Պետրոսեան, Գրիգոր Մանուկեան, Մարտիրոս Պոյաճեան, Զարեհ Ագաճանեան, Յարութիւն Զիլէմեան, Լեւոն Թոքաթլեան 10ական		70
Զենոբ Ճարահեան		100
Հայկազ Հալաճեան		30
Մովսէս Մուրատեան		25
Արսէն Տէրտէրեան		20
Կերակոս Կարապետեան		20
Արարատ Ագաճանեան		15
Կարապետ Ց. Սէմիզեան		100
Մկրտիչ Սարգիսեան, Ֆէս		100
Սարգիս Բիւլեան		100
Տէր եւ Տիկին Պետրոսեան		50
Աւետիս Ղազարեան, Փիլիփվիլ		50
Արամ Պայրամեան		25
Գրիգոր Գարաօղլանեան		10
Փավիյեոն սու Պուայի գաղութէն՝		
Ս. Տէր Մատթէոսեան		70
Գրիգոր Գաբրիէլեան		50
Ց. Գալֆայեան		50
Մ. Տէր Մատթէոսեան		50
Տէր եւ Տիկին Յ. Տէր Մատթէոսեան		50
Տէր եւ Տիկ. Հ. Իշխալացեան		50
Տէր եւ Տիկ. Ա. Ազատբեգեան		50
Պ. Սուրէն Ագաճանեան		20
Տէր եւ Տիկ. Յ. Արթինեան		16
Տէր եւ Տիկ. Գ. Գէորգեան		15
Տիկին Իզնէվեան ,Օր. Հայկանուշ Ցակորեան եւ Գառնիկ ազա 10ական		30
Փարիզի 19րդ թաղամասէն՝		
Զենոբ Ճարահեան		100
Հայկազ Հալաճեան		30
Մովսէս Մուրատեան		25
Արսէն Տէրտէրեան		20
Կերակոս Կարապետեան		20
Արարատ Ագաճանեան		15
Մարմրէ Տէրտէրեան, Պետրոս Պետրոսեան, Գրիգոր Մանուկեան, Մարտիրոս Պոյաճեան, Զարեհ Ագաճանեան, Յարութիւն Զիլէմեան, Լեւոն Թոքաթլեան 10ական		70
Մխրան Պոյաճեան, Գ.Պոյաճեան, Գարեգին Քրպազեան, Մկրտիչ Սարաֆեան, Յովհաննէս Տաճան		25

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պիտի հրաւիրուին նաեւ Լեհաստան եւ Ռումանիա

Շաբաթ օր Լէնինկրատ կը հասնին անգլեւֆրանսական զինուորական պատուիրակութիւնները, որոնք մեկնեցան Լոնտոնէն կիրակի օր: Անգլիական պատուիրակութիւնը ունի 25 անդամ, Ֆրանսականը՝ 22 անդամ: Շոգենաւը, որով մեկնեցան, յատկապէս պատրաստուած էր այս պատուիրակութիւններուն համար: Պատուիրակութեան անդամներէն տեղակալ կլիկ կը կրէր սեւ պայուսակ մը, որ կաշիէ հաստ ժապաւէնով մը կապուած էր իր դաստակին:

Լէնինկրատ հասնելէ վերջ, պատուիրակութիւնները առանց կանգ առնելու պիտի մեկնին Մոսկուա, ուր բանակցութիւնները պիտի սկսին 14 Օգոստոսին, երկուշաբթի:

Անգլիական թերթերը կը գրեն թէ զինուորական պատուիրակութիւնները ղրկուեցան, քաղաքական բանակցութիւնները չէրացած, Ռուսերու խնդրանքով: Զին. պատուիրակութիւններն են, որ պիտի հարթեն կարգ մը անհամաձայնութիւններ այն գործակցութեան մասին զոր Ռուսերը կը պահանջեն ոչ միայն Եւրոպայի, այլեւ Մայր. Արեւելքի մէջ:

Լատատեղեակ աղբիւրէ քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, զին. պատուիրակութեանց խօսակցութեան ծրագիրը կը բաղկանայ հետեւեալ նիւթերէն.

1.— Մարհ. Միութիւնը օժանդակութիւն ցոյց պիտի տայ այն պետութեանց, որոնք երաշխաւորուած են Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ (Լեհաստան, Ռումանիա եւ Պունաստան), ի փոխարէն այն օժանդակութեան, զոր Անգլիա եւ Ֆրանսա ցոյց պիտի տան Պալթեան պետութիւններուն:

2.— Երեք պետութիւնները իրենց օդային ուժերով պիտի գործակցին Եւրոպայի թէ արեւելքը եւ թէ արեւմուտքը:

3.— Երեք պետութիւնները նաւային իրենց ուժերով պիտի գործակցին մէկ կողմէ Պալթեան եւ Հիւսիսային ծովերուն մէջ՝ փակ ծովի վերածելու համար Պալթեան ծովին արեւելեան ափամերձը, միւս կողմէ Սեւ ծովին եւ Միջերկրականի մէջ՝ փակ ծովի վերածելու համար Միջերկրականի արեւելեան ափամերձը:

Այս հարցերուն քննութիւնը կը պահանջէ, որ Ռումանիա եւ Լեհաստան եւս գործակից: Արդէն քաղաքական բանակցութիւնները բաւական դեռեւս պատրաստած են, որպէսզի յիշեալ երկու երկիրները թոյլ տան որ իրենց օդանաւային կայանները օդատպրծուին ի հարկին ռուսական օդային ուժերու կողմէ: Այդ մասին մանրամասնութիւնները ճշդելու համար՝ կը յուսացուի, որ Մոսկուա հրաւիրուին լեհական եւ ռումանական պատուիրակութիւնները: Հաւանաբար անգլեւֆրանսական զին. պատուիրակութեանց առաջին խօսակցութենէն վերջ:

ՔԱՐԻԻՂի կարեւոր հանքավայր մը գտնուեցաւ Ֆրանսայի մէջ, Ս. Կոտանի մօտերը,— հազիւ 1500 մեթր ծակած էին հողը, քարիւղը ժայթքեց դիւային չունչով մը: Կ'ենթադրուի որ քարիւղի մեթերքը այնքան չատ է հոս, որ կարելի է հանքավայրը բաղդատել աչխարհի մեծագոյն հորերուն հետ:

ՎՂՎՈՏՎԱԾՈՒՄՈՎ ԹԱՂՈՒՄ
(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՊ)

— ■ —

ԴՈՒՐՅԱՎՈՍ Թ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ը. ոսկեփոր հուսահատ ապտակեց ինքզինքը, ապա ոտքի թռավ ու սկսեց ինքնամոռացորեն ծափահարել։ Ծափերի որոտմունքը ստիպեց Ռոզային ու Ռուբենին ետ դառնալ։ Ռոզան ուրախ ու զվարթ, Ռուբենը՝ ամոթահար ու գլուխը կախ։ Ռոզան ոտքի թռավ ու ծափերը միացրեց Ը. ոսկեփորի ծափերին։ Ռուբենը մնաց նստած։

— Ապրի՛ս, Ը. ոսկեփոր, ապրի՛ս, ինչպես որ ասում են ռուսերը, ես ուրախ եմ, որ դու ինձ հասկացար։ Ես ուզում էի, որ Ռուբենը ինքն իրեն ապտակի, որովհետև ինքն է մեղավոր, որ ես ստիպված եղա ինքնասպան լինել

ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆ

Երեքշաբթի, Մարտ 2, 1937

Նկարագրչ պատմուածք

ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՏԱՇԵԱՆ

— Դուն իմ դիմիդ եղ, ըսաւ Հօրէն։

Ան դէմ դիմաց նստաւ։

— Ի՞նչ կ՚ուզես։

— Տասնըվեց տարի է, որ չեմ տեսած քեզ, ըսաւ Հօրէն, ու ես կ՚ուզեմ, որ դուն ինծի նկարագրես քու հօրդ։

Ան ակնարկեց պատին վրայ կախուած մեծ նկարին, որ ներկայացուցած էր Հօրէնի հայրը։

— Ինչո՞ւ, հարցուց Ան։

— Ինչո՞ւ, կրկնեց Հօրէն։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեմ, որ դուն նկարագրես զիս։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեմ, որ դուն ինծի ըսես, թէ ինչպէ՛ս մարդ էր հայր

Թուրք դիւանագէտներու խորհրդակցութիւն Էնկիւրիի մէջ

Պոլսէն կը հաղորդեն.— Արտասահմանի բոլոր թուրք դեսպանները Էնկիւրի հրաւիրուած են խորհրդակցելու համար, նախագահութեամբ արտաքին նախարար Սարաճօղլուի, որ անոնց մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի հաղորդէ: Դիւանագէտներն ալ իրենց կարգին զեկոյցներ պիտի տան:

Թրքական թերթերու մէջ սկսած են լոյս տեսնել յօդուածներ, որոնք կ'ընդգծեն թէ Սեւ Ծովը «թրքական ծով է»: Այս յօդուածները կը նկատուին իբրեւ պատասխան այն դժգոհութեան, որ Ռուսերը յոյժ կուտան անգլեւ – թուրք դաշնակցութեան առթիւ, որու ուժով Թուրքիա Սեւ Ծովը կը բանայ Անգլիոյ առջեւ:

ՃԱՓՈՆ ԵՒ ՕՒԱՆՑՓԸ

Թոքիոյէն կը հաղորդեն թէ Ճափոնի վարչապետը, պատն Հիրանիւմա երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է պատերազմական նախարարին հետ: Ճափոնական իրազեկ շրջանակներու համաձայն, պատերազմական նախարարը մտադրած է մօտերս հրաժարիլ, զինուորական պետերուն ու դահլիճին միջեւ լուրջ տարակարծութիւններ ըլլալուն պատճառաւ: Տարակարծութիւնը յառաջ եկած է Առանցքի հանդէպ Ճափոնի ունենալիք ընթացքին չուրջ: Պատերազմական նախարարը մտադրած է մօտերս հրաժարիլ, զինուորական պետերուն ու դահլիճին միջեւ լուրջ տարակարծութիւններ ըլլալուն պատճառաւ: Տարակարծութիւնը յառաջ եկած է Առանցքի հանդէպ Ճափոնի ունենալիք ընթացքին չուրջ: Պատերազմական եւ ծովային նախարարները համաձայն չեն երիտասարդ զինուորականներուն, որ պիրենք կը մեղադրեն թէ որոշած չեն զինակցութիւն հնդել Առանցքի պետութեանց հետ: Երիտասարդ զինուորականները կը յայտարարեն թէ երեք պետութեանց միջեւ զինակցութիւն մը անհրաժեշտ դարձած է, քանի որ Միացեալ Նահանգները մտադրած են աւելցուցած դաշնագիրը չեզեալ նկատել: Երեք միահեծան պետութիւնները, կ'ըսեն անոնք, պէտք է զինակցին՝ ընդդէմ ժողովրդապետութիւններուն: Իրազեկ շրջանակներու կարծիքով, ծովային տարրն է որ պիտի վճռէ ի վերջոյ:

ՃԱՓՈՆ ԿԸ ՍԵՂՄԷ ՊԱՅԱՐՄԱՆ ՃՂԹԱՆ

Չէյմպրլէնի յայտարարութիւնը, զոր հրատարակեր էինք կիրակի օր, տհաճութիւն պատճառեց Ճափոնցիներուն, որոնք սկսած են դժուարութիւն յարուցանել Թիէնցինի պարենաւորման սպասարկութեան: Այնքան որ բազմաթիւ ճաշարաններ եւ նպարեղէնի վաճառատուներ փակուելու հարկադրանքին տակ կը գտնուին: Ալիւրի եւ բրինձի մթերքն է միայն, որ կը գոհացնէ բնակչութեան պահանջը: Ֆրանսական գօտիին մէջ եւս պարէնը չի պակսիր, բայց չատ սուղ է:

Միւս կողմէ Չինաստանի մանաւանդ հիւսիսային շրջաններու մէջ կը չարունակուին հականգլիական ըղգացութիւնները եւ ցոյցերը: Ճափոնցիները կը յայտարարեն թէ երբեք պատասխանատու չեն այդ ցոյցերուն եւ ըղգացութեանց համար: Ու կ'աւելցնեն թէ բոլոր այս անկարգութիւններուն պատճառը բրիտանական կառավարութիւնն է, որ ուժ կուտայ Զոլքինքի կառավարութեան եւ արգելք կը դառնայ որ Ճափոն խաղաղութիւն հաստատէ Ծայր Արեւելքի մէջ:

Ճափոնցիները նոյնպէս կը սպառնան, որ եթէ իրենց չյանձնուին չինական դրամատուներու մէջ պահ դրուած դրամները, եթէ արգելք չդրուի չինական տոլարին շրջաբերութեան, եթէ դժուարացնեն խաղաղութիւն հաստատելու իրենց փորձերը, ստեղծուելիք կացութեան ամբողջ պատասխանատուութիւնը պիտի ձգեն Անգլիոյ վրայ եւ պիտի խզեն բանակցութիւնները, որոնք կը կատարուին ներկայիս Թոքիոյի մէջ:

Կռիւը Ճափոնցիներու եւ Ռուսերու միջեւ

Հակառակ լուրեր կը հասնին այն կռիւներուն մասին, որոնք տեղի կ'ունենան Ծայր Արեւելքի սահմաններուն վրայ:

Մոսկուայի մէջ հրատարակուած զեկոյցներու համաձայն, Յուլիս 26էն մինչեւ Օգոստոս 5, արտաքին Մոսկովիոյ սահմաններուն վրայ պակաս չէն եղած Ճափոնական յարձակումները: Թշնամին միշտ կը յարձակէր հրասայլերով եւ օդանաւերով: Բոլոր այդ յարձակումները ետ մղուած են մեծ կորուստ պատճառելով թշնամիին, որ կորնչուցած է 63 օդանաւ:

Փէքինի մէջ հրատարակուած զեկոյցներու համաձայն, Ռուսերը չարունակաբար կը յարձակին Մանչուքուոյի սահմանէն ներս: Ճափոնցիները յաջողած են վար ձգել օրական մօտաւորապէս 20 օդանաւ:

*** Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ութ ամիս տեւող բանակցութիւններէ վերջ կարելի եղաւ համաձայնութեան գալ Սախալին կղզիի քարիւղին արտադրութեան մասին,— Ճափոնցիները իրաւունք ստացած էին չահագործել քարիւղը ռուս բանուորներով: Այժմ համաձայնած են որ հատւածական պայմանագրութիւն կնքուի ռուս բանուորներու համար:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆՈՐ ՈՒՐՔԱԶՈՎ ՄԸ, Մոսկուայի կառավարութիւնը 117 անձեր զրկեց իրենց այն չքանչաններէն զոր ստացեր էին վերջերս: Անոնք մեղադրուած են թէ «սովետական չքանչանին անվայել գործեր են կատարած»: Շնորհակալներուն մէջեւ կը գտնուին՝ Կրասվալ, վիճակագրութեան նախկին պետը, Ուկրայինայի եւ Արխանգելայի գործավարներու խորհուրդի պետերը, եւայլն:

ՄԱՏՐԻՏԷՆ կը հեռագրեն թէ 60 հոգի զնդակահարուեցան, իբրեւ մեղսակից Մաթրիտի զին. կառավարիչին սպանութեան:

ՀԻԹԼԷՐ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Մուսոլինիի հետ, մօտերս,— կ'ըսեն Պերլինի մէջ: Տեսակցութիւնը իբր թէ տեղի պիտի ունենայ Հռոմի եւ Միւնիխի միջեւ քաղաք մը:

ՍՊԱԼԻՆ արձակուրդի պիտի չմեկնի, հակառակ բժիշկներու յանձնարարութեան, որպէսզի հեռեւի անդուլ ֆրանսական զինուորական պատուիրակութեանց խորհրդակցութիւններուն, Մոսկուայի մէջ:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ եւ Անգլիոյ միջեւ հաստատուեցաւ ամրան յատուկ օդանաւային թղթատարական դիծ մը, որուն բացումը կատարուեցաւ չարաթ կէս օրէ վերջ: Ջրօդանաւ մը կանոնաւորաբար պիտի մեկնի Անգլիայէն, պիտի հանդչի նախ Իրլանտայի եղերքը, յետոյ Նոր Երկիրի մէջ, եւ անկէ Նիւ Եորք: Ջրօդանաւը, որ կը կոչուի Քարիպու, կը տանի 30,000 նամակ:

ՀԱԿԱԿՈՋԱՑԻՆ դիմակներու բաշխումը պիտի կատարուի այս չարթու Փարիզի արուարձաններուն մէջ, ինչպէս կը յայտարարէ Ոստ. Ընդհ. Վերատեսուչը: Միայն մանուկներու դիմակներն են որ կը պակսին: Շուտպէ – լը Ռուայէն մեզի կը հաղորդեն թէ դիմակներու բաշխումը կատարուած է այս արուարձանին մէջ, առանց խորութեան,— օտարականներն ալ ստացած են:

ԵՐԿՈՒ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ, Մուտի եղբայրները, կոտրելու համար երկար տաճն օդի մէջ մնալու մրցանիշը (653 ժամ), կը գտնային օդին մէջ 309 ժամէ ի վեր, բայց յուսահատեցան եւ կը կարծուի որ դադրեցնեն իրենց թռիչքը:

ԹՈՒՐԲԵՐէն «Թան» թերթը արգիլուած է Գերմանիոյ մէջ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՍՏՈՒԱԾՍՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ

(ՆՇԱՒԱՐՆԵՐ ԱՏԱՓԱԶԱՐԷՆ)

ԳՐԵՑ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

ցառաջաբան Ռ. ՆԱՔԴՈՒՆԻ

Գատկերները Առափազարի կեանքէն եւ գաւառական խռնարի գաւառացրգին ապրումներէն: Գրուած՝ երգիծական շունչով եւ հայրենասիրութեամբ: Իր գիւղը կամ քաղաքը կտրտուցած ամէն տարբագիր իր հոգիին խօսող էէտ մը պիտի գտնէ անպայման:

Առուտր հատոր մը 256 էջ: Գին 15 ֆրանք, արտասահման 20 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 ոչխար: Ստանալու համար դիմել՝ H. AGONAYAN
10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆ

(Քերթուածներ)

ԱՇԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ:
Գինն՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.
Նոյն հեղինակէն
ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառեալ մօտ)
Գինն՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.
Դիմել հեղինակին,

17. Rue Damesme. PARIS

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 *ֆր., թղթատարի ծախքով* 16 *ֆր.: Նոյն հեղինակէն* LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE *12 ֆր., թղթատարի ծախքով* 13 *ֆր.:*

Դիմել Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6 chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ «ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ»Ի Ա. ԹԻՒ

Ա. ԳԻՒԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆԻ

«Ազգային շարժումների դրդապատճառները 19րդ դարում»

Գին՝ Ֆրանսա եւ գաղութները 5 ֆր., ուրիշ երկիրներ 7 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել՝ Տիկ. Հ. Գիւլխանդանեան, 30 Rue Lucien Perquel, Montmorency (S. et O.), *Ա. Barsamian*, 46 Rue Richer, Paris, *կը ծախուի նաեւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունը:*

Կ'ուզուին գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ

Ստանձնած ենք ֆրանսական բանակի զինուորներու համար հագուստեղէն կարելու գործը: Տեւական աշխատանք, լաւ վճարում: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ ամէն օր, Հայ Մարտիկներու Միութեան գրասենեակը, 9, rue Thénard, Paris (5), մեքենօ Սէն Միշէլ:

ԾԱԽՈՒԻ Է *առողջական պատճառաւ ֆանի մը Boulevard Carnot-ի վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ բանջարեղէնի բանուկ խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել* Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

Հ. Մ. Ը. Մ.

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՒ ՇՐՋ. ՊԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎ

Մկաուտներու ազգ. ընդհ. պետ Գրիգոր Յակոբեանի առաջարկութիւնը շրջանի բոլոր խումբերու կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուած ըլլալով, պատգամաւորական ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ 13 Օգոստոսին բանակումի վայրը St. Theoffrey (Isère)*:*

Պակուտական երջ. Գործ. Քարմին

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴՊՐՈՑ

ՄԻՄԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ

Ռ. ՉԱՐԴԱՐԵԱՆ

55, Rue de la Sablière, (Courbevoie)

ՁՈՒԵՇԱՏԵՍՐ

Փարիզի Մեփասախոյ Նահանգ. Հայր. Մխութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի կ'ունենայ 13 Օգ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Արիսեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս: Օրակարգ՝ երկու սաներու որդեգրութիւն Մուրատեան վարժարանի մէջ:

PARIS-MONDIAL

9 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաբական բաժնին մէջ, (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 25), պիտի հուաբեն Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (սըրինգ եւ դափ), Պ. Աբգար (թառ եւ դափ):

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17 Rue Damesme — Paris (13)
Le Gérant : H. STEPHAN

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ նաւատորմը վաղը տողանգը պիտի կատարէ ծովը Ջ. թագաւորին առջեւ: Այնախընթաց հանդէս մըն է այս, եթէ չհաշուենք այն որ կատարուեցաւ թագադրութեան առթիւ, երբ համախմբուած էին 150 մարտանաւեր: Այս անգամ միայն 130 մարտանաւ: Ցատկապէս հրաւիրուած է նաեւ Ֆրանսայի նաւային ուժերու ընդհ. հրամանատարը, ծովակալ Տարլան, պատիւ մը որ կը կատարուի առաջին անգամ: Այս նաւահանդիստը ցոյց մըն է, կը գրեն Ֆրանսական թերթերը, հասկցնելու համար թէ Անգլիա պատրաստ է կռուելու ծովերուն վրայ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

HAÏASTAN

Պարբերաթերթի 7րդ թիւը (ցուլիս), իւուելու նոր բովանդակութեամբ.—

1789—1939 Ֆրանս. Յեղափոխութիւնը (խմբագրական), *Մարդը եւ քաղաքացին իրաւունքներուն յայտարարութիւն* (Ց. Երէազարեան), *Հայոց պատմութիւն* (Ժ. տը Մորկան), *Անուանի Հայեր* (Ա. Աճեանասեան), *Հայ գրականութեան պատմութիւն* (Ա.), *Որինգը* (բառարան), *Գէղեցկութիւնը* (Գ. Երէազարեան), *Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները* (գեւորս եդիազարեան), *Հայ ժողովուրդը* (Ս. Ղեւոնդեան), Haïastan *եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան* (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք, Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՀԱՌԱՋ կը ծախուի:

Հասցէ.— **H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)**

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑՍԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), *որով կը լրանայ «Հայ Բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթի ղրկելը:*

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺ տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, *արտասահմանի համար* 35 *եւ* 40 *ֆրանք (ըստ երկրի):*

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները **DOLINE ALCALINE** ակռայի փոշիով (պատրաստուած Տօքթ· Արամ Ձիւնեանի **formule**ին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը **(caries)** մասնաւորաբար կրազկութեան **(décalcification)** ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարանենէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բջջուներու կազմութիւնը:

ԿՐ ՆԱՆԽՈՒԻ· ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի O. C. P. *եւ* Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur *եւ* 83, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg:

ՏՈՔԹ. ԳԱԻՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆՆ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 *եւ ժամադրութեամբ*

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro, Alésia· Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՏՈՔԹ. ՓԻԼԻՊԻՊԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-84

Կնոջական, միզասեռային եւ ընդհանուր հիւանդութիւններ:

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ էլեկտրաբուժութիւն:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—5, *եւ ժամադրութեամբ:*

ԾԱԽՈՒԻ Է *մեկնումի պատճառաւ հնակարկատի* 11 *տարուան խանութ մը, բանուկ փողոցի վրայ, բոլոր կազմութեամբ, լաւ յաճախորդներով եւ ապահովուած գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ,* 229 rue de l'Hôpital Bercy *մօտ),* Issy-les-Moulineaux, Seine.

ՎԱՐՁՈՒԻ Է *եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմոռանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդառուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. ի կապ, ելեքտրականութիւն: Դիմել՝* Agence Moderne, Place de Cé 69 *թիւ օթօպուսի վերջաւորութեան,* Montmorency (S. et O.):

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՌԹԻԻ

Ծախու է լաւ կահաւորուած սափրիչի խանութ մը, Ռուէնի քովը, տեւական յաճախորդներով, 2 աթոռ կիներու եւ 2 աթոռ պարոններու յատուկ: Տարեկան վարձք՝ 2880 *ֆրանք: Փութացէք օգտուիլ առիթէն: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Պ. Մ. Չամբազեանի,* 28 *Ռիւ Նասիօնալ, Պիյանքուր:*

ԻՐԱՒԱԳԷՏ – ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Արտաւազդ Հաւլամեան

122 Boulevard Murat (Paris 16e)

Մէթրօ Փօրթ տը Սէն Քլու, ելքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն: Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դատի, առնելիքի եւ գործի համար:

10 - 12, 6·30–8, *բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն: Թէլէֆօն, Ժասմէն* 52–69:

ՀԱՐԱԶԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանգ	75 ֆրանգ	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանգ	140 ֆրանգ	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանգ	110 ֆրանգ	

ՀՈՐԻՆԵՒԱԾ
9
ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI
9 Août
1939

Ժե ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4113

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՅԻ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՕԳՏԱԳՈՐԾԵԼ

Եղբայրական օգնութեան առաջին կոչը ուղղած աեն, կը թելադրէինք նշանախօսք մը,— հոգին կապել Ալեքսանդրէթի չբջանին տարագիր բազմութիւնները:

Արդարեւ, անիմաստ պիտի ըլլար գումարներ հաւաքել եւ բաժնել իբրեւ ողորմութիւն, չորս հովերուն յանձնելով նպաստընկալները:

Հիմա որ կոչին յաջորդած է գործը,— ժողովրդական հանգանակութիւն, կ'ուզէինք անգամ մը եւս պարզել մեր տեսակէտը:

Տեղափոխութենէն անմիջապէս վերջը, հոգատար իշխանութիւնը եւ բարեգործականը գումարներ փութացուցին, իբրեւ անմիջական օգնութիւն: Ուրիշ խօսքով՝ իբրեւ օրուան հացի դրամ: Միեւնոյն աեն հոգատար իշխանութիւնը որոշ գումարներ սահմանեց, մարզ գլուխ, իբրեւ ճամբու ծախք: Պարենաւորման համար ալ միջոցներ կը խորհուին. մանաւանդ որ տարագիրներէն չատեր գիւղէ գիւղ կը փոխադրուին, առժամապէս: Հազարաւորներ տակաւին չեն գիտեր թէ ո՛ւր պիտի տեղաւորուին, իրբեւ վերջնական կայան:

Այս վերջին պարագան ծանր հոգեր կը պարտադրէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի ազգ. իշխանութեանց, ինչպէս եւ տեղաւորման յանձնախումբերուն: Անոնց կ'ինդրեմ սերտ կապ հաստատել մարզպանութեան եւ միւս իրաւասու իշխանութեանց հետ, լաւագոյն վայրերը ճարելու համար: Այլապէս, չատ կը վախնանք որ տարագիր բազմութիւնները կորսուին ցիրուցան, Սուրիոյ եւ Լիբանանի զանազան մասերուն մէջ:

Փարիզն ալ ունի պարտականութիւններ, այս ճակատին վրայ: Բարեգործականը իր պարտքը կատարած չըլլար, միայն յանձնախումբեր կազմելով եւ դրամ հաւաքելով: Կան ուրիշ հոգեր եւս, թէ իրեն եւ թէ միւս իրաւասու իշխանութեանց համար:

Օրինակ, որ եւ է դիմում կատարուա՞ծ է մինչեւ հիմա, յարմարագոյն վայրերը ապահովելու եւ տարագիրները տեղաւորելու համար համախումբ: Որքան ալ արթուն ըլլան Սուրիոյ եւ Լիբանանի ազգ. իշխանութիւնները, ամէն բան իրենց կամքէն կախուած չէ: Ցաճախ մարզպանը լինք անգամ հրահանգի կը սպասէ, Փարիզէն:

Արդ, քանի որ հոգատար իշխանութիւնը յանձն առած է աջակցութիւն ընծայել, հոգեր գնել եւ ուրիշ դիւրութիւններ տալ, ինչո՞ւ թելադրութիւններ չընել տեղաւորման վայրերու ընտրութեան համար:

Ուրիշ կարեւոր կէտ մը եւս, նոյն մտահոգութեամբ:

Երբ փոխադրութիւնը վերջնական եւ տարագիր բազմութիւնները նոր բոյներ, ըսենք՝ հոգադործական գաղութներ կազմեն, ինքնին պիտի ծնին անմիջական պահանջներ,— բնակարան, դըպրոց, եկեղեցի, զարմանաւոն, արհեստանոց, արօր, գութան, փեթակ, լծկան անասուններ եւն.:

Գիտենք որ չատերը միասին տարած են իրենց անասունները եւ ուրիշ գոյքեր: Բայց, տուն - տեղ քանդուած, ունեւորն ու չունեւորը իրար խառնուած ըլլալով, դժուար չէ գաղափար կազմել ընդհանուր կացութեան մասին:

Եթէ անասունը ճարեն, թերեւս արօրը կը պակսի:

Եթէ դպրոց մը կամ զարմանաւոն մը չինել ուզեն — եւ պիտի չինեն— ո՞վ պիտի ճարէ քարն ու աուազէը:

Եթէ ընտրուած վայրը հոգագործութենէ աւելի մեզուարուծութեան կամ այգեմշակութեան կը յարմարի, ո՞վ պիտի ճարէ անհրաժեշտ միջոցները:

Այս կարգի հարցումներ կը յաճախեն մեր մտքին մէջ, հիմա որ «Ցառաջ»ի հանգանակութեան ցանկերը կ'ուռճին օրէ օր:

Ըսել կ'ուզենք թէ պիտի նախընտրէինք հիմնական նպատակի մը յատկացնել մեր հաւաքած դրամները, անչուշտ պրպտումներ կատարելով, կաթողիկոսարանի եւ ուրիշ ձեռնհաս իշխանութեանց միջոցաւ:

Անշուշտ մեր ընթերցողներն ու բարեկամներն ալ պիտի նախընտրէին որ գաղրոց մը, արհեստանոց մը կամ զարմանաւոն մը հաստատուէր իրենց եղբայրական աջակցութեամբ: Մէկ խօսքով, գոյացած գումարը յատկացուէր տեւական, հիմնական նպատակի մը, փոխանակ բաշխուելու իրբեւ հացագին: Սովորական Աղքատախնամի մը գործը չի խանդավառեր մեզ, մանաւանդ որ այդ հոգը ստանձնողներ կան արդէն:

Ամէն պարագայի մէջ, պարզ խորհրդածութիւն մըն է որ կ'ընենք այսօր, սպասելով կաթողիկոսարանի եւ ուրիշ իրազեկ հաստատութեանց պատասխանին:

Մինչ այդ, հանգանակութիւնը պէտք է շարունակուի նոյն թափով, հասնելու համար պատկառելի գումարի մը, որ մեծապէս պիտի դիւրացնէր որ եւ է ծրագրի գործադրութիւնը:

«Ցառաջ»էն զատ, Բարեգործականի նախաձեռնութեամբ կազմուած կեդր. Ցանձնաժողովն ալ անշուշտ իր կարելին պիտի փորձէ, որպէսզի գաղութին բոլոր դասակարգերը լիովին կատարեն իրենց պարտքը, այս բացառիկ տագնապին առթիւ:

Ուրիշ գաղութներու մէջ ալ կազմուած են կամ հետզհետէ կը կազմուին յանձնախումբեր, հանգանակութեան համար: Բարի նախանձ մը հրաշքներ կրնայ գործել տալ այս անգամ եւս, ինչպէս ուրիշ պարագաներու մէջ:

«Թող թշնամին ամաչի», — պիտի ըսէինք: Բայց գիտենք որ թշնամի թէ բարեկամ չատ ալ տարբերութիւն չունին այսպիսի պարագաներու մէջ:

Ամէնէն առաջ, մեր ճիտին պարտքն է փորձել կարելին, ուղղակի թէ անուղղակի, ապահովելու համար նոր բոյներու կազմութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՒՐՋ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐ ՃԱՓՈՆԻ ՄԷՋ
ԱՌԱՆՑՔԻՆ ՄԻԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՍՊԱՆԵՐԸ ԿԸ ՃՆՇԵՆ

Վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ լուրջ խլրտումներ տեղի կ'ունենան Ճափոնի մէջ, որպէսզի կառավարութիւնը զինուորական դաշնագիր մը կնքէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հետ: Բանակը պատրաստուած է հրաժարեցնելու պատերազմական նախարարը, ի հարկին տապալելու ամբողջ գահլիճը: Կացութիւնը աւելի կնճռոտած է անոր համար որ ծովային նախարարը վճռապէս կ'ընդդիմանայ երբեակ զինակցութեան, դիտել տալով թէ Ճափոն պիտի կրէ ամբողջ ծանրութիւնը, առանց համապատասխան փոխարինութեան: Միւս կողմէ երիտասարդ սպաները լրջօրէն կը սպառնան, պատերազմական նախարարին տեղ իրենց թեկնածուն պարտադրելու համար:

Ճափոնի նախարարական խորհուրդը բացառիկ նիստ գումարեց երէկ: Այս առթիւ պատերազմական նախարարը կարեւոր տեղեկութիւններ հաղորդեց Եւրոպայի կացութեան մասին:

Հականզլիական ցոյցերը կը շարունակուին Ճափոնի մէջ: Առջի օր հարիւր հազար քաղաքացիներ հաւաքուեցան Քոպէի մէջ, եւ բանաձեւ մը քուէարկեցին, որ կը պատասխանէ Անգլիոյ կեղծաւորութիւնը: Ցուցարարները կ'աղաղակէին.— «Անգլիացիները քշեցէք Ծայր. Արեւելքէն»:

**** Զրոյցի մը համաձայն, Սիամ, որ այժմ կը կոչուի Թայլանտ, պիտի միանայ Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ:*

**** Թիւնզիկնի պաշարումը աստիճաւած ըլլալով, ուսելիքի նեղութիւնը հետզհետէ անտանելի կը դառնայ: Ամերիկեան կառավարութիւնը նոր բողոքագիր մը ղրկեց, հիւանդանոցի մը ռմբակոծութեան առթիւ: Միւս կողմէ անգլիական եւ ամերիկեան կառավարութիւնները յարեւնման բողոքագիրներ ուղղեցին Ճափոնի, իրենց նաւերուն ռմբակոծութեան դէմ: Անգլիական նաւուն մէջ սպաննուած են երկու չինացի նաւագներ:*

1300 ԱՆԳԼ ՕԴԱՆԱՒԵՐՈՒ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ

Անգլիական 1300 օդանաւեր, այս գիշերուընէ սկսեալ, երեք օր ռազմափորձեր պիտի կատարեն: Անոնցմէ 500ը, որոնք ռմբաձիգներ են, պիտի սաւառնին դէպի Ֆրանսա, մինչեւ Պոէ, յետոյ յետադարձ չարժումով մը յարձակում մը պիտի գործեն Անգլիոյ վրայ: Պաշտպանութեան սահմանուած միւս 800 օդանաւերը պիտի չանան դիմադրել առաջիններուն, անմիջապէս որ անոնք հասնին անգլիական ափերը: Պաշտպանութեան պիտի մասնակցին նաեւ հակաօդային թնդանօթները: Օդային ռազմափորձերուն մեծագոյնը պիտի ըլլայ այս գիշեր, Զորեքչաբթի, որուն ընթացքին Լոնտոն ու Անգլիոյ մեծ մասը խոր մթութեան մէջ թաղուած պիտի ըլլան: Այս մթութիւնը պիտի օգնէ հակադային պաշտպանութեան կազմակերպութիւններուն, գործակցելու համար զինուորական իշխանութեանց հետ:

ՍՊԱՆԻԱ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՇԻՆԷ

«Նիւզ Քրոնիքլ» կ'իմանայ թէ Սպանիա չոգեկինդ կ'ամբացնէ Ֆրանսական սահմանագլուխը: Հազարաւոր բանուորներ կ'աշխատին պերման երկրաչափներու հսկողութեան տակ, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ «կարմիր» գերիներ: Կը չինուին նաեւ ստորերկրեայ նոր օդակայաններ, Գերմանիոյ մէջ եղածներուն նման: Ժաքայի նոր օդակայանը, որ Սպանիոյ մէջ մեծագոյնը պիտի ըլլայ, չատ մօտ է երկաթուղիին,— Ֆրանսական սահմանէն հազիւ վաթսուն քիլոմեթր: Այդ օդակայանը եւս կը չինուի պերման երկրաչափներու կողմէ: Պատերազմի պարագային, եթէ Սպանիա չէզոք չմնայ, այդ օդակայանը կրնայ սպառնալ հարաւ-արեւելեան Ֆրանսայի ճարտարարուեստական շրջանին: Ընդարձակուած է Լոթրոկոյի օդակայանը, որ 240 քիլոմեթր հեռու է ժաքայէն եւ ուր պիտի ամբողջացուին Գերմանիայէն եկած օդանաւային կազմածները: Ուրիշ մեծ օդակայան մը չինուած է Վիկոյի մէջ, Ատլանտեանի եզերքը, Փորթուկալի սահմանին մօտ:

Տանցիկի ահաւոր ճնշիչներու խնդիրը

Լեհական կառավարութիւնը պաշտօնական դեկոյց մը հրատարակեց, որ կ'ըսէ թէ Տանցիկի ծերակոյտը յանձնած է իր գլխաւոր պատասխանը՝ լեհ մաքսային քննիչներու մասին: Այս պատասխանին մէջ ծերակոյտը պարզելով իր դիրքը, կը մերժէ զանազան մեղադրանքներ: Լեհաստանի մաքսային հակակշիռը կը մնայ ի զօրու:

Ինչպէս կ'երեւայ, կացութիւնը բաւական մեղմացած է վերջին օրերս:

Այս առթիւ նորէն գրոյց կը չրջի թէ Հիթլէր եւ Մուսոլինի գաղտնի տեսակցութիւն մը պիտի ունենան մօտերս:

Առևտո՞ր թէ աւար

«Ձիմմուրիյէթ»ի թղթակիցը կը գրէ Հաթայէն, հետեւեալ խորագրին տակ, անչուշտ ապուշի տեղ դնելով իր ընթերցողները.— «Գայսէրիի եւ Նէյտէի վաճառականներուն առասպելական գնումները Հաթայէն».—

Թէեւ առջի օրերու թափը անցած է, բայց նորէն, մանաւանդ Ցոյնի մը վաճառատան առջեւ, 150ի չափ հայրենակիցներ՝ որոնց հարիւրէն աւելին կին՝ կը սպասէին կիզիչ արեւին տակ, իրար հրմշկելով, անհիմն գրոյց տարածուած ըլլալով թէ Հալէպէն եկած առատ կերպասներ եւ մետաքսէ գուլպաներ կը գտնուին:

200ի մօտ Գայսէրցի եւ Նէյտէցի վաճառականները, Թրքական դերձաններբը իրբեւ Հալէպի ապրանք, կրկնապատիկ գինով ծախու առին եւ գացին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՄԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐՔԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՑԱՌԱՋԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

5007 ՖՐԱՆՔ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻԷՆ

Երէկ Ալֆորվիլի գաղութէն սուա – ցանք 5007 ֆրանք: Հանգանակու – թեան մասնակցած են 225 հոգի, ո – րոնց մէկը 150, եօթը հոգի՝ հարիւ – րական, 37 հոգի 50ական, եւ միւսնե – րը՝ 40, 30, 25, 20ական եւն., համաձայն իրենց կարողութեան: Ցանկը տեսնել Դ. էջ: Հանգանակութիւնը կը չարունակուի:

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԳԱԻԱՌԻ ՄԷՋ

Մարսէյլի Ազգ. կեդր. վարչութենէն ստացած եմ հետեւեալ կոչը.—

Հայրենակիցներ, Սանճաքի տարագիրներու տառապանքին յուղիչ նկարագրութիւնները կը կարդաք ամէն օր՝ մեր մամուլին մէջ:

Գաղութները արդէն ձեռնարկած են իրենց օգնութեան բաժինը փութացնելու:

Մարսիլիոյ գաղութը որ երբէք անտարբեր չէ դտնուած այսպիսի դէպքերու պահուն, այս անգամ ալ, պէտք է արժեցնէ իր անունը: Այս առթիւ, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան հրաւէրով, աղգային, բարեսիրական, եկեղեցական, հանրային, հայրենակցական եւ թաղային մարմիններու ներկայացուցիչներով գումարուած ժողովին մէջ, (4 օգոստոս), բոլորին համաձայնութեամբ, ընտրուեցաւ 9 հոգիէ բաղկացեալ, կեդր. յանձնախումբ մը, որուն իրաւասութիւն տրուեցաւ իր հայեցողութեամբ յառաջ տանիլ հանգանակութեան գործը, հետեւարար չափով չուտ եւ արդիւնաւոր: Հանգանակիչ կեդր. յանձնախումբը կազմուած էգուպաքիս մէջ ժողովուրդին հանգիստքանքն ու վստահութիւնը վայելող կազմակերպութեանց եւ միութիւններու ներկայացուցիչներէն, հովանաւորութեամբ Ազգ. կեդր. վարչութեան:

Ուստի, կոչ կ'ընենք մեր չրջանի բոլոր յարանուանական ազգային, հանրային, եկեղեցական, հայրենակցական, վերաչինական եւ թաղային մարմիններուն, ինչպէս նաեւ Մարսիլիոյ եւ արուարձաններու պահերող եւ հայրենասէր հայ ժողովուրդին որ՝ իրենց եղբայրական օգնութեան լիառատ պարտականութիւնը կատարեն, դիւրացնելով եւ արդիւնաւորելով հանգանակիչ մարմնին աչխատանքները: Հանգանակութեան մասնակցող միութեանց եւ հայրենակիցներու անունները օրը օրին պիտի յայտարարուին մամուլով:

Վստահ ենք որ՝ Մարսիլիահայ գաղութը, այս առթիւ ալ, ցոյց պիտի տայ իր չեմ հայրենասիրութիւնն ու նախանձախնդրութիւնը, արժեցնելով մեր չրջանի հայութեան անունը, հաստատելով նաեւ մեր թեմի ժողովուրդին զոհաբերութեան եւ նուիրասիրութեան լաւագոյն զգացումներն ու գիտակցութիւնը:

Հանգանակիչ կեդրոնական յանձ – Ընդհ. գումար 42,439

նախումբի հասցէն է. Prélature des Arméniens du Midi de la France, 57, Rue Tapis Vert, Marseille :

**** Մարսէյլի Ազգ. կեդր. վար – չութիւնը արձանագրուած է 700 ֆր., կրօն. ժողովը՝ 300, Կապոյտ Աչքի վարչութիւնը՝ 1000, Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը՝ 400, եւայլն :*

ՍԷՆ ՄԱՐԿՐԻՏ (Մարսէյլ).— Մուսա լերան քաջերու համար «Ցառաջ»ի բացած հանգանակութեան մէր թա – ղին՝ Սէնթ Մարկրիթի եւս իր մասնակցութիւնը բերելու համար ձեռնարկեցինք հանգանակութեան: Երեք քսկերներով բոլոր թաղեցիներուն դիմեցինք եւ հանգանակեցինք 1202 ֆր., զոր կ'ուղարկենք ձեզ եւ կը խնդրենք որ ամբողջ ցանկը հրատարակէք Ցառաջ»ի մէջ: Մ. Աատուրեան, Ո. Ծերուկեան, Ց. Ստեփանեան: (Ցանկը չայորդով):

ՎԱԼԱՆՍ.— Այստեղ ալ հանդանակիչ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, նախաձեռնութեամբ Համազգայինի մասնաճիւղին վարչութեան, օգնելու համար Սանճաքի տարագիրներուն: Ցանձնախումբին կը մասնակցին Կապոյտ Աչքի, Սիամանթօ դրածարանի, Ջ. Ո. Մխիթեան, Մալաթիոյ Հարաղատ ընկերութեան եւն. վարչութիւնները: Ցանձնախումբին անդամներն են Պ. Պ. Լոզոֆէթ Պաղտասարեան, Ցակոբ Ձննեան, Ցակոբ Փափազեան: Բարեգործականի մասնաճիւղն ալ առանձին յանձնախումբ մը կազմած է:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սէբէնկիւլեան եւ Տոլպաչեան ընտանիքները իրենց աղջկան՝ Օր. Մանիկի եւ տղուն՝ Ցակորի ամուսնութեան ծախքը կը յատկացնեն Մուսա Լերան տարագիրներուն: Այս առթիւ փեսան՝ Ցակոբ, համեստ արհեստաւոր մը, տրամադրած է հազար ֆրանք, իսկ Սէբէնկիւլեան ընտանիքը՝ 500 ֆրանք:

ՑԱՆԿ 17

Ալֆորվիլի հանգանակութիւնը	5007
Սէնթ Մարկրիթի (Մարսէյլ) հանգանակութիւնը	1200
Ցակոբ Տօլպաչեան, Մարսէյլ	1000
Տէր եւ Տիկին Հայկ Սէբէնկիւլեան, Մարսէյլ	500
Այրի Տիկին Գ. Շահլամեան, Մարսէյլ	200
Ս. Ռուխքեան	50
Ն. Թոմմասեան	25
Օր. Եաղուպեան	20
Ռ. Փարիզ	10
Յովհ. Զրբխճեան	50
Միքայէլ Սէթեան, Ավինեոն	100
Պէհրիկեան եղբ. Ավինեոն	50
Հայկ Արամ Պապեան, Ավինեոն	15
Գումար՝	8,227
Նախորդ գումար	34,212

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՄԻՋՏ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Զօր. Էխ, Գերմանիոյ գաղթային գաշնակցութեան նախագահը, ճառ մը խօսելով Նորէն յուշեց գաղթավայրերու խնդիրը: Այս առթիւ յայտարարեց.

— «Մեր քաղաքական թշնամիները պէտք է համոզուին թէ Գերմանիոյ գաղթային պահանջը կարելի չէ մերժել: Այն պետութիւնները որ այսօր իրենց ձեռքին մէջ կը պահեն գերմանական գաղթավայրերը, կ'ուզեն պահպանել իրենց միակողմանի տիրապետութեան իրաւունքները, փակելով մեծ ժողովուրդ մը կենսական տարածութեան ճամբան: Այդ պետութիւնները իրենց զինուորական գաղտնիքները կը յանձնեն իրենց նախկին թշնամիներուն եւ անոնց հետ կը զինակցին, պարզապէս չվերագարձնելու համար ինչ որ իրաւապէս կը կազմէ սեփականութիւնը միահեծան պետութեանց»:

Այս առթիւ կարեւոր թերթ մը կը գրէ.—

«Եւրոպան խաղաղութիւն չի կրնար գտնել առանց գերմանական գաղթային անարգարութիւնը: Երբ ժողովուրդ մը կը մերժուին անհետական գոյութեան հնարաւորութիւնները, բնականաբար ան կը դառնայ դժգոհութեան ազդակ մը»:

*** Լեհաստանի սպայակոյտին ճառը մեծ զայրոյթ պատճառեց Գերմանիոյ մէջ: Թերթերը բուռն հրատարակութիւններ կ'ընեն այս առթիւ, հեգնելով այն խօսքը թէ «Ցանցիկը Լեհաստանի Թոքն է»: Անգլիոյ մէջ անչուշտ գոհ են ճառէն, իրբեւ դաշնակից Լեհաստանի :*

ԿՂԶԻ ՄԱՍԻՆ ԽՕՍՔ

(ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

Մ. Ծ. Ռուսկինի «Կղզի» գրքէն

Կղզին մեծ է, ամայի, ունի ոչ մեծ ափ մը, ուր ծովը կը հանէ ծանծաղուկներ, ուր կարելի է նաւակով մտնել։ Ներսը կը բարձրանայ լեռնային շղթայ մը, որ կը տիրապետէ ամբողջ կղզիին։ Ամէն կողմ ծառեր կան, ամենուրեք ալ ջուր կայ։ Ամէն տեսակ թռչուններ կան, որոնք ոչ մէկ վտանգ կը ներկայացնեն։ Ոչ մէկ գազան կայ։ Ոչ մէկ թունաւոր սողուն կայ։ Ոչ մէկ հիւանդութիւն կայ։ Ոչ մէկ ցեղ կայ։ Ոչ մէկ կրօն կայ։ Ոչ մէկ ազգ կայ։ Ոչ մէկ ազգային սովորութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային հագուստ կայ։ Ոչ մէկ ազգային տուն կայ։ Ոչ մէկ ազգային սնունդ կայ։ Ոչ մէկ ազգային խմիչք կայ։ Ոչ մէկ ազգային խաղ կայ։ Ոչ մէկ ազգային երգ կայ։ Ոչ մէկ ազգային պար կայ։ Ոչ մէկ ազգային երաժշտական գործիք կայ։ Ոչ մէկ ազգային գրականութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային արուեստ կայ։ Ոչ մէկ ազգային գիտութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային ընկերութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային կառավարութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային օրէնք կայ։ Ոչ մէկ ազգային ոստիկանութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային բանտ կայ։ Ոչ մէկ ազգային դատարան կայ։ Ոչ մէկ ազգային դրամ կայ։ Ոչ մէկ ազգային առեւտուր կայ։ Ոչ մէկ ազգային արդիւնաբերութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային գործարան կայ։ Ոչ մէկ ազգային մեքենայ կայ։ Ոչ մէկ ազգային ճանապարհ կայ։ Ոչ մէկ ազգային կառք կայ։ Ոչ մէկ ազգային նաւ կայ։ Ոչ մէկ ազգային զէնք կայ։ Ոչ մէկ ազգային պատերազմ կայ։ Ոչ մէկ ազգային հակառակորդ կայ։ Ոչ մէկ ազգային բարեկամ կայ։ Ոչ մէկ ազգային ազգակից կայ։ Ոչ մէկ ազգային ազգականութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային ազգանուն կայ։ Ոչ մէկ ազգային անուն կայ։ Ոչ մէկ ազգային տարազ կայ։ Ոչ մէկ ազգային սովորութիւն կայ։ Ոչ մէկ ազգային ծէս կայ։ Ոչ մէկ ազգային տօն կայ։ Ոչ մէկ ազգային հանգիստ կայ։ Ոչ մէկ ազգային աշխատանք կայ։ Ոչ մէկ ազգային ժամանակ կայ։ Ոչ մէկ ազգային տարի կայ։ Ոչ մէկ ազգային դար կայ։ Ոչ մէկ ազգային հազարամեակ կայ։ Ոչ մէկ ազգային անցեալ կայ։ Ոչ մէկ ազգային ներկայ կայ։ Ոչ մէկ ազգային ապագայ կայ։ Ոչ մէկ ազգային յաւիտենականութիւն կայ։

Ոչ մէկ ազգային բան կայ։ Ոչ մէկ ազգային բան կայ։ Ոչ մէկ ազգային բան կայ։

ԿՈՒՍԱԿՑՎԱԾ ԲԱՂԱՔ

ՀԵՂԻՆԱԿ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ

— Ես ինձ ոչ մի օգնական չեմ ուզում, ես ինքս կարող եմ ամեն ինչ անել, — ասում էր Ռուզանը, երբ մայրը նրան առաջարկում էր ընկերուհի կանչել օգնելու համար։

Ռուզանը ամուսնացել էր ընդամենը մի տարի առաջ։ Նրա ամուսինը՝ Գրիգորը, ինժեներ էր։ Նա ուսումը ավարտել էր Ռուզանի հետ միասին։ Ռուզանը ուսումնական տարիներին շատ էր սիրում Գրիգորին, բայց ամուսնանալուց հետո նրա սերը դեպի ամուսինը սկսեց նվազել։ Ռուզանը ինքն էլ չգիտեր, թե ինչու։ Գրիգորը նրան ոչ մի վատ բան չէր արել։ Ընդհակառակը, նա ամեն կերպ փորձում էր հաճոյանալ կնոջը։ Ռուզանը ամուսնանալուց հետո ուսումը թողել էր։ Գրիգորը նրան ասել էր, որ ինքը կարող է ապահովել նրա կյանքը, և Ռուզանը հանգիստ տանն էր նստում։

Ռուզանի մայրը՝ Մարիամ տատը, ամեն կերպ փորձում էր օգնել աղջկան տնային գործերում, բայց Ռուզանը չէր ուզում, որ մայրը իրեն օգնի։ Նա ամեն ինչ ինքն էր անում։ Ամուսինը գնում էր գործի, իսկ Ռուզանը մնում էր տանը։ Նա ամբողջ օրը զբաղվում էր տնային գործերով։ Ամուսինը գալիս էր ճաշի։ Ճաշելուց հետո նա գնում էր հանգստանալու, իսկ Ռուզանը սկսում էր լվանալ սպասքը։ Ամուսինը հանգստանալուց հետո գնում էր ընկերների մոտ, իսկ Ռուզանը մնում էր տանը։ Նա ամբողջ օրը տանը մենակ էր։ Ամուսինը գալիս էր ուշ գիշերով։ Ռուզանը ամուսնանալուց հետո ընկերներ չուներ։ Նա ամուսնանալուց առաջ ընկերներ ուներ, բայց հետո նրանց հետ կապը խզեց։ Ամուսինը ասում էր, որ ինքը չի սիրում ընկերներ ունենալ։

Ռուզանը ամուսնանալուց հետո ամեն օր նույն բանն էր անում։ Նա ամեն առավոտ վեր էր կենում, հագնվում էր, նախաճաշ էր անում, հետո սկսում էր տնային գործերով զբաղվել։ Ամուսինը գնում էր գործի

Գայսէրցի հայրենակից մը Անթաքիայի էնաֆի մը վաճառատան բոլոր ապրանքները գնած է, մխանուպ վճարելով իսկոյն անոր պահանջած չափազանց գինը, առանց ո եւ է սակարկութեան: Այդ օրէն իվեր ապրանքներու գիները չարունակ կը բարձրանան չուկային մէջ, ուր բաւականաչափ ապրանք ալ չէ մնացած : Երկու օր առաջ, Մէջքի Սայիտ, ճօճի Ուաքըը ուխտին չիչը 2ուկէս ոսկիի կը ծախուէր Վահանի խանութը: Մինչեւ որ թերթին հեռագիր մը քաջալերէ զինք չիչը 5 ոսկիին անուանիներով Իսկէնտէրուն կը ղրկուէր:

Ուտելիքէն ու խմելիքէն սկսեալ, բոլոր ապրանքներու գիները անհատաւալի կերպով կը բարձրանան: Արդուզարդի առարկաներն անգամ՝ որոնց նմանները երկրին մէջ աւելի աժան կը ծախուին, կրակի գինով կը գնուին այստեղ: Կայծքարն ու սիկարի թուղթն է միայն որ յաճախորդ չեն գտներ:

Անթաքիոյ «Ջուբէն աժան»! ապրանքներուն համբաւը նոր լսողներ կան տակաւին: Աւելիէն օգտուիլ փութացողներու մէկ մասն ալ ճամբան է դեռ: Պիտի գան եւ անպատճառ առուտուր պիտի ընեն :

Նիւյոէցի հայրենակից մը բաած է.— «Ուխտ ըրի, ապրանք պիտի գնեմ անպատճառ: Աժան, սուղ, փոռած, ինչ կ'ուզէ ըլլայ: Չեմ կրնար ձեռքս պարապ դառնալ Հաթայէ»:

Թուրքիա ևս կը պահանջէ կղզիները

Թուրքերէն «Քան» իր վերջին համարակին մէջ նորէն արձարծելով Երկոտասան կղզիներու խնդիրը, կը գրէ·

— « Իտալիոյ հետ մեր դասը ոչ թէ Հաթայն է, այլ Երկոտասան կղզիները որոնք ալխարհագրականօրէն մերն են, եւ զինուորական տեսակէտով ալ անհրաժեշտ մեզի, մեր եզերքներուն պաշտպանութեան համար: Մի՛երկրակալնի հաւասարակշռութեան տեսակէտէն ալ Թուրքիոյ յատուկ են այդ կղզիները: Անոնք նախկին Թրքական հողեր են եւ անբնական պայմաններու մէջ առնուած են մեր ձեռքէն: Անոնց մէջ ապրողներն ալ այժմ Թուրք են: Իտալիա չի կրնար իրաւունք ունենալ հողերու մէջ ուր մէկ Իտալացի չկայ: Մենք ցարդ պէտք չէինք գլխի այս դասը մէջտեղ դնելու, բայց այսօր անպատեհութիւն մը չէ մնացած, երբ ուրիշներ ձայն կը բարձրացնեն Թրքական հողերու տիրապետութեան համար »:

**** Իտալիայէն Պոլիս ղրկուած եւ մաքս հասած իտալական ապրանքները սկսած են ետ քաշուիլ Իտալիոյ կողմէ: Ցարդ 100 հակ իտալական ապրանք Իտալիա ղրկուած է: Ընդհանրապէս կերպասեղէն են ասոնք, 20 հազար քիլոյի չափ եւ 50 հազար լիրայի արժէքով: Դեռ հարիւրաւոր հակեր կան ասոնց պէս:*

Անգլիոյ մէջ ալ..

Անգլիոյ ներքին նախարարը երեսփ. ժողովին մէջ ծանր մեղադրանքներ ուղղեց անգլեւզերման ընկերութեան դէմ: Իր յայտարարութիւնները մեծ աղմուկ յարուցին ամբողջ երկրին մէջ: Ընկերութեան վարիչները ուժգնօրէն կը բողոքեն, խնդրութիւնը կոչելով նախարարին մեղադրանքները: Բայց եւ այնպէս, կարեւոր մասնաճիւղի մը 40 անդամները հրաժարեցան: Իսկ դեր – նախագահը հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ ·

— « Ես Գերմանիա գացի թէ արձակուրդս անցընելու եւ թէ քննութիւն մը կատարելու համար: Այս առթիւ ինծի տրուած էր յանձնարարական մը Օր· Կարանըզի վրայ, որ փառաւոր ակումբ մը ունէր: Երբ հարցումներ ուղղեցի այս ճոխութեան մասին, օրիորդը առանց վերապահութեան յայտնեց թէ անգլեւզերման միութիւնը Գերմանիոյ քարոզութեանց նախարարութեան մէկ մասնաճիւղն է: Ընդհ· քարտուղարն ալ խոստովանեցաւ թէ կառավարութիւնը նիւթապէս կ'օգնէ իրենց: Վերադարձիս բեռնաւորուած էի քարոզութեանց վերաբերեալ նիւթերով զոր ինծի յանձնած էր Օր· Կարանըզ: Ուստի անմիջապէս վճռեցի լուծել մեր կազմակերպութիւնը :

Միւս կողմէ Միութեան վարչական խորհուրդը գեկոյց մը հրատարակեց, բողոքելով ներքին նախարարին յայտարարութեանց դէմ: «Եթէ ներքին նախարարը կասկածելու պատճառներ ունէր, պարտաւոր էր կատարեալ տեղեկութիւններ քաղել մեր կազմակերպութեան մասին: Մինչդեռ նախարարը դիմած է այնպիսի մեթոտներու զոր մենք ուժգնօրէն կը դատապարտենք, իբրեւ անճիշդ եւ ոչ – վստահելի: Մենք մէկ հատիկ փէնիի չենք ստացած արտասահմանէն, մեր անտուկը լեցնելու համար: Բոլորովին արտառոց է նաեւ այն պնդումը թէ մեր կազմակերպութիւնը գերմանական քարոզութեանց գործիք մըն է»:

Եւ սակայն, կոմիտէին անդամներէն փրոֆէսէօր Լորի չուրանար թէ 150 անգլիական ոսկի ստացած է Պերլինի «Միջազգային հրատարակչական ընկերութենէն», իբրեւ հեղինակի վարձք գրքի մը զոր հրատարակեց վերջերս,— «Գերմանիոյ դասը»:

Նախարարը իր յայտարարութեանց մէջ ըսած էր թէ անգլեւզերման կոմիտէն գործիք մը գերմանական քարոզութեանց եւ թէ իր ամէնէն կարեւոր ճիւղերէն մէկը գրամ ստացած է Գերմանիայէն:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՐԵՒԱՆի մէջ յուլիս 26ին մեռած է գրական վաստակաւոր մը, էմին Տէր Գրիգորեան, 85 տարեկան: Հանգուցեալը կը համարուէր հայկական թատերագրութեան հիմնադիրներէն մէկը: Մանրամասնութիւնները չեզորդով:

25 ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ Մոսկուա հասան, նախագահութեամբ երեսփ· ժողովի զեր նախագահին: Երեսփոխանները պիտի այցելեն երկրագործական ցուցահանդէսը եւ Ի· Միութեան հողագործական գլխաւոր շէնքերը :

ՕՒՒՕ ԱՊԻՇ, գերմանական քարոզութեանց գործակալը որ վտարուած էր Փարիզէն, կը պատրաստուի նորէն գալ, անձամբ վարելու համար իր բացած գաղը՝ ֆրանսական Թերթի մը դէմ: Ձախակողմեան Թերթերը կը պահանջեն անմիջապէս բանել եւ բանտարկել Ապէցը, իբրեւ լրտես:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ անգլիական մասնաւոր բանագնացը, Սթրէնկ, Լոնտոն վերադարձաւ: Կ'ըսուի թէ այլեւս Մոսկուա պիտի չերթայ :

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ գոյացաւ խորհրդային եւ ճափոնական կառավարութեանց միջեւ, Սախալինի քարիւղի մենաշնորհներու մասին:

ՏԱՍԸ ՏԱՐեԿԱՆԷՆ ՎԱՌ մանուկները, որոնց կազարդել դիմակ բաժնուած չէր մինչեւ հիմա, պիտի ստանան մօտերս: Քանի մը տեսակ դիմակներ կը պատրաստուին այժմ :

ԱԼՊԱՆԻՈՑ թագաւորը եւ թագուհին Փարիզ հասան քանի հետեւորդներով, եւ Վերսայլ պիտի բնակին առժամապէս :

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ ծախած ըլլալու ամբաստանութեամբ, ձերբակալուած եւ բանտարկուած է Ժերակոյտի զինուորական յանձնախումբին աղտրիչը , Ամուրէլ, ինչպէս կը գրեն տեղական Թերթերը, արտառոպելով «Էէյլի Թէլէկրաֆ»էն: Կ'ըսուի թէ ամբաստանեալը 400,000 ֆրանք ստացած է:

ՏԵՂԱԹԱՐԱՓ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐԸ մեծ վնասներ պատճառեցին Սէն կոթառի հովիտին եւ Հռենոսի չրջանին մէջ: Այս վերջին դեպը կը յորդի քանի մը օրէ ի վեր, սպառնալով Զիւֆքրիտի ամրութեանց (Գերմանիա) : Փարիզի մէջ ալ անդադար անձրեւ կը տեղայ, եւ միայն երէկ էր որ խաբուսիկ արեւ մը ծագեցաւ:

ԱՆԳԼիՈՑ նաւային ռազմախոբձերուն ներկայ ըլլալու համար Փորթս – մութ գնաց Ժովակալ Տարլան: Թագաւորն ալ ներկայ պիտի ըլլայ այս մեծ ռազմախոբձերուն :

ա–

Ալֆորվիլի հանգամանակութիւնը

Պ· Պօղոսեան, Նշանեան ընտանիք, Ց· Փափազեան (Մարմարա), Հ· Քիւօսէեան, Մ· Պետրոսեան, Աչտաուր Տէր Վարդանեան, Ց· Կիւմիւշեան 100ական ֆրանք, Գ· Տ· Աբելեան (Լեկտրիսիէն) 150, Կ· Պալեան, Ց· Պալեան, Ս· Մութաֆեան, Հ· Վարժապետեան, Ց· Մինասեան, Մ· Կիւլէսէրեան, Ց· Մկռչեան, Ա·Մուրատեան, Ց·Աբրճեան, Տքթ·Ց·Քիւթիւկեան, Ց· Ալեքսանեան Հ· Ալեքսանեան, Ց· Առաքելեան, Ի· Առաքելեան, Գ· Սէօյլէօղեան, Ց· Լէպլէպիճեան, Ի· Փափազեան, Ց· Չէրչեան, Ն· Նոտարեան, Տիկին Ա· Ագաճեան, Վ· Ուրբաթեան, Ղ· Պետրոսեան, Ո· Եսայեան, Հ· Ուզունեան, Տիկին Շ· Սիմէոնեան, Մ· Մանուէլեան, Հ· Խմիրեան, Հ· Զօրթեան, Տ· Զօպաճեան, Ց· Քէօլէեան, Լ· Մալաթեան, Գ· Քէպապճեան, Ս· Կակոյեան, Տիկին Մ· Պատատճգեան, Կ· Գլուխեան, Տիկին Հ· Մանուկեան, Մ· Ագաչեան 50ական ֆրանք, Գ· Մըրմըրեան 40 ֆրանք, Թ· Պէտիկեան, Մ· Մկռչեան, Թ· Աչէրեան 30ական ֆրանք, Բ· Փափազեան, Մ· Սանդրեան, Օ· Ցոմաճիմեան, Կ· Մանուկեան, Ց· Մուրատեան, Գ· Եէտիպարմաչեան, Շ· Ազդրկատեան, Ց· Մինասեան, Կ· Սողոմոնեան, Վ· Նալպանտեան, Ա· Սարգիսեան, Ց· Այրընեան, Ց· Եաղուպեան, Ե· Տօնիկեան, Ց· Շահինեան, Կ· Սարքեան, Ց· Սահակեան, Ն· Կարապետեան, Ե· Թէրզեան 25ական ֆրանք, Գ· Զապըրեան, Լ· Ցակոբեան, Ա· Մկըրեան, Զ· Մուրատեան, Ա· Փաչեան, Մ· Ադամեան, Մ· Ցարութիւնեան, Դ· Քիւրտեան, Ս· Տէր Աչատուրեան, Տիկին Գ· Տէր Աչատուրեան, Ե· Գասապեան, Կ· Սարգիսիւզլեան, Գ· Քէպէնեան, Ց· Գումրուեան, Ց· Նիկողոսեան, Ց· Արսլանեան, Ի· Գուրուեան, Թ· Պէտիկեան, Լ· Աւետիսեան, Մ· Տօնիկեան, Մ· Ադամեան, Ց· Տէր Ցակոբեան, Ն· Պասմաճեան, Օր· Շ· Գոստիկեան, Փոքրիկն Ս· Փափազեան, Ա· Պէռպէռեան, Մ· Փաչեան, Կ· Սահակեան, Ն· Զօլագեան, Մ· Զօլաբարքչեան, Հ· Գիզիրեան, Տ· Սալմաստեան, Բ· Օհանեան, Ռ· Ցովնանեան, Տիկին Փ· Տէրացուեան, Ս· Սալմաստեան, Բ· Օհանեան, Ռ· Ցովնանեան, Տիկին Փ· Տէրացուեան, Ս· Տէր Արչեան, Տէր եւ Տիկին Ամմահեան 20ական ֆրանք: (Մնացեալը յաջորդով) :

Դաշտագնացութիւն դէպի St. Peray (ՍԷՆ ԲԷՐԷ)

կազմակերպուած վալենսի «Միամանեօ. գլեզարանի վարչութեան կողմէ

13 Օգոստոս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Նաւագ, պարտ, ճոխ պիւֆէ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱՆԱԿ — Հանրակառքի կանոնաւոր երթեւեկ

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Ց. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ:

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց պատուէրները: Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր:

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries, Marseille, France.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ՑԱՌԱՋ»Ի ՍԱՆԵՐԸ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐՈՒ

Նուիրուած Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ, իր լուսանկարով

ցառաջաբանը գրեց Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լուսանկարներով եւ կենսագրական ծանօթութիւններով 150 էջ

Կը ժաղովի՝ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ, ԾԱՂԻԿԻ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՆԱԶԱՆԻ, Ա. Գ. ՄԵՍՈՒՄԵՆՑ ՀԵՐՄԻՆԷ, ԶԱՐՄԱՆ ՇԻՆԱԿԱՆ, ԿԱՐՕ ՄԱՀԻԹԱՐ, ՍԱՐԳԻՍ ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ, ԼԵՒՈՆ ԴԱՂՈՒԻ, ՄԱՄԲՐԷ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ·

Գինն 10 ֆր.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ»Ի Ա· ԹԻՒՐ

Ա· ԳԻԻԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆի

«Ազգային շարժումների դրդապատճառները 19րդ դարում»

Գինն՝ Ֆրանսա եւ գաղութները 5 ֆր·, ուրիշ երկիրներ 7 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել՝ Տիկ. Հ· Գիւլխանդանեանի, 30 Rue Lucien Perquel, Montmorency (S. et O.), *Ա. Barsamianի*, 46 Rue Richer, Paris, *կը ծախուի նաեւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունը:*

Հ. Մ. Ը. Մ.

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇՐՋ. ՊԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎ

Մկաուտներու ազգ. ընդհ. պետ Գրիգոր Ցակոբեանի առաջաբութիւնը շրջանի բոլոր խումբերու կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուած ըլլալով, պատգամաւորական ժողովը տեղի կ'ունենայ յաջորդիկ 13 Օգոստոսին բանակումի վայրը St. Theoffrey (Isère)·

Սկաուտական Շրջ. Գործ. Մարմին

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Ազատ Գազէթիգեան, Առաքազորգի, Քէֆալօնիայէն (Յունաստան) Եգիպտոս փոխադրուած է, Նիքոլիսթ-Բրլիֆի որբանոցէն, լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Տիկ. Ա՛իրանուշ Տէրվիշեանի (ծնեալ Սաքրիեան), 24 rue 14 Cantons, Valance, (Drôme). France.

Կը խնդրուի եգիպտահայ Թերթերէն արտատպել:

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴՊՄԵՐ

ՄԲԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ

Ք. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

55, Rue de la Sablière, (Courbevoie)

ՑՈՒՇԱՏԻՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Մեփուասիոյ Նահանգ. Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի կ'ունենայ 13 Օգ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Խրիմեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ մը լա Տէֆանս Օրակարգ՝ Երկաս սանեու որդեգրուիչ ին Մուրատեան վարժարանի մէջ:

Ց. Կ. ԽԱՉԻ Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամներին 11 Օգոստոս, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Հայ Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ՎՐԻՊԱԿ.— Երէկուան «Ցառաջ»ի Բ. էջի Գ. նիւթին մէջ, «Հանգոյցէ Հանգոյցս», թարսուս քառը պէտք է կարդալ Թաքնուս,

PARIS-MONDIAL

9 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաքական բաժնին մէջ, (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 25), պիտի նուագեն Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (սըրինգ եւ դափ), Պ. Աբգար (քառ եւ դափ)·

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, Paris (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

ԼՈՑՍ ՏԵՍԻՔ

HAÏASTAN

Պարբերաթերթի 7րդ Թիւը (ցուլիս), հետեւեալ նիւթ բովանդակեամբ —

1789—1939 ֆրանս. յեղափոխութիւնը (Խմբագ. յօդ.), Մարքսեան քաղաքագիտին իրաւունքներուն յայտարարութիւնը (Գ. եփիազարեան), Հայց պատմութիւն (Ժ. տը Մոգկան), Անուանի Հայեր (Ա. Սիւնեցի), Հայ գրականութեան պատմութիւն (Ա.), Սրբինգը (քանասաց պէչկէօթիւրեան), Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները (գեարոս եփազարեան), Հայ ժողովուրդը (Ղեւոնդեան), Haïastan եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք

Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՅԱՌԱՋ կը ծախուի

Հասցէ .— **H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)**

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Միայն տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները **DOLINE ALCALINE** ակռայի փոշիով (պատրաստուած Տօքթ· Արամ Ճիճեանի formulehին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազկոյքեան (décalcification) ենթականերու մօտ :

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարաններէն **Doline alcaline** ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, աճ է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բթութիւներու կազմութիւնը :

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ Ի ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի O. C. P. *եւ* Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE 49, Rue Reaumur *եւ* 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg :

Հ. ՉԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐՈՒԱԾՈՑ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑ

14 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՐ ՏԻՒ ՆՈՑ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի առտէն օր ժամը 14—20:

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD, 48, rue de la République Marseille Tél. : C. 47-22 եւ C. 74-51

Փարիզի Մասնաճիւղ **7, Rue Auber**

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ: Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար մանաւանդ կ'ին: Ունինք Քղմակութիւններ աշխարհի ամէն կողմը: Վստահելի տուն:

ՅԱԿՈԲ ՉԱՓՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, **Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55**

Ո ՏԸ ՔՈԼՈՆԸ ԻՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

կը ծախուին՝ Թռուա Քառքիէ, Պոնմարշէ, Բրէնթաո, Կալըքի

Լափայէթ *վաճառատուներէը եւ* **42 Bld. de Strasbourg:**

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ *լիտրը՝* 40, ¼ *լիտրը՝* 25 *եւ* 1/8 *լիտրը՝* 15 *ֆր·*

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՍԻՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՄԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լանտոնէն, Փարիզէն եւ Փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ձերմակեղէններ, Թրիքոներ եւայլն, ամենաժան գիներով: Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը: Փոխադրողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշներ եւ մանրամասնութիւններ:

Կ'ուղարկենք դիւրատար (portatif) Underwood մեքենաներ: Ուսուցման տառերով, ամենաժան գիներով :

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77

ՎԱՐԶՈՒԻ Է *եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպատակաւոր պայմաններով Մոնմորանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. լոկազ, էլեքտրականութիւն: Դիմել՝* Agence Moderne, Place de Cé… 69 *թիւ օթօպուսի վերջաւորութեան,* Montmorency (S. et O.)·

ԾԱԽՈՒԻ Է *առողջական պատճառաւ Քանի մէջ* Boulevard Carn… *վրայ նպարեղէնի, պաուղի եւ քաղաքավաճառի խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել* Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԴՐԱՄՍԵԱՑ	ՀԱՐՈՒՄՍԵԱՑ	ՆՈՒԱՄՍԵԱՑ
Թրանսա եւ Գաղութներ	150 փրանք	75 փրանք	40 փր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 փրանք	140 փրանք	
Ամերիկ եւ Եգիպտոս	215 փրանք	110 փրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
10
ՕԳՈՍՏՈՍ
JEUDI
10 Août
1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4114

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

Երէկ, երբ կը չօշափէինք Ալեքսանտրէթի չրջանին տարագիրներուն տեղաւորման խնդիրը, ստոյգ տեղեկութիւններ կը պակսէին վերջնական վայրի մասին։

Պէյրութի վերջին թղթակցերը կարգ մը որոշ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ այս մասին.—

1. «Պասիտի չրջանը փոխադրուած ժողովուրդը մտահոգ է եւ անտանելի կացութեան մը կրնայ մատնուիլ, եթէ ուշանայ վերջնական տեղաւորումը. որովհետեւ ոչ վրան ունի եւ ոչ ալ տանիք, անձրեւին դէմ պաշտպանուելու համար։ Պէտք չէ մոռնալ որ Պասիտի չրջանին մէջ աշունը աւելի կանուխ կը սկսի»։

2. «Ամենամեծ հայ գաղթականներու տեղաւորման գործը մարզպանին կողմէ յանձնուած է գնդապետ Քոլէի։

Ամենամեծ գաղթող բոլոր հողագործ Հայերուն հող պիտի տրուի Լիբանանի մէջ։ Ամէն չանք պիտի թափուի, որպէսզի յատկացուելիք հողը բաւարար տարածութիւն ունենայ՝ գիւղացիները ինքնաբաւ դարձնելու համար։ Հողագործ գաղթականները իրենց ապրուստին համար նիւթական օժանդակութիւն պիտի տրուի՝ մինչեւ իրենց յատկացուած հողերուն առաջին բերքը։

Տուներու չինութեան համար նկատի առնուած է նաեւ հայ գաղութներու բերելիք նիւթական օժանդակութիւնը»։

3. Մուսա Լերան ժողովուրդը իրեն հետ բերած է իր հերոսներու գերեզմաններուն իւրաքանչիւրէն քիչ մը հող, փոքրիկ դաղներու մէջ, զոր իրեն հետ կը պատոնէ, իբրեւ խորհրդանշան իր լերան հետ պահած բարոյական կապին։

Այս երեք պարագաները, մէկը միւսէն խօսուն, անգամ մը եւս կը լիչեցնեն բախտաւորներուն տարբական պարտականութիւնը, ո՛ւր որ ալ գտնուին անոնք։

Չենք ուզեր աւելի ծանրանալ այս կէտին վրայ, քանի որ կոչերը գործի վերածուած են արդէն, սկսելով մեր գաղութէն։

Անշուշտ արեւմտեան Եւրոպայի միւս գաղութներն ալ պիտի չթերանան իրենց պարտականութեան մէջ, որքան ալ փոքրաթիւ ըլլան։ Օրինակ, Անգլիայէն, Իտալիայէն եւ Զուիցերիայէն լուր չունինք տակաւին։ Պերլինի մեր թղթակիցը կը գրէր թէ արդէն իսկ հաւաքած են հազար մարք,— աւելի քան 15,000 ֆրանք։ Պէյ-ժիոյ Գաղթ. Վարչութիւնն ալ կազմած է հանգանակից յանձնախումբ մը։

Աւելի հեռաւոր գաղութներու մէջ ալ, ազգ. իշխանութիւնները իրենց կարգին ձեռնարկած են հանգանակութեան։ Ուրեմն, կը մնայ մղում տալ այս գեղեցիկ նախաձեռնութեան, իբրեւ համազգային ճիգ մը՝ նոր բոյներ հաստատելու,— համրանք փըրկելու։ Մանաւանդ որ, ինչպէս կը հաստատէ վերջին լուրը, իրաւասու իշխանութիւնները բնակարաններու չինութեան համար յոյս դրած են նաեւ հայկական գաղութներու նիւթական օժանդակութեան վրայ։

Մեր կարծիքով, ինչքան եռանդուն ալ կացութիւն ընծայեն հայկական գաղութները, այնքան աւելի վստահ կրնանք ըլլալ արտաքին օժանդակութեան վրայ։ Ամէն պարագայի մէջ, կը զօրանայ մեր դիրքը, մեր ուժէն վեր եղած բաները ուրիշէն խնդրելու համար։

Այսպէս, մեր օտար բարեկամները երբ տեսնեն ազգային եւ ընկերային համերաշխութեան այս առնական ճիգը, իրենց կարգին կրնան ճնշել հոգատար իշխանութեան վրայ, որպէսզի աւելի լայն օժանդակութիւն ընծայէ, տարագիրներու տեղաւորման համար։

Հոգատար իշխանութիւնը առաջին օրէն բարոյական պարտք սեպեց ապահովել արմատախիլ բազմութեանց փոխադրութիւնը, եւ այժմ զրաղած է անոնց տեղաւորումով։

Ուրախալի է որ տեղաւորման համար ընտրուած է գեղեցիկ Լիբանանը, ուր արդէն տասնեակ հազարներ տուն-տեղ են եղած, իբրեւ երկրորդ հայրենիք մը, 1915ի սարսափներէն վերջը։

Բայց այս ընտրութիւնը չի փարատեր մեր հոգերը։ Հարկ է ուշադրութեամբ հետեւիլ գործողութեանց, եւ ի հարկին թելադրութիւններ ընել, որպէսզի տեղաւորումը կատարուի որոշ ծրագրի մը վրայ։ Ի՞նչ օգուտ, եթէ հազարաւոր գիւղացիներ պիտի ցրուեն ամբողջ երկրին տարածութեան վրայ, ուր որ անկիւն մը կը ճարուի։

Ինչպէս երէկ ալ դիտել կուտայինք, այս հոգը միայն տեղացիներուն, իրազեկներուն վրայ չի յենար, այլեւ Փարիզի վրայ, իբրեւ մայրաքաղաքը հոգատար իշխանութեան։

Այս առթիւ, կատակ մը կը կրծէ մեր միտքը,— եթէ Փարիզի ազգ. իշխանութեանց անդամները եւ ուրիշ երեւելիները օգտին տգիտութեան գացած կամ երթալու պատրաստուած ըլլալով, մոռնա՞ն այս կենսական հոգը։

Անշուշտ կառավարութիւնը որոշ ծրագիր մը մշակած է, քանի որ լիազօր մըն ալ նշանակեր է, տեղաւորման համար։

Բայց այս պարագան բաւակա՞ն է, հանգիստ քուն քաշելու համար։ Այստեղ թէ Լիբանանի մէջ, բարեացակամութիւնը չի պակսիր, լսելու համար զանազան բաղձանքներ եւ թելադրութիւններ։ Վերջապէս իրաւունք չունինք սպասելու որ օտարը ճիշդ մեզի պէս մտածէ, միայն չնորհակալութեան պարտքը ձգելով մեզի։ Շատ մտածէ, միայն չնորհակալութեան պարտքը ձգելով մեզի։ Շատ մը պարագաներու մէջ, մենք ենք որ ճամբայ պիտի ցուցնենք, անշուշտ գործնական աջակցութիւն ալ ընծայելով։

Կանոնարուա՞ծ է առաջին ձեռնարկը,— տարագիր բազմութիւնները մէկ չրջանի մէջ համախմբելու համար,— թող ըլլայ ամայի այլ չրարբի լեռնագաշտ մը։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

500 ՕԴԱՆԱՒԵՐՈՒ «ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ» ԱՆԳԼԻՈՑ ՎՐԱՑ

ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՅԱՄԱՌԻ ԵՒ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՑ ԵԻՄ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Անգլիա օդանաւային աննախընթաց ռազմա-փորձեր կը կատարէ այս չաբթու, փորձելու համար իր ուժը։

Երեքչաբթի գիշեր 500 մղոնանոց օդանաւեր Ֆրանսայէն «յարձակում» գործեցին Անգլիոյ հարաւային եւ արեւելեան մասերուն վրայ։ Այս ռազմա-փորձերը պիտի չարունակուին գիշեր ցերեկ, մինչեւ ուրբաթ իրիկուն։ Ռազմափորձերուն կը մասնակցին 1300 օդանաւեր, 60,000 զինուորներով, 1400 հակօդային թնդանօթներով, 500 օդապարիկներով եւն.։ Երէկ ամբողջ Լոն-հակօդային թնդանօթներով, 500 օդապարիկներով եւն.։ Երէկ ամբողջ Լոն-դոնացիները ականատես եղան երեք օդանաւերու տարօրինակ գործողութեան։ Անոնք ամբողջ օրը կը պտըտէին Թեմզ գետին վրայ, ետքը կը հեռանային դէպի հիւսիս։ Ասոնք ռազմափորձերուն կը մասնակցէին։

Երեքչաբթի գիշերուան ռազմափորձերուն ծրագիրը հետեւեալն էր.— Երեւակայական թշնամի մը 500 սրընթաց օդանաւերով կը յարձակի Անգլիոյ վրայ, Հիւսիսային ծովու մէկ խարիսխէն։ Արշաւող օդանաւերը կը սուրային ժամը 200 — 300 մղոն արագութեամբ, իսկ պաշտպանողները՝ 300 — 360 մղոն արագութեամբ։ «Պատերազմը» յայտարարուեցաւ իրիկուան ժամը 8ին, երբ Փարիզէն), եւ կը դառնային, յարձակելու համար մայր հայրենիքին վրայ։ Երբ յարձակումը սկսաւ, լուսարձակներ ճեղքեցին երկինքը եւ սրընթաց օդանաւերու տորմիղիկ մը հրաման ստացաւ դիմադրելու։ Միեւնոյն ատեն հակօդային թնդանօթներ, որոնք տեղաւորուած էին Լոնտոնի եւ ուրիշ մեծ քաղաքներու չուրջը, կազմ եւ պատրաստ կը սպասէին 500 օդապարիկներու հետ։ Առաջին 40 վայրկեանի միջոցին 11 արշաւներ կատարուեցան։

Օդանաւային ռազմափորձերէն ետք, օդոստոսի վերջին չաբաթներուն մէջ բանակն ալ փորձեր պիտի կատարէ մասնակցութեամբ 750,000 սպաներու եւ զինուորներու, անկախ՝ 110,000 օդանաւային սպաներէ եւ զինուորներէ։ Իսկ նաւատորմը իր կարգին չարժման մէջ պիտի դրուի, լայն ռազմափորձեր կատարելու համար։ Այս բոլոր գործողութեանց նպատակն է փորձել Անգլիոյ ազգ. պաշտպանութեան միջոցները, ինչպէս եւ ազդել Առանցքին պետութեանց վրայ։

**** Չորեքչաբթի օր տեղի ունեցաւ անգլիական մեծ նաւահանդէսը, մասնակցութեամբ 130 մարտանաւերու, թագաւորին հովանաւորութեամբ։ Ներկայ էին դաշնակից երկիրներու նաւային պատուիրակութիւնները։*

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ ՏԱՆՑԻԿԻ ՃՈՒՐՋԸ

Պ. Քորթէր, Տանցիկի կուսակցական չրջանապետը, Պէրխթէսկատէն դնաց, տեսակցելու համար Հիթլէրի հետ։ Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, բայց իրազեկները մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս հանդիպումին, քանի որ Քորէքթէր կը համարուի պատասխանատու վարիչը Տանցիկի դերմանական քաղաքականութեան։ Կ'ըսուի թէ չրջանապետը խնդրած է Հիթլէրէն որ Գերմանիոյ դիւանագիտական ամբողջ աջակցութիւնն ընծայէ Տանցիկի, ապահովելու համար անոր կացութիւնը։ Կը կարծուի նաեւ թէ ան պիտի չանայ գեկոյց մը կամ կոչ մը ստանալ Առաջնորդէն, ուղղուած Տանցիկի ժողովուրդին։ Ամէն պարագայի մէջ, այս տեսակցութիւնը կարեւոր հանդրուան մը կը համարուի Տանցիկի հարցին լուծման համար։ Այս առթիւ պիտի քննուին նաեւ տնտեսական խնդիրներ։ Հիթլէր տրամադիր կ'երեւայ տնտեսական դիւրութիւններ ընծայելու։

Մինչ այս մինչ այն, գերմանական մամուլը հետզհետէ կը սաստկացնէ իր յարձակումները Լեհաստանի դէմ։ Բոլոր թերթերն ալ կը չեշտեն թէ Լեհաստան պատերազմ կը պատրաստէ Լոնտոնի եւ Փարիզի հրամանով եւ թէ կացութիւնը անտանելի դարձած է Տանցիկի մէջ։

Այս առթիւ, նորէն զրոյց կը չրջի թէ Հիթլէր եւ Մուսոլինի պիտի տեսակցին մօտերս, խտալեւգերման սահմանագլուխին վրայ, խորհրդակցելու համար Տանցիկի եւ ուրիշ հարցերու մասին։ Իրազեկներու կարծիքով, Մուսոլինի կը չանայ զսպել իր դինակիցը, պաշտպանելով հանդերձ անոր պահանջները Տանցիկի մասին։ Արդարեւ, իտալական մամուլն ալ սաստկացուցած է իր յարձակումները Լեհաստանի դէմ։ Միւս կողմէ կը հաւաստուի թէ իտալական զօրամաս մը կը դտնուի Մորավիոյ գերմանական բանակին մէջ։ Բայց եւ այնպէս, Մուսոլինի չուզեր որ դէպքերը գահավիժին, իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած ըլլալով Պալքաններու վրայ։

Ճնշում Եուկոսլավիոյ եւ Պուլկարիոյ վրայ

Տիկին Ռուզվելտ Թագուհի կը գրէ թէ Իտալիա եւ Գերմանիա կը չարունակեն ամէն միջոց փորձել, սիրաչահելու համար Միջին Եւրոպայի եւ Պալքանեան պետութիւնները։ Հունգարիան արդէն արբանեակ մը կը համարուի։ Գալով Ռումանիոյ, եթէ կարոլ Թագաւորը Հոմ հանդիպի իր ծովային պատոյհն վերջը, Մուսոլինի անձնապէս ճնշում պիտի բանեցնէ, որպէսզի Ռումանիա դոնէ Թօթափէ անգլեֆրանսական ազդեցութիւնը։ Ան այժմ Իտալիոյ ուշադրութիւնը ամէնէն աւելի կեդրոնացած է Պուլկարիոյ վրայ։ Հոմի մէջ տհաճութիւն պատճառեց այն լուրը թէ Պուլկարիոյ վարչապետը ետ չէ կեցած Լոնտոնի ճամբորդութենէն։ Բայց եւ այնպէս կը յուսան թէ պուլկար վարչապետը պիտի այցելէ նաեւ Հոմ։ Այժմ Իտալիա եւ Գերմանիա կը ջանան սրել Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ յարաբերութիւնները, օգտագործելով սահմանային ընդհարումները։ Հոմի եւ Պերլինի մէջ գոհունակութեամբ կը դիտեն Պուլկարիոյ զինուորական պատրաստութիւնները էմբրէնէի մօտ։ Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Պորիս Թագաւորը վաւերացուցած է նախարարական խորհուրդին գաղտնի մէկ որոշումը, որուն համաձայն նոր դասեր դրօչի տակ պիտի առնուին օգոստոսի վերջերը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՆՈՐ ԿՈՉԵՐ ԵՒ ՅԱՆԿԵՐ

ՄՄԲ.— Ամէն տեղէ կոչեր եւ ցանկեր կը հասնին։ Կոչերը ընդհանրապէս իրարու նման ըլլալով, ասիկա-ուած ենք յապաւել կամ զանց առնել։ իսկ ցանկերը պիտի հրատարակենք մաս-մաս, տեղին համեմատ։

ՊՈՒԼՎԱՆ ՕՏՏՕ (Մարսէյլը), 6 Օգոստոս.— Պուլվան Օտտօյի, Սէն Լուիի եւ չրջանի Դաշնակցական, Հընչակեան, Ֆրանս. Ժողով. Մխու. ներկայացուցիչներ եւ Թաղական Խոր — Հուրդ ի մի հաւաքուելով կազմեցինք միացեալ յանձնախումբ մը, որ անմիջապէս հանգանակութեան պիտի ձեռնարկէ։

Մեր այս երկտող կոչը ուղղուած է բոլոր Թաղեցիներուն, որպէսզի անխտիր եւ առատաձեռն իրենց մաս-նակցութիւնը բերեն սոյն հանգանա-կութեան, համաբերելով զայն իբրեւ դերազոյն պարտականութիւն։

Տարակոյս չունինք թէ յաջողու-թեամբ պիտի պսակուի այս ձեռնարկը, քանի որ բոլորս ալ նոյն ժամանակներէն անցած ենք եւ չենք կըրնար հղգալ տագնապին ահաւորու-թիւնը։

Որքան չատ ու չուտ հասնին եղ-բայրական օժանդակութիւնները, այնքան մեծ կ'ըլլայ օգուտը։

Նախագահ՝ Տ. Ստեփանեան, Քար-տուղար՝ Յ. Մարտիկեան, գանձա-պահ՝ Ա. Պօղոսեան։

3013 ՖՐԱՆՔ ՏԷՍԻՆԷՆ

ՏԷՍԻՆ, 5 Օգոստոս.— Սիրելի «Յառաջ», Մուսա Լերան Արծիւներու նոր բոյնի հաստատման համար՝ նախաձեռնութեամբ Հ. Ը. Դ. Տեսինի մարմնին եւ մասնակցութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի, Հ. Կ. եւ Մարտ. Միութեան, Ազգ. Միութեան անդամներու մեծամասնութեան, Հայ Երիտասարդաց Միութեան, Տարօն Տուրուբերանի եւ Վասպուրականի Հայր. Միութեանց կազմուած է յանձնախումբ մը հետեւեալ անդամներէ.— Կ. Պօտուրեան, Ն. Էլքելիտեան, Փիլոս. Լ. Ասատուրեան, Վ. Հիւսեան, Ը. Ղազարեան եւ Վ. Քէչիչեան։ Յանձնախումբը անմիջապէս Տէսինի հայ գաղութին մէջ ձեռնարկեց հանգանակութեան եւ երկու օրուան ընթացքին գոյացաւ 3013 ֆրանքի գումար մը զոր ներփակ կը ստանաք նուիրատու-ներու ցանկին հետ։

Հանգանակութիւնը կը չարունակուի։

1500 ՖՐԱՆՔ ԻՍԻԷՆ (Ա. ՅԱՆԿ)

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕ.— Սիրելի «Յառաջ», մեր Թաղի հանգանակիչ յանձնախումբը արդէն հանգանակած է 4000 ֆրանք եւ կը չարունակէ։ Ինչպէս ուրիչ տեղ, այս անգամ ալ Իսիի հայրենակիցները ցոյց կուտան Թէ գիտեն օգնել պէտք եղած պարագային։ Ներփակ կ'ուղարկենք 1500 ֆրանք, մնացեալը մաս առ մաս պիտի ուղարկենք անուանացանկով մի-ասին։ Պիտի խնդրենք որ ճշդում մը ընէք։ Ցուլիս 29ին տեղի ունեցած խորհրդակցական ժողովին ուր ընտրուեցաւ ներկայ յանձնախումբը, նոյն ժողովին Մէջտոնի հայրենակիցներ Վասիլ Ներոյեան, Արամ Խիրզեան եւ Գրիգոր Թունտաեան սիրայօժար յանձն առին Մէջտոնի մէջ եւս հանգանակութիւն կատարել եւ յանձնել յանձնախումբիս։

1500 ՖՐԱՆՔ ԼԻՈՆԷՆ

ԼԻՈՆ, 7 Օգոստոս.— Զ. Ո. Միութեան բացած հանգանակութենէն միայն ծանօթ չրջանակի մը մէջ դոյացաւ 1500 ֆրանք զոր յանձնեցինք Թաղապարին, մասնակցողներու ցանկին հետ։ Հանգանակութիւնը կը չարունակուի։

18ՐԴ ՑԱՆԿ

Տէսինի Ա. գումար	3013
Իսի լէ Մուլինոյի Ա. գումար	1500
Յակոբ Ազիզեան	100
Ռ. Զաքարեան	50
Տիկին Արշալոյս Գաբրիկեան	50
Բ. Գասպարեան	40
Տիկին Կ. Սահակեան, Փարիզ	25
Գառլօ Ազան	20
Շ. Ս. Գոնալեան	20
Ալժէի մէջ հաւաքուած Վ. Համբարձումեանի ձեռքով (500)	
Իշխեան եղբարք	200
Ոմն	100
Աղնաւուրեան եղբարք	100
Ղազար Գրիգորեան	50
Վ. Հ.	30
Միասք Սամպուլեան	20
Գումար՝	5,318
Նախորդ գումար՝	42,439
Ընդհ. գումար՝	**47,757**

*ՎՐԻՊԱԿ.— Հանգանակութեան մեր այս արձանագրութեանց մէջ, Ա) շաբաթ օրուան ցանկը սխալմամբ գրուած է **13**, փոխանակ **14**ի, Բ) Փավիյոնն սու Պուայի հայրենակիցներէն Տէր եւ Տիկին Հ. Գալփայեան, որ վճարած են 50 ֆրանք, մոռցուած է գրել թիւ 16 ցանկին մէջ, թէեւ վճարումը արձանագրուած է ցանկին ընդհանուր գումարին մէջ, Գ) Կուսէնվիլի Տիկնանց Բարերար Միութիւնը, որ լուծուելով իր գանձը, **230** ֆրանք, յատկացուցած է հանգանակութեան, չէ դրուած ցանկին մէջ, թէեւ դրուած գումարը մտցուած է մեր ընդհանուր գումարին մէջ։*

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.—Մեր չրջանի հանգանակիչ մարմինը (Պ. Պ. Գրիգոր Սօղոմեան, Յակոբ Մինասեան, Գէորգ Նալպանտեան, Յովհաննէս Եաղօբեան, Արամ Գազանճեան, Գալուստ Տէր Աբելեան եւ Միքայէլ Պետրոսեան) կը խնդրէ փափաքողներէն իրենց բաժինը յանձնել Պ. Գրիգոր Սօղոմեանի, 29, Rue Etienne Dolet, Ալֆորվիլ։

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Կիլիկիոյ Կաթող. Ընդհ. փոխանորդ Պետրոս արք. Սարաճեան մասնաւոր նամակի մը հետ, «Յառաջ»ի խմբագրին ղրկած է հետեւեալ ստացագիրը (Թիւ 493, Յուլիս 28).—

« Շնորհակալութիւն եւ օրհնութիւն Պ. Շաւարշ Միսաքեանի, խմբագիր «Յառաջ»ի, իր հանգանակած գումարին համար ի նպաստ կաթողիկոսարանի յուշարձան — մատրան, յԱնթիլիաս, գումար երեք հազար հինգ հարիւր երեսունեւհինգ ֆրանք (3535)»։

Իր նամակին մէջ Սարաճեան արք. չնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ բոլոր նուիրատուներուն։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ Լոնտոն վերադարձաւ Անգլիոյ մասնաւոր բանագնացը, Պ. Սթրէնկ։ Քաղաքական չրջանակներու մէջ՝ կը հաւաստեն թէ իր վերադարձը չի նչանակեր բանակցութեանց խզում, քանի որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները գործի ձեռնարկած են արդէն, համաձայնութեան մը յանգելու համար։

ԵՐՈՒսԱղԷմԻՆ կը հեռագրեն թէ ռումբ մը պայթեցաւ անթելի կայանին մէջ։ Այս առթիւ ձերբակալուեցաւ արաբ չարժավար մը։

ԿՂԿՍՏՑԱԾՔՈՒՄ ԵՎՍԵԲ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՑ ԳԼՈՒԽՈՎ)

ԳԼՈՒԽ ՄԵԿ

Ես ուրախ էի, որ Ֆրանսիայի ճանապարհներին ինձ ոչ ոք չէր ճանաչում, ոչ ոք չէր կասկածում, որ ես ռուս եմ, որ ես Ռուսաստանից եմ եկել, որ ես ռուսական բանակի սպա եմ եղել, որ ես ռուսական բանակի սպա եմ եղել, որ ես ռուսական բանակի սպա եմ եղ

ՊՂՈՍՈՎ ԵՐԵՔ

Թարգմ. Ս. Զ.

Ես ինձ ասացի, որ ամեն ինչ ավարտված է, ես ինձ ասացի, որ ես ոչ մի ուրիշ բան չեմ ուզում, ոչ մի ուրիշ բան չեմ սպասում, ոչ մի ուրիշ բան չեմ ակնկալում, ոչ մի ուրիշ բան չեմ ցանկանում,

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Սուրիոյ վերջին թղթաբերէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Թարթուսէն կը հաղորդեն թէ օգոստոս 3ին վերջացած է գաղթականներու փոխադրութիւնը: Զարեհ վարդապետ կը շարունակէ իր հսկողութիւնն ու խնամքը:

Պէյրութ հասնող գաղթականները ատժամապէս պատսպարուած են դըպրոցական շէնքերու մէջ: Նոր տեղեր պատրաստուած են հասնելիք գաղթականները տեղաւորելու համար:

Դժբախտաբար կարգ մը շրջաններու մէջ խճողում յառաջ եկած է: Քանի մը կայաններու մէջ ալ ջուրի տագնապը բաւական դժուարութեանց մատնած է մեր նորեկ հայրենակիցները: Ազգային Միութիւնը թէեւ հարկ եղած դիմումները կատարած է ջուրի ընկերութեան՝ ձրի ջուր տրամադրելու համար այդ կայաններուն ալ, սակայն մինչեւ հիմա գոհացում չէ տրուած:

*** Սանճաքի ոչ — հայ գաղթականներու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացած է Հալէպի մուհաֆըզին եւ օգնութիւն խնդրած է: Կազմուած է յանձնախումբ մը, նախագահութեամբ առեւտրական սենեակի նախագահին, հանգանակութեան ձեռնարկելու համար:

«Լ'Օրիան»ի թղթակցին համաձայն, բազմաթիւ հայ ընտանիքներ Հալէպէն Շթորա մեկնած են, ուր անոնց հողեր պիտի տրուին: Ուրիշ բազմաթիւ հայ ընտանիքներ ալ կը մեկնին Լիբանան, ուր պիտի հաստատուին վերջնապէս:

*** Հ. Մ. Ը. Մ.ի տեղաւորման յանձնախումբը մասնաւոր մարմին մը կազմած է՝ գործ ճարելու համար նոր եկող անգործ արհեստաւորներու:

Միւս կողմէ, փաստաններու սէնտիքան կը յայտարարէ թէ կրնայ գործ ճարել 50—60 փաստան գաղթականներու:

*** Սանճաքէն Հալէպ հասած գաղթականներու ընդհանուր թիւն է 550 ընտանիք, մօտ 2500 հոգի: Անոնք ստացած են ֆրանսական կառավարութեան կողմէ յատկացուած նպաստին կէսը: Մնացեալը պիտի ստանան երբ հասնին որոշուած վայրերը:

Նորեկ գաղթականներու վիճակը առ հասարակ լաւ է: Բուն ցաւը այն գաղթականներուն է, որոնք անցեալ տարուան ընթացքին Սանճաքէն դուրս ելան, առանց դրամական օգնութեան կամ հատուցումի:

*** Մարզպանութեան Հալէպի պատուիրակին փոխանորդ Պ. Պերթլօ, ընդհ. ապահովութեան պետ Պ. Տիւպէքի եւ մասնաւոր սպասարկութեանց քննիչ հարիւրապետ Ժիրպոնի հետ այցելեց Սանճաքէն եկած գաղթականներուն, որոնք ատժամապէս տեղաւորուած են Հալէպի շրջակաները, Պ. Պերթլօ մասնաւորաբար զբաղած է անոնց տաղաւարներուն եւ վրաններուն առողջապահական վիճակովը, եւ օգնութեան բաժինը տուած է չքաւորներուն:

Միւս կողմէ, Տոքթ. Շըվալիէի նախագահութեան տակ կազմուած է բժշկական յանձնախումբ մը, կազմակերպելու համար Սանճաքցի գաղթական հիւանդներու եւ վիրաւորներու օգնութեան գործը:

*** Անտիոքի «Ենի Կիւն» թերթը իր 28 յուլիսի թիւին մէջ կը հրատարակէ «Հաթայ Տէֆթէրտարլըղը»ի կողմէ ծանուցում մը, ուր կ'ըսուի թէ Մուսատաղի մէջ իրենց տէրերէն «ատժամապէս» լքուած եւ 63660 քիլօ գնահատուած դեղձեր աճուրդի դրուած են նոյն օրը:

*** Պասիտի մէջ ձերբակալուած է Թուրք մը, որ հայ գաղթականներուն մէջ մտած, թրքական քարոզութիւն եւ միանգամայն լրտեսութիւն կ'ընէր, հասկնալու համար Հայերու կացութիւնը եւ տրամադրութիւնները:

*** Խաղ. եպիսկ. ընկերակցութեամբ Պ. Գ. Մանուշակեանի այցելած է Ալեքսանտրէթի նորեկ Գայմագամին, որ ցաւ յայտնած է Հայոց մեկնումին համար:

Ալեքսանտրէթի մէջ, մեկնող Հայոց տան գոները կոտրելով ներս մտնելու եւ տեղաւորուելու փորձեր յաճախադէպ դարձած են, բայց կառավարութիւնը չուզեր որ տուները աւրուին:

*** Երկու անտէր հայ մանուկներ, մէկը բողոքական, միւսը լուսաւորչական, կառքով չունէ մը խածուած ըլլալու պատրուակով Ատանա ղրկուած են Ալեքսանտրէթէն, Յուլիս 24ին: Իրենց ծնողները մեկնած էին:

*** Նիւթական բան մը ապահովելու միտքով Սանճաք մնացող կարգ մը Հայեր յուսահատած են եւ կ'ուզեն հեռանալ, սակայն փոխադրութեան դըժուարութիւնները կը վհատեցնեն:

*** Պէյլանի Յովհաննէս Պօղոսեան քահանան, որ լաւ յարաբերութիւն ունէր Թուրք շրջանակներու հետ, Սանճաք մնացող միակ կղերականն է:

** Ամենավերջին կարաւանով Թարթուս մեկնող Ֆարթըլըզցի Գրիգորեան անուն տիկին մը ծննդաբերութիւն կ'ունենայ եկիպտ. «Զաֆարան»ոգենաւին մէջ: Նաւապետը մանուկը կը կոչէ «Զաֆարան Գրիգորեան», կը կատարէ արձանագրութիւնը եւ թուղթերը կը ղրկէ Եգիպտոս, ապահովելու համար մանուկին անգլիահպատակութիւնը:

** Կցումի տօնախմբութիւնը, Սանճաքին մէջ, երբեք ալ չէ ունեցած ընդհանուր խանդավառութեան հանդամանք, ինչպէս կը շեփորէին Թուրք թերթեր եւ գործակալութիւններ: «Տավուլ – զուռնան» եղած է միակ նուագախումբը, ինչպէս միշտ, իբրեւ ապրիլ ոգեւորութեան:

*** «Զարթօնք» կը գրէ թէ բացարձակապէս ստոյգ է որ Հալէպի խտալական հիւպատոսին դիմումին վրայ, խտալական կառավարութիւնը 100,000 ֆր. ֆրանք յատկացուցած է Հալէպ, նոյնքան ալ Թարթուս հասած գաղթականներուն:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՕՏԱՐ ՔԱՐՈԶՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ խափանելու համար նոր հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ երէկ, որ կը պարզէ 1939 ապրիլ 21ի հրամանագիր – օրէնքին գործադրութեան եղանակները:

ՔԱՐԻՒՂԻ ՀԱՆՔ ՄԸ գտնուած է Սէն Մարսէլի մէջ (Հօթ Կառօն), ինչպէս հաղորդած էինք: Նոր տեղեկութեանց համաձայն, բացառիկ արժէք ունի այս գիւտը, եւ իր պարունակած հարստութեամբ կը գերազանցէ ֆրանսական կայսրութեան միւս քարիւղաբեր դաշտերը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԻՆԵՐԸ հարցարան մը ստացան, որուն պարտաւոր են պատասխանել մանրամասնօրէն: Կառավարութիւնը կ'ուզէ գիտնալ թէ ինչ կրնան ընել Գերմանուհիները, զանոնք օգտագործելու համար պատերազմի պարագային:

1.270.945 ՖՐԱՆՔԻ ոսկեդրամ եւ թղթադրամ յափշտակեցին երեք զինեալ աւազակներ, երեքշաբթի առտու ժամը 9ին, երբ դրամատան մը տնօրէնը եւ իր պաշտօնեան իրենց դրասենեակը կը մտնէին, Փլաս տը լա Պուրսի մօտերը: Յարձակումը տեղի ունեցաւ ճիշդ այն պահուն երբ հարիւրաւոր սեղանաւորական միջնորդներ եւ պաշտօնեաներ կը խլրտէին, սպասելով սակարանին բացման: Երեք աւազակները յաջողեցան փախչիլ, գզետնելով տնօրէնը եւ նախկին ռազմիկը: Այս առթիւ գնդակ ալ պարպեցին:

ՍԷՆ ԺԷՐՈՄԻ (Մարսէյլ) մէջ հայ տղեկ մը, հինգ տարեկան, զաւակը ընկեր Կոփոյեանի, զոհ գնաց ցաւալի արկածի մը, երբ կը խաղար աղբիւրին մօտ: Ոստիկան փոխադրող կառք մը մայթին վրայ ելած եւ տղեկին զարնուած էր: Մահը վայրկենական եղաւ:

ՃԱՓՈՆԻ Նախարարական խորհուրդը բացառիկ նիստ մը գումարեց, ճշդելու համար իր քաղաքականութիւնը Եւրոպայի հանդէպ: Ելքը գաղտնի կը պահուի: Կարգ մը աղբիւրներու համաձայն, չափաւորներու տեսակէտը յաղթած է եւ Ճափոն պիտի խնդրէ Իտալիայէն եւ Գերմանիայէն որ առ այժմ գոհանան սահմանափակ դաշինքով մը, յառաջիկային յանդելու համար կատարեալ զինակցութեան մը:

Տէր եւ Տիկին Սուրէն Ճրճրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արամ Ճրճրեան եւ զաւակները ցաւով սրտի կըծանուցանեն դառնաղէտ մահը՝ իրենց հօր

ԿԱՐԱՊԵՏ ՃՐՃՐԵԱՆԻ

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, հինգշաբթի 10 Օգոստոս, Լոնտոնի Ս. Սարգիս եկեղեցին Iverna Gardens, W. 8, ժամը 2·30ին:

Ալֆորվիլի հանգանակութիւնը

(Բ. եւ վերջին մաս):

Կարպիս Պարսումեան, Գ. Գալայճեան, Զ. Վարդանեան, Բ. Գամեան, Ն. Պասմաճեան, Տիկին Ս. Եափգարտաշեան, Լ. Մանտիկեան, Հ. Շահպազեան, Տիկին Ս. Արիֆեան, Ա. Քեաթիպեան, Ս. Դագէսեան, Յ. Յարութիւնեան, Կ. Եէտիգարտաշեան, Օր. Մ. Մինասեան, Յ. Ոսկիանեան, Ոմն, Փանոս Ուստուլիկեան, Ա. Ալթունեան, Կ. Խէչօեան, Կ. Էլմօղեան, Ա. Վարդանեան, Մ. Դերձակեան, Տիկին Ա. Թագւորեան, Ռ. Արսլանեան, Կ. Արսլանեան, Օ. Զօլագեան, Զ. Համբարձումեան, Զ. Կոչեան, Գ. Գումրուեան, Գ. Կալիկեան, Տիկին Ս. Խաչիկեան, Գ. Կակօյեան, Ե. Ոսկիանեան, Յ. Մանուկեան, Մ. Առաքելեան, Ա. Յովհաննէսեան, Ա. Աբելեան, Ղ. Ալեքսանեան, Յ. Զագալեան, Պ. Զաքարեան, Հ. Վարդանեան, Յ. Գօզանեան, Գ. Աչըգեան, Ս. Սեռովբեան, Յ. Գինիճեան, Յ. Արսլանեան, Ս. Թիրեաքեան, Տիկին Ա. Պէագեան, Մ. Մուսիկեան, Գ. Մինասեան, Մ. Յակոբեան, Յ. Եսայեան, Վ. Յակոբեան, Յ. Յովսէփեան, Մ. Տօլուտեան, Զ. Գուրուեան, Թ. Գայսերլեան, Գ. Զաքարեան, Տ. Ջօնկուլատեան, Օ. Տէր Յակոբեան, Ս. Պուտուզեան, Վ. Օտապաշեան, Յ. Փափազեան, Թ. Զօլագեան 10ական ֆրանք: Յ. Իշխանեան, Ս. Մանուկեան, Մ. Գարագըզեան, Կ. Պէռպէնեան, Գ. Դաւիթեան, Զ. Յովհաննէսեան, Պ. Ագարեան, Պ. Փափազեան, Յ. Թումանեան, Ս. Յարութիւնեան, Կ. Շահինեան, Մ. Խաչիկեան, Վ. Թորոսեան, Փ. Միսաքեան, Տիկին Գայեանէ Գարաօղլանեան, Տիկին Ս. Ճանկէօզեան, Գ. Թիւճարեան, Տիկին Ս. Յակոբոսեան, Յ. Թուղաեան, Վ. Ալթունեան, Յ. Աւետիքեան, Յ. Գումրուեան, Օր. Էլմաս Թնտրեան, Կ. Յակոբեան, Մ. Իզմիրլեան, Լ. Մարգարեան, Տիկին Մանասեան, Վ. Մուրատեան, Փոքր Համբարձում Արբահամեան, Յ. Կարապետեան, Ռ. Պալեան, Մ. Խաչիկեան, Զ. Նալպանտեան, Դ. Արգումանեան, Ն. Համբերեան, Ք. Նոտարեան, Տիկին Ս. Յակոբեան, Ս. Ռափայէլեան, Խ. Ճըպըրեան, Տիկին Վ. Աւետիքեան, Տ. Պետրոսեան, 5ական: Ա. Մարգարեան, Յ. Գարճեան, Տիկին Գարապըլեան, Յ. Մարտիրոսեան 3ական: Ս. Տէկիրմէնճեան, Դ. Թօքաթլեան, Մ. Խաչատուրեան, Ե. Մելքոնեան, Ոմն, Տիկին Հ. Փաշաեան, Ա. Մերկերեան 2ական, Տիկին Ն. Կիւրճեան 1, Փ. Անդրանիկեան 25, Ս. Բալուճեան 50, Յ. Անանեան 15: Գումար 5007 ֆրանք: (Տես «Յառաջ» 9 օգոստոս):

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ի գիտութիւն Շավիլի եւ շրջականերու բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ յառաջիկայ 13 Օգոստ. Կիրակի օր, Ս. Աստուածածնայ տօն և առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ խաղողի օրհնութիւն տեղի պիտի ունենայ տեղւոյս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան մէջ: Երգեցողութիւնք պիտի կատարուին գերապատիւ Պ. Բաղոսեանի ղեկավարութեամբ եւ տեղական ուժերու մասնակցութեամբ: Սկիզբը ժամերգութեան ժամը 8,30:

ՏՕՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

Մարսէյլ-Փրատոյի Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ Կիրակի, 13 Օգոստ. Տօն Ս. Աստուածածնի, կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Տ. ՋԻՕՆ ՎՐԴ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ: Կը կատարուի խաղողի օրհնութիւն եւ բաշխում: Երգեցողութիւններուն կը մասնակցի դպրախումբի ամբողջական կազմը, ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Մալաքեանի: Խաղողի նուիրատուներէ կը խնդրուի ղրկել ուղղակ եկեղեցի:

Հ. Մ. Ը. Մ.

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇՐՋ. ՊԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎ

Սկաուտներու ազգ. ընդհ. պետ Գրիգոր Յակոբեանի առաջարկութիւնը շրջանի բոլոր խումբերու կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուած ըլլալով, պատգամաւորական ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ 13 Օգոստոսին բանակումի վայրը St. Theoffrey (Isère):

Սկաուտական Շրջ. Գործ. Մարմին

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Աղաւնի Պագչէճիգեան, Աստըրագարցի, Քէֆալօնիայէն (Յունաստան) Եգիպտոս փոխադրուած է, Նիւր-Իսթ-Րըլիֆի որբանոցէն, լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Տիկ. Սիրանուշ Տէրէպաշեանի (ծընեալ Սարգիսեան), 24 rue 14 Cantons, Valance, (Drôme). France.

Կը խնդրուի եգիպտահայ թերթերէն արտատպել:

ՌԱՏԻՕՍՓԻՒՌ

ՓԱՐԻԶԻ Սեփաստիոյ Նահանգ. Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի կ'ունենայ 13 Օգ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Խրիմեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս: Օրակարգ՝ Երկու սաներու որդեգրութիւն Մուրատեան վարժարանի մէջ:

Յ. Կ. ԽԱՉԻ Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները 11 Օգոստոս, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Հայ Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

Radio-Paris կայանէն Կիրակի, 13 Օգոստ. ժամը 13,30ին կ'երգուին Ա. Պարթեւեանի գործերէն մէկ քանին, Ա. Չօպանեանի խօսքերուն վրայ (ֆրանսերէն լեզուով), Օփերա Գօմիքի ականաւոր երգչուհի Տիկին Տէվա Տասսիի կողմէ:

PARIS-MONDIAL

11 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաբական բաժնին մէջ, (կարճ ալիք 25 մեթր 24 կամ 41 մեթր 25), պիտի նուագեն Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (ջութակ եւ դափ), Պ. Աբգար (թառ եւ դափ):

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

դիմեցէք խսկի հայ

լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսնացողներու, ակրանոտխման: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identitéի:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

ԽՄԲԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ

Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

55, Rue de la Sablière (Courbevoie)

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)

17 Rue Dumesme .. Paris (13)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Մելինէ Ադամեան (ծնեալ Համամճեան) եւ իր ընտանեկան պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք նիւթապէս եւ բարոյապէս օժանդակեցին իր սիրելի ամուսնոյն՝ ՄԱՐՏԻՆ ԱԴԱՄԵԱՆի յուղարկաւորութեան կարգադրութիւններուն, նոյնպէս շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք գրաւոր կամ անձամբ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին:

Մասնաւոր շնորհակալութիւն իր աներորդը՝ Տէր եւ Տիկ. Ժողէֆ Ֆիկլիօլինի, իրենց ցոյց տուած մարդասիրական հոգածութեան համար:

La Cérémonie de «La Flamme» sous l'Arc de Triomphe

Ֆրանսական բանակի հայ նախկին կամաւորներու Միութիւնը պատիւը պիտի ունենայ հրահարելու Անծանօթ Զինուորի յիշատակի բոցը, Շաբաթ օր, Օգոստոս 12ին, իրիկուան ժամը 6,30ին: Սոյն արարողութիւնը վերապահուած է միայն նախկին ռազմիկներու միութիւններուն, կը կատարուի ամէն օր, եւ մասնաւոր փայլով միայն շաբաթ օրեր, զինուորական նուագախումբի մը ընկերակցութեամբ: Այս առթիւ վարչութիւնը կը հրաւիրէ հայկ. միութիւնները եւ հայ երիտասարդաց միութիւնը բերել իրենց յարգանքի բաժինը, միանալով թափօրին որ պիտի կազմուի ժամը 6ին Av. Georges V թիւ 51—53ին առջեւ: Կը խնդրուի հետեւիլ կարգադիր ընկերներու հրահանգներուն, թափօրը կը մեկնի ժամը 6,10, զինուորական քայլով: Ծիկիններ պէտք է ներկայանան ուղղակի Յաղթական կամարին առջեւ:

Դաշտագնացութիւն դէպի St. Peray (ՍԷՆ ՓԷՐԷ)

կազմակերպուած Վալանսի «Սիամանթօ, գրադարանի վարչութեան կողմէ

13 Օգոստոս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Նուագ, պար, ճոխ պիւֆէ եւ զուարճացուցիչ ըմպելիներ

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱՑ | Հանրակառքի կանոնաւոր երթեւեկ

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ:

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց ապսպրանքները: Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր:

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries, Marseille, France.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՍԱՆԵՐԸ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐՈՒ

Նուիրուած Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ, իր լուսանկարով

Յառաջաբանը գրեց Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լուսանկարներով եւ կենսագրական ծանօթութիւններով 150 էջ

Կը մասնակցին՝ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ, ԾԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՆԱԶԵՆԻ, Ա. ՄԵՍՈՒՄԵՆՑ ՀԵՐՄԻՆԷ, ՋԱՐՄԷՆ ՇԻՆԱԿԱՆ, ԿԱՐՕ ՄԽԻԹԱՐ, ԱԱՐՓԻ ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ, ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ, ՄԱՄԲՐԷ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ:

Գին 10 ֆր.

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Արտաւազդ Հանըմեան

122 Boulevard Murat (Paris 16e)

Մէթրօ Փորթ տը Սէն Քլու, եւքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն: Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դատի, առնելիքի եւ գործի համար:

10-12, 6·30–8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն: Թէլէֆօն, ժաամէն 52-69:

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է: Անզուգական, Անմրցելի, Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչի ճիւթով: Հայ աւանդական սեղանին զարդը:

ՎԱՐՁՈՒ Է եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմոռանսիի բարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. ելեկտրականութիւն: Դիմել Agence Moderne, Place de Céris 69 թիւ օթօպիւսի վերջաւորութեան, Montmorency (S. et O.):

ԾԱԽՈՒ Է առողջական պատճառաւ Քաննի մէջ Boulevard Carnot վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ բանջարեղէնի խանութ մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e) (ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ 11 ՕԳՈՍՏՈՍ
VENDREDI 11 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4115

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԵՎՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՍԱՆՃԱՔ...

Երէկ, 10 օգոստոս, տարեդարձն էր Սեվրի դաշնագրին ստորագրութեան :

Ի՛նչ հեգնութիւն,— պիտի ըսէք, յիշել այս տարեդարձը ճիշդ այն պահուն երբ 15 - 20,000 լեռնականներ տուն - տեղ ձգած, ապաստան կը փնտռեն, Միջերկրականի ափերուն վրայ...

Ընդհակառակն, ճիշդ ատոր համար պէտք է նորէն ու նորէն յիշել Սեվրը, չափելու համար զարհուրանքը այս ժողովուրդի գլխուն սարքուած խաղերուն։ Խորութիւնը՝ կատարուած դաւաճանութեան, որուն վերջին գլուխը կը կազմէ Ալեքսանտրէթի շրջանին լքումը :

Այս ողբերգութիւնը առաջինը չէ մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ։

Աւելի հեռուները չերթալու համար, ըսենք թէ մենք լեղի կը քամենք 1878էն ի վեր, երբ Եւրոպան կը բարեհաճէր պաշտօնապէս քննել հայկական հարցը, հոգ չէ թէ իբրեւ բարենորոգումներու խնդիր :

Այն ատեն ալ, ինչպէս այսօր, Թուրքիոյ հետ կատարուած սակարկութիւն մը (Կիպրոս) եւ մեծերու մրցակցութիւնը ամլութեան դատապարտեցին ծրագիրը։ Եւ թիւերու շրջումով, 16րդ յօդուածը դառնալով 61րդ, լղրճուեցաւ աւելի դէչ քան քուրջի կտոր մը։

Յետոյ ունեցանք 1895ի մայիսեան ծրագիրը, շատ աւելի բովանդակալից եւ հանդիսաւոր, վաւերացուած՝ մեծ պետութեանց կողմէ :

Այդ ալ, իր կարգին դարձաւ քուրջի կտոր, արեան բաղնիքներու մէջ։ Միայն այդ շրջանին մեր համրանքը արդէն պակսած էր 300,000 զոհերով, առանց հաշուելու սանձակոտոր հալածանքներն ու աւարները :

Խարուսիկ շրջան մըն ալ բացուեցաւ 1908 յուլիսին, երբ կը վերահաստատուէր Օսմ. Սահմանադրութիւնը։

Ժողովուրդը հազիւ ոտքի կանգնած եւ քիչ մը շունչ քաշած, դիմակները թափեցան։ «Հուրրիյէթ»ը կը մնար, երեւութապէս, բայց Իթթիհատը արդէն ցոյց տալ սկսած էր իր ժանիքները։

Գիտակ՝ անցուդարձին, օրուան վարիչները նորէն ափ առեր էին Եւրոպայի դուռները։ Եւ կազմուած էր բարենորոգումներու նոր ծրագիր մը (1913), շատ աւելի լայն, գործադրելի՝ երկու օտար մարզպաններու հսկողութեան տակ :

Հանգուցեալ Պապը Ալին վաւերացուցած էր այս ծրագիրն ալ, ինչպէս 1895ի յուշագիրը, եւ երկու մարզպանները ճամբայ ելած էին դէպի Կարին եւ Վան :

Դժբախտաբար, Մեծ Պատերազմը խանգարեց ամէն բան, այլապէս մենք վայելած պիտի ըլլայինք ոչ ինքնավարութիւն, այլ մանաւանդ ազատութիւն եւ ապահովութիւն :

Մնացեալը երէկուան պատմութիւն է։ Աշխարհ ընկեցաւ, եւ թշնամին պատեհութենէն օգտուեցաւ, բոցերուն մէջ վառելու համար նաեւ մեզ,— աւելի քան մէկ միլիոն ժողովուրդ :

Յետոյ, 1918ին, ունեցանք ափ մը հող, շնորհիւ սահմանէն անդին կատարուած ֆերոսական մարտնչումներու եւ թշնամի ճակատին պարտութեան :

Այդ ափ մը հողն էր որ, 1920 օգոստոս 10ին ստորագրել տուաւ հայկական անկախ պետութեան դաշնագիրը, Սեվրի մէջ, իբրեւ դաշնակից եւ հաւասարազօր անդամ :

Մեղրալուսինը հազիւ բոլորած, այս դաշինքն ալ ճարճատիլ սկսաւ, միշտ իբրեւ հետեւանք մեծերու դարաւոր մրցակցութեան եւ հրէշային դաւերու։ Բոլշեւիկները արդէն իջեր էին Կովկաս (1920), Կիլիկիան կը պարպուէր (1921), Յունաստան անդարմանելի պարտութեան մը կը մատնուէր Փոքր Ասիոյ մէջ (1922), եւ մեծերը յոգնած, աւելի ճիշդ՝ իրենց իսկ սարքած դաւերու ցանցին մէջ խեղդուած, տեղի տուին բոլոր ճակատներուն վրայ :

Ամէնէն տկարն ու անճարը Հայաստանն էր, եւ առաջին զոհն ալ այն եղաւ։ Ցաղթականները Սեվրը փոխարինեցին Լոզանով, Թուրքիոյ բարեհաճութեան ձգելով նոյն իսկ Պոլիս մնացած ափ մը փոքրամասնութիւնները։

«Պատերազմ է, կը պատահի», կ'ըսէին իմաստուն մարդիկ։

Բայց ահա նոյն պատմութիւնն է որ կը շարունակուի պատերազմէն 25 տարի վերջն ալ, խաղաղութեան մէջ։

Իրարու ետեւէ ինկան շարք մը անկախ պետութիւններ, — ամենավերջինը՝ Չեխոսլովաքիա։ Եւ, այս կրակին մէջ ալ, նորէն կայծ մը ցատկեց մեր գլխուն,— Սանճա՛ք։ Երկու հազար տարի իր լեռներուն եւ դաշտերուն ապաւինած ժողովուրդ մը, որ բնաջնջումէ ազատած էր 1915ին, դարձաւ թափառական։ Հարկադրուեցաւ քանդել իր դարաւոր բոյները, եւ լեռ ու ձոր կտրել, նոր բոյներ կազմելու համար ...

Ինչպէս Լոզանի օրերուն, այս անգամ ալ կ'ըսէին թէ խաղաղութեան գինն է որ կը վճարեն :

Իսկ մե՞նք, դեռ քանի՞ տարի քաւութեան նոխազ պիտի դառնանք, խաղաղութիւն պարգեւելու համար այս անիրաւ աշխարհին ...

Եւ դեռ քանի՞ տարի պիտի հաւատանք դոյնզդոյն աշխարհակալներու բարեկամութեան, որոնք տկարները կը յիշեն, ամէն անգամ որ պէտք ունենան չագանակներ հանելու կրակէն։

Հաւատա՞նք թէ Սեվրէն մինչեւ Սանճաք անցած ճամբան պիտի օգնէ դառնալու աւելի արթուն եւ սրատես։ Մանաւանդ որ, աշխարհը նորէն նստած է հրաբուխի մը վրայ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԹՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, յուլիս 23ին պուլկարական զեկոյց մը կը ծանուցանէր թէ յուլիս 21ին միջադէպ մը ծագած է թուրքեւպուլկար սահմանագլուխին վրայ, Սվիլենկրատի մօտ։ Զեկոյցը կ'ըսէր — «Թուրք զինուոր մը վիրաւորուեցաւ պուլկարական հողին վրայ, բայց միջադէպը կարգադրուեցաւ, եւ, շնորհիւ երկու երկիրներուն միջեւ տիրող խիստ բարեկամական յարաբերութեանց, թուրք զինուորը ազատ արձակուեցաւ»։

Թուրք թերթերը նորէն արծարծելով այս խնդիրը, գրել կուտան թէ անճիշդ է պուլկարական զեկոյցը եւ թէ թուրք զինուորը սպաննուած է թրքական հողին վրայ, պուլկար պահակի մը կողմէ։ Այս առթիւ կ'ըսեն թէ թրքական կառավարութիւնը ներողութիւն եւ հատուցում պիտի պահանջէ :

Միւս կողմէ, «Եէնի Սապահ» կը գրէ թէ Պուլկարիա 15 օրէ ի վեր անդադրում պատրաստութիւններ կը տեսնէ թրքական սահմանագլուխին մօտ եւ թէ 15 քիլոմեթր խորութեամբ շրջան մը պարպուած է, առանց նոյնիսկ հունձքը քաղուելու։ Թուրք թերթը բացատրելով թէ Թուրքիոյ քաղաքականութիւնը որ եւ է յարձակողական հանգամանք չունի եւ թէ յառաջիկայ ռազմափորձերը սովորական սահմանը չեն անցնիր, կը հարցնէ թէ ի՛նչ է Պուլկարիոյ պատրաստութեանց միտքը :

ԹՐՔԱԿԱՆ ԱՊՍՊՐԱՆՔ ԱՆԳԼԻՈՅ

Անգարայէն կը հեռագրեն թէ թրքական կառավարութիւնը 11 նաւեր պիտի ապսպրէ անգլիական նաւաշինարաններու, համագումար 2,000,000 սթերլինի արժողութեամբ։ Վճարումը պիտի կատարուի համաձայն անգլեւթրքական պայմանագրին, որով Լոնտոն տասը միլիոն ոսկիի վարկ մը բացած է Թուրքիոյ :

ԱՊԷՑ ՉԿՐՑԱՒ ՖՐԱՆՍԱ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ Օթթօ Ապէց, Գերմանիոյ արտաքին նախարարին մտերիմ գործակալը, որ մէկ ամիս առաջ հեռացուած էր Փարիզէն, իբրեւ անըղձալի, փորձած է Ֆրանսա վերադառնալ Զուիցերիոյ ճամբով, բայց մերժուած է։ Սահմանային իշխանութիւնը իր անցագիրը անվաւեր համարած եւ նոր մը պահանջած է :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Փարիզի գերմանական դեսպանը արտաքին նախարար Պ. Ժորժ Պոնէի ներկայանալով, բողոքած է այս արգելքին դէմ : Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ արտաքին նախարարին համար արժանապատուութեան խնդիր մըն է այս հարցը եւ թէ դեսպանը պիտի դիմէ նաեւ Պ. Տալատիէի, երբ ան վերադառնայ Միջերկրականի պտոյտէն :

Ձախակողմեան թերթերը կը շարունակեն բուռն պայքար մղել Ապէցի դէմ, զայն ներկայացնելով իբրեւ լրտես : Գերման գործակալը կ'ուզէ Փարիզ գալ, փաստաբան մը վարձելու եւ անձամբ վարելու համար իր դատը ազգայնական երեսփոխան Քէրիլլիսի դէմ, որ իր թերթին մէջ վարկաբեկած էր զինքը։ Հաւանական է որ դատ բանայ նաեւ ուրիշ թերթերու դէմ :

ԱՆԳԼԻՈՅ ՕԴԱՅԻՆ ԵՒ ԾՈՎԱՅԻՆ ՄԵԾ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ

Անգլիոյ Թագաւորը, որ նաւային սպայ է, չորեքշաբթի օր աչքէ անցուց 133 մարտանաւեր, Վէյմութի ծոցին մէջ։ Այս մարտանաւերը համախմբուած են շարք մը ռազմափորձեր կատարելու համար, յառաջիկայ շաբաթներու ընթացքին։ Անգլիա կ'ուզէ ցուցադրել իր բովանդակ ուժը, ծովային, ցամաքային թէ օդային :

Նաւահանգիստը տեղի ունեցաւ աննախընթաց հանդիսաւորութեամբ : Առջեւէն կ'երթային երեք վիթխարի զրահաւորներ։ Համախմբումը կարգադրուած էր ութ օրուան մէջ։ Այս առթիւ դրօշի տակ առնուած էին 12,000 առաջնակարգ սպաներ եւ նաւաստիներ, որոնց իւրաքանչիւրը տարիներով ծառայած է Միջերկրականի եւ Ծայր. Արեւելքի ջուրերուն մէջ։ Թագաւորը, որ ծովակալի համազգեստ հագած էր, հրամայեց կրկին քանակութեամբ ռոմ հրամցնել նաւաստիներուն։ Իր քով կանգնած էր Ֆրանսայի ներկայացուցիչը, ծովակալ Տարլան։ Թագաւորը շատ գոհ մնաց նաւահանգիստէն եւ ջերմագին շնորհաւորութիւններ ուղղեց պահեստի նաւատորմի ընդհ. հրամանատարին։

*** Նոյն օրը շարունակուեցան օդանաւային ռազմափորձերը, որոնց կը մասնակցէին 1300 օդանաւեր, ամէն տեսակէ։ Արդէն իսկ հարիւր արշաւներ կատարուած են, ինչ որ աննախընթաց է խաղաղութեան ատեն։ Չորեքշաբթի օր ամբողջ Լոնտոնը եւ ուրիշ 28 շրջաններ չորս ժամ մութի մէջ պահելու ծրագիրը յետաձգուեցաւ, որովհետեւ օդը անձրեւոտ էր արդէն եւ մշուշապատ։ Մինչեւ հիմա կատարուած ռազմափորձերուն արդիւնքը գոհացուցիչ կը համարուի, թէ յարձակողական եւ թէ պաշտպանողական տեսակէտով։

Զինակցութիւնը որոշուա՞ծ է արդէն

Հռոմի ճափոնական դեսպանը մօտալուտ կը նկատէ իր երկրին զինակցութիւնը Առանցքին հետ (Իտալիա եւ Գերմանիա)։ «Ճափոնի յարումը այդ զինակցութեան՝ որ եւ է կապ չունի Թիէնցինի կացութեան կամ անգլեւճափոնական բանակցութեանց հետ, ոչ ալ Մ. Նահանգներու առեւտրական դաշնագրին խզման հետ։ Մեր զինակցութիւնը կապ չունի նաեւ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Խ. Միութեան միջեւ կատարուած բանակցութեանց հետ։ Մենք այս դէպքերէն շատ առաջ տուած ենք մեր որոշումները։ Կարծողներ կան թէ Ճափոն մէկդի դրած է ծրագիրը։ Սխալ է այդ կարծիքը։ Դաշնագիրներու մշակումը ժամանակի կը կարօտի : Ճափոնի մէջ ամէն մարդ գիտէ մեր ընելիքը։ Իրականին մէջ զինակցութիւնը որոշուած է ամիսներ առաջ, եւ միայն մանրամասնութիւններ կը մնան» :

ՆՈՐ ԲՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ԱՂԲԻՒՐԻ ՊԷՍ...

ԽՄԲ.— Երկու հարեւան արուարձաններ, Սարսէլ եւ Առնուվիլ լէ Կոնէս, երկուքն ալ համեստ աշխատաւորներէ կազմուած բոյներ, երէկ մեզի յանձնեցին իրենց առաջին գումարները։

*** Ցանկերը մաս – մաս հրատարակելու հարկադրուած ըլլալով, մէկ երկու օր կ'ուշանան : Առ հասարակ բոլոր ցանկերուն մէջ կը գտնուին մարմիններ ալ։ Օրինակ Տէսինի գումարին մէջ, որ հրատարակուեցաւ երէկ, Սեբաստիոյ Հայր. Միութիւնը նուիրած է 500 ֆրանք, Կապոյտ Խաչի վարչութիւնը՝ 200, Կամ. եւ Մարտիկներու Միութիւնը՝ 200 եւն.։

Սարսէլի գումարին մէջ ալ Կապոյտ Խաչի բաժինն է 200 ֆրանք :

Միւս կողմէ, ամէն տեղ ալ կը յայտնեն թէ հանգանակութիւնը կը շարունակուի :

Սարսէլի հանգանակիչ յանձնախումբը կը գրէ, իր բացած հանգանակութեան առթիւ.—

ՍԱՐՍԷԼ, 8 Օգոստ.— Ողջո՛յն Մուսա Լերան մեր քաջարի հայրենակիցներուն. վստահ ենք որ անոնք աւելի ուժեղ քան առաջ եւ միշտ բախտաւոր պիտի յաջողին ապրիլ դարձեալ դանդաղօրէն, տեսնելու համար նոր Ամբարաններու յաղթանակը Ազատութեան եւ Արդարութեան դրօշակով։

Մենք Սարսէլի Հայերս ամէնքս անխտիր բաժնեկից կ'ըլլանք մեծ պարտականութեան, հանգանակութեան համեստ բաժնով եւ այսօր իսկ ձեզի կը ղրկենք **1691.55** ֆրանքի գումարը անուանացանկով, խնդրելով որ լոյս տեսնէ «Յառաջ»ի էջերուն մէջ։

Անոնք որ գիւղէս բացակայ են, թող հաճին իրենց բաժինը յանձնել յանձնախումբին, երբ որ կ'ուզեն, որպէսզի ընդհանուր ցանկին մէջ բաց չմնան իրենց անունները :

ՊԵԼՃԻՔԱՅ ՄԷՋ

ՊՐԻՒՍԷԼ, (Յատուկ).— Պելժիոյ Գաղթ. Վարչութիւնը թարգման հանդիսանալով տեղւոյս հայութեան ազգասիրական զգացումներուն, ինք եւս որոշած է իր եղբայրական օգնութեան համեստ բաժինը բերել Ալեքսանտրէթի Սանճաքին, մասնաւորապէս Մուսա Տաղի մեր տարաբախտ հայրենակիցներուն, որոնք լքելով տուն տեղ, խուճապահար կը գաղթեն դէպի ապահով հորիզոններ։

Այս առթիւ կազմուած է հանգանակիչ մարմին մը։ Հանգանակութիւնը նպաստաւոր արդիւնք մը տալու համար, դրամական առաքումները փոխանակ նամակատան միջոցաւ ընելու, լաւագոյն է որ հանգանակիչ մարմինը ինք անձամբ կատարէ հանգանակութիւնը, եւ տունէ տուն պտտելով հաւաքէ դրամական նուէրները։ Այս նպատակով հանգանակիչ մարմինին մէջ երիտասարդ տարրերու մասնակցութիւնը աւելի ձեռնտու է գործին յաջողութեան։

Վստահ ենք թէ ամէն սրտցաւ հայրենակից պիտի փութայ իր կարողութեան չափով մասնակցիլ հանգանակութեան։ Արդիւնքը կը հաղորդեմ յառաջիկային։— Հ. Տ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 9 Օգոստոս, (Յատուկ). — Հանգանակիչ յանձնախումբը արդէն իսկ աշխատանքի ձեռնարկած է կոչով մը զոր կը ստանաք այս երկտողին հետ։ Դիւանը կազմուած է հետեւեալ կերպով.— Նախագահ՝ Կարապետ աւագ քահանայ Երեւանեան, ատենապետ՝ Պ. Յար. Շալեան, գանձապետ՝ Տիկին Հ. Զաքիկեան (Կ. Խաչէն), Ա. քարտուղար՝ Ա. Մարտիրոսեան, Բ. քարտուղար՝ Յ. Կէօննեան (Ազգատախնամէն)։ Վաղը կը ստանաք առաջին գումարը :

ՑԱՆԿ 19

Առնուվիլ լէ Կոնէսի հայրենակիցներէն ձեռամբ Պ. Պ. Նիկողոս Նիկողոսեանի, Տաճատ Կարապետեանի, Յովհ. Ճիհանեանի եւ Հայկ Գասպարեանի, (Ցանկը յաջորդով)	1660.50
Լիոնի Զ. Ո. Մ. հանգանակութիւնը (ցանկը յաջորդով)	1500.—
Սարսէլի գումարը	1691.55
Նազարէթ Զահրէճեան, Անվէրս (100 պելճ. ֆր.)	128.—
Մ. Ա.	100.—
Իշխան Ամատունի	30.—
Կարապետ Ալթունեան	40.—
Հուրի Քէշիշեան	30.—
Անդրանիկ Քէշիշեան	10.—
Ա. Սանտալճեան	15.—
Գումար	5205.05
Երէկուան գումարը	47,757.—
Ընդհ. գումար	**52,962.05**

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Սանճաքի նախկին երեսփոխան ընկեր Մ. Տէր Գալուստեան, որ վերջերս այցելած էր Պասիտի եւ Քէսապի գաղթակայանները, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ տարագիրներու կացութեան մասին.—

Ժողովուրդը կը գտնուի հոգեկան տարօրինակ կացութեան մէջ։Ժպիտ ունի եւ արցունք։ Ուրախ է, որ փրկուեցաւ թրքական զարհուրելի տիրապետութենէն։ Բայց անհունօրէն տխուր է՝ պայմաններու հարկադրանքով հեռացած ըլլալուն համար իր գեղեցիկ բնակավայրէն, իր սիրելի լեռնէն, ուր կ'ապրէր դարերէ ի վեր եւ ուր թողուց այնքան թանկագին ու նուիրական յիշատակներ։ Այդ ժողովուրդը հոգիով միշտ կապուած պիտի մնայ Մուսա Լերան եւ ոչինչ պիտի կրնայ մոռցնել տալ իրեն իր հազարամեայ գիւղերն ու սքանչելի պարտէզները։ Իրեն հետ բերած է իր հերոսներու գերեզմաններուն իւրաքանչիւրէն քիչ մը հող, առանձին փոքրիկ դագաղներու մէջ, զորս իր հետ կը պտտցնէ իբրեւ խորհրդանշան անոնց հանդէպ իր տածած պաշտամունքին եւ իր լերան հետ պահած բարոյական կապին :

Նահատակներու աճիւնները կը մնան լերան վրայ, իրենց շիրիմներուն մէջ, իրենց փառքին հետ եւ Ֆրանսայի ծոնուած յուշարձանի հովանիին տակ։

Սուէտիոյ եւ Քէսապի միջեւ, Պէզկէ գիւղին մօտերը, զինուած Թուրքեր յարձակած են հօտերը բերող հովիւներուն եւ անոնց ընկերացող երիտասարդներուն վրայ, զորս ծեծելէ եւ կողոպտելէ վերջ, քշած են հօտերուն մէկ մասը։ Կատարուած դիմումներուն եւ աշխատանքներուն շնորհիւ, կարելի եղած է ազատել քշուած կենդանիներուն երեք չորրորդը։ Կողոպտուած դրամներէն ոչինչ չէ վերադարձուած :

Մէկ տարիէ ի վեր Սանճաքի մէջ տիրող անապահովութեան եւ քաղաքական անորոշութեան պատճառաւ՝ ժողովուրդը մատնուած էր անգործութեան, որուն հետեւանքով սպառած էր իր բոլոր խնայողութիւնները։ Այնպէս որ բնաւ պաշար չունի :

Արդէն Ֆրանսական իշխանութիւնները սկսած են արձանագրել գաղթա -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

(ԳԻՐՔ ՉՈՐՐՈՐԴ)

ՀԱՏՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ — 1940

Հրատարակչության խմբագրական կոլեգիա՝ Ա. Ա. Աբրահամյան, Ա. Ա. Աղայան, Ա. Ա. Ալեքսանյան, Ա. Ա. Ամատունի, Ա. Ա. Ասլանյան, Ա. Ա. Բաբայան, Ա. Ա. Բեգլարյան, Ա. Ա. Գալոյան, Ա. Ա. Գրիգորյան, Ա. Ա. Դանիելյան, Ա. Ա. Զաքարյան, Ա. Ա. Թամրազյան, Ա. Ա. Իսրայելյան, Ա. Ա. Լալայան, Ա. Ա. Խաչատրյան, Ա. Ա. Կարապետյան, Ա. Ա. Հակոբյան, Ա. Ա. Մելիքյան, Ա. Ա. Մկրտչյան, Ա. Ա. Նազարյան, Ա. Ա. Շահինյան, Ա. Ա. Պետրոսյան, Ա. Ա. Ռշտունի, Ա. Ա. Սարգսյան, Ա. Ա. Վարդանյան, Ա. Ա. Տեր-Ղևոնդյան, Ա. Ա. Ֆարամազյան, Ա. Ա. Քոչարյան, Ա. Ա. Օհանյան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

(ԳԻՐՔ ՉՈՐՐՈՐԴ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ — 1940

ՀԱՏՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ — 1940

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻ

ԽՆԴՈՒՄԸ ԵՐԵՔ

Հովհաննէս Ա. Հովհաննիսեան

Թարգմ. Ս. Ջ.

«Ինչպէս կ՚ուզես որ ես քեզի հետ վարուիմ, այնպէս ալ դուն ինծի հետ վարուէ՛ր»։

Ես միշտ այս խրատը կ՚ունենայի աչքիս առջեւ, երբ որեւէ մէկուն հետ գործ ունենայի։ Ես ինքս ինծի համար ոսկի կանոն մը ըրած էի այս խրատը։ Ինչպէս ուզեցի որ ուրիշները ինծի հետ վարուին, ես ալ նոյնպէս կը վարուէի անոնց հետ։ Ես ինքս ինծի համար ոսկի կանոն մը ըրած էի այս խրատը։ Ինչպէս ուզեցի որ ուրիշները ինծի հետ վարուին, ես ալ նոյնպէս կը վարուէի անոնց հետ։

Ես միշտ այս խրատը կ՚ունենայի աչքիս առջեւ, երբ որեւէ մէկուն հետ գործ ունենայի

կանները եւ կ'ըսուի թէ մօտ ատենէն դրամ պիտի տրուի :

Ժողովուրդը մտահոգ է, որ անտանելի կացութեան կրնայ մատնուիլ, եթէ ուշանայ վերջնական տեղեկութիւնը, որովհետեւ ոչ վրան ունի եւ ոչ ալ տանիք անձրեւին դէմ պաշտպանուելու համար : Պէտք չէ մոռնալ, որ Պասխտի շրջանին մէջ աշնան եղանակը աւելի կանուխ կը սկսի :

Սանճաքի գանազան վայրերէն մօտ 6 — 700 գաղթականներ ապաստանած են Քէսապ եւ կը վայելեն տեղացիներու եղբայրական վերաբերումն ու բարոյական օժանդակութիւնը : Քէսապցիները չեմ ընդունելութիւն ցոյց տուած են իրենց շրջանէն անցնող ձէպէլ Մուսացի գաղթականներուն, որոնց բաժնած են պաշար, ջուր, թան եւայլն : Դիւրութիւններ տուած են նաեւ հօտերու պատսպարման եւ կերակրումին, իրենց շրջանէն անցած պահուն : Ձէպէլ Մուսացիները երախտապիտութեամբ պիտի յիշեն այդ օժանդակութիւնները :

Սանճաքի վերջին տագնապը երբ սկսաւ, այնտեղ կը գտնուէի : Անմիջական եւ վտանգաւոր շրջանը անցնելէ վերջ, ժողովուրդի փափաքով դուրս եկայ Սանճաքէն, անհրաժեշտ քաղաքական աշխատանքները կատարելու համար, աշխատանքներ որոնց մասին կանխաս է այժմ խօսիլ : Այսքանը բաւեմ միայն որ Սանճաքի եւ մասնաւորաբար Ձէպէլ Մուսայի եւ Քէսապի Սուրիոյ կցուած մնալուն համար կարելիս բրի : Դժբախտաբար թափուած աշխատանքները պէտք եղած չափով չարդիւնաւորուեցան :

Այս բոլոր գժբախտութիւններուն մէջ, ուրախալի կէտը այն է որ կարելի եղաւ Սանճաքի ամբողջ հայ ժողովուրդը ազատել Թրքական տիրապետութենէն եւ փոխադրել Հովանաւորեալ երկիրները : Այժմ կը մնայ տեղաւորումը այդ ժողովուրդին, որուն համար անհրաժեշտ է բոլորի համերաշխ գործակցութիւնը :

*** Իրաւատու աղբիւրէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն, Սանճաքի հայ գաղթականներու տեղաւորման գործին չուրջ :—

— « Սանճաքի հայ գաղթականներու տեղաւորման գործը մարզպանին կողմէ յանձնուած է գնդապետ Քոլէի :

Սանճաքէն գաղթող բոլոր հողագործ Հայերուն հող պիտի տրուի Լիբանանի մէջ : Այդ չափ պիտի թափուի, որպէսզի յատկացուելիք հողը բաւարար տարածութիւն ունենայ՝ գիւղացիները ինքնաբաւ դարձնելու համար : Հողագործ գաղթականները իրենց ապրուստին համար նիւթական օժանդակութիւն պիտի ստանան՝ մինչեւ իրենց յատկացուած հողերուն առաջին բերքը :

Տուներու շինութեան համար նկատի առնուած է նաեւ հայ գաղութներու բներելիք նիւթական օժանդակութիւնը » :

Թոխիօ դեռ կը տատամսի

Ճափոն դեռ որոշած չէ իր դիրքը : Դահլիճի վերջին նիստը եւս արդիւնք մը չտուաւ : Միւս կողմէ, նորէն զրոյց կը շրջի թէ պատերազմական նախարարը պիտի հրաժարի : Երխտասարդ սպաները, որոնք ամէն ճիգ կը թափեն որպէսզի Ճափոն միանայ Առանցքին, խիստ արտայայտութիւններ կ'ունենան Անգլիոյ հանդէպ : Անգլեւճափոն բանակցութիւնները եւս կը մնան հոն ուր որ էին : Բանակցութիւնները վերսկսելու մասին դեռ որ եւ է թուական որոշուած չէ : Այս յապաղումը աւելի կը գրգռէ ծայրայեղ տարրերը : Ճափոնական մամուլը կ'ըսէ թէ բանակցութեանց ընդհարումը անգլիական խաղ մըն է, թէ Լոնտոն կ'ուզէ այդ կերպով ճնշում բանեցնել հինգ նախարարներուն վրայ, եւ ազդել Ճափոնի եւրոպական քաղաքականութեան վրայ : Զինուորական տարրերը կը պահանջեն Անգլիոյ ուղղել ազդարարութիւն մը եւ տալորոշ պայմանաժամ մը, եթէ ան չարունակէ մերժել վերսկսիլ Թիէնցիէնի բանակցութիւնները :

Ճափոնի պատերազմական նախարարը երէկ մասնաւոր ժողովի մը հրաւիրած էր իր նախարարութեան գլխաւոր պետերը, քննելու համար կացութիւնը : Արտ. եւ պատերազմական նախարարութիւնները որոշած են ազդու դիմում մը ընել Մեծն Բրիտանիոյ, յատակ պատասխան մը պահանջելով : Ճափոն մերժեց Անգլիոյ առաջարկը՝ Թիէնցիէնի ոստիկանական խնդիրներու չուրջ համաձայնութիւն մը կնքելու մասին :

*** Անգլիական կառավարութիւնը նոր ծանուցագիր մը ուղղեց Ճափոնի, բողոքելով հանքի մը գրաւման դէմ :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏԱՂՈՎ

ՏԱՆՁԻԿԻ չրջանապետը, Փորթէը, որ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցած էր Հիթլէրի հետ, վերադարձաւ իր շրջանը եւ ճառ մը խօսեցաւ երէկ : Ցեղոյ պիտի վերադառնայ Պերլին, նոր հրահանգներ առնելու համար : Իր կարծիքով, Տանցիկը Գերմանիոյ պիտի միանայ առանց պատերազմի :

ՍՊԱՆԻՈՑ նոր կառավարութիւնը կազմուեցաւ նախագահութեամբ Զօր. Ֆրանքոյի, որ մէկեանդ առեն պիտի վարէ ազդ. պաշտպանութեան գործը : Այս առթիւ նորէն զրոյց կը շրջի թէ միապետութիւնը պիտի վերահաստատուի :

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ահարեկիչներու մէկ նոր դաւը երեւան հանուեցաւ Անգլիոյ մէջ : Ահարեկիչները ծրագրած էին օդը հանել վարչապետարանը, խորհրդարանը եւ ուրիշ բազմաթիւ պետական հաստատութիւններ : Այդ ծրագիրը պիտի գործադրուէր օդանաւային ռազմափորձերու ընթացքին, երբ ամէն կողմ մութ ըլլար ու ոստիկանութիւնը զբաղած :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ռազմափորձերը վերջացան 60,000 հոգինոց զօրահանդէսով մը : Մուսոլինի ներկայ չէր, Հռոմ վերադարձած ըլլալով : Այս առթիւ զրոյց չրջեցաւ թէ հիւանդ է, բայց հերքուեցաւ :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ արտաքին նախարարը Սալցպուրկ գնաց, տեսակցելու համար Գերմանիոյ արտաքին նախարարին հետ : Հիթլէր ծրագրած էր Հունգարիա այցելել, բայց վերջին պահուն ետ առած էր որոշումը : Կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ գաղտնի ոստիկանութեան վարիչը պահանջած էր որ քանի մը հազար պահակներ բնակեցնին Առաջնորդին, բայց հունգարական կառավարութիւնը մերժած է :

ՍՈՒՐԻՈՑ մարզպանը պէյրութէն ճամբայ ելած է, Փարիզ գալու համար : 116 ՍԻՄՆԱԿԱՆ պատերազմական հասան Փարիզ, մասնակցելու համար տարեկան համագումարին որ տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 16ին, Փլնեւի մէջ : Օրակարգի գլխաւոր նիւթն է Պագետնի խնդիրը :

ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ դիւանագիտական պատուիրակութիւնները լէնինգրատ հասնելով, ընդունուեցան դիւանագիտական պատիւներով : Պատուիրակները Մոսկուա կը հասնին այս առտու եւ անմիջապէս գործի պիտի ձեռնարկեն :

ԱՐԱԲԻՈՑ քարիւղի հանքերուն մենաշնորհը յանձնուեցաւ Սթանտարտ Օյլի (Մ. Նահանգներ), որ 230,000 անգլ. ոսկի վճարած է, բացի անցեալ տարուան 53,000 ոսկիի կանխավճարէն : Տարածութիւնն է 89,000 քառ. մղոն : Այս մենաշնորհը մերժուած էր Գերմանիոյ եւ Ճափոնի :

Խափ-ըէ-Մուիճոյի Ա. ցանկը

Ե. Նազարեան, Ա. Պօյաճեան, Ց. Սաեփանեան, Գ. Նալպանտեան, Ց. Աւետքանեան, Ց. Գարակէօղեան, Լ. Գիւլէեան, Ումն 100ական ֆրանք : Ա. Գաբաեան, Մ. Տէիրմէնճեան, Ց. Համբարեան, Վ. Գ., Ս. Պօյաճեան, Ց. Գէ – լէչեան, Գ. Աչկիկեան, Մ. Գասապեան, Գ. Պալապանեան, Ռ. Գուլումճեան, Ց. Զօլաքեան, Գ. Ալէքսանեան, Ե. Իմբատեան, Բ. Գարագաշեան 50ական, գումար՝ 1500 : (Տես «Ցառաջ», 10 օգոստոս) :

Սէնթ Մարկրիտի հանգանակութիւնը (Մարսէյլ)

Կ. Տօնապետեան, Ո. Մերուկեան, Ց. Սաեփանեան, Ց. Նազարէթեան, Ե. Ադամեան, Ց. Մարաշլեան, Ա. Հիւսեան, Ն. Մոմճեան 50ական ֆրանք : Մ. Աաստուրեան, Վ. Վարդապետեան, Ց. Լաֆազանճեան, Պ. Պարոնեան, Ս. Տէր Ցակոբեան, Մ. Մերուկեան 30ական, Մ. Մատոեան, Զ. Նուբեան 25ական, Ե. Կարապետեան, Ա. Մազաքեան, Մ. Պօյաճեան, Գ. Նչանեան, Ց. Փալանճեան, Կ. Անտիկեան 20ական, Գ. Աֆթարեան, Ց. Համամճեան, Մ. Կարա – պետեան 15ական, Ց. Սարեան, Մ. Մարտիրոսեան, Բ. Գալուստեան, Ա. Շամլեան, Ց. Մուլաքեան, Ա. Գումրուեան 10ական, Հ. Ներսէսեան 25, Ց. Էկէքեան, Փ. Գարագաճաքեան, Ա. Ցակոբեան, Գ. Քարակիւլեան, Ա. Ցարութիւնեան, Ս. Տէմուրճեան, Ումն, Ֆ. Ատալեան, Ց. Ցարութիւնեան, Ց. Դաւիթեան, Ա. Կոստանեան, Մ. Ձրքեանեան, Ց. Տէիրմէնճեան, Փ. Գու– դուլիկեան 10ական, Մ. Նաֆարեան 7, Ս. Նազաշեան 8, Գ. Աբէլեան, Ց. Գասէճեան, Պետրոս, Հ. Անուշ, Վ. Պայկարաճեան, Գ. Տաւուդեան, Ք. Փրիմեան, Կ. Հալճամէնեան, Մ. Զէրքէզեան 5ական, Կ. Մանուկեան 4, Ե. Ժամկոչեան, Լ. Համպօեան, Ա. Քէչեաեան, Ց. Զորլիեան, Կ. Ոսկանեան, Տիկին Ն. Պոզոեան, Տիկին Լ. Քիւրտեան, Մ. Վարդանեան, Փ. Սիմոնեան, Գ. Գալուստեան, Գ. Կարապետեան, Ց. Մազաքեան, Կ. Էքմէքճեան, Կ. Ար– թինեան, Ա. Զէքմէմեան 5ական, Ե. Փարիքեան 3, Ա. Փափազեան 2, Ումն 1, Գ. Աւագեան, Ց. Փալանճեան 2ական, Վ. Նաճարեան 4, Փ. Մկրտիչեան 2, Մ. Գասպարեան 2, Ց. Խաչատուրեան 25, գումար 1202 ֆրանք : (Տես «Ցառաջ» 9 օգոստոս, 2 ֆրանքը ծախք հաշուած են) :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Եղիազարեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ազգականներու, բարեկամներու, Համազգայինի կեդր. Վարչութեան, Ք. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, մամուլով, ծաղկեպսակով եւ բարեհաճատակ հաստատութեանց նուիրատուութեամբ յատկութիւն յայտնեցին իրենց հօր եւ եղբօր՝ ՍՏԵՓԱՆ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆի մահուան առթիւ :

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ի պիտութիւն Շաւիլի եւ շրջականերու բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ յաւուրս կիրակի 13 Օգոստ. կիրակի օր, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ խաղողի օրհնութիւն տեղի պիտի ունենայ տեղւոյս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան մէջ, երգեցողութիւնք պիտի կատարուին գպրապետ Պ. Բագոսեանի դեկավարութեամբ եւ տեղական ուժերու մասնակցութեամբ : Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8,30 :

ՏՕՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

Մադրէլ-Փրատոյի Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յաւուրս կիրակի, 13 Օգոստ. Տօն Ս. Աստուածածնի, կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Տ. ՋԳՕՆ ՎՐԴ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ : կը կատարուի խաղողի օրհնութիւն եւ բաշխում : Երգեցողութիւններուն կը մասնակցի դպրախումբի ամբողջական կազմը, դեկավարութեամբ Պ. Յ. Մալաքեանի : Խաղողի նուիրատուներէ կը խնդրուի ղրկել ուղղակի եկեղեցի :

Հ. Մ. Ը. Մ.

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇՐՋ. ՊԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎ

Սկաուտներու ազգ. ընդհ. պետ Գրիգոր Ցակոբեանի առաջարկութիւնը շրջանի բոլոր խումբերու կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուած ըլլալով, պատգամաւորական ժողովը տեղի կ'ունենայ յաւուրս կիրակի 13 Օգոստոսին բանակումի վայրը St. Theoffrey (Isère)՝ Սկաուտական շրջ. Գործ. Մարմին

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սգաւոր Պաղէճեաններ, Առաքազարեցկ, Քէֆալօնիայէն (Յունաստան) եգիպտոս փոխադրուած է, Ներքին-Ըրլիֆի ըրքանցէն, յուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Տիկ. Սիրանուշ Տէրէպաշեանի (ծնեալ Սարգիսեան), 24 rue 14 Cantons, Valance, (Drôme), France.

Կը խնդրուի եգիպտահայ թերթերէն արտատպել :

Le Gerant : H. STEPHAN
Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme .. Paris (13)

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԷՅԼ.— «Վարանդեանի ընկերները իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկեր Գ. Կոփոյեանի եւ իր պարագաններուն փոթորիկն Շուարճ Կոփոցեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Փարիզի Սեփաստիոյ Նահանգ. Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի կ'ունենայ 13 Օգ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Խրիմեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս : Օրակարգ՝ երկու սաներու որդեդրութիւն Մուրատեան վարժարանի մէջ :

Ց. Ֆ. ՄԱԶի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամներ ու հիները 11 Օգոստոս, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Հայ Ակումբին մէջ : Կարեւոր օրակարգ :

Radio-Paris կայանէն կիրակի, 13 Օգոստ. ժամը 13,30ին կ'երգեցնէ Ա. Պարթեւեանի գործերէն մէկ քանին, Ա. Զօպանեանի խօսքերուն վրայ (Ֆրանսերէն լեզուով), Օփերա Գօմիքի ականաւոր երգչուհի Տիկին Տէվա Տասսիի կողմէ :

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

	5 Օգոստ.	9 Օգոստ.
Յուժեռ, Տէր.		95
Նիս, Վ. Գ.		80
Մէն Տըրնի, Ն. Թ.		75
Քլիշի, Դալ.		40
Քրէփիէօ. Տիկ. Շ.		40
Թուլոն, Մ. Գ.		40
Լը Ման, Դ. Զ.		75
Փարիզ, (19), Տիկ. Ս.		75
Շանպեռի, Ս. Գ.		150
Մարսէյլ, Տքթ. Շ.		225
Անթիէռ, Տիկ. Ա. Շ.		75
Պուքրէշ, Ե. Մ.		235
Պէլֆոռ, Գալ.		200
Պուքրէշ, Գ. Գ.		235

Պայր. Երեք. հրատարակած ենք Օգոստ. 8ի թիւին մէջ :

PARIS-MONDIAL

11 Օգոստոս, երեկոյեան ժամը 7,45—8, արաբական քաժանին մէջ, (կարճ ալիք 25 մէթր 24 կամ 41 մէթր 25), պիտի նուագեն Պ. Նաճար (դաշնակ), Պ. Բենօ (մբոինկ եւ դափ), Պ. Արզար (քառ եւ դափ) :

La Cérémonie de «La Flamme» sous l'Arc de Triomphe

Ֆրանսական բանակի հայ նախկին կամաւորներու Միութիւնը պատրաստած է Ազգային Հերոսներու Յիշատակի Բոլոր Ժամանակներու Անծանօթ Զինուորի յիշատակի Շաբաթ օր, Օգոստոս 12ին, իրիկուան ժամը 6,30ին : Սոյն արարողութիւնը վերապահուած է միայն նախկին ռազմիկներու Միութիւններուն, կը կատարուի ամէն օր, եւ մասնաւոր վայելով միայն շաբաթ օրերը, պիտի կանուխ ազատի ամէն նուագախումբի մը ընկերակցութեամբ : Այս առթիւ վարչութիւնը հրաւիրէ հայ. միութիւնները եւ հայ երիտասարդաց միութիւնը բերելու իրենց յարգանքի բաժինը, մխանալով թափորին որ պիտի կազմուի ժամը 6ին Av. Georges V թիւ 51—53ին առջեւ : կը խնդրուի հետեւիլ կարգադիր ընկերներու հրահանգներուն, թափորը կը մեկնի ժամը 6,10, ճիշդ ճամբան քայլով : Յիշկիները պէտք է ներկայանան ուզուակի Ցաղթական Կամարին առջեւ :

Դաշտագնացութիւն դէպի St. Peray (ՍԷՆ ԲԷՐ)

կազմակերպուած Վալանսի «Սիամանթօ» գրադարանի վարչութեան կողմէ

13 Օգոստոս, կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն

Նուագ, պար, ճոխ պիւֆէ եւ զովացուցիչ ըմպելիներ

ՀԱՃԱԼԻ ԺԱՄԱՑԱԾ — Հարկաւոր է քարտի կամ նամակով երաշխաւորուիլ

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940 «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ :

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց պահանջքները : Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր :

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries, Marseille, France.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՍԱՆԵՐԸ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐՈՒ

Նուիրուած Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆԻ, իր լուսանկարով

ցառաջաբաններ գրեց Շ. ՆԱՐՈՒՇԱՆ

Լուսանկարներով եւ կենսագրական ծանօթութիւններով 150 էջ

Կը ժանեակդին՝ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ, ԾԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՆԱՋԱՐԻ, Ա. ՏԵՍՈՒՄԵՆՑ, ՀԵՐՄԻՆԷ, ՋԱՐՄԷՆ ՇԻՆԱԿԱՆ, ԿԱՐՕ ՄԱՀԻԹԱՐ, ԾԱՂԻԿ ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ, ԼԵՒՈՆ ԳԱԼՈՒՍԻ, ՄԱՄԲՐԷ ՏԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ :

Գինն 10 ֆր.

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԻ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ

14 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20 :

Աւտոտներէն ժամադրութեամբ :

ՅԱԿՈԲ ՉԱՔՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, **Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55**

Ո ՏԸ ՔՈԼՈՆԸԼ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՀԱՒՈՒՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թուրա Քառքիէ, Պանմառշէ, Բրէնթ-ան, Կալքի Լաֆայէթ վաճառատուներէն եւ 42 Bld. de Strasbourg :

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ լիտրը՝ 40, ¼ լիտրը՝ 25 եւ 1/8 լիտրը՝ 15 ֆր. :

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES հիմնուած 1869

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք՝ գոճարիզէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասնաւորներ Էլն. : Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոճարիզէններու : կը գնենք՝ ըլլան թղթի, ոսկի, արծաթ եւ գոճարիզէններ՝ նպաստաւոր գիներով :

Մի մասնաւոր որ վաստակելիութեամբ գնուած ոսկեղէն ու գոճարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը :

Յաւատներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտութեամբ :

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՕՒՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՖԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼԻՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Բրաքայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ձեռնափեղկներ, թրիքոներ եւայլն, ամենաժամ գիներով : կը ստանձնենք նաեւ յանախորդներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը : Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշները եւ մանրամասնութիւններ :

կ'ուղարկենք դիւրատար (portatif) Underwood մեքենաներ : Ռուսական տառերով, ամենաժամ գիներով :

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77

ՇԱԼՈՒԻ Է առողջական պատճառաւ Քաֆէի մէջ Boulevard Carnot-ի վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ քանջարեղէնի բանուկ խանութ մը : Ապահով գործ : Մանրամասնութեանց համար դիմել **Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).**

ՎԱՐԺՈՒԻ Է եւ անմիջապէս յանձնելի, շատ նպաստաւոր պայմաններով Մոնմորանսիի քարձունքը, գեղատեսիլ եւ օդասուն յարկաբաժին մը՝ երեք սենեակ, խոհանոց, w. c. Լուրջ կազ, էլեքտրականութիւն : Դիմել՝ Agence Moderne, Place de Cérisier 69 թիւ օթօպիւսի վերջաւորութեան, Montmorency (S. et O.) :

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ — ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ ԵՒԱՄՍԵԱԿ

Թրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իռլանդա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ամերիկ երկիրները	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ 12 ՕԳՈՍՏՈՍ SAMEDI 12 Août 1939

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4116

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ԳԱԼԱ՛Ր ՄՆԱՆ ՁԵՐ ՁԵՒԵՐԸ

Որո՞ւ բերնէն պիտի չթուէր այս կանչը, եթէ կարդար «Ճառաջ»ի խմբագրութեան ուղղուած նամակները, կամ տեսնէր խմբագրատան մէջ պարզուած ամենօրեայ տեսարանը, հանգանակութեան առթիւ :

Շարժումը այնքան վարակիչ հանգամանք ստացած է որ, չարտերը, միութիւն թէ անհատ, անհրաժեշտ կը գտնեն իրենց կարծիքին կոչերը ուղղել, որպէս զի ոչ մէկը դուրս մնայ: Որպէս զի բոլորն ալ յիշեն իրենց պարտականութիւնը՝ նոր արտագաղթին առթիւ:

Եւ այս՝ ոչ միայն Փարիզի, այլեւ գաւառի մէջ: Ամէնէն բանուկ պողոտաներէն եւ չէն չըլլաններէն մինչեւ հեռաւոր համրանքը:

Երեւոյթը աւելի կազդուրիչ կը դառնայ, երբ ըսենք թէ արձակուրդի չըլլան է, եւ չատեր օգտակոխութեան գացած են, դէպի լեռ կամ դէպի ծով :

Ահա Մէօտոնը՝— Փարիզի մէկ արուարձանը որուն անունը հազիւ քանի մը անգամ կը յիշուի թերթերու մէջ:

Այս յիսուն անուոր գաղութին երիտասարդները ձեռք ձեռքի տալով, դիշերը ցերեկին խառնած, 2100 ֆրանքի գումար մը կը հաւաքեն եւ կը յանձնեն «Ճառաջ»ի: Ամիսներ առաջ ալ, այս նոյն գաղութէն 650 ֆրանք հաւաքեր էին, հայանպաստ գիրքեր նուիրելու համար քաղաքապետարանի մատենադարանին: Դեռ չենք խօսիր անհատական օգնութեանց մասին:

Ահա ուրիշ համեստ եւ փոքրաթիւ գաղութ մը, Պիյեանիուռ, նոյնպէս 50 - 55 տուն, չափչափիկ մեծամասնութեամբ աշխատաւորներ: Կուսակցական թէ անկուսակցական անմիջապէս գործի կը ձեռնարկեն, առանց երկար բարակ ժողովներ գումարելու, եւ կը հաւաքեն 1840 ֆրանք, անձամբ յանձնելով խմբագրութեան :

Ահա Փարիզի Հայ Շարժամարներու (չոֆէօր) Միութիւնը : Անբաւական համարելով իրենց առաջին վճարումը, 500 ֆրանք, հանգանակութեան կը ձեռնարկեն եւ կը յանձնեն 825 ֆրանք եւս, սրտառուչ նամակի մը հետ :

(Այս առթիւ ըսենք թէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի հայ չարժամարներն ալ եղբայրական համերաշխութեան ազանչելի օրինակներ տուին, սիրայօժար ստանձնելով տարագիրներու փոխադրութիւնը, եւ իրրեւ գին պահանջելով միայն վառելանիւթի ծախքը):

Դեռ յիշէ՞նք Ալֆորվիլը, Սարսելը եւ Առնուվիլը (Փարիզ), կամ Սէն ժէռմէն ու Պուլվառ Օստօն (Մարսէյլ), որոնց կապոյտ Ֆորի մասնաճիւղերը 500ական ֆրանք վճարեցին առաջին առթիւ, կամ Լիոնի «Զափահասները», որոնք 1500 ֆր. հաւաքած են արդէն միայն իրենց չըլլանակին մէջ եւն. :

Ցառկանչական երեւոյթ մը եւս, այս առթիւ :

Առնուվիլի հանգանակիչ յանձնախումբին անդամները իրենց գումարը խմբագրութեան յանձնած ատեն, խնդրեցին որ անպատճառ պահենք ցանկին գլուխը գրուած բացատրութիւն մը,— «Հայ լուսաւորչական հայրենակիցները իրենց օգնութիւնը կը բերեն » եւայլն :

Հարցումներ ուղղելով, տեղեկացանք թէ երբեք միտք չունին դատանքի խնդիր յարուցանելու, այլ պարզապէս կ'ուզեն պատգամ մը յիշեցնել,— գիւղին հայ հոմէական հայրենակիցներն ալ առանձին հանգանակութիւն պիտի կատարեն :

Ամինեռնի մէջ, համեստ աշխատաւոր մը ճամբան «Ճառաջ»ի խմբագրին հանդիպելով, հարիւր ֆրանք կը յանձնէ, «օրինակ հանդիսանալու համար աւելի բախտաւորներու »:

Եւ այսպէս բազմաթիւ օրինակներ՝ ինքնաբուխ եղբայրասիրութեան եւ պարտաճանաչութեան :

Այս ազօտ պատկերն անգամ չ՞պացուցաներ թէ Մուսա Լերան հերոսական յիշատակը կամ հազարաւորատարագիրներուն թշուառութիւնը իսկապէս խոր տպաւորութիւն գործած է նոյն ճամբաներէն անցած բազմութեանց վրայ :

Ընկերային համերաշխութեան այս կենդանի չարժանկարը միեւնոյն ատեն արտայայտութիւնը չէ՞ գիտակցութեան եւ ինքնահաւատութեան, որուն այնքան պէտք ունինք ամէն տագնապի առեն: Մանաւանդ այս օրերուն:

Այս լուսաւոր պատկերին դով, աչքի կը զարնէ թեթեւ ստուերմը: Թերեւս պատահական :

Հայր. Միութիւնները, որոնք ամէնէն առաջ չարժելու պարտականութիւնն ունէին, դեռ կը յամենան: Դեռ չատ քիչ անուններ արձանագրուած են: Իսկ ամէնէն ուշագրաւը,— տակաւին չարժում չի տեսնուիր մասնաւորապէս այն Հայրենակցական կամ Վերաչինաց Միութիւններուն մէջ, որոնք պատրաստ գումարներ ունին :

Անշուշտ մեր գործը չէ հաչիւ պահանջել այդ կարգի Միութիւններէ: Բայց, կը կարծէք թէ հասարակութիւնը իրաւունք ունի գիտնալու անոնց դիրքը՝ հայկական այս նոր տագնապին առթիւ :

Ո՞ր օրուան համար են, վերջապէս, այն աւանդ գումարները— յաճախ անհատներու վստահուած— երբ Հ. Բ. Ը. Միութիւնն անդամ գաղութներու վրայ կը ծախսէ Հայաստանի յատկացուած վարկերը :

Այս փակագիծէն դուրս, կ'ուզէինք անգամ մը եւս չնորհաւորել մեր գաղութին եղբայրական աջակցութեան թռիչքը :

Դալա՞ր մնան ձեր ձեռքերը, սիրելի աշխատաւորներ եւ հայրենակիցներ, որ ճակատի քրտինքով ձեր սեփական բոյնը չինած, ձեր կարելին կը տրամադրէք, ուրիշներու քանդուած բոյներն ալ վերաչինելու համար :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲԱՐԻ ԼՈՒՐ ՄԸ ՔԷՍԱՊԷն

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ ՍՐԲԱԳՐՈՒԵՑԱԻ Ի ՆՊԱՍՏ ՍՈՒՐԻՈՑ

Վերջին թղթակիրներով հասած «Ազդակ»ը (4 օգոստոս) կը հաղորդէ հետեւեալ մանրամասնութիւնները :—

Շաբաթէ մը ի վեր դադրած էին սահմանագծումի յանձնախումբերուն աշխատանքները, Քէսապի սահմանին չուրջ տեղւոյն ստեղծուած տարակարծութեան պատճառաւ: Թրքական յանձնախումբին նախագահը նոյնիսկ մեկնած էր Անգարա, հարկ եղած հրահանգները առնելու համար իր կառավարութենէն:

Շատ ստոյգ եւ արժանահաւատ աղբիւրէ մը տեղեկացայ թէ լուծուած է վէճը ի նպաստ Սուրիոյ: Քէսապի սահմանը մէկ բիլոմեթր պիտի երկարի դէպի Օրտու, մեղմացնելով այն տագնապը որ կը տեղծուէր Քէսապցիներու պատկանող հողերուն մեծ մասը ձգելով թրքական սահմանին ներս:

Օգոստոս 1ին, Քէսապի Հայերը ընդունելութեան մը կազմակերպած էին ի պատիւ Լաթաքիոյ պատուիրակին, տեղեկատու դիւանններու պետերուն եւ ուրիշ բարձրաստիճան Ֆրանսացիներու: Վեց ինքնաշարժներով Լաթաքիայէն Քէսապ գացին հրաւիրեալները եւ հոն արժանացան արտակարգ ընդունելութեան եւ բոլորն ալ վերադարձան չատ գոհ տպաւորութիւններով :

*** Նպաստի յանձնախումբը կը չարունակէ օդնել Պասխի 550 ձէպէլ Մուսացի աղքատ գաղթականներուն, հոգալով անոնց սնունդը: Իսկ Լաթաքիոյ մայրանոցը կանոնաւոր կերպով կը չարունակէ իր գործը: Այժմ 9 հիւանդներ կը խնամուին հոն եւ տեղի ունեցած է 7 ծննդաբերութիւն :

Տէր եւ Տիկին Փորթուգալեաններ Մնուֆէ եկած էին տեսակցելու համար Տօքթ. Շրվալիէի հետ : Անկէ վերադարձին անոնք Պասխ գացին, մօտէն հետեւքերքրուելու համար գաղթականներու վիճակով: Առողջապահական գործերուն համար դաղթականներու վիճակով: Առողջապահական գործերուն համար դաղթականներու վիճակով: Առողջապահական գործերուն համար դ

ՎՂՎՀՏՑՉՑՇՑՄՈՏ ՅԱՅԵՑ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՊ)

ՊԵՐՃ ՏՈՒՆՑՈՒՄՈՎ

Ի ուրախություն ամենքի, ես ողջ էի։ Ես ողջ էի, ինչպես ողջ էին նաև Ռուբենը, Ռուբենի կինը, Ռուբենի մայրը, Ռուբենի քույրը, Ռուբենի հարսը, Ռուբենի աներոջ ընտանիքը, Ռուբենի կնոջ հորեղբայրը, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կինը, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կնոջ քրոջ ամուսինը, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կնոջ քրոջ ամուսնու քեռին, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կնոջ քրոջ ամուսնու քեռու կինը, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կնոջ քրոջ ամուսնու քեռու կնոջ քրոջ ամուսինը, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կնոջ քրոջ ամուսնու քեռու կնոջ քրոջ ամուսնու քեռին, Ռուբենի կնոջ հորեղբոր կնոջ քրոջ ամուսնու քեռու կնոջ քրոջ ամուսնու քեռու կ

ԽՂՃԱՅԻՆ ԵՐԵՔ

Հրատար. Ս. Զ. Ա.

— Ի՞նչ ասես թող եղ, միայն տուր ինձ ասելու, թե ինչո՞ւ համար ես եկել։ Ասա՛, ասա՛ ինձ, ես ամեն բան կանեմ քեզ համար։ Ինչո՞ւ համար ես եկել։ Ես ոչ մի բան չեմ հասկանում։ Ինչո՞ւ համար ես եկել։ Ասա՛ ինձ

ՏԱՆՑԻԿԻ ՇՐՋԱՆԱՊԵՏԻՆ ՀԱՌԸ

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻ՞Ն

Տանցիկի կուսակցական շրջանապետը, Ֆոըսթէր, կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ այդ երկրամասի կցման մասին, առանց թուական որոշելու: Գերմանիոյ անթեւի բոլոր կայծերը կը բռնէին, այս առթիւ: Միեւնոյն ատեն հաղորդուեցաւ թէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարները տեսակցութիւն մը պիտի ունենան, քննելու համար իրենց միացեալ քաղաքականութիւնը: Կարծողներ կան թէ այս հանդիպումը պիտի ծառայէ տեսակցութիւնը: Կարծողներ կան թէ այս հանդիպումը պիտի ծառայէ տեսակցութիւն մը սարքելու Հիթլէրի եւ Մուսոլինիի միջեւ:

Շրջանապետին ճառը անուղղակի պատասխան մըն էր լեհական մամուլի յարձակումներուն: Հեռագիրները կ'ըսեն թէ խօսած ատեն Տանցիկի ունկնդիրները կ'աղաղակէին,– «Մենք կ'ուզենք Գերմանացի ըլլալ»: Պ. Ֆոըսթէր ճաղկելով լեհական մամուլին «անպատիւ սպառնալիքները», չէշտեց թէ անոնց նպատակն է պատերազմ յարուցանել, պաշօնական շրջանակներու մեղսակցութեամբ: «Լեհաստան ամէն բան կ'ընէ սաստկացնելու համար տեղւոյթը: Գերմանիոյ դէմ: Մենք վստահ ենք թէ Առաջնորդը պատեհ ժամուն պիտի ընէ ինչ որ արդար է ընել: Թող Լեհաստան իմանայ –

1.— Պատերազմի սպառնալիքները, որքան ալ զրդռիչ ըլլան, որ եւ է վախ չեն պատճառեր մեզի եւ Տանցիկի:

2.— Մենք, ազգային ընկերվարականներ, պիտի հակենք որ Տանցիկի ժողուրդը չկորսնցնէ իր պաղարիւնը այս լարուած շրջանին մէջ: Տանցիկի ժողուրդը վստահութիւն ունի իր վարիչներուն վրայ եւ գիտէ որ անոնք անհրաժեշտ միջոցները ձեռք պիտի առնեն, երբ վայրկեանը հասնի:

3.— Մենք վերջին չարաբաստիկներու միջոցին ամէն բան ըրինք, եւ մղելու համար ամէն յարձակում եւ բռնութիւն:

4.— Լեհաստան պէտք է գիտնայ թէ Տանցիկ մինակ չէ, լքուած չէ այս հողին վրայ, այլ Մեծն Գերմանիան, մեր մայր հայրենիքը եւ մեր Առաջնորդը՝ Ատոլֆ Հիթլէր վճռած են ամէն վայրկեան եւ մղել որ եւ է յարձակում Լեհերու կողմէ: Եւրոպայի բոլոր պետութիւններէն միայն Լեհաստանն է որ իւր յարաբերութիւններ չունի իր հարեւաններուն, եւ մանաւորապէս իր երկու մեծ դրացիներուն, Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ հետ»:

Բանախօսը յետոյ յուզեց Լեհաստանի ազգային փոքրամասնութեանց խնդիրը եւ գտատպարեց «Վերապրյի ոճիրը» Տանցիկի մասին, վկայութեան կանչելով անգլիացի եւ ֆրանսացի քաղաքագէտներ: Ցետոյ նորէն յարձակելով Լեհաստանի վրայ, ըսաւ թէ ան չարունակ սպառազինութիւններ կը կատարէ եւ վճռացուցած է Տանցիկի նաւահանգիստին տնտեսութիւնը: «Անգլիոյ համար Տանցիկի խնդիրը իր մէկ ինուորին ոսկորը չարժեր: Զըրչիլ 1932ին կը յայտարարէր որ եթէ անգլիական կառավարութիւնը կ'ուզէ բան մը ընել Եւրոպայի խաղաղութեան համար, պէտք է ջանայ լուծել Տանցիկի եւ Նըրբանցքի խնդիրները: Ֆրանսա երբեք թոյլ պիտի չտար որ նրբանցք մը հաստատուէր Նանսիէն Հաւր»:

Եզրակացնելով, շրջանապետը յայտարարեց թէ «մօտ է ազատութեան ժամը, այսինքն Տանցիկի միացումը գերմանական պետութեան»: Այս առթիւ փառաբանեց Առաջնորդը եւ կարգաց հետեւեալ հեռագիրը, որ ուղղուած էր անոր:

— «Տասը հազար Տանցիկցիներ ժողով գումարեցին, բողոքելու համար ամբաստանութեան ազատնալիքներու դէմ որոնց մասին կը խօսի լեհական մամուլը: Այս առթիւ սիրով ձեզի կ'ուղղեն իրենց աչքերը եւ ձեզ կը նկատեն իրենց Առաջնորդը, ամենայն վստահութեամբ»:

**** Իրագեկներու կարծիքով, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարներուն տեսակցութիւնը, որ տեղի կ'ունենայ Սալցպուրկի մէջ (Աւստրիա), պիտի ծառայէ մէկին ճամբայ մը գտնելու եւ նոր բանաձեւ մը ներկայացնելու ժողովրդավար պետութեանց:*

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒՆԵՐ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒԻ ՍԻՋԵԻ

Արաբական թերթերը կը գրեն, լուրը առնելով Անգարայէն (3 օգոստ.).— Առնուած լուրի մը համաձայն, Թրքական ուժեր յաջողեցան ամբողջապէս պաշարել երկնակայ ապստամբ Քիւրտերը: Անցած չարաթ արդէն պաշարուած էր Հայոտարանլը ցեղախումբը:

Պաշարուած ապստամբները փորձեցին ճեղքել պաշարման օղակը, սակայն բուռն բախում ունեցան յատկապահ հեծելազունդի մը հետ, որ ստիպեց ապստամբները փախչիլ դէպի լեռները: Թրքական կարեւոր ուժեր հասնելով ապստամբները վտարեցին Քիւրտերու հետ: Օգնական մասնակցեցան կռիւներուն մէկ քանի կռիւ մը ունեցան Քիւրտերու հետ: Օգնականները մասնակցեցան կռիւներուն: Ի վերջոյ ապստամբները պարտուեցան եւ բնաջնջուեցան:

Այս ապստամբ Քիւրտերը տարիներէ ի վեր խռովարարութիւններ կը սարքէին եւ դժուարութիւններ կը պատճառէին կառավարութեան:

Քիւրտերը, վերջին բախումներու միջոցին, ունեցած են 200 մեռեալ: 10 գրգռիչ պարագուխներ ալ կախաղան հանուած են:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՌՈՄԷն արտասքուեցաւ Եռնայթըտ Փրէսի Թղթակիցը, Մուսոլինիի անձնական հրամանով: Միայն քանի մը ժամ միջոց տրուեցաւ, հեռանալու համար: Պատճառը այն է որ Թղթակիցը հեռագրած էր թէ Մուսոլինի հիւանդ է:

ՍՊԱՆԻՈՑ նոր գահլիճը կազմուեցաւ նախագահութեամբ գօր. Ֆրանքոյի եւ մասնակցութեամբ 12 անդամներու: Ջօրավարը որոշած է հզօր բանակ մը, նաւատորմիղ մը եւ օդատորմիղ մը հաստատել Սպանիոյ մէջ: Իրմէ վերջ ամէնէն գօրաւոր հեղինակութիւնն է Սէրրանօ Սունէր, ներքին նախարարը, ջերմ կուսակից Առանցքին քաղաքականութեան:

ՖՐԱՆՍԱԶԻ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ արտաքին նախարարներուն միջեւ նամակներ փոխանակուած են Տանցիկի մասին, կը զրէին կարգ մը թերթեր: Կիսապաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ յուլիս 1ին պ. Ժոռժ Պոնէ ունկնդրութեան ընդունելով գերմանական դեսպանը, անոր հաղորդեց Ֆրանսայի տեսակէտը Տանցիկի մասին: Գերմանիոյ արտաքին նախարարն ալ պատասխանեց, պարզելով գերմանական տեսակէտը: Դեսպանին վերջին այցելութիւնը կապ չունի այս հարցին հետ:

ՄՕՏ 2000 քաղաքացիներ, մեծ մասով Հունգարներ, զրկուեցան ռումանական հպատակութենէ, երկրէն փախած ըլլալով:

ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ սահմանուեցաւ Իտալիոյ մէջ, բոլոր անոնց դէմ որ երկրէն դրամ կը փախցնեն օտարներու մեղսակցութեամբ: Միեւնոյն ատեն պիտի դրաւեն դատապարտեալներուն տասցուածքը:

ՑՈՒՆՈՍԱՏԱՆԷն կը հեռագրեն թէ կիլիատեան կղզիներէն մէկը անհետացած է երկրաշարժի մը հետեւանքով: Կղզին ամայի էր:

ՈՒԹ ԱՄԻՍ բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, Նանսիի մէջ, աւերածու մը, Մուժնէլ Էրնէսթ, 40 տարեկան, որ ոչ միայն փորձած էր պղծել իր 16 տարեկան աղջիկը, այլեւ թոյլ կուտար որ ուրիշ 46 տարեկան հրէշ մըն եւս լկէ զայն: Այս վերջինն ալ դատապարտուեցաւ երեք ամիս բանտարկութեան:

28 ՏԱՐԵԿԱՆ ԹՐՔՈՒՀԻ ՄԸ չորս մանչ զաւակ մէկէն ծնաւ Անատոլուի մէկ գիւղին մէջ: Չորս զաւակներն ալ քաջառողջ են:

ՆԵՂՈՍԸ չափազանց իջած է, ինչ որ չէր տեսնուած 50 տարիէ ի վեր: Բամպակի հունձքը մեծապէս պիտի տուժէ ջուրի պակասէն:

Տարեվի հանգանակութիւնը (Ա. ցանկ)

Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղ 200 ֆրանք, Ազատականեան եղբարք (Լիփինէ) 100, Ս. Պետիկեան (Լիփինէ) 100, Մ. Պօղոսեան, Տիկին Ե. Պօղոսեան, Կ. Երանեան, Ա. Մկրտիչեան, Մ. Գրիգորեան, Սարգիսեան եղբարք (Փիէրֆիտ), Գ. Ալէքսանեան (Փարիզ), Ս. Աճեմեան, Ղ. Ներկարարեան, Ա. Փանոսեան, Տէր Ալէքսանեան (Փարիզ), Ս. Աճեմեան, Ղ. Ներկարարեան, Ա. Փանոսեան, Տէր Ցարութիւնեան եղբարք (Լիփինէ) 50ական Ֆրանք, Ք. Սերոբեան 30, Կ. Ա. – Ցարութիւնեան եղբարք (Լիփինէ) 50ական Ֆրանք, Ք. Սերոբեան 30, Կ. Ա. – Բեկեան, Ս. Պարսիկեան, Օ. Խանպիկեան, Ց. Շաքարեան, Ա. Թիւրապեան, 25ական, Արմէն եւ Արայ Ներսէսեան, Ա. Վարդանեան, Վ. Նահապետեան, Ց. Երանեան, Ց. Թոխալեան, Թ. Նագաչեան (Կոնէա), Օ. Կարապետեան, Փ. Անդրանիկեան, Գ. Շոլտուրեան, Լ. Գանթարճեան, Ա. Ադեմեան, Ժ. Տալկալեան, Տիկին Ադատիկեան (Լիփինէ) 20ական, Ն. Ալատինեան, Գ. Կիւմիւչեանտագեան, Տիկին Ա. Դաւիթեան, Տիկին Լ. Սէմէրճեան, Տիկին Լ. Գամիւչեանտագեան, Տիկին Ա. Դաւիթեան, Տիկին Լ. Սէմէրճեան, Տիկին Լ. Գամիւչեան 15ական, Թ. Ճիհանեան 12, Խ. Աատուրեան, Բ. Գումրուլեանց, Կ. Վարդերեսեան, Փ. Ցովհաննէսեան, Տիկին Մ. Սիմիթեան, Ց. Մնացականեան, Մ. Բարունակեան, Ս. Տէրտէրեան, Ա. Մանուկեան, Կ. Գասպարեան (Կրոլէ), Տիկին Զ. Պալայեան, Տիկին Արթիւեան, Լ. Տապաղեան, Վ. Ճիհանեան, Ա. Տուրզուեթեան (Փարիզ), Գ. Տէր Վարդանեան, Պօղոսեան ընտանիք (Լիփինէ), Տիկին Պէկեան (Լիփինէ) 10ական, Պ. Առաքելեան, Տիկին Տիրուհի Թաճեան, Ն. Գոչեան, Ժ. Աւետիսեան, Հ. Զօրեան, Մ. Մաճառեան, Բ. Պապլարեան, Ա. Վարդանեան, Տիկին Մ. Մինասեան, Մ. Քրպաչեան, Փորթուգալեան (Լիփինէ), Գ. Վարդանեան 5ական, Տիկին Ն. Խաչատուրեան 3, Տիկին Ս. Առաքելեան 2.50, Կ. Երամեան 2, Տիկին Ադաւնի Պետրոսեան 2 Ֆրանք, գումար՝ 1701.50: Փոխադրութեան ծախք 9.95 : (Տես «Ճառագ» 11 օգոստոս):

Տհսիի հանգանակութիւնը (Ա. ցանկ)

Սեբաստիոյ Հայր. Միութիւն 500, Հ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղ 200, Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու Միութիւն 200, Սարգիս Առաքելեան, Խորէն Գարագէօզեան, Տիգրան Տէյիրմէնճեան 100ական, Նշան Պետուրեան, Գեհան Հիւսեան, Թորոս Հերոյեան, Յարութիւն Մուրատեան, Խորէն Փափազեան, Անդրանիկ Գապաջճեան Կ. Գօբօեան, Պօյաճեան բնտանիք. Տ. Մուրատեան, Ռուբ. Բ. Փափազեան, Յ. Պոստանեան 50ական, Ա. Հաճի Տօնիկեան, Յ. Զաթալեան, Օ. Իսրայէլեան 30ական, Լ. Աատուրեան, Ն. Էլքէչկեան, Դերտեան Գոչարեան, Վ. Յակոբեան, Հ. Օհանէսեան, Թ. Շատեա, Յ. Զաքարեան, Յ. Յակոբեան, Ա. Շաքարեան 25ական, Փ. Սարգիսեան, Յ. Մօ, Թիեան, Յ. Քաթիպեան, Ց. Ալգեան, Ա. Յակոբեան, Պ. Յովհաննէսեան, Ս. Բարսեղեան, Փ. Մանուկեան, Պ. Տէր Պօղոսեան, Յ. Նաւօեան, Յ. Շահգատեան, Խ. Վարդապետեան, Գ. Գալուստեան, Ն. Ոսկիկեան, Հ. Աւետիսեան, Ս. Սալապաշեան, Կ. Ժամկոչեան 20ական, Բ. Ալթունեան, Գ. Զաքարեան, Զ. Պասմաճեան, Տ. Մանուկեան, Ռ. Կիւճօեան 15ական, Ս. Դալաճեան, Ն. Շիրինեան, Խ. Փաշաճիկեան, Ա. Միքայէլեան, Թ. Յարութիւնեան, Յ. Քէշիշեան, Թ. Տէր Թորոսեան, Ն. Թուխալեան, Ոմն, Ս. Մաթիկեան, Տ. Ճէլէօեան, Կ. Տէր Պօղոսեան, Ս. Խարապեան, Ա. Յակոբեան, Տիկ. Ս. Իսրայէլեան, Ա. Քէշիշեան, Յ. Գարաեան, Հ. Բաղտիկեան, Ա. Աբրահամեան, Ք. Ալթունեան, Ա. Գատէմեան, Հ. Ճօրճալեան, Յ. Տէր Թորոսեան, Խ. Մանուկեան, Մ. Քէշիշեան, Ա. Ջաուիկեան, Ա. Պօղոսլեան, Ա. Խորէնեան, Տիկ. Օհանեան, Յ. Մկրտիչեան, Ն. Ղազարեան, Ա. Մքքաչէլեան 10ական, Պ. Տէր Թորոսեան, Տիկ. Գալուստեան, Խ. Ալիքեան, Յ. Գասպարեան, Թ. Կիրակոսեան, Հաճի Գուլումճեան, Օ. Պօղոսեան, Ոմն, Ս Քէօլէկեան, Ղ. Մարկոսեան 3ական, Տիկ. Գօլօտեան 4, Հ. Զաքարեան 3, Հ. Գալօեան, Գ. Աբրահամեան, Ս. Մարկոսեան 2ական, Մարթիկ Տէր Մահականի ամուսնութեան առթիւ Օր. Մ. Պամճաճեան եւ Ն. Տիւլկերեանէ 100 Ընդհ. գումար 3013: (Տես յառաջ 10 Օգոստոս): Հանգանակութիւնը կը շարունակուի:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6 chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865.

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ի դիտութիւն Շաւիղի եւ շրջականերու բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ յառաջիկայ 13 Օգոստ. Կիրակի օր, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ խաղողի օրհնութիւն տեղի պիտի ունենայ տեղւոյս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ ժառանգ մէջ: Երգեցողութիւնք պիտի կատարուին փայտպետ Պ. Բագոսեանի ղեկավարութեամբ եւ տեղական ուժերու մասնակցութեամբ: Սկիզբ ժամեգուլեան ժամը 8,30:

ՏՕՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՆԻ

Մարսէյլ-Փռոմոյի Մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ Կիրակի, 13 Օգոստ. Տօն Ս. Աստուածածնի, կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Տ. ՋՈՀ ՎՐԴ. ՏԻՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ, կը կատարուի խաղողի օրհնութիւն եւ բաշխում: Երգեցողութիւններուն կը մասնակցի դպրախումբի ամբողջական կազմը, ղեկավարութեամբ Պ. Յ. Մալաքեանի: Խաղողի նուիրատուներէ կը խնդրուի ղրկել ուղղակի եկեղեցի:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Սեբաստիոյ Նահանգ. Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի կ'ունենայ 13 Օգ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Արխեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆենս: Օրակարգ երկու սահնեցու որոշութիւն Մուրատեան վարժարանի մէջ:

Հ. Մ. Ը. Մ.

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇՐՋ. ՊԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎ

Սկաուտներու ազգ. քնդհ. պետ Գրիգոր Յակոբեանի առաջարկութիւնը շրջանի բոլոր խումբերու կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուած ըլլալով, պատգամաւորական ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ 13 Օգոստոսին բանակումի վայրը St. Theoffrey (Isère):

Սկաուտական շրջ. գործ. Մարմին

ՉԵՐ ԲԱՂՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԸ ԴՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք խոսի հայ

լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսնացողներու, ախրանտիամանի: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme .. Paris (13)

La Cérémonie de «La Flamme» sous l'Arc de Triomphe

Ֆրանսական բանակի հայ նախկին կամաւորներու Միութիւնը պատիւը պիտի ունենայ հրաւիրելու Անձանօթ Զինուորի յիշատակի բոցը այս Շաբաթ օր, Օգոստոս 12ին, իրիկուան ժամը 6,30ին: Այդ արարողութիւնը վերապահուած է միայն նախկին ռազմիկներու միութիւններուն, կը կատարուի ամէն օր, եւ մասնաւոր փայլով միայն շաբաթ օրեր, զինուորական նուագախումբի մը ընկերակցութեամբ: Այս առթիւ վարչութիւնը կ'հրաւիրէ հայկ. միութիւնները եւ հայ երիտասարդաց միութիւնը բերնց յարգանքի բաժինը, միանալով թափորին որ պիտի կազմուի ժամը 6ին Av. Georges V թիւ 51—53ին առջեւ: Կը խնդրուի հետեւիլ կարգադիր ընկերներու հրահանգներուն, թափորը կը մեկնի ժամը 6,10, զինուորական քայլով: Ցիշիններէն պէտք է ներկայանան ուզղակի Ցաղթական Կամարին առջեւ:

Դաշտագնացութիւն դէպի St. Peray (ՍԷՆ ԷԼԸ)

կազմակերպուած Վալանսի «Միամանթօ» գրադարանի վարչութեան կողմէ

13 Օգոստոս, կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն

Նաւագ, պար, ճոխ պիւֆէ եւ զուարճագին ըմպելիներ

ՀԱՆԴԷՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ Հանրակառքի կանոնաւոր երթեւեկ

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆ

(Ծերբասածներ)

ԱՀԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ:

Գինն՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն **ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ** *(սպառած հատ)*

Գինն՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.

Դիմել հեղինակին,

17, Rue Dameme, PARIS

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՌ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ծառայ գրաքննիչներու փոփոխութիւնս ձեզի կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ԳՈՒՄԱՐԵՑԵՔ

ԾԱԽՈՒԻ Է *առողջական պատճառաւ Քանի մէջ* Boulevard Carnot *վրայ նպարեղէնի, պտուղի եւ քաղքարեղէնի բանուք մը: Ապահով գործ: Մանրամասնութեանց համար դիմել* Tulekian, 25 Bld. Carnot, Cannes, (Alp. Mar).

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները **DOLINE ALCALINE** *ակռայի փոշիով (պատրաստուած Sofp. Արամ Ճիպճեանի formulehն վրայ):*

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարանոցներէն **Doline alcaline** *ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լիմներու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերանի բջ-ուներու կազմութիւնը:*

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ Ի ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

կեդրոնատեղի O. C. P. *եւ* Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE 49, Rue Reaumur *եւ* 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg :

ԱՐԵՒԵԼԵԱ ՋԱՁԱՐԱՆ

Համեղ, անդադար արեւելեան կերակուրներու սքանչելի էք, Պոլիսը կարօտնալու պէտք չունիք, մտէք հայկական կեդրոնին մէջ

ՍԱՐԵԱՆԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ «ԹՈՒՐՔԱԼԻՆ»

5, Rue du Baignoir, 5 — Marseille

ուր պիտի գտնէք զուարթ եւ քնկերական շրջանակ մը եւ ճաշ շեր խոհարարի գիներով:

ՐԱՒՐԸ ՏԻՒԶ ճոխ ազանդներով:

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է անզուգական, անմրցելի, անխարդախ. Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակ բեր, պատրաստուած զուտ չամիչ բերէ: Հայ աւանդական սեղանին զարդ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԱԿԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իռլանտա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ֆէրլէ եղեկտրնէ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ 13 ՕԳՈՍՏՈՍ DIMANCHE 13 Août 1939

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՅԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4117

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՍԱՆԵՐԸ

Անոնք որ «Յառաջ»ով չնչեցին, 1925էն ի վեր, ուղեր են անակնկալ մը սարքել, իրրեւ «սրտագին նուէր»: Եւ հրապարակ հան - նած են հատոր մը, «Յառաջի Սանները»,— ծաղկեփունջ մը՝ իրենց գրուածքներէն :

Սրտագին չնորհակալութիւն բոլորին, ինչպէս եւ անոնց որ դուրս մնացած են հատորէն:

Երախտագիտութեան այս ցոյցը խորապէս կը ճնշէ մեր վրայ:

Մենք ուրիշ բան ըրած չենք, եթէ ոչ հատարել տարրական պարտականութիւն մը, չրջապատուած հաւատաւոր եւ եռանդուն աշխատակիցներով, որոնց մեծ մասը եղած են երիտասարդներ , հասուն կամ սկսնակ :

Մենք այդ աշխատանքը կատարած ենք հաւատքով եւ յարա - տեւութեամբ, այլ մանաւանդ խանդավառութեամբ, առանց որու անկարելի է տեւական չարժում ստեղծել :

Հարազատ է եւ հասուն՝ այդ խանդավառութիւնը «Յառաջ»ի եւ իր աշխատակիցներուն համար, քանի որ անոնց վերեւ կը սա - ւառնի հերոսական ոգին Հ. Յ. Դաշնակցութեան, ապրիլ անբա - պաններ ներչնչումներու :

« Յառաջ»ը կը պատկանի սերունդի մը որ միշտ լոյս եւ ճիդ փնտռեց, առանց ընկրկելու որ եւ է չկամութեան կամ դժուարու - թեան առջեւ: Առանց մոլորելու զանազան փորձութիւններէ, կամ վհատելու անհնարին յուսախաբութեանց առջեւ :

Պիտի ուզէինք որ այս գիծը դառնար տիրական ուղեցոյց մը բոլորին համար, «Յառաջ»ի հետ կապուած բլլան թէ ոչ:

Չէ՞ որ, մեր ներկայ ողբերգութեան մէջ, այս լպրծուն պողո - տաններուն վրայ, մենք ամէն բանէ առաջ կարօտ ունինք հաւատ - քի, յարատեւութեան եւ վճռականութեան, ինչպէս անոնք որ կը մարտնչէին երէկ, սարերու վրայ :

Շատ ճիշդ բանաձեւած է Նարդունին, իր «Թուղթ ընծայու - թեան» մէջ, իրրեւ կնքահայրը «Յառաջի Սաներու» հատորին.

— « Յառաջ իր Սաներուն հաղորդած է նաեւ իր նկարագիրը, եթէ կ'ուզէք՝ իր վարդապետութիւնը,— իդէալիզմ: Նախ ջերմու - թիւն կը դնէ հոգիներու մէջ, պաշտպանելու համար դասական նկարագիրներու ցրտութեան դէմ: Յետոյ պայծառութիւն՝ պաշտ - պանելու համար ռոմանթիք նկարագիրներու մչուշին դէմ: Եւ ա - մէնէն վերջ՝ կը կանգնէ գեղեցկութեան արձանը, իրապաշտ գէր - լով տաչուած եւ հայրենանուէր արտայայտութեամբ կենդանի : Այդ արձանը եթէ լեզու առնէր, պիտի ըսէր.— Հայկական ամէն ուժ ընծայ մեր հայրենիքին, եւ վերականգնեալ հայրենիքը՝ յա - ռաջադէմ մարդկութեան »:

Այդ «Ընծայականը» կը պարունակէ ուրիշ կարգ մը ճշմար - տութիւններ ալ,— խտացեալ գիծերը «Յառաջ»ի աւանդութեանց: Պիտի ուզէինք որ այդ գիծերէն ուրիշ մէկը, «լեզուական հայ - րենասիրութիւնը», դառնար նուիրական դաւանանք մը «Յառաջ»ի սաներուն եւ բոլոր երիտասարդներուն համար :

« Յառաջը մէկն է ծաղիկի պէս լեզու ունեցող թերթերէն, եւ թերեւս ամէնէն մոլեռանդ մշակը անոնց»:

Այս «մոլեռանդութիւն»ն ալ կը ծնի նոյն աւանդութենէն, — պաշտամունք հայրենի ժառանգութեան եւ գեղեցկութեան: Ես - սակ մը կիրք՝ կանգուն պահելու, ճոխացնելու, մշակելու համար գանձը անփոխարինելի,— մեր «Մայրենիքը»:

Սան կամ աշխատակից, յաճախ կը գանգատին որ անդադար յօտոց կը բանեցնենք իրենց արտադրութեանց վրայ:

Արդարեւ, որ եւ է ճապաղ բացատրութիւն, ուռուցիկ եւ մա - շած խօսք մը, սխալ բառ մը կամ անտեղի օտաբարբառութիւն մը միշտ ալ սրտնեղութիւն կը պատճառեն «Յառաջ»ի խմբագրու - թեան :

Ոճի մասին չէ խօսքը: Ընդհակառակն, մենք ամէնէն աւելի ոճն է որ կը փնտռենք,— նորութիւն, թարմութիւն, արու եւ աչ - խոյժ դարձուածք: Վերջապէս գիւտ, գիծ, չէշտ, գո՛յն:

Այդպիսի յատկութիւններ քի՞չ են ծաղկած «Յառաջ»ի մէջ , սկսելով Նարդունիէն :

Մեր ուզածը ոչ տատամոլ քերականութիւնն է, ոչ ալ չոր ու ցամաք հայկաբանութիւնը: Այլ ուշադրութիւն եւ գուրգուրանք , աննեղելի վրիպումներէ, թափթփած չարադրութենէն եւ թխա - ծոյ ճոռոմաբանութենէն զգուշանալու համար:

Մանաւանդ որ, ոչ միայն սրբագրութիւններ կը կատարուին տարիներէ ի վեր, ոչ միայն թերթը ինքնին կենդանի դասարան մըն է, այլ եւ մասնաւոր դասեր ալ կը տրուին,— « ի պէտս զար - գացելոց »:

Թող անտեղի չհամարուին այս խորհրդածութիւնները, «Յա - ռաջի Սաներու» այնքան սիրուն անակնկալին առթիւ:

Եթէ որ եւ է թերթ կամ սերունդ արժէք մը պիտի ունենայ , գլխաւոր պայմանը այն է որ աւանդուած ճիգը եւ գիծը ոչ միայն չարունակուին, այլ եւ զարգանան, կէս ճամբան չմնալու համար:

Մեր նոր միջավայրին մէջ, ամէն բան դէպ ի այլասերում, չե - զում եւ մոռացում կը տանի: Հետզհետէ կը մաչին չատ մը առա - քինութիւններ :

Ի՞նչպէս հակազդել,— յարատեւ աշխատանքով եւ խանդավա - ռութեամբ: «Հայկական ամէն ուժ ընծայ մեր հայրենիքին»:

Այդ ընծան է՛ւ մշակոյթ է եւ քաղաքական – ընկերային պայ - քար: Ինքնապաշտպանութի՛ւն:

Ո՞վ պիտի համարձակէր տատանիլ, եթէ մնալ այս ճամբուն վրայ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՆՉ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կ'ԱՌՈՋԱՆ ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԵՐԿՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ արտաքին նախարարները, կոմս Ձիանօ եւ Ֆօն Ռիպպենթրոփ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցան Սալցպուրկի մէջ, եւ – րոպայի կացութեան մասին : Այս տեսակցութենէն վերջը երկու նախարար – ները պէրխթէսկատէն երթալով, խորհրդակցութիւնները չարունակեցին Հիթ - լէրի հետ:

Քաղաքական չրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս խորհրդակցութեանց, թէեւ Հռոմ եւ Պերլին կ'ուզեն համոզել թէ բացառիկ հանդամանք չունին անոնք :

*Երկու նախարարները Սալցպուրկի կայարանին մէջ հանդիպելով, գացին ճաշելու եւ յետոյ խորհրդակցութեան քաշուեցան Վոլֆկանկ լիճին ափերուն վրայ: Տեսակցութեան նպատակները գաղտնի կը պահուին, տեղի տալով զար - մանալու ենթադրութեանց: Գերմանական եւ իտալական թերթերը այս առ - թիւ ալ կը չեշտեն թէ Առանցքը աւելի քան զօրաւոր է եւ ամուր՝ ինչպէս եր - կար եւ թէ տեսակցութեան նպատակն էր փոխադարձաբար տեղեկութիւններ հաղորդել, Եւրոպայի կացութեան մասին: Երկու նախարարներուն կ'ընկե - րանային երկու դիւանագէտներ որոնք մասնագէտ են դաշնագիրներ մշակելու: Այս պարագան ալ կ'աւելցնէ այցելութեան կարեւորութիւնը: Այս առթիւ դի - տել կը տրուի թէ Հիթլէր չուզեր արտայայտուիլ Տանցիկի մասին, իր ապրիլի ճառէն ի վեր: Տանցիկի չրջանապատին վերջին ճառը, որուն ամփոփումը տուեր էինք երէկ, աւելի լարած է մթնոլորտը, յոտնհետութիւն պատճառելով մասնաւորապէս Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ: Գերմանական թերթերը կը չա - րունակեն կրակ տեղալ Լեհաստանի վրայ: Մարաջախտ Կէօրինկի օրկանը ծանր բառերով կը ձաղկէ Լեհաստանի «բռնութիւնները», յիչելով 204 դէպքեր վերջին հինգ ամիսներու ընթացքին: Կ'ըսէ այս դէպքերուն հետեւանքով վեց հոգի մեռած, 21 հոգի ծանրապէս վիրաւորուած են, եւ թէ «վայրագութեան հետ զուգընթաց կ'երթայ ամէնէն ստորին ընչաքաղցութիւնը»: Միւս թեր - թերն ալ նոյն լեզուն կը գործածեն երկու օրէ ի վեր, զանազան դէպքեր յիչե - լով, մինչեւ անգամ կրօնական հալածանք վերագրելով :

*** Երկու նախարարներուն տեսակցութենէն վերջը պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ, դիւանագիտական բովանդակութեամբ: Թերթերը կը չեշտեն թէ այս տեսակցութեամբ երկու երկիրները ուզեցին համոզել արտա - սահմանը թէ Իտալիա եւ Գերմանիա վճռած են մինչեւ ծայրը հետապնդել ի - րենց պահանջները: Գերմանական թերթերը մասնաւորապէս կը չեշտեն թէ Առանցքը հարկադրուած է խորհրդակցիլ, «պաշտպանելու համար խաղաղու - թիւնը որ վտանգուած է պաշարման քաղաքականութեան դաւերով»: Երկու նախարարները քննած են ոչ միայն Եւրոպայի եւ Ափոյ, այլեւ Մայր. Արե -ւելքի վերաբերեալ խնդիրներ :

*** Պերլինի կառավարական պլխաւոր օրկանը, «Անկրիֆ» իր վերջին խմբա - գրականով կ'ազդարարէ թէ «տեւական խաղաղութիւն մը կախում ունի Թրխա - նոնի եւ Սէն Ժէրմէնի դաշնագիրներուն վերաքննութենէն»: Մասնաւորապէս ծանրանալով Մէջին Եւրոպայի եւ Պալքաններու կացութեան վրայ, թերթը դիտել կուտայ թէ կարելի չէ այդ չրջաններուն մէջ որ եւ է փոփոխութիւն կատարել առանց Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ կամքին :

*** Երկու նախարարներուն տեսակցութենէն առաջ, խորհրդակցութիւն մը կատարած էին Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ քարտուղարութեանց նախարարները, Տոքթ. Կէօպէլս եւ Ալֆիէրի: Թերթերը կը գրեն թէ տեսակցութիւնը չանգած է չատ գոհացուցիչ արդիւնքի մը: Այս առթիւ որոշուած է մասնաւորապէս զօրացնել ձայնասփիւռ քարոզութիւնը, ամրապնդելու համար երկու երկիր - ներուն մերձեցումը, միեւնոյն ատեն ազդելով արտաքին համակրանքի վրայ :

Ռումանիոյ թագաւորը Պոլսոյ մէջ

Ռումանիոյ թագաւորը իր ծովային պատուոյին վերադարձին Պոլիս իջաւ եւ Տոլմապաղչէի պալատը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իսմէթ Ի - նէօնիւի հետ, որ Անգարայէն եկած էր զինքը դիմաւորելու, ընկերակցու - թեամբ արտաքին նախարարին: Այս վերջինն ալ ներկայ էր տեսակցութեան:

Այս տեսակցութենէն վերջը, Անգարայի անգլիական դեսպանը այցելեց Թուրքիոյ արտաքին նախարարին :

Կարոլ թագաւորին այցելութիւնն ալ մեծ ուշադրութիւն գրաւած է քա - ղաքական չրջանակներու մէջ: Կը կարծուի թէ Մուսոլինի հետզհետէ կը ճնշէ Պերլինի վրայ, որպէսզի չուտ կարգադրուի Տանցիկի խնդիրը, իրենց ամբողջ ուժը թափելու համար Պալքաններու եւ Միջերկրականի մէջ: Այս առաջա - դրութեամբ, Գերմանիա միշտ կը ճնշէ Հունգարիոյ վրայ, իսկ Իտալիա՝ Պուլկարիոյ վրայ: Այս առթիւ կ'ըսուի թէ Մուսոլինի հրամայած է բացառիկ միջոցներ ձեռք առնել Եգիպտոսի սահմանին վրայ :

**** Մ. Նահանգներու նախագահը յայտարարեց թէ բացառիկ նիստի պի - տի հրաւիրէ խորհրդարանը, եթէ կացութիւնը ծանրանայ Եւրոպայի եւ Մայր. Արեւելքի մէջ, պատերազմի վախ ներչնչելով: Այս պարագային նա - խագահը պիտի առաջարկէ փոխել չէզոքութեան օրէնքը :*

Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները Մոսկուայի մէջ

Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները Մոսկուա հասնելով անմիջապէս ունկնդրութեան ընդունուեցան Վորոչիլովի եւ Մոլո - թովի կողմէ: Կայարանին մէջ կատարուած ընդունելութեան ներկայ էր նաեւ Թրքական դեսպանատան զինուորական կցորդը, մինչդեռ միւս պետութիւն - ները ղրկած էին միայն իրենց դեսպանները: Ֆրանսական պատուիրակութեան նախագահը անձամբ ողջունեց Խ. Միութեան պատերազմական գործավարը,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

Մարսէյլի բողոր Միութիւններուն

ՄՄԲ.— Մարսէյլի Առաջնորդարանէն ստացանք հետեւեալ կոչը.—

ՄԱՐՍԷՅԼ, 7 օգոստոս.— Սիրելի հայրենակիցներ, Ազգ. կեդր. Վար - չութեան հրաւէրով, Օգոստոս 4ին , Առաջնորդարանի մէջ գումարուած ժողովին մէջ, որուն մասնակցելու հրաւիրուած էին չրջանիս ազգային , բարեգործական, խնամատարական , կրօնական, կամաւորական, մշակու - թային, երիտասարդական հաւյլն 25 միութիւններու, ինչպէս նաեւ թա - ղային խորհուրդներու ներկայացու - ցիչները, ընտրուեցաւ 9 հոգինոց «Հանգանակիչ կեդր. յանձնախումբ » մը, մեր գաղութի հայութեան հա - մակրանքն ու վստահութիւնը վայե - լող կազմակերպութեանց ներկայա - ցուցիչներէն եւ իրաւասութիւն տըր - ուեցաւ այդ մարմնին, որ իր յարմար դատած ձեւով կազմակերպէ՝ Սան - ճաքի գաղթականներուն ի նպաստ հանգանակութեան գործը քաղաքիս եւ չրջաններու մէջ :

«Հանգանակիչ կեդր. յանձնախումբի անդամներն են.—

Կարապետ Ա. քահանայ Երեւան - եան (Կրօնական ժողովի ներկայա - ցուցիչ) , Պ. Յարութիւն Շալճեան (Ազգ. կեդր. վարչութեան կողմէ) , Պ. Մ. Զրբաչեան (Բարեգործա - կան), Տիկին Հ. Զաքիկեան (Կապոյտ Խաչ), Պ. Յ. Կէօնճեան (Ազգասա - խնամ), Ազգին Մարտիրոսեան (Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Մի - ութիւն), Ենովք Արմէն (Փրատոյի Ս. Թարգմանչաց եկեղեցի), Լեւոն Պա - գրեան (Հայ Երաժշ. Միութիւն) , Պ. Աւետիս Քէօսէեան (Հայ Մչա - կութային միութիւն):

Նորընտիր յանձնախումբս իր անդ - րանիկ նիստին մէջ (օգոստոս 7ին) կազմեց իր դիւանը որուն հրաւան - դուեցաւ անմիջապէս գործի ձեռնար - կել: Նոյն նիստին մէջ, որոշուեցաւ կազմել նաեւ ենթայանձնախումբեր, կ. Խաչի, Ազգասախնամի եւ Երա - ժշտական Միութեան անդամուհիներէն, ընկերակցութեամբ քաղաքի ար - ժանապատիւ քահանաներու (Տ. Տ. Կ. Երեւանեան եւ Շ. քհնյ. Արել - եան): Այս տեղեկութիւնները ձեզի հաղորդելով, կը խնդրենք ներկայա - նալ Առաջնորդարան եւ յանձնախումբս յանձնել այն գումարը որ ունիք եւ կամ պիտի ունենաք նուիրելու Սանճաքի մեր ազէտեալ եղբայրնե - րուն: Միեւնոյն ատեն, կը խնդրենք որ դուք եւս չանաք ձեր հայրենակից - ները, բարեկամները, եւ միութեանց անդամակցողները մղել՝ որ իրենց սրտաբուխ նուէրներով զօրավիգ հան - դիսանան մեզի, այս նուիրական գոր - ծին մէջ :

« Հանգանակիչ ենթայանձնա - խումբը»ը պիտի ներկայանան ժա - պահունակ տոմարներով:

Ամէն զատ, անոնք որ կ'ուզեն նուէր - ներ տալ, կրնան անձամբ ներկայա - նալ առաջնորդարանը, որ բաց է առ - տուն ժամը 8ուկէսէն 12, կէսօրէ ետք 2ուկէսէն 6:

Միութեանց նուիրած գումարներու համար կը սրուին առժամեայ ստա - ցականներ: Բոլոր նուիրատուներու ցանկերը պիտի հրատարակուին մա - մուլի մէջ:

Սիրելի հայրենակիցներ, վստահ ենք մեր հայրենասիրական եւ ազգասիրա - կան զգացումներուն, կոչ կ'ընենք մեր դիտակցութեան եւ կը սպասենք մեր բոլորանուէր չանքերու արդիւնքին:

Դիւան «Հանգանակիչ Կեդր. Յանձ - նախումբի». Նախագահ եւ Առաջ. տեղապահ՝ կարապետ Ա. Քհնյ. Երե - ւանեան, առաջնապետ՝ Յարութիւն Շալճեան, առաջնադպիր՝ Ազգին :

— o —

ՑԱՆԿ 21

Անիէտ Պուա Քոլոմպի հանգանա - կութիւնը, ձեռամբ գանձապահ Ահա - րոն Դաւիթեանի եւ քարտուղար Ա. - րամ Աւետիսեանի (ցանկը յա - ջորդով)	4800
Եփրեմեան եղբ.	200
Տիկին Վ. Գաւուքճեան	100
Նիկողոս Արզիեան	100
Լիոնի Մեծ Նոր դիւղի (Պրու - սա) Հայր. Միութեան վարչութենէն, ձեռամբ Պ. կարապետ Սօֆեանի	304
Պ. Տիգրան Բէզգաստեանի ձեռով **(500).**—	
Սա. Ալէքեան ընտանիք	100
Տ. Բէզգաստեան ընտանիք	100
Ալ. Պարոնեան	100
Աբր. Սուլեան	100
Լ. Մելիք Էյնաթեան	50
Կաֆեան	50
Գումար՝	6004
Երկուան գումարը	58,687
Ընդհ. գումար՝	**64,691**

ՄԱՆՕԹ.—Տես Դ. էջ Առնուվիլի եւ Լիոնի ցանկերը, որոնց գումարը ար - ձանագրուած է արդէն:

Աղբիւրը կը հոսի անվրդով

Վերջին պահուն Մարսէյլի Հանգանակիչ կեդր. Յանձնախումբէն ստա - ցանք 5385 ֆրանք, Պլան Մէնիլէն եւ չրջականերէն՝ 785, Նանթէռէն՝ 500 ֆրանք, Իսի լէ Մուլինոյի Բ. գումարը՝ 2015 ֆրանք: Պիտի արձանագրենք յաջորդ ցանկին մէջ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԻՆ ԻՆՉ Կ'ԸՐԱՅ

Թուրքերէն Թան կը գրէ այս խորագրին տակ.—

Վերջին օրերս Պուլկարիայէն հասած լուրերը երբեք հաճելի չեն:

Պատերազմի պատրաստութիւնը սկսած է Պուլկարիոյ մէջ ալ, որ մինչեւ հիմա կ'ըսէր թէ պիտի պահէ իր չէզոքութիւնը: Լուր կը տրուի թէ, Տօպրու - ճայի սահմանին վրայ կատարուելիք ռազմափորձերուն առթիւ, մինչեւ 30 տարեկան բոլոր երիտասարդները զէնքի տակ կանչուած են, գրաւուած են փոխադրական միջոցները եւ Թուրքիոյ սահմանին մօտ կարգ մը դիւղեր պար - պուած են :

Պուլկարիա ոչ մէկ կողմէ վտանգի տակ չի գտնուիր: Պուլկարիոյ մէջ քաղաքական գործունէութիւնները սուր վիճակի մը մէջ են. բայց Պուլկարիոյ կեանքին դաւոյ ոչ մէկը կայ: Այդ պարագային ի՞նչ կ'ըլլայ Պուլկարիոյ : Եւ ի՞նչ է այս պատրաստութեան իմաստը:

Այնպէս կը յուսանք թէ չափազանցուած են այս լուրերը, եւ Պուլկարիա մտադրած չէ խանգարել իր բնականոն եւ չէզոք կացութիւնը: Հակառակ պա - րագային, հաւանական է որ Պալքաններու մէջ անդորրութիւնը խանգարուի եւ Պուլկարիա վնասուի այս կացութենէն :

Սոֆիայի իրաւասու չրջանակները կը հերքեն զօրաչարժի լուրը եւ կ'ըսեն թէ միայն զօրքերը նոր զէնքերը գործածելու համար մարզանքի կ'ենթար - կուին: Այս առթիւ է որ, ընդհանուր պատրաստութեան ձեւին տակ, գործու - նէութիւն մը աչքի կը զարնէ: Բոլոր սահմաններուն վրայ անդորրութիւն կը տիրէ եւ մինչեւ սահմանագլուխ ցամաքային ճամբորդութիւն կը կատարուի :

ԿՂԶԻՆ ՍԱՐԻՆ ԿԱՊԱԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ

(ՎԵՊ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻ)

ՊՐՈՖ. ՅԱՎԱ

— Ներո՛ղ ըլլայ, պարո՛ն Վիկտո՛ր, ես ալ ձեզի հետ կուգամ։ Ես ալ կուզեմ տեսնել այդ մարդը, որ ինծի համար այդքան մեծ բան մը ըրած է։ Ես ալ կուզեմ շնորհակալութիւն յայտնել անոր, որ ինծի համար այդքան մեծ զոհողութիւն մը ըրած է։ Ես ալ կուզեմ ըսել անոր, որ ես ալ կը սիրեմ զինք, ինչպէս ինք ինծի համար կը սիրէ զիս։ Ես ալ կուզեմ ըսել անոր, որ ես ալ պատրաստ եմ ամէն բան ընելու անոր համար, ինչպէս ինք ըրաւ ինծի համար։ Ես ալ կուզեմ ըսել անոր, որ ես ալ պատրաստ եմ մեռնելու անոր համար, ինչպէս ինք ինծի համար մեռնելու պատրաստ էր։ Ես ալ կուզեմ ըսել անոր, որ ես ալ կը սիրեմ զինք, ինչպէս ինք ինծի համար կը սիրէ զիս։

Ես ալ կուզեմ ըսել անոր, որ ես ալ պատրաստ եմ ամէն բան ընելու անոր համար, ինչպէս ինք ինծի համար ըրաւ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԵՐ

Հաւաքեց, կազմեց եւ ծանօթագրութիւններով ու բացատրութիւններով ուղեկցեց ՎԱՀԱՆ ՏԵՓԵՈՅԱՆ

Ա.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՆՔՆԵՐ

Ինչպէ՞ս ծագեցաւ հայկական էպոսը։ Ինչպէ՞ս ստեղծուեցաւ Սասնայ Ծռեր։ Ինչպէ՞ս կազմաւորուեցաւ Սասնայ Ծռերի էպոսը։ Ինչպէ՞ս զարգացաւ ու հարստացաւ ան։ Ինչպէ՞ս ապրեցաւ ան դարերու ընթացքին։ Ինչպէ՞ս հասաւ մեզի։ Ինչպէ՞ս ուսումնասիրուեցաւ ան։ Ինչպէ՞ս գնահատուեցաւ ան։

Ահա հարցեր, որոնք կը ծագին ամէն մարդու մօտ, որ կը կարդայ Սասնայ Ծռերի էպոսը։ Ահա հարցեր, որոնք կը ծագին ամէն մարդու մօտ, որ կը լսէ Սասնայ Ծռերի էպոսը։ Ահա հարցեր, որոնք կը ծագին ամէն մարդու մօտ, որ կը հետաքրքրուի Սասնայ Ծռերի էպոսով։

Վորոշիլով, յանուն սպարապետ Կամլէնի: Վորոշիլով առաջարկեց գործի սկսիլ յաջորդ օրն իսկ, չեչտելով թէ ներկայ պարագաներուն մէջ կարելի չէ հանդիստի մասին խօսիլ (շաբաթը արձակուրդի օր է Ռուսիոյ մէջ): Հետեւաբար խորհրդակցութիւններն սկսան երէկ իսկ, Մոսկուայի արտաքին գործերու ընդունելութեանց դահլիճին մէջ:

Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ երեք պետութեանց զինուորական ներկայացուցիչներուն խորհրդակցութիւնները շուտով պիտի յանգին գործնական ելքի մը, քանի որ նախապէս կատարուած բանակցութիւնները հարթած են ճամբան:

Անգլիա ճափոնի յանձնեց չորս չինացի ահաբեկիչները

Անգլիական կառավարութիւնը որոշեց ճափոնի յանձնել այն չորս չինացի ահաբեկիչները որոնք Թիէնցիէնի անգլիական թաղամասը ապաստանած էին, ապրիլ 9էն ի վեր: Ինչպէս կը յիշուի, ճափոն պաշարած է անգլիական թաղամասը, պահանջելով իրեն յանձնել այդ ահաբեկիչները, ինչպէս եւ գոհացում տալ ուրիշ խնդիրներու:

Այս առթիւ հրատարակուած անգլիական զեկոյցը կ'ըսէ թէ ճափոնի հետ կատարուած բանակցութեանց ընթացքին, Անգլիա պատրաստակամութիւն յայտնած էր յանձնելու չորս Չինացիները, եթէ ապացուցուէր անոնց յանցապարտութիւնը: Արդ, Անգլիա նոր վկայութիւններ ստացած ըլլալով, որոշած է գոհացում տալ ճափոնի: Այսպէս հարթուած կ'ըլլայ երկու պետութեանց միջեւ ծագած վէճերէն մէկը: ճափոնցիները կը շարունակեն պաշարումը, սպասելով բանակցութեանց վերջնական ելքին:

Գերմանիոյ թուրք ուսանողները

Թուրքերէն Թան կը գրէ.—

Գերմանիա ուսանելու գացած մեր տղաքներէն մէկ մասը կը վերադառնայ: Եկողներուն տուած տեղեկութեանց համաձայն, հոն մնացողներուն կացութիւնն ալ լաւ չէ:

Նախ եւ առաջ իրենց ուսանած տեղերուն մէջ Գերմանները հաճոյքով չեն նայիր իրենց: Ցետոյ, Գերմանիոյ մէջ ապրուստի սղութիւնն ու սովը այն աստիճանին հասած են որ տակէն չի կրնար ելլել ուսանող մը: Ոչ կարագ, ոչ միս, ոչ ձուկ եւ ոչ ալ ուրիշ սննդեղէն գտնել կարելի է:

Բայց ասոնցմէ աւելի կարեւորը՝ հոն գացած մեր տղաքներուն տրուած ուսման եղանակն է: Մասնաւորաբար իրաւագիտութեան, փիլիսոփայութեան, տնտեսագիտութեան նման տեսական դասերու հետեւող մեր տղաքը ի՞նչ պիտի կրնան սորվիլ: Կ'արժէ քննել այս կէտը:

Այս բոլորին վրայ, Գերմանիոյ պատերազմի պատրաստութիւնները դժուարացուցած են հոն ուսանիլը: Ռազմափորձերու առթիւ շուկէս միլիոն երիտասարդ զէնքի տակ առնուած են: Գիշերները օդային յարձակումներուն դէմ կատարուած ինքնապաշտպանութեան փորձերուն հետեւանքով, լամբարները կը մարին եւ դպրոցներուն մէջ աշխատիլ կարելի չըլլար:

Այսպէս ձգտուած, ջղային պատերազմի մթնոլորտի մը մէջ կատարուած ուսուցումը ի՞նչ օգուտ կրնայ ունենալ:

Իտալական խաղութիւնը Թուրքիոյ մէջ

Թուրքերէն Թան կը գրէ.—

Մեր ընթերցողներէն մէկը մեզի ղրկած էր օրինակ մը այն շաբաթաթերթէն, որ «Շաբաթական Լուրեր» անունը կը կրէ, եւ որ կը ղրկուի՝ Հռոմէն Պոլսոյ առեւտրականներուն եւ զանազան հաստատութեանց: Այս պարբերականը կը տպուի Ֆրանսերէն, գերմաներէն եւ իտալերէն լեզուներով: Զայն կը հրատարակէ իտալական կառավարութիւնը՝ քարոզչութեան նպատակով եւ նոյն նպատակով ալ կը ղրկէ մեր երկիրը: Կանգ առած չէ միահեծան պետութեանց քարոզութիւնը Թուրքիոյ մէջ: Այս պարբերականը եւս մէկն է այն նմոյշներէն, որոնք Թուրքիա կը ղրկուին քարոզչութեան համար: Անկարելի է որ Իտալիա կարենայ Թուրք ժողովուրդը խաբել ու համոզել: Թուրքիա կամ Թուրք ժողովուրդը իր նիշը դրած է Իտալիոյ մասին: Բայց, աչքի առջեւ ունենալով այն ինչ որ կը կատարեն, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ մէջ, օտար քարոզութիւնները, այս առթիւ անգամ մը եւս գիտել կուտանք թէ մեր ժողովուրդը զգոյշ պէտք է գտնուի օտար քարոզչութեան դէմ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ ՕԴԱՅԻՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ վերջացան ուրբաթ օր: Այս առթիւ ամբողջ Լոնտոն մութի մէջ թաղուած էր: Կարծիքները կը տարբերին վերջնական արդիւնքի մասին, բայց ընդհանրապէս գոհացուցիչ կը համարուին պաշտպանութեան միջոցները:

600 ՀՐԵԱՅ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ, որոնք Իզմիրի նաւահանգիստը հասեր էին անօթի ծարաւ եւ կիսովին խելագար, ամիսներով ծովերուն վրայ թափառելէ վերջը, ապաստանեցան նաւապետին դէմ: Պոլսէն հասած հեռագիրներ կը պատմեն թէ կիներ եւ մանուկներ յարձակեցան նաւապետին վրայ, խոշտանգեցին զայն եւ սպառնացին սպաննել, եթէ ծովուն բացը ելլէր, կառավարութեան հրամանով: Թրքական իշխանութիւնը պահակներ դրաւ շոգենաւին մէջ, զսպելու համար փախստականները որոնք կը սպառնան քանդել մեքենաները եւ կրակի տալ նաւը:

ԾԱՆՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ պատահեցան Մարսէյլի մէջ, ոստիկանութեան եւ ձախակողմեան ցուցարարներու միջեւ որոնք ժողով մը գումարած էին, բողոքելու համար վերջին հրամանագիր օրէնքներուն դէմ (արձակուած հրշէջներու եւ հանրակառքի պաշտօնեաներու): Ժողովէն վերջը թափոր մը կազմուած էր, բայց ոստիկանութիւնը եւ շրջուն պահակները միջամտեցին եւ այս առթիւ ընդհարումներ պատահելով, 31 հոգի վիրաւորուեցան:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻ փարշութիւնը ժողով գումարելով, որոշեց բողոքել երեսփ. ժողովի երկարաձգման հրամանագրին դէմ եւ պայքար մղել ջնջել տալու համար զայն, իբրեւ հակասահմանադրական: Այս առթիւ բուռն ճառեր խօսուեցան կառավարութեան դէմ:

200 ՏԱՐՈՒԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՄԸ, Մէնուէլսոն եւ ընկերութիւն, փակեց իր դուռները առջի օր, իր տնօրէնին մահէն 24 ժամ վերջը: Տնօրէնը, Ֆրից Մանհայմէր, 48 տարեկան, յանկարծամահ եղած էր Փարիզի մօտերը: Այս հաստատութիւնը մեծ դեր կատարած է Ֆրանսայի սեղանաւորական կացութեան բարւոքման մէջ, վերջին տարիներու ընթացքին:

ՎԵՑ ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ Սէնփլոնի փապուղիին (թունէլ) մօտ, կառախումբ մը գիծէն դուրս ելած ըլլալով, իտալական հողին վրայ: Վիրաւորներուն թիւը տասը կ'անցնի:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ 30,000 վակոն ցորեն գնեց Ռումանիոյ նոր հունձքէն:

ԹԱՆԳԱՐԱՆՆԵՐՈՒ պաշտպանութիւնը զօրացնելու համար, որոշուեցաւ 184 օժանդակ պահակներ յաւելցնել: Տակաւին գտնուած չէ հռչակաւոր նկարը, «Անտարբեր»ը, որ գողցուած էր քանի մը ամիս առաջ, Լուվրի թանգարանէն:

ՓՐԱՆՍԱՅԷՆ վտարուեցան երկու օտար թղթակիցներ, մէկը՝ ամերիկեան թերթի մը աշխատակիցը, միւսը՝ ներկայացուցիչ Աժանս Հավասի:

Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Գրիգորեան, Այրի Տիկին Հոփսիմէ Մուրատեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Լուիզ Պայտարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Գրիգորեան եւ զաւակունք (Յունաստան), Տէր եւ Տիկին Միհրան Գրիգորեան եւ զաւակունք (Յունաստան), Տէր եւ Տիկին Աբրահամ Գրիգորեան եւ զաւակունք (Յունաստան), Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Մկրեան եւ զաւակունք (Յունաստան), Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Մկրեան եւ զաւակունք (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Կարապետեան եւ զաւակունք (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Կարապետեան եւ զաւակունք (Պուլկարիա), Այրի Տիկին Եղիսաբեթ Քիրէմիթճեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Հաճի Ահարոնեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Հաճի Ահարոնեան եւ զաւակունք (Փոն տը Շէրիւի), Այրի Տիկին Մանան Մինասեան (Փոն տը Շէրիւի), սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի որդւոյն, եղբօրորդւոյն եւ ազգականին՝

Փոքրիկն ՄԻՆԱՍ ԳԼՈՏ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ Օգոստոս 11ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ, երկուշաբթի, 14 օգոստոս, կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, իր բնակարանին մէջ, 139bis Պուլվար Ռոաէն, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

ԾԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Առնուվիլ լէ Կոնէսի հանգանակութիւնը

Նիկողոս Նիկողոսեան, Գէորգ Աւագեան 100ական, Տաճատ Կարապետեան, իր պզտիկները Տիրան եւ Վարգգէս իրենց գանձանակէն, Ա. Մարտիրոսեան, Հաճի Բ. Քէօթահեալեան, Թ. Թագաթլեան, Օ. Թորգոմեան, Ց. Ֆէսճեան 50ական, Հ. Խորասանճեան 40, Յ. Խաչատուրեան, Խ. Թորգոմեան 30ական, Յ. Պուճուկեան, Մ. Էմանուէլեան, Գ. Թութունճեան, Ղ. Կարապետեան, Կ. Գասապեան 25ական, Կ. Սարաֆեան, Յ. Խաչատուրեան, Ս. Թորգոմեան, Մ. Քէօմիւրճեան, Հ. Գասպարեան, Տէր Աղէ քհ. Փայլակ, Ս. Նիկողոսեան, Օ Իսկիւտարլեան, Ա. Բագումեան, Տիկ. Ֆ. Պահչէճեան, Յ. Եկէնեան, Գ. Գարաեան, Հ. Սաղաքճեան, Ս. Բալյոսեան, Յ. Ճրհանեան, Օ. Մինասեան, Հ. Ունճեան, Մ. Թաղէոսեան 20ական, Ե. Ինճէարապեան, Տ. Եաղմուրեան 15ական, Ե. Մաթոսեան, Հ. Պալըգճեան, Գ. Տիարեան, Հ. Նալչաճեան, Ն Սարաֆեան, Յ. Տագէսեան, Կ. Հաղապեան, Ն. Պայրամեան, Բ. Փափազեան, Ե. Սօլաքեան, Յ. Կէօզիւմեան, Ղ. Փափազեան, Միսաք Պէկեան, Յ. Տէրմէնճեան, Ժոզէֆ Թէփէլեան, Ա. Սամուէլեան, Տիկ. Մ. Ճէնազեան, Օ. Զաքարեան, Յ. Պալանցեան, Ոմն, Յ. Մորտիկեան, Ոմն, Ն. Մայիսեան, Մ. Շիշմանեան, Ոմն 10ական, Ա. Գավալճեան 7, Ա. Հէլվաճեան 6, Տիկ Տ. Ալթունեան, Բ. Մչիկեան, Տիկ. Մ. Թովմասեան, Յ. Գարապողոսեան, Մ. Երկանեան, Տիկ. Ա. Սարաֆեան, Տ. Սարաֆեան, Ս. Մինէճեան, Գ. Թութունճեան, Հ. Հայկազեան, Յ. Մելիքեան, Խ. Երկանեան, Օր. Ա. Փափազեան, Ն. Ճորճալեան, Ս. Տատուրեան, Յ. Գարագաշեան, Յ. Յովակիմեան, Ա. Մովսէսեան, Մ. Իբէքեան, Յ. Զափարեան, Մ. Սարաֆեան, Ս. Ստեփանեան, Յ. Փափազեան, Ա. Կալաթալեան, Հ. Եսայեան, Յ. Թոսունեան, Յ. Փափազեան, Վ. Ճէզաիրլեան, Ա. Ռուբինեան, Հ. Խարեան, Յ. Օրճանեան, Վ. Էլմաճեան, Գալպուրեան, Տիկ. Հ. Սիւքիասեան, Ս. Տիլիքեան, Ա. Զորլաճեան 5ական, Ոմն, Տիկ. Թ. Փափազեան, Կ. Խաչերեան 4ական Ս. Թաքորեան, Կ. Պօղոսեան, Գ Հէլվաճեան 3ական, Գէորգ Քինոզեան 2,50, Յ. Աւագեան, Տիկ. Ա. Թափալեան, Տիկ. Թ Սասունպոլեան, Մ. Տիւմէճեան, Օ. Մկրտիչեան, Տ. Տէմիրճեան, Կ. Շահպազեան 2ական Ա. Նէվշէհիրլեան 15 ֆր.: Գումար 1660,50: (Տեսցուածս 11 Օգոստ.): Հանգանակութիւնը կը շարունակուի:

Լիոնի Զ. Ո. Մ. Մասնաճիւղի հանգանակութիւնը

Զ. Ո. Մ.ի Մասնաճիւղին կողմէ 250, Եղիշէ Փափազեան 200, Կէնճեան եղբ., Հաբէլեան եղբարք, Սանփան Գրաթլեան, Մարտիրոս Բարսեղեան, Ն. Ուզունեան, Անդրանիկ Թումիկեան, Տէր Պետրոսեան Մամբրէ, Խաչիկ Մովսէսեան 50ական, Ս. Յովհաննէսեան, Սողոմոն Կէօվէքճինեան 30ական, Ս. Նազաշեան, Յ. Չէքեան, Տիկ. Մովսէսեան, Միսաք Միրզէ Թադէոս Այվազեան, Ալիքսան Սատոեան 25ական, Խաչիկ Գալուստեան, Միհրան Հաճի Պօղոսեան, Պարոյր Պէզըրճեան, Ս. Զոլաքեան, Ադամ Տէրտէրեան, Լ. Պազպազեան, Պետրոս Պէկիւտճեան, Փաքրիկն Նազարէթ Զանտըեան 20ական, Մ. Դերձակեան 15, Ոմն, Ազաբեկ Հացագործեան, Ս. Էլմասեան, Ս. Մովսէսեան, Մ. Աղաճանեան, Ե. Գրիգորեան, Յ. Խաչատուրեան, Տ. Գալայճեան, Ոմն, Հ. Թէրզեան, Յ. Եաքուպեան, Հ. Մանուկեան, Փաքրիկն Ժանէթ Պաղտասարեան, Պուչէ Զաքարեան Կարպիս, Անուշաւան Փարթուզալեան 10ական, Մարաշցի Յովսէփ Աֆրիկեան 50, Յ. Գասպարեան, Յ. Փափազեան, Կ. Սաղթըլեան, Մ. Յովհան Քեսեան, Պօղոս Էլմասեան, Փաքրիկն Ռուբէն Դրըգճեան, Ն. Սիմոնեան, Ս. Թէրզիպաշեան, Տիկ. Վ. Աւետիսեան, Օ. Ուզունեան, Ոմն, Տնունց Սէփէթճեան, Արամ Աւետիսեան 5ական: Գումար 1496: (Ստացած ենք 1500 ֆրանք: Տես ցուցակ 11 Օգոստ.): Հանգանակութիւնը կը շարունակուի:

Սամուէլ Մուրատեան վարժարան, Սեւր

Մխիթարեան Հայրերու Սեւրի Մուրատեան վարժարանի 1939—1940 դպրոցական տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Հոկտ. 1ին:

Վարժարանը կ'ընդունի գիշերօթիկ, կէս-գիշերօթիկ եւ ցերեկօթիկ աշակերտներ:

Արձանագրութիւններու համար գիմել վարժարանի տեսչութեան՝ Direction du Collège Arménien Samuel Moorat, 26, rue Troyon, Sèvres (S. & O.).

Ընդունելութեան օրերն են երկուշաբթի ժամը 15էն 18 եւ Հինգշաբթի ժամը 15էն 18:

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ի յիշատակ Շավիլի եւ շրջականերու բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք թէ յառաջիկայ 13 Օգոստ. Կիրակի օր, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ խաղողի օրհնութիւն տեղի պիտի ունենայ տեղւոյս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան մէջ: Երգեցողութիւնք պիտի կատարուին գլխաւորութեամբ Պ. Բագոսեանի ղեկավարութեամբ եւ տեղական ուժերու մասնակցութեամբ: Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8,30:

ՄՈՒՇԱՏՒՏԸ

ՓԱՐԻԶԻ Սեբաստիոյ Նահանգ. Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի կ'ունենայ 13 Օգ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Խրիմեան սրահին մէջ, 2 Ռիւ տը լա Տէֆանս: Օրակարգ՝ Երկու ամբոխ ներու որդեգրութեան Մուրատեան վարժարանի մէջ:

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

դիմեցէք իսկի հայ

լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսնացողներու, ակրանոտիսման: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme .. Paris (13)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

HAÏASTAN

Պարբերաթերթի 7րդ թիւը (Յուլիս), հետեւեալ նոխ բովանդակութեամբ.—

1789—1939 ֆրանս. Յեղափոխութիւնը (խմբագրական), Մարդու եւ քաղաքացիին իրաւունքներուն յայտարարութիւն (Ե. Եղիազարեան), Հայոց պատմութիւն (Ժ. տը Մորկան), Անուանի Հայեր (Ա. Աթմանսեան), Հայ գրականութեան պատմութիւն (Ա.), Սրինգը (բանաստեղծ Պէյ Կէօթիւրքեան), Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները (Պետրոս Եղիազարեան), Հայ ժողովուրդը (Ն. Ղեւոնդեան), Haïastan եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք, Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՅԱՌԱՋ կը ծախուի:

Հասցէ.— H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)

ՀԱՅ – ԲՈՅԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ-Բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթ ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ-ի տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 Ֆրանք (ըստ երկրի):

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՑՐՕ ԿԱՐ ՏԻՒ ՆՈՐ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Աղաւօտները ժամադրութեամբ:

ՏՈՔԹ. ՔԻԻԹԻԻՔԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-84

Կնոջական, միզասեռային եւ ընդհանուր հիւանդութիւններ:

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ ելեկտրաբուժութիւն:

Կ'ընդունի Երեքշաբթի, Հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—5, եւ ժամադրութեամբ:

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է:

Անզուգական, անմրցելի, անխարդախ:

Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչի թուզ: Հայ աւանդական սեւանին զարդ:

ՅԱԿՈԲ ԶԱՔԲԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55

Օ ՏԸ ՔՈԼՈՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թոռուա Քառքիէ, Պոնմառշէ, Բրէնթան, կայքի Լաֆայէթ վաճառատուները եւ 42 Bld. de Strasbourg:

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ լիտրը՝ 40, ¼ լիտրը՝ 25 եւ 1/8 լիտրը՝ 15 Ֆր.:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ճերմակեղէններ, թրիքոներ եւայլն, ամենաաժան գինով: Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը: Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշները եւ մանրամասնութիւններ:

Կ'ուղարկենք դիւրատար (portatif) Underwood մեքենաներ: Ռուսական տառերով, ամենաժան գիներով:

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77

Կ'ուզուին գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ

Ստանձնած ենք ֆրանսական բանակի զինուորներու համար հագուստեղէն կարելու գործը: Տեւական աշխատանք, լաւ վճարում: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ ամէն օր, Հայ Մարտիկներու Միութեան գրասենեակը, 9, rue Thénard, Paris (5), մեթրօ Սէն Միշէլ

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ՏՐՊԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԻԱՑ	ՅՈՒՄՍԵԱՑ	
Թրանսա եւ Գազուքինէ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ամբողջ երկիրները	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԵՐԵՒՇԱԲԹԻ 15 ՕԳՈՍՏՈՍ MARDI 15 Août 1939

ՀԱ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4118

ԽՄԲԱԳԻԸ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕԳՆԵՆՔ ՍԱՆՃԱՔԻ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ

ԽՄԲ.— Պէյրութի Ազգ. Միութիւնը հետեւեալ կոչը հրատարակած է ընդհանուր հանգանակութեան համար. —

Մերելի հայ ժողովուրդ. հարկ չկայ մանրամասնօրէն պարզել ձեզի այն դժբախտ ու զժնդակ կացութիւնը որուն ենթարկուած են Սանճագի մեր թշուառ ազգակիցները, գրեթէ 15000 հոգի, որոնք պարագաներու ստիպողութեան ներքեւ, կրկին տարագրութեան դառապարտուած՝ յուսալից աչքերով դէպի ձեզի կը նային, ո՛վ պատուական հայ ժողովուրդ: Դուք որ անցած էք տարագրութեան փշոտ եւ տառապալից ճամբաներէն, գիտէք եւ կը զգաք թէ որքան ցաւագին եւ դառն է մեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն վիճակուած կացութիւնը: Տունէ տեղէ խլուած, այսօր Լաթաքիոյ օթոթակէզ ծովափին վրայ եւ Թարթուսի ամայի դաշտերուն մէջ գրեթէ անպատսպար եւ անտուղ վիճակի մը նկատմամբ, ինչպէս նաեւ Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ վերջն ալ գուցէ այլուր, ձեր օգնութեան կը սպասեն անոնք, որպէսզի իրենց ներկայ անտանելի վիճակէն փրկուին, պատուիրակ մը հաց ունենան եւ երդիքի մը ներքեւ պատսպարուին:

Շնորհապարտ ենք Հոգատար Կառավարութեան, որ անտարբեր ապաղային մը մղձաւանջէն փրկելով զիրենք փոխադրեց ապահով գօտիի մը մէջ, ընծայելով բարոյական եւ նիւթական օժանդակութիւն: Նոյնպէս շնորհապարտ ենք տեղական կառավարութեանց եւ բնիկ ազնիւ ժողովուրդներուն, որոնք եղբայրական զգացումներով ընդունեցին մեր տարաբախտ ազգակիցները:

Աւտոց կարդին, դո՛ւն ալ, հայ ժողովուրդ, վստահ ենք որ զոհողութեան ոգիով եւ ազգասիրական զգացումներով պիտի փութաս քու եղբայրական ատաստաձեռն օգնութիւնդ հասցնել Մուսա Լեռնէն եւ Սանճագէն վերստին տարագրուած քու արեւնակիցներուդ:

Այս փորձուած վստահութեամբ կազմեցինք Հանգանակիչ Յանձնախումբը որոնք ժապաւինեալ տոմարներով պիտի դիմեն ձեզ եւ պիտի ընդունին ձեր սրտաբուխ նուէրները, զորս Ազգային Միութիւնը պիտի զործադրէ Սանճագի դժբախտներուն թշուառութիւնը մոռցնելու: Ասով անդամ մըն ալ ցոյց տուած պիտի ըլլանք թէ Հայը Հայուն օգնել գիտէ:

Կանխաւ կը յայտնենք ձեզ մեր շնորհակալութիւնները եւ կ'աղաչենք որ ամենաբարին Աստուած մխիթարէ հայ ժողովուրդը եւ իր աստուածային օրհնութիւնը եւ Աջին հովանին անպակաս ընէ անոր վրայէն:

Նախագահ Պետրոս Արք. Սարաճեան, Կաթ. Ընդհ. Փոխանորդ, Փոխ-Նախագահ Եղիշէ Արք. Կարոյեան, Կաթ. Փոխ. Լիբանանի, Աւետնապետ՝ Պետր. Արք. Քէտիճեան, Ընդհ. Փոխ. Կաթ. Պատրք-ի, Ատենապիր Տօքթ. Օճիկ Կէրկէրեան:

Դէպի եւրոպական Թուրքիա եւ Պաղքանները

Տիկին Ժընվիէվ Թապուի վերլուծելով Սալցպուրկի տեսակցութեանց արդիւնքը, դիտել կուտայ թէ նախատեսուած չէր Հիթլէրի միջամտութիւնը, բայց անհրաժեշտ համարուեցաւ վերջին պահուն, ֆօն Ռիպպէնթրոփի պըն-դումով, քանի որ կոմս Ձիանօ որոշ հրահանգներ ստացած էր Մուսոլինիէն: Իր քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Մուսոլինի հետեւեալ տրտունջները ունի Գերմանիոյ դէմ.—

1. Գերմանիա նկատի չէ առած Աւստրիոյ Անշլուսի համաձայնութիւնը՝ կեդր. եւրոպայի ազդեցութեան չրջանակներու բաժանման մասին, որ կը տրամադրէ չահերու եւ ազդեցութեանց բաժանում Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ եւ Իտալիոյ համար գործելու լայն ազատութիւն Եւկոսլաւիոյ մէջ:

2. Գերմանիա տակաւին ճշտած չէ իր դիրքը Իտալիոյ պահանջներու (Թունուզ եւ Ճիպութի), ինչպէս եւ Սալոնիոյ մասին:

3. Տանցիկի վէճին լուծումէն վերջը — եթէ կատարուի առանց պատերազմի — Պերլին ուրիշ զուտ գերմանական պահանջներ պիտի գնէ (Ուկրայնա, Հունգարիա եւն.):

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մուսոլինի յաջողած է արժեցնել իր տեսակէտները, եւ մօտիս արագ եւ զանգուածային ճեռնարկ մը պիտի կատարուի գործադրութիւնը, զինուորական համաձայնութիւններ կնքել իրենց հետ, իրենց տրամադրութեան տակ դնել հարաւ-արեւելեան երկաթուղիները, եւն: Նմանօրինակ ճեռնարկ մը պիտի կատարուի նաեւ Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի մէջ: Հիթլէր կ'ուզէ դրական արդիւնքներ ճեռք բերել, նկատի ունենալով Սալցպուրկի համագումարէն առաջ:

** «Ռէյացիոնէ Ինթէրնացիոնալէ», Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան չաբաթաթերթական օրկանը, նշանակալից խմբագրականի մը մէջ կ'ազդարարէ թէ որ Լեհաստան Գերմանիոյ յանձնէ Տանցիկը, «եթէ կ'ուզէ զարգանալ իրէն անկախ պետութիւն»: Այս առթիւ կը բացատրէ թէ Տանցիկը գերմանական է եւ կ'ազդարարէ.

— «Եթէ Լեհաստան չարունակէ այն ընթացքը որ հիմնուած է անգլեֆրանքեւեռեական օդնութեան յոյսին վրայ, ուղղակի դէպի անմնասպանութիւն եւ անգամահատում կը դիմէ: Վարչապետ կառավարութիւնը պէտք է հասկնայ թէ Առանցքին պետութիւնները չեն կրնար թոյլատրել որ Լեհաստան վերստանայ իր յաւերժատէւ դիրքը արեւելեան Եւրոպայի մէջ, համաձայն 1921ի Փրանքեւլեհական դաշնադրին»:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ (այսօր, երեքշաբթի), թղթատարական պաշտարկութիւնը կրճատուած ըլլալով, վաղուան «Յառաջ»ը կրնայ մէկ օր ուշ հասնիլ:

ԱՆԳԼԵՖՐԱՓՈՆԱԿԱՆ բանակցութիւնները անելի մը մատնուած են նրէն. թէեւ Անգլիա հաւանած է ձափոնի յանձնել չորս չինացի ահաբեկիչներ: ձափոն կը պահանջէ որ Անգլիա փոխէ իր դիրքը Տայր. Արեւելքի մէջ: Հանգնգլիական ցոյցերը կը չարունակուին ձափոնի եւ Չինաստանի մէջ: Թիէնցինի պաշարումը փոխանակ Թուլնալու, աւելի սաստկացաւ:

ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ, Ֆիլիպէի զինուորական ատեանին կողմէ, երկու Թուրքեր, իսկ բանտարկութեան՝ երեք Պուլկարներ, որոնք զինուորական գաղտնիքներ յանձնած էին դրացի պետութեան մը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՆՉ ԱՐՈՇԵՑԻՆ ՀԻԹԼԷՐ ԵԻ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ

«ՀԱՐԻՒՐԻՆ ՀԱՐԻՒՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ», Կ'ԸՍԵՆ ԱՌԱՆՑՔԻՆ ԹԷՐԹԵՐԸ

Իտալիոյ արտաքին նախարարը վերջացուցած ըլլալով իր խորհրդակցութիւնները ֆօն Ռիպպէնթրոփի եւ Հիթլէրի հետ, վերադարձաւ Հռոմ: Բացթողնելով Հիթլէրի ու մերձաւորներէն, ոչ մէկ թերթեր ալ կը հաւատան թէ բացի Հիթլէրի ու մերձաւորներէն, ոչ մէկ կը յուր ունի խորհրդակցութեանց օրակարգէն կամ գոյացած արդիւնքէն: Ամենէն որ, Հռոմի եւ Պերլինի թերթերը կը դոհանան ընդհանուր խօսքերով, չեչտելով թէ համաձայնութիւն գոյացած է հարիւրին հարիւր:

Այսպէս, գերմանական թերթ մը կ'ըսէ թէ այս եռօրեայ խօսակցութիւնները ոչ միայն կը հաստատեն երկու պետութեանց հարիւրին հարիւր համերաշխութիւնը, այլ եւ անոնց հաւասարապէս մեծ եւ անսասան վճռակամութիւնը»: Ուրիշ թերթ մը, «Ֆոլքիչէր Պէօպախթէր», կ'ըսէ թէ «Հիթլէրի եւ Մուսոլինիի հանդիպումը կը կոչէ արեւմտեան պետութեանց բռնած դիրքը: «Իչու համբերութիւն» կը կոչէ արեւմտեան պետութեանց բռնած դիրքը: Մարտի վերջին Մարաջախտ Կէօրինկի օրկանը աւելի յառաջ երթալով, կը գրէ թէ «Այժմ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ համար չկայ բան մը որ անորոշ կամ կասկածելի մնայ»:

Հռոմի մէջ քիչ մը աւելի զգուշութեամբ կ'արտայայտուին, գարմանք յայտնելով որ ժողովրդավար պետութիւնները բացառիկ նշանակութիւն կ'ընծայեն այս տեսակցութեանց: Թերթերը սիւնակներ կը նուիրեն Սալցպուրկի տեսակցութեանց եւ մասնաւորապէս կը չեշտեն թէ կոմս Ձիանօ լման պուրկի տեսակցութեանց եւ մասնաւորապէս կը չեշտեն թէ կոմս Ձիանօ լման չորս ժամ խօսակցեցաւ Հիթլէրի հետ, միջազգային կացութեան մասին, ի նկատի ունենալով Ֆօն Ռիպպէնթրոփի: Այս առթիւ միաբերան կը հաստատեն տեսակցութեանց սիրալիր հանգամանքը, առանց մեկնութիւններ տալու:

***Վարչապետ պ. Տալատիէ, որ կը հանգստանար Միջերկրականի ափերուն վրայ, կարճ կապեց իր արձակուրդը եւ Փարիզ վերադարձաւ չաբաթ օր, օդանաւով: Վերադարձէն անմիջապէս վերջը մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին նախարարին հետ:*

Փարիզի մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն Սալցպուրկի տեսակցութեան եւ կը կարծեն թէ Տանցիկի խնդիրն ալ հրատապ հանգամանք ստացած է: Կիսապաշտօնական «Թան»ը անցեալ չաբթու դիտել կուտար թէ Հռոմ եւ Պերլին ստիպուած են անմիջական որոշումներ տալու:

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ ՄՇԱԿՈՒԱԾ Է

Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ, կարդ մը թերթեր կը կարծեն թէ որոշ անհամաձայնութիւններ կը տիրեն երկու Առաջնորդներուն միջեւ: Միւս կողմէ ղրոյց կը չրջէ թէ Մուսոլինի նոր ծրագիր մը ներկայացուցած է Գերմանիոյ, ապահովելու համար Եւրոպայի խաղաղութիւնը: Այդ ծրագրին համաձայն, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ պահանջները պիտի կարգադրուին դաշնագիրներու վերաքննութեամբ, հանրաքուէներ եւ խորհրդաժողովներ ապրելով, որ — պէսզի Հռոմ եւ Պերլին նոր յարձանակ մը չհին առանց արիւնհեղութեան: Նոյն աղբիւրին համաձայն, թէ Սալցպուրկի տեսակցութեան եւ թէ Հիթլէրի հետ կատարուած խօսակցութեան առեն օրակարգի գլխաւոր խնդիրները եղած են դաշնագիրներու վերաքննութիւնը եւ անգլեֆրանսական պաշարման քաղաքականութիւնը: Այս առաջադրութեամբ, Տանցիկի, Պալքաններու եւ Ծայր. Արեւելքի խնդիրները քննուած են իրրեւ ախտանշանները ներկայ անելին, եւ ոչ թէ իրրեւ կենսական տարրեր: Մուսոլինի կը խորհի եղեր ընդհանուր կարգադրութիւն մը առաջարկել, մասնակցութեամբ չորս-հինգ պետութեանց, եւ ոչ թէ անջատօրէն լուծել իւրաքանչիւր խնդիր: Երկու պետութիւնները զինուորական ծրագիրներ մշակած են հաւաքական ճեռնարկի մը համար, եթէ մերժուին իրենց առաջարկները: Միւս կողմէ, կ'ըսուի թէ կոմս Ձիանոյի կարծիքով, Տանցիկը դիւրաւ կրնայ միանալ Գերմանիոյ, եթէ ապահովուին Լեհաստանի անտեսական չահերը եւ Նրբանցքը: Այս առթիւ կը հաստատուի թէ Անգլիա եւ Ֆրանսա համաձայնած են նոր ազդարարութիւն մը ուղղելու, որպէսզի Գերմանիա չփորձուի յարձակողական գործողութիւններ կատարել Տանցիկի մէջ:

Ամէն պարագայի տակ, Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ Մուսոլինի կրցած է չափաւորել Հիթլէրի եռանդը, չնորհիւ կոմս Ձիանոյի տեսակցութեանց:

× Պերլինի արտաքին նախարարութեան կողմէ հաղորդուած դեկոյցի մը համաձայն, Սալցպուրկի տեսակցութեան առեն Տանցիկի խնդիրը քննուած է իրրեւ Առանցքին հիմնական հարցերէն մէկը, քննուած են նաեւ եւրոպա-կան եւ ուրիշ խնդիրներ, եւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է հարաւարական ճեռնարկի մը մասին:

Այս առթիւ Իտալիոյ պաշտօնական չրջանակներուն մէջ դիտել կուտան թէ անհանդուրժելի կը դառնայ Լեհաստանի դիրքը Գերմանիոյ հանդէպ: «Անհրաժեշտ է որ Տանցիկի խնդիրը կարգադրուի մօտ օրէն, եւ Լեհաստան հասկնայ թէ այս կացութիւնը չի կրնար աւելի երկար տեւել»:

---

15 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ եւ 43 հոգի վիրաւորուեցան Պուքրէշէն մէկ ժամ հեռու, երկու կառախումբեր իրարու դարնուած ըլլալով: Վիրաւորներէն ութին վիճակը շատ ծանր է:

3,000,000 ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐ մեկնեցան Փարիզէն, Աստուածածնի արձակուրդին առթիւ, երկու, չորս կամ 15 օրուան արձակուրդ անցընելու համար: Կառախումբերը կրնապատկուած, նոյնիսկ եռապատկուած էին չաբաթ օր, դիւաւոր կայարաններուն մէջ: Սէն Լազարի կայարանին մէջ 67 յատկուածական կառախումբեր կապուեցան, փոխադրելու համար 1,250,000 քաղաքացիներ. Մոնփարնասի մէջ՝ 111 կառախումբեր փոխադրեցին 250,000 հոգի, Օրսէյի կայարանէն մեկնեցան 550,000, կառ սը Լիոնէն՝ 800,000 հոգի: Միւնոյն ատեն Փարիզ թափած էին հազարաւոր անգլիացի չրջիկներ: Բարեբախտաբար օդն ալ գեղեցիկ է:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ վարչապետը, Մահմուտ փաշա հրաժարեցաւ առողջական պատճառներով: Թագաւորը նախ մերժեց, բայց վարչապետը պնդած ըլլալով հաւանեցաւ:

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋԻ» ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ա. ՅԱՆԿԸ

Մարսէյլի Հանգանակութեան կեդր. Յանձնաժողովին առաջին դումարն է 5385 ֆրանք, ինչպէս կ'ներեւայ յարակից ցանկէն: Այս դումարին մէջ կայ պոյտ Մաչի Մարսէյլի վարչութիւնը տրամադրած է 1000 ֆրանք, կրօնական ժողովին անդամները (եօթը քահանաներ) 50ական = 350 ֆրանք, Ազգ. կեդր. Վարչութեան հինգ անդամները՝ 100ական = 500 ֆրանք, Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը՝ 500, նոյն Միութեան վարչութեան անդամները՝ 100, Սէն Լուի Կ. Մաչի մասնաճիւղը՝ 300, Տիկին Ահարոնեան՝ 200, Մշակութային Միութիւնը՝ 400, Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Մարսէյլի մասնաճիւղը՝ 400, բազմաթիւ հայրենակիցներ՝ 100ական, 50ական եւն: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՈՒՐԻՇ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը ամէն տեղ իր լայն բաժինը կը բերէ օգնութեան գործին: Վարչութիւնը կը խնդրէ բացատրել թէ կարգ մը մասնաճիւղեր մաս կազմելով տեղական հանգանակիչ յանձնախումբերուն, չեն կրնար ներկայացնել իրենց նուիրատուներու ցանկը: Ուրիշներն ալ այդ հնարաւորութիւնն ունին: Քիչ անդին հրատարակուած է Անիէռի մասնաճիւղին մասնակցողներու ցանկը, որու դումարը կը հասնի 680 ֆրանքի: Մարսէյլի մասնաճիւղն ալ տրամադրած է 400 ֆրանք, Տէսկնի մասնաճիւղը՝ 200, եւն:

ՅՈՒՆՍ 22

Մարսէյլի Կեդր. Ցանձնախումբին Ա. դումարը	5385
Իսի-լէ-Մուլինոյի Հանգանակութեան Բ. դումարը	2015
Պլան Մէնիլի, Օլնէ Սու Պուայի եւ Տրանսիի հայրենակիցներէն, Պ.Պ. Ց. Պօյաճեանի եւ Թագուր Շահպազեանի նախաձեռնութեամբ	785
Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան Անիէռի մասնաճիւղէն (ձեռամբ Տ. Բաղդասարեանի)	680
Նանթէռի հայրենակիցներէն	500
Լողոփէթ Մսրլեան	25
Ադամ Պէրպէրեան	100
Գրիգոր Մէչֆէճեան	100
Գումար	9,590
Կիրակի օրուան դումարը	64,691
Ընդհ. դումար	74,281

ԾԱՆՕԹ.— Տես Դ. էջ Պիյանքուռի Մէօտօնի եւ Հայ Շարժարարներու Միութեան հանգանակութեան ցանկերը:

Օրը երկու անգամ նիստ Մոսկուայի մէջ

Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Մ. Միութեան պինուորական պատուիրակութեանց խորհրդակցութիւնները սկսան չաբաթ օր: Որոշուեցաւ օրը երկու անգամ նիստ դումարել, չուտ վերջացնելու համար բանակցութիւնները: Կանգամ նիստ դումարել, չուտ վերջացնելու համար բանակցութիւնները: Կառաւարութիւն կը տիրէ խորհրդակցութեանց մասին եւ խորհրդային Թերթերն ալ լուութիւն կը պահեն: Մոսկուա հասնելէ անմիջապէս վերջը, Ֆրանսացի եւ անգլիացի սպաները ամբողջ ութ ժամ խօսակցեցան իրենց ռուս պաշտօնակիցներուն հետ, եւ հաստատուեցաւ թէ երեք պետութիւնները ալ կ'ուզեն արագ համաձայնութեան մը յանգիլ:

Փարիզի եւ Լոնտոնի Թերթերը չեչտելով այս խորհրդակցութեանց արժէքը, կ'ըսեն թէ երեք պետութեանց ապագայ յարաբերութիւնները կախում ունին այս գագաթի ժողովներէն: Քաղաքական դաշինքի բանակցութիւնները մէկդի դրուած են առ այժմ, մինչեւ որ պինուորական մասնագէտները լուսաբանեն փոխադարձ պաշտպանութեան գործնական հարցերը:

** Լոնտոնի Թերթերը կ'ըսեն թէ անգլիական կառավարութիւնը վերջերս Լեհաստանի հաղորդած է պինակցութեան ծրագիրը մը, որուն անմիջապէս պատասխանած է Վարչաւա, ներկայացնելով իր դիտողութիւնները: Լոնտոնի մէջ օրէ օր կ'աճի մտահոգութիւնը Լեհաստանի մասին, որովհետեւ կը վախցուի որ այդ երկիրը կողէն զարնուի Թուրքենիոյ կողմէ: Ուստի ապրիլ 6ին կնքուած փոխադարձ օգնութեան համաձայնութիւնը պիտի վերածուի պինակցութեան, հինգ տարուան համար:

200 տարուան հաստատութեան մը փակումը

Հոլանտական մեծ դրամատուն, Մէնհէյմն եւ Ընկ. փակումը ծանր տպաւորութիւն գործեց տեղատուական չրջանակներու մէջ: Ինչպէս գրած էինք, դրամատուն ընդհ. տնօրէնը յանկարծամահ եղած էր եւ փակման որոշումը տրուեցաւ 24 ժամ վերջը: Իրագէկներ կը հաւատան թէ դրամատունը սպառած էր իր չարժուն դումարները, ստանձնած ըլլալով ֆրանսական կարգ մը մուրհակներու ամբողջ պատասխանատուութիւնը: Կը կարծուի թէ դրամատունը պիտի կրնայ հարթել իր դժուարութիւնները, եթէ ժամանակ տրուի եւ ուրիշներ ալ օգնեն: Կարծողներ կան թէ հանգուցեալ տնօրէնը, որ դերմանածին Հրեայ մըն էր, 10,000,000 անգլ. ոսկի դիզած է. բայց ուրիշներ կ'ըսեն թէ միայն չափաւոր հարստութիւն մը ունէր: Այս տարուան յունուարէն ի վեր, դրամատունը 25,900,000 անգլ. ոսկիի վարկ բացած էր Ֆրանսայի, 4,600,000 Պելճիոյ, 1,470,000 ալ Արժանթինի համար: Դրամատան տնօրէնը Պատուոյ Լեգէոնի սպայութեան աստիճան ստացաւ վերջերս: Հաստատութիւնը հիմնուած էր երկու հարիւր տարի առաջ:

** Այս երրորդ անգամն է որ սեղանաւորական մեծ հաստատութիւն մը կը փակուի իր տնօրէնին մահուան հետեւանքով, եւ կամ հաստատութեան փլուզումը պատճառ կը դառնայ մահուան:

1928 յուլիսին իր օդանաւէն Մանչի ծովը իյնալով խեղդուեցաւ Լովէնչեթայն, արուեստական մետաքսի թագաւորը, Պելճիացի:

1932 օգոստոսին անձնասպան եղաւ Իվար Քրուգէր, լուցկիի թագաւորը, Շուէտացի:

1939 օգոստոսին յանկարծամահ եղաւ Ֆրից Մանհայմէր, շաճիի թագաւորը, Հոլանտացի, որ ասպարէզ նետուած էր իրրեւ պարզ պաշտօնեայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՎԱՍՏԱՖԱՇՅՈՒՆ ԵՎ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՊԻ)

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

Մեր հյուրասենյակում միասին էին մայրս, հայրս, քեռիկս, մորաքույրս, մորաքրոջս ամուսինը, մի քանի հարևաններ և ես։ Ես ամենափոքրն էի ներկաների մեջ։ Ինձ համար ամենահետաքրքրականը քեռիկիս պատմությունն էր։ Նա ինձ համար հերոս էր։ Ես ուզում էի իմանալ, թե ինչպես է նա հերոս դարձել։ Ես գիտեի, որ նա ռազմագերի է եղել, և ուզում էի իմանալ, թե ինչպես է նա գերի ընկել։ Ես գիտեի, որ նա փախել է գերությունից, և ուզում էի իմանալ, թե ինչպես է նա փախել։ Ես գիտեի, որ նա հետո կռվել է պարտիզանական ջոկատում, և ուզում էի իմանալ, թե ինչպես է նա կռվել։ Ես գիտեի, որ նա հետո ստացել է Կարմիր դրոշի շքանշան, և ուզում էի իմանալ, թե ինչպես է նա ստացել այդ շքանշանը։

Քեռիկս ինձ նայեց, ժպտաց և ասաց.

— Ես գերի ընկա 1941 թվականի հոկտեմբերին։ Ես այդ ժամանակ ընդամենը 19 տարեկան էի։ Ես ուզում էի կռվել, բայց ինձ ասացին, որ ես դեռ շատ երիտասարդ եմ, և ինձ չեն վերցնում բանակ։ Ես ուզում էի կռվել, և ես կռվեցի։ Ես կռվեցի Կիևի մոտ։ Ես կռվեցի Կիևի մոտ, և ես գերի ընկա։ Ես գերի ընկա, և ես հայտնվեցի ռազմագերիների ճամբարում։ Ես հայտնվեցի ռազմագերիների ճամբարում, և ես ուզում էի փախչել։ Ես ուզում էի փախչել, և ես փախա։ Ես փախա, և ես հասա մեր զորքերին։ Ես հասա մեր զորքերին, և ես կռվեցի պարտիզանական ջոկատում։ Ես կռվեցի պարտիզանական ջոկատում, և ես ստացա Կարմիր դրոշի շքանշան

ԿԱՐՍԱԾԻ ԲԱԺԱԿ

Խմբագիր Վ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Թիրախ՝ Ս. Զ.

— Լավ, ասացի ես նրան, ինչ որ ուզում ես, թող լինի, միայն թե ինձ տաս ժամանակ մտածելու։

— Ես էլ ասացի, որ ինչպես կամենա, այնպես էլ թող լինի։

— Ուրեմն, ասում է, ինձ համար ամենից դժվարը այն է, որ ես ամուսնացած եմ և ունեմ կին ու երեխաներ։ Եթե ես ամուսնացած չլինեի, ապա ոչ մի վայրկյան չէի տատանվի։ Ես ինձ համար ոչ մի դժվարություն չեմ տեսնում

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾԻ ՄԸ ԶՈՀ ԳԱՑԻՆ Պուքրէյի մէջ, Քարմէն – Միլվա–Քօսթանցա պողոտային վրայ պ. Գէորգ Ջէմճեանի 24 ամեայ զաւակը, եղուարդ, Քօսթանցայէն Յովակիմեան երիտասարդը, իսկ վիրաւորուեցաւ ուրիշ հայ երիտասարդ մը, Մանուկ Ե. Մանուկեան, զաւակը պ. Երուանդ Մանուկեանի: Երկու երիտասարդները կիրակի մեկնած էին Քօսթանցա հարսնիքի մը ներկայ ըլլալու, եւ անկէ պտոյտի համար գացեր էին Քարմէն–Միլվա: Մահացու արկածը պատահած է առաւօտեան դէմ՝ անոնց Քօսթանցա վերադարձի պահուն: Ռումէն թերթերը կը գրեն թէ ինքնաշարժը կը վարէր եղուարդ՝ ժամական 140 քիլօմէթր արագութեամբ:

ԹՐՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ, Պէհիճ Էրքէն, փարիզ հասնելով ընդունուեցաւ սովորական արարողութեամբ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԵԾԵԼԱԶՕՐԻ համար ձիեր կը գնուին Իրլանտայի մէջ: Բազմաթիւ գերման վաճառականներ Տըպլին գացած են այս առթիւ:

Ազգ. վիճակահանութեան պարգեւները

Ազգ. Պարգեւախաղի 14րդ շաբքին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ շաբաթ օր, Օրանժի մէջ: Հինգ միլիոնի մեծ պարգեւը շահեցաւ 1,268,389 թիւը:

Հետեւեալ երեք թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 1,000,000 ֆրանք. — 0.081.310, 1.052.960, 1.097.678.

Հետեւեալ չորս թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 500.000 ֆրանք. — 1.303.956, 1.362.608, 0.057.058, 0.314.602:

Հետեւեալ տասը թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 200.000 ֆրանք. — 1.492.935, 0.072.946, 0.418.870, 0.593.126, 0,021.231, 0.478.859, 1.076.643, 1.121.170, 0.425.237, 1.074.380.

89.670 վերջացող թիւերը շահեցան 100.000 ֆրանք, 84.951ով վերջացող թիւերը շահեցան 50.000 ֆրանք, 22.200ով վերջացող թիւերը շահեցան 50.000 ֆրանք, 0.936ով վերջացող թիւերը շահեցան 20.000 ֆրանք, 323ով վերջացող թիւերը շահեցան 5000 ֆրանք, 30ով վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆր., 9ով վերջացողները շահեցան 220 ֆրանք եւ 0ով վերջացող թիւերը շահեցան 110 ֆրանք:

HAÏASTAN

Գաթթերաթերի 7րդ Թիւը (յուլիս), հետեւեալ նոր բովանդակութեամբ.—

1789—1939 ֆրանս. յեղափոխութիւնը (խմբագրական), *Մարգուն ու քաղաքացիին իրաւունքները* (Ց. եղիազարեան), *Հայոց պատմութիւն* (Ֆ. տը Մորկան), *Անուանի Հայեր* (Ա. Աթանասեան), *հայ դրականութեան պատմութիւն* (Ա.), *Սրինգը* (բանաստեղծ Գ. Զէյթլեան), *Հայաստանի երկրաբանական կազմութիւնը եւ իր հանքային հարստութիւնները* (Պետրոս եղիազարեան), *Հայ ժողովուրդը* (Լ. Զեւոնդեան), Haïastan *եւ հայ մամուլը, Գաղթաշխարհ եւ Հայաստան* (տեղեկութիւններ):

Տարեկան բաժնեգին՝ Ֆրանսա եւ գաղութներ՝ 25 ֆրանք, Արտասահման 1 տոլար, ձեռքէ հատը 2·50 ֆրանք:

Փնտռել բոլոր այն կրպակներուն մէջ, ուր ՅԱՌԱՋ կը ծախուի:

Հասցէ.— **H. Keusséyan, 51, Rue du Caire, Paris (2e)**

ՊՈՀԱՐԱԿԱՆՔ

(Ոճերգուածներ)

ԱՇԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ

Գինն Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն
ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառելու ժամ)
Գինն Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.

Դիմել հեղինակին,
17. Rue Damesme, PARIS

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince Paris-6e
chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՍԱՆԵՐԸ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐՈՒ

Նուիրուած Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ, իր լուսանկարով

ցառաջաբանը գրեց Շ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լուսանկարներով եւ կենսագրական ծանօթութիւններով 150 էջ

Կը ժաժնակցին՝ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ, ԾԱՏՈՒՐ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՆԱՋԱՐԻ, Ա. Գ. ՄԵՍՈՒՄԵՆՑ, ՀԵՐՄԻՆԷ, ՋԱՐՄԷՆ ՇԻՆԱԿԱՆ, ԿԱՐՕ ՄԱՀԹԱՐ, ՍԱՐԳԻՍ ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ, ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ, ՄԱՄԲՐԷ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ,

Գին 10 ֆր.

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ:

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց ապսպրանքները, Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր:

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries Maisons, France.

Տէր եւ Տիկին Մաղաքեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Խաչիկեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Այրի Տիկին Անտիոպէ Գալֆեան (Ռումանիա), Տէր եւ Տիկին Գասապեան եւ զաւակունք (Ռումանիա), ցաւով սրտի կը ծանուցանեն իրենց սիրելի մօր, մեծմօր, քրոջ եւ մօրաքրոջ՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱԶՆԻՒ ՄԱՂ ՋՄՋԵԼԻ

դառնագէտ մահը որ տեղի ունեցաւ օգոստ. 11ին Hôpital Cochinի մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 16 օգոստոս, առաւօտեան ժամը 9ին Պանիէօ–Քօմիւնի դերեզմանատունը:

Հաւաքավայր ժամը ճիշտ 9ին Պանիէօ–Քօմիւնի դերեզմանատան մուտքի դուռին առջեւ:

Մասնաւոր Մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայիս իբր այդ նկատել:

Մէօսոնի հանգանակութեան ցանկը

Փոքրիկներ Բարութիւն եւ Արաքսի Գաղանճեաններ 80 հատ կէս ֆրանք. 40 ֆրանք (իրենց դանճանակին գրամը), Գրիգոր Գաղանճեան, Կարպիս Ճիվկեան, Հայկազ Մանուկեան, Սարգիս Գօչեան, Ոմն, Մերոբ Մանուկեան, Աբրահամ Վարդեվառեան, Արմենակ Պետեան, Հմայեակ Կամկամեան, Կարապետ Մելքոն Կէրմիրլիեան 100ական ֆրանք, Անդրանիկ Վարդանեան, Սուրէնեան Պալեան, Յարութիւն Ֆռանկիւլեան, Յովսէփ Ռէֆիան, Յակոբ Ֆէրմանճեան, Աւետիս Սրապեան, Հայրապետ Շիրինեան, Աւետիս Կիրակոսեան, Գէորգ Ալիքսանեան, Յովհաննէս Սարաֆեան, Խաչիկ Ճիվկէկեան, Արամ Խիրզեան, Գրիգոր Թունտասեան, Վասիլ Ներոյեան՝ 50ական ֆրանք, Տիկ. Գօթճանեան Մարիամ՝ 30, Գէորգ Բարատեան՝ 25, Շմաւոն Գասպարեան, Սահակ Թոռումեան, Ոմն, Սերոբ Ներկիզեան, Օննիկ Ալեանաքեան, Ռուբէն Զաքարեան 20ական ֆրանք, Գէորգ Գօլանճեան, Կարապետ Տէմիրճեան, Նիկողոսեան, Խոժէն Փիրիմեան, Եղիա Բաթրնաեան, Յարկէ Ասրիկեան, Սանդուխտ Թօրունեան, Համբար Ներսէսեան, Երանուհի Թունտասեան՝ 10ական ֆրանք, Աւետիս Ներոյեան եւ Փանոս Թունտասեան 11ական ֆրանք (դանձանակի դրամը), Թէլլալեան, Անտոն Մարտիրոսեան, Գարլօ, Գէորգ Մինասեան՝ 5ական ֆրանք, Տիկին Ménier 3 ֆրանք, դումար 2100 ֆրանք, (Տես Ցառաջ 12 օգոստոս).

Պիլաւիուրի հանգանակութեան ցանկը

Օ. Քէչէեան, Յ. Մինասեան, Հ. Հանտալեան, Ա. Պատիկեան, Վ. Պուտուքեան, Մ. Թորոսեան, Կ. Քեշիշեան, Վ. Նարկիզեան 100ական, Փ. Յովհաննէսեան, Խ. Ամիրքանեան, Մ. Հանտալեան, Օ. Թոփօեան, Մ. Գասպարեան, Ա. Պարոմեան, Փոքրիկն Կ. Շահմիրեան, Մ. Սրմազեան, Ա. Պաղամեան, Ե. Դանիէլեան, Ժ. Նալպանտեան 50ական, Մ. Խաչիճեան (Մէվր) 40. Ա. Գաբուճեան 30. Joseph Dufros, Մ. Տօնականեան 25ական, Յ. Նալպանտեան. Յակոբ. Մ. Պէզճեան, Մ. Համբարձումբեան, Ն. Թաթարեան, Հ. Զարգեան, Լ. Նիկողոսեան, Ոմն 20ական, Ոմն, Տ. Բարթիկեան 15ական, Մ. Ծճէտեան, Ա. Պօյաճեան, Վ. Աւետեան, Գ. Պէրպէրեան, Վ. Մուրեան, Ռ. Դանիէլեան (անգործ), Կ. Օղլուեան, Հ Ա. Թէլլալեան, Գ. Անտոնեան, Յ. Հոյեան, Մ. Փափազեան (անգործ), Ս. Պէրպէրեան, Գ. Զամասեանեան, Յ. Զիլեան, Օհաննէսեան, Ռ. Տէր Թովմասեան, Մ. Տօրումեան 10ական, Ս. Խաչատուրեան, Մոեֆեանիոս 5ական, Դումար 1840: (Տես ցառաջ 12 Օգոստ.):

Հայ շարժավարներու հանգանակութիւնը

Ա. Եագուպեան 100, Մ. Շաղուկեան, Խ. Զէյպէկեան, Պ. Մարկասեան, Վ. Թէրզեան, Յ. Գասպարեան, Գ. Անանիկեան 50ական, Լեւոն 30, Պ. Գէտրոսեան, Գ. Գորգճեան, Պ. Սիմոնեան, Մ. Մոեֆանեան, Յ. Մէտէճեան, Հ. Սամուէլեան, Գ. Տիլէեան, Յ. Շահմիրեան. Մ. Էմինեան, Ջաղացպանեան, Կ. Յօնիկեան, Զ. Մանուկեան, Վ. Պետրոսեան, Ոմն 20ական, Ոմն, Ն. Կարապետեան, Ն. Ճիվանեան, Գ. Սարեան, Մ. Սվազլեան, Զ. Մրբէճեան, Կարպիս 10ական, Թ. Մօսքոֆեան, Ժ. Տէր Ղազարեան, Վ. Խաչատուրեան, Յ. Բարիկեան, Յ. Իղմիրլեան, Մ. Ժամկոչեան, Խ. Իճճէեան 5ական, Ոմն, Գ. չօ (յոյն), Էսքիզաղի Վիգէօր (հրեայ, Ոմն (Թուրք), Գ. Սվաճեան 2ական, Դումար 825: (Տես ցառաջ 12 Օգոստոս) Այս Միութիւնը նախապէս ալ 500 ֆր. նուիրած էր իր անուսկին Հանգանակութիւնը կատարուած է իր անդամներուն մէջ):

Սամուէլ Մուրատեան վարժարան, Սեւր

Միութեան Հայրերու Սեւրի Մուրատեան վարժարանի 1939—1940 դպրոցական տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Հոկտ. 1ին:

Վարժարանը կ'ընդունի գիշերօթիկ, կէս գիշերօթիկ եւ ցերեկօթիկ աշակերտներ:

Արձանագրութիւններու համար գիմել վարժարանի տեսչութեան

Direction du Collège Arménien Samuel Moorat, 26, rue Troyon, Sèvres (S. & O.).

Ընդունելութեան օրերն են երկուշաբթի ժամը 15էն 18 եւ հինգշաբթի ժամը 15էն 18:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ

(ՆՇԽԱՐՆԵՐ ԱՏԱՓԱԶԱՐԻՆ)

ԳՐԵՑ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

ցառաջաբան Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերներ Աստիազարի կեանքէն եւ գաւառական խռնարհ դասակարգին ապրումներէն: Գրուած՝ երգիծական շունչով եւ հայրենաբաղձութեամբ: Իր գիւղը կամ քաղաքը կորմնցուցած ամէն տարագիր իր հոգիին խօսող կէտ մը պիտի գտնէ անպայման:

Սուրբ հատոր մը 256 էջ: Գին 15 ֆրանք, արտասահման 20 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 ոչնք: Ստանալու համար դիմել՝ H. AGONAYAN
10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՍՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ թլաթէն, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի գնուած ոսկեղէն եւ գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճմտօրէն:

«ՌԻԶԱՄԻԿԻ ՕՐ»

ՑԻՇԱՏԱԿ ՕՐ — ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նուիրուած Տաքօն-Տաուրուսեանի հերոսներու վիշտակին

պիչաքի, սեպտեմբեր 3ին, «ՍԷՆԹ-ՔՆՈՐԷՔ» պար գեւկետերի օգնական պարտէզին մէջ

կը նախագահէ ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

կը խօսի Գնդ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Մուտքերու մասնակցութիւն 2 ֆր.

Կարելի է առաւօտեան գալ եւ ցարը հետ բերել.

Քազաքէն առնել թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել վերջալուրութեան.

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած «ՄԱՐԶՊԵՏ»ի ընկերներու կողմէ

կիրակի, 20 Օգոստ. կէսօրէ ետք ժամը 2ին Նահապետեաններու ագարակին մէջ: Գեղարուեստական ճոխ բաժին

կը քանախօսէ Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Մուտքերու մասնակցութիւն 3 ֆրանք

Բլաս տ'էքսէն առնել թիւ 26 հանրակառքը եւ իջնել օգերուայի մօտ.

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Սանճաքէն գաղթող Հայերուն օգնութեան Առաջնայի Յանձնախումբին կողմէ

Հովանաւորութեամբ ԱՏԱՆԱՁԻ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը նախագահէ Պատգ. Տեղ. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. Ք.Ն. ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

կը ներկայացուի ՊԵՐՃ ՊՐՕՇԵԱՆԻ

«ՍՕՍ ԵՒ ՎՇԱՐԴԻԹԵԼ» ՕՓԵՐԷՏԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ եւ իր խումբին

ՊՕՄՊՈՆ, ՍԻՆԷՄԱ ՏԼՕՐԷԱՆԻ մէջ, 21 Օգոստ. երկուշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 9ին:

Կ'երգեն՝ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ, Օր. ՍԻՒԶԱՆ ՀԱՑՐԱԳԵՑԵԱՆ, եւ Օր. ՖԻԱՆՍՈՒՀԻ ԼՄՊԵԱՆ:

Մուտք 5 ֆր.

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի Թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ Բոյժի» հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վերոյիշեալ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթի ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺԻ տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):

ՏՕՔԹ. ԳՕՒՐԳԷՆ ՄԵՍՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԴԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia · Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Լմաբել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները **DOLINE ALCALINE** ակռայի փոշիով (պատրաստուած Տօքթ. Արամ Ճիւճեանի formulehին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարանները Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բթութիւնու կազմութիւնը:

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ Դեղարանները

կեդրոնատեղի O. C. P. *եւ* Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur *եւ* 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ – ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Արտաւազդ Հանըմեան

122 Boulevard Murat (Paris 16e)

Մէքրօ Փօրթ տը Սէն Քլու, եւ Լաքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն: Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դամի, առնելիքի եւ գործի համար:

10 - 12, 6·30–8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն: Թէլէֆօն, Թասմէն 52–69:

ԾԱԿՕԲ ԶԱՔՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, **Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55**

Ο ՏՂ ԲՈԼՈՆՆԵՐ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹ ՊԻՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թռուա Քառքիէ, Պոնմառշէ, Բրէնթամ, Լաֆայէթ *վաճառատուներէն եւ* **42 Bld. de Strasbourg:**

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ *լիտրը՝* 40, ¼ *լիտրը՝* 25 *եւ* 1/8 *լիտրը՝* 15 ֆր.:

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ — HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
[illegible]	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Այլ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI 16 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4119

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Միջազգային մամուլը մանաւորապէս մտահանշեց պարագայ մը, — «կատարեալ գաղտնապահութիւն» կը տիրէ Սալցպուրկ – Պէրխթէսկատէնի տեսակցութեանց եւ Մոսկուայի խորհրդակցութեանց մասին:

Առաջինը, Չիանօ – Ռիպպէնթրոփ խօսակցութիւնը տեւեց երեք օր, վերջանալով Հիթլէրի ունկնդրութեամբ, ինչ որ կ'աւելցնէ անոր քաղաքական արժէքը: Երկրորդը, Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Խ. Միութեան զինուորական պատուիրակութեանց խորհրդակցութիւնը, դեռ նոր սկսաւ:

Աւելորդ է բացատրել թէ երկու դէպքերը սերտ կապ ունին իրարու հետ: Երկու կողմերն ալ, Առանցքը եւ խաղաղութեան ճակատը, իրար կը հետապնդեն, խստօրէն պահելով իրենց գաղտնիքը:

Բնականաբար անձկութիւն կը պատճառէ այս «կատարեալ գաղտնապահութիւնը», այնպիսի ժամանակի մը մէջ երբ չափազանց լարուած է քաղաքական մթնոլորտը:

Նոյն ինքն Ֆրանսայի վարչապետը չէ՞ր որ, աւելի քան մէկ ամիս առաջ կ'ազդարարէր թէ վտանգաւոր ամիսներ են յուլիսը, օգոստոսը եւ սեպտեմբերը:

Յուլիսը անցաւ անվտանգ: Օգոստոսի կէսն ալ ահա կ'անցնի: Բայց կը թուի թէ մարդիկ աւելի յոռետես են այս անգամ: Եւ մանաւանդ հիմա, երբ իրարու կը յաջորդին գաղտնի տեսակցութիւններն ու խորհրդակցութիւնները:

Անակնկալ մը չէ Մոսկուայի խորհրդակցութիւնը:

Երբ չափազանց երկարեցան քաղաքական բանակցութիւնները, որոնք բացուած էին անցեալ ապրիլին, երբ պետութիւնները նախընտրեցին ամէնէն առաջ փոխադարձ օգնութեան գործնական խնդիրները քննել, — ստուգել իւրաքանչիւրին զինուորական կարողութիւնը եւ յարմարութիւնները, հարթելու համար զինակցութեան ճամբան:

Այդ առաջադրութեամբ էր որ Փարիզ եւ Լոնտոն Մոսկուա ղրկեցին զինուորական պատուիրակութիւններ, որոնք շաբաթ օրն իսկ անցան կանաչ սեղանին գլուխը: Շաբաթը արձակուրդի օր է Խ. Միութեան համար, եւ սակայն Մոսկուա ինք պնդեց որ անմիջապէս գործի սկսին: Իսկ անգլիական պատուիրակութեան նախագահն ալ առաջարկեց օրը երկու անգամ նիստ գումարել, շուտ վերջացնելու համար:

Բուն անակնկալը միւսն է, Սալցպուրկի տեսակցութիւնը:

Նախապէս ծրագրուած էր որ այս տեսակցութիւնը վերջանայ Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ արտաքին նախարարներուն հանդիպումով:

Արդ, վերջին պահուն Հիթլէր ալ խառնուեցաւ եւ խօսակցութիւնները շարունակուեցան իր պատմական դղեակին մէջ, Միւնիխի մօտ:

Իրազեկներու կարծիքով, անհրաժեշտ համարուած է այս վերջին հանդիպումը, որովհետեւ Մուսոլինի որոշ հրահանգներ տուած էր իր փեսին՝ կոմս Չիանոյի:

Ինչ որ ալ ըլլայ, այս երկու դէպքերը – Սալցպուրկ եւ Մոսկուա – կոչուած են ճակատագրական դեր մը կատարելու յառաջիկայ շաբաթներու ընթացքին:

Եթէ ճիշդ է որ Մուսոլինի չափաւորութեան գիծ մը վարելով, կը խորհի խորհրդաժողովի մը հրաւիրել չորս կամ հինգ մեծ պետութիւններ, թերեւս քիչ մը պայծառանայ մթնոլորտը: Որ եւ է խորհրդաժողով որոշ ելքի մը կը յանգի, ինչպէս տեսանք անցեալ սեպտեմբերին, Միւնիխի հանդիպումով:

Անկէ ի վեր շատ ջուրեր անցան, բուն բառով՝ աւելի պղտորեցան ջուրերը:

Եւ սակայն, որ եւ է նոր հանդիպում տեղի ունեցած չըլլալով, անհաւանական չէ որ միջին ճամբայ մը գտնեն: Գոնէ ժամանակ շահին, ինչ որ կրնայ յետաձգել ընդհարման վտանգը:

Իսկ եթէ պարզ ենթադրութիւն է չորսերու կամ հինգերու խորհրդակցութիւնը, այն ատեն դժուար պիտի ըլլայ նախատեսել մօտաւոր հեռանկարը, այս «կատարեալ գաղտնապահութեան», ըսէք՝ այս չարաշուք լռութեան մէջ:

Կասկած չկայ թէ Առանցքը կ'աճապարէ միշտ, իր պահանջները արժեցնելու համար: Որքան ուշանայ, այնքան կը զօրանայ միւս ճակատը, թէ իր աննախընթաց եւ յարանուն սպառազինութիւններով եւ թէ զինակցութիւններու ծաւալուն ցանցով:

Յետոյ, թէ Իտալիոյ եւ թէ Գերմանիոյ մէջ ջիղերը այնքան լարուած են, զարնել–զարնուելու եւ յաղթելու կիրքը այնքան աճած է, որ բազմութիւնները չեն կրնար աւելի երկար սպասել:

Ջիղերու այս պատերազմը վարակած է երկու կողմերն ալ: Տեւելու, դիմանալու պայքար մը, որ սակայն չի կրնար ձգձգուիլ անվերջ, մանաւանդ Առանցքին համար:

Երեւոյթներէն դատելով, Հռոմ կը ձգնի օր առաջ լուծել տալ Տանցիկի խնդիրը, որպէսզի կարենան իրենց ամբողջ ուժը թափել դէպի հարաւ-արեւելք, — Պալքաններ եւ Միջերկրական: Այս մտահոգութեամբ, ահա իր պաշտօնական թերթերն անգամ սպառնալիքներ կ'ուղղեն Լեհաստանի, որպէսզի տեղի տայ:

Այնպէս որ, բուն վարագոյրը պիտի բացուի, երբ գոցուի միւս վարագոյրը, Տանցիկ:

Այն ատեն է որ պիտի բացուին կարգ մը գաղտնիքներ ալ, աշխարհը դնելով նոր եւ աւելի սպառնալից անակնկալներու առջեւ:

Մինչ այս մինչ այն, միջազգային մամուլը կը շարունակէ շռնդալից գրոյցներ հրատարակել, Տանցիկի վէճին լուծման մասին:

Այս տեսակէտէն նշանակալից է Ազգաժողովի վերատեսուչին այցելութիւնը՝ Հիթլէրի, մանաւանդ անոր համար որ տեսակցութեան արդիւնքը անմիջապէս հաղորդուած է անգլիական կառավարութեան:

Եթէ իսկապէս միջին ճամբայ մը գտնուի Տանցիկի հարցին լուծման համար, յաջորդ քայլը կրնայ ըլլալ միջազգային խորհրդաժողով մը:

Այս հեռանկարը որքան ալ մխիթարական երեւայ, դժուար է վճռական եզրակացութեան մը յանգիլ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ ՏԱՆՑԻԿԻ ՎԷՃԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԻՋԻՆ ՃԱՄԲԱ՞Յ ՄԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆՈՒԻ

Քանի մը օրէ ի վեր գրոյց կը շրջէր թէ Տոքթ. Պիւրքարտ, Ազգերու Դաշնակցութեան վերատեսուչը (քոմիսէր) Տանցիկի մէջ, գաղտնապէս այցելած է Հիթլէրի, ուղղակի խորհրդակցելու եւ վէճը խաղաղութեամբ կարգադրելու համար:

Այդ գրոյցին համաձայն, Ազգաժողովը գերմանեւլեհ մարմնի մը պիտի յանձնէ Տանցիկի վարչութիւնը, որպէսզի դիւրանայ վէճին լուծումը: Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակներուն մէջ կը հերքեն այս լուրը: Պերլինի եւ Վարշաւայի մէջ ալ վերապահութիւն կը ցուցնեն: Բայց եւ այնպէս միջազգային մամուլը մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ այս լուրերուն, միեւնոյն ատեն գրելով թէ Տոքթ. Պիւրքարտ տեղեկագիր մը ղրկած է Լոնտոն, Հիթլէրի հետ ունեցած խօսակցութեան մասին: Այս առթիւ կ'աւելցնեն թէ Ազգաժողովին ներկայացուցիչը իր տեսակցութենէն քանի մը ժամ առաջ տեղեկութիւն հաղորդած է անգլիական կառավարութեան: Նոյն իսկ ըսողներ կան թէ ներկայացուցիչը Լոնտոն պիտի երթայ:

Լոնտոնի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը խոստովանին թէ Տոքթ. Պիւրքարտ տեղեկութիւններ հաղորդած է, իբրեւ Ազգաժողովին ներկայացուցիչ երեք պետութիւններու յանձնախումբին, որ պաշտօն ունի հսկելու Տանցիկի վարչութեան վրայ: (Այդ երեք պետութիւններն են Անգլիա, Ֆրանսա եւ Շուէտ): Նոյն աղբիւրին համաձայն, Անգլիա չէ փոխած իր դիրքը: Բայց, Ազգաժողովին ներկայացուցիչը իր հանգամանքովն իսկ ի վիճակի է ուղղակի յարաբերելու Անգլիոյ եւ Լեհաստանի հետ, ուստի կրնայ որոշ դեր կատարել, միջին ճամբայ մը գտնելու համար:

Լոնտոնի թերթերը ուրիշ նշանակալից տեղեկութիւն մը եւս կը հաղորդեն:

Այսպէս, «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'իմանայ թէ Սալցպուրկի տեսակցութեան ատեն կոմս Չիանօ իրաւախոհութիւն մը առաջարկած է, հետեւեալ պայմաններով. —

1. Այս տարուան վերջը պէտք է դադրի Ազգաժողովի վերատեսուչին պաշտօնը Տանցիկի մէջ:
2. Լեհաստան պէտք է ետ քաշէ իր ներկայացուցիչը, անոր փոխարէն ղրկելով դիւանագիտական մարմին մը որ պիտի պաշտպանէ Լեհաստանի տնտեսական շահերը եւ փոքրամասնութիւնը:
3. Տանցիկի սահմանադրութիւնը պէտք է փոխուի, (իբրեւ Ազատ Քաղաք), բայց ներքին վարչութիւնը պէտք է ըլլայ բոլորովին գերմանական:
4. Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ հաստատուած մաքսային սահմանը պէտք է աստիճանաբար ջնջուի, հինգ տարուան ընթացքին:
5. Գերմանիա պիտի երաշխաւորէ Տանցիկի ապազինումը միջազգային համաձայնութեամբ մը, իսկ Լեհաստան պէտք է պարպէ իր զինապահեստը Վէսթէրփլաթթի մէջ:
6. Նաւահանգստին վարչութիւնը պէտք է յանձնուի անկախ մարմնի մը, բաղկացած՝ Տանցիկի գերման եւ լեհ ներկայացուցիչներէն:

Ամէն պարագայի մէջ, կը թուի թէ խորհրդաւոր ձեռնարկներ կը կատարուին երկու կողմէն ալ, խաղաղութեամբ լուծելու համար Տանցիկի վէճը:

Վերջին լուրերու համաձայն, Ազգաժողովին ներկայացուցիչը յանձն առած է հրաժարիլ, դիւրացնելու համար վէճին լուծումը, իսկ Լեհաստան հակառակ չէ ուղղակի բանակցութիւններ վարելու Գերմանիոյ հետ:

⁂ Տոքթ. Պիւրքարտ Տանցիկ վերադառնալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ ծերակոյտի նախագահին եւ Լեհաստանի ընդհ. պատուիրակին հետ եւ տեղեկութիւններ հաղորդեց իր տեսակցութեան մասին: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին:

⁂ Տանցիկի մէջ ձերբակալուեցան երկու մաքսային քննիչներ (լեհ): Ձերբակալուեցաւ նաեւ իրենց շարժավարը:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ԿԸ ՊՆԴԵՆ ..

Գերմանական թերթերը կը շարունակեն յիշեցնել թէ Տանցիկի վերադարձը հրատապ խնդիր մըն է Գերմանիոյ համար: «Այս խնդիրը կապ ունի Եւրոպայի ապահովութեան, գերմանական պատիւին եւ գերման ցեղին հետ, ինչպէս եւ Գերմանացիներու անձնական ապահովութեան հետ»: Բոլոր թերթերն ալ կը շեշտեն թէ Գերմանիա եւ Իտալիա կատարելապէս համերաշխ են այս հարցին մէջ: «Երկու պետութիւնները կը յայտարարեն թէ այս խնդիրները կրնան կարգադրուիլ առանց պատերազմի եւ ճիշդ ատոր համար պէտք է կարգադրուին»:

Իտալական թերթերը ամբողջ սիւնակներ կը նուիրեն Սալցպուրկի տեսակցութեան, շեշտելով թէ երկու երկիրները «միեւնոյն տեսակէտներն ունին բոլոր այն հարցերու մասին որ կը բխին Վերսայլի չարաշուք դաշնագրէն: Տանցիկը պարզապէս դրուագ մըն է դաշնագիրներու վերաքննութեան պայքարին մէջ: Տանցիկի հարցը այն է Իտալիոյ համար ինչ որ իտալական պահանջներու խնդիրը Գերմանիոյ համար»:

Այս առթիւ, Հռոմի թերթերը նորէն կը յիշեցնեն թէ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը կրնար կատարուիլ հանդարտութեամբ, եթէ ժողովրդավար պետութիւնները յամառօրէն ընդդիմացած չըլլային: Հեղինակաւոր թերթ մը շօշափելով այս խնդիրը, կ'ազդարարէ.

— «Գալիքին պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ ժողովրդավար պետութեանց վրայ: Սալցպուրկի տեսակցութիւնը վերջին ազդարարութիւնն է»:

Թէ Պերլինի եւ թէ Հռոմի թերթերը գայրոյթով կը ժխտեն այն լուրերը թէ Առանցքը տկարացած է եւ կամ անհամաձայնութիւն կը տիրէ շատ մը հարցերու մասին: Գաղտնապահութիւնը կը շարունակուի Սալցպուրկի տեսակցութեանց մասին:

ՆՈՐ ԲՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

Նոր գումարներ ամէն օր

ԽՄԲ.—Աթէնքի «Նոր Օր»ը օգոստ. 10ի խմբագրականին մէջ խօսելով կատարուած հանգանակութեան մասին, հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ. —

— «Եղբայրական օգնութեան այս ձեռնարկներուն մէջ, սակայն, ամէնէն սրտառուչն է Փարիզի մեր պաշտօնակից «Յառաջ»ի ձեռնարկած ժողովրդական հանգանակութիւնը: Խմբագրական քանի մը կոչեր բաւեցին շարժման մէջ դնելու համար թերթին հազարաւոր ընթերցողները, Փարիզէն ու գաւառներէն մինչեւ Մարոք ու Ալժերիա: Տասը օրուան մէջ, արդէն, փոքր նուէրներով գոյացաւ երեսուն հազար ֆրանքի մօտ գումար մը: Կարելի է նախատեսել, թէ կատարուած ժողովրդական նուիրահաւաքութեանց ամէնէն արդիւնաւորներէն մէկը պիտի ըլլայ Սանճաքի հայ տարագիրներուն ի նպաստ սկսած այս ձեռնարկը: Որովհետեւ պիտի չգտնուի ոեւէ Հայ, որ չբերէ անոր իր մասնակցութիւնը, ինքնաբուխ ու սրտայորդ պատրաստակամութեամբ մը: Պիտի չգտնուի, վասնզի նպաստընկալը երէկուան հպարտ ու առնական Մուսա Տաղն է, — այն Մուսա Տաղը, որուն դիւցազներգութիւնը մեր ցեղային եսը շոյեց դեռ երէկ, երբ Վէրֆէլ մը իր հոյակապ երկով անմահացուց Սուէտիոյ գմայլելի ընդվզումը»:

ՑԱՆԿ 23

Փորթ տ'Իվրիի գումարը	
Ստ. Ալեքսան. միջոցաւ	228
Նիկողոս եւ Գրիգոր	40
Վիթրի Փլաքրիքէն (115 ֆր.). —	
Յ. Մօրուքեան	50
Տ. Հ. Նասիպեան	20
Վ. Տէր Յակոբեան	20
Ս. Հէքիմեան	25
Գ. Զիմպիլեան, Ս. Ռաֆայէլ	100
Տիգրան Մահիկեան, Մարսէյլ	50
Փոքրիկն Ռընօ Վանօեան, (Խոշաթցի), Մարսէյլ	25
Մեսրոպ Գասպարեան, Մարաշցի, Մարսէյլ	25
Յակոբ Թաղուրեան, Լիոն	25
Գումար	608
Երէկուան գումարը	74,281
Ընդհ. գումար	74,889

ՓՈՐԹ Տ'ԻՎՐԻ. — Կիրակի օր, օր. Սիրան Նազարէթեանի (Աստիփազարցի) եւ պ. Յարութիւն Զատըրճեանի (Էսկիշէհիրցի) նշանախօսութեան առթիւ, նախաձեռնութեամբ Պ. Ստեփան Ալեքսանեանի եւ Պօղոս Նազարէթեանի հաւաքուեցաւ 228 ֆրանք: Հանգանակութեան մասնակցեցան նաեւ չորս Ֆրանսացիներ:

Վերջին պահուն հասած նամակներէ կը տեղեկանանք թէ թղթատարին յանձնուած են հետեւեալ գումարները. —

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻԷՆ 2829 ֆրանք:

ՎԱԼԱՆՍԷՆ 3043 ֆրանք:

ԲԱԼՈՒԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ (Մարսէյլ) 1530 ֆրանք:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով, «Յառաջ»ի ուղղուած նամակներուն հետ:

ԲՈԼՈՐ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ Ի ՊԱՀ ԴՐՈՒԱԾ ԵՆ SOCIETE GENERALE Դրամատունը: ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ 60.000 ՖՐԱՆՔ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐԵՆՔ ՊԷՅՐՈՒԹ, ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ՍԱՐԱՃԵԱՆԻ, ԿԱԹՈՂ. ԸՆԴՀ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ ԵՒ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱԶԳ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ, ԽՆԴՐԵԼՈՎ ՈՐ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻ ՊԱՀԷ, ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏԱԿԻ ՄԸ ՅԱՏԿԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՔԱ՛Ն ԱԼ ՄԽԻԹԱՐԱԿԱՆ ՉԷ ՆՈՐ ԳԱՂԹԱԿԱՅԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Լաթաքիայէն կը գրեն մեզի (6 օգոստ.). —

«Յառաջ»ի բացած հանգանակութիւնը խորապէս յուզեց մեզ: Առաջին անգամ չէ որ Յառաջ օգնութեան կը հասնի հեռաւոր գաղութներուն: Մուսա Լերան ժողովուրդը պիտի չմոռնայ այս փութկոտ ու գուրգուրալից վերաբերումը:

Թերթերէն ձեզի ծանօթ է անշուշտ, որ Մուսա լերան առաջին կարաւանները, կին ու երախայ, հասան Պասիթ (Քէսապի եւ Լաթաքիոյ միջեւ ծովեզերեայ շրջան), Յուլիս 17ին: Սանճաքին պարպումը լրացած էր Յուլիս 22ին: Դժբախտաբար ոեւէ պատրաստութիւն տեսնուած չէր ընդունելու համար գաղթականները, որոնք գիշեր ցերեկ կը հասնէին քամիոններով: Միայն հսկողութիւն կը կատարուէր պարպումի կանոնաւորութեան վրայ:

Հասած գաղթականները տեղաւորուեցան ծովեզերքը, եղեւիններու անտառի մը ստորոտ: Ամէն ընտանիք սկսաւ խրճիթներ շինել ճիւղերով: Եղանակը յարմար էր նման խրճիթներու տակ բնակութեան, բայց անձրեւ մը կրնար աղէտի մատնել այսքան բազմութեան: Եւ յետոյ հրդեհին վախը եւս նոր մտահոգութիւն կը պատճառէր: Մինչեւ այժմ ոչ մէկ օգնութիւն այս դժբախտներուն, իշխանութեանց կողմէ: Միայն Ազգ. իշխանութիւնը նպաստ տուաւ «հացագուրկներուն», որոնց թիւը կ'աւելնայ օրէ օր, ինչ որ բացատրութեան չի կարօտիր: Վաղը տրամադրուած գումարէ մը պիտի տրուի 25-ական սուր. ոսկի մեծերուն, 10ական սուր. ոսկի փոքրերուն, ինչպէս տրուեցաւ Հալէպ եւ Պէյրութ հասնող գաղթականներուն:

Տակաւին հիւանդութեան սարսափն ալ կայ: Կը վախցուի որ վաղը – միւս օր ծանր համեմատութիւն ստանայ: Ամէն օր բուժարան կը դիմեն 250–300 հիւանդներ: Տեսնուած հիւանդութիւններն են ջերմախտ (մալարիա), փորհարութիւն, աղետապ, աչքի բորբոքում: Արդէն սկսանք թաղել առաջին մեռելները...: Առաջին զոհերը երախաներ են:

Միջերկրականեան Կոմիտէին կողմէ, վաղը, երկուշաբթի, օդանաւով Տրիպոլիս կը հասնին ծերակուտական Կօթըրօ եւ Փօլ տիւ Վէռ, մօտէն քննելու համար գաղթականներու կացութիւնը: Չենք կրնար ուրանալ որ մեր այս բարեկամները մեծ աշխատանք թափեցին փրկելու համար Մուսա լերան բնակչութիւնը: Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը եւս հրահանգ տուած է Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ֆրանս. իշխանութեանց, ամէն աջակցութիւն ընծայելու համար գաղթականներուն: Ֆրանս. Կարմիր Խաչի նախագահը, Պ. Շըվալիէ, Հալէպէն ճամբայ ելած է միասին բերելու համար տասը քիլօ քինին

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳԻՇԵՐ ՍԻՐՈՅ ՄԱՍԻՆ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՊԻ)

ԳՐԱՑ՝ ՄԱՆՈՒԿ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

Մանուկ Մանուկյանի իւր եղբօրն ուղղած նամակները իւրայատուկ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնեն ոչ միայն անոր համար, որ հեղինակը մեր գրականութեան ամենէն նշանաւոր դէմքերէն մէկն է, այլ նաեւ անոր համար, որ անոնք մեզի կը ծանօթացնեն Մանուկ Մանուկեանի ներաշխարհին հետ, կը լուսաբանեն անոր ստեղծագործական ուղին, կը ցոլացնեն անոր հոգեբանական ընդերքը։ Ասոնք կը ներկայացնեն Մանուկ Մանուկեանը իբրեւ մարդ, իբրեւ ընկեր, իբրեւ հայրենասէր, իբրեւ գրող։

Մանուկ Մանուկեան ծնած է 1883 թուականին, Պոլսոյ մէջ։ Ան իր ուսումը ստացած է Պոլսոյ Ներսիսեան վարժարանին մէջ։ Ուսանած է նաեւ Պոլսոյ Հայկազեան վարժարանին մէջ։ Ան 1902 թուականին մեկնած է Վենետիկ, ուր ուսանած է Մխիթարեան միաբանութեան Ս. Ղազար կղզիին վրայ գտնուող վարժարանին մէջ։ Ան 1905 թուականին վերադարձած է Պոլիս, ուր ստանձնած է Ներսիսեան վարժարանի ուսուցչութեան պաշտօնը։ Ան 1908 թուականին հրատարակած է իր առաջին գրական երկը՝ «Ազգային Ոգի» խորագրեալ ուսումնասիրութիւնը։ Ան 1909 թուականին հրատարակած է իր առաջին վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1910 թուականին հրատարակած է իր երկրորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1911 թուականին հրատարակած է իր երրորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1912 թուականին հրատարակած է իր չորրորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1913 թուականին հրատարակած է իր հինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1914 թուականին հրատարակած է իր վեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1915 թուականին հրատարակած է իր եօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1916 թուականին հրատարակած է իր ութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1917 թուականին հրատարակած է իր իններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1918 թուականին հրատարակած է իր տասներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1919 թուականին հրատարակած է իր տասնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1920 թուականին հրատարակած է իր տասներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1921 թուականին հրատարակած է իր տասներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1922 թուականին հրատարակած է իր տասնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1923 թուականին հրատարակած է իր տասնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1924 թուականին հրատարակած է իր տասնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1925 թուականին հրատարակած է իր տասնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1926 թուականին հրատարակած է իր տասնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1927 թուականին հրատարակած է իր տասնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1928 թուականին հրատարակած է իր քսաներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1929 թուականին հրատարակած է իր քսանմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1930 թուականին հրատարակած է իր քսաներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1931 թուականին հրատարակած է իր քսանեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1932 թուականին հրատարակած է իր քսանութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1933 թուականին հրատարակած է իր քսաներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1934 թուականին հրատարակած է իր երեսներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1935 թուականին հրատարակած է իր երեսնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1936 թուականին հրատարակած է իր երեսներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1937 թուականին հրատարակած է իր երեսներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1938 թուականին հրատարակած է իր երեսնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1939 թուականին հրատարակած է իր երեսնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1940 թուականին հրատարակած է իր երեսնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1941 թուականին հրատարակած է իր երեսնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1942 թուականին հրատարակած է իր երեսնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1943 թուականին հրատարակած է իր երեսնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1944 թուականին հրատարակած է իր քառասներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1945 թուականին հրատարակած է իր քառասնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1946 թուականին հրատարակած է իր քառասներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1947 թուականին հրատարակած է իր քառասներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1948 թուականին հրատարակած է իր քառասնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1949 թուականին հրատարակած է իր քառասնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1950 թուականին հրատարակած է իր քառասնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1951 թուականին հրատարակած է իր քառասնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1952 թուականին հրատարակած է իր քառասնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1953 թուականին հրատարակած է իր քառասնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1954 թուականին հրատարակած է իր հիսներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1955 թուականին հրատարակած է իր հիսնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1956 թուականին հրատարակած է իր հիսներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1957 թուականին հրատարակած է իր հիսներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1958 թուականին հրատարակած է իր հիսնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1959 թուականին հրատարակած է իր հիսնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1960 թուականին հրատարակած է իր հիսնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1961 թուականին հրատարակած է իր հիսնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1962 թուականին հրատարակած է իր հիսնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1963 թուականին հրատարակած է իր հիսնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1964 թուականին հրատարակած է իր վաթսներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1965 թուականին հրատարակած է իր վաթսնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1966 թուականին հրատարակած է իր վաթսներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1967 թուականին հրատարակած է իր վաթսներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1968 թուականին հրատարակած է իր վաթսնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1969 թուականին հրատարակած է իր վաթսնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1970 թուականին հրատարակած է իր վաթսնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1971 թուականին հրատարակած է իր վաթսնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1972 թուականին հրատարակած է իր վաթսնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1973 թուականին հրատարակած է իր վաթսնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1974 թուականին հրատարակած է իր եօթանասներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1975 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1976 թուականին հրատարակած է իր եօթանասներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1977 թուականին հրատարակած է իր եօթանասներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1978 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1979 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1980 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1981 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1982 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1983 թուականին հրատարակած է իր եօթանասնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1984 թուականին հրատարակած է իր ութսներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1985 թուականին հրատարակած է իր ութսնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1986 թուականին հրատարակած է իր ութսներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1987 թուականին հրատարակած է իր ութսներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1988 թուականին հրատարակած է իր ութսնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1989 թուականին հրատարակած է իր ութսնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1990 թուականին հրատարակած է իր ութսնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1991 թուականին հրատարակած է իր ութսնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1992 թուականին հրատարակած է իր ութսնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1993 թուականին հրատարակած է իր ութսնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1994 թուականին հրատարակած է իր իննսներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1995 թուականին հրատարակած է իր իննսնմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1996 թուականին հրատարակած է իր իննսներկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1997 թուականին հրատարակած է իր իննսներեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1998 թուականին հրատարակած է իր իննսնչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 1999 թուականին հրատարակած է իր իննսնհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2000 թուականին հրատարակած է իր իննսնվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2001 թուականին հրատարակած է իր իննսնեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2002 թուականին հրատարակած է իր իննսնութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2003 թուականին հրատարակած է իր իննսնիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2004 թուականին հրատարակած է իր հարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2005 թուականին հրատարակած է իր հարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2006 թուականին հրատարակած է իր հարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2007 թուականին հրատարակած է իր հարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2008 թուականին հրատարակած է իր հարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2009 թուականին հրատարակած է իր հարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2010 թուականին հրատարակած է իր հարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2011 թուականին հրատարակած է իր հարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2012 թուականին հրատարակած է իր հարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2013 թուականին հրատարակած է իր հարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2014 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2015 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2016 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2017 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2018 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2019 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2020 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2021 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2022 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2023 թուականին հրատարակած է իր երկհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2024 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2025 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2026 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2027 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2028 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2029 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2030 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2031 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2032 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2033 թուականին հրատարակած է իր երեքհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2034 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2035 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2036 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2037 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2038 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2039 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2040 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2041 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2042 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2043 թուականին հրատարակած է իր չորսհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2044 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2045 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2046 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2047 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2048 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2049 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2050 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2051 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2052 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2053 թուականին հրատարակած է իր հինգհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2054 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2055 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2056 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2057 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2058 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2059 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2060 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2061 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2062 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2063 թուականին հրատարակած է իր վեցհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2064 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2065 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2066 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2067 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2068 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2069 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2070 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2071 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2072 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2073 թուականին հրատարակած է իր եօթնհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2074 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2075 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2076 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2077 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2078 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2079 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2080 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2081 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2082 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2083 թուականին հրատարակած է իր ութհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2084 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2085 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2086 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2087 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2088 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2089 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2090 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2091 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2092 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2093 թուականին հրատարակած է իր իննհարիւրիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2094 թուականին հրատարակած է իր երկհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2095 թուականին հրատարակած է իր երկհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2096 թուականին հրատարակած է իր երկհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2097 թուականին հրատարակած է իր երկհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2098 թուականին հրատարակած է իր երկհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2099 թուականին հրատարակած է իր երկհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2100 թուականին հրատարակած է իր երկհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2101 թուականին հրատարակած է իր երկհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2102 թուականին հրատարակած է իր երկհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2103 թուականին հրատարակած է իր երկհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2104 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2105 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2106 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2107 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2108 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2109 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2110 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2111 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2112 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2113 թուականին հրատարակած է իր երեքհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2114 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2115 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2116 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2117 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2118 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2119 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2120 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2121 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2122 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2123 թուականին հրատարակած է իր չորսհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2124 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2125 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2126 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2127 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2128 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2129 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2130 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2131 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2132 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2133 թուականին հրատարակած է իր հինգհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2134 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2135 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2136 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2137 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2138 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2139 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2140 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2141 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2142 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2143 թուականին հրատարակած է իր վեցհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2144 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2145 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2146 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2147 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2148 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2149 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2150 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2151 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2152 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2153 թուականին հրատարակած է իր եօթնհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2154 թուականին հրատարակած է իր ութհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2155 թուականին հրատարակած է իր ութհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2156 թուականին հրատարակած է իր ութհազարերկուերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2157 թուականին հրատարակած է իր ութհազարերեքերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2158 թուականին հրատարակած է իր ութհազարչորսերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2159 թուականին հրատարակած է իր ութհազարհինգերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2160 թուականին հրատարակած է իր ութհազարվեցերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2161 թուականին հրատարակած է իր ութհազարեօթներորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2162 թուականին հրատարակած է իր ութհազարութերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2163 թուականին հրատարակած է իր ութհազարիններորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2164 թուականին հրատարակած է իր իննհազարերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2165 թուականին հրատարակած է իր իննհազարմէկերորդ վէպը՝ «Ցեղի Մը Ծնունդը»։ Ան 2166 թուականին հրատարակած է իր իննհազարերկ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՐԵՎ

Հրատ. Ս. Զ.

ՀԱՅՈՑ ՉԱՐԱՐ

Ա.

Ա. Ս. Ս. Ո. Ի.

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

եւ ուրիշ դեղեր: Անցեալ կիրակի Պասիթ եկած էր Տիկ. Փորթուքալեան, որ դանճապահն է, տեղին վրայ քնելու համար օգնութեան դործը: Իրեն կ'ընկերանար ամուսինը: Շուտով կը հասնին նաեւ հիւանդապահուհիները:

Գաղթականներու համար հոդ գնուած չէ տակաւին: Ցարմար դետին կը փնտռուի Պէքտաշի կողմերը: Հոգատար պետութիւնը, թրքական կառավարութեան պահանջով, չուզեր հայկական զանգուած մը տեղաւորել սահման – Ներուն մօտիկ: Ցետոյ, այդ չրջանը կը բնակին Թիւրքմէններ, որոնք, տա – կաւին Հայերը չեկած, բողոքեր էին:

Կացութիւնը, Քէսապի մէջ, այնքան ալ մխիթարական չէ: Ցոյս ունինք որ հայկական հոդերը Սուրիոյ վերադարձին սահմանադրութեան սրբագրու – թեամբ մը: (ԽՄԲ. — Արդէն կատարուած է այդ սրբագրութիւնը, ինչպէս կը հաղորդէին Պէյրութի թերթերը):

Աւելցնենք որ տեղափոխուած հայ ժողովուրդը կը պահէ իր ազգային հը – պարտութիւնը: Հակառակ թշուառութեան, կ'աշխատի զսպել իր կսկիծը: Բա – րոյապէս ուժեղ է: Մուտա լեռան ոդին անխաթար կը մնայ իր մէջ:

ԽՄԲ. — Այս թղթակցութեան հետ ստացած ենք չորս նկարներ՝ վրանա – բնակ տարագիրներու կեանքէն: Պիտի հրատարակենք յաջորդաբար:

Գերմանական զօրաշարժը

Իրագեկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ օգոստոս 1ին Գերմանիոյ մէջ զէնքի տակ առնուած են 132,000 զինուորներ, 75,000 հոգի ալ օգոստ. 11էն 15: Ցետոյ 150,000 հոգի եւս պիտի կանչուին օգոստ. 16էն 31: Այս բոլորը կազ մունին ընդհ. զօրաշարժի մը հետ:

Ակէ զատ, Հիթլէր հրամայած է արեւելեան Գերմանիա ղրկել 165,000 զինուորներ որոնք արեւմտեան ճակատը կը պտնուէին: Իսկ 140,000 զինուոր – ներ ալ արեւելեան ճակատէն պիտի փոխադրուին արեւմուտք: Այս գործողու – թիւնները պիտի լրանան այսօր, 16 օգոստոս, կէս գիշերին: Արձակուրդ ըս – տացած բոլոր զինուորները եւ սպաները հրաման ստացան իրենց տեղերը վե – տացած բոլոր զինուորները եւ սպաները հրաման ստացան իրենց տեղերը վե – րադառնալու: Պերլինի զինուորական չրջանակներուն մէջ անխուսափելի կը դադատնալու: Պերլինի զինուորական չրջանակներուն մէջ անխուսափելի կը նկատուն պատերազմը Լեհաստանի դէմ, բայց ոչ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կամ Ի. Միութեան հետ: Հիթլէր չարունակ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ ընդհ. սպայակոյտին հետ, միշտ կազմ եւ պատրաստ պահելու համար բանա – կը: Ընդհ. սպայակոյտը, որ ուզղակի ենթակայ է Առաջնորդին, իր տրամա – դրութեան տակ պիտի ունենայ մանաւանդ օգտագործիլ մը, որ կը բաղկանայ հետեւեալ օգնականներէն,— Հիթլէրի չքեղ օգնականը, հինգ մեծ օգնականներ՝ փո – խադրութեան համար, 18 սրբընթաց օգնականներ՝ տեղեկութեանց համար, 15 հետապօտիչ, մանաւանդ օգնական մը՝ վառելանիւթ ճարելու համար, եւ ուրիշ մը՝ անթել հետագիրներու համար:

* Կոմս Զիանօ Հոմ վերադառնալով, անմիջապէս ներկայացաւ Մուսո – լինիի, զեկուցում տալու համար իր տեսակցութեանց մասին:

«Անուարքեր»ը գտնուեցաւ

Ինչպէս կը յիշուի, յունիս 11ին Լուվրի թանգարանէն անհետացած էր վաթսուն հազարանոց նկարը, «Անուարքեր»ը, որ անգին գոհար մըն է (100 հազար տոլարէ աւելի կը գնահատեն):

Մինչեւ հիմա կատարուած հետապնդումները ապարդիւն մնացած էին: Առջի օր ուրս երիտասարդ մը ներկայացաւ դատական իշխանութեան, չորս փաստաբաններու հետ եւ վերադարձուց նկարը: Երիտասարդը, Սերժ Պոկու – լովսկի, որ 25 տարեկան նկարիչ մըն է, պատմեց թէ նկարը առած տարած էր պարզապէս... մաքրելու եւ չոկելու համար, որովհետեւ ձախաւեր մար – դիկ խորթ գիծեր աւելցուցեր էին անոր վրայ: Մանուկներ քննեցին նկարը եւ հաստատեցին թէ բուն իսկ «Անուարքեր»ն է, աւելի դեղեցկացած: Բայց եւ այնպէս ուրս նկարիչը բանուարկուեցաւ: Բանտ փոխադրուած առեն ալ միշտ կը ժպտէր եւ կ'ըսէր.

— «Ես այս արարքը գործեցի պարզապէս արուեստի սիրոյն: Բանտ ալ երթամ, հոգս չէ»:

Սերժ սիրահար մըն է Վաթսոյի եւ մէկ տարի առաջ որոշած էր թոդնել «Անուարքեր»ը, չհանդուրժելով անոր ներկայ վիճակին: Ամէն օր թանգարան կ'երթար, նկարը ընդօրինակելու պատրուակով: Ցունիս 11ին, երբ մարդ չկար սրահին մէջ, նկարը վար կ'առնէ, հագուստին մէջ կը պահէ եւ կը փոխադրէ իր ձեղնայարկը, որուն տարեկան վարձքն է 605 Ֆրանք: Առաջին օրը ան – կողնին տակ կը պահէ գայն, բայց յետոյ կը հանէ եւ կը սկսի մաքրել–չոկել: Շրջանակն ալ յարմար չգտնելով, կրակի տուած էր:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Անգլիոց նախորդ վարչապետը, լորտ Պալտուին, որ Մ. Նահանգները կը դտնուի այս միջոցին, յայտարարութեան մը առթիւ ըսաւ թէ խաղաղութեան կամ պատերազմի ճակատագիրը կախում ունի մէկ մարդէ, — Հիթլէր: «Անգ – լիացի ժողովուրդը կ'ատէ պատերազմը, բայց վճռած է ընդունիլ մար – տահրաւէրը, եթէ տիպեն»:

ՄՈՍԿՈՒԱՑին կը հերքեն այն լուրը թէ նախագահ Ռոզվէլթ մանաւանդ նամակ մը ուղղած է Մոլոթովի, գործակցութիւն առաջարկելով Ճափոնի դէմ: Զինուորական պատուիրակութիւնները կը չարունակեն իրենց խորհըր – դակցութիւնները, երբեակ դինակցութեան մասին:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ արտաքին նախարարին մտերիմ բարեկամը եւ գործակալը, Օթթօ Ապէց, որ անցեալ յունիսին վտարուած էր Փարիզէն, այլ եւս պիտի չկրնայ վերադառնալ: Պ. Տալատիէ ունկնդրութեան ընդունելով գերմանական դեսպանը, յայտարարեց թէ լրտեսութեան մեղադրանք չունին Ապէցի դէմ, բայց անոր ներկայութիւնը անբաղձալի է Ֆրանսայի մէջ: Դեսպանը անմիջա – պէս պերլին գնաց:

ԻՐԼԱՆՏԱՑի վարչապետին հրամանով, իրլանտական ոստիկանութիւնն ալ պիտի հետապնդէ ահաբեկիչները, որոնք չարունակ դաւադրութիւններ կը սարքեն Անգլիոյ եւ մասնաւորապէս Լոնտոնի մէջ: Կ'ըսուի թէ ահաբեկիչնե – րը պայթեցուցած են իրենց մէկ զինապահեստը:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ կառավարութիւնը արգիլից կարգ մը գիրքերու վաճառումը, – Նիք Քարթըր, Պոկաչիոյի «Տասնօրեակ»ը, Մաքիավէլլի, Պալզաքի, Վոլթէ – ռի եւն. գիրքերը:

ՖՐԱՆՔՓԵՐՈՒՐՔ ՀԱՄԱԶԱՑՆՈՒԹԵԱՆ (23 յունիս) պատճէնները հա – դորդուեցան Ազգերու Դաշնակցութեան, արտաքին նախարարին կողմէ: Այս թուղթերուն մէջ կը գտնուի նաեւ Սանճաքի համաձայնութիւնը:

ԱՆԳԼԵՒ ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ բանակցութիւնները առկախ կը մնան առկաւին: Անգլ. նաւերուն արգիլուեցաւ Թիէնցինի նաւահանգիստը մտնել: Ճափոնի սպայակոյտին ներկայացուցիչը բուն ճառ մը խօսեցաւ Անգլիոյ դէմ:

ՀԱԿԱՀԻԼԱԿԱՆ օրէնքները նոյն խստութեամբ կը գործադրուին Փրակայի մէջ (Զոխոսլովաքիա): Նոր հրամանագիր մը կ'արգիլէ Հրեաներու մուտքը ամենամեծ ճաշարաններուն եւ սրճարաններուն, ջերմուկներուն եւ աւազան – ներուն մէջ: Հրեաները պէտք է առանձին նստին ամէն տեղ: Մինչեւ 14 օր բո – լոր հրէական խանութներուն վրայ պէտք է դրուի «հրէական» բառը: Հիւան – դանոցներուն մէջ ալ Հրեաները առանձին տեղ մը պէտք է ունենան եւն:

ԱԻՍՏՐԻՈՑ ՀՐԵԱՆԵՐԸ եթովպիա փոխադրելու համար բանակցութիւն – ներ կը կատարուին իտալական կառավարութեան հետ:

Անիէռ-Պուամոլսկի հաւգպանակութեան ցանկը

Անիէռ–Պուա Քոլոմպի կապոյտ Ֆաչի մասնաճիւղ 200 ֆրանք, Անիէռ – Պուա Քոլոմպի կարմիր Ֆաչի մասնաճիւղ 200 ֆրանք, Տիկին Լուսիկ Հարուստ – եան 150 ֆրանք, Գասնիկ Յովհաննէսեան, Ահարոն Դաւիթեան, Գասպար Գասպարեան (ոսկերիչ), Յակոբ Հիսայեան, Արամ Աւետիսեան, Նազարէթ Սօմունճեան, Մկրտիչ Վէզիրեան, Յովհաննէս Գոնչէկիլեան, Յովհաննէս Թաչէեան, Պետիկեան եւ Գաստիկեան ընտանիք 100ական ֆրանք, Մ. Գա – զանճեան, Սահակ Էրգեան, Աչոտ Հօլասեան, Կարապետ Մելքոնեան, Կիրա – կոս Պետրոսեան, Գասպար Գասպարեան, Գ. Ճերմակեան, Կ. Գասպարեան, Շապուհ Մանուկեան, Աւետիս Թուքճեան, փոքրիկն Դանիէլեան (իր տարե – լիցին առթիւ), Խորէն Մարկոսեան, Արամ Գրիգորեանց, Տիկին Զ. Օր – մանճեան, Մամաս Եղնիկեան, Յակոբ Վեգիրեան, Սիմոն Զաւուգեան, Սուրէն Պօյաճեան, Արամ Սէֆէրեան, Ոմն, Յակոբ Ադամեան, Տիկին Գ. Գասպար – եան, Տիկին Օտապաշեան, Մեսրոպ Տէր Գրիգորեան, Անիէռ–Պուա Քոլոմպի Մեծ Նորդեղի Հայրենակց. Միութիւն, Վարդգէսեան, Կարապետ Ունճեան, Սէմէրճեան 50ական ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Մ. Պապիկեան, Արամ Յովհան – նէսեան, Արշամ Թաչէեան, Էքէչեան 30ական ֆրանք, Մինաս Գըլըճեան, Յա – քէք Յարութիւնեան, Տրդատ Հիմինեան, Գրիգոր Գույումճեան, Մ. Մկրը – տիչեան, Արշակ Յովհաննէսեան, Միքայէլեան, Գէորգ Կարապետեան, Ա. Զա – զալեան, Հայթեան, Ս. Ալիքսանեան, Բ. Վարդանեան, Տիգրան Տէվէճեան (Գարակէօզեանի սանեկէն), Հ. Կոթողեան, Է. Թագեան, 25ական ֆրանք, Օննիկ Ղազարեան, Թադէոս Զագմըշեան, Էմինեան, Ոմն, Ռուբէն Քէչիչեան, Օննիկ Երամեան, Կարապետ Զարուկեան, Զարուկեան, Տէր եւ Տիկին Րէխս – եան, Մարկոս Շահինեան, Բիւզ. Սէհակի, Ալպեռ Ունանեան, Վ. Կէօվչէնեան, Քէօլէեան, Զըրպաճեան, Հայթեան, Է. Տէր Գրիգորեան, Ն. Սարգիսեան, Յարութիւն Վէզիրեան, Ա. Գալայճեան, Արսէն Էյվազեան, Զ. Առաքելեան, Կ. Աբրահամեան, Յ. Կարապետեան, Ա. Գասապեան, Ա. Լօչ – եան, Գալփաքճեան, Տիկին Ագասեան, Տիկին Մասեան, Շէրթճեան, Տիկին Անժէլ Քէչիչեան, Պիեէմէնեան 20ական ֆրանք, Է. Քէլամեան, Մ. Նալչաճեան, Տիկին Ճորճրեան, 15ական, Տիկին Հ. Ալիքսանեան, Թէհրիլճեան, Ժ. Մարկոսեան, Կէլիպօլեան, Յ. Վարդապետեան, Տիկին Ա. Սիմոնեան, Յ Աճեանեան, Տ. Մէքթիւնեան, Թ. Երամեան, Ժ. Հաճի Աթա – նասիոս, Նէրսէսեան, Փափազեան ընտանիք, Զ. Չոպարեան, Տիկին Մար – գիսեան, Գ. Քիւֆճեան, Արապեան, Օ. Դանիէլեան, Շ. Քակոբեան, Գ. Պալ – եան, Գասարեան, Գարամանուկեան, Կ. Բարսեղեան, Կ. Ճամճեան, Ոմն, Ա. Խաչպէր, Տէր Գրիգորեան, Տիկին Նալպանեան, Տիկին, Մ. Մէֆէրեան, Քէօկճեան, Հ. Նաւասարդեան, Նալպանեան, Ն. Տադեւէրեան, Ս. Ճիւլ – ճեան, Ս. Տէփանեան, Ա. Տէփանեան, Ա. Թորոսեան, Կ. Փափազեան, Սի – րունեան վարդապետ, M. Henry Creux, Ա. Տէր Մաթէոսեան, Լ. Ասլիկեան, Հ. Թիւլպանեան, Յ. Ցարութիւնեան 10ական ֆրանք, Կ. Գաբրիէլեան, Տ. Յովհաննէսեան, Ոմն, Յակոբ Տիկին Սրմաեան, Ոմն, Ոմն, Թէոդիեան եւ Ցարութիւնեան, Մ. Լիւլիքեան, Տիկին Վ. Օժեան, Տիկին Գաբիկեան, Ս. Թէրզիեան, Տիկին Քէօսէկէրեան, Տիկին Քէօլէկեան, Առա. քելեան, Վահանեան, Տիկին Էքսէրճեան, Մ. Յակոբեան, Իգ. Քոչարեան, Մ. Գոհգորեան, Տիկին Թոփմաեան, Թ. Գոնճեան, Ն. Սիլիճեան, Մ. Օզան – եան, Ռ. Մերժան, Կիրակոսեան, Ոմն Թադէոսեան, Տիկին Թիւեարեան, Տիկին Մանուկեան, Տիկին Պահատուրեան, Ա. Պուտուկեան, Տիկին Սէ – ֆէրեան, Եօղ'ան, Մանուկեան, Աթանասեան, Հ. Սահակեան, Ոմն, Լ. Թաչլեան, Տադեւէվրեան, Ս. Դիւզորեան, Քուրտաքեան, Լ. Թաչլեան Յակոբ, Ոմն 4. Տիկին Զարիֆեան, Տիկին Իսկուհ, Ա. Գրիգորեան, Յակոբ, Ոմն, Զ. Քէչէճեան, Դ Տադեւէվրեան, Ժամկոչեան, Փոքրիկ Սէրգօ Դա ւիթեան, Ոմն Չակոն Դ ւմար 4,800: (Տես յառաջ 13 Օգոստ.):

Հաւգպանակութիւնը կը շարունակուի: Հանգանակիչ Յանձնախումբի անդամներ — Մ Գազանճեան՝ Ատենապետ, Ա. Դաւիթեան՝ Դանձապահ, Ազատ Աւետիսեան՝ Ատենադպիր, Ա. Չոլասեան, Ա. Էմինեան, Ռ. Տէյիրմէնճեան եւ Յ. Հիսայեան:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի բոլոր ընկերները իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկ. Գէորգ Կոփոյեանի, տիկնոջ եւ պարագաներուն, իրենց սիրասուն զաւկին եղերական մահուան առթիւ:

×

Սէն Լուի Ակնունիի ընկերները իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկ. Գ. Կոփոյեանի եւ իր պարագաներուն, փոքրիկն ՇԻՒԱՐՇ ԿՈՓՈՅԵԱՆի դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

Նոյնպէս Պ. Արշակ Պապոյեանի մահուան առթիւ մեր խորին ցա – ւակցութիւնը կը յայտնենք իր զա – ւակ եւ պարագաներուն:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎՐԻՊԱԿ.— Օգոստոս 1ի ցան – կին մէջ, Իշխանուհի եւ Իշխան Բո – րիս երկայնաքաղուկ — պէաք է ըլ – լայ Բ. երկայնաքաղուկ-Արզութ – եան:

ՏՕՔԹ. ՓԻԹԻՒՓԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-94

կնոջական, միզասեռային եւ գնդիճաձեւ հիւանդութիւններ:

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ էլեկտրաբուժութիւն:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—5, եւ ժամադրութեամբ:

ՅԱԿՈԲ ՉԱՓՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, **Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55**

Օ ՏԸ ԲՈԼՈՐԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹ ԻՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թռուա Բառթիէ, Պոնմարշէ, Բէնճամաճ, Կալըր Լաֆայէթ *վաճառատուներէն եւ* **42 Bld. de Strasbourg:**

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ *լիտրը՝* 40, ¼ *լիտրը՝* 25 *եւ* 1/8 *լիտրը՝* 15 *Ֆր.:*

ԻՐԱՒԱԳԷՏ - ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Արտաւազդ Հաւլըմեան

122 Boulevard Murat (Paris 16e)

Մէթրօ Փօրթ տը Սէն Քլու, Քլիքը, Ավընիւ տը Վէրսայլի կողմէն: Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի դա – տի, առնելիքի եւ գործի համար:

10 - 12, 6·30–8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտ – ներէն: Թէլէֆօն, Ժասմէն 52–69:

«ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ»

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐ – ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նուիրուած Տարօն-Տուրուբերանի հերոսներու յիշատակին

կիրակի, Սեպտեմբեր 3ին, «ՍԷՆԹ-ՆՈՒՔԷ» պար պիվէտէի օդաստան

պարտէզին մէջ

կը նախագահէ ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

կը խօսի՝ Գնդ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ձոխ բաժին: Մուտքերու մասնակցութիւն 2 ֆր.

Կարելի է առաւօտեան գալ եւ ցայգը հետ բերել:

Քաղաքէն առնել թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել վերջնաւորութեան

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած «ՄԱՐԶՊԵՏ»ի ընկերներու կողմէ

կիրակի, 20 Օգոստ. կէսօրէ ետք ժամը 2ին Նահապետներու ագարակին մէջ: Գեղարուեստական ձոխ բաժին

կը բաշխաւորէ Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Մուտքերու մասնակցութիւն 2 ֆրանք

Բլաս տ'Էքսէն առնել թիւ 26 հանրակառքը եւ իջնել օգոստոսի ...

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Սահմաքլէն գաղթող հայերուն օգնութեան Ատանայի Յանձնախումբին կողմէ

Հովանաւորութեամբ ԱՏԱՆԱՑԻ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ,

կը նախագահէ Առաջն. Տէր. Տ. ԿՈՐԱԳԵՏ Ա. Քհ. ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

կը ներկայացուի ՊԵՐՃ ՊՐՕՇԵԱՆԻ

«ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՐԴԻԹԵՐ» ՕՓԵՐԷԹԸ

Ղեկավարութեամբ Գ. ԹՐԱԳՕՇԻ եւ իր խումբին

ՊՕՄՈՆ, ՍԻՆԷՄԱ ՖԼՕՐԷԱՑի մէջ, 21 Օգոստ. *երկուշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին:*

Կ'երգեն՝ Գ. ԳԱՐԵԳԻՆ, Օր. ՍԻՒԶԱՆ ՀԱՑՐԱՊԵՏԵԱՆ, եւ Օր. ՖԱՆՈՒՍՈՒՀԻ ԷՍՄԷՆԵԱՆ:

Մուտք 5 ֆր.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱԶԱՐ»ի Բ. ԹԻՒԸ

Ա. ԳԻՒԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆի

Ց Ե Ղ Ա Փ Ո Խ Ա Կ Ա Ն Հ Ա Ց Ո Ւ Հ Ի Ն Ե Ր

Գին՝ Ֆրանսա եւ գաղութները 7 ֆրանք, ուրիշ երկիրներ 9 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել՝ Տիկ. Հ. Գիւլխանդանեանի, 30 Rue Lucien Perquel, Montmorency (S. et O.), A. Barsamian, 46 Rue Richer, Paris, *կը ծախուի նաեւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունը:*

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), որով կը լրանայ վեց – հարիւրերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վե – ցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բա – նեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթի ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺի *տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահ – մանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):*

Կ'ՈՒԶՈՒՄ

վարժ գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ գինու – բաման հագուստեղէն կարելու համար (գաբօճ վրէօզ եւ բանթալոն). Տեւական եւ առատ գործ. Լաւ վճարում. Անհրաժեշտ է մաքուր գործ արտադրել: Դիմել

Etablissements HELPE

77, Bld. Jean-Jaurès à Clichy (Seine). *Առտուն ժամը 9,30էն մինչեւ 11 եւ կէսօ – րէն վերջ 2,30էն մինչեւ 5: Իջնել մէթրօ* Porte de Clichy *եւ առնել ետեւէն օթօպիւսները՝ 40, 34, 39 եւ R. մինչեւ* Mairie de Clichy.

ՏՕՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱՒԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia · Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD, 48, rue de la République

Marseille Tél. : C. 47-22 *եւ* C. 74-51

Փարիզի Մասնաճիւղ **7, Rue Auber**

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ: Տոմսակ – ներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար մասնա – ւոր գին: Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը: Վստահելի տուն:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՕՒՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ճերմակեղէններ, Թրիքոներ եւայլն, ամենաժան գին – ով: Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանք – ներ առաքումը: Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշ – ները եւ մանրամասնութիւններ:

Կ'ուղարկենք գիւրատար (portatif) **Underwood** *մեքենաներ: Ռուսա – կան տառերով, ամենաժան գիներով:*

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԾՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Պելճիքա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
17
ՕԳՈՍՏՈՍ
JEUDI
17 Août
1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4120

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲՈՒՆ ՀՈԳԵՐԸ ՆՈՐ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

Երէկ թղթակցութիւն մը հրատարակեր էինք Լաթաքիայէն, քաղելով իրազեկի մը մասնաւոր նամակէն :

Ի՞նչ նորութիւններ կ'իմանանք. —

1. *Սանճաքի պարպումը լրացած է յուլիս 22ին :*

2. *Գաղթականներուն համար հող գնուած չէ տակաւին : Ցարմար գետիններ կը փնտռուին Պէքաայի կողմերը :*

3. *Հողատար իշխանութիւնը նկատի առնելով Թուրքիոյ պահանջը, չուզեր հայկական գանգուածներ տեղաւորել սահմանամերձ շրջաններու մէջ :*

4. *Կը վախցուի որ հիւանդութիւնները ծանր համեմատութիւններ առնեն : Ամէն օր բուժարան կը դիմեն 250-300 հիւանդներ : Տեսնուած հիւանդութիւններն են ջերմախտ, փորհարութիւն, աղետալ, աչքի բորբոքում : Առաջին զոհերը երախաներ են :*

5. *Կացութիւնը այնքան ալ մխիթարական չէ Բէյրութի մէջ :*

Այս առթիւ մեզի դրկուած լուսանկարներն ալ պիտի հրատարակենք, աւելի որոշ գաղափար մը տալու համար այս նոր ողբերգութեան մասին :

Ուրեմն, բուն հոգերը նոր կը սկսին :

Տագնապին առաջին շրջանը, փոխադրութիւն, լրացած է արդէն : Բայց, եթէ ժողովուրդը ապահովութեամբ հանուեցաւ Սանճաքէն, այդ չի նշանակեր թէ արդէն իր վերջնական կայանը հասած է :

Ինչպէս տարուան սկիզբէն հեռացողները — աւելի քան 10,000 հոգի — նոյնպէս վերջին 15,000ը մեծ մասով տեղաւորուած են դպրոցներու, եկեղեցիներու, մթերանոցներու մէջ, կամ ամայի տարածութեանց վրայ :

Անշուշտ շատեր — ըսենք՝ բախտաւորներ — նար մը գտած են, տեղաւորուելով քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ : Իսկ մնացեալին համար — ստուար մեծամասնութիւնը — հող պէտք է գնուի :

Եւ ահա կ'իմանանք թէ այդ հողն ալ չէ գնուած : «Կը փնտռուի» : (Միջանկեալ ըսենք որ հողատէրերը դժուարութիւններ կը պատճառեն, տարապայման գիներ պահանջելով) :

Ինչպէս կ'երեւայ, հողատար իշխանութիւնը մասնաւորապէս կը զբաղի Մուսա լերան ժողովուրդին տեղաւորումովը, իսկ միւսներուն միայն նամբու ծախս կամ հացագին կը վճարէ, հայկական գաղութներուն ձգելով անոնց զետեղումը :

Ինչ որ ալ ըլլայ հողատար իշխանութեան վերջնական ծրագիրը, հայկական բոլոր գաղութներուն պարտականութիւնն է կարելին, մինչեւ անգամ անկարելին փորձել, որպէսզի անտուգութեան չմատնուի այս 25-30,000նոց զանգուածը, կեր դառնալով չորս հովերուն :

Ուրախ ենք որ եղբայրական օգնութեան գործը զերազանցեց մեր սպասածը : Եթէ արտօնութիւն ստացուի Պերլինի մէջ հաւաքուած գումարն ալ փոխադրելու, արդէն լրացած կ'ըլլայ 100.000 ֆրանքի գումարը, «Յառաջ»ի միջոցաւ : *Առանց հաշուելու այն գումարները որ պիտի գան տակաւին :* Թերեւս առիթ ունենանք անակնկալներ ալ արձանագրելու...

Նոյնքան կազդուրիչ է որ ուրիշ գաղութներու մէջ ալ ծաւալած է շարժումը, — Սուրիա, Եգիպտոս, Ամերիկա եւն : Պելժիոյ մէջ յանձնախումբ մը կազմուած է, իսկ Լոնտոնի մէջ դրամ կը հաւաքուի անհատական նախաձեռնութեամբ : Դժբախտաբար կարգ մը գաղութներ դժուարութեան մատնուած են, իբրեւ հետեւանք տեղական օրէնքներու : Բայց կը կարծենք թէ պաշտօնական ձեռնարկ մը կրնայ հարթել այս դժուարութիւնը (Գերմանիա, Իտալիա, Յունաստան, Պուլկարիա եւն.) :

Ջերմապէս գնահատելով հանդերձ այս ճիգը, սխալ պիտի ըլլար փարատած համարել ամէն հոգ :

Օրինակ մը, շատերու մէջէն :

Տարիներ առաջ, երբ այսպիսի աղէտներ կը պատահէին, ազգ. կեդրոնները պարտականութիւն կը սեպէին մասնաւոր պատուիրակութիւններ դրկել, ամէն բան աչօք-բաչօք տեսնելու եւ անոր համեմատ կազմակերպելու համար օգնութեան գործը :

Բարեմիտներ պիտի հարցնեն, — ո՞րն է մեր ազգային կեդրոնը : Եւ յետոյ, չէ՞ որ կաթողիկոսարան եւ ազգ. իշխանութիւն ունինք Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ :

Այս բոլորը ճիշդ են : Եւ սակայն, չեն կրնար հանգստացնել մեր խիղճը :

Ինչո՞ւ միայն Կիլիկիոյ կաթողիկոսարանը եւ միւս ազգ. իշխանութիւնները պիտի տապկուին այս անհուն տառապանքին առջեւ, տեղահան ժողովուրդի մը համատարած թշուառութեան եւ կսկիծին առջեւ :

Միլիոններ ալ հոսին, դրամը ամէն բան չէ :

Մարդիկ հոգեկան սփոփանք մը կ'ունենան, երբ իրենց շուրջը, իրենց գլխուն վերեւ, ճիւղերէ շինուած խրճիթներու կամ քուրջէ վրաններու տակ տեսնեն «դուրսէն», աւելի բախտաւոր վայրերէ հասած եղբայրներ, իբրեւ քննիչ կամ ներկայացուցիչ :

Այս պարտականութիւնը ամէնէն առաջ կ'իյնայ Փարիզի վրայ, իբրեւ կեդրոն բազմազան օրկաններու :

Երբ կաթող. ընդհ. փոխանորդը բան-գործ կ'ընէ այցելել կայանէ կայան, Բարեգործականը կրնա՞յ գոհանալ անոր տեղեկագիրները կարդալով եւ դրամ փոխադրելով :

Յետոյ, Փարիզը ունի ականաւոր բժիշկներ եւ Միութիւն մը : Այդ Միութեան վրայ պարտք չի՞ յնար իր անդամներէն մէկ-երկուքը նոր գաղթակայաններ դրկել, ինչպէս ըրած է ֆրանսական Կարմիր խաչը : Գոնէ դե՞ռ ալ չի կրնար հասցնել, աջակցութեամբ Կարմիր եւ Կապոյտ խաչերու, պայքարելու համար զանազան հիւանդութեանց դէմ, որոնք համաճարակի կրնան յանգիլ, յառաջիկայ աշնան եւ ձմրան եղանակներուն :

Սանճաքի ողբերգութիւնը մեզի կը պարտադրէ տեսակ մը զօրաշարժ, — նիւթական թէ բարոյական :

Աններելի պիտի ըլլար աներկիլ մէկուն թէ միւսին առջեւ :

Եւ թող այս փորձն ալ դաս մը դառնայ անոնց որ այս օրին հասցուցին մեզ :

Ժամանակն է որ «սրբազան եսասիրութեան» տենդը վարակէ մեզ ալ, յանուն ինքնապաշտպանութեան, երբ քամիները դաւեր կը հիւսուին ամէն նակատի վրայ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Պոլսէն. —

Արժանահաւատ աղբիւրէ կ'իմանամ թէ զօր. Փոփեսքու, Ռումանիոյ սպայակոյտին գեր-նախագահը, որ այստեղ եկած էր զինուորական պատուիրակութեան մը հետ, կարգ մը խօսակցութիւններ ունեցած է Անգարայի մէջ, Թրքական բանակի վարիչներուն հետ, Պոլսէն մեկնելէ առաջ :

Երբ Կարոլ Թագաւորը անցեալ շաբթու վերադարձաւ Եգէական ծովու պտոյտէն, Իսմէթ Ինէօնիւի հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պոլսոյ մէջ : Այդ միջոցին Ռումանիոյ զինուորական պատուիրակութիւնը խորհրդակցութիւնները կը շարունակէր Պոլսոյ մէջ : Թէեւ ճշտիւ չի գիտցուիր խօսակցութեանց էութիւնը, բայց կարգ մը շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ անոնք կապ ունին Թուրքեւռումանական զինակցութեան մը հետ, անկախ պալքանեան դաշինքէն, յար եւ նման անոր որ կնքուած է Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ :

⁂ *Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, զինակցութիւնը կնքուած է արդէն, եւ Թուրքիա Ռումանիոյ տրամադրութեան տակ պիտի դնէ իր ցամաքային թէ ծովային ուժերը :*

*** *Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ մօտերս բանակցութիւններ պիտի կատարուին Պոլսոյ մէջ, տնտեսական դաշնագիր մը կնքելու համար Ռումանիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ :*

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ ԹՐԱԿԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրք թերթերը կը ճղնէին համոզել թէ Թրակիոյ ռազմափորձերը, որոնք սկսան օգոստոս 15ին, քաղաքիկ հանգամանք չունին, բայց ահա իրենք են որ կը հերքեն այդ սուտը, սկսելով խորագիրներէն. — «Թուրքիոյ զինուորական պատմութեան մէջ տակաւին չարձանագրուած ռազմափորձեր» :

«Ճիւմհուրիէթ» հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ այս մասին.—

Ռազմափորձերը պիտի տեւեն վեց օր, օգոստ. 15էն 21 : Գործողութեանց վայր ընտրուած է Լիւլէպուրկազի եւ Քըրքլարէլիի միջեւ, Հասքէոյի հիւսիսային շրջանակը :

Ռազմափորձերը ցարդ կատարուած ռազմափորձերէն ոչ մէկուն հետ չկարենալ բաղդատելու աստիճան տարածուն հանգամանք պիտի ունենան : Շաբաթներէ ի վեր չտեսնուած կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցող զինուորական առաքումները վերջացած են : Մեր ուժերը իրենց ցոյց տրուած տեղերը դիրք գրաւած են : Մեր հեծելազօրքերը ցամաքի նամբով, մեր հետեւակազօրքերն ու ծանր մեքենաշարժ ուժերը կառախումբերով, ու անդրծովեան վայրերու մէջ գտնուած մեր զօրախումբերը զանազան ուղղութիւններէ նամբայ հանուած չոգենաւերով դրկուած են կազմակերպուած վայրերը :

Ռազմափորձերուն պիտի մասնակցին մեր ցամաքային բանակին բոլոր դասերուն պատկանող ուժերը, մեր մեքենաշարժ զօրախումբերը, հակօդային թնդանօթները եւ օդատորմիղները, ամենալայն չափով :

Խիստ հաւանական է որ Ազգին պետը իր ներկայութեամբ անձամբ պատուէ այս պատկառելի ռազմափորձը որուն նմանը տակաւին չէ արձանագրած մեր զինուորական պատմութիւնը :

Ռազմափորձերուն պիտի հետեւին, սպայակոյտի նախագահ մարաջախտ Ֆէվզի Չաքմաքի եւ զօր. Ֆախրէտտինի գլխաւորութեամբ, Ա. բանակին բոլոր բարձրաստիճան դէմքերը, զօրավարները, գործավարներ, խորհրդական ներկայացուցիչները, վաստակաւոր զօրավարները եւ բանակէն հասած երեսփոխաններ :

Ռազմափորձերը օգոստոս 21ին իրենց վերջնական արդիւնքը պիտի տան : Այդ օրը, զինակից եւ ոչ-զինակից բոլոր պետութեանց զինուորական կցորդները եւ օրագրողները պիտի կանչուին ռազմափորձերուն :

Օգոստոս 24ին համար որոշուած մեծ զօրանցքը վերջին աստիճան պատկառելի պիտի ըլլայ : Զօրանցքի համար ընտրուած են Թունճայի եզերքները :

Զօրանցքը ժամերով եւ թերեւս առաւօտէ մինչեւ իրիկուն պիտի տեւէ : Բոլոր օտար պետութեանց ներկայացուցիչները եւ բարեկամ երկիրներէ գալիք զինուորական պատուիրակութիւնները եւ օրագրողները զօրանցքին պիտի հետեւին իրենց յատկացուած տեղերէն :

*** *Զօր. Ֆահրէտտին Ալթայ հետեւեալ բացատրութիւնները տուած է ռազմափորձերու մասին.*

— Այս տարուան Թրակիոյ ռազմափորձերը անցեալ տարուընէ նկատի առնուած էին : Թուրք բանակը, որ երեք բանակէ կը բաղկանայ, սովորութիւն ունի որ իւրաքանչիւր բանակ իր շրջանակին մէջ ռազմափորձեր կատարէ : Այս տարի կարգը Ա. բանակինն է : Յառաջիկայ տարի Իզմիրի, Գոնիայի եւ Ատանայի շրջանակին Բ. բանակը, իսկ յաջորդ տարի ալ Էրզրումի, Երզնկայի եւ Տիարպէքիրի շրջանակին Գ. բանակը ռազմափորձ պիտի կատարէ : Ա. բանակին շրջանակը Անգարա - Թրակիա է :

Օդանաւային ռազմափորձեր Պոլսոյ մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն երեքշաբթի օրուան թուականով. —

Թրքական մեծ ռազմափորձերուն հետ միաժամանակ, որոնք սկսան այս առտու, այսօր Պոլսոյ մէջ կատարուեցան շարք մը օդանաւային փորձեր որոնք պիտի տեւեն տասը օր : Այս ռազմափորձերուն գլխաւոր նպատակն է փորձել ժողովուրդին կարգապահութիւնը եւ հակօդային պաշտպանութեան կազմակերպութիւնները : Ամէն տեղ ազդեր փակցուած են, յիշեցնելով ժողովուրդին պարտականութիւնները : Կառքերով լեցուն տետրակներ բաժնուած են, ոստիկանները ազդարարութիւններ յանձնած են տունէ տուն, իսկ մասնաւոր խումբեր կը շրջին ամէն կողմ, օգնութեան հասնելու համար, եթէ «թշնամին» մուխ արձակէ կազերով կամ ռումբերով :

Տակաւին յարմար պատսպարաններ պատրաստուած չըլլալով, անոնց տեղը կը բռնեն սինէմաները, դպրոցները, մզկիթները եւ ստորերկրեայ կայարանները :

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԺԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՎԱԼԱՆՍ — 3043 ՖՐԱՆՔ

ՎԱԼԱՆՍ, 14 օգոստոս. — *Ցարգելի խմբագրապետ, Հայրենակցական, Կ. Խաչի, Սիամանթօ ակումբի, Զոմի եւ Մալաթիոյ Կրթ. ընկ. «Հարադատ»ի վարչութիւնները, կարդալով «Յառաջ»ի սրտառուչ խմբագրականը եւ ուրիշ տխուր նկարագրութիւններ՝ Մուսա լերան արծիւներու արտագաղթի ողբերգութեանց մասին, հաւաքուեցանք եւ որոշեցինք՝ ընդառաջ երթալ ձեր կոչին, «եղբայրական օգնութեան հասնիլ» : Այս նպատակով կազմեցինք հանգանակիչ յանձնախումբ մը, 3 հոգիէ բաղկացած, որոնք անոր շրջանակի մէջ եւ չորս օրուան ընթացքին հաւաքեցին 3043 ֆրանք, զոր մանտա չէքով մը ձեզ կ'ուղարկենք, մասնակցողներու անուանացանկին հետ, խնդրելով հրատարակել զայն :*

Վալանսի մեր հայրենակիցները եւս ցմրուր քամած ըլլալով արհաւիրքի բոլոր դառնութիւնները, կը զգան մեր արծիւներուն բունաքանդ վիճակը եւ եղբայրօրէն ու սրտաբուխ կերպով կը փութան կատարել իրենց պարտականութիւնները :

Պիտի խնդրէինք, Պ. խմբագրապետ, որ մեր եղբայրական զգացումներու արդիւնքը՝ այս համեստ գումարը եւս միացնելով ձեր հանգանակութեան, մեր ջերմ ու եղբայրական ողջոյններուն հետ զայն հասցընէք մեր հայրենասէր արծիւներուն : Ի դիմաց Հանգանակիչ յանձնախումբի՝ Լ. Ս. Պաղտատլեան :

ՓՈՆ ՏԸ ՇԵՐԻԻ — 2829 ՖՐԱՆՔ

Փոն տը Շէրիւ, 14 օգոստոս. — *Պատ. խմբագրութիւն «Յառաջ»ի, մեր գաղութն ալ նկատի առնելով Մուսա լերան բունաւեր արծիւներուն օգնութեան գործը եւ չուզելով թերանալ իր եղբայրական պարտականութեան մէջ, ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս Ազգ. Միութեան նախաձեռնութեամբ եւ Մարաշի, Սթանօզի ու Տիգրանակերտի Հայրենակց. Միութեանց մասնակցութեամբ կազմեց հանգանակիչ մարմին մը, որ անմիջապէս գործի ձեռնարկելով հաւաքեց 2829 ֆրանք : Այս գումարը կ'ուղարկենք ձեզի, նուիրատուներու ցանկով միասին հրատարակելու խնդրանքով :*

Հաւաքուած է, — Պէլմօն-Շավանօզի *շրջանէն՝ ձեռամբ Պ. Պ. Արմենակ Մարտիրոսեանի եւ Գրիգոր Գարաքէօզեանի* 1007 *ֆրանք,* Փօն տը Շէրիւի *շրջանէն, ձեռամբ Պ. Պ. Սամփան Թիւրքմէնեանի եւ Յովհ. Թէրզեանի* 447 *ֆր.,* Շարվիէօի շրջանէն՝ *ձեռամբ Պ. Պ. Մելքոն Ահարոնեանի, Երուանդ Իւթիւճեանի, Գէորգ Այտընեանի եւ Վարդավառ Տէմիրճեանի* 775 *ֆրանք, Ազգ. Միութեան դանձէն* 400 *ֆր., իսկ Սթանօզի Հայրենակց. Միութեան դանձէն* 200 *ֆր. ընդհանուր գումար* 2829 *ֆր. :*

Այս առթիւ փոքրիկ դիտողութիւն մը. — Ի պատասխան «Յառաջ»ի 9 օգոստոսի եւ 4113 համարի «Ինչպէ՞ս օգտագործել» խմբագրականին, Պէլմօն - Շավանօզի գաղութը փափաք կը յայտնէ որ հաւաքուած գումարը անմիջապէս յատկացուի ամենակենսականին — ապրուստի միջոց — նախ փրկելու համար համրանքները, յետագային ձգելով դպրոց, եկեղեցի եւն. հոգերը, միեւնոյն ատեն պատրաստակամութիւն յայտնելով սիրայօժար բերելու իր մասնակցութիւնը, եթէ «Ինչպէս օգտագործել»ու առիթն ալ ներկայանայ : Անշուշտ բոլորն ալ չեն բաժներ վերոյիշեալ գաղափարը, բայց երբ արձագանգ Պէլմօն - Շավանօզի գաղութին, պարտք կը զգամ գրի առնել իրենց կողմէ եղած թելադրութիւնը եւ փափաքը, իբրեւ նուիրատու :— Գէորգ Գարիպեան :

ՑԱՆԿ 24

Վալանսի հանգանակութեան Ա. գումարը	3043
Փոն տը Շէրիւի գաղութէն	2829
Բալուի Հայր. Միութեան Ա. ցանկը	1530
Ղազարոս Զաքչաքեան	50
Գումար	7452
Երէկուան գումարը	74,889
Ընդհ. գումար	82,341

ԽՄԲ. — Որ եւ է թիւրիմացութեան տեղի չտալու համար պարտականութիւն կը սեպենք յիշեցնել թէ «Յառաջ»ի մէջ կը հրատարակուին միայն այն ցանկերը որոնց գումարը խմբագրութեան յանձնուած է :

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐԷՆ 60,000 (ՎԱԹՍՈՒՆ ՀԱԶԱՐ) ՖՐԱՆՔ ԵՐԵԿ ՓՈԽԱԴՐԵՑԻՆՔ ՊԷՅՐՈՒԹ, ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂ. ԸՆԴՀ. ՓՈԽԱ - ՆՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ՍԱՐԱՃԵԱՆԻ :

ԲԱԼՈՒԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹ. — 1530 ՖՐ.

ՄԱՐՍԷՅԼ, 14 օգոստոս. — *Ցարգելի խմբագիր «Յառաջ»ի, հաճեցէք ընդունիլ Բալուի Հայր. Միութեան հանգանակութեան առաջին ցանկը : Թէեւ չնչին գումար մը, բայց եւ այնպէս պիտի աշխատինք շարունակել մեր գործը, միայն մեր շրջանակին մէջ եւ վստահ ենք թէ ամէն Բալուցի իր բաժինը պիտի բերէ մեր դժբախտ ազգակիցներու օգնութեան գործին :* (Կրնիք) :

ԽՄԲ. — Ցանկին գլուխը կը գտնուի Հայր. Միութիւնը, 1000 ֆրանքով : Մանրամասնութիւնները յաջորդաբար :

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, ՄԻ՛ ՎԱՌԵՐ,

ՔԱՆ. — *Ականատեսներ կը պատմեն, թէ Նիս բնակող մեր հայրենակիցներէն համեստ դերձակ մը, խրախճանքի մը պահուն, արեւելաճաշակ խորհուրդէ մը ներշնչուած, կրակի վրայ կը նետէ հազարնոց թուղթ մը :*

Տեղն է թերեւս յիշեցնելու իրեն, դրամները կրակին տեղ մեր եղբայր դերձակին եւ շատ մը ուրիշներու թէ իրենց տասնոցներն իսկ շատ գործ պիտի տեսնէին Մուսա լերան մեր Թուխ արծուիկներուն ի նպաստ հաւաքուած գումարներուն մէջ :

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Պէյրութի թերթերէն կը տեղեկանանք թէ օգոստոս 8ին ծերակուտական Պ. Կօթրրօ եւ ծանօթ գրող Պ. Փօլ տիւ Վէօւ Պիքֆանս գացին, այցելելու համար կաթողիկոսարանը եւ ընդունուեցան Ընդհ. Փոխանորդին, Կարոյեան արք.ի եւ ազգային մարմիններու ներկայացուցիչներուն կողմէ :

Հիւրերը քանի մը ժամ մնացին կաթողիկոսարանի մէջ եւ երկար խօսակցութիւններ ունեցան Սանճաքի գաղթականներու փոխադրութեան եւ տեղաւորման մասին :

Սարաճեան արք., յանուն հայ ժողովուրդին շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն յայտնեց Ֆրանսական կառավարութեան եւ ըսաւ թէ Հայերը իրենց տարագրութեան եւ դժբախտ օրերուն իսկ միշտ բարձր կը պահեն ֆրանսական դրօշը :

Ուշ ատեն մեկնեցան հիւրերը, հարկ եղած ծանօթութիւնները քաղելէ վերջ : Անոնք այսօր գացին Լաթաքիա, անցնելու համար Պասիտ եւ Քէսապ :

⁂ *Ուրիշ աղբիւրէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Ֆրան-*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ (169)

ՎԱՎՍՏԳԱՇՃՄՈՍ ԽՄՍՀԵ

ՏՂԱՅՈՑ ՍՏԱՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈՂԵՐՈՎ

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

Ես ծնվել եմ Հայրենիքի հողերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի ջրերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի լույսերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի ծաղիկներով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի ծառերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի սարերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի ձորերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի ձյուներով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի ամպերով,
Ես ծնվել եմ Հայրենիքի արևով,

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՎԱԾՔՆԵՐ

Ա.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նախ քան հայկական պատմութեան մէջ մտնելը, կը կարծենք պէտք է հոգի մը տանք հայ ժողովուրդի ծագման մասին եղած տարբեր կարծիքներուն, որոնք ամէնքն ալ հիմնուած են ենթադրութիւններու վրայ, որովհետեւ ոչ մէկ ապացոյց կայ, որ ստոյգ լոյս սփռէ այդ խնդրոյ վրայ։ Ինչպէս որ ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն տոհմ կամ ընտանիք իր ծագումը կը վերագրէ աստուածներու կամ հերոսներու, նոյնպէս ալ հայերը կ՚ենթադրեն, թէ իրենց նախահայրը եղած է Հայկ, որ Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, Բաբելոնի աշտարակին շինութեան ժամանակ, Բելոս անուն հզօր որսորդի մը դէմ ապստամբած է եւ անոր հալածանքներէն ազատելով իր ընտանիքը, գացած է Հայաստանի հիւսիսային կողմերը, ուր հաստատած է իր նոր հայրենիքը։ Հայկ ունեցած է հինգ որդի, որոնցմէ Արամ անունով մէկը հաստատած է Արամեան թագաւորութիւնը, որ տեւած է 2107 տարի եւ վերջացած՝ Տիգրան Մեծի մահուամբ։

Հայկի ծագումը Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, ինչպէս ըսինք, ենթադրական է, որովհետեւ ոչ մէկ ապացոյց կայ, որ ստոյգ լոյս սփռէ այդ խնդրոյ վրայ։ Ինչպէս որ ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն տոհմ կամ ընտանիք իր ծագումը կը վերագրէ աստուածներու կամ հերոսներու, նոյնպէս ալ հայերը կ՚ենթադրեն, թէ իրենց նախահայրը եղած է Հայկ, որ Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, Բաբելոնի աշտարակին շինութեան ժամանակ, Բելոս անուն հզօր որսորդի մը դէմ ապստամբած է եւ անոր հալածանքներէն ազատելով իր ընտանիքը, գացած է Հայաստանի հիւսիսային կողմերը, ուր հաստատած է իր նոր հայրենիքը։ Հայկ ունեցած է հինգ որդի, որոնցմէ Արամ անունով մէկը հաստատած է Արամեան թագաւորութիւնը, որ տեւած է 2107 տարի եւ վերջացած՝ Տիգրան Մեծի մահուամբ։

Հայկի ծագումը Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, ինչպէս ըսինք, ենթադրական է, որովհետեւ ոչ մէկ ապացոյց կայ, որ ստոյգ լոյս սփռէ այդ խնդրոյ վրայ։ Ինչպէս որ ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն տոհմ կամ ընտանիք իր ծագումը կը վերագրէ աստուածներու կամ հերոսներու, նոյնպէս ալ հայերը կ՚ենթադրեն, թէ իրենց նախահայրը եղած է Հայկ, որ Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, Բաբելոնի աշտարակին շինութեան ժամանակ, Բելոս անուն հզօր որսորդի մը դէմ ապստամբած է եւ անոր հալածանքներէն ազատելով իր ընտանիքը, գացած է Հայաստանի հիւսիսային կողմերը, ուր հաստատած է իր նոր հայրենիքը։ Հայկ ունեցած է հինգ որդի, որոնցմէ Արամ անունով մէկը հաստատած է Արամեան թագաւորութիւնը, որ տեւած է 2107 տարի եւ վերջացած՝ Տիգրան Մեծի մահուամբ։

Հայկի ծագումը Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, ինչպէս ըսինք, ենթադրական է, որովհետեւ ոչ մէկ ապացոյց կայ, որ ստոյգ լոյս սփռէ այդ խնդրոյ վրայ։ Ինչպէս որ ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն տոհմ կամ ընտանիք իր ծագումը կը վերագրէ աստուածներու կամ հերոսներու, նոյնպէս ալ հայերը կ՚ենթադրեն, թէ իրենց նախահայրը եղած է Հայկ, որ Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, Բաբելոնի աշտարակին շինութեան ժամանակ, Բելոս անուն հզօր որսորդի մը դէմ ապստամբած է եւ անոր հալածանքներէն ազատելով իր ընտանիքը, գացած է Հայաստանի հիւսիսային կողմերը, ուր հաստատած է իր նոր հայրենիքը։ Հայկ ունեցած է հինգ որդի, որոնցմէ Արամ անունով մէկը հաստատած է Արամեան թագաւորութիւնը, որ տեւած է 2107 տարի եւ վերջացած՝ Տիգրան Մեծի մահուամբ։

Հայկի ծագումը Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, ինչպէս ըսինք, ենթադրական է, որովհետեւ ոչ մէկ ապացոյց կայ, որ ստոյգ լոյս սփռէ այդ խնդրոյ վրայ։ Ինչպէս որ ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն տոհմ կամ ընտանիք իր ծագումը կը վերագրէ աստուածներու կամ հերոսներու, նոյնպէս ալ հայերը կ՚ենթադրեն, թէ իրենց նախահայրը եղած է Հայկ, որ Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, Բաբելոնի աշտարակին շինութեան ժամանակ, Բելոս անուն հզօր որսորդի մը դէմ ապստամբած է եւ անոր հալածանքներէն ազատելով իր ընտանիքը, գացած է Հայաստանի հիւսիսային կողմերը, ուր հաստատած է իր նոր հայրենիքը։ Հայկ ունեցած է հինգ որդի, որոնցմէ Արամ անունով մէկը հաստատած է Արամեան թագաւորութիւնը, որ տեւած է 2107 տարի եւ վերջացած՝ Տիգրան Մեծի մահուամբ։

Հայկի ծագումը Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, ինչպէս ըսինք, ենթադրական է, որովհետեւ ոչ մէկ ապացոյց կայ, որ ստոյգ լոյս սփռէ այդ խնդրոյ վրայ։ Ինչպէս որ ամէն ազգ, ամէն ցեղ, ամէն տոհմ կամ ընտանիք իր ծագումը կը վերագրէ աստուածներու կամ հերոսներու, նոյնպէս ալ հայերը կ՚ենթադրեն, թէ իրենց նախահայրը եղած է Հայկ, որ Նոյեան տապանէն ելլելէ յետոյ, Բաբելոնի աշտարակին շինութեան ժամանակ, Բելոս անուն հզօր որսորդի մը դէմ ապստամբած է եւ անոր հալածանքներէն ազատելով իր ընտանիքը, գացած է Հայաստանի հիւսիսային կողմերը, ուր հաստատած է իր նոր հայրենիքը։ Հայկ ունեցած է հինգ որդի, որոնցմէ Արամ անունով մէկը հաստատած է Արամեան թագաւորութիւնը, որ տեւած է 2107 տարի եւ վերջացած՝ Տիգրան Մեծի մահուամբ։

17—8—39

սական կառավարութեան կարգադրութեանց մասին. —

Ա. 10 միլիոն ֆրանքը արդէն իսկ դրուած է մարզպանին տրամադրու — թեան տակ՝ գաղթականներու օգնութեան գործածուելու համար:

Բ. Հրամայուած է անյապաղ կարգադրել Լիբանանի մէջ հողերու գնումը՝ Մուսատաղի Հայերուն համար:

Գ. Հրամայուած է առանց ծախքի եւ ձեւակերպութիւններու կատարել գաղթականներու լիբանանեան հպատակութեան խնդիրը:

Թէ՛ այս եւ թէ խոյամ գաղթականներու, ինչպէս նաեւ Սանճաքի կաթոլիկ կրօնական հաստատութեանց ապահովութեան վերաբերող որոշումներուն գործադրութեան մօտէն հետեւելու համար է՝ որ Պ. Պ. Կոթրօ եւ Փօլ տիւ Վէօ յանուն Միջերկրականեան Կոմիտէին Պէյրութ գացած են:

Փարիզի Ցանձնաժողովին զեկոյցը

ԽՄԲ. — Բարեգործականի նախաձեռնութեամբ կազմուած Համգամակից յանձնախումբէն (Փարիզ եւ շրջակայք) ստացանք հետեւեալ զեկոյցը. —

Համգամակից Ցանձնախումբիս Դիւանը, իր յաջորդական նիստերուն մէջ որոշեց. —

1. Արձակուրդի հետեւանքով ցրուած հայրենակիցներուն հնարաւորութիւն տալով մասնակցիլ եղբայրական օգնութեան հանգանակութեան, այժմէն իսկ կազմել շրջանային ենթայանձնախումբերը, որոնց պարտականութիւնը պիտի ըլլայ, Սեպտեմբերի սկիզբէն ձեռնարկել ընդհանուր հանգանակութեան:

2. Խնդրել Փարիզահայ մամուլի ներկայացուցիչներէն, իրենց մասնակցութիւնը բերել յանձնախումբիս աշխատանքներուն:

3. Ապահովել նոյնպէս Հայ եկեղեցիներու աջակցութիւնը:

4. Շրջանային ենթայանձնախումբերուն անդամակցելու համար, բացի մասնաւորներու գրուած նամակներէ՝ հրապարակով դիմել բոլոր այս գործին տրամադրելի հայրենակիցներուն, խնդրելով իրենց գործակցութիւնը:

5. Մեկուսացած շրջաններու մէջ գանուողներուն դիւրութիւն տալու համար, հանրային եւ ծանօթ վայրերու մէջ ունենալ, հանգանակութեան համար պատրաստուած յատուկ տոմսերէն:

Գաղտնի խորհրդակցութիւններ Տանցիկի վէճին լուծման համար

Ինչպէս հաղորդած էինք, Տոքթ. Պիւրքարտ, Ազգաժողովին Տանցիկի վերատեսուչը, Հիթլէրի հետ ունեցած տեսակցութեան տեղեկագիրը հաղորդած է անգլիական կառավարութեան:

Վերջին լուրերու համաձայն, անգլիական կառավարութիւնը սկսած է քննել այս տեղեկագիրը, որ ուղղակի հաղորդուած է լորտ Հալիֆաքսի: Ազգաժողովին ներկայացուցիչը մտերիմ բարեկամն է Անգլիոյ արտաքին նախարարին, ինչ որ տհաճութիւն կը պատճառէ Լեհերուն: Կասկածողներ կան թէ Տոքթ. Պիւրքարտ կը ջանայ ճիշդ այն դերը կատարել Տանցիկի մէջ ինչ որ կատարեց լորտ Րընսիմէն Չեխոսլովաքիոյ մէջ:

Այս հարցի մասին ալ գաղտնապահութիւն կը տիրէ, այնպէս որ կարելի չէ ստոյգ տեղեկութիւններ քաղել: Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ Հիթլէր որ եւ է առաջարկ չէ ներկայացուցած Տանցիկի վէճին լուծման համար: Ուրիշ աղբիւրէ ալ առաջարկներ չեն եղած: Միւս կողմէ, կը հաւաստեն թէ Անգլիա ինք ալ որ եւ է առաջարկ չէ ներկայացուցած Հիթլէրի, Ազգաժողովին պատուիրակին միջոցաւ: Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան շրջանակները որոշած են գաղտնի պահել նաեւ Լեհաստանի թելադրութիւնները, եթէ ըլլան:

Տոքթ. Պիւրքարտի տեղեկագրին պատճէնները ղրկուած են նաեւ ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց, որոնք Անգլիոյ հետ կը կազմեն Ազգաժողովին երաշխաւորները Տանցիկի մէջ: Պատճէն մըն ալ ղրկուած է Պ. Զէյմպըլէնի, որ արձակուրդի գացած է եւ ամէն օր հեռաձայնով տեղեկութիւններ կը ստանայ անցուդարձի մասին:

Կը հերքուի այն լուրը թէ Ազգաժողովին պատուիրակը Լոնտոն պիտի երթայ: Պատուիրակը լաւատես կ՚երեւայ, եւ յայտարարութեան մը առթիւ ըսաւ թէ ինք յոյսը կորսնցուցած չէ, Տանցիկի հարցը խաղաղութեամբ լուծելու համար: Զրոյցի մը համաձայն, պատուիրակը նոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Հիթլէրի հետ:

*** Գերմանական թերթերը իրենց ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած են Տանցիկի վրայ եւ միշտ կը յիշեցնեն դաշնագիրներու վերաքննութեան պահանջը: Կարծողներ կան թէ Գերմանիա պիտի հաւանի մասնակցիլ խորհրդաժողովի մը, եթէ Տանցիկը վերադարձուի:

Միւս կողմէ, կարգ մը թերթեր կը պնդեն թէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարները բուռն բանավէճ մը ունեցած են Սալցպուրկի մէջ, եւ ի վերջոյ համաձայներ են, Հիթլէրի միջամտութեամբ: Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մուսոլինի խաղաղ ծրագիր մը մշակած է, Տանցիկի հարցը խաղաղութեամբ լուծելու համար: Երկու նախարարներուն տեսակցութենէն առաջ, Վարշաւայի իտալական դեսպանը մանրամասն տեղեկութիւններ քաղած է Լեհաստանի վերջնական պահանջներու մասին, միջին ելք մը գտնելու համար:

Մոսկուայի բանակցութիւնները

Գաղտնապահութիւնը կը շարունակուի Մոսկուայի զինուորական բանակցութեանց շուրջ: Նիստերը կը շարունակուին օրը երկու անգամ: Մոսկուայի անգլիական դեսպանը նոր հրահանգներու կը սպասէ, վերսկսելու համար քաղաքական բանակցութիւնները:

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի դիւանագիտական խմբագիրը կ՚իմանայ թէ կառավարական շրջանակները տեղեկագիր մը ստացած են, բանակցութեանց ընթացքի մասին: Մթնոլորտը նպաստաւոր է առ այժմ, բայց կը թուի թէ խորհրդային պատուիրակութիւնը առաջարկած է որ համաձայնութեան ծրագիրը աւելի ընդարձակուի, քան նախատեսուած է Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ: Այսպէս, Մոսկուա կ՚ուզէ նաեւ քննել թէ ի՛նչ դիրք պիտի բռնեն Անգլիա եւ Ֆրանսա, եթէ պատերազմ ծագի Խ. Միութեան եւ Ճափոնի միջեւ:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ արտաքին նախարարը Գերմանիա երթալով, երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ արտաքին նախարարին եւ ուրիշներու հետ: Այս առթիւ կ՚ըսուի թէ Պերլին կ՚պնդէ որ Հունգարիա վերջնապէս միանայ Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ զինուորական դաշինքին: Նախարարը պիտի այցելէ նաեւ Հիթլէրի:

ԶՕՐ. ՖՐԱՆՔՕ Իտալիա պիտի այցելէ յառաջիկայ Սեպտեմբերին: Այս առթիւ արտակարգ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Իտալիոյ մէջ: — Զօրավարը հրամայեց ազատ արձակել 45 ամերիկացի գերիներ:

ՈՒԻՆՍԹԸՆ ՉԸՐՉԻԼ, Անգլիոյ ծովային նախկին նախարարը, ինքնաշարժով հիւսիս-արեւելեան սահմանագլուխը գնաց, աչքէ անցընելու համար Մաժինոյի գծին ամրութիւնները: Կ՚ըսուի թէ տեղ-տեղ իրեն պիտի ընկերանայ Սպարապետը, զօր. Կամլէն:

ՍԻՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ բացուեցաւ Ժընեւի մէջ, մասնակցութեամբ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱՔՈԼՈՆՊԻ «Շահրիկեան» ընթերցարանի անդամները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, Շաբաթ, 19 Օգոստ., երեկոյեան ժամը 9էն, ընթերցարանի սրահը: Ներկայ կ՚ըլլայ Վ. Իշխանեան:

Պլան Մէնիլի հանգանակութիւնը

Նախաձեռնութեամբ Պ. Յ. Պօյաճեանի եւ Պ. Թագւոր Շահպազեանի.—

ՊԼԱՆ ՄԷՆԻԼԷՆ. — Թագւոր Շահպազեան, Մկրտիչ Բարունակեան, Վաղարշակ Քալփաքճեան, Վահրամ Տօլապճեան 50ական ֆրանք, Յովհաննէս Պօյաճեան, Գեղամ Քափամաճեան 25ական ֆր., Պատրիկ Ֆէսլեան, Հմայեակ Մեծատուրեան 20ական ֆր., Խաչիկ Տօլապճեան 10 ֆր. Գումար՝ **300**:

ՕԼՆԷ-ՍՈՒ-ՊՈՒԱՅԷՆ. — Քիւրքճեան եղբարք 100 ֆր., Կարապետ Գասպարեան որդիք, Աւետիս Բարսեղեան 50ական ֆր., Տիշլեան ընտանիք 25 ֆր., Կարապետ Քէքճէեան 20 ֆր., Գրիգոր Սամուէլեան, Միհրան Սուլեան 10ական ֆր., գումար՝ **265 ֆր.**:

ՓԱՐԻԶԷՆ. .. Գէորգ Ճէլէմէթեան 50 ֆր., Տրանսիէն.— Սուրէն Մինասեան, Մովսէս Կիւրճեան, Յարութիւն Մինասեան 50ական ֆր., Ոմն, Թաթուլ Գրիգորեան 10ական ֆր., գումար՝ 170 ֆրանք: Ընդհ. գումար 785 ֆրանք: (Տես «Յառաջ», 15 օգոստոս):

Նանթէռի հանգանակութիւնը

Կարէն Քէշիշեան, Գրիգոր Սագաեան, Յովսէփ Քէշիշեան, Եսայի Գայեան, Մարգար Թորոսեան 50ական ֆր., Տիրան Գարախաթանեան, Աւետիս Ունճեան 30ական ֆր., Լեւոն Աշճեան, Աւետիս Սագաեան Վահան Տէմիրճեան 25ական ֆր., Վահան Աշճեան, Տիրան Թորոսեան, Լեւոն Պասմաճեան, Պետրոս Պասմաճեան, Գրիգոր Թապիպեան 20ական ֆր., Յակոբ Գալայճեան 10, Արշակուհի Քէշիշեան 5: Գումար 500 ֆր.: (Տես Յառաջ 15 Օգոստ.):

Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Անիէռի Մասնաճիւղին ցանկը

Յակոբ Նիկողոսեան 75, Յակոբ Ֆնտգլեան, Արամ Գասպարեան, Ֆլիփեան Երամեան, Բարթողոս Միսաք, Մինաս Գլճեան, Պօղոս Ադամեան, Գասպար Զալըխեան 50ական ֆր., Վահրամ Երամեան, Արշակ Վարդանեան, Պէնոնար Մկրտիչեան, Նազարէթ Պէտէլեան 25ական ֆր., Միհրան Սարգիսեան 30, Ստեփան Պալեան, Մելքոնեան Արթին, Մարտիրոս Կէլիպօլեան, Յովհաննէս Թաշճեան, Անդրանիկ Ազգաեան 20ական ֆր., Յովհաննէս Քէլեեան 15, Ալֆոնս Մէնէվիշեան, Ստեփան, Էրզեան 5ական ֆրանք: Գումար 680 ֆրանք: (Տես Յառաջ 15 Օգոստ.):

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Մազազաճեան եւ զաւակունք եւ պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ՍՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՍՋՆԻԻ ՄՍՂԱՋԱՃԵԱՆի մահուան առթիւ:

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ԱԶԴ

1939 Յունիս 6ին Գահիրէի մէջ մեռած է բնիկ Զարշամպացի Ստեփան Կարապետ Աֆարեան անուն ազգայինը.

Ցիշեալին ժառանգորդները կը հրաւիրուին ներկայ յայտարարութեան հրատարակման մինչեւ երեք ամիս ներկայանալ Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանը իրենց ժառանգորդի հանգամանքը հաստատող փաստաթուղթերով.

Սոյն պայմանաժամը լրանալէն յետոյ կատարուած դիմումները չպիտի կրնան նկատի առնուիլ եւ առ այդ Առաջնորդարանը որ եւ է պատասխանատուութիւն չստանձներ:

Թատերական ներկայացում Կրըթույլի մէջ

Ղեկավարութեամբ դերասան Գ. ՔՈՉԱՐԵԱՆի

մասնակցութեամբ Տիկին ՔՈՉԱՐԵԱՆի եւ լաւագոյն սիրողներու

կիրակի, 20 Օգոստոս, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սաքրէ Քէօրի սրահին մէջ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ «ՈՐԴԵՍՊԱՆ»

բարոյալից, հետաքրքրական եւ յուզիչ տրամ 4 արար, եւ

ԳՈՍՊԱՐԸ ՄԵՌԵՐ (ՁԱՒԵՇ)

Տոմսի գիներ 7 եւ 5 ֆր., 8 տարեկանէն վեր փոքրիկներու 2 ֆր.,

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սէն Ժէռօմի «Հայաստան» ենթակոմիտէի բոլոր ընկերները ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկ. Գ. Կոփոյեանի, իր զաւկին՝ փոքրիկն ՎԱՂԱՐՇԱԿ ԿՈՓՈՅԵԱՆի կսկծալի եւ եղերական մահուան առթիւ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ համար Լիոնէն Սողոմոն Կէօվէրճեան 30 ֆրանք կը նուիրէ Հ. Յ. Դ. Թանգարանին:

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

դիմեցէք խիդ հայ

լուսանկարչատուն՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսացողներու, ակրանդուսման: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identitéի:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

աւելի քան 600 պատգամաւորներու, որոնց 200ը եկած են Պաղեստինէն, իսկ 125ը Մ. Նահանգներէն: Օրակարգի գլխաւոր խնդիրն է Պաղեստինի հարցը: Առաջարկողներ կան որ ընդհանուր գործադուլ կազմակերպուի, բողոքելու համար անգլիական նոր ծրագրին դէմ, որ կը թաղէ Հրէական Տունի հարցը:

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՆԿԱՐԻՉ, «Անտարբեր»ին «գաղափարական» զոհը, Սերժ Պոլուսլավսքի, որ մաքրած-շտկած էր պատկերը, նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուեցաւ անցի օր եւ կրկնեց նոյն պատմութիւնը: Օրէնքը հինգ տարի բանտարկութիւն կը նախատեսէ այս կարգի յանցանքներու համար: Ուստի երիտասարդը բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուի, իբրեւ անհաւասարակշիռ: Իր խորթ մայրը իմանալով այս դէպքը, յայտարարեց թէ Սերժ հասարակ որբեայ մըն է, կինը ձգած եւ բոլորովին անպէտ: Մասնագէտ նկարիչները խստօրէն կը բողոքեն Սերժի կատարած «սրբագրութեանց» դէմ:

ՀԱԿԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐԸ կը ծաւալին Ճափոնի եւ հիւսիսային Չինաստանի մէջ:— Ճափոնի վարչապետը եւ պատերազմական նախարարը բանաձեւ մը մշակեցին, զօրացնելու համար հակաբոլշեւիկեան ուխտը, որ կնքուած է Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հետ:

600 ՀՐԵԱՆԵՐ որոնք երեք ամիսէ ի վեր կը թափառին ծովէ ծով, Պոլիս հասան, բայց արգիլուեցաւ ցամաք ելլել, ինչպէս եղած էր Իզմիրի մէջ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԱՐԶՊԱՆԸ Փարիզ հասաւ, խորհրդակցելու համար կառավարութեան հետ, ֆրանքօ-թուրք համաձայնութեան եւ Սուրիոյ կացութեան մասին:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած «ՄԱՐԶՊԵՏ»ի ընկերներու կողմէ

կիրակի, 20 Օգոստ. կէսօրէ ետք ժամը 2էն Նաճարեաններու ագարակին մէջ: Գեղարուեստական ճոխ բաժին

կը բանախօսէ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Տոմսերու մասնակցութիւն 2 ֆրանք

Բլաս տ՚Իթալիէն առնել թիւ 26 հանրակառքը եւ իջնել օքթրուայի մօտ

«ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ»

ՑԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐ — ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նուիրուած Տարօն-Տուրուբերանի հերոսներու յիշատակին

կիրակի, Սեպտեմբեր 3ին, «Ռէնէ-Անտրէի» պար Գէլվէտերի օդասուն պարտէզին մէջ

կը նախագահէ ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

կը խօսի՝ Գնդ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

գեղարուեստական ճոխ բաժին: Տոմսերու մասնակցութիւն 2 ֆր.

կարելի է առաւօտէն գալ եւ ճաշը հետ բերել:

Քաղաքէն առնել թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Սանճաքէն գաղթող Հայերուն օգնութեան Աշխարհի Յանձնախումբին կողմէ

Հովանաւորութեամբ ԱՏԱՆԱՅԻ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը նախագահէ Առաջն. Տեղ. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ԲՀ. ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ

կը ներկայացուի ՊԵՐՃ ՊՐՕՇԵԱՆՅԻ

«ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՐԴԻԹԵՐ» ՕՓԵՐԷԹԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. ԹՐԱԳՕՇի եւ իր խումբին

ԳՕՄՈՆ. ՍԻՆԷՄԱ ՖԼՕՐԷԱՅԻ մէջ, 21 Օգոստ. երկուշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին:

կ՚երգեն՝ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ, Օր. ՍԻՐԶԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ, եւ Օր. ՖՐԱՆՍՈՒՀԻ ԷՍԹԷՐԵԱՆ:

Մուտք 5 ֆր.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ «ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ»Ի Բ. ԹԻՒԸ

Ա. ԳԻՒԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՀԱՅՈՒՀԻՆԵՐ

Գին՝ Ֆրանսա եւ գաղութները 7 ֆրանք, ուրիշ երկիրներ 9 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել՝ Տիկ. Հ. Գիւլխանդանեանի, 30 Rue Lucien Perquel, Montmorency (S. et O.), Ա. Barsamianի, 46 Rue Richer. Paris, կը ծախուի նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

ՀԱՅ — ԲՈՅԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ Բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ՚ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթ ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՅ - ԲՈՅԺի տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940 «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ:

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց ապսպրանքները: Բացի գործակալներէն ապսպրանքներ նկատի չեն առնուիր:

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Mar... Marseille, France.

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէ՛ք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները DOLINE ALCALINE ակռայի փոշիով (պատրաստուած Sofp. Արամ Ճինճեանի formuleին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ՚արգիլէ ակռաներու փտութիւնը (caries) մանաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարաններէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ՚արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերբի թթուներու կազմութիւնը:

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

կեդրոնատեղի O. C. P. եւ Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE. 49, Rue Reaumur եւ 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg:

“ՇԻՐԱԿ”

Արեւելքի միակ իսկական օղին է:

Անզուգական, անմրցելի, անփոխարինելի:

Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչէ:

Թող: Հայ աւանդական անդամին գարք:

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15-70
Chèque Postal Paris 1678-63
(ԹՂԹԱԿՑԻՐ ՀԱՄԱՐ) Métro : TOLBIAC

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 Ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ 18 ՕԳՈՍՏՈՍ
VENDREDI 18 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4121 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԹԻ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ՄԻՒՆԻ՞Խ ՄԸ...

Կը թուի թէ օրուան հզօրները նոր ռազմախաղ մը կը փորձեն, իրենց կամքը պարտադրելու համար։

Ուրիշ խօսքով, կացութիւնը այնքան ծանրացած է որ, երկու կողմերն ալ կը վախնան պատերազմի պատասխանատուութենէն։ Հետեւաբար, կը փորձեն ուրիշ հնարքներ։

Երկու նոր դէպքեր կը հաստատեն այս պարագան։

Առաջինը՝ Ազգերու Դաշնակցութեան Տանցիկի վերատեսուչին ձեռնարկն է։

Այս պաշտօնատարը՝ զուիցերիացի ուսուցչապետ մը՝ անցեալ շաբթու մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցած էր Հիթլէրի հետ։ Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին մինչեւ այսօր։ Բայց, իրականութիւն է որ Տոքթ. Պիւրքարտ իր եզրակացութիւնները անմիջապէս հաղորդեց Լոնտոն։ Տեղեկագրին պատճէնները ստացած են, միեւնոյն ատեն, ֆրանսական եւ շուէտական կառավարութիւնները, ինչպէս եւ Լեհաստան։

Հակառակ խիստ գաղտնապահութեան, անգլիական թերթ մը կը յայտարարէ թէ իր թղթակիցը յաջողած է կարգ մը տեղեկութիւններ քաղել այս տեսակցութեան մասին, որ տեղի ունեցած է Տանցիկի նացի շրջանապետին թելադրութեամբ։

Թղթակիցը կը պատմէ.

Հիթլէր եւ Ազգաժողովին պատուիրակը մինակ էին, տեսակցութեան ատեն։ Հիթլէր պարզեց իր ծրագիրը խաղաղութեամբ լուծելու համար Տանցիկի վէճը, ազատ նաւահանգիստ մը եւ տնտեսական առանձնաշնորհներ վերապահելով Լեհաստանի։ Յետոյ բացատրեց թէ Գերմանիա պէտք ունի լեհական ցորենին, թէ կ'ուզէ որ իր ձեռքերը ազատ ըլլան արեւելքի մէջ, եւ թէ պիտի յարգէ արեւմտեան պետութեանց հողային ամբողջութիւնը։

— «Առաջնորդը ճանիցս շեշտեց իր խաղաղասիրութիւնը, աւելցնելով. «Ես վստահ եմ թէ կարելի է ուղղակի համաձայնութեան մը յանգիլ։ Ես չեմ հաւատար խորհրդաժողովներու, իրենց թատերական համագամանքով։ Անցեալ տարի ուրիշներն էին (իր խորհրդականները), որ ջանացին զիս... Հիմա ես պէտք է զսպեմ զանոնք։ Ես կարողութիւն ունիմ խաղաղ կարգադրութիւն մը գտնելու, ինչպէս իտալական Թիրոլի խնդիրը։ Կ'ուզէի այդպիսի կարգադրութեամբ մը յանգիլ նաեւ Լեհաստանի հետ համաձայն իմ թելադրութեանց։ Այսպիսի կարգադրութիւն մը ժողովրդականութիւն պիտի չգտնէ. բայց ես կարողութիւն ունիմ ոչ ժողովրդական կարգադրութիւններ ալ... հանելու»։

Ազգաժողովին ներկայացուցիչը կը հարցնէ թէ տակաւին կարելի՞ է համաձայնութիւն մը Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ։

Հիթլէր կը պատասխանէ, թօթուելով ուսերը. «Լեհերը շատ հեռուները գացած են իրենց յանձնառութիւններով»։

Անշուշտ կարելի չէ երաշխաւորել այս պատմութեան վաւերականութիւնը։ Բայց կարեւորը այդ չէ, այլ բուն իսկ ձեռնարկը, որ լրջօրէն կը զբաղեցնէ շահակից պետութիւնները։

Նոյնքան նշանակալից է երկրորդ իրողութիւնը՝ երեսնօրեայ զինադուլի առաջարկ, նախաձեռնութեամբ ամերիկացի երեսփոխանի մը։

Այս պատմութիւնն ալ կը կարօտի լուրջ լուսաբանութեան։ Եւ սակայն, բոլորովին անհիմն չէ, քանի որ Ամերիկացին, Համիլթըն Ֆիշ, արդէն իսկ յայտարարութիւններ ըրած է այդ մասին։ Մնաց որ, ուրիշ աղբիւրներ ալ կը հաստատեն զայն, Վատիկանի անունը եւս խառնելով, իբրեւ բարեխօս։

Քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, երկու պարագաներուն մէջ ալ Գերմանիա կը մնայ անհաշտ։ Կը պահանջէ նախ վերադարձնել Տանցիկը, յետոյ քննել միւս խնդիրները։

Ինչպէս կը նախատեսէինք անցեալ օր, եթէ խուսափելու ելք մը գտնուի Տանցիկի վէճը լուծելու համար, յաջորդ քայլը պիտի ըլլայ միջազգային խորհրդաժողով մը, աւելի լայն օրակարգով։

Նոր Միւնի՞խ մը։ Դժուար է պնդել։

Նոյն իսկ Լոնտոնի մէջ, ուր օրհնութիւն մը համարեցին 1938 Սեպտեմբերի համաձայնութիւնը, Միւնիխի մէջ, մարդիկ այլեւս չեն հաւատար միջին ճամբաներուն։ Պ. Չէյմպըրլէն ինք անգամ չծածկեց իր յուսախաբութիւնը, երբ Հիթլէր կը գրաւէր Չեխո-Սլովաքիան, ամէն գոհացում ստացած ըլլալով հանդերձ։

Ցատկանշական պարագայ մը, այս առթիւ։

Իրազեկ Անգլիացի մը, որ Մոսկուա գացած էր վերջերս, հրապարակաւ կը յայտնէ թէ բոլշեւիկները կը զարմանան որ Անգլիա տակաւին իշխանութեան գլուխ կը պահէ Չէյմպէրլէնը։ «Անոնք բացէ ի բաց կ'ըսեն թէ չեն հաւատար Չէյմպէրլէնի։ Անոնք չեն հասկնար որ եթէ անգլիական կառավարութիւնը բոլորովին փոխած է իր քաղաքականութիւնը և վճռած է չվստահիլ եւ ընդդիմանալ Հիթլէրի, ինչո՞ւ չի գտներ վարչապետ մը որ հաւատայ այս նոր քաղաքականութեան»։

Այսպէս կամ այնպէս, չափազանց մռայլ է կացութիւնը։ Կը գտնուինք անկիւնադարձի մը առջեւ, ուր պիտի վճռուի խաղաղութեան կամ պատերազմի խնդիրը։

Գերմանական թերթերը անխուսափելի կը նկատեն պատերազմը, եթէ ձախողին երեսնօրեայ զինադուլը եւ ուրիշ ձեռնարկներ։

Տարակոյս չկայ թէ այս կարգի արտայայտութիւնները սահմանուած են ազդելու հանրային կարծիքին, մանաւանդ հակառակորդ կողմի բազմութեանց վրայ։

Բայց եւ այնպէս, իրողութիւն է որ բաժակը հետզհետէ կը յորդի, երկու կողմին համար ալ։ Մէկ ճակատը կը պնդէ իր պահանջներուն վրայ, միւսը կարգի կը հրաւիրէ զայն, իբրեւ նախապայման առաջարկելով բանակցութիւն կամ խորհրդաժողով։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ ՏԱՆՑԻԿԻ ՎԷՃԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

30 ՕՐ ԶԻՆԱԴԱԴԱՐ...

Կը հաստատուի թէ խորհրդաւոր ձեռնարկներ կը կատարուին, խաղաղութեամբ լուծելու համար Տանցիկի վէճը։

Ծանօթ է Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակին, Տոքթ. Պիւրքարտի ձեռնարկը։ Պատուիրակը մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալով Հիթլէրի հետ, մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկեց անգլիական կառավարութեան, որ անոր պատճէնը հաղորդած է նաեւ լեհական կառավարութեան։

Այժմ կը խօսուի շատ աւելի կարեւոր ձեռնարկի մը մասին։

Մ. Նահանգներու Երեսփ. Ժողովին անդամներէն Համիլթըն Ֆիշ, որ նախագահն է միջխորհրդարանական համագումարին ամերիկեան պատուիրակութեան, երեսուն օրուան զինադուլ մը պիտի առաջարկէ, լուծելու համար բոլոր վիճելի խնդիրները։ Նորվեկեան թերթի մը հարցումներուն պատասխանելով, Պ. Ֆիշ յայտարարեց թէ երկուշաբթի օր տեսակցութիւն մը ունեցած է Գերմանիոյ արտաքին նախարարին հետ, Սալցպուրկի մէջ։ Եւ աւելցուց.

— «Ըսի իմ խօսակցիս թէ կը խորհիմ առաջարկ մը ներկայացնել, մեղմացնելու համար միջազգային ձգտումը։ Իմ ծրագիրս է զինադադար մը առաջարկել պատերազմէն առաջ, եւ ոչ թէ վերջը։ Ֆօն Ռիպպէնթրոփ թերահաւատութիւն յայտնեց այս մասին։ Մենք խօսեցանք շատ ծանրակշիռ խնդիրներու մասին, բայց չեմ կրնար աւելի բան ըսել, որովհետեւ շատ բաց խօսեցանք»։

Ամերիկացի երեսփոխանին ծրագիրն է խորհրդաժողովի մը հրաւիրել Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարները։ Եթէ անոնք չհամաձայնին, էական խնդիրները պիտի յանձնուին իրաւարար ատեանի մը, բաղկացած՝ Նորվեկիոյ եւ Շուէտի թագաւորներէն եւ Իրլանտայի եւ Զուիցերիոյ նախագահներէն։

Ուրիշ աղբիւր մըկ ը հաղորդեն թէ 30օրեայ զինադուլի ծրագիրը յղացած են Գերմանիա եւ Իտալիա։ Ամերիկացի երեսփոխանը երէկ միջխորհրդարանական համագումարին պիտի ներկայացնէր զայն, Օսլոյի մէջ։ Նոյն աղբիւրին համաձայն, Իտալիա եւ Գերմանիա առենէ մը ի վեր կը ջանան համոզել որ նախագահ Րուզվէլթ կամ ուրիշ ամերիկացի քաղաքագէտ մը առաջարկէ այս ծրագիրը։ Իրենց նպատակն է այս ձեւով՝ խորհրդաժողովի մը ներկայացնել սահմանային եւ գաղթային խնդիրները, մէջն ըլլալով Տանցիկի, Թունուզի եւ Ճիպութիի հարցերը։

Փարիզի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կ'անգիտանան 30օրեայ զինադուլի ծրագիրը եւ նոր ռազմախաղ մը կը նկատեն զայն, ճեղքելու համար խաղաղութեան ճակատը, որպէսզի նոր Միւնիխ մը ստեղծուի, յանգելով Լեհաստանի անդամահատման։ Միւս կողմէ, այս ծրագիրը նոր միջոց մը կը համարուի քառանդամ դիկտատուրա մը հաստատելու, մասնակցութեամբ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ, դուրս ձգելով Խ. Միութիւնը։ Եթէ այս ծրագիրը յաջողի, Գերմանիա եւ Իտալիա կը յուսան իրենց կամքը պարտադրել Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ, զանոնք զրկելով իրենց զինակիցներէն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ Է, ԵԹԷ...

Պելժիական թերթ մը կը գրէ թէ Վատիկան երկու ծանուցագիրներ ստացած է, մէկը՝ գերմանական, միւսը իտալական դեսպանէն։ Այս ծանուցագիրները յիշելով Լեհաստանի, Ֆրանսայի եւ Թունուզի մէջ Գերմաններու եւ Իտալացիներու կրած նեղութիւնները, կը յայտնեն թէ երկու կառավարութիւնները կ'ուզեն խաղաղութեամբ լուծել զանազան վէճեր։ Ուստի հետեւեալ վերջնական առաջարկները կը ներկայացնեն.—

1. Երեսուն օր պայմանաժամ սահմանել, որու ընթացքին երկու կողմերը պիտի զգուշանան որեւէ գործողութենէ, եւ որուն շնորհիւ կարելի պիտի ըլլայ խորհրդաժողով մը սարքել, մասնակցութեամբ Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարներուն։

2. Չորս նախարարները պիտի ջանան համաձայնիլ Տանցիկի հարցին լուծման համար։ Եթէ համաձայնին, Անգլիա միջնորդ բանաձեւ պիտի ներկայացնէ Լեհաստանի, որպէսզի պատասխանէ թէ ծրագրուած լուծումը կը վտանգէ՞ իր անկախութիւնը։ Եթէ Լեհաստան ժխտական պատասխան տայ, կը նշանակէ թէ կ'ընդունի առաջարկուած լուծումը։

3. Եթէ կարելի ըլլայ կարգադրել Տանցիկի խնդիրը, այն ատեն երեսնօրեայ պայմանաժամը կրնայ երկարաձգուիլ, որպէսզի չորս նախարարները քննեն միւս խնդիրները, փոխադարձ համաձայնութեամբ։ Իտալիա եւ Գերմանիա կը յուսան թէ կացութիւնը պիտի մեղմանայ, եթէ միւս պետութիւնները ընդունին այս առաջարկը եւ վստահ են որ Վատիկանն ալ գործնապէս պիտի աջակցի։

Կ'ըսուի թէ այս ծրագիրը յղացուած է Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ արտաքին նախարարներուն եւ Հիթլէրի վերջին տեսակցութեան ատեն։

Նոյն աղբիւրին համաձայն, եթէ այս ծրագիրը մերժուի, պատերազմը անխուսափելի պիտի դառնայ, եւ պատասխանատուութիւնը պիտի իյնայ ժողովրդավար պետութեանց վրայ։

Գերմանիա չուզեր տեղի տալ

Բոլորովին տարբեր լուրեր կը հասնին Պերլինէն։ Արտաքին նախարարութեան շրջանակներուն մէջ կը յայտարարեն թէ Գերմանիա կրնայ մասնակցիլ ա՛յն խորհրդաժողովին որ յանձն կ'առնէ կարգադրել Տանցիկի վերադարձի ձեւակերպութիւնները։ Թերթերը աւելի սուր լեզու մը կը գործածեն։ Այսպէս, կուսակցական պաշտօնաթերթ մը, «Անկրիֆ», կ'ազդարարէ.

— «Մենք խաղաղութիւնը պիտի հաստատենք Անգլիոյ հետ կամ առանց

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲԱՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

750 ՖՐ. ՄՈՒԹՑՈՒԱԾ ԳԱՂՈՒԹԷ ՄԸ

ՍԷՆ ԺԻՒԼԻԷՆ-ՍԷՆԹ ԱԼՊԱՆ (Արդէշ), 13 օգոստ. — «Յառաջ»ի կոչին վրայ մեր գաղութին մէջ ալ հանգանակիչ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ հետեւեալ հայրենակիցներէ — ընկ. Ս. Պիւլպիւլեան, ընկ. Մանուկ Սարգիսեան եւ Գ. Ասլանեան։ Մեր ափ մը հայութիւնն եւս ընդառաջ երթալով, իր ազգասիրական պարտականութեան, անմիջապէս հաւաքեց 750 ֆրանք, հակառակ անոր որ ժամը 2 ֆրանքի կ'աշխատին։ Կին մը, Սառա Սարգիսեան (Մշեցի) որ ամբողջ գերդաստանը կորսնցուցած է եւ հազիւ կ'ապրի, 100 ֆրանքով իր մասնակցութիւնը բերաւ, ըսելով,—15 օրուան աշխատանքս է որ կը նուիրեմ ուրախութեամբ։ — Յանձնախումբ։

ԽՄԲ. — Հանգանակութեան մասնակցած են.— Սէն Ժիւլիէն՝ 392 Ֆր. Ֆլավիաք՝ 185 ֆրանք, Տիմեշօ՝ 130 ֆրանք, Ապոլան՝ 30 ֆրանք։ Մանրամասնութիւնները պիտի հրատարակենք առաջին։

ՄԱՐՍԷՅԼ, 16 օգոստ. — Ամէն Հայու տարրական պարտականութիւնն է օգնել Մուսա Լերան արծիւներուն, իսկ Յառաջի ստեղծած խանդավառութիւնը բովանդակ Ֆրանսահայութեան մէջ, պիտի մնայ լաւագոյն գործերէն մին զոր «Յառաջ» իր կեանքի ընթացքին տուած է հայ ժողովուրդին։ Մեզի կը մնայ գուրգուրալ մեր անկեղծ եւ հարազատ «Յառաջ»ին վրայ։

Ներփակ կը ստանաք 400 ֆրանք որ մեր ամբողջ ընտանիքին համեստ բաժինն է։

Ահաւասիկ ցանկը մեր ընտանիքին անդամներուն. — Պ. Պ. Յարութիւն, Նշան, Հայկ, Երուանդ եւ Շահան Շահպազեաններ, Կարպիս Մահմուդեան, Հայկ եւ Արամ Պետիկեաններ՝ 50ական ֆրանք, գումար 400 ֆրանք։

Կը յուսամ որ մօտ օրէն մեր թաղին մէջ ալ հանգանակութիւն մը կատարուի։ — Արամ Պետիկեան։

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆ (Մարսէյլ). — Արուարձանիս մէջ գումարուած երկու ժողովներէն վերջ, կատարեալ համերաշխութեամբ, Սէնթ-Անթուանի շրջանի համար Սանճաքի հայութեան օգնութեան մարմին մը կազմուեցաւ, որուն մաս կը կազմեն՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, Ս. Թադէոս Մատրան Թաղականութիւնը, Ս. Դ. Հնչ. կուսակցութեան մասնաճիւղը, Ֆրանսահայ Ժողովրդ. Միութիւնը, ինչպէս եւ կարգ մը յայտնի հայրենակիցներ։

Վստահ ենք որ շրջանիս հայութիւնը, խոր գիտակցութեամբ իր պարտականութիւնը պիտի կատարէ հանդէպ Սանճաքի աղէտեալ մեր եղբայրներուն։ Սոյն մարմինը ժապաւինեալ տոմարով մը պիտի արձանագրէ նուիրատուները, որմէ վերջը ցանկը պիտի հրատարակուի մամուլով։

Օգնութեան մարմինը կը բաղկանայ հետեւեալ անդամներէն. — Ատենապետ՝ Նազարէթ Չէքեան, փոխ-Ատենապետ՝ Ղեւոնդ Սարգիսեան, Ատենադպիր՝ Սարգիս Ազարեան, փոխ-Ատենադպիր՝ Արամ Շառյեան, խորհրդականներ՝ Արշակ Ճրնկիթեան, Հայրապետ Թաքթաքեան, Սարգիս Թորոսեան, Վարդան Սահակեան, Միքայէլ Սարգիսեան, Յովակիմ Էլմասեան եւ Միքայէլ Մարտիրոսեան։ — Դիւան։

ՑԱՆԿ 25

Շավիլի գաղութէն (Ցանկը յառաջիկային)	2044
Սէն Ժիւլիէն Սէն-Ալպանէն	750
Մարսէյլէն, նախաձեռնութեամբ Արամ Պետիկեանի	400
Սեդրաք Գասպարեանց, Պլան-Մէնիլ	100
Սեդրաք Մատիլեանի ձեռքով Փլաս տ'Իթալիի մէջ հաւաքուած (ցանկը յաջորդով)	232
Գումար	3,526
Երէկուան գումարը	82,341
Ընդհ. գումար	85,867

ՎԻԷՆԻ ԲԱԺԻՆԸ

ՎԻԷՆ, 14 օգոստ. — «Յառաջ»ի օգոստոս 12ի խմբագրականը կարդալով, այն եզրակացութեան եկայ, թէ մինչեւ այսօր կարեւոր գումար մը ղրկուած չէ Վիէնէն։ Թէեւ մեր գաղութէն ալ շօշափելի գումար մը հաւաքուեցաւ այդ նպատակին համար, սակայն դրամը կտոր-կտոր եւ մէկ մասն ալ տարբեր հասցէի փոխադրուած ըլլալով, մեր գաղութը «շուքին մէջ մնաց»...։ — Հայ Կամաւորներու Միութեան նախաձեռնութեամբ խորհրդակցական ժողով մը գումարուեցաւ, որուն մասնակցեցան դաշնակցականները, հնչակեանները եւ ռամկավարները։ Այս ժողովին մէջ առաջարկուեցաւ հաւաքուած գումարը ուղղակի ղրկել Անթիլիաս։ Մինչ այդ, արդէն զանազաններու կողմէ 200ով, 100ով եւ 50ով «Յառաջ»ին ղրկուած էր 1320 ֆրանքի գումար մը, մինչեւ օգոստոս 6։ Իսկ առած լուրիս համաձայն, կազմուած յանձնախումբն ալ (միջկուսակցական) մինչեւ օգոստոս 6, իր հաւաքած գումարը հասցուցած էր 2000էն աւելի գումարի մը։ Կը տեսնէք որ, մեր գաղութէն հաւաքուած է 3500 ֆրանքի գումար մը այս կարեւոր նպատակին համար։ — Իրագէկ։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՃԱՐԱԿԻՆ ՆՈՐ ԳԱՂԹԱԿԱՅԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Լաթաքիայէն կը գրեն (9 օգոստոս). —

Պասիտի Ճէպէլ Մուսացի գաղթականներուն յատկացուած նպաստը երէկ սկսաւ բաշխուիլ։ Մինչեւ վաղը բոլոր գաղթականներն ալ ստացած կ'ըլլան իրենց բաժինները։

Ինչպէս գրած էինք, Ճէպէլ Մուսացի գաղթականները Պասիտի մէջ կը մնան բացօթեայ դաշտերու մէջ։ Վերջերս սկսած են ծայր տալ կարգ մը հիւանդութիւններ, մասնաւորաբար երախաներու մէջ։ Եղած դիմումներու վրայ, Ընդհապետ Քօլէ 12 հատ ընդարձակ արաբական վրաններ ղրկեց, որոնք հասան երէկ։ Այս վրաններուն մէջ առաւելապէս պիտի պատսպարուին երախաները։ Կը կարծուի թէ նոր վրաններ ալ պիտի հասնին։

Հարիւրապետ Կալ, որ վերին հսկիչն է Պասիտի գաղթականներուն, երէկունէ սկսեալ Տոքթ. Պօյաճեանի տեղ պաշտօնի կոչած է Տոքթ. Մոմճեանը, աւելի լաւ հիմերու վրայ կազմակերպելու համար գաղթականներու առողջապահական գործը։ Կարեւոր քանակութեամբ դեղօրայք ղրկուած է արդէն։

Անհրաժեշտ է ազդու դիմումներ կատարել, որպէսզի օր առաջ տեղաւորուին այս գաղթականները, այլապէս աւելի պիտի ծանրանան հիւանդութիւնները։

ՎԱՀԱՏԱՑԱԾՈՒՄ ԵՄ ՀԱՅՐՍ

(Պատմվածք)

Գրե՛ց ՊԱՐՈՒՅՐ ՍԵՎԱԿ

Մնում էր ասել, որ Ռուբենը ամուսնացել էր Ալիսի հետ, որ նրանք ունեին մի աղջիկ, որ նրանց տունը լի էր ուրախությամբ, որ Ռուբենը ամեն առավոտ գնում էր գործի, ինչպես ամեն մարդ, որ Ալիսը ամեն առավոտ ճաշ էր պատրաստում, որ նրանք ունեին մի ավտոմոբիլ, որ նրանք ամեն կիրակի գնում էին զբոսանքի, որ նրանք ունեին մի հեռախոս, որ նրանք ունեին մի ռադիո, որ նրանք ունեին մի գրամոֆոն, որ նրանք ունեին մի կենդանի, որ նրանք ունեին մի տուն, որ նրանք ունեին մի պարտեզ, որ նրանք ունեին մի ծաղկանոց, որ նրանք ունեին մի ծառ, որ նրանք ունեին մի ծաղիկ, որ նրանք ունեին մի ամպ, որ նրանք ունեին մի երկինք, որ նրանք ունեին մի աստղ, որ նրանք ունեին մի լուսին, որ նրանք ունեին մի արև, որ նրանք ունեին մի աշխարհ, որ նրանք ունեին մի հոգի, որ նրանք ունեին մի սիրտ, որ նրանք ունեին մի կյանք, որ նրանք ունեին մի մահ, որ նրանք ունեին մի հավիտենություն, որ նրանք ունեին մի Աստված, որ նրանք ունեին մի Հայրենիք, որ նրանք ունեին մի Հայաստան, որ նրանք ունեին մի Ազատություն, որ նրանք ունեին մի Ազգ, որ նրանք ունեին մի Ցեղ, որ նրանք ունեին մի Ռասա, որ նրանք ունեին մի Մարդկություն, որ նրանք ունեին մի Ամենայն, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի, որ նրանք ունեին մի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ, որ նրանք ունեին մի Ամենայն Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի Ոչինչ Ամենայնի

ԿՈՂՈՄԱԿ ԵՐԵՔ

Թարգմ. Ս. Գ. Վիրաբյանի

Մեր սենյակի պատուհանները բաց էին, և ես լսում էի, թե ինչպես է Ջեյնը ինձ համար երգում։ Նա ինձ համար միշտ էր երգում, երբ ես տանը լինում էի։ Նրան շատ էր դուր գալիս, որ ես նրա երգերը լսում եմ։ Ես նրա ամենամոտիկ ընկերն էի։ Ես նրա միակ ընկերն էի։ Ես նրա միակ ընկերն էի, որովհետև ես էլ նրանից բացի ոչ մի ընկեր չունե

Անգլիոյ։ Միակ խորհրդաժողովը որուն համար մենք պատրաստ ենք, արեւմտեան ճակատի ժողովն է, ուր պիտի ուղէինք առաջին գիծերուն վրայ տեսնել այն Անգլիացիները որ առասպելներ կը պատմեն եւ սուտ կը խօսին»։

Միւս թերթերն ալ կը չեչտեն թէ Տանցիկը պատիւի խնդիր է Գերմանիոյ համար։ Պերլինի պաշտօնական գործակալութիւնը կ'ազդարարէ։

— «Մեր պատիւը չի կրնար արձանագրուիլ որեւէ սակարանի մէջ, Լոնտոն ըլլայ թէ Ժընեւ կամ ուրիշ որեւէ տեղ»։

⁂ Նորէն պրոյց կը լսենք թէ Տոքթ. Պիւրքարտ երկրորդ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Հիթլէրի հետ։

Տանցիկի Մերականային նախագահը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լեհաստանի պատուիրակին հետ, որ յետոյ Վարշաւա գնաց, խորհրդակցելու համար։

Իտալական մամուլը կը հրաւիրէ Լեհաստանը ուղղակի համաձայնիլ Գերմանիոյ հետ։ Այս առթիւ կոչ մըն ալ կ'ուղղէ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի, որպէս զի համոզեն Լեհաստանը, յանուն Եւրոպայի խաղաղութեան։

ՊՈԼՍՈՑ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ԿԱԶՄՍԼՈՒԾՈՒՄԸ

Թուրք թերթերը կը գրեն։ —

Քաղաքիս մէջ գոյութիւն ունեցող 350 ընկերութեանց մեծամասնութիւնը յարմարած է նոր օրէնքին։

Այն յանձնաժողովը որ օրէնքին գործադրութիւնը դիւրացնելու նպատակով կազմուած էր կուսակալութեան կողմէ առողջապահական, առեւտրական սենեակի, ապահովութեան եւ կրթական տեսչութեան ներկայացուցիչներէն, կարգ մը կէտերու մասին տարակոյսի մասնուելով, գործավարութեան դիմած էր։

Գործավարութիւնը արտօնած է որ իրենց գործունէութիւնը չարունակեն լիսէի չրջանաւարտներուն կողմէ բացուած ընկերակցութիւնները որոնք նախապէս պիտի փակուէին։ Ատկէ զատ որոշուած է ընդել այն ընկերակցութիւնները որոնք նախապէս հիմնուած են եկեղեցիներու մատակարարութեան համար (Թագական Մորհուրդներ)։

Քննուած է վայէմսիի (երիտասարդ Քրիստոնեաներու Ընկերակցութիւն) կացութիւնը եւ ձեռք բերուած արդիւնքները տեղեկագրով մը գործավարութեան հաղորդուած են ։ Գործավարութենէն եկած հրամանին համաձայն կարգադրութիւն պիտի ըլլայ։

Հատուածի մը կամ համայնքի մը յատուկ բարեպաշտական ընկերակցութիւն պիտի չհիմնուի, այլ միայն ընդհանուր ընկերակցութիւն։

Գալով օտար ընկերակցութեանց, պիտի արտօնուի որ օտարականները այտեղ ակումբ եւ ընկերակցութիւններ հիմնեն, պայմանաւ որ չզբաղին արտաքսմանով։ Միայն թէ վերջ պիտի տրուի իրենց գործունէութեան, եթէ հաստատուի որ օտար քարոզութիւն կ'ընեն։ Պայման է որ տեղական ընկերակցութեանց ներկայացուցիչները ամբողջովին Թուրք ըլլան։

Քաղաքիս օտար առեւտրական սենեակներուն կացութիւնն ալ կը քննուի։

Մոսկուայի Բանակցութիւնները

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԴԼԽԱՒՈՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Լոնտոնէն կը հաղորդեն թէ Մոսկուայի բանակցութիւններու ընթացքին, պիտի քննուի նաեւ Ծայր Արեւելքի խնդիրը, թէեւ չի կարծուիր որ կարելի ըլլայ համաձայնութիւն գոյացնել նաեւ այդ մասին։ Բանակցութեանց նիւթ պիտի կազմեն.—

1. — Ի. Մ. Մութեան կարելի օժանդակութիւնը այն պատուիրակներուն, որոնք երաշխաւորուած են Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ — (Լեհաստան, Ռումանիա եւ Պուլկարիա)։ Ասոր փոխարէն Անգլիա եւ Ֆրանսա պիտի օգնեն պալթիկեան պատուիրակներուն, — Լեթոնիա, Էսթոնիա եւ Ֆինլանտա (Ասոք չի կրնար ըլլալ Թուրքիոյ մասին, որովհետեւ ան դինակցած է արդէն)։

2. Երեք պատուիրակաց օդային ուժերու գործակցութիւնը՝ Եւրոպայի թէ՛ արեւելեան եւ թէ՛ արեւմտեան մասերուն մէջ։

3. — Ծովային ուժերու գործակցութիւն՝ Պալթիկ եւ Հիւսիսային ծովերուն մէջ, Պալթիկ ծովու արեւելեան մասը փակ ծովու մը վերածելու համար։ Գործակցութիւն նաեւ Սեւ եւ Միջերկրական ծովերուն մէջ, այդ ծովերը եւս փակ ծովերու վերածելու համար։

⁂ *Զինուորական պատուիրակութիւնները որոշեցին օրական երկու նիստը վերածել մէկի, աւելի երկար տեւողութեամբ։ Պատուիրակութենաց անդամները ներկայ պիտի ըլլան Ի. Մ. Մութեան օդանաւային ցոյցերուն, որոնք վիթխարի հանդամանք մը պիտի ունենան։*

Եուկոսլաւիան չէզո՞ք պիտի մնայ

Կարգ մը թերթեր գրած էին թէ Առանցքի պատուիրակաց կողմէ ճնշում եղած է Եուկոսլաւիոյ վրայ՝ ճչտելու իր դիրքը։

Արդ, Պելկրատէն կը հաղորդեն թէ այդպիսի ճնշում կամ դիւանագիտական քայլ կատարուած չէ այնտեղ։ Միայն, Պլէտի մէջ, Եուկոսլաւիոյ վարչապետը տեսակցած է գլխաւոր դեսպանին հետ՝ ընթացիկ խնդիրներու մասին։ Պելկրատի քաղաքական շրջանակներուն կարծիքով, հաւանական չէ որ այդ հանդիպումի ընթացքին դերման դեսպանը ուզած ըլլայ իմանալ Եուկոսլաւիոյ բռնելիք դիրքը, քանի որ չատ պարզ է այդ դիրքը, — կատարեալ չէզոքութիւն՝ միջազգային այն վէճերուն մէջ, որոնք չեն չահագրգռեր Եուկոսլաւիան։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԵԻՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԶԻՆԱԳՈՒԹԵԱՆ մասին չրջած լուրերը կը հերքեն Պոլսոյ մէջ, ըսելով թէ երկու պետութեանց սպայակոյտները պարզապէս կ'ուզեն գործակցութիւն մը հաստատել, ինչպէս նախատեսուած է պալքանեան դաշինքով։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ թագաւորը ճառ մը խօսելով, աղդարարեց,—«Ինչ որ ռումանական է, չի կրնար ուրիշին տրուիլ եւ պիտի պաշտպանուի։ Ո՛վ որ խաղաղութիւն կ'ուզէ, պէտք է գիտնայ թէ անդամ մը գծուած սահմանները չեն կրնար փոխուիլ առանց համաշխարհային աղէտի մը։

ՍՈՒԻԶ հասան 6000 զինուորներ Հնդկաստանէն, զօրացնելու համար Եգիպտոսի անգլիական բանակը եւ չրանցքին պաշտպանութիւնը։

ԼՐՏԵՄԱԿԱՆ չայն կազմակերպութիւն մը երեւան հանուեցաւ լեհական Շլեզիոյ մէջ։ Առաջին առթիւ ձերբակալուեցան 70 հոգի, որոնց 10ը Գերմաններ։

ՖՐԱՆՔԵԻԳԵՐՄԱՆ սահմանագլուխին վրայ, Սարի չրջանին մէջ, Ֆրանսական մաքսատան պաշտօնեայ մը խոչտանգուեցաւ Գերմաններու կողմէ, որոնք Ֆրանսական հողը մտած էին իրենց կառքով։ Պաշտօնեան պահականոց հրաւիրեց Գերմանացիները, բայց անոնք ինքնաշարժէն իջնելով չարաչար ծեծեցին պինդը։ Քննութիւն կը կատարուի։

ՕԴԱԶՈՒԻ - ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ Ռօսի կոտրեց արագութեան համաշխարհային մրցանիշը, 10,000 քիլոմէթր կտրելով առանց հանգրուանի։ Միջին արագութիւնն էր ժամը 311 քիլ. 621, իտալական 236 քիլ. 970 եւ գերմանական 216 քիլ.ի դէմ։ Թռիչքը տեւեց 32 ժամ։

ՀԱՑՈՑԻ ՄԸ, Լիւսի Թուրոյեան, 30 տարեկան ը կը բնակի Վալանս եւ մայրն է քանի մը զաւակներու, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, անձնասպանութիւն փորձած ըլլալով։ Վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Ամուսինը բացակայ էր։

ԳԵՐՄԱՆԵԻԼՆՀԱՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ փակուեցաւ, Գերմանիոյ նախաձեռնութեամբ։ Հետաձգման հաղորդակցութիւններն ալ դադրեցան։

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐ բացուեցան Զուիցերիոյ մէջ, կասկածի մը վրայ։ Հաստատուեցաւ որ հիթլէրական քարոզութիւններ կը պարունակէն, ուղղուած՝ Ֆրանսացի երեւելիներու։ Վերջին տասը օրերու ընթացքին Ֆրանսական նամակատուններն ալ աւելի քան 20,000 տեսրակներ ստացած են, ուղղուած՝ ականաւոր անձերու։

ՕՒԹԻ ԱԼՃՈՆՍ ԳԱՍՏՊԵԱՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԱԾ Է

ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆԱԹԵԱՄԲ «ՆՈՒՊԱՐ ԲԷՐԷԼԵԱՆՆԻ

Café - Bar - Restaurant Oriental

MAGHREB

10, Rue de Lanneau, Métro: Maubert-Mutualité

Tél: Odéon 36-54

Արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ։ Օրի բազմապիսի ազանդերով։ Հաճելի ժամադրավայր։ Միշտ երկոյ արեւելեան ընտիր նուագ

ՔԵՄԱՆՋԻՍ ՀԱՑԿ ԵՒ ՈՒՏԻ ԱԼՔՕՆՍ

ՅԱՑՏՆԻ ՊՍՐՈՒԶԻ *ՄՈՔԻ* ՈՐ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ Է ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԷՆ

ԿԸ ՊԱՐԷ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՐԵՐ

ՔԵՄԱՆՋԻՍ ՀԱՑԿ

Մարսէյլի Հանիգաճակիչ կեդր. ցանկը

Մարսէյլի Փր. Կ. Ռաչի մասնաճիւղը 1000, Վասպուրականի Հայրենակց. Միութիւն 500 ֆրանք, Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան Մարսէյլի մ-ճիւղ, Հայ Մշակութ. Միութ. 400ական ֆր., Սէն-Լուի Կ.Մ.Մ. ճիւղ 300 ֆրանք, Տիկին Ն. Ա. Ահարոնեան 200 ֆրանք, Մարսէյլի քահանայ Հայրեր՝ Կարապետ Ա. քահ. Երեւանեան, Գալուստ Տէր Մովսէսեան, Մեսրոպ Ա.եպեան, Շաւարչ Թէրզեան, Եղիչէ Մխիթարեան, Շահէ Աբէլեան, Ներսէս Շահինեան 50ական ֆրանք, Ազգ. Կեդր. վարչութեան անդամներ՝ Տօքթ. Ց. Սիվրիհիսարլեան, Յարութիւն Շալճեան, Վահագն Սահաթճեան, Կարապետ Ճանիկեան, Բարունակ Զիլճեան, Կարապետ Գօճապաչեան, Վասպուրականի Հայր. Միութեան վարչութեան անդամներ՝ Յարութիւն Շալճեան եւ որդիք, Յովհան. Հայգազործեան, Դանիէլ Եղիչեան, Մխսակ Աւետեան եւ եղբ. Աբրամ Հիւսեան, Զէօրէքճեան եղբ. Սեւնէքերիմ Սահակեան, Աստուր Քէօսէեան, Սուրէն Արզումանեան, Պօղոսեան եղբարք (դերձակ) 100ական ֆր., Սրխուհակէս Պետր եան, Սարգիս Նահապետեան, Յարութիւն Սէֆէրեան, Տ.Թ. Քէչեան, Յովսէփ Պալթաչեան 50ական ֆր., Եռանդ Միքայէլեան 25 ֆր., Պօղոս Մասկիճեան, Պետրոս Ղազարոսեան, Յովհաննէս Դանիէլեան, Դաւիթ Ջամպաքճեան, Կարապետ Թադոսեան, Մեծդիկեան Պօյաճեան, Աբրահամ Թունկուրեան, Յովսէփ Սիմոնեան, Վաճառատուն Տէյթա 20ական ֆր., Բարկէ Սաղիկեան 15 ֆր., Կիւլէնիա Արգարեան, Սաթենիկ Եօղուրճեան, Յարութիւն Պապաիկիւեան, Սիթս Տէրտէրեան, Պաղտատ Պէքպէքեան, Մարի (անհ), Սուրէն Պաշտաքեան, Յովհաննէս Տէր Մերկերեան 10ական ֆր., Սուրէն Անդրէասեան, Համբարձում Համբարձումեան, Խոնարհիկ Տատեան, Սարգիս Մխսեան, Վահրամ Չինաւեան, Յակոբ Մինասեան, Աճէմպաշեան, Թոմ գլաճեան, Դէորգ Գազազեան Նահապետեան, Նշան Նագաշեան, Յարութիւն Սաճեանեան 5ական ֆր., Ումն 3, Ումն, 2 ֆրանք։ Ցուվմ. Գումար 5385 ֆրանք. (Տես յաջորդ 15 Օգոստ.)։

Հանգանակիչ կեդր. ցանկախումբի դիւան՝ Նախագահ կաթողիկոս Ա. քհ. Երեւանեան, Առենապետ՝ Ց. Շալճեան Առենադպիր Ազգին։

ԱՆԻԼԻՆ ՊՈՒԼՒՓՈՂԼՈՒՆԻ «Շահրիկեան» ընթերցարանի անդամները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, Շաբաթ, 19 Օգոստ., երեկոյեան ժամը 9ին, ընթերցարանի սրահը։ Ներկայ կ'ըլլայ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ։

Դաշտանա դէս Կուսեվիդի մէջ

կազմակերպուած «ՏԱՒՐՈՍ»ի ընկերներու կողմէ

20 Օգոստոս, կիւրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Սուրսի անտառին մէջ

Կը խօսի Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

կառ աիւ Նուէս դոճկակառք 12,5, 13 25, 13,45, 14.25, 14,43։

Դաշտանահոդէս Սէնթ Ամթուանի մէջ

կազմակերպուած դերասան Ց. ՂԱԶԱՐԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ

ՏԻԿԻՆ ԱՇԽԷՆԻ, ՕՐ. ՋԱՐԻԿԻ եւ Պ. ԱԶԱՐԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՒԻ *ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ ԽԻՒՂ*

3 արար, երգերով եւ պարերով

13 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին Նահարեանի ագարակը

Կը նուագէ Թառիստ Պ. Ա. ՏԷՐ-ԱԿՈՊՈՓ

Առնել 26 թ է հանրակառքը եւ իջնել օթի ուժի մօտ

Դահլիճը բաց է ժամը 10ին — Գիներու ժողովրդական

Թատեր կաւ ներկայացում Կրքնոպլի մէջ

Ղեկավարութեամբ դերասան Գ. ՔՈՉԱՐԵԱՆի

Մասնակցութեամբ Տիկին ՔՈՉԱՐԵԱՆի եւ լաւագոյն սիրողներու

կիրակի, 20 Օգոստոս, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սարքէ փէօրի սրահին մէջ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՒԻՆ *«ՕՐԴԵՍՊԱՆ»*

Բարոյալից, հետաքրքրական եւ յուզիչ տրամ 4 արար, եւ

ԴՍՊԱՐԸ ՄԵՌԱՒ (ՋԱՒԵՇՑ)

Մուտքի գիներ 7 եւ 5 ֆր., 8 տարեկանէն վեր փոքրիկներու 2 ֆր.։

Կ'ՈՒԶՈՒՄԻՆ, *վարժ գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ զինուորական հագուստեղէն կարելու համար (գաբօթ, վարէօզ եւ բանթալոն)։ Տեւական եւ աւատ գործ, լաւ վճարում։ Անհրաժեշտ է մաքուր գործ արտադրել։ Դիմել*

Etablissements HELPE

77, Bld. Jean-Jaurès à Clichy Seine). *առտուն ժամը 9,30էն մինչեւ 11 եւ կէսօրէն վերջ 2 30,ն մինչեւ 5։ Իջնել մէթրօ* Porte de Clichy *եւ առնել հետեւեալ օթոպիւսները՝ 40, 31, 39 եւ R. մինչեւ* Mairie de Clichy.

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ։

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց ապսպրանքները։ Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր։

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries Marseike France.

թիւն փորձած ըլլալով։ Վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Ամուսինը բացակայ էր։

ԳԵՐՄԱՆԵԻԼՆՀԱՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ փակուեցաւ, Գերմանիոյ նախաձեռնութեամբ։ Հետաձգման հաղորդակցութիւններն ալ դադրեցան։

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐ բացուեցան Զուիցերիոյ մէջ, կասկածի մը վրայ։ Հաստատուեցաւ որ հիթլէրական քարոզութիւններ կը պարունակէն, ուղղուած՝ Ֆրանսացի երեւելիներու։ Վերջին տասը օրերու ընթացքին Ֆրանսական նամակատուններն ալ աւելի քան 20,000 տեսրակներ ստացած են, ուղղուած՝ ականաւոր անձերու։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած «ՄԱՐԶՊԵՏ»ի ընկերներու կողմէ

կիրակի, 20 Օգոստ. կէսօրէ ետք ժամը 2ին Նահապետեաններու ագարակին մէջ։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին

կը բանախօսէ Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Մուտքերու մասնակցութիւն 2 ֆրանք

Բլաս տ'Էքսէն առնել թիւ 26 հանրակառքը եւ իջնել օթոբուսի մօտ

«ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ»

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐ — ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նուիրուած Տարօն-Տուրուբերանի հերոսներու յիշատակին

կիրակի, սեպտեմբեր 3ին, «ՍԼՆԹ-ԱՆԻԷի» պար պէյկէտէի օգստոսի պարտէզին մէջ

կը դահլիճէ ԱԶԳԻՒ ՍԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

կը խօսի Գնդ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Մուտքերու մասնակցութիւն 2 ֆր.

Կարելի է առաւօտեան գալ եւ ցաշը հետ խլել։

Քաղաքէն առնել թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել վերջնաւորութեան։

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Սանճաքլէն գաղթող Հայերուն օգնութեան Ասանայի Ցանճնախումբին կողմէ

Հովանաւորութեամբ ԱՏԱՆԱՑԻ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը նախագահէ Առաջն. Տէր. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ Ա. ՔՀ. ՆՐԵԻԱՆԱՆ

կր ներկայացուի ՊԵՐՃ ՊՐՕՇԵԱՆՑԻ

«ՍՕՍ ԵՒ ՎՇԱՐԴԻԹԵՐ» ՕՓԵՐԷԹԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ եւ իր խումբին

ՊՕՍՈՆ, ՍԻՆԷՄԱ ՖԼՕՐԷՆՑԻ ՄԷՋ, 21 Օգոստ. երկուշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին։

Կ'երգեն՝ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ Օր. ՍԻՒԶԱՆ ՀԱՑՐԱՊԵՏԵԱՆ, եւ Օր. ՖՐԱՆՍՈՒՇԻ ԷՍՊԷՆԵԱՆ։ Մուտք 5 ֆր.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ»Ի Բ. ԹԻՒԸ

Ա. ԳԻՒԼԱՆԴԱՆԵԱՆԻ

ՑԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՀԱՑՈՒՀԻՆԵՐ

Գին՝ Ֆրանսա եւ գաղութները 7 ֆրանք, ուրիշ երկիրներ 9 ֆրանք։

Ստանալու համար դիմել՝ Տիկ. Հ. Գիւլխանդանեանի, 30 Rue Lucien Perquel, Montmorency (S. et O.), 1. Barsamianի, 46 Rue Richer, Paris, կը ծախուի նաեւ «Ցարաջ»ի խմբագրատունը։

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ Բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը։ Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթի ղրկելը ։

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺԻ տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի)։

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՈ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի առէն օր ժամը 14—20։

Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՁԻՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՊՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ձերմակեղէններ, թրիքոններ եւայլն, ամենաժամ գինով։ Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը։ Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշները եւ մանրամասնութիւններ։

Կ'ուղարկենք գիւրատար (portatif) Underwood *մեքենաներ։ Ռուսական տառերով, ամենաժամ գիներով ։*

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

17, Rue Damesme, PARIS (13e) (ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՑԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գազուրները	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իռլանդա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ամերիկա եւ Եգիպտոս	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ 19 ՕԳՈՍՏՈՍ SAMEDI 19 Août 1939

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4122

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱՅՆԱԿՈՒԼ ՓՈՍԸ

Քաղաքական լուրերու ժխորին մէջ, անուշադրութեան մատնուեցաւ քառմնեալի դէպք մը, որ կը ձգտի կազմալուծել, վերջնականապէս թրքացման փոսը գլորել Պոլսոյ ոչ-Թուրք փոքրամասնութիւնները:

Կ'ակնարկենք Թուրքիոյ ընկերակցութեանց օրէնքին, որ պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուեցաւ 1938 յուլիս 15ին, եւ արդէն կը գործադրուի 1939 յուլիս 15էն ի վեր:

Ի՞նչ կը սրամադրէ օրէնքը.

— Բոլոր թաղային հաստատութիւններու՝ եկեղեցի, վարժարան, հիւանդանոց, որբանոց, ադեամախնամներ, եւայլն, մատակարար մարմիններ, օրէնքին հրատարակութեան թուականէն մինչեւ 1939 յուլիս 15, պարտաւոր են այս օրէնքին համաձայն կազմակերպուիլ, իրենց կազմութիւնը՝ օրէնքին ցոյց տուած կերպով՝ կուսակալութեան տեղեկացնել եւ արձանագրել տալ, եւ այս արձանագրութիւնը կատարուած ըլլալու մասին վաւերագիր (վէսիգա) մը ստանալ: Այսպիսի վաւերագիր մը ի ձեռին չունեցող ոեւէ մարմին 1939 յուլիս 15էն վերջ իրաւունք պիտի չունենայ պաշտօնի վրայ մնալու: Եթէ առանց վաւերագրի պաշտօնավարող մարմիններ գտնուին այդ թուականէն վերջ, ո՛չ միայն անոնց մատակարարած գոյքերը պահպանութեան տակ պիտի առնուին (*մէվճուտ մալլարը մուհաֆազա ալթընա ալընըր*), այլեւ այսպիսի արարքի մը մէջ գտնուողներու մասին օրինական հետապնդում պիտի կատարուի (Յօդ. 33):

Ինչպէս ըսինք, օրէնքին գործադրութիւնը սկսած է արդէն: Եւ, ինչպէս կառավարութիւնը, թուրք մամուլն ալ աչքերը չորս բացած է, որպէսզի ոչ-թուրք փոքրամասնութիւնները եւ օտար հաստատութիւնները տառապէս հետեւին անոր սրամադրութեանց:

Այսպէս, «ճիւմհուրիէթ» քննելով նոր կացութիւնը, ուշադրութեան կը յանձնէ հետեւեալ պարագան.

« Համայնքներու կազմակերպութեանց կողմէ տեղի ունեցած դիմումներուն ճնշուածները դեռ չեն վերջացած : Այս պատճառաւ, Պատրիարքարաններու եւ խնամապետարանի կապուած հաստատութիւնները, օրէնքի դէմ շարժած չըլլալու համար, իրենց գործունէութիւնը դադրեցուցած են: Ցիշեալ կազմակերպութիւնները, օրէնքը գործադրութեան դրուելէն իվեր չեն գումարուած: Ասոր փոխարէն, եկեղեցւոյ գործերը վարող թաղխորհուրդները, ըստ առաջնոյն, կը շարունակեն իրենց գործունէութիւնը:

Այս պայմաններու տակ շփոթ կացութիւն մը առաջ եկած է, թաղ. խորհուրդներուն գործունէութիւնը հակակշռող թաղ. ժողովները դադրած են գործելէ : Բայց թաղ. խորհուրդները, պնդելով որ իրենք կապ չունին ընկերակցութեանց օրէնքին հետ, կը շարունակեն իրենց պաշտօնը: Այս խառնակ վիճակին վերջ տալու համար, իրաւասու իշխանութիւնները սկսած են խորհրդակցութեան առնել հաստատութիւններու կացութիւնը»:

«Արդիական» Թուրքիոյ այս նոր անօրինութիւնը չի կարօտիր երկար վերլուծումներու:

Շատ պարզ է անոր հիմնական միտքը,—տապալել հարուած մը եւս իրեցնել, վերջնապէս կազմալուծելու համար ոչ թուրք փոքրամասնութիւնները: «Օրինական» խեղդկապ մը, լրացնելու համար ինչ որ պակաս մնացած էր 1924էն իվեր:

Թրքական իշխանութիւնը հետզհետէ ձեռք առաւ ոչ թուրք փոքրամասնութեանց դպրոցներուն հսկողութիւնը, եկեղեցինեւրուն եւ ուրիշ հաստատութեանց հսկողութիւնն ու մատակարարութիւնը: Ազգ. կալուածներու եւ չարժուն հարստութեանց տէրութիւնը յանձնեց Էվգաֆին, 5 առ հարիւրի ծախք մըն ալ սահմանելով: Գործնապէս անվաւեր հռչակեց բոլոր ազգ. մարմինները, հոգաբարձութիւններէն մինչեւ Քաղաք. ժողովը (Ազգ. Վարչութիւն):

Մէկ խօսքով, ձեռք առաւ ամէն մէկ, որպէսզի տերեւ չմնայ թաղ. խորհուրդներուն գործունէութիւնը հակակշռող ժողովները դադրած են գործելէ : Բայց թաղ. խորհուրդները, պնդելով որ իրենք կապ չունին ընկերակցութեանց օրէնքին հետ, կը շարունակեն իրենց պաշտօնը: Այս խառնակ վիճակին վերջ տալու համար, իրաւասու իշխանութիւնները սկսած են խորհրդակցութեան առնել հաստատութիւններու կացութիւնը»:

«Արդիական» Թուրքիոյ այս նոր անօրինութիւնը չի կարօտիր երկար վերլուծումներու:

Շատ պարզ է անոր հիմնական միտքը,—տապալել հարուած մը եւս իրեցնել, վերջնապէս կազմալուծելու համար ոչ թուրք փոքրամասնութիւնները: «Օրինական» խեղդկապ մը, լրացնելու համար ինչ որ պակաս մնացած էր 1924էն իվեր:

Թրքական իշխանութիւնը հետզհետէ ձեռք առաւ ոչ թուրք փոքրամասնութեանց դպրոցներուն հսկողութիւնը, եկեղեցինեւրուն եւ ուրիշ հաստատութեանց հսկողութիւնն ու մատակարարութիւնը: Ազգ. կալուածներու եւ չարժուն հարստութեանց տէրութիւնը յանձնեց Էվգաֆին, 5 առ հարիւրի ծախք մըն ալ տեսութիւնը յանձնեց Էվգաֆին, 5 առ հարիւրի ծախք մըն ալ սահմանելով: Գործնապէս անվաւեր հռչակեց բոլոր ազգ. մարմինները, հոգաբարձութիւններէն մինչեւ Քաղաք. ժողովը (Ազգ. Վարչութիւն):

Մէկ խօսքով, ձեռք առաւ ամէն մէկ, որպէսզի տերեւ չմնայ թաղ. խորհուրդներուն գործունէութիւնը հակակշռող ժողովները դադրած են գործելէ : Բայց թաղ. խորհուրդները, պնդելով որ իրենք կապ չունին ընկերակցութեանց օրէնքին հետ, կը շարունակեն իրենց պաշտօնը: Այս խառնակ վիճակին վերջ տալու համար, իրաւասու իշխանութիւնները սկսած են խորհրդակցութեան առնել հաստատութիւններու կացութիւնը»:

«Արդիական» Թուրքիոյ այս նոր անօրինութիւնը չի կարօտիր երկար վերլուծումներու:

Շատ պարզ է անոր հիմնական միտքը,—տապալել հարուած մը եւս իրեցնել, վերջնապէս կազմալուծելու համար ոչ թուրք փոքրամասնութիւնները: «Օրինական» խեղդկապ մը, լրացնելու համար ինչ որ պակաս մնացած էր 1924էն իվեր:

*Թրքական իշխանութիւնը հետզհետէ ձեռք առաւ ոչ թուրք փոքրամասնութեանց դպրոցներուն հսկողութիւնը, եկեղեցինեւրուն եւ ուրիշ հաստատութեանց հսկողութիւնն ու մատակարարութիւնը: Ազգ. կալուածներու եւ չարժուն հարստութեանց տէր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(ՀՈԳԵՎՈՐ ՎԵՊ)

ԴԱՐՁ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ

Մեր գրականության մեջ Թումանյանի ստեղծագործությունները միշտ էլ ունեցել են ուրույն տեղ։ Նրանք ոչ միայն հարուստ նյութ են տվել մեր գրականագետներին, այլև ազդել են մեր գրողների վրա։ Թումանյանի ստեղծագործությունների ուսումնասիրությունը մեր գրականության մեջ սկսվել է դեռ նրա կենդանության օրոք։ Ինչպես հայտնի է, Թումանյանի առաջին գրական փորձերը տպագրվել են 1890-ական թվականների սկզբներին։ Այդ ժամանակ էլ նրա ստեղծագործությունները գրավել են ընթերցողների ուշադրությունը։ Ինչպես հայտնի է, Թումանյանի առաջին գրական փորձերը տպագրվել են 1890-ական թվականների սկզբներին։ Այդ ժամանակ էլ նրա ստեղծագործությունները գրավել են ընթերցողների ուշադրությունը։

Թումանյանի ստեղծագործությունների ուսումնասիրությունը մեր գրականության մեջ սկսվել է դեռ նրա կենդանության օրոք

ԿԱՐՍԱԿԻՐ ԵՐԵՔ

Թիւ 9.

Հրատ. Կ. ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Երիտասարդ վիպասանի մը առաջին վէպ-ուսկիզբը

Մեր նոր վիպասանը, որ իր առաջին վէպը կը հրատարակէ, ոչ միայն նոր անուն մըն է, այլ նաեւ նոր հոգի մը, որ կը ներկայանայ մեզի իր ամբողջ անկեղծութեամբ եւ ինքնավստահ ոճով մը։ Ան ունի իր ուրոյն տեսակէտը, իր ուրոյն ոճը, իր ուրոյն աշխարհը։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ապրիլ, այլ որովհետեւ ստիպուած է ապրիլ։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ստեղծել, այլ որովհետեւ ստիպուած է ստեղծել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։

Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ապրիլ, այլ որովհետեւ ստիպուած է ապրիլ։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ստեղծել, այլ որովհետեւ ստիպուած է ստեղծել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։

Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ապրիլ, այլ որովհետեւ ստիպուած է ապրիլ։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ստեղծել, այլ որովհետեւ ստիպուած է ստեղծել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։

Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ապրիլ, այլ որովհետեւ ստիպուած է ապրիլ։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է ստեղծել, այլ որովհետեւ ստիպուած է ստեղծել։ Ան կը գրէ ոչ թէ որովհետեւ ուզած է գրել, այլ որովհետեւ ստիպուած է գրել։

Իմ կեանքս

Ես ծնած եմ Ալաշկերտ։ Հայրս եղած է գիւղի քահանան։ Ես ալ ուզած եմ քահանայ ըլլալ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր ամէն ինչ պարզ է, ուր ամէն ինչ մաքուր է, ուր ամէն ինչ անկեղծ է։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ չեն ստեր, չեն խաբեր, չեն դաւաճաներ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ կը սիրեն իրարու, կ՚օգնեն իրարու, կը հարգեն իրարու։

Ես ծնած եմ Ալաշկերտ։ Հայրս եղած է գիւղի քահանան։ Ես ալ ուզած եմ քահանայ ըլլալ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ չեն ստեր, չեն խաբեր, չեն դաւաճաներ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ կը սիրեն իրարու, կ՚օգնեն իրարու, կը հարգեն իրարու։

Ես ծնած եմ Ալաշկերտ։ Հայրս եղած է գիւղի քահանան։ Ես ալ ուզած եմ քահանայ ըլլալ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ չեն ստեր, չեն խաբեր, չեն դաւաճաներ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ կը սիրեն իրարու, կ՚օգնեն իրարու, կը հարգեն իրարու։

Ընծայ

Ես կը նուիրեմ այս գիրքը ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ինծի պէս ապրիլ։

Ես կը նուիրեմ այս գիրքը ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ինծի պէս ապրիլ։

Ես կը նուիրեմ այս գիրքը ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ինծի պէս ապրիլ։

Ա Վ Ա Զ Ա Կ Ա Ն

Ծ.

Ա

Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։

Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։

Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

(Շար.)

Հետաքրքիր նամակ

Ստորագրութիւնը կարդալ չեմ կրնար։ Ուղարկողը կը գրէ, թէ ինքը ծանօթ է ինծի, եւ թէ ինքն ալ ինծի պէս կը սիրէ գիրքերը։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ կը սիրէ գրել, բայց ինծի պէս չի համարձակիր։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Իմ կեանքս

Ես ծնած եմ Ալաշկերտ։ Հայրս եղած է գիւղի քահանան։ Ես ալ ուզած եմ քահանայ ըլլալ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր ամէն ինչ պարզ է, ուր ամէն ինչ մաքուր է, ուր ամէն ինչ անկեղծ է։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ չեն ստեր, չեն խաբեր, չեն դաւաճաներ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ կը սիրեն իրարու, կ՚օգնեն իրարու, կը հարգեն իրարու։

Ես ծնած եմ Ալաշկերտ։ Հայրս եղած է գիւղի քահանան։ Ես ալ ուզած եմ քահանայ ըլլալ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ չեն ստեր, չեն խաբեր, չեն դաւաճաներ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ կը սիրեն իրարու, կ՚օգնեն իրարու, կը հարգեն իրարու։

Ես ծնած եմ Ալաշկերտ։ Հայրս եղած է գիւղի քահանան։ Ես ալ ուզած եմ քահանայ ըլլալ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ չեն ստեր, չեն խաբեր, չեն դաւաճաներ։ Ուզած եմ ապրիլ գիւղի մէջ, ուր մարդիկ կը սիրեն իրարու, կ՚օգնեն իրարու, կը հարգեն իրարու։

Ընծայ

Ես կը նուիրեմ այս գիրքը ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ինծի պէս ապրիլ։

Ես կը նուիրեմ այս գիրքը ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ինծի պէս ապրիլ։

Ես կը նուիրեմ այս գիրքը ամէն անոնց, որոնք կը սիրեն ինծի պէս ապրիլ։

Ա Վ Ա Զ Ա Կ Ա Ն

Ծ.

Ա

Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։

Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդը Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն ազնիւ մարդը Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդն էր։ Ալաշկերտի ամենէն սիրելի մարդը Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը կը բնակեցնէր։ Ալաշկերտի ամենէն գեղեցիկ տունը Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունն էր։ Ալաշկերտի ամենէն մեծ տունը Ալաշկերտի ամենէն հարուստ մարդուն տունն էր։

Հետաքրքիր նամակ

Ստորագրութիւնը կարդալ չեմ կրնար։ Ուղարկողը կը գրէ, թէ ինքը ծանօթ է ինծի, եւ թէ ինքն ալ ինծի պէս կը սիրէ գիրքերը։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ կը սիրէ գրել, բայց ինծի պէս չի համարձակիր։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։ Ան կը գրէ, թէ ինքն ալ ունի վէպ մը գրած, բայց չի համարձակիր զայն հրատարակել։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ԼՄՐ. — Թուրք մամուլը կը շարունակէ կծու խօսքեր գրի առնել Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ դէմ։ Ահաւասիկ նմոյշ մը եւս, Հիւսէյին Ճահիտի ստորագրութեամբ (ԵԷնի Սապահ)։ —

— «Գերման մամուլին մէջ Թուրքիոյ դէմ բարձրացող յարձակումի ալիքը սկսաւ գերման հանրային կարծիքին, մասնաւորաբար գերման պաշտօնական շրջանակներուն եւ պաշտօնեաներուն փոխանցուիլ։ Մինչեւ հիմա մեր լսած կարգ մը անպատշաճ դէպքերը պատանդին դէպք մը, անձնական ընթացք մը ըմբռնել ուզելով, այս պատճառաւ թնդիր յարուցանելէ կը խուսափէինք։ Բայց այս անչափ դէպքերը հետզհետէ չատնալով տարածուն եւ ընդհանրական բնոյթ մը եւ իմաստ մը առած են։

Անհատներու մօտ իսկ ներելի տեսնել անկարելի այս անպատշաճ եւ թշնամական զգացումները երբ գերման պաշտօնեաներուն կողմէ ցոյց տրուին, բացարձակապէս անհանդուրժելի անպատկառութիւն մը եւ անկրթութիւն մը կ'ըլլայ։ Անցեալներս, ինչպէս տաքիւ մը խօսեր էինք, իր ճամբորդական թուղթերը պատրաստելու համար ոստիկանութեան դիմող մեր մէկ հայրն – նակցին, այդտեղի պաշտօնեան կ'ըսէ թէ մօտ օրէն Սեւ ծով պիտի իջնեն եւ ուրէք պաշտօնով Իսթանպուլ պիտի գայ։

Անօթի մնացած հաւուն ինքզինքը գարիի չեմարանին մէջ երեւակայելը թէեւ չատ բնական է, բայց այդ գերման պաշտօնեան պէտք էր որ իրեն վերապահէր այս երազը։ Իր գտնուած տեղը պաշտօնատեղի մըն էր։ Հոն գերման կառավարութիւնը կը ներկայացնէր, գերման կառավարութեան անունով։ Այսպիսի խօսքեր զանազան գերման պաշտօնեաներու կողմէ այդտեղ գտնուած Թուրքերուն դժբախտաբար բաւած են։ Վերջերս Գերմանիայէն վերադարձողներէն չատերը կը գանգատէին իրենց տեսած կոշտ վերաբերումէն։ Թէեւ ո՛չ մէկ տեղ Գերմանները իբր մեծամեծ ազգ մը համբաւ չեն չահած, փափկանկատութեամբ չեն բնութագրուած, բայց մինչեւ հիմա մեր գիտցած Գերմանները, թէ իբրեւ անհատ եւ թէ իբրեւ պաշտօնեայ չատ ուղղամիտ եւ ամէն պարագայի մէջ պարկեչտ մարդիկ էին։ Ուրեմն, ազգային ընկերվարութիւնը գերման ազգը նիւթապէս անօթի թողելուն չափ, բարոյապէս ալ ամէնէն նախնական մարդկային փափկանկատութենէ զուրկ, բոլորովին վայրենի վիճակի մը մէջ կրցած է մտցնել, ինչ որ մեծ յաջողութիւն մըն է։

200 ֆրանսական օդանաւեր «կը ռմբակոծեն» Անգլիան

Օդանաւային ռազմափորձերը կը չարունակուին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ։

Առջի օր աւելի քան 200 ֆրանսական ծանր եւ թեթեւ ռմբաձիգներ Մանչեսթր անցնելով, «արչաւեցին» Անգլիոյ վրայ։ Առաջին արչաւը, որ աննախընթաց է ֆրանսական պատմութեան մէջ, տեղի ունեցաւ հինգշաբթի առտու։ Ցաղօրդաբար յարձակման ենթարկուեցան Լանտոն, Մանչեսթըր, Լիվերփուլ, Քարտիֆ, Պրիսթոլ եւն։ Այս արչաւին կը մասնակցէին 11 ծանր ռմբաձիգներ։ Ցետոյ աւելի քան 200 սաւառնակներ ճամբայ ելան Ֆրանսայի զանազան կայաններէն եւ թռան անգլ. հողին վրայ։ Գլխաւոր նշանակէտերն էին Լիվերփուլ, Պրիսթոլ, Մանչեսթըր, Օքսֆորտ եւն։ Ռմբաձիգ օդանաւերուն առջեւէն կ'երթային հետազօտիչները։

Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական դեկոյցը կ'ըսէ թէ ինչպէս մէկ ամբ առաջ կատարուած արչաւը՝ Ֆրանսայի վրայ, այս գործողութիւնն ալ կ'ապացուցանէ անգլ-ֆրանսական օդանաւային գործակցութեան յարաճուն արդիւնաւորութիւնը։

Ծանր միջադէպ Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ

Ծանր միջադէպ մը ծագեցաւ Հունգարիոյ եւ Ռումանիոյ սահմանագլուխին վրայ, Թրանսիլվանիոյ մօտ։ Ռումանական պահակախումբ մը հսկողութիւն կը կատարէր, երբ յարձակում կրեց։ Զինուոր մը սպաննուեցաւ, յիսնապետ մը խոցոտուեցաւ սուրինով, եւ ուրիշներ վիրաւորուեցան։

Հունգարական կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հաստատէ այս դէպքը, բսելով թէ հինգ ռումանացի ոստիկան-զինուորներ հունգարական հողը մտնելով յարձակեցան պահակներուն վրայ։ Հունգարները ինքնապաշտպանութեան դիմեցին, երկու ռումանացի սահմանապահներ սպաննուեցան, մէկը նուաճեան դիմեցին, երկու երկուքը փախան։ Անմիջապէս քննութիւն բացուեցաւ։ դէրի բռնուեցաւ, միւս երկուքը փախան։ Ռումանական կառավարութիւնը բողոքագիր մը ուղղեց այս դէպքին առթիւ։

Ամանոս Հավասի թղթակիցը կը հաստատէ թէ Գերմանիոյ ճնշումը Հունգարիոյ վրայ, մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Ռումանիոյ մէջ, ուր չատ լաւ գիտեն թէ Հունգարիան միակ ճամբան է, ձեռք անցընելու համար ռումանական քարիւղը եւ ցորենը, ինչպէս եւ Սեւ ծովու ափերը։

Այս առթիւ, քաղաքական պանդան շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուին Հունգարիոյ արտաքին նախարարին տեսակցութեան՝ Գերմանիոյ վարիչներուն հետ։ Լոնտոնի թերթերը գրեցին թէ նախարարը տեսնուեր է նաեւ Հիթլերի հետ, բայց Պերլինի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հերքէ այս լուրը։

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԵՒ ՊՈԼԿԱՐԻՈՑ միջեւ համաձայնութիւն գոյացաւ՝ Պուլկարիային Գերմանիա աչխատաւորներ տանելու մասին։

ՍԻՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ կը չարունակէ իր աչխատանքները ծրնեւի մէջ։ Վերջին նիստին մէջ բոլոր ճառախօսներն ալ քննադատեցին բրիտանական կառավարութիւնը, որ լքած է Հրէական Տան ծրագիրը, հակառակ այնքան հանդիսաւոր յանձնառութեանց։ — Ազգաժողովի հողատարածութեանց յանձնաժողովը 3ի դէմ 4 ձայնով մերժեց անգլիական նոր ծրագիրը, որ կը հակասէ հողատարածութեան սկզբունքին։ (Իսկ Սանճաքին լքո՞ւմը...)։

ՄԱՃԻՆՈՑԻ ԳԻԾԸ տեսնելէ վերջ, Ուինսթըն Չըրչիլ, Անգլիոյ երբեմնի ծովային նախարարը, յայտարարեց թէ Ֆրանսա «բացարձակ ապահովութիւն» կը վայելէ իր արեւելեան սահմանին վրայ, «ոչ միայն անառիկ ամրութիւններով, այլ եւ իր քաջ զինուորներով»։

ՀԱԿԱՀԷՐԱԿԱՆ հրամանագիրներ հրատարակուեցան Մորաւիոյ մէջ ալ, ինչպէս եղած էր Պոհեմիոյ մէջ (Չեխոսլովաքիա)։ Հրեաներուն արգիլուած է մտնել թատրոն, սինեմա, հանրային պարտէզ եւ այլն, բացի անոնցմէ որ իրենց յատկացուած են մասնաւոր հրամանագրով։

ՀԻԹԼԵՐԱԿԱՆ թռուցիկներ կը տեղան Ֆրանսայի մէջ, մասնաւորապէս հիւսիսային շրջանները եւ Զուիցերիոյ ճամբով։

ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ՁՕՐԱՀԱՆԴԷՍ մը տեղի ունեցաւ երէկ, Մոսկուայի մէջ, արտակարգ պատրաստութեամբ։ Ներկայ էին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ հսկայ օդանաւ մը, որ յատկացուած է սաւառնակները փոխադրելու եւ որ ունի 20,000 ծոն տարողութիւն, ինքն իրեն թռաւ փորձի ատեն։ Կին մը մեռաւ, 19 հոգի վիրաւորուեցան։

ԱԶԳԱՑԻՆ ՊԱՐԳԵՒԱԽՄԱՂԻ 15րդ չերտին վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 31ին։

Իսի լէ Մուլինոյի հանգանակութեան Բ. ցանկը

Գէորգ Շահինեան, Յովակիմ Պօղոսեան, Գէորգ Դերձակեան, Բ.Հ. Սերխոչեան եղբարք 100ական ֆրանք, Հմայեակ Զրագեան, Յովհաննէս Ազատեան, Յովհաննէս Կիրակոսեան, Խորէն Մնըզճեան, Ղուկաս Փիլիպոսեան, Ստեփան Օղտայեան, Սահակ Պոյաճեան, Լեւոն Բունարճեան, Յակոբ Քելլէճեան 50ական ֆրանք, Հայկ Եափուճեան 40, Զատիկ Զափճեան 30, Ղազարոս Դանիէլեան, Յարութիւն Ալթունեան, Գասպար Մահմեսեան, Կարապետ Թոփալեան, Յովհաննէս Մատթէոսեան, Յարութիւն Մուհաճիրեան, Պարգեւ Սերոբեան, Եղիա Սերոբեան, Յակոբ Եաղուպեան, Սարգիս Գորկիկեան, Յարութիւն Էմիրզիեան, Երուանդ Առաքելեան, Լուիֆիկ Գալըքէմանեան, Զոհրապ Տէրմոկենճեան, Աստուած Յովհաննէսեան եւ փոքրիկն Պօղոս Յովհաննէսեան, Աչիկ Եաղճեան, Մանուկ Հայկազեան, Պօղոս Փափազեան 25ական ֆրանք, Միսաք Բարսեղեան, Նազարէթ Տաւուբեան, Դաւիթ Զոլագեան ֆրանք, Միսաք Բարսեղեան, Նազարէթ Տաւուբեան, Դաւիթ Զոլագեան, Յակոբ Ճըրըգեան, Մանուկ Հայրապետեան, Աւետիս Պետոյեան, Համազասպ Շահպազեան, Սեդրակ Յովհաննէսեան, Արամ Մանկասարեան, Խաչատուր Ապրնակեան, Գասպարեան եւ Ալոնեան, Արամ Համեան, Ե. Ս., Մանուէլ Հինդպալեան, Յովակիմ Զարգարեան, Իսկենտէր Գարաեան, Սերճիան Շէրպէթճեան, Յովհաննէս Գարակէօզեան, Յարութիւն Գալուստեան, Սահակ Կիւլեան, Օննիկ Գուրեան, Մանուէլ Նոխուտեան, Սեդրոս Բարսեղեան, Մարկոս Գըղըրեան, Մանասէ Գոչեան, Արտաշ Թիւֆէնկճեան, Մարութր Փէհլիվանեան, Յովհաննէս Համ-Յակոբեան, Յովակ Սուլթանեան, Կարապետ Բարսեղեան, Կղեմէս Տէր Թումասեան 20ական ֆրանք. դումար 2015 ֆրանք։ (Տես «Յառաջ» 15 օգոստոս)։

Բարւր Հայր. Միութեան ցանկը (Մարսէյ)

Բարւր Հայր. Միութիւն 1000 ֆր., Խաչատուր Պալեան, Սաժոն Ջիճեան, Մանուկ Մարկոսեան 100ական ֆր., Ս. Կիրակոսեան, Մարգիս Խաչիկեան 50ական, Ա. Հայրենակից մը 30 ֆր., Փոքրիկն Թոմաս Տիրատուրեան, Ժոզէֆ Մըսր 25ական ֆր., Ղազար Տէրմէրեան, Մարտիրոս Ալազեան 20ական ֆր., Կի րեղ Մելքոնեան 10 ֆր։ Դումար 1530 ֆրանք։ (Տես յառաջ 17 Օգոստ.)։

Փոլ ջը Շեհրիի հանգանակութեան ցանկը

(Ձեռնարկը Գ. Պ. Ստեփան Թիւրքմէնեանի եւ ցովիլ Նէյ Թէրզեանի)

Գառնիկ Զալեան 30 ֆր., Կղեմէս Գասպարեան, Կղեմէ Սարաֆեան, Ստեփան Թիւրքմէնեան 25ական ֆր., Պալեան եղբարք, Կղեմէս Ալրգեան, Առաքել Տէր Ղազարեան, Միսաք Եղիազեան 20ական ֆր., Յովհ. Ագըլեան, Հաճի Անտոնեան, Զաքար Յարութիւնեան, Յովհ. Հարօնեան 15ական ֆր., Կղեմէս Գէորգեան, Կարապետ Գէորգեան, Յովհ. Աստուրեան, Յակոբ Զաքարեան, Տիկ. Կատար Անլրեան, Յարութիւն Պապեան, Գրիգոր Գարապետեան, Սրապիոն Զոփուրճեան, Յակոբ Պէտէշեան, Մեսրոպ Մովճեան, Կղեմէս Ասլանեան, Գէորգ Պապեան, Սեդրակ Հաճի Ստեփանեան, Յովհ. Մանուկեան 10ական ֆր., Արսէն Սոքիասեան, Յովհ. Պէրպէրեան, Գրիգոր Նահապետեան, Օր. Անդրիկ Ալոզեան, Գաբրիէլ Ապաեան, Յակոբ Հաճի Փափազեան, Գ. Իդոր Փափազեան, Տիկ. Նիկոտար Գէորգեան, Տիկ. Իսկուհի Ստեփանեան, Յակոբ Զիլէճիան, Յակոբ Մանկեան, Կոզմա Կոզմաեան 5ական ֆր., Մկրտիչ Զալիկեան 2 ֆր.։ Դումար 447 ֆրանք (Շարունակելի)։

ԱՆԻԼՆ-ՊՈՒԱԻՔՈՒԼՈՆՊ «Շահրիկեան» բնթերցարանի անդամները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, Շաբաթ, 19 Օգոստ., երեկոյեան ժամը 9ին, ընթերցարանի սրահը։ Ներկայ կ'ըլլայ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ։

Դաշտահանդէս Կուսեվիի մէջ

կազմակերպուած «ՏԱՒՐՈՍ»ի ընկերներու կողմէ

20 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Սուրբի անտառին մէջ

կը խօսի Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

կառ տիւ Նորէն ,ոգեկառք 12.5, 13.25, 13.45, 14.25, 14.43։

Դաշտահանդէս Սէնթ Անթուանի մէջ

կազմակերպուած դերասան Ց. ՂԱԶԱՐԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ

ՏԻԿԻՆ ԱՇԽԻՆ, ՕՐ. ՁԱՐԻԿԻ եւ Պ. ԱԶԱՐԵԱՆի

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՄԱՀՊԱՏ ԻՐԱՑ**

3 արար, երգերով եւ պարերով

13 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին Նահապետի ապարակը

կը նուագէ՝ Թառիստ Պ. Ա. ՏԷՐ ԱԿՈՊՈՎ

Առնել 26 թ'ու հանրակառքը եւ իջնել օգէն ուայի մօտ

Դահլիճը բաց է ժամը 10ին — Գիները ժողովրդական

Թատերական ներկայացում Կրենոպլի մէջ

Ղեկավարութեամբ դերասան Գ. ՔՈՉԱՐԵԱՆի

մասնակցութեամբ Տիկին ՔՈՉԱՐԵԱՆի եւ լաւագոյն սիրողներու

կիրակի, 20 Օգոստոս, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սաքէ-Ֆէօլի սրահին մէջ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՆ **«ՈՐԴԵՍՊԱՆ»**

բարոյալից, ֆետայքքական եւ յուզիչ տրամ 4 արար, եւ

ԳԱՍՊԱՐԸ ՄԵՌԱՒ (ՁԱՒԵՇՑ)

Մուտքի գիները 7 եւ 5 Ֆր., 8 տարեկանէն վեր փոքրիկներու 2 Ֆր.

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պանդէօ-Քաշանի 3 առաջնորդարաններ Միութեան վարչութիւնը յայտնել կու տայ Պ. Ռուբէն Մադազաճեանի, իր մօր ՏԻԿԻՆ ԱՂՆԻԻ ՄԱՂԱՁԱՃԵԱՆի մահուան առթիւ։

ՉԵՐ ԲՈՂՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք Խսիի հայ լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Աթժէքաւոր նուէր ամուսացողներու, ակրանտիսմաններ։ Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité։

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ՆԱՒՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

10 Օգոստ. —16 Օգոստ.

Լա Ռոշել, Ա. Ս.	75
Փոն տը Շէնուի գործ.	120
Նիս, Ա. Գ.	40
Վիէն, Մ. Ա.	60
Վիէն, Մ. Թ.	40
Վիէն, Կ. Մ.	140
Շարվիէօ, Մ. Հ.	75
Լիոն, Յ. Թ.	75
Մէն ժէռմէն ան լէ, Հայր.	140
Վիշի, Մ. Թաշ.	75
Օռանժ, Յ. Դ.	60
Ռոման, Գ. Թ.	100
Ռոման, Հ. Տ.	100
Փարիզ (6), Տիմ.	77
Թուլոն, Յ. Ա.	40
Ժալիէօ, Ռ. Կ.	40
Պալանքուռ, Ն. Ճ.	130
Նանթ, Գ. Մա.	150
Ռուբպլվուա Օ. Պ.	40
Քլէռմոն, Տիկ. Եաղ.	75

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած «ՄԱՐԶՊԵՏ»ի ընկերներու կողմէ

երեքշաբթի, 20 Օգոստ. կէսօրէ ետք ժամը 2ին Նահապետներու ագարակին մէջ, Գեղարուեստական ճոխ բաժին

կը բանախօսէ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Ցախսերու մասնակցութիւն 2 Ֆրանք

Բլաս ա'էքսէն առնել թիւ 26 հանրակառքը եւ իջնել օգէրուայի մօտ

«ՌԱԶՄԻԿԻ ՕՐ»

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐ — ԳԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նուիրուած Տարօն-Տուրուբերանի հերոսներու յիշատակին

երեքշաբթի, Սեպտեմբեր 3ին, «ՍԷՆԵ-ՔՆՈՒԷԻ» պար գէղվէտէրի օգտասիրական պարտէզին մէջ

կը նախագահէ ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

կը խօսի՝ Գնդ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Ցախքերու մասնակցութիւն 2 Ֆր.

կարելի է առաւօտէն գալ եւ ճաշը հետ քերել։

Քաղաքէն առնել թիւ 25 հանրակառքը եւ իջնել վերջնաւորութեան։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՌ. 48 rue de la République, Marseille

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ցատաք գրաւմներու փոփոխութիւն, ջեքեր կը տրուին ամէն երկրի ֆաւար։ Կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ՀԱՒ ԳԱՅՄՈՒԵԼԵՐ,

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ

Մաքուր, առատ, ժամանակ, համեղ կերակուր եւ խորովածներ ուտելու համար այցելեցէք

ՁԱՇԱՐԱՆ ՏԱՄԱՍ

ՔԱՂԱՔԻՆ ԿԵՆԴՐՈՆԸ

4, Traverse du Mont de Piété, Marseille

(1 ՌՒԻ Տ'ԷՔՕՒԻ ԱՆԿԻՒՆԸ)

ԿՐ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵԻ ՊԱՂ ԳԱՐԵՋՈՒՐ ԵՒ ԱՔԱՑ ԱՂԱՆԴՆԵՐՈՎ ՕՂՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՒԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ Մարսէյի մէջ

Սանճաքէն գաղթող Հայերուն օգնութեան Առանձին Յանձնախումբին կողմէ

Հովանաւորութեամբ ԱՏԱՆԱՁԻ ՎԵՐԱԾԻՆԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը նախագահէ Առաջն. Տեղ. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ Ա. ՔՀ. ԵՐԵՒՍՆԵԱՆ

կը ներկայացուի ՊԵՐՃ ՊՐՕՇԵԱՆՑԻ

«ՄՕՍ ԵՒ ՎԵՐԴԻԹԵՐ» ՕՓԵՐԷՔԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. ԹՐԱԳՕՇԻ եւ իր խումբին

ՊՕՄՈՆ, ՍԻՆԷՄԱ ՅԼՕՐԻԱՑԻ ՄԷՋ, 21 Օգոստ. երկուշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին։

Կ'երգեն՝ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ, Օր. ՍԻՒԶԱՆ ՀԱՑՐԱՊԵՏԵԱՆ, եւ Օր. ՖԻԱՆՈՒՈՒՀԻ ԷՄՄԵՆԵԱՆ։

Մուտք 5 Ֆր.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱԳԱՐ»ի Բ. ԹԻՒԸ

Ա. ԳԻԼԼԵԱՆԴԱՆԵԱՆԻ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՀԱՑՈՒՀԻՆԵՐ

Գինն՝ Ֆրանսա եւ գաղթականները 7 Ֆրանք, ուրիշ երկիրները 9 Ֆրանք։

Ստանալու համար դիմել՝ Տիկ. Հ. Գիւլլեանդանեանի, 30 Rue Lucien Perquel, Montmorency (S. et O.), Ա. Barsamianի, 46 Rue Richer, Paris, կը ծախուի նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։

ՁԱՇԱՐԱՆ ՁՕՇԿՈՒԻՆ

4, Rue de la BUTTE, 4 Place d'Aix-Marseille

Հանրաճանաչ խոհարարապետ՝ ՁՕՇԿՈՒԻՆ, պատիւ ունի յայտարարել ընտրողներուն, որ մէկ անգամ մը այցելեն իր ՁԱՇԱՐԱՆը. ճաշակելու համար իր ընտիր կերակուրները, հոգածութեամբ՝

ՓԻՏԷԼԻ-ԵՕՂՈՒՐԹԼՈՒ - ՏԱՆԷՕՐ ՔԷՊԱՊԸ

եւ Պոլսոյ Նշանաւոր ՊԱՂՊԱՂԱԿԸ։

ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ

Համեղ, անդրադարձ արեւելեան կերակուրներու սիրահարներ, Պոլիսը կարօտնալու պէտք չունիք, մտէք հայկական կեդրոնին մէջ

ՍԱՐԵԱՆԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ «ԹՈՒՔԱԹԼԻ»Ն

5, Rue du Baignoir, 5 — Marseille

ուր պիտի գտնէք զուարթ եւ ընկերական շրջանակ մը եւ ճաշ խնամքով պատրաստուած ազնիւ հայկական կերակուրներով։

ՐԱՔԸ ՏԻՒՋ ճոխ աղանդներով։

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օղին է

Անզուգական, անմրցելի, անխարդախ

Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակ

բեր, պատրաստուած զուտ չամիչի Եով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՄԲ	ՅՕԹԱՄՍԵԱՅ ՎՃԱՐՄԱՄԲ	ԹՈՒՄԱՄՍԵԱՅ
Ձբանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Պելճիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ձւրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ DIMANCHE 20 Août 1939

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4123

ԽՄԲԱԳԻԸ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՆԵՐԿԱՅ-ԲԱՑԱԿԱՅ

Սանճաքի արտադաղթը հազիւ սկսած, չարք մը խմբագրականներով կը լիեցնէինք տարբական պարտք մը, — « եղբայրական օգնութիւն »։ Եւ որոշ ծրագիր մը՝ հողին կապելու համար տարագիր բազմութիւնները։

Յուլիս 18ին կը հարցնէինք, — « Ո՞ր օրուան, ո՞ր ժամուն... »։

Յուլիս 20ին երեւցաւ « Ցառաջ »ի հանգանակութեան առաջին ցանկը։ յաջորդ օրն ալ՝ բարեգործականի կեդր. վարչութեան կոչը, «Ցառաջ»ի առաջին էջին վրայ։

Նոյն վարչութիւնը Բ. կոչ մը եւս ուղղած էր, որ հրատարակուեցաւ յուլիս 28ին եւ որ կը ծանուցանէր կեդր. ծանձնաժողովի մը կազմութիւնը, ինչպէս եւ հանգանակութեան բացումը՝ Նուպարեան ընտանիքին երեք անդամներուն կողմէ տրամադրուած գումարով, 200,000 ֆրանք։

Մինչ այս մինչ այն, «Ցառաջ»ի հանգանակութիւնը «կը քալէր» արդէն, եւ հասած էր 34,212 ֆր.ի (16րդ ցանկ), երբ հրատարակուեցաւ Փարիզի եւ շրջանի հանգանակիչ յանձնախումբին կոչը (Ցառաջ, 8 օգոստոս)։

Ըսել կ'ուզենք թէ « Ցառաջ » լայն բացաւ իր էջերը, որպէսզի բոլոր ձայներն ու կոչերը լսուին, կարելի եղածին չափ ընդարձակելու համար օգնութեան ցանցը։

Ձիչդ մէկ ամիս վերջը, Յուլիս 20 — Օգոստոս 20, « Ցառաջ »ի հանգանակութիւնը արդէն իսկ հասած է 100 հազարի սահմանագլուխը — 96,229 ֆրանք։ Գումար մը, որ կրնայ լրանալ այս չարթնու։ Թերեւս մէկ անգամէն։

Պիտի կենա՞նք հարիւր հազարի վրայ։

Հարցնելն իսկ աւելորդ է։ Ինչո՞ւ կասեցնել թափը այս համաժողովրդական խանդավառութեան եւ պարտաճանաչութեան, որ կրնան բացառիկ համարուիլ, եթէ բաղդատենք տասը տարի առաջուան բարօրութիւնը՝ այսօրուան անկածութեան հետ։

Արդարեւ, տասը եւ աւելի տարիներ առաջ, ոչ մտեսական տագնապը այսքան սուր հանգամանք ստացած էր, ոչ ալ պատերազմի վախ։

Ցետոյ, չմոռնանք որ հոգեկան կորովն ալ աւելի բարձր էր տարիներ առաջ։ Մարդիկ դեռ կը հաւատային լաւագոյն օրերու։ Միտքերը աւելի պայծառ էին եւ սիրտերը աւելի տաք։

Քիչ-չատ լուսաւոր հեռանկարներ ալ չէին պակսեր, այն առեն։

Արդ, ուրկէ՞ հոգեկան կորովի, հասուն գիտակցութեան այս պոռթկումը, հրապարակային կոչի մը վրայ։

Մենք այս երեւոյթին ալ կը վերագրենք մեր հայածական ժողովուրդի դարաւոր առաքինութեան — ինքնապաշտպանութիւն։

Արդարեւ, ամէն անգամ որ տագնապ մը կը հարուածէ այս ժողովուրդին մէկ մասնիկը, անոր ապահով կամ բախտաւոր զանգուածը կը նետուի ապարէզ։ Կը փորձէ իր կարելին, գոնէ սպեղանի մը հասցնելու համար։

Այս գաղտնիքը դուք ամէն օր կը կարդաք « Ցառաջ »ի ուղղուած նամակներուն մէջ, — այնքան համեստ այլ բարախուն։

Կը թուի թէ մարդիկ զօրաշարժի կանչեր են իրենք զիրենք, եւ երեքով, հինդով կամ տասնով տունէ տուն պտտած, դրամ հաւաքելու համար։ Յորդորակեր, աշխատանքի բաժանում կատարեր են, որպէսզի ոչ ոք անդամ մնայ եղբայրական աջակցութեան այս գործին մէջ։ Եւ ուր որ գացեր են, առանց դժուարութեան ստացեր են մէկ պատասխան, — Ներկա՛յ։

Անշուշտ բացականեր ալ կան, այս համաժողովրդական չարժումին մէջ։

Բացականերու առաջին դասը կը կազմեն անոնք որ խակապէս բացակայ են իրենց բնակած վայրերէն, օդափոխութեան գացած ըլլալով։ (Հանգանակութիւնը զուգադիպեցաւ տարեկան արձակուրդին, ինչ որ այլապէս կը բարձրացնէ մէկ ամսուան մէջ գոյացած գումարին արժէքը)։

Տարակոյս չկայ թէ այս կարգի բացակաները հետզհետէ վերադառնալով, իրենց պարտականութիւնը պիտի կատարեն նոյն խանդավառութեամբ ինչպէս միւսները։

Բոլորովին տարբեր պարագայ մը կը ներկայացնէ բացականերու միւս դասը։

Պիտի վերաւորուէ՞ն, եթէ ուղէինք « հայ-լայֆ » կոչել այս դասը։ Ուրիշ խօսքով՝ անոնք որ առհասարակ վերէն կը նային հայկական կեանքին վրայ, հայերէն թերթ չեն կարդար, եւ կամ եթէ կը կարդան, իրենց յատուկ եղանակներն ունին, որ եւ է պարտականութիւն կատարելու համար։

Արդ, խոնարհ խաւերը մեծ մասով կատարեցին իրենց պարտականութիւնը եւ դեռ կը կատարեն։ Հանգանակութիւնը կը շարունակուի նոյն իսկ այն թաղերուն եւ քաղաքներուն մէջ որոնք չօշափելի գումարներ ղրկած են « Ցառաջ »ի։

Միւս կողմէ, Փարիզի շրջանային յանձնախումբը, որ կազմուած է բարեգործականի հովանաւորութեամբ, որոշած է Սեպտեմբերի սկիզբէն ձեռնարկել ընդհանուր հանգանակութեան։

Ըսել կ'ուզենք թէ դուռները բաց են բոլորին առջեւ — կամ պիտի զարնուին բոլոր դուռներն ալ — որպէսզի ակամայ կամ կամաւոր բացակաները եւս կատարեն իրենց պարտականութիւնը։

Ի՛նչ խօսք որ կատարուած աշխատանքէն կախում ունի յաջողութիւնը։

Անոնք որ պատրաստ էին ինքնաբերաբար սրամտդրելու իրենց բաժինը, ժամանակ չկորնցուցին։ Իսկ անոնք որ մասնաւոր դիմումներու կը սպասեն, կամ իրենց յատուկ նախասիրութիւններ ունին, այլեւս չեն կրնար տրնաւնել։

Գիտենք որ օդափոխութեան գացողներու առջին չարքին վրայ կը գտնուին ջոկ անհատները, — նոյն իսկ անոնք որ անդամ են կեդրոնական կամ տեղական յանձնախումբերու։

Կարդը եկած է անոնց, որպէսզի ապացուցանեն իրենց «ներկայութիւնը», հետեւողութեամբ Նուպարեան ընտանիքին։

Տարագիրներու տառապանքը ամէն բանէ առաջ սիրտ եւ եռանդ կը պահանջէ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԻՏԱԼԻԱ ԳՆԱՑ ՅԱՆԿԱՐԾ

Նորէն զարմանալի զրոյցներ չրջան կ'ընեն, Տանկիկի եւ ուրիշ քաղաքական խնդիրներու մասին։ Հունգարիոյ արտաքին նախարարը, որ Գերմա – նիա կը գտնուէր քանի մը օրէ ի վեր, Հռոմ գնաց յանկարծ, եւ առաջին տեսակցութիւնը ունեցաւ կոմս Ձիանոյի հետ։ Կ'ըսուի թէ Հիթլէր մանաւանդ նամակ մը ուղղած է Մուսոլինի, եւ թէ Հունգար նախարարն ալ մանաւանդ պաշտօն մը առանձնած է, այս առթիւ։ Կարծողներ կան թէ Հունգարիա մօտերս պիտի յայտարարէ իր միացումը Առանցքին։ Միւս կողմէ, զրոյց կը չրջի թէ Հիթլէր յայտարարութիւն մը պիտի ուղղէ, տեղւոյն վրայ դնելով խնդրոյ առարկայ խնդիրը։

Ամէն պարագայի մէջ, խորհրդաւոր չարժումներ տեղի կ'ունենան զանազան ճակատներու վրայ, փրկելու համար խաղաղութիւնը։ Թէեւ, երկու կողմերն ալ կը պնդեն իրենց պահանջներուն վրայ։

Գերմանական թերթերը կը չարունակեն յուզումնալից պատմութիւններ հրատարակել Լեհաստանի կողմէ կատարուած հալածանքներու մասին։ Այդ լուրերուն համաձայն, 5000 հոգի ձերբակալուած եւ 76·979 հոգի փախչելու հարկադրուած են։ Այս առթիւ ծանրապէս կը մեղադրեն Անգլիան, ըսելով թէ պատերազմի կը մղէ «արիւնածարաւ» Լեհերը։ Ցատկանչական զրոյց մը եւս,— Գերմանիա որոշած է ջնջել Թանէնպէրկի ճակատամարտին ոճնակատարութիւնը, նկատի առնելով Տանցիկի կացութեան ծանրութիւնը։

*** Մինչ այս մինչ այն, դիւանագիտական մեքենան անընդհատ կը բանի։ Պերլինի անգլիական դեսպանը այցելեց Գերմանիոյ արտաքին գործերու պաշտօնատունը։ Ասոակցութիւնները գաղտնի կը պահուին։ Կարգ մը թերթեր կը դրեն թէ անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները նորէն յիչեցուցած են իրենց յանձնառութիւնները Լեհաստանի հանդէպ, եթէ Գերմանիա բռնութեան դիմէ, Տանցիկը կցելու համար։ Թէ Պերլինի եւ թէ Վարշաւայի մէջ այն համոզումը կը տիրէ թէ կացութիւնը այնպիսի կէտի մը հասած է որ Գերմանիա չի կրնար նահանջել։

Պերլինի թերթերը պաշտօնապէս հաղորդեցին թէ վինուորական համաձայնութիւն մը կնքուած է Գերմանիոյ եւ Սլովաքիոյ միջեւ։ Այս համաձայնութիւնը կ'ընդգրկէ Գերմանիոյ եւ Սլովաքիոյ միջեւ։ Այս համաձայնութիւն մը կնքուած է Գերմանիոյ եւ Սլովաքիոյ միջեւ։ Այս համաձայնութիւնը կ'ընդգրկէ Գերմանիա կրնայ ի հարկին զրաւել ամբողջ Սլովաքիա — Լեհաստանի սահմանագլուխը։ Լեհական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ 50,000 երկման զինուորներ հասած են Լեհաստանի եւ նախկին Չեխոսլովաքիոյ սահմանագլուխին վրայ։

*** Պ. Ֆորսթըր, Տանցիկի կուսակցական չրջանապետը, մարտական խօսք մը արձակելով, ճառ մը խօսեցաւ կացութեան մասին։ « Քանի մը աթոռ մը սարք

ՎՂՎՀՏՎԱՇՅՈՒՏ ԵՎՍԵՆ

(Պատմական վեպ)

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

Ծանուցումը մեծ ոգևորություն առաջացրեց ամբողջ գյուղում, և հաջորդ օրերին ամենքն էլ խոսում էին միայն այդ մասին։ Ամենքն էլ ուրախ էին, որ վերջապես կգտնվի մեկը, որ կհանդգնի ոտքի հանել ամբողջ գյուղը և ընդդիմանալ Ղազարոս

ԿՂԶՍՈՒԿ ԵՐԵՔ

Հեղինակ՝ ՎԱՀԱԳՈՒ ՀԱՎՈՒՆՑ

Թարգմ. Ս. Չ.

Ա.

Ես միշտ չեմ հասկացել, թե ինչու են ամեն տարի վերադառնում այդ հին հարցերին, որոնք ոչ մեկին չեն հետաքրքրում, ոչ մեկի համար նոր բացահայտումներ չեն պարունակում, ոչ մեկի մեջ հոգևոր ոչ մի ցնծություն չեն առաջացնում։ Ինչո՞ւ են ամեն տարի վերադառնում այդ հարցերին, որոնք ոչ մեկին չեն հետաքրքրում, ոչ մեկի համար նոր բացահայտումներ չեն պարունակում, ոչ մեկի մեջ հոգևոր ոչ մի ցնծություն չեն առաջացնում։ Ինչո՞ւ են ամեն տարի վերադառնում այդ հարցերին։ Ինչո՞ւ ես ինքս եմ վերադառնում այդ հարցերին։ Ինչո՞ւ եմ ես ինքս ամեն տարի

երեւան բերաւ թէ Սանճաքը արաբական է, եւ ասոր համար վտարուեցաւ Սանճաքէն :

«Այս վիճակին առջեւ պէտք է յուսահատի՞լ, լա՞լ: Կը կարծեմ թէ աւելի ճիշդ է ժպտիլ: Նոյնիսկ աւելի շատ յուսադրուիլ »:

Ռումանիոյ մտահոգութիւնները

Պուքրէշէն հասած յուրերու համաձայն, մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ գերման զինուորներու համախմբումը Սլովաքիոյ սահմանին վրայ: Կը վախցուի որ եթէ Գերմանիա անյապաղելի դիմադրութեան մը հանդիպի Տանցիկի մէջ, իր վրէժը լուծէ դէպի հարաւ եւ մասնաւորապէս Ռումանիա իջնելով: Այդ պարագային, Գերմանիա ռումանական քարիւղը եւ ցորենը, Դանուբի գետաբերանը եւ Սեւ Ծովի մուտքը ապահովելէ զատ, ձեռք ձգած պիտի ըլլայ ռազմավարական առաւելակարգ դիրք մը որուն շնորհիւ պիտի կրնայ —

1· Լեհական բանակը անմիջապէս բաժնել ռումանական բանակէն, սկիզբէն իսկ ոչնչացնելով երկու երկիրներուն զինակցութեան գործնական արժէքը· — 2· Խորտակել ռումանական դիմադրութիւնը· — 3· Բանալ Միջերկրականի ճամբան :

Լեհեւռումանական զինակցութիւնը երբէք ծրագրուած չըլլալով Գերմանիոյ դէմ, մանաւանդ երբ կը կարծեն թէ Գերմանիա արագ արշաւ մը կատարելով, Հունգարիոյ հաւանութեամբ կամ առանց հաւանութեան, կարողանայ Ուկրայնայի մէջէն, կրնայ մտնել Ռումանիոյ եւ Լեհաստանի մէջ, այնպիսի չրջանի մը մէջ ուր դիմադրութիւնը մասնաւորապէս դժուար է : Այսպիսի արշաւանք մը նիհարացնէ թէ բարոյապէս չատ աւելի կարեւոր հետեւանքներ պիտի ունենայ, քան յաղթութիւն մը Տանցիկի մէջ: Գերմանական քաղաքականութեան էական հոգերէն մէկն է ,Միջերկրական իջնել: Ան կ'ուզէ իր ազդեցութեան տակ ձգել այն երկիրները — որ կրնան ճամբայ բանալ դէպի Միջերկրական :

Այս առաջադրութեամբ է որ ճնշում կը բանեցնեն Եուկոսլավիոյ վրայ, որպէսզի պատերազմի պարագային Գերմանիոյ ձգէ Վիէննա - Թրիէսթէ երկաթուղին, Խրուաթիոյ մէջէն: Այս նպատակին կը ձգտին նաեւ Ձիպրալթարի չուրջ կատրուած խլրտումները, Եգիպտոսի եւ Սուէզի դէմ եղած սպառնալիքները, եւ վերջապէս Իտալացիներու տեղաւորումը Ալպանիոյ մէջ, իբրեւ թանկագին մեկնակէտ, մանաւանդապէս Ռումանիոյ դէմ գործելու համար: Այս բոլոր ռազմախաղերը, ինչպէս եւ Սեւ Ծով հասնելու փորձերը կը ձգտին իրարու եռեւէ ձգել տալ Միջերկրականի երեք կղպանքները, — Ճիպրալթար, Սուէզ եւ Տարտանէլ :

Անգլո-ճափոնական ուներ

Վերջին լուրերու համաձայն, կատարեալ անելի մը յառնած են անգլեւճափոնական բանակցութիւնները: Ճափոն մերժած է Անգլիոյ նոր առաջարկները եւ կը սպառնայ Հոնկ Քոնկն ալ պաշարել, եթէ Անգլիա չճանչնայ հարաւային Չինաստանի նոր կացութիւնը եւ չդադրեցնէ իր աջակցութիւնը չինական կառավարութեան :

Ճափոնի պաշտօնական դործակալութիւնը կը յանդուգնի թէ քիչ մնաց որ խզուէին բանակցութիւնները, որովհետեւ անհամաձայնութիւնը չատ խոր է երկու կառավարութիւններու միջեւ : Ճափոնի վարչապետը, արտաքին եւ պատերազմական նախարարները ժողով գումարելով, պիտի որոշեն իրենց դիրքը, իսկ բանակը զեկոյց մը պիտի հրատարակէ, պարզելով իր տեսակէտը: Արդէն իսկ ճափոնական օդանաւեր կը սաւառնին Հոնկ Քոնկի վրայ: Բանակին ներկայացուցիչները կը պահանջեն ազդարարութիւն մը ուղղել Անգլիոյ, յայտնելով թէ պատասխանատու պիտի մնայ բանակցութենց խզման :

Անգլիա կ'ուզէ որ Մ· Նահանգներն ալ խառնուին չինական գործերուն, որպէսզի աւելի զօրանայ իր դիրքը: Միւս կողմէ կ'ուզէ անջատել Թիէնցինի պաշարման խնդիրը՝ տնտեսական եւ դրամական հարցերէն: Իսկ Ճափոն կը պահանջէ՝ մէկ անգամէն քննել բոլոր խնդիրները, ճանչնալով իր տեսակէտը: Նուաճումները Չինաստանի մէջ:

ՉԱՆԱՔԱՉԻ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դահլիճին կազմութիւնը յանճնուեցաւ Ալի Մահէր փաչային: Անգլեւեգիպտական զինակցութիւնը անվթար կը մնայ:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԴԱՐԵՑՈՒԻՑ քարիւղի արտածումը դէպի Գերմանիա: Կընքուած համաձայնութեամբ, այս արտածումը պէտք չէ անցնի Ռումանիոյ բոլոր արտածումներուն մէկ չորրորդը: Այդ չափը լրացած է արդէն:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ օդանաւային մարզանքները տեղի ունեցան մեծ յաջողութեամբ: Կը մասնակցէին հարիւրաւոր օդանաւեր, խորհրդային բոլոր կայաններէն, Պալթիկէն մինչեւ Թիւրքեստան:

ՎԱՐՈՑԻ պատմական նկարին, «Անտարբեր»ին դաղութեան մասին բացուած քննութիւնները կը չարունակուին: Դողը, Սերժ Պոկուսլավսկի, կ'ըսէր թէ նկարը արդարդելու համար չրաներկը պատրաստած էր քննակով: Կառավարութեան մասնագէտները կը հաստատեն թէ կառքերու յատուկ իւղ մը դործածեր է, խաթարելով պատկերը: Իրրեւ մեղսակից հարցաքննութեան կանչուած են նաեւ Սերժի մտերիմ բարեկամը, Քրանսացի Տէմփէ, որ յուլիս 21էն ի վեր պիակ եղեր դողութիւնը, ինչպէս եւ երկու աղջիկները :

ԵՐԵՍՓ· ԺՈՂՈՎԻՆ երկարաձգման հրամանագրին դէմ բողոքելու համար նոր ժողով մը գումարեցին ժողովրդական ճակատի կուսակիցները, բայց չատերը բացակայ էին: Այս առթիւ վէճ մը ծագեցաւ ընկերվարականներու եւ համայնավարներու միջեւ, գործունէութեան եղանակներու մասին, բայց համաձայնութիւն գոյացած չըլլալով, յետաձգուեցաւ :

20 ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ եւ Քրանսական մարտանաւեր Սինկափուր պիտի այցելեն այս ամսու, ռազմախրձեր կատարելու համար :

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ գործիկներէն երկու տղաք յանդիմանութիւն ստացան պատերազմական նախարարութենէն, իրենց թերթին մէջ դաղտնիքներ հրատարակած ըլլալով Թղանօթի մը մասին :

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ եւ ԻՏԱԼԱԿԱՆ թուղթիկները կը չարունակեն տեղալ Քրանսայի եւ Զուիցերիոյ մէջ: Անունները ճարուած են հեռաձայնի հասցէներու դիրքէն: Բռնուած է նաեւ իտալական թերթ մը, «Քսան Տարի», որ կը յանձնարարէ «տալ Քրանսան, իբրեւ յաւիտենական թշնամի»: Ինտ քընութիւն բացուած է թղթատարական վարչութեան մէջ:

Ե· ՄԻՒՍԹԵՆ վարչապետը, Մոլոթով, ունկնդրութեան ընդունեց Մոսկուայի Թուրք դեսպանը :

ԼԵՀԱՍՏԱՆ նոր վարկեր պիտի ստանայ Անգլիայէն ,բայց դումարը դաղտնի կը պահուի : Նախապէս ստացած էր 8 ,163 ,300 ոսկի , անգլիական ապրանքներ դնելու համար :

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17. Rue Damesme .. Paris (13)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Գրիգորեան եւ պաթագաններք շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, զրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի փոքրիկին ՄԻՆԱՍ ԳԼՈՏ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆի մահուան առթիւ։

Փոն տը Շէրիւի հանգանակութեան ցանկը

ԽՄԲ.— երէկ հրատարակեր էինք փոն տը Շէրիւի մասը՝ ինչպէսկ ստացեալը.—

Պէլմոն.— Շափանօղի չրջանի հանգանակութիւնը ձեռամբ՝ Պ.Պ. Սրմեանակ Մարտիրոսեանի եւ Գրիգոր Գարակեավուրեանի։

Ա. Մարտիրոսեան 150 ֆր., Մ. Գարակեավուրեան 100 ֆր., Ե. Քէլփէքինճեան, Ս. Մուրատեան, Հ. եւ Պ. Մուրատեան եղբարք, Մ. Տինկճեան, Յ. Գարակեավուրեան, Յովհ. Թէրզեան, Խ. Պէրպէրեան 50ական ֆր., Ն. Գարակեավուրեան 30 ֆր., Գ. Գարակեավուրեան, Ա. Քէօշկէրեան, Դ. Թաշճեան, Յ. Թէքգոնան, Ղ. Պալեան, Յ. Խաչատուրեան, Ի. Գրիգորեան, Տիկ. Վ. Սուքիասեան՝, Տիկ. Շ. Փանոսեան, Տիկ. Մ. Սրնանեան, 25ական ֆր., Մ. Քէօրօղլեան, Ց. Պէլաճեան, Զ. Նահապետեան, Կ. Յովհաննէսեան 20ական ֆր., Յ. Մաթէոսեան, Ս. Քէօշկէրեան, Կ. Դանտիլեան 10ական ֆր., Տիկ. Ս. Մեհլէմճեան 5 ֆր., Յ. Յակորեան 2 ֆր., Բ Պալեան 10 իր. Դումար 1007 ֆր.։

Շարվիէօի չրջանի հանգանակութիւնը ձեռամբ՝ Պ.Պ. Մելքոն Աիսարոնեանի, Եղուանդ Իւթիւճեանի, Գէորգ Այտընեանի եւ Վարդավառ Ցէվիրճեանի.—

Մեսրոպ Պօյեան, Խաչիկ Ալիքեան, Մելքոն Ասարոնեան, Նշան Գրեեան, Յովսէփ Մուկանեան 50ական ֆր. Յարութիւն Սարաֆեան 30 ֆր., Գէորգ Ենանեան, Տիգրան Նարկիզեան, Յակոբ Վարդճեան, Հրանտ Թիլպէեան, Գէորգ Գարիպեան, Տիկ. Զապէլ Գարիպեան, 25ական ֆր., Զիլյէմեան եղբարք, Յակոբ Կիւրի Նեան 20ական ֆր., Գէորգ Այտընեան 15 ֆր., Գէորգ Յակոբեան Մինաս Թօփալեան, Կարապետ Սիմոնեան, Պօղոս Զիլինկիրեան, Յակոբ Մինասեան, Տիկ. Մանան Զիլյէմեան, Յակոբ Սիմոնեան, Մկրեան եղբարք, Մելքոն Նահապետեան, Գէորգ Զաքրեան, Երուանդ Մինասեան, Գէորգ, Ղազարոսեան, Սօֆիրիս, Աատուր Թօքաթլեան, Սարգիս Գէորգեան, Մտեփան Փափազեան, Երուանդ Իւթիճեան, Յակոբ Գարիպեան 10 ական ֆր., Յարութիւն Սզիզեան 9 ֆր., Աատուր Համբարճեան, Կեմէչ Գասապեան, Պօղոս Զատուրեան, Նշան Շիրվանեան, Յարութիւն Մուրատեան, Մխրան, Շիրվանեան, Սեդրակ Չէքմէեան, Թորոս Սուլթանեան, Տիկ. Մարիամ Մուրատեան, Յարութիւն Խըղլաքեան, Հայկազ Ուզունեան, Արիս Խաչատուրեան, Գրիգոր Տէր Յովհաննէսեան, Գէորգ Խաչատուրեան, Գալուստ Տօնէրեան, Յարութիւն Ջօպանեան, Թորոս Մուկամեան, Մարարիոս Հայտաեան 5ական ֆր., Տիկ. Անանիկ Համեան, Մանուկ Վարդանեան 3ական ֆր., Յարութիւն Սարգիսեան, Մխրան Պօյաճեան 2ական ֆր., Յոյն կին մը 1 ֆր.։ Շարվէօէն ընդ. գումար 775 ֆր., Պէլմոն-Շափանօղէն 1007 ֆր., Փոն տը Շէրիւէն 447 ֆր., Ազգ. Միութենէն 200 ֆր. ընդ. գումար 2829 ֆր։ (Տես յառաջ ի 17 Օգոստ.)։

փոն տը Շէրիւի եւ շրջ. Հայ Ազգ. Միութեան տեսչութեան՝
Յովհաննէս Աատուրեան

Սեւ Ժիւիւի-Սեւէռ Պղպեղի հանգանակութիւնը

Տիկին Սաւա Սարգիսեան 100, Մանուկ Սարգիսեան, Սարգիս Պիլպիլեան, Թագուհի Փափազեան, Կիրակոս Էկիկեան 50ական ֆր. Օննիկ Ճիվէլիկեան 25, Մանուկ Եղեկեան, Սերոբէ Ճէնտէրճեան 20ական ֆր., Մարգրիտ Մարգարեան 15, Ռոզա Ասիլեան 2, գումար **392** ֆրանք։

ՖԼԱՎԻԱ· —

Կարապետ Ալմլեան 50 ֆր., Տիգրան Ալմլեան 25, Դաւիթ Ալմլեան, Մանան Ալմլեան, Գրիգոր Ասլանեան 20ական ֆր., Նորածին Աատուրեան, Կարապետ Չալեան, Էլմաս Պօղոսեան, Արամ Տիրասէրեան, Յակոբ Սէթեան 10ական ֆր., գումար 185 ֆրանք։

ՏԻՄՐՇՈ· — Գրիգոր Բալուկեան 50, Ռուբէն Թեղեան 30, Համբարձում Պուռնազեան, Յովակիմ Ղազարեան, Վահագն Սադէթեան 10ական ֆր., Կատար Սադէթեան, Նազարէթ Կարագեան 5ական ֆր., Կարապետ Վարդանեան 10 ֆրանք, գումար 130 ֆրանք։

ԱՊԼԱՆ· — Տիկին Տիրուհի Կոնճիկեան 20 ֆր., Տիկին Տէվլէթ Նազարեան 10, գումար 30 ֆրանք։ Ընդհանուր գումար 737, փոքրիկն Յովհաննէս Պիլպիլեան 13 ֆր., գումար 750 ֆրանք։ (Տես յառաջ 18 օգոստ.)։

Փրաս տ'Իթալիի մէջ հաւաքուած, Սեդրակ Մաւիլեանի ձեռքով

Ս· Մաւիլեան 50, Գէորգ Պօյաճեան 25, Անդր· Մաւիլեան, Սեն· Մաւիլեան, Պօղոս Յարութիւնեան, M. Châtelain, cuir, M. Aikhentoun, cuir 20ական ֆրանք, M. Christophe Diamandidis, M. Tchao, Madame Vallée, M. Mayr 5ական ֆրանք, Պոլսեցի Կարապետ, Mlle Malarmey Eugénie, M. Lame, cuir, M. Christophe Simitdjioglou, M. Maxime Pascalidis 5ական ֆրանք, 2ական ֆրանք՝ Մխաք Մանուկեան ,օր· Հայասէր, M. R. Curot, M. T. Bélaid, Ch. Pierre — 10 ֆրանք, գումար 232 (տես յառաջ 18 օգոստոս)։

ՎՐԻՊԱԿ· — Անիէռի ցանկին մէջ Գասպարեանի փոխարէն պիտի ըլլայ Տիկին Դ· Գասապեան (50 ֆրանք)։

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՄԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք Խսիր հայ լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain.

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսացողներու, ակրանտիսման: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité-ի:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Ա. ԹԷՐԶԻՊԱՇԵԱՆԻ

նոր երկասիրութիւնը

ՆՈՒՊԱՐ

Ճոխ եւ ստուար հատոր մը՝ որ Ազգ. Պատուիրակութեան եւ բարեգործականի գիծերով պատմուածքներու չարք մըն է Մեծ Հայոյն անունին, գործին եւ անձին չուրջը, կենդանի Փիլմ մը, ուր կը պատկերացնան ժամանակակից (910—930) բոլոր կարեւոր անցքերը եւ անձերը։

ՅԱՐՈՒԹ. ԶԱՔՈՅԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՅԱՄՆԱԲՈՑԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Աատուտները ժամադրութեամբ։

ՏՕՔԹ. ՔԻԹԻՔԻՔԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-94

Կնոջական, միզասեռային եւ ընդհանուր հիւանդութիւններ։

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ էլեկտրաբուժութիւն։

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 2—5, եւ ժամադրութեամբ։

ՀՐ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՅԱՄՆԱԲՈՑԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Աատուտները ժամադրութեամբ։

ՏՕՔԹ. ՔԻԹԻՔԻՔԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-94

Կնոջական, միզասեռային եւ ընդհանուր հիւանդութիւններ։

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ էլեկտրաբուժութիւն։

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 2—5, եւ ժամադրութեամբ։

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք գահարեզէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասնաճիւղեր եւ։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեզէններու։ Կը գնենք՝ թղաթի, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեզէններ՝ նպաստաւոր գիներով։

Մի մտնաք որ վատահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն եւ գոհարեզէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը։

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն։

ԿՆՈՋ ՕՐԱՑ ՄԸ

ՊՈՇԻՄԱԿԱՆ

(Քերթուածներ)

ԱՇԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

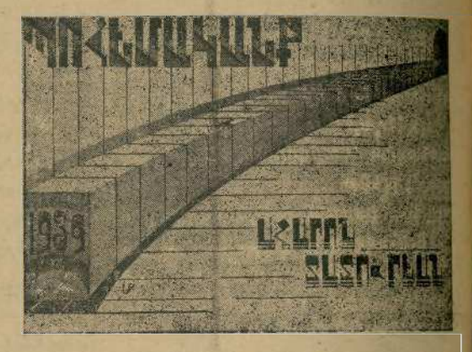

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ։

Գին՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն

ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառելու մօտ)

Գին՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.

Դիմել հեղինակին,

17. Rue Damesme. PARIS

ԿՆՈՋ ՏԵՍԱՒ

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Ց. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մարտը տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ։

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց պատպրանքները։ Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր։

Գիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries Marseille, France .

ՀՈՒՍԱՐԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարան, Սեւր

Մխիթարեան Հայրերու Սեւրի Մուրատեան վարժարանի 1939—1940 դպրոցական տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Հոկտ. 1ին։

Վարժարանը կ'ընդունի գիշերօթիկ, կէս-գիշերօթիկ եւ ցերեկօթիկ աշակերտներ։

Աբաճանագրութիւններու համար գիմել վարժարանի տեսչութեան Direction du Collège Arménien Samuel Moorat, 26, rue Troyon, Sèvres (S. & O.).

Ընդունելութեան օրերն են ե կուշաբթի ժամը 15էն 18 եւ շինգշաբթի ժամը 15էն 18։

ՏՕՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia · Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՏՕՔԹ. ՓԻԼԻՊՈՍ ՏԱՒԻԹԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—17։

Rue Dunkerque 44 (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

ՏՕՔԹ. ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—17։

Rue Dunkerque 44 (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

ՏՕՔԹ. ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—17։

Rue Dunkerque 44 (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ՈՒԶԵՒԻՆ *վարժ գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ զինուած. բակեան հագուստեղէն կարելու համար (գաբէօճվըչօղ եւ բանթալոն)։ Տեւական եւ առատ գործ, լաւ վարում։ Անհրաժեշտ է մաքուր գործ արտադրել։ Դիմել*

Etablissements HELPE

77, Bld. Jean-Jaurès à Clichy Seine). *Աատուն ժամը 9,30էն մինչեւ 11 եւ կէսօրէն վերջ 2,30էն մինչեւ 5։ Իջնել մէթրօ* Porte de Clichy *եւ առնել հետեւեալ օթօպուսները՝ 40, 34, 39 եւ R. մինչեւ* Mairie de Clichy.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376 286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՄԲ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ	ԹՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանգ	75 ֆրանգ	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանգ	140 ֆրանգ	
Ցարդ երկիրներ	215 ֆրանգ	110 ֆրանգ	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
22
ՕԳՈՍՏՈՍ
MARDI
22 Août
1939

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4124

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԵՐԿԱՅԻ ԽՕՍՔ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻ՞Ն ԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ամիսներէ ի վեր չրջան կ'ընէ այս հարցումը, քաղաքական չրջանակներէն մինչեւ փողոցի թերթերը: Մինչեւ անգամ գիրքեր հրատարակուած են, հարցումին պատասխանը փնտռելու համար:

Հարցումը իր ամէնէն սուր կէտին հասած է այսօր, — այս չաբթու:

Ամէնէն լուրջ եւ իրաւասու թերթերն անգամ համակուած են խոր անձկութեամբ, եւ վճռական կը համարին այս չաբաթը:

Ինչո՞ւ այսպէս. — Նախ անոր համար որ, երկու կողմերն ալ անհամբեր դարձած են արդէն: Զանազան այցելութիւններ, խօսակցութիւններ եւ հանդիպումներ աւելի կը թանձրացնեն մթնոլորտը: Մանաւանդ որ ամէն բան դիպումներ աւելի կը թանձրացնեն մթնոլորտը: Մանաւանդ որ ամէն բան խոտորէն զաղտնի կը պահուի, եւ թերթերը ի զուր պատէ պատ կը զարնուին, աոոյգ տեղեկութիւններ քաղելու համար:

Այս խորհրդաւոր չարժումներուն մէջ ամէնէն աւելի ուշադրութիւն գրաւեց Հունգարիոյ արտաքին նախարարին այցելութիւնը նախ Պերլին, յետոյ Հռոմ: Նախարարին այս վերջին քաղաքն երթալ – գալը մէկ եղաւ: Եւ հիմա չի գիտցուիր թէ ուրիշ ո՛ւր գնաց, կամ որո՞ւ հետ կը բանակցէր:

Հունգարիան գտնուելով Գերմանիոյ ճամբուն վրայ դէպի հարաւ-արեւելք, — դէպի Պալքաններ եւ մանաւանդ Ռումանիա, իր դիրքը վճռական դեր կրնայ կատարել:

Արդ, նախարարը ինչո՞ւ գնաց Պերլին եւ Հռոմ: Ան միայն իր կառավարութեան դիրքը ճշտելու պաչտօ՞ն ունէր, թէ հրահանգ մը ստացած էր Հիթլէրէն, Մուսոլինիի հաղորդելու համար:

Ոչ մէկ վաւերական տեղեկութիւն՝ այս մասին: Սոյպէ է, միայն, որ Ռումանիա լուրջ մտահոգութեամբ կը հետեւի Գերմանիոյ ճնշումին եւ Հունգարիոյ բռնելիք դիրքին:

Ուրիշ նշանակալից դէպքեր ալ կը հաստատեն կացութեան ծանրացումը:

Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը բացառիկ նիստի մը հրաւիրուած է այսօր, երեքչաբթի: Վարչապետը եւ ուրիշ նախարարներ Լոնտոն վերադարձան աճապարանքով:

Փարիզի մէջ վարչապետը եւ արտաքին նախարարը լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւին կացութեան ելեւէջներուն, խորհրդակցելով բարեկամ եւ դինակից պետութեանց դեսպաններուն հետ:

Հռոմի մէջ, կոմս Ձիանօ կարճ կապելով Ալպանիոյ այցելութիւնը, վերադարձաւ Իտալիա, եւ իր առաջին գործն եղաւ յայնորդաբար ունկնդրութեան ընդունիլ մեծ պետութեանց դեսպանները Միւս կողմէ, իտալական մամուլը կը չարունակէ չափաւորութեան յորդոր կարդալ Լեհաստանի, ազդարարելով թէ « քանի մը օր մնացած է », որոշում տալու համար:

Պապն ալ, խուսափելով հանդերձ քաղաքական գործերէ, զանազան ձեռնարկներ կը կատարէ, չարը խափանելու համար:

Անդին, Մ. Նահանգները հետզհետէ աւելի ուշադրութեամբ կը հետեւին Եւրոպայի դէպքերուն, լմրռնելով թէ պիտի չկրնան չէզոք մնալ, եթէ փոթորիկ մը պայթի:

....

Դեռ չյիշեցինք Ծայր Արեւելքի նոր տագնապը, — խզում անդլեւեամփոնական բանակցութեանց, ինչ որ սերտ կապ ունի Եւրոպայի անցուդարձին հետ:

Ուշագրաւ պարագայ մը եւս, — Լոնտոնէն մինչեւ Վատիկան կ'ուզեն ելքի մը յանգիլ այս չարթու, Հիթլէրի կէրակի օրուան ճառէն առաջ: Ուրիշ խօսքով, կը վախնան որ անդարմանելի բան մը պատահի, մինչեւ այդ օրը:

Շ.

ՆՈՐԷՆ «ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ»...

ԼՄՐ. — Այսօր Գ. էջին վրայ պիտի կարդաք թուրֆերէն թերթի մը բնաբեր հէհեաթը՝ « Մեծ Հայաստանի երազին ետեւէն վազող Հայերու համագումարի » մասին, որ իբրեւ թէ գումարուեր է Լիբանանի մէջ:

Այս հէհեաթին առթիւ գրութիւն մը հրատարակած է նաեւ Տիկին Սապիհա Զէֆէրիա: Իսկ «վազքը»ի թղթակիցը ուրիշ առասպել մը կը պատմէ Սոֆիայէն: Ահաւասիկ ամփոփումը:Այս առթիւ ըսենք թէ թղթակիցը այնճան տգէտ է որ, Սոֆիայի հնչակեան շաբաթաթերթն անգամ կը կոչէ « Դաշնակցութեան Սոֆիայի մէջ հրատարակած Պալք. մամուլ»ը:

— « Իտալական քարոզութեան գործակալութիւնները ամբողջ աշխարհի յայտարարեցին թէ Հայերու Սուրիոյ մէջ գումարած համաժողովին 150 հոգի մասնակցած են:

Սուրիոյ հայկական համաժողովին առթիւ Պուլկարիոյ Դաշնակիներն ալ երկու ամիսէ ի վեր մեծ գործունէութեան մը մէջ կը գտնուին:

Պուլկարիոյ Հայերը երկու մասի բաժնուած են: Այս խումբերէն մէկը ընկերվարութեան (սօսիալիզմ) սկզբունքներուն համար կը պայքարի, իսկ միւսը՝ ֆաշական գաղափարը կը պաշտպանէ: Դաշնակիները ֆաշականներն են:

Դաշնակիները Պուլկարիայէն դուրս գտնուած կոմիտէի կազմակերպութիւններէն օժանդակութիւն կը տեսնեն: Սոֆիա, Ֆիլիպէ, Պուլկազ, Փազարճիկներէն օժանդակութիւն կը տեսնեն: Սոֆիա, Ֆիլիպէ, Պուլկազ, Փազարճիկ, Ռուսճուք, Փլէվնա եւ Վառնա մասնաճիւղեր ունեցող «քոմիթէճի»ները ճշդ

ՎՂՎՀՏՉԱՇՅՈՒՏ ԵՎՍԵԲԻՈՅ

(Պատմական վեպ)

ԳՐԵԳՈՐ ՊԱՐՈՒՐ

— Մրթմրթա՜ց...

— Մի՛ դիպչիր իմ վերքերուս, ինչո՞ւ կ՚ուզես իմ կեանքս ալ ազատել ու զայն ալ վտանգել, ըսաւ Տաճկուհի մայրը։

Ինչպէս կ՚ըսեն, մեր ընկերուհին իր կեանքը ազատելու համար ինքզինքը ցած նետած էր ձիերուն ոտքերուն տակ, որպէսզի ձիերը կոխկռտեն զինք եւ ան մեռնի։ Ասոր համար ալ ան ձիերուն ոտքերուն տակ ինկած էր, որ ձիերը կոխկռտեն զինք եւ ան մեռնի։ Ասոր համար ալ ան ձիերուն ոտքերուն տակ ինկած էր, որ ձիերը կոխկռտեն զինք եւ ան մեռնի։

Ինչո՞ւ ան կ՚ուզէր մեռնիլ։ Ինչո՞ւ ան կ՚ուզէր մեռնիլ։ Ինչո՞ւ ան կ՚ուզէր մեռնիլ։

Ան կ՚ուզէր մեռնիլ, որովհետեւ ան կ՚ուզէր մեռնիլ։ Ան կ՚ուզէր մեռնիլ, որովհետեւ ան կ՚ուզէր մեռնիլ։ Ան կ՚ուզէր մեռնիլ, որովհետե

ԽՂՃԱՀԱՅԵՑ

Հայրապետ Ս. Գիրքոսյանի անվան Հայկական ՍՍՀ Պետական Հրատարակչություն, Երևան, 1961 թ.

Մեր հին գրականության մեջ ամենից շատ ընթերցված գործերից մեկը «Խղճահարցն» է, որ ներկայացնում է մի մարդու՝ Խղճի և Մարդկային Կրքերի միջև ծավալվող պայքարը։ Ստեղծագործության հերոսը՝ Խղճահարցը, ամեն անգամ, երբ մարդ մեղանչում է, հայտնվում է նրա առջև և սկսում նրան հարցաքննել։ Հարցաքննության ընթացքում Խղճահարցը մարդուն ստիպում է խոստովանել իր մեղքերը, ապա նրան հանձնում է Խղճի Դատաստանին։

Ինչպես տեսնում ենք, այդ գործի հիմնական գաղափարը հեղինակը վերցրել է ժողովրդական բանահյուսությունից։ Ժողովրդական բանահյուսության մեջ Խղճի և Մարդկային Կրքերի միջև ծավալվող պայքարը հաճախ է հանդիպում։ Ժողովրդական բանահյուսության մեջ Խիղճը հաճախ ներկայացվում է որպես մարդկային կրքերի հակադրություն

պիտի կրնայ օգտուիլ Ա. Միութեան հում նիւթերու հարստութենէն, — բամպակ, ատաղձ, քարիւղ եւ մարկանէզ:

Գերմանիոյ արտածումները դէպի Ա. Միութիւն, որոնք երկու միլիառ մարքը կ'անցնէին 1931ին, 31.000.000ի իջած էին անցեալ տարի: Իսկ ներածումները միայն 47.000.000 մարք էին անցեալ տարի:

Անգլեւճափոնական բանակցութիւնները խզուեցան

Թոքիոյի անգլիական դեսպանը չաթաթ օր չատ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ճափոնի արտաքին նախարարին հետ: Այս առթիւ որոշուեցաւ զադրեցնել բանակցութիւնները, քանի որ երկու կողմերն ալ անդրդուելի կը մնան իրենց տեսակէտներուն մէջ:

Այս խզումը ծանր տպաւորութիւն գործեց քաղաքական շրջանակներու մէջ, զուգադիպելով Եւրոպայի յարաճուն տագնապին: Ճափոն կը պնդէ որ Անգլիա ամբողջովին փոխէ իր քաղաքականութիւնը Չայր. Արեւելքի մէջ: Իսկ անգլիական կառավարութիւնը կ'ուզէ միւս պետութիւններն ալ իր եռեւէն քաշել, յանձն առնելով վերաքննել ինը պետութեանց միջեւ կնքուած դաշնագրերը՝ Չինաստանի մասին: Անգլիական կառավարութիւնը յայտնած է թէ դրերը՝ Չինաստանի մասին: Անգլիական կառավարութիւնը յայտնած է թէ դաշնագիրները յարիւնական չեն եւ արամադիր է քննելու որեւէ չնարար առաջարկ Ճափոնի կողմէ: Ճափոն կը մերժէ ուրիշ պետութեանց մասնակցութիւնը, եւ պահանջած տուած է Անգլիոյ, կարգադրելու համար վիճելի խնդիրները:

Մինչ այս մինչ այն, Ճափոնցիները կը չարունակեն պաշարել Հոնկ Քոնկը: Իսկ Թիէնցինի պաշարումը թուլցած է, իբրեւ հետեւանք... ողողումները: Անգլիական թաղամասը մեծ մասով թաղուած է ջուրերու տակ: Մեկլիք ջուր չկայ եւ ելեկտրականութիւնը խանգարուած է, աւելի ծանր — մեկլիք ջուր չկայ եւ ելեկտրականութիւնը խանգարուած է, աւելի ծանր — ցնելով կացութիւնը: Թունբի մը խորտակումը երկու երրորդով ողողեց ճահճոնական թաղամասը: Հաղարաւոր դիակներ կը ծիան ջուրերուն վրայ: Ողջ մնացողները ծառերու եւ բեկորներու կառչած են: Մարդ եւ անասուն իրար խառնուած են: Կը վախցուի որ ողողումները ամիսներ տեւեն, մանաւանդ որ անձրեւները կը չարունակուին:

Հիթլէրական խարդախութիւնը Ֆրանսայի մէջ

Այսպէս, հիթլէրական թռուցիկները հասած են վալէնսիէն եւ չրջանին նոյն ուժգնութեամբ, Ֆրանսայի զանազան մասերուն մէջ:

Թերթերը կը հաստատեն թէ հիթլէրական քարոզութիւնը կը չարունակուի գրեթէ բոլոր գիւղերը: Այս անգամ թռուցիկները ուղղուած են ոչ թէ կարգ մը անձնաւորութեանց, այլ գրավաճառներու, առեւտրականներու, գործա — րանատէրերու եւ լրագրողներու: Բոլորն ալ Թղթատարին յանձնուած են Զուիցերիոյ մէջ եւ կը պարզեն գերմանական տեսակէտը Տանցիկի մասին:

Նոյն իրողութիւնը երեւան հանուած է ուրիշ սահմանամերձ քաղաքներու մէջ: Միւնոյն առեն բազմաթիւ նամակներ հասած են Նորմանդիա, մէկ մասը Ցիւրիխէն, միւսը Հոլանտայէն Թղթատարին յանձնուած: Թղթակիցը կը սը Ցիւրիխէն, միւսը Հոլանտայէն Թղթատարին յանձնուած: Թղթակիցը կը ջանայ համոզել թէ կարգ մը «անպատասխանատու գրգռիչներ» կ'ուզեն պատերազմ պայթեցնել Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ, « ի նպաստ լեհական վտանգներէն », եւ կը յանձնարարէ չխարուիլ: Միւլհուզի մէջ կան վտանգներէն », եւ կը յանձնարարէ չխարուիլ: Միւլհուզի մէջ ալ չատ մը վաճառականներ նամակներ ստացած են Զուիցերիայէն, աղճատ Ֆրանսերէնով: Այս նամակները չեչտելով Գերմանիոյ խաղաղասիրութիւնը, կը ձգտին սթափեցնել Ֆրանսացի ժողովուրդը... Նամակները կը սկսին « Սիրելի ընթերցող » կոչականով եւ մտերմական ոճով:

Պղտոյ օդանաւային ռազմախոյեր

Պլսէն կը հեռագրեն կիրակի օրուան թուականով. —

Օդանաւային պաշտպանութեան փորձը, որ կը կատարուէր Թրակիոյ մեծ ռազմախոյերներուն հետ գուզընթաց, տեղի ունեցաւ չաթաթ օր: «Թշնամի» օդանաւորմիղները յարձակեցան Պոլսոյ եւ Վոսփորի վրայ: Վտանգի ազդանշանը տրուեցաւ առաւտուն ժամը 9.35ին, երբ երեւցաւ առաջին օդանաւը, եռեւէն ալ՝ երեք օդանաւորմիղներ: Առաջին անգամ է որ այսպիսի փորձ մը կը կատարուի Պոլսոյ մէջ, եւ արդիւնքը չատ գոհացուցիչ եղաւ: Կէս ժամէն պատերազմ Պոլսոյ մէջ, եւ արդիւնքը չատ գոհացուցիչ եղաւ: Կէս ժամէն պատերազմ Պոլսոյ մէջ ժողովուրդը պատսպարանները մտած էր, կատախումբերը կատ միջոցի մը

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԵՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵԼՈՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI
23 Août
1939

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4125

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԻԹԼԷՐԻ ՆՈՐ ՌՈՒԻՄԲԸ

Քաղաքական եւ լրագրական շրջանակները ափ ի բերան մը նայեցին, լսելով Պերլինի սարքած նոր անակնկալը, — այնքան չոնդալից եւ սրընթաց, — ոչ - յարձակման դաշինք Մոսկուայի հետ:

Դեռ երէկ, երբ կը հաղորդէին գերմանեւխորհրդային առեւտրական համաձայնութիւնը, որով Պերլին յանձն կ'առնէ 200 միլիոն մարքի վարկ մը բանալ Ս. Մխուեան, ամէնէն հեղինակաւոր թերթերն ալ մեծ արժէք չէին ընծայեր անոր: Կ'ըսէին թէ գերմանիա պարզապէս կ'ուզէ բարւոքել իր առեւտուրը, որ չափազանց ինկած էր 1931էն ի վեր:

Իրազեկները այս անակնկալին մէջ ալ կը տեսնեն Ֆօն Փափէնի չուքը:

Անոնց քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Անգարայի գերմանական դեսպանն էրուն իսկ հեղինակը այս մեծ գործին:

Բայց ե՞րբ սկսան այդ բանակցութիւնները : Եւ ի՞նչպէս կարելի եղաւ գաղտնի պահել զանոնք, մինչեւ այսօր...

Քանի մը չաբաթ առաջ, զրոյց կը չրջէր թէ Ֆօն Փափէն Մոսկուա գացած է կամ պիտի երթայ: Հիմա որ թէ Պերլին եւ թէ Մոսկուա պաշտօնապէս կը հաստատեն ոչ - յարձակման դաշինքի ծրագիրը, դիւրին է եզրակացնել մնացեալը:

Ուրեմն, հակառակ այն ատեն հրատարակուած հերքումներուն, հռչակաւոր դիւանագէտը յուլիսին գացեր է Մոսկուա, այս նոր ռազմախաղը սարքելու համար : Մանրամասնութիւնները անհրաժեշտ չեն, քանի որ մէկ մեծ ծրագիրը եւ գերմանիոյ արտաքին նախարարը այսօր իսկ Մոսկուա կ'երթայ, զայն տոորագրելու համար:

Այս իրողութեամբ, անգամ մը եւս կը լուսաբանուի թէ ինչո՛ւ այնքան ձգձգուեցան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութիւնները, քաղաքական թէ զինուորական:

Առաջինը — քաղաքական — սկսաւ անցեալ ապրիլին եւ անելի մը յանգած ըլլալով, որոշուեցաւ նախ գործնական հարցերը քննել, զինուորական մասնագէտներու միջոցաւ: Այդ քննութիւնն ալ ահա կը քաշքշուի երկու չաբաթէ ի վեր : Իսկ հիմա որ Գերմանիա նոր ռումբ մը կը գլորէ, դժուար է նախատեսել թէ իսկապէս ելքի մը պիտի յանգի՞ն կատարուած բանակցութիւնները:

Ի՞նչ հետեւանքներ կրնան ծագիլ գերմանեւխորհրդային նոր դաշինքէն:

Տակաւին կանխահաս է, որոշ կարծիք յայտնելու համար այդ մասին: Բայց, տարակոյս չկայ թէ գերմանական այս նոր քայլը մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենայ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վրայ: Ան կրնայ ուղղակի ազդել անոնց զինուորական պատրաստութեան վրայ, ինչպէս նաեւ անոնց դիրքը Եւրոպայի մէջ:

Անոնք պարզապէս կը հասկցնեն թէ Տանցիկը դրուագ մըն է միայն, Գերմանիոյ ընդհանուր քաղաքականութեան մէջ: Այս է միայն, կը հրատարակեն քարէշներ ալ, ուր Լեհաստանը կը առթիւ, կը հրատարակեն քարէշներ ալ, ուր Լեհաստանը կը ներկայացուի 1815ի սահմաններով, հազիւ 18 միլիոն բնակչութեամբ, առանց դէպի ծով ելքի:

Եթէ Պերլին իսկապէս ծրագրած է Լեհաստանը անդամահատել համաձայն ազգերու ինքնորոշման սկզբունքին, այն ատեն անչուչա բաժին մըն ալ պիտի հանուի Ս. Մխուեան: Այն ատեն, Լեհաստանը թերեւս մասնուի 1795ի ճակատագրին:

« Խաղաղութեան ճակատ »ին չրջանակները խորապէս յուզուած են նաեւ անոր համար որ, Մոսկուա չարունակ ճզդելով բանակցութիւնները, իւղ քսած եղաւ գերմանական հացին:

Օրինակ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները սեղանի վրայ դրած եղան իրենց գաղտնիքները, Մոսկուայի մէջ, որ կրնայ որեւէ յանձնառութիւն չստանձնել այսուհետեւ: Վախ չկա՞յ որ այդ գաղտնիքները օգտագործուին այսուհետեւ: Վախ չկա՞յ որ այդ գաղտնիքները օգտագործուին տարբեր ուղղութեամբ...

Գերմանական այս նոր ռազմախաղը չփոթութեան մատնած է նաեւ Թուրքիան, որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինակիցն է՝ ընդդէմ Գերմանիոյ, եւ մեեւնոյն ատեն դաշնակիցը՝ Ս. Մխուեան: Հարց է այժմ, — Անգարա ի՛նչպէս պիտի քալէ բազմազան յանձնառութեանց այս ցանցին մէջէն, որ կրնայ փշաթելերու վերածուիլ. ժամանակի ընթացքին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՇՈՒՆԴԱԼԻՑ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ

ՈՉ-ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ԽՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ՖՕՆ ՌԻՊՊԷՆԹՐՈՓ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՅ ՕԴԱՆԱԻՈՎ

« Վճռական » կոչեր էինք այս չաբաթը: Եւ ահաւասիկ չոնդալից անակնկալ մը, որ կրնայ իսկապէս ճակատագրական դեր կատարել, ներկայ կացութեան մէջ:

Երէկ ռումբի մը պէս պայթեցաւ գերմանական գործակալութեան հետեւեալ հեռագիրը. —

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵՑԻՆ ՈՉ - ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ՄԸ ԿՆՔԵԼ ԻՐԵՆՑ ՄԻՋԵՒ: ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՖՕՆ ՌԻՊՊԷՆԹՐՈՓ ՄՈՍԿՈՒԱ ՊԻՏԻ ՀԱՍՆԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 23ԻՆ (ԱՑՍՕՐ), ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

Այս լուրը անակնկալ մը եղաւ մինչեւ անգամ Գերմանիոյ մէջ, երբ ձայնասփիւռը ընդհատեց երաժշտական կտոր մը, « մանաւոր տեղեկութիւն մը » հաղորդելու համար: Չեկուցումը քանի մը անգամ կրկնուեցաւ գիշերը:

Աւելորդ է ըսել թէ այս տեղեկութիւնը չատ աւելի մեծ տպաւորութիւն գործեց արտաքին աշխարհին մէջ, մանաւանդ որ տակաւին ելքի մը չեն յանգած Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Ս. Մխուեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները: Լուրէն տեղեկութիւն չունէին նոյն ներք, քաղաքական թէ զինուորական : Լուրէն տեղեկութիւն չունէին նոյն իսկ Մոսկուայի մէջ, եւ Պերլինի խորհրդային դեսպանատան գործակատարը Մոսկուայի մէջ, եւ Պերլինի խորհրդային դեսպանատան գործակատարը Մոսկուա դնաց, տեղեկութիւնը լսելէ կէս ժամ վերջը: Պերլինի խորհրդային թղթակիցներն անգամ լուրը իմացան պաշտօնական գեկուցումէն վերջը:

Լոնտոնի պահպանողական մեծ օրաթերթը, «Տէյլի Թէլէկրաֆ», հաղորդելով այս լուրը, նոր ծրագիրը կը կոչէ Հիթլէրի «ամենամեծ վճիռը»: Նեթիւնը, որպէս արտադրութեամբ Գերմանիա 200.000.000 մարքի վարկ մը բանայ Մոսկուայի, ոչ մէկուն միտքէն կ'անցնէր թէ քաղաքական դաշնագիր մը կնքուի մի՛ն ալ պիտի կնքուի:

Այս լուրին վրայ, մէջազգային կացութիւնը աւելի թանձրացած ըլլալով, իսկապէս բացառիկ նշանակութիւն ստացաւ Անգլիոյ նախարարական խորհուրդին գումարումը: Ֆրանսայի նախարարական խորհուրդն ալ նիստի հրաւիրուած էր երէկ: Կը կարծուի թէ Անգլիոյ խորհրդարանն ալ նիստի պիտի հրաւիրուի ժամանակէն առաջ:

Ֆօն Ռիպպէնթրոփ Մոսկուա մեկնելէ առաջ մանաւանդ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հիթլէրի հետ: Իրեն կ'ընկերանար Անգարայի գերմանական դեսպանը, Ֆօն Փափէն, որ ապահովաբար կարեւոր դեր մը կատարած է այս նոր քաղաքականութեան մէջ:

Իրազեկ աղբիւրէ կը հաւաստին թէ Հիթլէր այժմ իր ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է ռուսական գործերուն վրայ: Այս առթիւ յատկապէս թարգմանել տուած է չարք մը խորհրդային գիրքեր, վերջին չաբաթներու ընթացքին:

Քաղաքական չրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ Եւրոպայի ամբողջ քաղաքական կշիռը պիտի փոխուի, գերմանեւխորհրդային դաշնագրին հետ: Մանաւորապէս ուշագրաւ կը համարուի որ Գերմանիա յայտնեւ տեւանքով: Մանաւորապէս ուշագրաւ կը համարուի որ Գերմանիա յայտնեցաւ քանի մը օրուան մէջ առեւտրական համաձայնութիւն մը կնքել Մոսկուայի հետ, մեծագումար վարկեր տրամադրելով, եւ այժմ ձեռնարկած է ոչ-յարձակման դաշնագիր մը կնքելու, մինչդեռ Անգլիա եւ Ֆրանսա կը բանակցին ամիսներէ ի վեր (բանակցութիւնները սկսան անցեալ ապրիլին):

«ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ»

Վարչապետը կը հեռագրեն թէ տաճկերէնէ յանձնարարուած է պաշտպանութեան համար: Ցայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ պատերազմի պարագային այս զգուշութիւնը մեծ հոգ մը պիտի ազատէ կառավարութիւնը: Ընտանիքներուն յանձնարարուած է նաեւ միշտ պատրաստ ունենալ պայուսակ մը՝ 24 ժամուան ուտելիքով, լուցկիով, կապի վառարանով, մոմով, դանակով, դաւաթով եւ պիտանի դեղերով: Այս զգուշութիւնն ալ անհրաժեշտ է, երբ ընտանիք մը ստիպուի տունէն ելլել եւ պատսպարան մը քաշուիլ քանի մը ժամուան համար:

Նկատի առնելով կացութեան ծանրացումը, Լեհաստանի անգլիական հպատակներէն անոնք որ կանոնաւոր զրաղում չունին, Անգլիա կը վերադառնան:

Վարչապետ հաստատուած 17 գերման թղթակիցներէն 10ը հեռացան : Ուրիշ Գերմանացիներ ալ կը հեռանան: Լեհերէնով սահմանադրութիւն ճամբորդներ կը հաղորդեն թէ գերման զինուորական իշխանութիւնները ճամբաներ կը չինեն չոգեքարշով, գրաւելով անհրաժեշտ հողերը: Ամէնէն աւելի յառաջ կը տարուի չինութիւնը ճամբու մը որ Սլովաքիան պիտի կապէ Պոհեմիոյ եւ Մորավիոյ: Հեռաձայնի եւ հեռագրի կազմածներն ալ կը նորոգուին եւ փչաթելերը հաստատուած են կայարաններուն չուրջը: Լեհական սահմանին վրայ, գերման կառավարութիւնը գրաւած է բազմաթիւ դպրոցներ եւ ուրիշ հանրային չէնքեր, զինուոր տեղաւորելու համար:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ կարճ կապելով իր արձակուրդը, փարիզ վերադարձաւ, նախագահելու համար նախարարական խորհուրդին : Այս առթիւ կարգ մը հրամանագիրներ – օրէնքներ եւս պիտի ստորագրուին: — Կիսապաշտօնական «Թանը» հետեւեալ խորագիրը դրած էր իր երէկուան խմբագրականին, — «Եւրոպան վտանգի մէջ»: Այս առտու կը յիշեցնէր թէ առ նուազն 1,700,000 զինուորներ դրօշի տակ առնուած են Գերմանիոյ մէջ, 1,300,000 ալ Իտալիոյ մէջ:

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ՍԱՆՁԱԿԻ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ
3. Ծերուն հայր մը եւ մայր մը Պասիտի գաղթակայանին մէջ, իրենց հիւանդ զաւկին մօտ:

ՆՈՐ ԲՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐՇԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՅԱՆԿ 29

Ա. Զաքրեանի միջոցաւ (Քազապլանքա)	275
Տիկին Աբրինէ Պարոն - վարդեան	50
Վ. Ի.	50
Օննիկ Թուֆանեան	25
Գումար	400
Երէկուան գումարը	96,514
Ընդհ. գումար	96,914

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԽՄԲ. — Մարսէյլէն թղթակից մը կը գրէ մեզի. — Հանգանակութիւնը կը չարունակուի ամէն կողմ: Պալվան - Օտոյի մէջ հանգանակուած է աւելի քան 6000 ֆրանք, մօտ երկու հազար ալ՝ Սէն-Լուի մէջ: Սէն-Ժէռամ եւս ձեռնարկած է հանգանակութեան: Նոյնպէս Սէնք - Անթուանի երկու թաղերը: Բուն քաղաքին հանգանակութիւնն ալ կը չարունակուի : Շրջաններով միասին Մարսէյլը դեռ պիտի կրնայ դրկել 20,000 ֆրանք եւս, առանց հաչուելու նախորդ առաքումները:

Նոյն ոգեւորութեամբ գործի ձեռնարկած են նաեւ հեռաւոր չրջանները, — Էքս, Կարտան, Տրակինեան, Ավինեօն, Պոլէն եւն: Այդ վայրերէն ալ չօչափելի գումարներ կը սպասուին:

ՄԱՐՍԷՅԼ, 19 օգոստ. — Սիրելի «Յառաջ», Մեր փոքրիկ Թաղի — Լա Փլանէթի մէջ ալ հանգանակիչ մարմին մը կազմուեցաւ Պ. Պ. Մանուէլ Թոռոսեանէ, Սիրական Թիւլէկեանէ, Միքիճան Տէրտէրեանէ եւ Մուրատ Մուրատեանէ:

Հաւաքուեցաւ 1007 ֆրանք : Այս գումարն ու ցանկը յանձնեցինք Ազգ. Առաջնորդարան, ձեր միջոցով զրկելու համար առ որ անկ է:

ՄԱՆՕԹ. — Քազապլանիֆայէն (Մարոք) երկրորդ անգամ է որ դրամ կը զրկեն: Վերի 275 ֆրանքը տրամադրած են. — Մազականէն՝ Խոսրով Ղուկասեան եւ Սեպուհ Տօնիկեան 100ական ֆրանք, Մէքքէսէն՝ Սիմոն Գաշէմեան 50, Անդրէաս Փափազեան 25:

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՀՈՒՆ. — Սէն Մորիսէն (Լիոնի մօտ) կը զրկեն թէ այս համեստ զաղութն ալ յանձնախումբ մը կազմելով, հաւաքած է 922 ֆրանք: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐԵՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ

«Դաշնակ կուսակցութեան գաղտնի համաժողովը Սուրիոյ մէջ...

ԽՄԲ. — Թուրք թերթերը կը շարունակեն գրգռել հանրային կարծիքը, ճնաթեր հէքեաթներ հրատարակելով « դաշնակ » համագումարի մը մասին, որմէ մեզի, Դաշնակցականներս, լուր անգամ չունինք...

Ահաւասիկ նմոյշ մը եւս, Տիկին Սապիհա Զէքէրիայի ստորագրութեամբ, թուրբերէն «Թան»ի մէջ (17 օգոստ.).

— « Հայ Դաշնակ կոմիտէն գաղտնի համաժողով մը կը գումարէ Սուրիոյ մէջ: Այս համաժողովէն զուրս բնաջինջ լուրերուն համաձայն, իր նպատակն է Սուրիոյ մէջ դտնուած եւ 150 հազարէ բաղկացած հայ փոքրամասնութեան Սուրիոյ մէջ հայրենիք մը հիմնել եւ ասկէ վերջ իրականացնել Մեծ Հայաստանի երազը: Իտալական աղբիւրներէ բնաջինջ լուրերու համաձայն, այս համաժողովին մասնակցած են աշխարհի ամէն կողմէ եկած ծանօթ Հայեր եւ երկար տարիներէ Թուրքիոյ մէջ ծերակոյտի անդամ եւ երեսփոխան եղած Հայեր:

Դաշնակ կոմիտէն, Օսմ. կայսրութեան չրջանին, օտար երկիրներէ ստացած զրամով Թուրքիոյ մէջ տեւական յեղափոխութեան մը կորիզը դարձած, եւ, ո՛չ միայն չէր կրցած հայրենիք մը հիմնել Հայերուն, այլեւ Հայերը տեւականօրէն այս երազին հետեւէն քչելով զանոնք ազէտներու մղած է: Այսօր ալ Սուրիոյ մէջ իտալական զրամով յառաջ եկած այս կազմակերպութիւնը, արաբ մեծամասնութեան մէջ պզտիկ փոքրամասնութիւն մը ըլլալով, այս վարիչներուն քաղաքական բաղձանքներուն կը զոհուի: Իտալիոյ այսօր հետապնդած քաղաքականութեան հիմը կը կազմէ Սուրիոյ մէջ Թուրքերուն, Ֆրանսացիներուն եւ Անգլիացիներուն դէմ բացած իր քարոզութեանց մէջ,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԱՂՍՏՈՒՀԱՇՏՈՒՄ ԵՎՐՈՊԱՑԻ ՀԵՏԻՆ

(ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՆՑՔԻ)

ՊՐԻՑ ՎԱՀԱՆ

Ը

Ներ նեռնում վիճակ տալուցիչ ըլլալ – ըսաւ Ֆրանսիս Ռոզ – որպէսզի ես ալ ինծի համար ապրուստի միջոց մը ապահովեմ։ Ես ալ ուզեցի ինծի համար գործ մը ընել, որպէսզի ինքզինքս ապրեցն

ԿՂԶՍՈՂԿ ԵՐԵՔ

Խմբագիր՝ Վ. ՀԱՅՐԻՅԱՆ Հրատ. Ա. 9.

«Մեկնում եմ ես ձեզանից, ես էլ ուզում եմ ասել ձեզ մի քանի խոսք, որ ինձ կուզենայիք ինչպես որ ես էլ ձեզ եմ սիրում, որ ինձ կհիշեք ինչպես որ ես էլ ձեզ եմ հիշելու, որ ինձ կսիրեք ինչպես որ ես էլ ձեզ եմ սիրելու, որ ինձ կհիշեք ինչպես որ ես էլ ձեզ եմ հիշ

Հայերը իբր գործիք գործածել եւ այս փոքրամասնութեան միջոցաւ, անոր անկախութիւն խոստանալով, Սուրիոյ մէջ անապահովութիւն մը յառաջ բե-րել:

Եթէ Հայերը Սուրիոյ մէջ հանգիստ չեն ապրիր, իրենց անկախ երկի-րը՝ Հայաստանի հանրապետութիւնը կրնան գաղթել: Բայց 150 հազարնոց ըր՝ Հայաստանի հանրապետութիւնը կրնան գաղթել: Բայց 150 հազարնոց փոքրամասնութեան մը, որ հազիւ փոքր քաղաք մը հիմնելու բաւարար փոքրամաս-նութիւն մըն է, Սուրիոյ սահմաններուն վրայ անկախ հայրենիք մը հիմնե-լու երազը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ Իտալացիներուն հաչւոյն փճացնել խեղճ ժողովուրդ մը:

Դաշնակ վարիչները եթէ տրամաբանօրէն ըմբռնեն իսկ թէ այս երա-զին համար տարիներէ ի վեր Հայերուն պատճառած տառապանքին վերջը պիտի չգայ, այս առթիւ իրենց ձեռք բերելիք մեծագումար դրամները բա-ւարար են զանոնք այս գործին մղելու: Բայց Սուրիոյ Հայերը, պատմու-թեան դէպքերէն դաս առնելով, պէտք է ըմբռնեն թէ յիմարութիւն մըն է անիրագործելի երազի մը համար Ֆրանսացիներուն, Անգլիացիներուն եւ Թուրքերուն ու Արաբներուն միջեւ ճեղք առաջ բերելու համար իտալական բաղձանքներուն գործիք դառնալ:

Հայերուն, մասնաւորաբար այսպիսի պղտիկ փոքրամասնութեանց հա-մար պատմութեան տուած դասը սա է. — Միասին ապրած ազգերուն հետ հասկացողութեան գալով, ժողովուրդին ընդհանուր բարօրութիւնն ու ան-դորրութիւնը հաստրակաց շահերուն մէջ փնտռել: Եթէ այս դասը բաւարար չէ եղած, շրջանաւարտի վկայական ստանալու համար անհրաժեշտ է որ պատմութեան ընթացքին սպասենք »:

⁂ « Վագըթ » հետեւեալ հէքեաթն ալ կը պատմէ իր Սոֆիայի թըղ-թակցութեան մէջ, որու մասին խօսեր էինք երէկ.

— « Փաշական Հայերը Մակեդոնական կոմիտէին մեզի թշնամի Իվան Միխայլովի կողմնակիցներուն հետ ալ կը գործակցին: Իվան Միխայլով, որուն համար նախապէս գրուեցաւ թէ Հռոմ հրաւիրուած է, Վարշաւիայէն Հռոմ գացած եւ քանի մը ընկերներովը Հռոմէն Գերմանիա անցած է եւ Սեպ-տեմբերի սկիզբը Նիւրէնպէրկի մէջ տեղի ունենալիք ազգային-ընկերվարա-կան համաժողովին ներկայ պիտի ըլլայ: Եուկոսլաւ թերթերուն գրածին համաձայն, «կոմիտէճի»ները, նացի կուսակցութեան ղեկավարներուն հետ շփման մէջ մտնելով, օգնութիւն պիտի պահանջեն: Այս օժանդակութիւնը ապահովելէ վերջ, դարձեալ Իտալիա պիտի դառնան եւ Փաշական կուսակ-ցութեան հրահանգներուն համաձայն Ալպանիոյ մէջ խմբուած իրենց կուսա-կիցներուն հետ միանալով, զէնքով եւ դրամով պիտի զինուին Թիրանայի մէջ,

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ ԼԵՀԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Պերլինէն. —

Երկու միլիոն զինուորներ պատրաստ են շարժելու առաջին ազդանշա-նին վրայ, առանց զօրաշարժի հրամանին սպասելու: Վերջին քանի մը օրե-րու ընթացքին կառախումբերը հրասայլեր կը փոխադրեն Պերլինէն դէպի արեւելք: Զինուորական կարեւոր շարժումներ տեղի կ'ունենան: Շատ մը զօրացուցակներու զինուորները այլեւս նամակ չեն գրեր իրենց ընտանիքնե-րուն: Այս զգուշութիւնը ձեռք առնուած է որպէսզի մարդ բան չիմանայ զինուորական շարժումներու մասին:

Գերմանիոյ արեւելեան քաղաքներէն Պերլին հասած չարժավարները կը պատմեն թէ ճամբան հանդիպած են հարիւրաւոր կառքերու որոնք զինուոր եւ ռազմանիւթ կը փոխադրէին դէպի արեւելք: Ճեպընթաց մը սովորականէն երկու ժամ ուշ հասաւ Պերլին, որովհետեւ ստիպուած էր ճամբայ տալ շարք մը զինուորական կառախումբերու:

Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ շէնքերու պատերուն վրայ ազդեր փակցուած են, որոնք կը յիշեցնեն թէ « ամէն տուն պարտաւոր է առ նուազն մէկ քիլո-կրամ հին երկաթ ճարել », մետաղի ազգ. հանգանակութեան համար: Մաս-նաւորապէս կը յիշուին հին բանալիներ, կազի վառարաններ, խողովակներ, արգելքներ, կշիռներ եւն. որոնք պիտի օգտագործուին ճարտարագործու-թեան մէջ:

Պերլինի տանտէրներուն յանձնարարուեցաւ իրենց մառանները քաշուիլ հինգշաբթի օր: Յայտնի չէ թէ օդանաւային ռազմափորձե՞ր պիտի կատար-ուին: Ամբողջ Հռենոսեան շրջանը, մէջն ըլլալով արեւմտեան Գերմանիոյ ճարտարագործական բոլոր կեդրոնները, մութի մէջ պիտի մնան մինչեւ չո-րեքշաբթի գիշեր: Պերլինի ճամբորդական գործակալութիւնները կը հաղոր-դեն թէ Լոնտոն երթալիք օդանաւերու բոլոր նստարանները վարձուած են օ-րեր առաջ: Անգլիական հիւպատոսը պատասխանելով զանազան հարցումնե-րու, յայտարարեց թէ հրահանգ ստացած չէ Անգլիացիներու հեռացման մա-սին: Թղթակիցներ հարցուցեր են Պերլինի կիսապաշտօնական շրջանակներուն թէ Գերմանիա կը հաւատա՞յ որ դեռ կարելի է խաղաղօրէն կարգադրել Տանցիկի վէճը: Պատասխան. — « Այդ կախում ունի Լեհաստանէն »:

Գերմանիոյ մէջ միշտ այն համոզումը կը տիրէ թէ Անգլիա եւ Ֆրան-սա պիտի չկռուին Լեհաստանի համար: ինչպէս չկռուեցան Չեխոսլովաքիոյ համար:

Չէզոք պետութեանց համագումարը

Պելժիոյ կառավարութեան նախաձեռնութեամբ, այսօր, չորեքշաբթի, Օսլոյի մէջ (Նորվեկիա) ժողով պիտի գումարեն չէզոք պետութիւնները, ո-րոշելու համար իրենց դիրքը: Ժողովին պիտի մասնակցին Պելժիա, Շուէտ, Նորվեկիա, Տանըմարքա, Լիւքսէմպուրկ, Հոլանտա եւ Ֆինլանտա: Կը կար-ծուի թէ համագումարը հանդիսաւոր կոչ մը պիտի ուղղէ մեծ պետու-թեանց, — Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ, որպէսզի խուսա-փին պատերազմէ: Բայց հաւանական չէ որ միջամտութիւն առաջարկուի Տանցիկի մասին:

Գերմանական թերթերը գոհունակութեամբ ողջունելով այս ժողովը, կը թելադրեն որ չէզոք պետութիւնները խելքի կանչեն Լեհաստանը, որպէս-զի վերադարձնէ Տանցիկը:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ արտաքին նախարարը Փէշթա վերադառնալով, վարչա-պետին հաղորդեց իր տեսակցութիւնները Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ վարիչնե-րուն հետ: Այս առթիւ յայտարարութիւն մը ուղղելով Փէշթայի հեռագրա-կան գործակալութեան, հերքեց այն լուրերը թէ ճնշում բանեցուած են իր վրայ: « Մեր հզօր բարեկամները ջերմապէս կը գնահատեն Հունգարիան եւ զուր փորձ է զանոնք բաժնել իրարմէ »:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ռազմափորձերուն առթիւ, Լոնտոն հրաւիրուեցաւ Ֆը-րանսայի վարչապետը: Պ. Տալատիէ հաւանութիւն յայտնեց: Ռազմափորձե-րը պիտի կատարուին սեպտեմբեր 17էն 21:

ԱՀՌԵԼԻ ՓՈԹՈՐԻԿ մը պայթեցաւ Լոնտոնի վրայ: Երեսուն հոգի պատսպարանի մը մէջ ապաստանած էին, երբ կայծակ իջաւ: Վեց հոգի մե-ռան չանթահար, 15 հոգի ալ վիրաւորուեցան: Կը կարծուի թէ կայծակին

Սուրէն, Գէորգ, Արթօ Միրիճեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Միրիճեան եւ զաւակունք (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Կարապետ Միրիճեան եւ զաւակունք (Պուէնոս Այրէս), Տէր եւ Տիկին Յովհաննէսեան եւ զաւակունք (Պուէնոս Այ-րէս), Տէր եւ Տիկին Յովսէփ Տէմիրճեան եւ զաւակունք (Պէյրութ), Այրի Տիկին Հայկանուշ Թահթաճեան, Պ. Օննիկ Թահթաճեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Տիգրանուհի Թորոսեան եւ զաւակունք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Աւե-տիս Գույումճեան (Մօրսան) եւ ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծա-նուցանեն իրենց սիրելի հօր, եղբօր, փեսին, ազգականին եւ բարեկամին՝

ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՐԻՃԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ Օգոստոս 20ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր 23 Օգոստոս, չորեքշաբ-թի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին իր բնակարանին մէջ, 3, Rue Coteau de Savigny, Savigny s/Orge (S. et O.), ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

Հաղորդակց. միջոցներ. — Փորթ տ'Իթալիէն առնել օթօքար Օրնօ եւ իջնել Chalet Rustique, Savigny s/Orge.

Մահազդ դրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Շավիլի հանգանակութեան ցանկը

Պ. եւ Ա. Պետեան եղբարք (Բ. անգամ) 115 ֆր., Խ. Գոչեան 100 ֆր., Պ. Օհանեան, Տ. Տողրամաճեան, Ա. Աստարճեան, Ա. Փանոսեան, Մ. Տէ-միրճեան, Պ. Սարգիսեան, Յ. Արէլեան, Յովսէփ Հագոբեան (Հէրպլէյ), Ճրնտօեան ընտանիք (Մէօտօն) 50ական ֆր., Տիկ. Ս. Տէր Դաւիթեան Հ. Ֆիլիճեան, Օ. Տէմիրճեան, Սզատ Հագոբեան (Հէրպլէյ), Գ. Քոչկարեան 30ական ֆր. Տիկ. Փ. Պէրպէրեան (Բ. անգամ) 25 ֆր., Յ. Փափազեան, Պ. Քիւլէչեան, Ա. Թուրիկեան, Տէր եւ Տիկ. Հճ. Ն. Զաքարեան, Տէր եւ Տիկ. Տէր եւ Տիկ. Ս. Սաղաթէլեան, Յ. Հճը. Դաւիթեան, Ս. Պարոնեան, Ն. Քիւլէչ-եան Գ. Յովհաննէսեան, Տիկ. Սիրանոյշ Նագիկեան (Մէօտօն), Ս. Տողրամա-ճեան 20ական ֆր., Խ. Էքպէրեան, Գ. Մինասեան 15ական ֆր., Յ. Համալ-եան (Իթալի). Կ. Պալապանեան, Գ. Խմէրճանեան, Մ. Սէտանեան, Ն. Փանոս-եան, Ս. Մկրտիչեան, Յ. Բաբսեղեան, Բ. Բարսեղեան, Կ. Սուլուեան, Հ. Հայրապետեան, Տիկ. Հ. Մանուկեան, Ս. Ճէպէճեան, Կ. Գիւլպէնկեան, Գ. Ասատեան, Ն. Անտոնեան, Ռին, Ա. Գաֆէճի, Պ. Գուրունեան, Կ. Մովսէս-եան, Գ. Յովհաննէսեան, Տէր եւ Տիկ. Ա. Կարապետեան, Փոքրիկն Զ. Տէ-միրճեան, Փոքրիկն Վ. Յ. Քոչկարեան 10ական ֆր., Տիկ. Թ. Պօղոսեան, Յ. Նալպանտեան, Տիկ. Մ. Ջիւմպիւլեան, Պ. Մինասեան, Այրի Տիկ Տէ-միրճեան, Տիկ Ս. Զաքարեան, Օր. Զ. Տէմիրճեան, Օր. Ս. Տէմիրճեան, Մ. Քոչեան 5ական ֆր., Յ. Պիւլպիւլեան 3 ֆր., Գ. Գույումճեան, Ն. Նազար-եան, Ա. Մարտիրոսեան 2ական ֆր., Մ. Սարգիսեան (Բ. անգամ) 51 ֆր. (Շարունակելի)

Լը Քրէօզոյի հանգանակութիւնը

Ե. Յակոբեան, Գ. Յովասափեան, Օ. Յովասափեան 50ական ֆրանք, Թ. Տէմիրճեան 40, Յ. Աւագեան, Գ. Էքպէրեան 30ական ֆրանք, Ս. Կէօք-լէկեան 25, Ե. Տագէսեան, Գ. Գարամաճեան, Ս. Գարատայեան, Յ. Աւետ-եան, Դ. Յովհաննէսեան, Յ. Զէմպէրճեան 20ական ֆրանք, Այրի Տիկին Ղա-րիպեան, փոքրիկն Մարի Տէմիրճեան, փոքրիկն Անիկ Աւագեան, Տիկին Դա-գէսեան, Քեռի (անգործ, ծեր եւ հիւանդ), Ի. Դագէսեան (պատանի), Ա. Ջէթէնեան, Ա. Խաչիկեան, Յ. Խաչիկեան (եղբայրներ), Թ. Փափազեան, Զ. Պէրպէրեան, Հ. Մարգարեան, Յ. Զարտաքեան, Ս. Պէրպէրեան, Յ. Մեծա-տուրեան, Հ. Գորեան 10ական ֆրանք, Ա. Պամաճեան, Վ. Գարաօղլանեան 5ական ֆրանք: Գումար 565 ֆրանք: (Տես Յառաջ 19 օգոստոս):

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայ Լեգէոնական Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղին Վարչու-թիւնս կը ցաւի որ Ազգ. Առաջնոր-դարանի կոչը իր ատենին չէ ստա-ցած: Այսուհանդերձ, Միութիւնս կը յայտնէ իր ջերմ համակրութիւնը ձեպէլ Մուսայէն գաղթող Հայերու եղբայրական օգնութեան համար գաղութիս մէջ կազմուած հանգա-նակիչ յանձնախումբին եւ, իր կող-մէն պաշտօնապէս կը ներկայացնէ իր քոյր մասնաճիւղի անդամ ու զինակից Պ. Ազգին Մարտիրոսեանը:

Այս առթիւ, պարտ է մեզ յիշել որ, նախապէս բոլոր թերթերու մի-ջոցաւ Միութեանս պատուոյ նա-խագահ ընկեր Տիրան Թէքէեանի տուած կոչը, այս հանգանակու-թեան առատաձեռնօրէն մասնակցե-լու լաւագոյն մէկ թելադրանքն էր արդէն եւ միութիւնս, իբրեւ դրա-կան ապացոյց, ժամանակին փու-թացուցած է ուղղակի կեդրոնի հաս-ցէին 1500 ֆրանքի գումար մը:

Հայ Լեգ. Միութ. Մարսէյլի Մասնաճ. եղ

Յ. Գ. — Խաչ ածելու մի տեղի չտալու համար, առ ի տեղեկութիւն կը յայտարարենք նաեւ որ, Մաս-նաճիւղս, Արարայի յաղթանակին տարեդարձը որոշած է տօնել այս տարի Հոկտ. 7ին, եւ այդ տօնին մասնակցելու համար յատկապէս Փարիզէն հրաւիրուած են՝ ծերակու-տական Պ. Կոթըօ եւ հրապարակա-գիր Պ. Փոլ տիւ Վէօ:

Հանդէսին վայրը նշանակուած է Պրէպան Մարսէյլ, եւ հոգեհան-գստի արարողութիւնը պիտի կա-տարուի յաջորդ օրը, Կիրակի Փրատոյի Ս. Թարգմանչաց ե-կեղեցին:

ՓՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ եւ Մար-տիկներու Միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղի բոլոր անդամներէն կը խնդրուի անմիջապէս հանդիպիլ Քաղաքապետ Պ. Յովհաննէս Հացա-գործեանին, խիստ կարեւոր գործի մը համար:

իբրեւ հաղորդիչ ծառայած էր պատսպարանին առջեւ դրուած հեծելանիւ մը:

— Փոթորիկը եւ տեղատարափը ծանր վնասներ պատճառեցին նաեւ Ֆրան-սայի զանազան կողմերը, մասնաւորապէս Պոտոյի շրջանին մէջ (Ժիռոնտի նահանգ): Հողագործ մը մեռաւ չանթահար: Եկեղեցի մը կործանեցաւ կայ-ծակէն: Հրդեհներ ծագեցան Էքս-ան-Փրովանսի եւ Ս. Զաքարիայի մէջ (Թու-լոն): Նիւթական վնասը մեծ գումարներու կը հասնի:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը որոշեց ճանչնալ Խ. Միութիւնը, պայ-մանաւ որ Մոսկուա բոլշեւիկեան քարոզութիւններ չկատարէ Եգիպտոսի մէջ:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ողողումները ահաւոր համեմատութիւններ ստացած են: Տարիներէ ի վեր այսպիսի աղէտ չէր տեսնուած: Ջուրերու բարձրութիւնը վեց ոտքէն աւելի է: Թիէնցինի անգլիական եւ ֆրանսական թաղամասերը շրջապատուած են ջուրերով, իսկ Ճափոնցիները կը շարունակեն պաշա-րումը:

Ա. ԿԵՐԵՆՍԿԻ, Ռուսիոյ առժամեայ կառավարութեան նախագահը (100 օրուան համար), 58 տարեկան, ամուսնացաւ Աւստրալիացի գործարա-նատիրոջ մը աղջկան հետ, որ 33 տարեկան է:

ԵԹՈՎՊԻՈՅ կայսրը վերահաստատելու ծրագիր մը յղացած է Մուսո-լինի, եթէ հաւատանք անգլիական թերթի մը: Այդ ծրագրին համաձայն, Հայլէ Սէլասիէ պիտի վերադառնայ, գրաւելու կամ իր տղուն յանձնելու համար գահը, պայմանաւ որ Իտալիա բանակ մը պահէ եւ շահագործէ երկրին հարստութիւնները:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ
(ՆՇԽԱՐՆԵՐ ԱՏԱՓԱՁԱՐԷՆ)

ԳՐԵՑ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

Յառաջաբան Ճ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերներ Աստափազարի կեանքէն եւ քաւառական խաչերէ զա-ռակարգքին պարուններէն: Գրուած՝ երգիծական ջունչով եւ հայրե-նաքաղձութեամբ: Իր գիւղը կամ քաղաքը կորսնցուցած ամէն տա-րագիր իր հոգիին խօսող կէտ մը պիտի գտնէ անպայման:

Ստուար հատոր մը 256 էջ: Գին 15 ֆրանք, արտասահման 20 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 սէնթ: Ստանալու համար դիմել՝ H. AGONAYAN
10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51, Rue Monsieur le-Prince, Paris 6
chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆՔ
(Քերթուածներ)
ԱՀԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քեր-թուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գե-ղարուեստական տպա-գրութեամբ:
Գին՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.
Նոյն հեղինակէն
ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառե-լու մօտ)
Գին՝ Ֆրանսա 40 ֆր
Արտասահման 50 ֆր.
Դիմել հեղինակին,

17, Rue Damesme, PARIS

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
14 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՐ ՏԻւ ՆՈՐ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Ոստուածները ժամադրութեամբ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD, 48, rue de la République
Marseille Tél. : C. 47-22 եւ C. 74-51
Փարիզի Մասնաճիւղ 7, Rue Auber
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ: Տոմսակ-ներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար մասնա-ւոր գին: Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը: Վստահելի տուն:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
Մաքուր, առատ, աժան, համեղ կերակուր եւ խորովածներ ա-մէնու համար այցելեցէք
ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԱՄԱՍ
ՔԱՂԱՔԻՆ ԿԵԴՐՈՆԸ
4, Traverse du Mont de Piété, Marseille
(1 ՌԻՒ Տ'ԷՔՍԻ ԱՆԿԻՒՆԸ)
ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ ՊԱՂ ԳԱՐԵՋՈՒՐ ԵՒ ԱԹԱՍ ԱՂԱՆԴՆԵՐՈՎ. ՕՂԻ
ՍՈՒՐԷՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրդեղէններ, կօշիկներ, ճերմակեղէններ, թէյքօններ եւայլն, ամենաաժան գինե-րով: Կը ստանձնենք նաեւ յաճախորդներու կողմէ գնուած ապրանք-ներու առաքումը: Փափաքողներուն կը ղրկենք բրդեղէններու նմոյշ-ները եւ մանրամասնութիւնները:
Կ'ուղարկենք գիրպատար (portatif) Underwood մեքենաներ: Ռուսա-կան տառերով, ամենաժան գիներով:
Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ
HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԽՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ) Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՍՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 փրանք	75 փրանք	40 փր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 փրանք	140 փրանք	
Այլ երկիրներ	215 փրանք	110 փրանք	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ
JEUDI 24 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4126

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՆԻՍՏԻ ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ Է ԱՅՍՕՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՕՐԷՆՔՆԵՐ ՔՈՒԷԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ԱԼ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Ե՞Տ ՊԻՏԻ ԿԱՆՉՈՒԻՆ

Գերմանիոյ արտաքին նախարարը Մոսկուայի մէջ, 32 խորհրդականներով

Ամբողջ քաղաքական աշխարհը խորին անձկութեամբ կը հետեւի Հիթլերի սարքած նոր ռազմախաղին, — ոչ-յարձակման դաշինք Խ. Միութեան հետ։ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը, ֆոն Ռիպպէնթրոփ, Հիթլէրի անձնական օդանաւը նստելով, Պերլին Թառւ Սալցպուրկէն եւ կարճ հանգիստէ մը վերջ ճամբան շարունակեց դէպի Մոսկուա։ Իրեն կ՚ընկերանան 32 խորհրդականներ, — բոլորն ալ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ մասնագէտներ։ Նախարարը եւ իր հետեւորդները պիտի բնակին Մոսկուայի աւստրիական նախկին դեսպանատունը։

Հիթլէրի անձնական օդանաւը, որ կը կոչուի «Կրէնցմարք» — «Սահմանամերձ երկիր» — կը վարէր իր սեփական օդաչուն։ Այս օդանաւին կ՚ընկերանար ուրիշ մը, փոխադրելով անմիջական խորհրդականները եւ թղթակիցներ։ Երկու օդանաւերը թռան Քէօնիկսպէրկէն Պալթեան երկիրներէն, որպէսզի լեհական հողէն անցնելու չհարկադրուին։ Յայտնի չէ թէ երբ պիտի վերադառնայ արտաքին նախարարը։ Ամէն պարագայի մէջ, ֆոն Ռիպպէնթրոփ Մոսկուա պիտի մնայ, մինչեւ որ բարեյաջող ելքի մը յանգին բանակցութիւնները։

Մինչ այս մինչ այն, քաղաքական շրջանակները լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւին այս նոր անակնկալի ելեւէջներուն։ Ամէն տեղ ալ բացառիկ միջոցներ ձեռք առնուած են կամ կ՚առնուին։

Ֆրանսայի մէջ, նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստ գումարեց Էլիզէի պալատին մէջ։ Այս առթիւ, անգամ մը եւս որոշուեցաւ թէ Ֆրանսա պիտի օգնէ Լեհաստանի, եթէ ան յարձակում կրէ։ Ազգ. պաշտպանութեան մասին ալ որոշումներ տրուեցան, բայց մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին։

Անգլիոյ նախարարական խորհուրդն ալ բացառիկ նիստ գումարելով, որոշեց Խորհրդարանը նիստի հրաւիրել այսօր, հինգշաբթի, քուէարկելու համար բացառիկ օրէնք մը՝ ազգ. պաշտպանութեան մասին։

Գերմանիոյ մէջ զինուորական պատրաստութիւնները կը շարունակուին չօգեւորեալ։ Շարունակ զինուոր կը փոխադրուի դէպի լեհական սահմանագլուխը։ Վերջին լուրերու համաձայն, ամէն բան կազմ եւ պատրաստ է երկուշաբթի օրէն ի վեր, եւ կը մնայ որ Հիթլէր կոճակին վրայ կոխէ, որպէսզի բանակը շարժի։ Նոյնիսկ չափաւորներու կարծիքով, գերմանական բանակը կրնայ հինգ օրէն խորտակել Լեհաստանի դիմադրութիւնը, գրաւելով 1914ի սահմանները։

Խ. Միութեան իրաւասու շրջանակները կը ջանան համոզել թէ Գերմանիոյ հետ կնքուելիք ոչ-յարձակման դաշինքը արգելք չէ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութեանց շարունակութեան։ Իսկ Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ ընդհակառակն այն համոզումը կը տիրէ թէ զինուորական պատուիրակութիւնները ետ պիտի կանչուին, եթէ խորհրդային կառավարութիւնը գոհացուցիչ բացատրութիւններ չտայ իր նոր քաղաքականութեան մասին։

Ճափոնի կառավարութիւնը սոխակալ հեռագիրներ ուղղեց Պերլինի դեսպանին, որպէսզի բացատրութիւններ պահանջէ հակաբոլշեւիկ ուխտի մասին։ Իրազեկներու կարծիքով, Ճափոն պիտի վերաքննէ իր քաղաքականութիւնը Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հետ, եթէ գոհացուցիչ պատասխան չստանայ։

Իտալիոյ մէջ շնորհաւորելով Գերմանիոյ նոր յաջողութիւնը, յոյս կը յայտնեն թէ ոչ-արձակման դաշինքը պիտի օգնէ խաղաղութիւնը ապահովելու։ Այս առթիւ կը հաստատուի թէ կառավարութիւնը տեղեակ էր Պերլինի եւ Մոսկուայի միջեւ կատարուած բանակցութեանց, որոնց յաջողութիւնը ծանր հարուած մը պիտի ըլլայ պաշտպանման քաղաքականութեան դէմ։

Լեհաստանի պաշտօնական շրջանակները եւ մամուլը վերապահ դիրք մը բռնած են։ Թերթերը ոչ-յարձակման դաշինքին լուրը հրատարակեցին ներսի էջերուն մէջ, այս առթիւ շեշտելով թէ Լեհաստան վճռապէս որոշած է պաշտպանել իր անկախութիւնը եւ թէ կրնայ հանդարտութեամբ եւ վստահութեամբ հետեւիլ կացութեան։

Մ. Նահանգներու մէջ վերապահութեամբ կը դիտեն կացութիւնը, բարոյական ճնշումի վերագրելով Գերմանիոյ նոր նախաձեռնութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ԲԱՑԱՌԻԿ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Նախարարական խորհուրդի նիստէն անմիջապէս վերջը, Պ. Տալատիէ մասնաւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ սպարապետին՝ զօր. Կամլէնի հետ, իբրեւ ազգ. պաշտպանութեան նախարար։ Այս առթիւ զրոյց կը շրջէր թէ Խորհրդարանը բացառիկ նիստի հրաւիրուած է, ինչպէս Անգլիոյ մէջ, բայց այս լուրը չհաստատուեցաւ։ Երեսփ. Ժողովի արտաքին գործերու յանձնաժողովը նիստի հրաւիրուած է վաղը, ուրբաթ։

Նախարարական խորհուրդէն վերջը, պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ որ կ՚ըսէ թէ ժողովը «քննեց միջազգային կացութիւնը եւ մասնաւորապէս արտասահմանի ներկայացուցիչներէն հասած տեղեկագիրները։ Ժողովը հաստատեց այն հրահանգները որ անմիջապէս հաղորդուած էին արտասահման ֆրանսական դեսպաններուն։ Նախարարական խորհուրդը այսօր ալ (հինգշաբթի) նիստ պիտի գումարէ, նախագահութեամբ Հանրապետութեան նախագահին»։

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ նախարարական խորհուրդին մէջ ելմտական նախարարը տեղեկութիւններ հաղորդեց զանազան տնօրինութեանց մասին։ Այսօրուան ժողովը շատ աւելի կարեւոր կը համարուի, քանի որ բա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎՐԴՈՎԻՋ ՀԱՐՑԱԿԱՆԸ

«Խաղաղութի՞ւն թէ պատերազմ», կը հարցնէինք երեքշաբթի օր, երբ ամէն կողմէ կը շեշտէին թէ վճռական պիտի ըլլայ այս շաբաթը։

Այն ատեն տակաւին գաղտնիք էր գերմանեւխորհրդային ոչ-յարձակման դաշինքի ծրագիրը։ Գաղտնիք՝ ոչ միայն հասարակ մահկանացուներուն, այլ եւ օրուան դիւանագէտներու, նոյնիսկ Մոսկուայի զինուորական պատուիրակութեանց համար։

Հարցումը աւելի չեշտակի դրուած է այսօր, երբ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը Մոսկուա հասած է արդէն, ընկերակցութեամբ 32 հոգինոց պատուիրակութեան մը որուն մէջ կը գտնուին արտաքին նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականը, Հիթլէրի մասնաւոր թարգմանը եւ ուրիշ առաջնակարգ մասնագէտներ։

Պերլինի եւ Հռոմի մէջ, որ միշտ միակամ կը գործեն, հակառակ բոլոր հերքումներուն, Մոսկուայի դաշնագիրը կը համարուի նոր ազդակ մը խաղաղութեան։ Այս տեսակէտն ունին, նաեւ, բոլշեւիկները, ինչպէս կը յայտարարէ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթն ալ, «խաղաղութեան ախոյեան» կոչելով Սթալինը...

Իրականին մէջ, ելեկտրական կոճակէ մը կախուած է խաղաղութեան ճակատագիրը, ինչպէս կ՚ապացուցանեն երկու ճակատներուն պատրաստութիւնները։ Առանցքը ձեռքը ամուր բռնած է այդ կոճակին վրայ, իր ծրագիրը յաջողցնելու համար։ «Խաղաղութեան ճակատ»ն ալ նոյնքան վճռական կ՚երեւայ, կասեցնելու համար որեւէ նոր արշաւանք։

Կացութիւնը պարզ է, — մինչ Անգլիա եւ Ֆրանսա պաշտպանման օղակ մը հիւսեր էին Առանցքին շուրջը, օգնութեան կանչելով Խ. Միութիւնը, ահա Գերմանիան է որ կը պաշարէ, կը մեկուսացնէ Լեհաստանը, ձեռք երկարելով Մոսկուայի։

«Լեհաստանը կղզիացած է», — կ՚ազդարարեն Հռոմի մէջ, յանձնարարելով որ համակերպի եւ Գերմանիոյ յանձնէ Տանցիկը, կարելի եղածին չափ ժամ առաջ ապառելու համար։

Այս ազդարարութեան հետ, իրազեկ թղթակիցներ կը հաստատեն թէ Իտալիան ալ պիտի միանայ ոչ-յարձակման դաշինքին, աւելի ծանրացնելով Լեհաստանի կացութիւնը։

Իսկ խաղաղութեան ճակա՞տը։ Անոնց երկու վարիչները, Ֆրանսա եւ Անգլիա, այս առթիւ ալ կը յայտարարեն թէ անփոփոխ կը մնայ իրենց ուղեգիծը, — օգնութեան հասնիլ, եթէ յարձակում կատարուի Լեհաստանի վրայ։

Նրբութիւն մը, այս կէտին մէջ, յոյս կը ներշնչէ խաղաղութեան կուսակիցներուն, — Անգլիա եւ Ֆրանսա իսկապէս պիտի միջամտե՞ն, եթէ Գերմանիա ձեւ մը գտնէ Տանցիկը գրաւելու, առանց զինեալ միջամտութեան։

Լեհաստանի հետ կնքուած համաձայնութեամբ, Անգլիա յանձն առած է օգնութեան հասնիլ, եթէ Վարշաւա վտանգուած նկատէ իր անկախութիւնը եւ դիմադրէ։

Արդ, Լեհաստանի անկախութիւնը կը վտանգուի՞, եթէ Տանցիկը Գերմանիոյ միանայ վարպետ խաղով մը։

Ինչպէս Ֆրանսայի, որ վաղեմի զինակիցն է Լեհաստանի, նոյնպէս Անգլիոյ մէջ կայ զօրաւոր հոսանք մը որ տրամադիր չէ պատերազմի բռնուելու, Տանցիկի համար։

Այս աղօտ յոյսէն զատ, երկու կողմերուն զինուորական պատրաստութիւններն ալ կրնան որոշ դեր կատարել, ելք մը գտնելու համար, վերջին պահուն։

Երբեք աւելի ճիշդ եղած չէր հնոտի բացատրութիւն մը, — օրերը, ըսէ՛ք ժամերը յղի են անակնկալներով։

Արդարեւ, ժամէ ժամ կը փոխուի կացութիւնը։ Բոլորին աչքերը այժմ յառած են դէպի Մոսկուա, ուր ոչ-յարձակման դաշինքը եթէ դիւրութեամբ ստորագրուի, յաջորդ քայլը պիտի ըլլայ գերմանական ծանուցագիր մը — եթէ ոչ վերջնագիր — Լեհաստանի։ Եւ այս՝ զինուորական շարժումներու աննախընթաց ժխորի մը մէջ։

Բարենշան կը համարուի նաեւ այն պարագան որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները ետ չեն կանչուած տակաւին։ Երէկ շարունակուեցաւ իրենց ժողովը, ուր լուսաբանութիւններ պիտի պահանջուէին, Մոսկուայի նոր քաղաքականութեան մասին։

Շ.

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ՍԱՆՃԱՔԻ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ
4. Հոգեվարք կին մը Պասիտի գաղթակայանին մէջ, որուն վրայ աղօթքներ կը կարդայ քահանան։

ՆՈՐ ՔՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

1232 ՖՐԱՆՔ ՓՈՔՐ ԳԱՂՈՒԹԷ ՄԸ

ՍԷՆ - ՄՈՐԻՍ, 21 օգոստոս. — Պատ. խմբագրութիւն «Յառաջ»ի, Սէն-Մորիսի գաղութն ալ տարրական պարտականութեան գգացումէն դրդուելով, ուզեց իր եղբայրական համեստ օժանդակութիւնը բերել «Յառաջ»ի մէջ բացուած հանգանակութեան ի նպաստ Մուսա Լերան մեր տարաբախտ արենակիցներուն։

Այս առթիւ Սահակ - Մեսրոպ վարժարանի հոգաբարձութեան նախաձեռնութեամբ եւ Հ.Յ.Դ. «Յառաջ» խումբի մասնակցութեամբ, չորս հոգինոց հանգանակիչ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, հետեւեալ անդամներով. — Միսաք Բուրդոյեան, Յովհաննէս Բզանեան, Սարգիս Զագամեան, Սարգիս Հայրապետեան։

Անմիջապէս գործի ձեռնարկեցինք, եւ հաւաքեցինք 922 ֆրանք զոր կը ստանաք չէք-փոսթալով։

Թոյլ տուէք, միջանկեալ յիշել որ նախապէս Տիգրանակերտի շրջանէն Լճեցիները իրենց մէջ 310 ֆրանք հաւաքելով ղրկած են ձեր հասցէին, ինչպէս հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի մէջ։ Ուրեմն մեր փոքրաթիւ գաղութը այս ազգօգուտ ձեռնարկին բաժին բերած կ՚ըլլայ 1232 ֆրանք։ (Ցանկը յառաջիկային). — Հանգանակիչ Յանձնախումբ։

ՑԱՆԿ 30	
Սէն-Մորիսի գաղութէն (Տես նամակը)	922
Մասիս Գըլըճեան	50
Տէր եւ Տիկ. Երուանդ Օզանեան	25
Ն. Եթէնեան, Ս. Էթիէն	30
Գումար	1,027
Երէկուան գումարը	96,914
Ընդհ. գումար	97,941

ԽՄԲ. — Գանձուած դրամները օրը օրին ի պահ կը դրուին Société Générale դրամատունը։ Ինչպէս հաղորդած ենք արդէն, ՕԳՈՍՏՈՍ 16ԻՆ ՕԳՍԱՆԻՈՎ ՊԷՅՐՈՒԹ, Անթիլիասի Կաթող. Ընդհ. Փոխանորդ եւ Ազգ. Միութեան Հանգանակիչ Յանձնաժողովի նախագահ Պետրոս արք. Սարաճեանին փոխադրեցինք 60,000 (վաթսուն հազար) փրանք։ Քանի մը օրէն, երբ 100,000ը լրանայ, 40,000 եւս պիտի փոխադրենք։

Վերջնագի՞ր պիտի տրուի Լեհաստանի

Կարգ մը շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ ոչ-յարձակման դաշինքին ստորագրութենէն անմիջապէս վերջը Գերմանիա վերջնագիր մը պիտի յանձնէ Լեհաստանի, 24 ժամ պայմանաժամ սահմանելով, որպէսզի յանձնէ Տանցիկը։

Այս առաջադրութեամբ է որ Գերմանիա անընդհատ զինուոր կը փոխադրէ դէպի լեհական սահմանագլուխը։ Անշուշտ Գերմանիա պիտի չգոհանայ Տանցիկով եւ Լեհական Նրբանցքով, այլ ուրիշ պայմաններ պիտի դնէ, հաշտութիւն կնքելու համար։

Միւս կողմէ, իրազեկներ կը հաւաստեն թէ Խ. Միութիւնն ալ նոր պահանջներ պիտի ներկայացնէ, իրաւարարի դեր կատարելով Եւրոպայի մէջ, ինչպէս բրաւ ցարական Ռուսաստանը՝ 1815ին։ Նոյն աղբիւրին համաձայն, բանակցութեանց առեն Խ. Միութիւնը պայման պիտի դնէ որ ռազմանիւթ ծախէ պատերազմի պարագային, առանց խտրութեան։ Կը կարծուի թէ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը բաւական քրտինք պիտի թափէ, նպաստաւոր պայմաններ ստանալու համար, մանաւանդ որ Մոսկուա կ՚ուզէ պահել իր ազատութիւնը, ի հարկին չեզոք հռչակելու համար դաշինքը։

Զարմանազան զրոյցներու շարքէն յիշենք պարագայ մը եւս, — իբրեւ թէ Գերմանիա հաւանած է ոչ միայն Խ. Միութեան ալ բաժին հանել Լեհաստանէն, այլեւ բաժնել Պալթեան երկիրները։ Այսպէս, Լեթոնիոյ մէկ մասը պիտի տրուի Խ. Միութեան, միւսը՝ Լիթուանիոյ, միեւնոյն ատեն Մոսկուան ազատ ձգելով Ֆինլանտայի մէջ...

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՀԵՍՏԻՆԵՐԸ զէնքի տակ առնուեցան, առաջին անթիւ անոնք որ մասնագէտ են։ Բազմաթիւ պահեստիներ Պերլինի փողոցներէն կ՚անցնին իրենց բեռները շալկած։ Վերջին լուրերու համաձայն, Գերմանիա կատարելապէս կազմ եւ պատրաստ վիճակի մը մէջ պիտի գտնուի այս գիշեր իսկ։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈՒԶՎԷԼԹ ուշադրութեամբ կը հետեւի Եւրոպայի կացութեան ելեւէջներուն։ Նորէն զրոյց կը շրջի թէ ի հարկին իր միջնորդութիւնը պիտի առաջարկէ, խաղաղութիւնը ապահովելու համար, միջազգային խորհրդաժողով մը հրաւիրելով։

ՎԱՎԱՇՏԱՆՑՈՒՄ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՐՑԵՐ

(ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ)

ՊԵՏՔ ՊՈՂՈՍՅԱՆԻ

Մենք ամեն տարի հանդիպում ենք մարտի սկզբներին, նկատում, որ գարունը սկսվում է տարբեր ժամանակներում, կախված ամեն տարվա եղանակային պայմաններից։ Այս տարի գարունը մեզ հանդիպեցրեց ուշ։ Ձմեռը երկար տևեց, ձյունը շատ եկավ, ցրտերը սաստիկ էին։ Ամեն տարի մարտի սկզբներին մենք տեսնում էինք, որ ձյունը հալչում է, գետերը սկսում են վարարել, ամենուրեք ջրեր են հոսում, ամեն ինչ կանաչում է, ծաղկում, ծառերը ծաղկում են, ամեն կողմից գարնան հոտ է գալիս։ Այս տարի ամեն ինչ ուշացավ։ Ձյունը մարտի 15-ին էր հալչում, ապրիլի 1-ին գետերը սկսեցին վարարել, ապրիլի 10-ին ծաղկեցին ծառերը։ Ուշացավ գարունը, ուշացավ նաև ամառը։ Ամառը ուշ եկավ, ուշ էլ գնաց։ Ուշ հունձ ունեցանք։ Ուշ ցանեցինք աշնանացանները։ Ուշ ցանեցինք գարունը։ Ուշ ցանեցինք կարտոֆիլը։ Ուշ ցանեցինք ամեն ինչ։ Ուշ հավաքեցինք բերքը։ Ուշ ցանեցինք ցորենը։ Ուշ ցանեցինք գարին։ Ուշ ցանեցինք կորեկ

ՊՂՊՍՈՒՆԻ ԵՐԵՔ

Խոհեմ, վիճաճոռ հիմնարկ Քարտ. Ս. Զ.

Ե.

ՀՂՈՒՄԸ ՉԱՓԱԶԱՆՑ ՄԱՐԴԻՆ

Լուսինը սկզբց եւ մեծցաւ մարդկային ամբոխ մը, որ կը հետեւէր ճամբուն վրայ։ Ամէնքն ալ կը խօսէին, կը ծիծաղէին, կ՚երգէին։ Ամէնքն ալ ուրախ էին։

— Ես ալ ատոր պէս չեմ կրնար ըսել։ — Ինչո՞ւ, այս դաշտերն եթէ չունե-նան իրենց ծաղիկները, տունկերն ու ծառերը, ի՞նչ կ՚ըլլան։ Ամայի անապատ մը։

Լուսինը սկսաւ ծիծաղիլ եւ ամբոխն ալ ծիծաղեցաւ։

Ամբոխին մէջ կային մարդիկ, որոնք ոչ մէկ անգամ տեսած էին Ծիրանի Ձորը։ Ամէն անգամ որ ճամբուն մէկ կողմէն ուրիշ մը կ՚երեւնար, ամբոխը կ՚ուրախանար։ Ամէնքն ալ կը ծիծաղէին։

Ամբոխին մէջ կային նաեւ մարդիկ, որոնք ամբողջ տարի կը սպասէին այս գիշերուան, որպէսզի կարենան ուրախանալ։ Ամբոխին մէջ կային նաեւ մարդիկ, որոնք ամբողջ տարի կը սպասէին այս գիշերուան, որպէսզի կարենան ուրախանալ։

ցառիկ որոշումներ պիտի տրուին, նոր տեղեկութեանց հիման վրայ:

Արտաքին նախարար Պ. Ժորժ Պոնէ յաջորդաբար ունկնդրութեան ընդունեց բարեկամ եւ զինակից պետութեանց դեսպանները: Օրը օրին տեղեկութիւններ կը սպասուին Ռումանիոյ, Եուկոսլավիոյ, Թուրքիոյ եւ առհասարակ պալքանեան պետութեանց բռնելիք դիրքի մասին:

Փարիզի մամուլը մեծ մասով այն տեսակէտը կը յայտնէ թէ կարելի չէ վստահիլ պոլշեւիկեան իշխանութեան: Շատեր « դաւաճանութիւն » կը համարին Մոսկուայի նոր ձեռնարկը, իսկ « Իւմանիթէ », որ առաջին օրը վերապահութեամբ եւ մանր տառերով հաղորդած էր գերմանեւխորհրդային բանակցութեանց լուրը, երէկ հանդիսաւորապէս կ'աւետէր թէ այդ բանակցութիւնները « կը ծառայեն Եւրոպայի խաղաղութեան »: Այս առթիւ « խաղաղութեան եւ ժողովուրդներու անկախութեան ախոյեան » կը կոչէ Ստալինը:

*** Անգլիոյ նախարարական խորհուրդին նիստը տեւեց 3 ու կէս ժամ: Այս առթիւ էր որ որոշուեցաւ Խորհրդարանը նիստի հրաւիրել այսօր իսկ, բացառիկ օրէնք մը քուէարկելու համար: Այդ օրէնքը դիկտատորական իրաւասութիւններ պիտի ապահովէ կառավարութեան, զօրացնելու համար ազգ. պաշտպանութիւնը: Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ.

— « Դահլիճը իր այսօրուան նիստին մէջ քննեց միջազգային կացութիւնը՝ իր բոլոր երեւոյթներով եւ հետեւանքներով: Գերմանիոյ զինուորական շարժումներու մասին հասած տեղեկագիրներէն զատ, դահլիճը նկատի առաւ այն տեղեկագիրը որ կը ծանուցանէր թէ ոչ-յարձակման դաշինք մը պիտի կնքուի գերմանական եւ խորհրդային կառավարութեանց միջեւ: Դահլիճը երբեք չվարանեցաւ վճռելու թէ այդպիսի պատահականութիւն մը երբեք պիտի չազդէ Մեծն Բրիտանիոյ պարտաւորութեանց վրայ՝ Լեհաստանի հանդէպ. պարտաւորութիւններ զոր կառավարութիւնը քանիցս վերահաստատած է հրապարակաւ եւ զոր վճռած է կատարել: Խորհրդարանը նիստի հրաւիրուած է հինգշաբթի օր, որպէսզի ամբողջովին քուէարկէ կառավարութեան օրինագիծը՝ ազգ. պաշտպանութեան բացառիկ լիազօրութեանց մասին: Այս օրինագծին քուէարկութեան շնորհիւ կառավարութիւնը պիտի կրնայ անյապաղ ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները, եթէ կացութիւնը այդպէս պահանջէ: Միջոցներ ձեռք առնուած են նաեւ անհրաժեշտ արտադրութեան եւ հում նիւթերու արտածման մասին: Այս զգուշական միջոցները ձեռք առնելով հանդերձ, կառավարութիւնը այն կարծիքն ունի թէ Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ ծագած դժուարութեանց մէջ չկայ բան մը որ արդարացնէ բռնի ուժի դիմելը, յառաջ բերելով եւրոպական պատերազմ մը իր եղերական հետեւանքներով: Ինչպէս կրկնած է վարչապետը, Եւրոպայի մէջ չկայ խնդիր մը որ չկրնայ լուծուիլ խաղաղութեամբ, կը բաւէ որ վերահաստատուին վստահութեան պայմանները: Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը ինչպէս միշտ, պատրաստ է օգնելու որպէսզի ստեղծուին այդպիսի պայմաններ, բայց եթէ, հակառակ իր բոլոր ջանքերուն ուրիշներ յամառին բռնի ուժի դիմել, պատրաստ է եւ վճռական՝ դիմադրելու իր բոլոր ուժով »:

Ինչպէս կը հասկցուի այս պաշտօնական զեկոյցէն, անգլիական կառավարութիւնը որոշած է անմիջապէս ձեռք առնել կարգ մը բացառիկ միջոցներ, մէջն ըլլալով նաւային, ցամաքային եւ օդանաւային զօրակոչը: Մէկ խօսքով մասնակի զօրաշարժ, զինուորական թէ քաղաքային: Մայիս 25ին հրատարակուած օրէնքով մը, կառավարութիւնը իրաւունք ունի մասամբ կամ ամբողջովին զօրաշարժի ենթարկելու երկրին զինուորական ուժերը, առանց մասնաւոր յայտարարութեան: Այժմ հիմնովին փոխուած է զօրաշարժի հին դրութիւնը: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, ինչպէս ամէն տեղ: Այս ամսուան սկիզբը աւելի քան 12,000 նաւային պահեստիներ դրօշի տակ առնուեցան զօրացնելու համար 130 մարտանաւերու կազմը: Միւս կողմէ գիշեր ցերեկ կազմ եւ պատրաստ կը պահուին օդային եւ հակօդային պաշտպանութեան յատկացուած ուժերը: Գալով արտածման վերաբերեալ կէտին, կառավարութիւնը բսել կ'ուզէ թէ պիտի արգիլէ կենսական նիւթերու արտածումը դէպի Գերմանիա, որ անցեալ շաբթու 17,000 թոն ձգախէժ եւ 8,000 թոն պղինձ գնած էր անգլիական հրապարակէն, հոլանտացի միջնորդներու միջոցաւ:

Այն բացառիկ իրաւասութիւնները զոր կը պահանջէ կառավարութիւնը, յարեւնման են Մեծ պատերազմին ատեն վայելած լիազօրութեանց: Անոնց շնորհիւ կառավարութիւնը պիտի կրնայ ապահովել եւ կանոնաւորել ուտելիքի, ջուրի, վառելանիւթի, լոյսի եւ ուրիշ անհրաժեշտ պիտոյքներու մատակարարութիւնը: Այս առթիւ, յանցանք պիտի համարուի, եթէ նոյնիսկ մէկը մասնակցի գործադուլի մը: (Երկաթուղիներու պաշտօնեաներէն 56,000 հոգի որոշած են գործադուլ հռչակել չարաթ օր):

«Դաւաճանութիւն խաղաղութեան դէմ»

Անգլիոյ աշխատաւորական մեծ օրկանը, « Տէյլի Հէրըլտ », դայրոյթ յայտնելով Մոսկուայի երկդիմի ընթացքին առթիւ, գրել կուտայ.

— « Այն ամբողջ ժամանակաշրջանին երբ յայտնապէս կը բանակցէր արեւմտեան պետութեանց հետ, խորհրդային իշխանութիւնը գաղտնօրէն կը բանակցէր նաեւ Գերմանիոյ հետ: Առաջին ձեռնարկները, եթէ հաւատանք Պերլինէն հասած լուրերու, կատարուած են յունիսին, այն պահուն երբ խորհրդային կառավարութիւնը կը պնդէր որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ ծրագրուած համաձայնութիւնը զինակցութեան ձեւ առնայ »:

Թերթը յետոյ բացատրելով գերմանեւխորհրդային դաշինքին ծանրակշիռ հանգամանքը, կ'եզրակացնէ թէ ան պարզապէս պիտի քաջալերէ Գերմանիան՝ շարունակելու իր պայքարը Լեհաստանի դէմ: « Այս դաշինքը գրեթէ հրաւէր մըն է Ռուսիոյ կողմէ՝ իր ուզածը ընելու »:

« Տէյլի Հէրըլտ » կը խոստովանի թէ անցեալին մէջ բրիտանական եւ ֆրանսական կառավարութիւնները գրգռած են խորհրդային իշխանութիւնը, իրենց բռնած դիրքով. բայց ասիկա « չքմեղանք մը չէ Եւրոպայի խաղաղութեան եւ ազատութեան դէմ կատարուած դաւաճանութեան մը համար, շատ աւելի ծանր քան ինչ որ եղաւ Միւնիխի մէջ »:

Ի՞նչ պիտի ընեն զին. պատուիրակութիւնները

Մոսկուայի անգլիական եւ ֆրանսական պատուիրակութիւնները խորապէս պղտորուեցան, լսելով Գերմանիոյ հետ կատարուած բանակցութիւնները: Իրազեկներ կը հաւատեն թէ անոնք առաջին հանդիպումին իսկ բացատրութիւն պիտի պահանջեն մարաջախտ Վորոշիլովէն, կատարուած « դաւաճանութեան » մասին: Եթէ գոհացուցիչ պատասխան չստանան, պիտի հեռանան, Գերմանիոյ արտաքին նախարարին գործի սկսելէն առաջ:

Պատուիրակութիւնները համաձայն չեն խորհրդային իշխանութեան այն տեսակէտին թէ Գերմանիոյ հետ ծրագրուած ոչ-յարձակման դաշինքը չի հակասեր զինուորական բանակցութեանց շարունակութեան:

Մոսկուայի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները տեսակցութիւն մը ունեցան Պ. Մոլոթովի հետ: Անգլիական դեսպանը, որ սովորութիւն ունէր ժամը 9ին փակելու իր հեռաձայնը, այժմ անընդհատ կը խօսակցի Քրէմլինի հետ:

Հակահրէական օրէնքը Հունգարիոյ մէջ

Օգոստոս 22ին սկսաւ հակահրէական օրէնքին գործադրութիւնը Հունգարիոյ մէջ: Ենթակաները պարտաւոր են փաստաթուղթեր ներկայացնել իրենց ծագման մասին, հոկտ. 15էն առաջ: Հրամանագիրը չորս տարի պայմանաժամ կը սահմանէ օրէնքին ամբողջական գործադրութեան համար՝ առեւտուրի, ճարտարարուեստական եւ սեղանաւորական հաստատութեանց մէջ, ուր կարելի չէ անմիջապէս ուրիշներ դնել Հրեաներու տեղ: Մանր ճարտարարուեստական մէջ հինգ պաշտօնեաներէ մէկը կրնայ Հրեայ ըլլալ: Այս ասպարէզին մէջ Հրեաները գործ կրնան հաստատել միայն հարիւրին վեց համեմատութեամբ: Օրէնքին գործադրութիւնը անմիջական է մամուլի, թատրոնի եւ շարժանկարի ասպարէզներուն մէջ: 1939 հոկտ. 1էն սկսեալ ոչ մէկ Հրեայ պիտի կրնայ պատասխանատու պաշտօն մը վարել իբրեւ տնօրէն, վարչական տնօրէն, խմբագիր կամ խմբագրական քարտուղար՝ թերթի մը մէջ. ոչ ալ որոշ վճարում ստանալ խմբագրական գրելու համար:

Վերջապէս, Հրեաները չեն կրնար կալուածատէր ըլլալ: Անոնք որ կալուածատէր են արդէն, կրնան հաշուեյարդարի ենթարկել իրենց ստացուածքը, հողային օրէնքին բարենորոգման առթիւ:

Դասախօսութիւն

Սէն-Ժէրոմի (Մարսէյլ) ընկերներու դասախօսութիւնը Շաբաթ, 26 Օգոստ. երեկոյեան ժամը 9ին:

Կը դասախօսէ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Շավիլի հանգանակութեան ցանկը (Cwr.)

Կ. Օհանեան, Ս. Սուճեան (դեղագործ), Գ. Կիւլեան 25ական ֆր., Տիկ. Պ. Էսկիճեան (Բ. անգամ), Կ. Պալթաեան, Մ. Տէմիրճեան, Վ. Կարապետեան, Յ. Սարաֆեան, Հ. Աթանեան, Լ. Պետիկեան, Թ. Պոյաճեան, Մ. Ֆիւրմիւզեան, Ս. Ալեքսանեան, Գ. Գառ իկեան, Տ. Թօփալեան, Տ. Պապէրեան, Յ. Պօղոսեան, Յ. Փափազեան 20ական ֆր., Կ. Տանէլեան, Ս. Խուպէսէրեան, Մ. Կարմիրեան, Պ. Նորհատեան, Պ. Պօյաճեան, Մ. Սաթուրքաշեան, Կ. Համբարձումեան, Խ. Սուճեան, Ս. Աիօրեան, Կ. Պայրբլեան, Հ. Նազիկեան, Ս. Նազիկեան, Ս. Պահատուրեան, Տ. Չաթալեան, Ժ. Յալեան, Պ. Տէվլէթեան, Դ. Տէր Գալուստեան, Ն. Մանուկեան 10ական ֆր., Գ. Սարեան, Տիկ. Ա. Շմաւոնեան, Տիկ. Փ. Համբարեան, Օրդ. Հ. Տողրամաճեան, Ն. Հայթաեան, Գ. Տէօլեան, Յ. Գատըրքեան, Գ. Սարեան, Ս. Սուճեան, Մ. Թարօսեան, Ռ. Տէմիրճեան, Դ. Մանուկեան, Պ. Պ:կեան, Տիկ. Հ. Մանուկեան, Կ. Գ.սրապետեան, Դ. Նազարեան, Ռ. Զա.ալեան 5ական ֆրանք:

Գումար 2070 ֆր.: (Տես Յառաջ 18 եւ 19 Օգոստ.):

Ի դիմաց յանձնաժողովի՝ Ատենապետ Դ. Տէր Գալուստեան, Քարտուղար Մ. Սարգիսեան:

Իսի լէ Մուլինոյի հանգանակութեան Գ. ցանկը

Օր. Անժէլ Գանտիլեան 100 ֆր., Էլիպենեան եղբարք 50 ֆր., Վահրամ Կազմաճեան 40 ֆր., Յարութիւն Պալեան, Մուշեղ Սեւեան, Առաքել Սերոբեան, Տիգրան Մուշմուլեան, Պետրոս Աւետիքեան 25ական ֆր., Ոսկեան Փոլատեան, Յովսէփ Գոլուստեան, Գեղամ Փանարճեան, Վահան Պզտիկեան, Ստեփան Տալեան, Յակոբ Հայպեան Յարութիւն Էլմաեան, Կարպիս Գարակէօզեան, Ղազարոս Էմիրեան, Վարդան Գարեան, Մինասէր Յակոբեան, Կարապետ Արապեան, Խաչիկ Կարապետեան, Յարութիւն Զատրճեան, Յակոբ Վահանեան, Ներսէս Գշըգեան 20ական ֆր., Յովհաննէս Մութաֆեան, Յարութիւն Թորոսեան, Թորիկ Գալիկեան, Բենիկ Նազարեան, Սարգիս Գափամաճեան, Նշան Փոլատեան, Հայկանուշ Պզտիկեան, Աստուր Ալթունեան 15ական ֆրանք, Յովհաննէս Սիմոնեան, Կիրակոս Բարսեղեան, Պարգեւ Թոմասեան, Սարգիս Եղիազարեան, Ադամ Վէյսեան, Անդրանիկ Միթիլեան, Սմբատ Աւետիսեան, Եզեկիէլ Յարութիւնեան, Ոսկեան Գալաճեան, Զարեհ Սարգիսեան, Գառնիկ Ժամկոչեան, Մովսէս Պալոյեան, Աբրահամ Գալաճեան, Միհրան Գարակէօզեան, Անդրէաս Մանուկեան, Սբրբուհի Եղիաեան, Յովհաննէս Ղազարեան, Դանիէլ Պօղոսեան, Յակոբ Սարգիսեան, Մկրտիչ Մէթալեան, Կղեմես Փափազեան, Յովհաննէս Աբգարեան, Քերոբ Աթճեան, Կարապետ Զաքրեան, Յովհաննէս Պօղոսեան, Կղեմես Տաղլեան, Գրիգոր Սինապեան, Եղիսաբէթ Տէր Գրիգորեան, Զարեհ Խաչիկեան, Միհրան Հայրապետեան, Կաֆէլա (Սպանիացի), Հայկանուշ Գասպեան, Պետրոս Սահակեան, Սահակ Զոփուրեան, Ս. Պզտիկեան, Աւետիս Սօլազեան, Երուանդ Պզտիկեան, Հոփսիմէ Սերխոշեան, Յովհաննէս Ղուկասեան, Իսկուհի Օհանեան, Օհան Դարբինեան, Գաբրիէլ Թոլեան, Մարտիրոս Ապպասեան, Աբրահամ Ճամճեան, Գրիգոր Ուզունեան, Յովհաննէս Շամոյեան, Հայրապետ Գարաճեան, Կարապետ Շուպարալեան, Կարապետ Պօղոսեան, Տիգրան Պալէօզեան 10ական ֆրանք, գումար 1255 ֆրանք: (Տես Յառաջ 19 օգոստոս). — Գանձապահ Ղազարոս Գ. Դանիէլեան:

Հրաժեշտի երեկոյ

Մարսէյլի Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր Վասպուրականցիները, եւ քոյր Միութեանց անդամները ներկայ ըլլալ 25 Օգոստ., Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 5 rue de l'Eclipse, իր Միութեան հիմնադիր եւ երիցագոյն անդամ Պ. Մանուկ Գրիգորեանի (Զոլզալա) Ամերիկա մեկնելու առթիւ սարքուած հրաժեշտի երեկոյին: Մուտք 10 ֆր.:

ԼԱ ՍԻՈԹԱՅԻ մէջ «Յառաջ» կը ծախուի Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՄՃԵՐԵԱՆի մօտ, 27 rue Grand Mod'ère.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Կը փութամ խորին շնորհակալութիւններս յայտնել բոլոր անոնց որ իրենց այցելութեամբ մխիթարեցին զիս, հիւանդութեանս ատեն, Կապոյտ Խաչի Մասնաճիւղին, որ չխնայեց իր բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւնը, ինչպէս եւ Տիկին Խաչատուրեանի որ յաջողեցաւ զիս փոխադրել տալ աւելի օդասուն վայր մը:

Նիկողոս Էթինեան

ՆԱՒԱՍԱՏՈՒՔ

ՍՏԱՑԱՆՔ

	21 Օգոստ. — 22 Օգոստ.
Մարսէլ. Կ. Երան.	50
Անիէռ, Ա..	60
Փավիյոն Սու Պուա, Ա. Գ.	40
Մարսէյլ. Ժ. Եղ.	50
Թուլուզ. Ռ. Տ.	75

ՔՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քալուսի Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը 26 Օգոստ. Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 5 ռիւ լ'Էքլիբս, Շահրիկեան սրահին մէջ: Կարեւոր խորհրդակցութիւն ղժրախտ հայրենակիցի մը համար: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Կը հրաւիրուին ոչ անդամ բոլոր Քալուցիները:

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք խիղճ հայ

լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain. Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսնացողներու, ակրանդիսման: Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité:

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ԱԶԴ

1939 Յունիս 6ին Գահիրէի մէջ մեռած է բնիկ Զարշամպացի Ստեփան կարապետ Աֆարեան անուն ազգայինը.

Յիշեալին ժառանգորդները կը հրաւիրուին ներկայ յայտարարութեան թուականէն մինչեւ երեք ամիս ներկայանալ Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանը իրենց ժառանգորդի հանգամանքը հաստատող փաստաթուղթերով:

Սոյն պայմանաժամը լրանալէն յետոյ կատարուած դիմումները չպիտի կրնան նկատի առնուիլ եւ առ այդ Առաջնորդարանը որ եւ է պատասխանատուութիւն չստանձներ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ

(ՆԿԱՐՆԵՐ ԱՏԱՓԱԶԱՐԷՆ)

ԳՐԵՑ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

Յառաջաբան Ծ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերներ Ատափազարի կեանքէն եւ գաւառական խոհարհ դասակարգի ապրումներէն: Գրուած՝ երգիծական շունչով եւ հայրենաբաղձութեամբ: Իր գիւղը կամ քաղաքը կորսնցուցած ամէն տարագիր իր հոգիին խօսող կէտ մը պիտի գտնէ անպայման:

Ստուար հատոր մը 256 էջ: Գին 15 ֆրանք, արտասահման 20 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 սէնթ: Ստանալու համար դիմել՝ H. AGONAYAN

10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6 chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Մաքուր, առատ, աժան, համեղ կերակուր եւ խորովածներ ուտելու համար այցելեցէք

ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԱՄԱՍ

ՔԱՂԱՔԻՆ ԿԵԴՐՈՆԸ

4, Traverse du Mont de Piété, Marseille

(ԳՈՒՐ Տ'ԷՔՍԻ ԱՆԿԻՒՆԸ)

ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ ՊԱՂ ԳԱՐԵՋՈՒՐ ԵՒ ԱՌԱՏ ԱՂԱՆԴՆԵՐՈՎ ՕՂԻ

ՍՈՒՐԷՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

“ ՇԻՐԱԿ ”

Արեւելքի միակ իսկական օղին է:

Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ:

Առողջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչի ոգիով: Հայ աւանդական սեղանին զարդը:

ՅԱԿՈԲ ՉԱՔՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55

Օ ՏԸ ՔՈԼՈՆԸ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹ ԻՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ

Կը ծախուին՝ Թոռոս Քառըքէ, Պօմմաշէ, Բրէնգաճ, կալբը Լաֆայէթ վաճառատուներ եւ 42 Bld. de Strasbourg:

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ լիտրը՝ 40, ¼ լիտրը՝ 25 եւ 1/8 լիտրը՝ 15 ֆր.:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՍՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES հիմնուած 1869

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ծախենք զոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասնաւորներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ զոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ զոհարեղէններ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն եւ զոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եկած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

Կ'ուզուին գործաւորներ եւ գործաւորուհիներ

Ստանձնած ենք ֆրանսական բանակի զինուորներու համար հագուստեղէն կարելու գործը: Տեւական աշխատանք, լաւ վճարում: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ ամէն օր, Հայ Մարտիկներու Միութեան գրասենեակը, 9, rue Thénard, Paris (5), մեթրօ Սէն Միշել:

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme .. Paris (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Dameme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70

Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Այլ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՈՒՐԲԱԹ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ

VENDREDI 25 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4127

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԳԵՐՄԱՆԵՒԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՈՉ-ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 23ԻՆ

ՀԻԹԼԵՐ ՎՃՌԱՊԷՍ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԱՆԳԼԻՈՅ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

ՄԱՍՆԱԿԻ ԶՕՐԱՇԱՐԺ ԵՒ ԲՌՆԱԳՐԱՒՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Մոսկուայի զինուորական բանակցութիւնները կ'ընդհատուին

Դէպքերը իրարու կը յաջորդեն կայծակի արագութեամբ, մէկ օրէն միւսը աւելի ծանրացնելով կացութիւնը։

Գերմանիոյ արտաքին նախարարը հազիւ Մոսկուա հասած, անմիջապէս գործի ձեռնարկեց եւ ոչ - յարձակման դաշինքը ստորագրուեցաւ չորեքշաբթի իրիկուն, ինչպէս կը հաղորդէր Աժանս Հավաս։ Նոյն գիշերը, ժամը 2ին, Ֆրանսայի ազգ. պաշտպանութեան նախարարութիւնը պատերը փակցնել կու տար երկու ազդեր, զէնքի տակ առնելով պահեստիներու մէկ մասը։ Ուրիշ յայտարարութիւններ ալ փակցուեցան, զինուորական պիտոյքներու բռնագրաւման մասին (réquisition)։ Անգլիոյ մէջ եւս տեղի ունեցաւ մասնակի զօրաշարժ, իսկ Խորհրդարանը երէկ իսկ քուէարկեց մասնաւոր օրէնք մը, որով բացառիկ լիազօրութիւններ կը տրուին կառավարութեան։

Ուրիշ ծանրակշիռ դէպք մը եւս տեղի ունեցաւ նոյն օրը։ Պերլինի անգլիական դեսպանը Պէրխթէսկատէն գացած էր օդանաւով, Հիթլէրի յանձնելու համար վարչապետին մէկ նամակը, իբրեւ պատասխան ծանուցագրի մը, որ կը պարզէր Գերմանիոյ տեսակէտը օրուան հարցերու մասին։ Նամակին բովանդակութիւնը կը համապատասխանէր անգլիական դահլիճին պաշտօնական գեկոյցին, զոր հրատարակեր էինք երէկ։ Տեսակցութիւնը տեւեց կէս ժամ եւ, ինչպէս կ'երեւայ, դեսպանը վերադարձաւ ձեռնունայն, « առանց հովանոց մը տարած ըլլալու իրեն հետ », ինչպէս ըրած էր Չէյմպէրլէն, անցեալ տարի։

Այս առթիւ հրատարակուած գերմանական գեկոյցը կ'ըսէ.—

Պերլինի անգլիական դեսպանը ժամը 9.30ին Պէրխթէսկատէն մեկնեցաւ մասնաւոր օդանաւով մը, Հիթլէրի քով երթալու համար։ Դեսպանը Սալցպուրկ հասաւ ժամը 12ին, գերմանական օդանաւով մը զոր իր տրամադրութեան տակ դրած էր կառավարութիւնը։ Դեսպանը յետոյ ինքնաշարժով գնաց Պէրկհօֆ, ուր անմիջապէս ընդունուեցաւ Հիթլէրի կողմէ։ Կը կարծուի թէ տեսակցութիւնը չափազանց կարճ տեւած է, հազիւ տասը վայրկեան։ Դեսպանը Առաջնորդին յանձնած է Անգլիոյ վարչապետին մէկ նամակը, նոյն բովանդակութեամբ ինչ որ Անգլիոյ դահլիճին երէկուան գեկոյցը։ Առաջնորդը բացարձակապէս հասկցուցած է թէ Մեծն Բրիտանիոյ ստանձնած յանձնառութիւնները չեն կրնար Գերմանիան հոն կեցնել ազգային կենսական շահերու պաշտպանութենէն »։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԵՒ ԿՆՔՈՒԱԾ ՈՉ-ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԱՇԻՆՔԻՆ ՊԱՏՃԷՆԸ

Գերմանական եւ խորհրդային կառավարութիւնները անմիջապէս հրատարակեցին կնքուած դաշնագրին պատճէնը, որ հետեւեալն է. —

Գերմանական եւ խորհրդային կառավարութիւնները ուզելով ամրացնել խաղաղութիւնը Գերմանիոյ եւ Խ. Միութեան միջեւ, եւ հիմնուելով 1926ի չէզոքութեան դաշնագրին սկզբունքներուն վրայ, որոշեցին. —

ՅՕԴ. Ա. — Երկու պայմանադիր կողմերը յանձն կ'առնեն իրենք իրենց միջեւ հրաժարիլ որեւէ բռնութենէ, որեւէ յարձակողական գործողութենէ, եւ ամէն յարձակումէ, անջատօրէն թէ ընկերակցութեամբ ուրիշ պետութեանց։

ՅՕԴ. Բ. — Եթէ երկու պայմանադիր կողմերէն մէկը պատերազմական գործողութեան ենթարկուի ուրիշ պետութեանց կողմէ, միւս կողմը որ եւ է կերպով ուժ պիտի չտայ այդ երրորդ պետութեան։

ՅՕԴ. Գ.—Երկու պայմանադիր կողմերու կառավարութիւնները այսուհետեւ շարունակ հաղորդակցութեան մէջ պիտի ըլլան հաշտարար ճամբով, փոխադարձաբար տեղեկութիւններ տալու համար իրենց հասարակաց շահերուն վերաբերեալ խնդիրներու մասին։

ՅՕԴ. Դ. — Երկու պայմանադիր կողմերէն ոչ մէկը պիտի չմասնակցի պետութեանց խմբակցութեան մը որ միջանկեալ (անուղղակի) կամ անմիջականօրէն ուղղուած է միւս կողմին դէմ։

ՅՕԴ. Ե. — Եթէ վէճեր կամ ընդհարումներ պատահին երկու կողմերուն միջեւ, այս կամ այն հարցի մասին, երկու կողմերը այդ վէճերը կամ ընդհարումները պիտի հարթեն միայն եւ միայն բարեկամական խորհրդակցութիւններով, կամ, ի հարկին, իրաւարար յանձնաժողովներու միջոցաւ։

ՅՕԴ. Զ. — Ներկայ դաշնագիրը կնքուած է տասը տարուան համար։ Եթէ երկու կողմերէն մէկը զայն չեղեալ չհռչակէ այդ պայմանաժամէն առաջ, դաշնագրին վաւերականութեան տեւողութիւնը մեքենաբար պիտի երկարաձգուի հինգ տարի։

ՅՕԴ. Է. — Ներկայ դաշնագիրը պիտի վաւերացուի կարելի եղածին չափ շուտ։ Վաւերագիրները պիտի փոխանակուին Պերլինի մէջ։ Դաշնագիրը գործադրելի է իր ստորագրութեան թուականէն իսկ։

Դաշնագրին բնագիրը կազմուած է երկու օրինակ, ռուսերէն եւ գերմաներէն։

Մոսկուա, 23 օգոստոս.

Ստորագր. Ռիպպէնթրոփ, յանուն գերմանական կառավարութեան։

Մոլոթով, Խ. Միութեան լիազօրութեամբ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Ֆոն Ռիպպէնթրոփ, Գերմանիոյ արտաքին նախարարը, Մոսկուա հասաւ չորեքշաբթի օր, Հիթլէրի մասնաւոր օդանաւով, եւ ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով, իր 32 խորհրդականներուն հետ։ Խորհրդային պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, հիթլէրական դրօշներ կը ծածանէին Մոսկուայի օդակայանին մէջ եւ այլուր։ Խորհրդային թերթերը չէին ծանուցած նախարարին ժամանումը։

Ֆոն Ռիպպէնթրոփ աւստրիական դեսպանատան մէջ ճաշելէ վերջ, Մոլոթովի այցելեց ժամը 3ին, Քրէմլինի մէջ, ուր մնաց աւելի քան երեք ժամ, բանակցելով ծրագրուած դաշինքի մասին։ Յետոյ վերադարձաւ դեսպանատուն։ Կայարանին մէջ դիմաւորելու գացած էին գերմանական դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաները, իտալական դեսպանը, խորհրդային կառավարութեան արարողապետը, արտաքին նախարարութեան օգնականը՝ Պ. Փոթէմքին, եւ ուրիշ պաշտօնատարներ։ Ֆոն Ռիպպէնթրոփ նստաւ անխոցելի, գնդակներու համար անթափանցելի ինքնաշարժի մը մէջ եւ անցաւ խստօրէն պաշտպանուած փողոցներու մէջէն։ Իրեն կ'ընկերանային իտալական եւ գերմանական դեսպանները, եւ Չեկայի կողմէ նշանակուած անձնապահ խումբ մը։ Ուրիշ հարիւրաւոր ոստիկաններ շարուած էին փողոցներու մէջ, հինգ մղոն տարածութեան վրայ, օդակայանէն մինչեւ քաղաքին կեդրոնը։ Նախարարին ինքնաշարժը կը սուրար 50 մղոն արագութեամբ։

Նախարարը գիշերը հիւրասիրուեցաւ գերմանական դեսպանատան մէջ, եւ իր այցետոմսը ղրկեց նախագահ Քալինինի, Մոլոթովի այցելելէ առաջ։ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի զինուորական պատուիրակութիւնները աչքէ հեռու պահուեցան ամբողջ օրը։

Ինչպէս կ'երեւայ, երկրորդ տեսակցութենէ մը վերջ արդէն ստորագրուած էր դաշնագիրը։

Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Պ. Մոլոթով բացատրած է Մոսկուայի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպաններուն թէ պատճառ չկայ որ դադրին զինուորական պատուիրակութեանց բանակցութիւնները, թէ երկու դաշնագիրներն ալ պաշտպանողական հանգամանք պիտի ունենան, հետեւաբար ընդհարման վախ չկայ։ Հաւաստած է նաեւ թէ Գերմանիոյ հետ կնքուելիք դաշինքը կը համապատասխանէ Խ. Միութեան արտաքին քաղաքականութեան, պահպանելու համար խաղաղութիւնը։ Այս առթիւ բացէ ի բաց մեղադրած է անգլիական եւ ֆրանսական պատուիրակութիւնները, ըսելով թէ շատ ուշացան բանակցութիւնները, քաշքշուելով լման չորս ամիս։ Եւ վերջապէս հասկցուցած է թէ բանակցութիւնները չեն կրնար վերսկսիլ, գորչափ ֆոն Ռիպպէնթրոփ Մոսկուա կը գտնուի։

Զինուորական պատուիրակութեանց անդամներէն երեքը, մէկ Ֆրանսացի եւ երկու Անգլիացիներ, մեկնեցան Մոսկուայէն։ Իսկ բանակցութիւնները ընդհատուած են, գոնէ առժամաբար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախարարական խորհուրդին վերջին բացառիկ նիստը շատ կը յիշեցնէր անցեալ Սեպտեմբերի ժողովները, երբ հարկ դատուեցաւ մասնակի զօրաշարժ մը կատարել։ Այս անգամ ալ նոյն որոշումը տրուեցաւ, նախագահութեամբ Հանրապետութեան Նախագահին, եւ պահեստիներու մէկ մասին զօրակոչի ազդերը պատերուն վրայ փակուեցան գիշերանց, ինչպէս ըսինք։

Ժողովէն վերջը գեկոյց մը հրատարակուեցաւ, որ կը հաղորդէր թէ « Նկատի առնելով միջազգային կացութիւնը, կառավարութիւնը որոշած է լրացնել արդէն իսկ ձեռք առնուած զինուորական միջոցները, յաւելուածական զօրաժողով մը կատարելով պահեստի դասերէն »։

Հինգշաբթի գիշեր, Սէնի նահանգապետութիւնը երեք ժամուան մէջ մայրաքաղաքի ժողովուրդին հաղորդեց նոր զօրակոչը, որ կը վերաբերի թիւ 3 եւ 4 տետրակը ունեցողներուն։ Ամիսներէ ի վեր, ազդերը պատրաստ էին Փարիզի քաղաքապետարանին մէջ։ Կէս գիշերին 50ի չափ պահակներ նշանակուած սրահը վազելով գործի սկսան։ Հարկ էր նախ ծալլել յայտարարութիւնները եւ թուական դնել, ինչպէս եւ պատերը փակցնելու ժամը։ Փարիզը բաժնուեցաւ 61 մասերու, եւ իւրաքանչիւրը յանձնուեցաւ մասնաւոր փակցնողի մը, որ իրեն համար նշանակուած վայրը կ'երթար ինքնաշարժով, ընկերակցութեամբ ոստիկանի մը։ Առտուան ժամը 3ին 61 ինքնաշարժներ, 61 փակցնողներ եւ 61 ոստիկաններ մեկնեցան քաղաքապետութեան հրապարակէն։ Ժամը 6ին քաղաքին պատերը ծածկուած էին փոքր ազդերով, որոնց վերեւ կ'երեւային խաչաձեւ դրօշներ, ըստ սովորութեան։

Նոյն իրիկունը պատերազմական նախարարութիւնը մասնաւոր ազդեր փակցնել տուած էր, զինուորական գրաւումներու մասին, որ սկսան հինգշաբթի կէս գիշերին։

Միեւնոյն ատեն պարտականութեան գլուխ կանչուեցան պետական, նահանգային կամ քաղաքապետական այն պաշտօնեաները որոնց յանձնուած է կրաւորական պաշտպանութեան եւ կարգ մը քաղաքներու պարպումի գործը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Նախագահը Ուաշինկթըն վերադառնալով, արտակարգ նիստի հրաւիրեց Խորհրդարանը։

ՆՈՐ ԲՈՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԾԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՍԷՆ-ՄՈՐԻՍ (էն). —Յարգելի խմբագիր Յառաջի, Պոլսոյ եւ շրջանի 1919 Օգոստոսի ջարդին զոհ գացող հարիւրաւորներու հետ հօրեղբօրս, հօրեղբօրորդւոյս եւ մօրեղբօրս յիշատակին փունջ մը ծաղիկ (յիսուն ֆրանք) կը ղրկեմ ձեզի, խնդրելով զայն խառնել այն գումարին որ կը հանգանակուի ձեր միջոցաւ, Մուսա Լերան արժանաւոր զաւակներուն քանդուած բոյները վերաշինելու նպատակաւ։ — Որբաշխարհի սանուհիներէն Հռիփսիմէ Յ. Սօմունճեան։

ՑԱՆԿ 31

Հռ. Սոմունճեան, Ս. Մորիս	50
Աւետիս Տէր Յակոբեան Սեվռ	25
Փոքրիկն Հրայր Ս. Թորոսեան, Քաշան	15
Ալֆորվիլի Ցանձնախումբէն (Բ. անգամ)	200

Առաքել Պէյազեան, Յարութիւն Քիւփէլեան 30ական, Յակոբ Խաչիկեան, Գեղամ Ֆերմանճեան 20ական, Յարութիւն Փապուճեան, Թորոս Եղիազարեան, Յովհաննէս Ղազարոսեան, Ա. բամայիս Յակոբեան, Միհրան Պասուականեան, Տիկին Մարիամ Մութաֆեան 10ական ֆրանք։

Գումար՝	290
Երէկուան գումարը	97,941
Ընդհ. գումար	98,231

ՎՐԴՈՎԻՉ ԼՈՒՐԵՐ ՔԷՍԱՊԻ ՇՐՋԱՆԷՆ

Թուրքերը չեն ուզեր ճանչնալ վերջին սահմանագիծը

«Ազդակ»ի օգոստ. 13 թիւէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

« Ներկայիս Քէսապի մէջ 235 ընտանիք (835 հոգի) գաղթականներ կան, մեծ մասը Անտիոքէն եւ Գրըգխանէն։

Քէսապի բնիկ հայութիւնը եղբայրական սքանչելի ոգի մը ցոյց կուտայ գաղթականներու հանդէպ եւ ամէն տեսակէտով կ'օգնէ անոնց։ Դժբախտաբար սակայն այս տարի տնտեսական շատ նեղ վիճակ մը ունին նաեւ Քէսապցիները։ Ամէն բան սուղ է եւ հազուագիւտ։ Որովհետեւ, քաղաքական անորոշութեան պատճառով այս տարի պէտք եղածին չափ չեն ցանուած արտերն ու բանջարանոցները։ Ծխախոտն անգամ դոհացուցիչ արդիւնք մը չէ տուած՝ նախ երաշտի եւ յետոյ սահմանային անկայուն գծումին պատճառաւ։ Ծխախոտի դաշտերուն կարեւոր մէկ մասը մնացած է թրքական սահմանին մէջ։

Այս տարի չկան նաեւ գիւղագնացներ։ Ուրիշ տարիներ, Հալէպէն, Լաթաքիայէն եւ Անտիոքէն կարեւոր թիւով գիւղագնացներ կուգային Քէսապ, որոնք զօշափելի օգտակարութիւն կ'ունենային հայ գիւղացիներու տնտեսական վիճակին բարելաւումին համար։

Դժբախտաբար քանի մը օրէ ի վեր անստոյգ կացութիւն մը կը տիրէ այս շրջանին մէջ եւ ամէն մարդ մատնուած է խոր մտահոգութեան։ Քաղաքը անբնական երեւոյթ մը ստացած է։ Զգալի է խճողումը։ Կը շարունակուին անընդհատ կեդրոնացումները։

Թուրքերը, հակառակ գոյացած համաձայնութեան, չեն ուզեր ճանչնալ վերջին սահմանագծումը, որուն համաձայն մօտ մէկ քիլոմեթր դէպի թրքական հող կ'երկարէր Քէսապի սահմանը։ Վէճի առարկայ շրջանն է Քէսապի հիւսիսային կողմի լերան գլուխը, Թէքնէճիկ կոչուած վայրը, որ մաքուր եւ առատ ջուր ունի եւ կենսական նշանակութիւն՝ Քէսապցիներու համար։

Թուրքերը կը պնդեն եւ մեծաքանակ ուժ կը կեդրոնացնեն Թէքնէճիկի շրջանին մէջ, մտահոգութիւն պատճառելով բնակչութեան։

Ֆրանսական իշխանութիւնը անտարբեր չէ այս երեւոյթներուն հանդէպ եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։ Այս անգամ Ֆրանսացիները շատ վճռական կ'երեւին։

Այս բոլորը տեղի կ'ունենան ժողովուրդին աչքին առջեւ, լուրջ մտահոգութեան մատնելով զայն։ Սահմանային ընդհարում մը կրնայ սաստկացնել այդ մտահոգութիւնները։

Մինչ այդ, աչխատանքեր,՚ կը կատարուին հաւանական բարդութեանց առաջքն առնելու համար։ Տեղի զինուորական իշխանութիւնը տեւականօրէն գործակցութեան մէջ մտաւ իր կառավարութեան հետ, Քէսապի կացութեան

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ԵՒ ԳՐԱՒՈՒՄ

Նոյն աղբիւրէն, օգոստոս 16 թուականով. —

⁂ Քէսապի եւ Թուրքիոյ սահմանային վէճը կը մնայ ծանր եւ անլուծելի։ Հակառակ օրերէ ի վեր շարունակուող բանակցութեանց, մինչեւ հիմա կարելի չեղաւ համաձայնութիւն գոյացնել։

Երէկ Անտիոքի ֆրանսական հիւպատոսը հոս եկաւ եւ հեռաձայնով հաղորդակցութեան մէջ մտաւ իր կառավարութեան հետ, Քէսապի կացութեան շուրջ։

Թուրքերը կը շարունակեն պնդել թէ Ֆրանսացիները Թէքնէճիկ բռնած տեղը զինուորական գրաւման ենթարկած են հակառակ գոյացած համաձայնութեան։ Թէքնէճիկ, ինչպէս գրած էի, Քէսապէն հազիւ 1500 մեթր հեռաւորութիւն ունի եւ օժտուած է սքանչելի ջուրով եւ անտառի դիրքով։

Պէյրութէն մասնաւոր առաքելութեամբ հոս եկաւ հազարապետ Քարփանթիէ, որ պաշտօն ունէր վիճելի կէտին վրայ տեսակցութիւն ունենալու թուրք գնդապետ Քէմալին հետ։ Հակառակ իր տուած խոստումին ու ժամադրութեան, թուրք գնդապետը ներկայ չեղաւ։ Յետոյ լուր ղրկեց որ Օրտուի ճամբուն վրայ տեղի ունենայ այդ տեսակցութիւնը։

Հազարապետ Քարփանթիէ ընդառաջ երթալով տեսակցեցաւ Քէմալի հետ առաջարկուած վայրին վրայ։ Դժբախտաբար տեսակցութիւնը տուած է հակառակ արդիւնք։ Թուրք գնդապետը ոչ միայն տրամադրութիւն ցոյց չէ տուած համաձայնութեան մը գալու, այլեւ շատ սպառնական արտայայտութիւններ ունեցած է, յայտարարելով թէ բանի պիտի դրուեն կարեւոր նրկատուած կէտերը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԱՀԱՆ ՏԱՇՏՑԱՑԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ

(1914—1918)

ՊՐԻՍՏՈՆ, ՄԱՅԻՍ 1918

... ՈՐՈՇԵՑԻՆՔ ԲՆԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՓՈՓԱԳԱՆՈՒԹԻՒՆ ԻՐ ՀՈԳԵՒՈՐ ՈՒ ՄԱՐՄՆԱՒՈՐ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒ

Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզի Ստեփանակերտ քաղաքի Վահան Տաշտցյանի անվան պատմության թանգարանի տնօրեն Ռուբեն Ալեքսանյանը հայտնել է, որ թանգարանի ֆոնդերում պահվում է Վահան Տաշտցյանի պատմվածքների ձեռագրերի մի ամբողջ հավաքածու, որոնք դեռևս չեն հրատարակվել։ Ռ. Ալեքսանյանի խոսքով՝ ձեռագրերը հանձնվել են թանգարան Վահան Տաշտցյանի ընտանիքի անդամների կողմից։ Ռ. Ալեքսանյանը նշել է, որ ձեռագրերի մեծ մասը վերաբերում է Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին։

Վահան Տաշտցյանը ծնվել է 1894 թվականին Ստեփանակերտում։ Նա սկզբնական կրթությունը ստացել է Ստեփանակերտի ծխական դպրոցում, ապա սովորել է Թիֆլիսի ռեալական ուսումնարանում։ Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին զորակոչվել է ռուսական բանակ, ծառայել է կովկասյան ռազմաճակատում։ Զորացրվելուց հետո վերադարձել է Ստեփանակերտ, աշխատել է որպես ուսուցիչ։ 1921 թվականին հեռացել է Ստեփանակերտից, ապրել է Թիֆլիսում, Երևանում, Մոսկվայում, Լենինգրադում։ Մահացել է 1937 թվականին։

Վահան Տաշտցյանի ստեղծագործական ժառանգության մեջ կարևոր տեղ են գրավում նրա պատմվածքները, որոնցում հեղինակը պատկերել է Առաջին համաշխարհային պատերազմի ծանր տարիները, ռազմաճակատի դաժան իրականությունը, զինվորների տառապանքները։ Նրա գրչին են պատկանում «Ռազմաճակատի նամակներ», «Գերության տարիներ», «Հեռավոր ափերում» պատմվածքները։

Ռ. Ալեքսանյանի խոսքով՝ Վահան Տաշտցյանի ձեռագրերի հրատարակումը մեծ նշանակություն ունի ոչ միայն գրականության, այլև պատմության համար։

Ռ. Ալեքսանյանը հայտնել է, որ թանգարանի ֆոնդերում պահվում են նաև Վահան Տաշտցյանի անձնական իրերը, լուսանկարները, նամակները։

Ներկայումս թանգարանի աշխատակիցները զբաղված են Վահան Տաշտցյանի ձեռագրերի ուսումնասիրությամբ։ Նրանք նախատեսում են հրատարակել դրանք առանձին ժողովածուով։

Ռ. Ալեքսանյանը հավելել է, որ Վահան Տաշտցյանի ձեռագրերի հրատարակումը կնպաստի նրա ստեղծագործական ժառանգության ավելի խորը ուսումնասիրությանը։

ՎԱՀԱՆ ՏԱՇՏՑԱՑԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ

Վահան Տաշտցյանի պատմվածքների ձեռագրերի հավաքածու է հայտնաբերվել Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզի Ստեփանակերտ քաղաքի Վահան Տաշտցյանի անվան պատմության թանգարանում։ Թանգարանի տնօրեն Ռուբեն

ԿՆՈՋԻՆ ԵՐԵՔ

Հայկական Պետական Հրատարակչություն

Երևան — 1939

— Ես, ինչպես արդեն ասացի, ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ուզում անել, միայն ուզում եմ, որ ինձ ասեք, թե ինչ է պատահել ձեզ հետ, որ այդպես հանկարծ ինձ հանդիպելուն պես ուշաթափվեցիք։ Ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ուզում անել, միայն ուզում եմ, որ ինձ ասեք, թե ինչ է պատահել ձեզ հետ, որ այդպես հանկարծ ինձ հանդիպելուն պես ուշաթափվեցիք։

Նիկոլը, որ ամբողջ ժամանակ ուշադիր նայում էր Ռուզանի դեմքին, տեսավ, որ նրա դեմքի վրա ամեն անգամ կրկնվում էր նույն ցավագին արտահայտությունը, որ նա նկատել էր առաջին անգամ, երբ Ռուզանը ուշաթափվել էր։

Ռուզանը, որ ակնհայտորեն ամաչում էր իր թուլության համար, ջանում էր ինքն իրեն տիրապետել, բայց նրա ամբողջ էությունը ենթարկվում էր ներսից եկող ինչ-որ ուժի։ Նա ամեն կերպ ջանում էր ինքն իրեն զսպել, բայց ամեն անգամ, երբ նրա աչքերը հանդիպում էին Նիկոլի աչքերին, նա կարծես ինչ-որ անտանելի ցավ էր զգում։

Նիկոլը, որ նկատում էր Ռուզանի այդ ներքին պայքարը, ասաց.

— Ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ուզում անել, միայն ուզում եմ, որ ինձ ասեք, թե ինչ է պատահել ձեզ հետ, որ այդպես հանկարծ ինձ հանդիպելուն պես ուշաթափվեցիք։

Ռուզանը, որ ակնհայտորեն ամաչում էր իր թուլության համար, ջանում էր ինքն իրեն զսպ

Կ'իմանանք թէ անցած գիշեր թրքական նոր ուժեր հասած են եւ գրաւած քանի մը կարեւոր կէտեր:

Վերջին պահուն տեղեկացայ որ Թուրք սահմանագծումի յանձնախումբին նախագահ գնդապետ Արսլան եւ ֆրանսական յանձնախումբի նախագահ գնդապետ Մալարթ հանդիպում մը պիտի ունենան Օրտուի մէջ, կարգադրելու համար Թէքնէճիկի վէճը:

Կարեւոր խորհրդակցութիւններ Պոլսոյ մէջ

Պոլսէն հասած տեղեկութիւններու համաձայն, հանրապետութեան նախագահին Պոլսոյ (Ֆլորիա) ամառնային բնակարանին մէջ կարեւոր խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցած են Իսմէթ Ինէօնիւի եւ հելլէն արտաքին նախարարութեան Բ. դիւանապետ Մանրուտիսի միջեւ: Խորհրդակցութեանց կը մասնակցէր նաեւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարը՝ Սարաճօղլու Շիւքրի: Պ. Մանրուտիս առանձին տեսակցութիւն մը ունեցած է նաեւ Թուրքիոյ ռումանական դեսպանին հետ:

Խիստ գաղտնապահութիւն կը տիրէ այս տեսակցութեանց շուրջ: Նրկատելի է որ Պալքանեան Համաձայնութենէն միայն Եուկոսլավիոյ ներկայացուցիչն է որ չէ մասնակցեր այս խորհրդակցութիւններուն: Կասկած չկայ, թէ այս բոլոր հանդիպումները կապ ունին այն գինակցութեան հետ զոր կը խորհին կնքել Թուրքիա եւ Ռումանիա՝ Անգլիոյ հաւանութեամբ:

Կը հաստատուի թէ Ռումանիայէն զինուորական պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ սպայակոյտի պետ զօր. Պոնեսկուի, Պոլիս այցելած եւ յետոյ Անգարա գացած է: Թէեւ խիստ գաղտնի կը պահուի այս այցելութեան նպատակը, բայց տարակոյս չկայ թէ հարցը կապ ունի թուրքեւռումանական գինակցութեան հետ: Անգլիա մօտէն կը հետաքրքրուի այս զինակցութեամբ: Թուրքիոյ արտաքին նախարարութեան խորհրդականը, Մէնէմէնճիօղլու տեսակցութիւններ ունեցած է անգլիական դեսպանին հետ, անոր հաղորդելով Կարոլ - Իւէօնիւ խօսակցութեան մանրամասնութիւնները: Հաւանական է որ թուրքեւռումանական գինակցութեան միանայ նաեւ Յունաստան:

⁂ Պոլսէն կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը աւելի քան երբեք վրճռած է հաւատարիմ մնալ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ կնքուած համաձայնութեանց: Երկու օրէ ի վեր նիստեր կը գումարէ նախարարական խորհուրդը նախագահութեամբ Իսմէթ Ինէօնիւի: Թերթերը կը ջանան համոզել թէ մեծ բան մը փոխուած չէ կացութեան մէջ, գերմանեւխորհրդային դաշնագրին հետեւանքով:

✕ Յունաստան ալ զէնքի տակ առաւ դաս մը պահեստիներ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅՈՒԵՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Անգլիոյ Խորհրդարանը բացառիկ նիստ գումարեց երէկ, քուէարկելու համար կառավարութեան պահանջած բացառիկ լիազօրութիւնները:

Միեւնոյն ատեն կը շարունակուին զինուորական պատրաստութիւնները: Ամբողջ երկրին մէջ արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած են, բոլոր լոյսերը մարելու համար: Այս առթիւ ժողովուրդին ալ ազդարարութիւններ ուղղուած են, որպէսզի լոյսերը մարեն, երբ ազդանշանը տրուի: Մասնաւոր պաշտօնեաներ նշանակուած են ամէն տեղ, փողոցի լապտերները մարելու համար: Կառախումբերու եւ հանրակառքերու լոյսերն ալ պիտի ծածկուին կամ պիտի փոխուին:

Անգլիոյ Թագաւորը Լոնտոն վերադարձաւ, ստորագրելու համար բացառիկ լիազօրութեան օրէնքը: Լորտ Հալիֆաքս երէկ շատ կարեւոր յայտարարութիւն մը րրաւ միջազգային կացութեան մասին, շեշտելով թէ Անգլիա պիտի կատարէ իր բոլոր յանձնառութիւնները: Լոնտոնի մէջ զայրոյթ պատճառեց Հիթլէրի եւ անգլիական դեսպանին տեսակցութեան ձախողումը:

Կառավարութիւնը անմիջապէս սկսաւ գործադրել իր լիազօրութիւնները, մասնակի զօրաշարժ կատարելով եւ ուրիշ անմիջական միջոցներ ձեռք առնելով:

⁂ Գերմանիա բնակող Անգլիացիները եւ Ֆրանսացիները հրաման ստացան հեռանալու, եթէ հիմնական գործով մը կապուած չեն:

✕ Հռոմի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները կարեւոր տեսակցութիւններ ունեցան Իտալիոյ արտաքին նախարարին հետ, յիշեցնելով թէ իրենց կառավարութիւնները պիտի կատարեն ամէն յանձնառութիւն Լեհաստանի հանդէպ: Գերմանական թերթերը ծաղրանքով կը մեղադրեն Անգլիան, ըսելով թէ կը քաջալերէ Լեհաստանը, անխուսափելի դարձնելով պատերազմը:

Կը կարծուի թէ Հիթլէր Ռայխսթագի կցումը պիտի յայտարարէ կիրակի օր, Թանէնպէրկի մէջ, եւ այն ատեն պիտի տրուի միւս գործողութեանց ազդանշանը:

⁂ Փարիզի մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ տագնապը իր ծայրագոյն սահմանին պիտի հասնի շաբաթ օր, երբ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը Պերլին վերադարձած կ'ըլլայ, գրպանը դրած ոչ-յարձակման դաշինքը: Բացի բոլշեւիկեան օրկանէն, Փարիզի բոլոր թերթերը դատապարտութիւն կը հանեն Մոսկուայի ընթացքը: «Լ'Էփոք» ոչ-յարձակման դաշնագիրը կը նկատէ «դաշոյնի հարուած մը կռնակէն»: Այն կարմիր թերթերը որ Լէոն Պլումը կը մեղադրէին, երեք տարի առաջ, Գերմանիոյ ելմտական նախարարը ընդունելութեան ընդունած ըլլալուն համար, այժմ կը գովաբանեն Սթալինը, որ ջերմ ընդունելութիւն մը սարքել տուած էր ի պատիւ ֆոն Ռիպպէնթրոփի:

Լէոն Պլում խմբագրականով մը կը պահանջէ անմիջապէս նիստի հրաւիրել Խորհրդարանը, ինչպէս ըրին Անգլիոյ մէջ:

Պելժիոյ թագաւորին զերագոյն կոչը խաղաղութեան համար

Պելժիոյ Թագաւորը ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ յանուն փոքր եւ չէզոք պետութեանց, որպէսզի գերագոյն փորձ մը կատարուի, փրկելու համար խաղաղութիւնը: Ճառը պարզելով կացութեան ծանրութիւնը եւ մեծ պետութեանց զօրաշարժը, վախ կը յայտնէ որ փոքր պետութիւնները զոհ դառնան ընդհարումի մը:

— «Նոյնիսկ եթէ թշնամութիւններ չսկսին, տնտեսական փլուզումը կը սպառնայ աշխարհի: Անվստահութիւնը եւ կասկածը կը տիրապետեն ամէն կողմ: Բանակատեղիներ կը կազմուին մեր աչքերուն առջեւ, բանակներ կը շարժին, սարսափելի պայքար մը կը պատրաստուի Եւրոպայի մէջ: Մեր ցամաքամասը անձնասպանութի՞ւն պիտի կատարէ զարհուրելի պատերազմի մը մէջ ուր ոչ յաղթանակ պիտի ըլլայ ոչ ալ պարտութիւն, այլ պիտի կործանին դարերու քաղաքակրթութեամբ ստեղծուած հոգեկան եւ նիւթական արժէքները:

«Չկայ ժողովուրդ մը որ ուզէ դէպի մահ ղրկել իր զաւակները, յափշտակելու համար ուրիշ ազգերու գոյութեան իրաւունքը: Անշուշտ պետութեանց շահերը նոյնը չեն: Բայց կա՞յ շահ մը որ չկարենայ աւելի լաւ կարգադրուիլ պատերազմէ առաջ քան վերջը: Թող արթննայ աշխարհի խիղճը: Դեռ կարելի է խուսափիլ յոռեգոյն չարիքէն: Բայց ժամանակը շատ կարճ է: Դէպքերու ընթացքը կրնայ աւելի դժուարացնել ուղղակի հաղորդակցութիւնը... Վաղը միլիոնաւոր մարդիկ որոնց պիտի միանան մեզի, դադրելու համար գրոհը դէպի պատերազմ»:

Ճառը կը վերջանայ թախանձագին կոչով մը, որպէսզի փրկուի խաղաղութիւնը:

Դասախօսութիւն

Սէն Ժէրոմի (Մարսէյլ) ընկերներու դասախօսութիւնը Շաբաթ, 26 Օգոստ. երեկոյեան ժամը 9ին:

Կը դասախօսէ Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Մարսէյլ քաղաքի հանգանակութեան Բ. ցանկը

Վռամշապուհ Ճնտրիկեան 200 ֆր., Տիգրան Քօրիկեան, Ժիրայր, Վրէժ Բարունակեան, Համալեան եւ Մանուկեան ընկ., Եդուարդ Տէթէնեան, Յ. Պալթայեան, Ա. Գէորգեան, Տօքթ. Ֆիկիրեան, Պօղոս Հիւսեան 100ական ֆր., Արշակ Գասպարեան, Նուպար, Յ. Սվաճեան Հ. Սարըեան (ճաշարան Թօքաթլը), Համբարձում Զալլաքեան, Լեւոն Զպուքեան, Գալուստեան եղբարք, Օննիկ Միքճեան, Լ. Կօշկակարեան, Տօքթ. Մ. Թօքաթլեան, Աղասի Դաւիթեան, Անդրանիկ Մուշեղեան, Օննիկ Սէֆէրեան, Գէորգ Պօյաճեան, Գարեգին Անտուրեան, Միրզայ'անց եւ ընկերութիւն, Միհրան Պարիկեան 50ական ֆր., Անտիլեան 40 ֆր., Ճաշարանապետ Ճօշկունեան 40 ֆր., Հայկ Մարաշլեան 30 ֆր., Աւագեան 25 ֆր., Ղազարոս Պօղոսեան, Օննիկ Սինանեան, Կարապետ Թիւթէյեան, Արտաւազդ Յակոբեան, Դաւիթեան եղբարք, Վահան Մալխէգեան 20ական ֆր., Տէր Գրիգորեան 15 ֆր., Տիկ. Վ. Դաւիթեան, Ոմն, Շիրէճեան, Թադէոս Արբահամեան, Չիչոյեանց, Մանուկեան եղբարք, Ս. Մարկոսեան, Ոմն, Տալաքիւփէեան 10ական ֆր., Ոմն, Մորճիկեան, Աւետիսեան, Ոմն 5ական ֆրանք՝ Գումար 2270 ֆրանք:

Մարսէյլի թիւ Գ ցանկը (Լա Վիսթ)

Մանուէլ Թորոսեան, Սիրական Թիւլէկեան, Մուրատ Մուրատեան, Անդրանիկ Մուրատեան Աթանաս Ուլաշեան, Լեւոն Մուրատեան, Յարութիւն Կարապետեան, Ազգ. Մարտիրոսեան, Գրիգոր Օհանեան, Սարգիս Պօյաճեան, Լեւոն Պօյաճեան, Վենկա Թումա 50ական ֆր., Յարութիւն Պօյաճեան, Նշան Նուրեան, Մարտիրոս Փափազեան, Յակոբ Մանուկեան 20ական ֆր., Յովհաննէս Զօփուրեան 12 ֆր., Սարգիս Տօնիկեան, Միհրճան Տէրտէրեան, Խաթուն Տօնիկեան, Մանուկ Կիրակոսեան, Յովհաննէս Ճամուզեան, Բագրատ Մանուկեան, Դանիէլ Տ. Միքայէլեան, Ենովք Ղազարեան, Սէլվի Յովհաննէսեան, Մկրտիչ Թէրզեան, Կարապետ Մնակեան, Նիկողոս Ճիզմէճեան, Ստեփան Փափազեան, Արսէն Թէքնէեան, Սարգիս Թաշճեան, Մանուկ Անտուրեան, Յովսէփ Ղուկասեան, Օհան, Թոմասեան, Մուշեղ Յակոբեան, Յարութիւն Աբգարեան, Հայկանուշ Պայօեան, Սահակ Խաչատրեան, Յովհաննէս Կարապետեան 10ական ֆր., Գրիգոր Ղարօեան, Յարութիւն Տէմիրճեան, Կարապետ Մանուկեան, Յակոբ Մանուկեան, Միսաք Աբրօեան, Յովհաննէս Թաշճեան, Քէլման Մաճարեան, Յակոբ Կարապետեան, Յակոբ Կիրիթլեան, Ղազար Ղազարեան, Շմաւոն Զաքրեան, Արամ Տիրացուեան, Կարապետ Պէննէեան, Լեւոն Զօրաքեան 5ական ֆր., Ոմն, 4 ֆր., Արտաշ Բէգլեան, Յարութիւն Քէսթիկեան, Ժօզէֆ Ահարոնեան, Գրիգոր Մաճարեան, Պօղոս Մորուքեան 2ական ֆր., Տիկ Սրբուհի 1 ֆր.: Գումար 1007 ֆրանք:

Մարսէյլ քաղաքի Դ. ցանկը

Գէորգ Գամաֆեան 200 ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Զաթիկեան, Ոմն, Պաղլըեան եւ Բաշեան ընկ., Joanides Theodor (Յոյն), Վահրամ Եաղճեան 100ական ֆրանք, Ռուբէն Մարգարեան, Զաւէն Արզումանեան 50ական ֆրանք, Թադէոս Տէկէլեան 30, Արսէն Տ. Զաքարեան, Յակոբ Մարգարեան 25ական ֆր., Գաբամաճեան եղբ., Շալճեան Տաճատ 20ական ֆր., Տիրատուրեան, Գ. Վարպետեան, Մանուէլ Փանոսեան, Աւետիս Գույումճեան, Տիկին Ազարեան, Արբահամ Հօրիկեան, Օննիկ Աստուրեան, Սարգիս Վարպետեան, Մարտիրոս Գրիգորեան 10ական ֆր., Տիկին Մըսըրլըեան, Մեսիա Մեսրոպեան, Տիկ. Եղիազարեան 5ական ֆր., Յակոբ Յովնանեան, Վարդան Տ. Վարդանեան 3ական ֆր., Օննիկ Պօղոսեան 2 ֆրանք:

Մնձուրի եւ շրջակայքի Վերաշինաց Հայրենակցական Միութեան կողմէ 200 ֆր., Լէօփէթ Նէվշէհիրլեան 50, Յակոբ Համբարձումեան 20, Սարգիս Վարդերեսեան 10, եւ Օհանեան 2 ֆրանք: Գումար **1.315** ֆրանք:

Բ. ցանկի գումարը՝ **2270**, Լա Վիսթի գումարը՝ **1007**, Մարսէյլ քաղաքի թիւ Դ. ցանկի գումարը **1315** ֆր., գումար **4.592** ֆրանք: — Հանգանակիչ Կեդր. Յանձնախումբի նախագահ՝ Կարապետ Ա. Քհ. Երեւանեան, Ատենապետ՝ Յ. Շալճեան, Ատենադպիր՝ Ազգին: (Տես Յառաջ 20 օգոստ.):

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Դերասանական դասերու համար կը բացուի Հոկտեմբեր 3ին երեկոյեան ժամը 8ին Շահրիկեան սրահին մէջ:

ԴԱՍԵՐ.— Հայ թատրոնի պատմութիւնը, դիմայարդարում, շարժուձեւ, արտասանութիւն, ձեւ եւլն:

Պայմաններու համար դիմել մինչեւ Սեպտեմբեր 25 դերասան Յ. Ղազարեանի, 321 Chemin St. Julien, Marseille.

ՏՕՆԱՑՈՅՑ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բալուի Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը 26 Օգոստ. Շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, 5 rue l'Eclipse, Շահրիկեան սրահին մէջ: Կարեւոր խորհրդակցութիւն դժբախտ հայրենակիցի մը համար: Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Կը հրաւիրուին ոչ անդամ բոլոր Բալուեցիները:

ՍԵԲԱՍՏԱՀԱՅԵՐՈՒ Նահանգային Միութեան գումարին մէջ (700 ֆրանք, տես Յառաջ 20 Օգոստ.) Պ. Նշան Համբարձումեան մասնակցած է 100 ֆրանքով:

Le Gerant : H. STEPHAN
Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17. Rue Damesme .. Paris (13)

ՅԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ անոնք որ զինուորութեան պիտի կանչուէին Սեպտեմբերին եւ Հոկտեմբերին եւ այդ շրջանին արձակելի եղբայր մը ունին, պիտի կրնան օգտուիլ — եթէ այդ եղբայրը դրօշի տակ պահուած է — 1928 մարտ 31ի օրէնքին 22րդ յօդուածին արտօնութենէն, եւ յետաձգում ստանալ, մինչեւ իրենց եղբօր արձակումը: Այս առթիւ պարտաւոր են անմիջապէս իրենց բնակավայրի զինուորագրութեան դրասենեակին ներկայացնել յետաձգման խնդրագիր մը, բոլոր անհրաժեշտ փաստաթուղթերով:

ՆԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ մը ծագեցաւ գերմանեւլեհական սահմանագլուխին վրայ: Գերման զինուորներ լեհական հողը մտան մինչ 130 մեթր, խուզարկութիւններ եւ ռմբաձգումներ կատարելով: Գերմանիա անընդհատ զինուոր կը փոխադրէ դէպի սահմանագլուխ: Ճամբաներու փոխադրութիւնը կըրճատուած է, եւ կառքերն ու կառախումբերը ամէն բանէ առաջ վերապահուած են զինուորներու փոխադրութեան: Ժողովուրդը պաշար կ'ամբարէ երեք օրէ ի վեր:

Հրաժեշտի երեկոյ

Մարսէյլի Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր Վասպուրականցիները, եւ բոլոր Միութեանց անդամները ներկայ ըլլալ 25 Օգոստ., Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 5 rue de l'Eclipse, իր Միութեան հիմնադիր եւ երիցագոյն անդամ Պ. Մանուկ Գրիգորեանի (Ջոջադ) Ամերիկա մեկնելու առթիւ սարքուած հրաժեշտի երեկոյին:

Մուտք 10 ֆր.:

ԼԱ ՍԻՈԹԱՅԻ մէջ «Յառաջ» կը ծախուի Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՐՃԻԿԵԱՆի մօտ, 27 rue Grand Modièr.

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ:

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց ապսպրանքները: Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր:

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries Marseille, France.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆՔ

(Քերթուածներ)

ԱՀԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ:

Գին՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառելու մօտ)

Գին՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.

Դիմել հեղինակին, 17. Rue Damesme, PARIS

ՀԱՅ - ԲԺՇԿ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ Բժշկի» հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժանեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց թերթ ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՅ - ԲԺՇԿի տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի):

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince Paris-6 chèque Postal: 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ՄԱՅՐԵ՛Ր

փրկեցէ՛ք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մաքրել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները DOLINE ALCALINE ակռայի փոշիով (պատրաստուած Sofp. Արամ Ճիննեանի formuleին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլէ ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրազրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարաններէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի թթուներու կազմութիւնը:

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

Կեդրոնատեղի O. C. P. եւ Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur եւ 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg:

Հ. ՃԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՐ ՏԻՒ ՆՈՐ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Աշխատանքը ժամադրութեամբ:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԻՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameame, PARIS (13e) (ԾՐԹԵՐԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Միւս երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՇԱԲԱԹ 26 ՕԳՈՍՏՈՍ
SAMEDI 26 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4128

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

«ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳ» (ՉԷՅՄՊԸՐԼԷՆ)

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈԶՎԷԼԹԻ ԹԱԽԱՆՁԱԳԻՆ ԿՈՉԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԵՒ ՀԻԹԼԵՐԻ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐՆԵՐԸ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Տանցիկի միջադէպական շրջանակներ գրաւեց իշխանութիւնը

Շատ աւելի ծանր է կացութիւնը, 24 ժամ վերջը: Այն աստիճան որ, ամէն կողմէ գերագոյն ճիգ մը կը փորձուի, խաղաղութիւնը փրկելու համար:

Այսպէս, նախագահ Ռոզվէլթ թախանձագին կոչ մը ուղղեց Իտալիոյ թագաւորին, Հիթլէրի եւ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին, որպէսզի կարելին փորձեն, խաղաղութեամբ լուծելու համար տագնապը, ուղղակի բանակցութիւններ վարելով կամ չէզոք պետութեան մը միջնորդութեան դիմելով:

Անգլիոյ Խորհրդարանը անմիջապէս քուէարկեց կառավարութեան պահանջած բացառիկ լիազօրութիւնները: Այս առթիւ խօսած ճառին մէջ, Պ. Չէյմպըրլէն խոստովանեցաւ թէ « պատերազմի անմիջական վտանգ մը կը սպառնայ », թէեւ ամէն յոյս կորսնցուցած չէ տակաւին:

Պապն ալ ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ, կոչ մը ուղղելով օրուան վարիչներուն որ փրկեն խաղաղութիւնը:

Գերմանիոյ արտաքին նախարարը Պերլին վերադարձաւ եւ անմիջապէս ներկայացաւ Հիթլէրի որ նոյնպէս վերադարձած էր իր ամառանոցէն: Բոլորին կարծիքն այն է թէ խաղաղութեան ճակատագիրը կախում ունի Հիթլէրէն:

Մոսկուայի զինուորական պատուիրակութիւնները ետ կանչուեցան:

Կառավարութիւնը չարունակ բացառիկ օրէնքներ կը հրատարակէ: Այդ օրէնքներէն երկուքը կապ ունին օտարականներու հետ: (Տես մանրամասնութիւնները, քիչ անդին): Ուրիշ հրամանագրի մը տրամադրութեամբ, մայրաքաղաքէն պէտք հեռանան անոնք որոնց ներկայութիւնը անհրաժեշտ չէ Փարիզի մէջ: Երկաթուղիներու ընկերութիւնը անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առած է, որպէսզի հեռացողները կարենան մեկնիլ առանց դժուարութեան: Այս առթիւ մասնաւորապէս կը շեշտուի թէ ներկայ դիւրութիւնները կարելի չէ ապահովել, եթէ տագնապը ծանրանայ:

Կառավարութիւնը զէնքի տակ հրաւիրեց պահեստիներու նոր զօրադաս մը (Թիւ 2): Բանագրաւումները կը գործադրուին խստօրէն: Հանրակառքերու սպասարկութիւնը կրճատուած է, եւ եղած կառքերը չափազանց կը խճողուին ամէն օր:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Նախարարական խորհուրդը անընդհատ ժողովներ կը գումարէ, հետեւելու համար կացութեան ելեւէջներուն: Առջի օրուան նիստին մէջ, որուն կը նախագահէր հանրապետութեան նախագահը, ժողովը միաձայնութեամբ վաւերացուց ազգ. պաշտպանութեան նախարարին ձեռք առած միջոցները, որպէսզի Ֆրանսա ի վիճակի ըլլայ կատարելու իր պարտաւորութիւնները հանդէպ Լեհաստանի: Վարչապետը երէկ ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ, յորդորելով վերահաստատել 1914ի « սրբազան միութիւնը »:

Ամբողջ երկրին մէջ դրօշի տակ առնուած պահեստիները կը դիմեն իրենց զօրանոցները: Երկաթուղիներու բոլոր կայարանները խճողուած են պահեստիներով: Թիւ 3 եւ 4 տետրակ ունեցողներուն յանձնարարուած է նաեւ միասին առնել հագուստ-կապուստ, երկ-երկու ձեռք ճերմակեղէն, կօշիկ եւն: Անոնք որ մասնակցած են 1914ի պատերազմին, պարտաւոր են միասին տանիլ նաեւ իրենց սաղաւարտները: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ պահեստիները ընդհանրապէս դէպի Մաժինոյի գիծը կ'երթան:

Փարիզի ամերիկեան դեսպանը պատուիրեց հպատակներուն հեռանալ անմիջապէս, եթէ ստիպողական պատճառներ չունին մնալու:

Ոստիկանական վերատեսչութիւնը հետեւեալ ծանուցը հրատարակեց.— « Ի գործադրութիւն 1939 Յուլիս 20ի հրամանագրին, Սէնի նահանգին մէջ պիտի ցուցակագրուին.—

1. Այն օտարական այրերը որոնք հպատակութիւն չունին, եւ ծնած են 1891 յունուար 1ի եւ 1919 յունուար 1ի միջեւ:

2. Այն օտարական այրերը որ կ'օգտուին ապաստանի իրաւունքէն եւ ծնած են 1912 յունուար 1ի եւ 1919 յունուար 1ի միջեւ:

Հետեւաբար, այս երկու դասերուն պատկանող օտարականները որոնք իրենք զիրենք ապաստանեալ (réfugié) կը նկատեն կամ կ'ուզեն երկարաձգել իրենց բնակութիւնը Ֆրանսական հողին վրայ, պէտք է իրենց բնակավայրի ոստիկանական տեսչութեան (Commissariat) ներկայանան հետեւեալ կարգով, համաձայն իրենց մականունի առաջին տառին.—

A. օգոստոս 28 եւ 29.— B. օգոստոս 30—31.— Սեպտ. 1 եւ 2.— C. Սեպտ. 4 եւ 5.— D. Սեպտ. 6 եւ 7.— E. F. Սեպտ. 8 եւ 9.— G. Սեպտ. 11 եւ 12.— H. Սեպտ. 13 եւ 14.— I. J. Սեպտ. 15.— K. եՍպտ. 16 եւ 18.— L. Սեպտ. 19 եւ 20.— M. Սեպտ. 21, 22 եւ 23.— N. O. Սեպտ. 25.— P. Սեպտ. 26 եւ 27.— Q. R. Սեպտ. 28 եւ 29.— S. Սեպտ. 30.— T. U. Հոկտ. 3. — V. W. X. Y. Z. Հոկտ. 4, 5, 6 եւ 7:

Այս օտարականներուն կացութիւնը պիտի քննուի եւ ի հարկին պիտի կանոնաւորուի:

Այն օտարականները որոնք ցուցակագրուած են արդէն, համաձայն զինուորագրութեան օրէնքին, ազատ են այս մարդահամարէն: Միւս օտարականները որոնք չեն ներկայանար վերոյիշեալ պայմաններուն մէջ, այլեւս պիտի չկրնան վայելել ապաստանեալի հանգամանքը:

× Պաշտօնաթերթը երէկ հրատարակեց աշխատանքի նախարարին մէկ հրամանագիրը, որ կը վերաբերի ազգ. պաշտպանութեան համար գործող հաստատութեանց: Այս հրամանագրի առաջին յօդուածին համաձայն, պարտուրիչ ծառայութեան պիտի ենթարկուին (réquisition), ամբողջ երկրին տարածութեան վրայ, այդ կարգի հաստատութեանց վարչութիւնները եւ պաշտօնէութիւնը: Երկրորդ յօդուածով, այդ հաստատութեանց բոլոր պաշտօնեաները պէտք է մնան իրենց գործին գլուխը, բացի այն պարագայէն երբ անհատապէս հրաման կը ստանան ուրիշ գործի մը կապուելու համար: Եթէ հաստատութիւնը այլուր փոխադրուելու կամ լուծուելու կարգադրութիւն ըլլայ, պաշտօնեան պիտի հետեւի իր ծառայած հաստատութեան կամ գործարանի ճակատագրին: Արձակուրդ ստացած պաշտօնեաները պէտք է իրենց տեղերը վերադառնան անյապաղ:

Երրորդ յօդուածով, այդ հրամանագրին ենթակայ են.—

1. Ֆրանսացի կամ Ֆրանսական հպատակ դարձած այրերը, կիները եւ անչափահասները:

2. Այն օտարական այրերը, կիները եւ անչափահասները որ հպատակութիւն չունին եւ այն միւս օտարականները որոնք կ'օգտուին ապաստանի իրաւունքէն, եւ կը պատկանին զեկուցում եղած օրը, առաջին յօդուածով նշանակուած հաստատութեանց եւ գործարաններու:

Չորրորդ յօդուածին համաձայն, ոչ մէկ պարագայի մէջ այս հրամանագիրը վերոյիշեալ պաշտօնեաները ազատ չի կացուցաներ զինուորական պարտաւորութիւններէն, զօրաշարժի հրամաններէն կամ զինուորական իշխանութեան կողմէ եղած որեւէ զօրակոչէ:

Ամէն նահանգի մէջ նահանգապետին պաշտօնն է գործադրել այս հրամանագիրը:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԻՍՏԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԾԱՆՐԱԿՇԻՌ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիոյ Խորհրդարանին բացառիկ նիստը գումարուեցաւ հինգշաբթի օր: Ժողովասրահը խճողուած էր անսովոր բազմութեամբ: Դեսպանական օթեակներու մէջ աչքի կը զարնէր խորհրդային դեսպանին բացակայութիւնը:

Ժողովին բացումէն անմիջապէս վերջը, Պ. Չէյմպըրլէն բեմ բարձրանալով ճառ մը խօսեցաւ, որ լեցուն էր ծանրակշիռ բովանդակութեամբ: Վարչապետը չէշտեց թէ « միջազգային կացութիւնը երթալով ծանրացաւ, եւ այսօր կը գտնուինք պատերազմի մը մօտալուտ վտանգին առջեւ »:

Յետոյ պարզելով Տանցիկի վէճին հոլովումը օգոստոսէն ի վեր, ուժգնօրէն բողոքեց գերմանական մամուլին կողմէ Լեհաստանի հանդէպ բացուած պայքարին դէմ, պայքար մը որ կը պահանջէր Տանցիկը Գերմանիոյ յանձնել առանց այլ եւ այլի: Այս առթիւ դառնութեամբ յիշեց Լեհաստանի գերման փոքրամասնութեանց կարծեցեալ հալածանքը, որ շատ կը յիշեցնէ Չեխոսլովաքիոյ Գերմաններու տառապանքներու պատմութիւնը:

Յետոյ երկարօրէն պատմեց թէ Լեհաստանի վարիչները վճռած ըլլալով հանդերձ դիմադրել յարձակման, միշտ պատրաստ եղած են — եւ տակաւին պատրաստ են — բանակցելու գերմանական կառավարութեան հետ, « պայմանաւ որ վստահ ըլլան թէ այդ բանակցութիւնները պիտի չարունակուին առանց բռնութիւն բանեցնելու եւ թէ համաձայնութիւն մը կնքելէ վերջ, պիտի յարգուին անոր թէ տառը եւ թէ ոգին »:

— « Բայց մամուլի պայքարը միակ ախտանշանը չէր որ մեզի կը յիշեցնէր անցեալի չարաչուք փորձառութիւնը: Զինուորական պատրաստութիւններ կատարուեցան Գերմանիոյ մէջ, այնպիսի աստիճանի մը վրայ որ այդ երկիրը այժմ բոլորովին պատրաստ է պատերազմի մը համար: Այս շաբթուան սկիզբը, իմացանք որ գերմանական զինուորներ կը սկսին իրենց շարժումները դէպի լեհական սահմանագլուխը: Այն ատեն բացորոշ երեւցաւ թէ կ'երթանք դէպի շատ մեծ տագնապ մը եւ կառավարութիւնը որոշեց թէ վայրկեանը հասած է Խորհրդարանին քուէարկել տալու պաշտպանութեան նոր միջոցներ »:

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՏԱԾ ՌՈՒՄԲԸ

Պ. Չէյմպըրլէն յետոյ խօսելով գերմանեւխորհրդային ոչ – յարձակման դաշինքի մասին, չկրցաւ պարտկել իր դառնութիւնը:

— « Ահա թէ ի՛նչ էր կացութիւնը երեքշաբթի օր: Երբ, Մոսկուայի եւ Պերլինի մէջ ծանուցին թէ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են եւ հաւանօրէն պիտի յանգին ոչ-յարձակման դաշինքի մը կնքումին, ես պիտի չըփորձէի Երեսփ. Ժողովէն ծածկել թէ այս լուրը կառավարութեան կողմէ ընդունուեցաւ զարմանքով, շատ անհաճոյ զարմանքով մը: Ատենէ մը ի վեր զրոյցներ կը շրջէին Գերմանիոյ եւ Խ. Միութեան յարաբերութեանց փոփոխման մասին, բայց փոփոխութեան որեւէ նշան չէր հաղորդուած Մոսկուայի կողմէ, ոչ մեր, ոչ ալ Ֆրանսական կառավարութեան: Անգլիական եւ Ֆրանսական պատուիրակութիւնները Մոսկուա հասան օգոստոս 7ին, ընդունուեցան ջերմապէս եւ բանակցութիւնները յառաջ կ'երթային փոխադարձ վստահութեան հիման մը վրայ, երբ այս ռումբը հասաւ մեզի: Ամենաթեթեւ բացատրութիւնը գործածելով, չափազանց տարօրինակ եղաւ իմանալ թէ ճիշդ այն պահուն երբ կը շարունակուէին այս խօսակցութիւնները, խորհրդային կառավարութիւնը գաղտնապէս կը զինակցէր Գերմանիոյ հետ, այնպիսի նըպատակներով որոնք երեւութապէս չեն մտներ իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ, այնպէս ինչպէս կը հասկնայինք մենք: Այսօր չեմ ուզեր դատաստան կազմել այս միջադէպի մասին, բայց կառավարութիւնը հարկադրուած էր քննել թէ այս պարագան ինչ անդրադարձում պիտի ունենայ իր քաղաքականութեան վրայ: Պերլինի մէջ այս լուրը ընդունուեցաւ արտակարգ անպատկառութեամբ (սինիզմ), իբրեւ դիւանագիտական մեծ յաղթանակ մը որ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

13 ԸՆՏԱՆԻՔ — 515 ՖՐԱՆՔ

Ս. ՇԱՄՈՆ, 21 Օգոստ. — Բոգտավառ «Յառաջ»ը իմ սիրելի, երէկ, կիրակի, գացի Մոնպրիզոն, մօտ 60 քիլոմեթր հեռու, ուր կը գտնուին 13 հայ ընտանիքներ: Պ. Արթին Հանչերլեանի հետ դիմեցինք այս ցիրուցան հայրենակիցներուն, որոնք լայն բացին իրենց քսակը, եւ ահա ձեզի կը ղրկեմ 515 ֆրանքի գումար մը: Բոլորը մէկ քաջութիւն մաղթեցին Մուսա Լերան արծիւներուն:

Հանգանակութեան մասնակցած են. — Պ. Կարապետ Տէրտէրեան եւ ընտանիք 100 ֆրանք, Պ. Արթին Հանչերլեան, Տիկ. Արթին Հանչերլեան, Յովհաննէս Արապաճեան, Կղեմէս Արապաճեան 50ական ֆր., Երուանդ Պալթաեան եւ Արթին Տէրտէրեան 30ական ֆր., Տէր եւ Տիկին Սերոբ Գարակէօզեան 25 ֆր., Պըշաքճեան եղբ. Աբրահամ Գարակէօզեան, ֆրանսացի Jullien, օրիորդներ Մարի Արապաճեան ու Սոնիա Շինիկճեան 20ական ֆրանք, Տիկ. «մայր» Արապաճեան, Արթին Պըշաքճեան եւ Պ. Ծողէքեան՝ 10ական ֆր.: Գումար 515 ֆրանք:

× Սէն Շամոնէն այսօր վաղը կը ստանանք առաջին գումարը, իմ նախաձեռնութեամբ, ինչպէս նաեւ Լոբէքէն ընկ. Լեւոն Գրիգորեանի միջոցով հաւաքուած գումար մը: — Արամ Տէմիրճեան:

ՑԱՆԿ 32

Մոնպրիզոնի գումարը	515
Կարտանի ընկերներէն հաւաքուած	350
Գարեգին Սարգիսբէկեան	200
Նուպար Փանոսեան, Նիմ	100
Հայկազուն Յակոբեան, Վիէն	50
Միհրան Միսքճեան	50
Գումար	1265
Երէկուան գումարը	98,231
Ընդհ. գումար	99,496

ԿԱՐՏԱՆ, 22 Օգոստ.— Սիրելի Յառաջ, Մուսա Լերան նոր բոյներու կառուցման համար ընկերական շրջանակի մէջ հաւաքեցի 350 ֆրանք: Անհատական մասնակցողները.— Միհրան Ղազարեան 100, Հայրապետ Աւետիսեան, Ղազար Պոլոյեան, Տէր եւ Տիկին Լ. Գեղունի, Կիրակոս Թումաջեան 50ական ֆր., Կարապետ Պետրոսեան 30, Յակոբ Գույումճեան 20 ֆրանք: Գումար՝ 350 ֆրանք:

Կարտանի Եկեղեցական Միութիւնն ալ 450 ֆրանք հաւաքելով, ղրկած է Մարսէյլի Ազգ. Առաջնորդարանը: — Լ. Գեղունի:

ԾԱՆՕԹ. — Ալֆորվիլի երէկուան ցանկին մէջ, Ա. Պէյազեան եւ Գ. Քիւփէլեան պիտի ըլլայ 50ական ֆրանք: Գումարը ճիշդ է:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Օրուան տագնապը կրնայ ազդել նաեւ դրամական գործառնութեանց վրայ: Ուստի, անոնք որ առկախ հաշիւներ ունին — հաւաքուած թէ հաւաքելի, երկրին մէջ թէ երկրէն դուրս — թող փութան փոխադրել ՕՐ ԱՌԱՋ:

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՀՈՒՆ. — Վերջին թղթաբերով հասած նամակներէն կը տեղեկանանք թէ թղթաբերին յանձնուած են հետեւեալ գումարները. —

Տէսինէն (Բ. անգամ) 700 ֆրանք, Մարսէյլ - Պուլվառ Օտտոյի էնփաստէ Միւրէ փոքր թաղէն 485, Սեբաստիոյ Դարբայ գիւղի Հայր. Միութենէն (Շավիլ) 300 ֆրանք, Ավինեօն Փոնթէի շրջանէն 474 ֆրանք: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՍԱՆՃԱՔԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ

Պէյրութի « Զարթօնք » թերթը կը գրէ (19 օգոստ.) —

Հաւաստի աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ Հիւսիսային Լիբանանի Աքքառի շրջանին մէջ գնուած է 308 հէքթար հող, Սանճաքցիներուն համար: Իսկ Այն Ճարի շրջանին մէջ (Պէքաա) 1600 հէքթար հողի համար բանակցութիւններ կը կատարուին:

× « Ազդակ »ի մէջ կը կարդանք (19 օգոստ.)...

Ի նպաստ Սանճաքի գաղթականներուն սկսած հանգանակութիւնները կը շարունակուին ամէն տեղ: Պալքանեան երկիրներու Հայերուն մէջ ալ սկսած է շարժում մը, օգնութեան փութալու համար Սանճաքի հայ գաղթականներուն: Վերջին թղթատարով ստացուած Պալքանեան թերթերու մէջ հրատարակուած են արդէն մասնաւոր կոչեր:

Ֆրանսայի մէջ Յառաջի բացած հանգանակութիւնը՝ « Նոր բոյն Մուսա լերան արծիւներուն », մօտ 60,000 ֆրանքի պատկառելի գումար մը ապահոված է արդէն եւ դեռ կը շարունակուի բուռն թափով: Փարիզի արուարձաններէն զատ, Ֆրանսայի միւս շրջաններու Հայերն ալ ձեռնարկած են հանգանակութեան եւ գոյացած գումարները օրը օրին կը ղրկեն Յառաջի:

Եգիպտոսի հանգանակութեան արդիւնքը դեռ չենք գիտեր. սակայն, նկատի ունենալով հանգանակիչ մարմնի կազմը, կրնաք յուսալ թէ գոհացուցիչ պիտի ըլլայ հանգանակուած գումարը:

Ի հարկէ, հետզհետէ, գոյացած գումարները պիտի ղրկուին Պէյրութի Ազգային Միութեան, որ կը գտնուի հոգեւոր պետերու նախագահութեան տակ եւ իշխանութեանց կողմէ ճանչցուած միակ իրաւասու մարմինն է:

Գաղթականներու տեղաւորման աշխատանքերը առաջ կը տարուին գոհացուցիչ եղանակով մը: Լրանալու վրայ են կարգ մը հողամասերու գնման ձեւակերպութիւնները: Ուրիշներ գրեթէ ապահովուած են: Քանի մը շաբաթէն ալ պիտի սկսին գաղթականներու փոխադրութեան աշխատանքները գնուած հողերու վրայ:

Անգամ մըն ալ պէտք կը տեսնենք շեշտելու որ այս տեղաւորման ծրագրէն պիտի օգտուին միայն Սանճաքի հողագործական շրջաններու գաղթականները: Արհեստաւորներ եւ քաղաքներու փոքր կամ մեծ առեւտրական գաղթականներ առանց ժամանակ կորսնցնելու պէտք է տեղաւորուին իրենց միջոցներով: Գաղթակայաններու մէջ սպասել եւ սին յոյսեր սնուցանել, վնասակար է: Որքան անցնին օրերը, աւելի դժուար պիտի ըլլայ այդպիսիներուն տեղաւորումը:

ՍՈՖԻԱՅԻ ռումանական դեսպանատան սուրհանդակը, երբ Ռումանիա կը մեկնէր կարեւոր փաստաթղթերով լեցուն պայուսակով մը, պանդոկի մը առջեւ պահ մը կեցուց ինքնաշարժը, իջաւ վար, բայց վերադարձին նկատեց որ պայուսակը թռցուած էին: Պնդ. Պաուչիլ, անմիջապէս գնաց դեսպանատուն, ու դեսպանին հետ դիմեց ոստիկանական տեսուչին: Բայց, երբ դեսպանը տեսչութեան շէնքին աստիճաններէն կը բարձրանար, սուրհանդակը հրազէն մը պարպելով բերնին մէջ անձնասպան եղաւ:

ԿՂՎԱՏՑԱՇՅՈՒՂ ԵՎՀԵՆ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ Վ. ՊԱՐՈՒՅՐԻ)

ՊԵՐԳ, ՊՈՀԱՏԱՆ

Մեր տունը հին էր, ամուր, ինչպես ամեն հին տուն, որ կանգնած է տասնյակ տարիներ, ամեն կողմից պատած ծառերով, որոնց ճյուղերը ներս էին մտնում պատուհաններից, իսկ ամռանը ծածկում էին ամբողջ տանիքը։ Ես ծնվել էի այդ տանը, ապրել էի այնտեղ իմ մանկության բոլոր տարիները, ճանաչում էի յուրաքանչյուր անկյունը, յուրաքանչյուր ճեղքը, յուրաքանչյուր ճաքը պատի վրա։ Ես սիրում էի այդ տունը, ինչպես սիրում է մարդ իր հարազատ տունը, ուր ծնվել է, ապրել է իր մանկությունը, ուր ամեն ինչ հարազատ է, ամեն ինչ ծանոթ։

Ես ապրում էի այդ տանը մայրիկիս հետ, որ այրի էր մնացել, երբ ես դեռ շատ փոքր էի։ Հայրիկիս չէի հիշում։ Նա մահացել էր, երբ ես ընդամենը երկու տարեկան էի եղել։ Մայրիկս ինձ պատմում էր, որ հայրիկս շատ լավ մարդ է եղել, որ ինքը նրան շատ է սիրել, և որ ես նրա նման եմ։ Ես ուզում էի հավատալ մայրիկիս, բայց չէի կարողանում, որովհետև հայրիկիս չէի հիշում։ Ես միայն գիտեի, որ նա եղել է, որ նա ապրել է այդ տանը, որ նա ինձ սիրել է, ինչպես մայրիկս է սիրում ինձ։

Մայրիկս ինձ շատ էր սիրում, և ես էլ շատ էի սիրում նրան։ Ես նրա միակ զավակն էի, և նա ինձ համար ամբողջ աշխարհն էր։ Ես նրա միակ հոգսն էի, նրա միակ մտածմունքը։ Նա ինձ համար ապրում էր, աշխատում էր, տանջվում էր, ինչպես միայն մայրերն են տանջվում իրենց զավակների համար։

Մայրիկս ինձ ուղարկեց դպրոց, երբ ես արդեն տասը տարեկան էի։ Ես սկսեցի սովորել, և սովորելն ինձ համար դարձավ ամենասիրելի զբաղմունքը։ Ես ուզում էի ամեն ինչ իմանալ, ամեն ինչ հասկանալ, ամեն ինչ տեսնել։ Ես ուզում էի ճանապարհորդել, ուզում էի տեսնել ամբողջ աշխարհը, ուզում էի ծանոթանալ մարդկանց հետ, ուզում էի ամեն ինչ իմանալ մարդկանց մասին։ Ես ուզում էի ամեն ինչ իմանալ, որ կարողանամ մայրիկիս պատմել ամեն ինչ, որ նա ինձ հարցնի։

Մայրիկս ինձ ուղարկեց դպրոց, երբ ես արդեն տասը տարեկան էի։ Ես սկսեցի սովորել, և սովորելն ինձ համար դարձավ ամենասիրելի զբաղմունքը։ Ես ուզում էի ամեն ինչ իմանալ, ամեն ինչ հասկանալ, ամեն ինչ տեսնել։ Ես ուզում էի ճանապարհորդել, ուզում էի տեսնել ամբողջ աշխարհը, ուզում էի ծանոթանալ մարդկանց հետ, ուզում էի ամեն ինչ իմանալ մարդկանց մասին։ Ես ուզում էի ամեն ինչ իմանալ, որ կարողանամ մայրիկիս պատմել ամեն ինչ, որ նա ինձ հարցնի։

Մայրիկս ինձ շատ էր սիրում, և ես էլ շատ էի սիրում նրան։ Ես նրա միակ զավակն էի, և նա ինձ համար ամբողջ աշխարհն էր։ Ես նրա միակ հոգսն էի, նրա միակ մտածմունքը։ Նա ինձ համար ապրում էր, աշխատում էր, տանջվում էր, ինչպես միայն մայրերն են տանջվում իրենց զավակների համար

ԽՆԴՐԱԿԱՆ ԵՐԵՔ

Հրատ. Ս. Գ.

— Ես ոչ մի բան չեմ ուզում, ոչ մի բան չեմ ընդունում, ոչ մի բան չեմ ակնկալում։ Ես ուզում եմ միայն, որ ինձ թողնեն հանգիստ։

— Ուրեմն ինչո՞ւ եկար այստեղ, եթե ոչինչ չես ուզում։

— Ես եկա, որ ինձ ասեն, թե ինչ պետք է անեմ։

— Ուրեմն ինչո՞ւ ես եկել ինձ մոտ, ինչո՞ւ ինձ ես հարցնում։

— Ես չգիտեմ, ինչո՞ւ եկա քեզ մոտ։ Ես միայն գիտեմ, որ ինձ պետք է ասեն, թե ինչ անեմ։

— Ուրեմն ինչո՞ւ ես եկել ինձ մոտ։

— Ես չգիտեմ, ինչո՞ւ եկա քեզ մոտ։ Ես միայն գիտեմ, որ ինձ պետք է ասեն, թե ինչ անեմ

կը ջնջէր պատերազմի ամէն վտանգ, քանի որ ոչ Անգլիացիները, ոչ ալ Ֆրանսացիները պիտի չկրնային յարդել իրենց պարտաւորութիւնները Լեհաստանի հանդէպ։ Մենք մեր առջին պարտականութիւնը սեպեցինք փարատել այսքան վտանգաւոր տպաւորութիւն մը »։

Այստեղ Պ. Չէմպըրլէն դարձեալ յիշեցուց թէ Անգլիա պիտի կատարէ իր պարտաւորութիւնները Լեհաստանի հանդէպ, ինչպէս յայտարարուեցաւ պաշտօնական զեկոյցով մը (ծափեր)։ Ցետոյ խօսելով Պերլինի անգլիական դեսպանին եւ Հիթլէրի տեսակցութեան մասին, չէշտեց թէ այդ այցելութիւնը որոշուած էր փարատելու համար որեւէ թիւրիմացութիւն։

— « Դեսպանին պաշտօնն էր իմ մէկ գիրս յանձնել Գերմանիոյ Առաջնորդին, յանուն բրիտանական կառավարութեան։ Այդ գիրը յանձնուեցաւ եւ բէկ եւ պատասխանը ինծի հասաւ այսօր։ Ես բացորոշապէս յայտարարած էի թէ Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը վճռած է եւ պատրաստ է ի հարկին անյապաղ գործադրելու իր տրամադրութեան տակ եղած բոլոր ուժերը։ Ես բազմիցս յայտնած եմ իմ համոզումս թէ մեր երկու երկիրներուն միջեւ պատերազմ մը, որ ամենամեծ ազէտը պիտի ըլլայ, բաղձալի չէ ոչ մեզ, ոչ ալ գերման ժողովուրդին համար։ Հետեւաբար տեղեկացուցի վարչապետին թէ Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ ծագած վէճին մէջ չկայ բան մը որ չկրնայ կարգադրուիլ առանց վինու զօրութեան դիմելու, եթէ վերահաստատուէր վստահութիւնը ։ Բայց Գերմանիոյ Առաջնորդին պատասխանը կրկնութիւնն է գերմանական տեսակէտին, այսինքն Գերմանիոյ ձեռքերը պէտք է ազատ ըլլան արեւելեան Եւրոպայի մէջ։ Եթէ մեր երկիրը վճռէ միջամտել, ընդհարման մեղքը պիտի իյնայ մեր վրայ։ Կը նշանակէ թէ սխալ կը հասկնան մեր դիրքը։ Մենք առանձնաձնայնորհեալ դիրք մը չենք պահանջեր Եւրոպայի մէջ. բայց չենք կրնար ընդունիլ որ ազգային շահեր ձեռք բերուին արիւնահեղութեամբ կամ ուրիշ պետութեանց անկախութեան կործանումով »։

Պ. Չէմպըրլէն այստեղ յիշելով Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի համերաշխութիւնը այս հարցին մէջ, յայտարարեց.

— « Ազէտը չէ հասած տակաւին։ Ուստի պէտք էդեռ յուսանք թէ բանականութիւնը եւ իմաստութիւնը ելք մը պիտի գտնեն յարդանակելու »։

Ցետոյ չնորհակալութիւն յայտնեց գաղթապետութեանց ալակցութեան եւ Պելճիոյ թագաւորին երկուստեք կոչին համար, եւ նորէն յիշեցուց թէ Անգլիա վճռած է դիմադրել բռնի մեթոտներուն։

Այս ճառէն վերջը, երեսփ. Ժողովը եւ Լորտերու Ժողովը քուէարկեցին կառավարութեան պահանջած լիազօրութիւնները, առանց փոփոխութեան։ Եւ թագաւորը անմիջապէս առորագրեց օրէնքը։

Նոյն օրը ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ արտաքին նախարարը, կրկնելով վարչապետին յայտարարութիւնները։

Նախագահ Ռոզվէլթի հեռագիրը Իտալիոյ թագաւորին

Ինչպէս ըսինք, Մ. Նահանգներու նախագահը թախանձագին հեռագիր մը ուղղեց Իտալիոյ թագաւորին, որպէսզի միջնորդէ, խաղաղութիւնը փրկելու համար։ Մուսոլինի փութաց անմիջապէս թագաւորին յանձնել տալ այս հեռագիրը, որուն համիմաստ կոչեր ուղղուած են նաեւ Հիթլէրի եւ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին։

Պ. Ռոզվէլթ պարզելով խաղաղութեան սպառնացող վտանգը, կը յայտարարէ.

— « Կը կարծեմ թէ, ինչպէս կը հաւատայ Մ. Նահանգներու ժողովուրդն ալ, Ձեր Վեհափառութիւնը եւ կառավարութիւնը կրնան մեծ ազդեցութիւն ի գործ դնել, խափանելու համար պատերազմը։ Ամէն պատերազմ տառապանք պիտի պատճառէ բոլոր պատերազմիկ կամ չէզոք ազգերուն, մանաւանդ ողջակիզողները յաղթական ըլլան թէ պարտեալ։ Իտալացի ժողովուրդին բարեկամները, եւ անոնց մէջ ամերիկեան ժողովուրդը ցաւով պիտի տեսնէն անցեալ սերունդներու մեծագործութեանց կործանումը... Այն տեսակէտը թէ զօրաւորները պէտք է տիրապետեն տկարներուն վրայ, ոչ միայն պատերազմի կ'առաջնորդէ, այլեւ ապագայ երկարատեւ յարձակումներու՝ յաղթականներուն կողմէ եւ ապստամբութեան՝ պարտեալներուն կողմէ։ Այսպէս կ'ուսուցանէ պատմութիւնը։ Ապրիլ 14ին ես կը թելադրէի կնքել համաձայնութիւն մը որով ոչ մէկ զինեալ ուժ պէտք չէ յարձակի կամ արշաւէ ուրիչ անկախ ազգի մը հողին վրայ։ Այդ առաջարդութեամբ, կ'առաջարկէի բանակցութիւններ կատարել, աստիճանաբար զարման գտնելու համար սպառազինութեանց ծանր բեռին եւ բանալու միջազգային առեւտուրի ճամբաները, մէկն ըլլալով հում նիւթերու աղբիւրները, որոնք անհրաժեշտ են ամէն ազգի տնտեսական եւ խաղաղ կեանքին համար։ Յայտարարեցի թէ Մ. Նահանգները սիրայօժար պիտի մասնակցէին այս խօսակցութեանց։ Եթէ կարելի է Ձեր Վեհափառութեան կառավարութեան համար առաջարկներ բանաձեւել ներկայ տագնապին խաղաղ լուծման համար, կրնաք վստահ ըլլալ Մ. Նահանգներու ամենաջերմ համակրանքին վրայ... Միլիոնաւոր մարդկային էակներ միջոց չունենալով լսելի դարձնելու իրենց ձայնը, կը խնդրեն որ անգամ մը եւս չզոհուին ապարդիւն »։

× Պապն ալ իր ձայնասփիւռ ճառին մէջ չհւշտելով կացութեան ծանրութիւնը, կ'աղաչէ, կը պաղատի յանուն Աստուծոյ, որպէսզի աշխարհի վարիչները « կշտեն իրենց պատասխանատուութիւնները »։

Գերմանիա խորհրդային դաշնագիրը գաղտնի փաթեր ալ ունի Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ մասին

Երէկ հրատարակեր էինք գերմանեւխորհրդային դաշինքին պատճէնը։ Ջանազան թերթեր կը պնդեն թէ դաշնագիրը դաղտնի տրամադրութիւններ ալ կը պարունակէ։ Տիկին Փըլըվիչվ Թապուի, «Լ'Էօվռ»ի քաղաքական աշխատակիցը, կը գրէ թէ Պ. Մոլոթով դաշնագիրը ստորագրելէ առաջ պահանջեր է որ Գերմանիա չեղեալ նկատէ իր յանձնառութիւնները Ճափոնի հետ։ Ցետոյ պահանջեր է որ Գերմանիա չյարձակի Ռումանիոյ վրայ, յառաջիկայ չարաթներու ընթացքին, եւ աջակցի Մ. Միութեան, բարւոք յարաբերութիւններ հաստատելու համար պալթեան պետութեանց հետ։ Վերջապէս առաջարկեր է որ եթէ պատերազմ ծագի Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ, Գերմանիա չօգնէ Իտալիոյ։

Հիթլէր հեռաձայնով ամէն լիազօրութիւն տուեր է Ֆօն Ռիպպէնթրոփի, յանձնարարելով ամէն գիջում կատարել, պայմանաւ որ բանակցութիւնները չուտ վերջանան։ Քանի մը ժամ վերջը, Ֆօն Ռիպպէնթրոփ հաղորդեր է Հիթլէրի թէ յաջողած է ետ առնել տալ Ռումանիոյ վրայ յարձակելու եւ Թուրքիոյ դէմ Իտալիոյ օգնելու արգելքը։ Փոխադարձաբար, Մոլոթով պնդեր է որ Գերմանիա ձեռք քաշէ Ճափոնէն եւ Մոսկուան ազատ ձգէ պալթեան երկիրներուն մէջ։ Նոյն ազդիւրին համաձայն, Գերմանիոյ արտաքին նախարարին տարած փաստաթուղթերը վճռական ազդեցութիւն գործած են Ռուսերուն վրայ։

Գերմանիա կը շարունակէ գործել եւ ապահովել

Հիթլէր Պերլին վերադառնալով, անմիջապէս խորհրդակցութեան հրաւիրեց նախարարները եւ մասնաւորապէս Ֆօն Ռիպպէնթրոփը։ Տանցիկի չըրջանապետը, Փոթօթէր, դիկտատոր հռչակուեցաւ Ազատ քաղաքին, անմիջապէս կապուելով Գերմանիոյ Առաջնորդին հետ։ Ծերակոյտին նախագահն ալ վարչապետ նշանակուեցաւ։

Միջազգայնները կը շարունակուին գերմանեւլեհական սահմանագլուխին վրայ։ Գերման զօրախումբեր շարունակ լեհական հողը կը մտնեն, խուզարկութիւններ եւ հետազօտութիւններ կատարելով։ Օտար թղթակիցները, Անգլիացիները և Ֆրանսացիները աճապարանքով կը հեռանան Գերմանիոյէն։ Վարշաւայի գերմանական դեսպանատունն ալ պարպուած է։ Երկաթուղիներու եւ հոգենաւերու գրասենեակները պաշարուած են, տոմսակ ճարելու համար։

Գերմանական եւ խորհրդային թերթերը կը շարունակեն փառաբանել կնքուած դաշինքը, իբրեւ յաղթանակ մը խաղաղութեան համար։ Գերմանական թերթերը կը չեշտեն թէ ապագան միահեծան պետութեանց կը պատկանի։

Քաղաքական շրջանակներու կարծիքով գերմանեւխորհրդային դաշինքը Գերմանիան ազատ կը ձգէ ուզածին պէս գործելու Լեհաստանի դէմ։

Ջանազան լուրեր ornեան տագնապի մասին

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան Ազնի շրջանը բանաձեւ մը քուէարկեց, որ « հանդիսաւորապէս դատապարտելով Սթալինի դաւաճանութիւնը, կը պահանջէ համաշխարհային անկուսակցական եւ ընկերվարական կազմակերպութիւններէն անմիջապէս ձգել գերմանեւխորհրդային դաշինքը, որ նախապատրաստական պարզեան է եւ փրկութեան լաստը Հիթլէրի »։

Աշխատանքի Դաշնակցութեան վարչական խորհուրդն ալ բացառիկ նիստ մը գումարելով, մերժեց բոլշեւիկեան բանաձեւը որ կը չնորհաւորէր Մ. Միութեան նախաձեռնութիւնը, ոչ-յարձակման դաշինքին ստորագրութեան համար, եւ քուէարկեց բոլորովին ուրիշ բանաձեւ մը։ Այս վերջինը հանդիսաւորապէս կը դատապարտէ գաղտնի դիւանագիտութիւնը եւ մեղադրելով խորհրդային իշխանութեան բռնած դիրքը, կոչ մը կ'ուղղէ նախագահ Ռոզվէլթի, փրկելու համար խաղաղութիւնը։

× Ֆօն Փափէն, Անգարայի գերման դեսպանը, որ ոչ-յարձակման դաշինքին բուն հեղինակը կը համարուի, իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ ։ Կ'ըսուի թէ Թուրքիա պիտի բաժնուի խաղաղութեան ճակատէն, Ռուսիոյ ճնշումին տակ։

× Անգլիական եւ Ֆրնսական կառավարութիւնները որոշեցին Մոսկուայէն ետ կանչել իրենց զինուորական պատուիրակութիւնները։

× Լեհական կառավարութիւնը կամ եւ պատրաստ կը սպասէ։ Երեք զօրադասեր եւս դրօշի տակ առնուեցան։ Ջէնքի տակ առնուած պահեստինեռուն թիւը կը հասնի 500,000ի։

Դասախօսութիւն

Սէն-Ժէրոմի (Մարսէյլ) քննչերներու դասախօսութիւնը Շաբաթ, 26 Օգոստ. երեկոյեան ժամը 9ին։

կը դասախօսէ Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Մեղոնաի հանգանակութեան ցանկը

Տէր եւ Տիկ. Գարամանուկեան 100 ֆր., Տէր եւ Տիկ. Յ. Գրիգորեան 75 ֆր., Ն. Թոփալեան, Ոմն, Գագրճեան եղբարք, Փոքրիկներ՝ Ազնիւիա եւ Ռոպէր Շահինեան 50ական ֆր., Բ. Մելքոնեան 25 ֆր., Վ. Նալպանտեան 21 ֆր., Վ. Իզմիրլեան, Մ. Մուրատեան, Խ. Թէրզեան, Մ. Խլօեան, Տիկ. Ն. Փոզաճեան 20ական ֆր., Մ. Համամճեան 15 ֆր., Խ. Մտեփանեան, Դ. Ապաճը, Կ. Կատաեան, Գ. Գօտուրեան, Օ. Նշանեան, Հաննա, Յ. Մէշինեան, Պ. Պապիկեան, Յ. Ճէրգեան, Ա. Դատուրեան, Ն. Ադամեան, Հ. Քէօսէեան, Տէր եւ տիկ. Խ. Եղեկիէլեան, Օր. Ս. Յովակեան, Օր. Հ. Խոյեան, Օր. Մ. Էլմասեան, Տիկին Ա. Ժամկոչեան, Տիկ. Է. Տաքէսեան, Տիկ. Զաքեան, Ճյրի տիկ. Ճլպրեան, Փոքրիկն Երշակ Խոյեան իր գանձանակէն, Ոմն 10ական ֆր., M. Buat, Մարդիսեան, Մասլաք, Բոյատ, Մ. Քէօսէեան, Ե. Չէօրտիկեան, Կ. Նազարէթեան, Պ. Զաքարեան, Օ. Նազարէթեան, Գ. Ճաւգեան, Հապիտ, Յ. Եսայեան, Յ. Թաշճեան, Ոմն, Տիկ. Թ. Ալթունեան, Տիկ. Ս. Պատէրեան, Տիկ. Ֆ. Քէրիմեան 3ական ֆր., Ս. Ադամեան 4 ֆր., Տիկ. Թ. Եալվարճեան, Ոմն, Ոմն 3ական ֆր.։ Գումար 854 ֆրանք։ (Տես յառաջ 20 Օգոստ.)։

Սեւ Մորիսի (Էն) հանգանակութեան ցանկը

Գամպէրեան եղբարք 100, Տիկ. Մ. Շահինեան (գաղութիս վարժուհին), Սարգիս Զագամեան, Ֆիլիպ Կովճեան, Երուանդ Զարուկեան, Կարապետ Տէփոյեան, Բարսեղ Շատեան, Յովհաննէս Ստեփանեան 50ական, Յովհաննէս Բզանեան, Միհրան Թոպաթիեան, Այվազ Այվազեան 30ական, Խաչատուր Ղազարեան, Միսաք Բուրդոյեան, Դէորգ Գասպարեան, Յարութիւն Պիւլիքլիեան 25ական, Տիգրան Գալէմքարեան, Պաղտասար Հէրրոյեան, Եսայի Նալչեան, Սմբատ Աւետիքեան, Պօղոս Մահտեսեան, այրի Տիկին Ալթուն Փաշայեան, Տիրան Փաշայեան 20ական, Փիլիպոս Կարօնեան 15, Եսայի Սէֆէրեան, Աւետիս Կէպէքեան, Մկրտիչ Մանուկեան, ԱՊրգեւ Տէմիրճեան, Յովակիմ Տէմիրճեան, Սարգիս Սարգիսեան, Ահարոն Քորթոզեան, Զաւէն Փապուճեան, Սարգիս Յովհաննէսեան, Այրի Տիկին եւս Գիւլպաղըզեան 10ական, փոքրիկն Ստեփան Տէփոյեան, Յակոբ Քէլօղլանեան, Մարտիրոս Քէչիճեան, Յարութիւն Գասպարեան, այրի Տիկին Լուսիա Լազեան, 5ական, այրի Տիկին Իսկուհի Բարսեղեան 2։ Գումար՝ 922 ֆրանք։ (Տես յառաջ 24 օգ.)։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Թերասանական դասերու համար կը բացուի Հոկտեմբեր 3ին երեկոյեան ժամը 8ին Շահրիկեան սրահին մէջ։

ԴԱՍԵՐ.— Հայ Թատրոնի պատմութիւնը, դիմայարդարում, շարժուձեւ, արտասանութիւն, ձեւ եւլն։

Պայմաններու համար դիմել մինչեւ Սեպտեմբեր 25 դէրաստն Ց. Ղազարեանի, 321 Chemin St. Julien, Marseille.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բալու Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը 26 Օգոստ. Շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, 5 rue l'Eclipse. Շնորհիկեան սրահին մէջ։ Կարեւոր խորհրդակցութիւն դժբաղդ հայրենակիցի մը համար։ Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կը հրաւիրուին ոչ անդամ բոլոր Բալուցիները։

ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմեցէք Խսիի հայ

լուսանկարչատունը՝

Photo d'Art HENRI

11, Av. Bourgain,

Issy-les-Moulineaux

Արժէքաւոր նուէր ամուսացողներու, ակրանտիսման։ Արագ սպասարկութիւն Carte d'Identité։

ԲԱՑ Է ԿԻՐԱԿԻ ԹՐԵՐԸ

ՊԱՇՏՕՆ ԿԸ ՓՆՏՐԷ

Փարձառու ուսուցչուհի մը, Մարսիլիոյ շրջանի կամ Ֆրանսայի ո եւէ քաղաքի հայկական դպրոցներուն մէջ։ Զափահաս օրիորդներու նորագոյն մեթոտով կարուձեւ պիտի ուսուցանէ մասնաւոր դասերով։ Դիմել՝ Ա. Քէօսէեանի, (Photo Rex), 11 Place jules-Guesde, Marseille.

ԾԱԽՈՒ Է

«Հայրենիք» ամսագրի լրիւ ժողովածուն, առաջին թիւէն մինչեւ այս տարուան Հոկտեմբերի թիւը, քնդամէնը 204 թիւ, ամէն մասը կազմուած եւ խնամքով պահուած։ Պայմաններու մասին գիմել նամակով «Յառաջ»ի խմբագրութեան, յանձնելի ձեւն։

Le Gerant : H. STEPHAN
Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme .. Paris (13)

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կիրակի 27 Օգոստոս, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին
Լ. Եօթնեկղեայրեանները ագարակին մէջ Սէն Լու կրան Բէն
դերասանց Ղար. Բևան կը ներկայացնէ
ՄՏՐԴԻ ԻՐԱՒՆՔ ԿԱՄ ՆՈՒ-ՋԼԻՆԻ ՍԸ-ԼԻՆԻ
Նուագածութեամբ Թառիստ Ա. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
Ռուսական եւ կովկասեան պարեր ժամանակցութեամբ Տէր եւ Տիկին ՏԻՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ։
Առնել 15 եւ 18 Թիւ ճանրակառքերէ եւ իջնել Սէն Լու։

Հրաժեշտի երեկոյ

Մարսէյլի Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր վասպուրականցիները, եւ քոյր Միութեանց անդամները ներկայ ըլլալ 25 Օգոստ., Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, 5 rue de l'Eclipse, իր մեծ թեան հիմնադիր եւ երիցագոյն անդամ Պ. Մանուկ Գրիգորեանի (Ջոջալար) Ամերիկա մեկնելու առթիւ սարքուած հրաժեշտի երեկոյթը։ Մուտք 10 ֆր.։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը, 1 Bld. du Nord. Le Raincy (S. et O.) կը վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին։

Վարչութիւնս, դպրոցական այս նոր շրջանին համար, ձեռնարկած ըլլալով նոր կարգադրութիւններու՝ դիշերօթիկ եւ կիսօրեայ աշակերտուհիները պիտի վայելեն կրթական եւ ժայրական ամէն խնամք ու դիրքութիւն։ Հայագիտական դասընթացքը յանձնուած է կարող ուսուցիչներու եւ այս տարի Ecole Communaleի ընթացքը աւարտած խումբ մը աշակերտուհիներ պիտի կազմէն մեր ինայուն հայկական վարժարանի կրծիքը։ Այս պարագան մանաւանդ կը յանձնարէ ծնողներու ուշադրութեան։

Դիշերօթիկ աշակերտուհիներ կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։

Ընդունելութեան պայմաններուն եւ արձանագրութեանց համար դիմել վարժարան, ամէն կէսօրէ յետոյ։

Դպրոցասէր Տիկնանց Վարչութիւն

ԼՒ ՍԻՈՒԹԱՑԻ մէջ «Յառաջ» կը ծախուի Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՒՍՏԱՖԱՆԻ ՕՐՈՄ, 27 rue Grand Modèle.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ

Մաքուր, առատ, ժժան, համեղ կերակուր եւ խորովածներ ուտելու համար այցելեցէք

ՁԱՇԱՐԱՆ ՏԱՄԱՍ

ԲԱՂԱՔԻՆ ԿԵԴՐՈՆԸ

4, Traverse du Mont de Piété, Marseille

(1 ՌԻՒ Տ'ԷՔՈՒԻ ԱՆԿԻՒՆԸ)

ԿԸ ԳՏՆԷՔ ՆԱԵՒ ՊԱՂ ԳՕՐԵՋՈՒԻՐ ԵՒ ԱՔԱՆ ԱՂԱՆԴՆԵՐՈՎ. ՕՂԻ, ՅՈՒՐԷՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱ ՁԱՇԱՐԱՆ

Համեղ, անդադար արեւելեան կերակուրներու սիրահար էք, Պոլիսը կարօտնալու պէտք չունիք, մտէք հայկական կեդրոնին մէջ

ՍԱՐԵԱՆԻՆ ՁԱՇԱՐԱՆ «ԹՈՒՔԱԹԼԻ»Ն

5, Rue du Baignoir, 5 — Marseille

ուր պիտի գտնէք զուարթ եւ բնկերական շրջանակ մը եւ ճաշեր խիստ մատչելի գիներով։

ԲԱՑԸ ՏԻՆՋ ճոխ աղանդներով։

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի սիրակ իսկալան օրին է։ Անզուգական, Ընմրցելի, Ընթարդաք։ Ուաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր, պատրաստուած զուտ չամիչէ ին։ Ջով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ՁԱՇԱՐԱՆ ՅՈՇԿՈՒՒՆ

4, Rue de la BUTTE, 4
Place d'Aix-Marseille

Հանրածանօթ խոհարարապետ՝ ՅՈՇԿՈՒՒՆ, պատիւ ունի յայտարարելու բոլորին, որ մէկ անգամ մը այցելեն իր ՁԱՇԱՐԱՆը, ճաշակելու համար իր ընտիր կերակուրները, հռչակաւոր՝

ՓԻՏԷԼԻ-ԵՕՂՈՒՐԹԼՈՒ - ՏԷՆՋԸՕՐ
ՔԷՊԱՊ
եւ Պոլսոյ Նշանաւոր ԳԱՂՊԱՂԱԿԸ։

ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, 48 rue de la République, Marseille

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ցօտաք գրասենեակս փոփոխութեան ենթեր կը տրուին ամէն երկրի համար։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ԼԱՒ ԳԱԶՄՈՒԵԼԻ,

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ —	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Զուիցերիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ուրիշ երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՕԳՈՍՏՈՍ
DIMANCHE 27 Août 1939

ԺԵ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4129

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՅՈՅՍԻ ՆՇՈՅԼ ՄԸ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԻԹԼԵՐ ԻՐ ՄՕՏ ՀՐԱՒԻՐԵՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ՈՐ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԼՈՆՏՈՆ ԳՆԱՑ

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈԶՎԷԼԹԻ ԿՈՉԸ. — ՆՈՐ ԿՈՉ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

Անգլիա եւ Լեհաստան զինակցութիւն կնքեցին

Եթէ ոչ պատերազմը, գոնէ ընդհանուր զօրաշարժը անխուսափելի կը համարուէր շաբաթ առտու, բայց վերջին պահուն յոյսի նշոյլ մը երեւցաւ։

Հիթլէր իր վերադարձէն անմիջապէս վերջը արտաքին նախարարին զեկուցումը լսելով, խորհրդակցութեան հրաւիրած էր իր անմիջական գործակիցները եւ սպայակոյտին վարիչները։ Խորհրդակցութիւնները տեւեցին վեց ժամ, չարաշուք տպաւորութիւն մը ձգելով քաղաքական շրջանակներու մէջ։ Վերջին պահուն, Առաջնորդը յաջորդաբար ունկնդրութեան հրաւիրեց անգլիական, ֆրանսական, ճափոնական եւ իտալական դեսպանները, ինչ որ բաւական նպաստաւոր տպաւորութիւն գործեց։ Իրազեկներու կարծիքով, Հիթլէր բոլոր դեսպաններուն ալ հասկցուցեր է թէ իր համբերութիւնը սպառած է եւ թէ ամէն կերպով պատրաստ է, գործելու, պաշտպանելու համար Գերմանիոյ շահերը։ Գերմանական թերթերն ալ յանկարծ կը չեշտեն այդ պարագան, ծայրագոյն սաստկութեան հասցնելով իրենց յարձակումները Լեհաստանի դէմ։ Շատ քիչեր կը հաւատային թէ կարեւորութիւն պիտի տրուի նախագահ Ռուզվէլթի կոչին։ Ընդհանրապէս թերթերը դիտել կուտան թէ նախագահը չի հասկնար կացութիւնը։ Միեւնոյն ատեն յանձնարարուած էր բոլոր գերմանական նաւերուն՝ նաւահանգիստ վերադառնալ կամ չհեռանալ նաւահանգիստներէն։

Արդ, մասնաւորապէս անգլիական դեսպանին հետ եղած տեսակցութիւնը, որ տեւեց կէս ժամ, քիչ մը փոխեց մթնոլորտը։ Խօսակցութենէն անմիջապէս վերջը, դեսպանը տեսակցելով լեհական դեսպանին հետ, օդանաւ մը նստաւ, Լոնտոն երթալու եւ զեկուցում տալու համար։

Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ Հիթլէրի եւ անգլիական դեսպանին տեսակցութիւնը հետեւանք է նախագահ Ռուզվէլթի կոչին։ Մանաւանդ որ, Հիթլէր միեւնոյն ատեն մէկդի դրաւ Թանէնպէրկի տօնակատարութիւնը, որ տեղի պիտի ունենար այսօր, կիրակի, եւ ուր ճառ մը պիտի խօսէր։ Նոյն աղբիւրին համաձայն, հաւանական է որ անգլիական Խորհրդարանը նորէն նիստի հրաւիրուի, օգոստ. 31էն առաջ, քննելու համար նոր կացութիւնը։ Ուրիշ աղբիւրէ մը կը հաղորդեն թէ Հիթլէր տրամադիր է բանակցելու, բայց միայն Լեհաստանի հետ, եւ եթէ գոհացում ստանայ, կրնայ ընդունիլ նաեւ միջազգային խորհրդաժողով մը, մասնակցութեամբ հինգ մեծ պետութեանց։

Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ որոշ սփոփանք պատճառեց Հիթլէրի եւ անգլիական դեսպանին տեսակցութիւնը։ Անգլիական կառավարութիւնը որեւէ նոր հրահանգ չէր ղրկած դեսպանին, եւ Հիթլէր ինքն է որ իր մօտ հրաւիրած է զայն։ Այս առթիւ դիտել կուտան որ եթէ տեսակցութիւնը ժխտական ըլլար, դիւրին էր Լոնտոն հաղորդել հեռագրով կամ հեռաձայնով. մինչդեռ դեսպանը հարկ զգացած է անձամբ Լոնտոն երթալ, ինչ որ կը նշանակէ թէ Հիթլէր որոշ հակառաջարկներ ներկայացուցած է։ Դեսպանը Լոնտոն հասնելով, անմիջապէս պիտի ներկայանայ արտաքին նախարարին եւ վարչապետին, եւ եթէ հարկ զգացուի, նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստի պիտի հրաւիրուի։

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈԶՎԷԼԹ

Երէկ հաղորդեր էինք Մ. Նահանգներու նախագահին հեռագիրը՝ Իտալիոյ Թագաւորին, ի խնդիր խաղաղութեան։ Նախագահը միեւնոյն ատեն հեռագիրներ ուղղած էր նաեւ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին եւ Հիթլէրի։

Գերմանիոյ Առաջնորդին ուղղուած կոչին մէջ, նախագահը կը յիշէ ապրիլ 14ին ուղղած նամակը, որով կարգ մը առաջարկներ կը ներկայացնէր միջազգային վէճերու լուծման համար։ Եւ կը գանգատի որ պատասխան չըստացաւ, այն ատեն։ Յետոյ, «աղէտը շատ մօտ» համարելով, կը շարունակէ.

— « Կը թախանձեմ ուրեմն, ձեզի եւ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին, որ գերմանական եւ լեհական կառավարութիւնները հաւանին փոխադարձ համաձայնութեամբ ետ կենալ թշնամական որեւէ գործողութենէ, բանաւոր եւ որոշ ժամանակի մը համար, իրենց միջեւ ծագած վէճերը լուծելու համար հետեւեալ երեք մեթոտներէն մէկն ու մէկով. —

1. Ուղղակի բանակցութիւններով։ — 2. Այդ վէճերը յանձնելով անկողմնակալ իրաւարարութեան մը, որուն մէջ երկու կողմերը կրնան վստահութիւն ունենալ։ — 3. Այդ վէճերը լուծել հաշտարար եղանակով մը, իբրեւ հաշտարար կամ չափաւորիչ ընտրելով Եւրոպայի աւանդաբար չէզոք պետութիւններէն մէկուն քաղաքացին, կամ ամերիկեան հանրապետութեանց մէկուն քաղաքացին, որոնք բոլորն ալ ազատ են որեւէ յարաբերութենէ կամ մասնակցութենէ Եւրոպայի քաղաքական գործերուն մէջ։

« Լեհաստան եւ Գերմանիա գերիշխան պետութիւններ ըլլալով, բնականաբար հասկնալի է թէ այդ մեթոտներէն մէկուն ընդունելութենէն վերջը, իւրաքանչիւր ազգ պիտի հաւանի կատարելապէս յարգել միւսին անկախութիւնը եւ հողային ամբողջութիւնը։ Մ. Նահանգներու ժողովուրդը միաձայնութեամբ կ'ընդդիմանայ զինուորական նուաճումներու եւ տիրապետութեան։ Ան միաձայնութեամբ կը մերժէ այն տեսութիւնը թէ որեւէ պետ, որեւէ ժողովուրդ իրաւունք ունի իր նպատակին հասնելու բռնի գործողութեամբ մը որ պատերազմի մը մէջ պիտի խրէ միլիոնաւոր մարդիկ եւ թշուառութիւն եւ տառապանք պիտի պատճառէ ամէն ազգի, պատերազմիկ ըլլայ թէ չէզոք»։

Նախագահը վերջացնելով, կը յայտարարէ թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը միշտ պատրաստ է աջակցելու, եթէ երկու կառավարութիւնները հաւանին խաղաղութեամբ լուծել իրենց վէճը։

Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահին ուղղուած կոչն ալ նոյն բովանդակութիւնն ունի։

Պ. Ռուզվէլթ այս կոչերը ուղղելէ վերջը, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ մամուլի ներկայացուցիչներուն.—

1. Եթէ Եւրոպայի կացութիւնը նոյնը մնայ երկուշաբթի օր, պիտի չհեռանայ նախագահական պալատէն։

2. Հիթլէրի եղած միջնորդութեան առաջարկին մէջ, երբեք չէ խորհած մասնաւոր անձի մը վրայ, իբրեւ միջնորդ։

3. Մ. Նահանգները պատրաստ են, այսօր աւելի քան երբեք, դիմագրաւելու եւրոպական տագնապի մը, որպէսզի նուազագոյն սահմանին իջնեն անոր հետեւանքները ամերիկեան կեանքին վրայ։

Նախագահը չի կարծեր թէ Եւրոպայի ներկայ կացութիւնը անպատճառ պատերազմի պիտի յանգի։

*** Իտալական շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ Մուսոլինի անձամբ պիտի պատասխանէ Իտալիոյ Թագաւորին ուղղուած հեռագրին։ Թագաւորը շնորհակալութիւն յայտնեց Հռոմի ամերիկեան դեսպանին։ Կը թուի թէ նախագահին կոչը այնքան ալ տաք ընդունելութիւն գտած չէ Իտալիոյ մէջ։

*** Վերջին պահուն Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահը անմիջապէս ընդունած ըլլալով Պ. Ռոզվէլթի առաջարկը, այս վերջինը նոր հեռագիր մը ուղղեց Հիթլէրի։

Պ. ՏԱԼԱՏԻԷԻ ՎՃՌԱԿԱՆ ԽՕՍՔԵՐԸ

Վարչապետը ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ ուրբաթ գիշեր, անգամ մը եւս չեշտելով կառավարութեան վճռականութիւնը՝ օրուան տագնապին առթիւ։ Ահաւասիկ ամփոփումը.

— « Գիտեմ, անձկալից ուշադրութեամբ կը հետեւիք մեր կատարած գործին՝ ի խնդիր խաղաղութեան եւ հայրենիքի փրկութեան։ Դուք ժամը ժամին կը հետեւիք այն այցելութիւններուն զոր կ'ընդունիմ, այն գործերուն զոր կը կատարեմ, այն ժողովներուն զոր կը գումարեմ. եւ գիտէք թէ այս ամբողջ ճիգը ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ հեռացնել պատերազմը։ Դուք այնքան լաւ կը ճանչնաք զիս որ գիտէք թէ պատերազմը խափանելու համար ես պիտի ընեմ ինչ որ կարելի է մարդկօրէն։ Ես անդադար կոչ պիտի ընեմ բոլոր ժողովուրդներուն եւ կը հաւատամ որ եթէ ամէն պատասխանատու վարիչ անկեղծօրէն խաղաղութիւն ուզէ, բոլոր խնդիրները կրնան կարգադրուիլ ազատ եւ ուղղամիտ բանակցութիւններով։ Բայց, ինչո՞ւ, օրինակի համար, Տանցիկի խնդիրը կը սպառնայ պատերազմ պայթեցնել Եւրոպայի մէջ։ Որովհետեւ այդ խնդիրը բռնի ուժի սպառնալիքին տակ ներկայանալով, արդէն իսկ աւելի ընդարձակ պահանջներ ներկայացնելով, մէջտեղ կը դնէ Լեհաստանի ազատութեան եւ կեանքի խնդիրը, այսինքն 33 միլիոն մարդկային էակներու ազատութեան եւ կեանքի խնդիրը։ Որով, Եւրոպայի միւս ժողովուրդներուն ճակատագիրն է որ խնդրոյ առարկայ կը դառնայ։ Մեր ալ, Ֆրանսացիներուս ճակատագիրը։ Ձեր մէջ չկայ մէկը որ չհասկնայ թէ՝ երբ յստակատեսութեան պակասով կամ վատութեամբ թոյլ տանք որ իրարու ետեւէ իյնան բոլոր այս ժողովուրդները, այն ատեն, մեր խօսքը դրժելէ վերջ, մեր պատիւին եւ կենսական շահերուն դաւաճանելէ վերջ, պիտի մնանք առանց պատիւի, առանց բարեկամներու, առանց աջակցութեան, երբ շատ չանցած Եւրոպայի տիրապետութեան այս ձեռնարկները յանկարծ դառնան մեր երկրին դէմ։ Մենք խաղաղութեան ճակատը կազմակերպելու համար նախայարձակման որեւէ փորձի դէմ, յանձնառութիւններ կնքած ենք ուրիշ երկիրներու հետ, բոլոր այն երկիրներուն հետ որ ուզեցին միեւնոյն յանձնառութիւնը կնքել, մարդկային համերաշխութեան նոյն ոգիով։ Մասնաւորապէս այս նպատակով էր որ, Անգլիոյ հետ համախորհուրդ, մենք զինուորական եւ քաղաքական խօսակցութիւններ սկսանք Ռուսաստանի հետ։ Մենք ամէն բան շարժման մէջ դրինք այդ խօսակցութեանց յաջողութեան համար եւ կը կարծէինք թէ բարեյաջող ելքի մը պիտի յանգին անոնք, երբ, յանկարծ վերիվայր շրջելով իր քաղաքականութիւնը եւ վարդապետութիւնը, Ռուսաստան Գերմանիոյ հետ կնքեց դաշինք մը որ իրեն թոյլ կուտայ խուսափիլ իր հաստատած քաղաքականութեան պարտաւորութիւններէն։ Անշուշտ այս դաշնագիրը կը ձգտի խափանել Գերմանիոյ յարձակումը Ռուսիոյ կամ Ռուսիոյ յարձակումը Գերմանիոյ վրայ։ Բայց այդ երկու երկիրները սահմանակից չեն։ Իրականին մէջ, այն մութ պարագաները որոնց մէջ մշակուեցաւ այս դաշինքը, այն պահը ուր հրատարակուեցաւ, եւ անոր պայմանները բացորոշապէս կ'ապացուցանեն թէ դաշնագիրը կ'աւելցնէ յարձակումի մը պատեհութիւնները Ֆրանսայի բարեկամներուն եւ նոյն ինքն Ֆրանսայի դէմ »։

Այստեղ վարչապետը յիշելով խաղաղութեան համար կատարուած ջանքերը, Մ. Նահանգներու նախագահին եւ Պելժիոյ Թագաւորին կոչերը, յայտարարեց թէ Ֆրանսա իր ջերմ հաւանութիւնը յայտնած է անոնց։ Յետոյ փառաբանեց Լեհաստանի պաղարիւնը եւ անգլեւֆրանսական սերտ գործակցութիւնը, եւ եզրակացուց.

— « Ազատութիւնը պաշտպանելու համար, Ֆրանսա եւ Անգլիա միակ զանգուած մը կը կազմեն։ Աշխարհի համար հանդիսաւոր այս ժամուն, մենք բոլորս կ'ուզենք հաւատալ թէ՝ հակառակ ամէն բանի, ի վերջոյ պիտի յաղթանակեն իմաստութիւնը եւ բանականութիւնը։ Բայց եթէ մեր բոլոր ջանքերը ապարդիւն անցնին, այն ատեն, Ֆրանսացիներ եւ Ֆրանսուհիներ, պիտի դիմենք ձեր քաջութեան, ստրկութեան դէմ ըմբոստ ձեր կամեցողութեան,— որ կ'ոգեւորէ հարիւր հազարաւոր երիտասարդներ, — այն ծանր եւ լուրջ վճռականութեամբ որուն սքանչելի օրինակը ոչ մէկ ժողովուրդ տուած է, պատերազմի սպառնալիքին հանդէպ։ Ֆրանսացիներ, մենք կ'ուզենք ազատ մնալ, մենք խաղաղութիւն կ'ուզենք։ Մենք չենք կրնար համակերպիլ բռնութեան կոչերու եւ անարդարութեան տիրապետութեան։ Ֆրանսացիներ եւ Ֆրանսուհիներ, ես երբեք պէտք չունիմ գծելու ձեր պարտականութիւնը։ Ես գիտեմ թէ դուք վճռած էք ապահովել հայրենիքին փրկութիւնը, յանձն առնելով ամէն զոհողութիւն »։

ՆՈՐ ԲՈՅՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ ԱՐԾԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

ՑԱՆԿ 33	
Տէսինի Բ. գումարը	700
Մարսէյլ Պուլվար-Օտտոյի ենփաս Միւրիէ փողոցէն (Տես Դ. էջ)	485
Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութիւն (Շավիլ)	300
Ավինեօն-Փոնթէի հայրենակիցներէն	475
Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Երանեան	30
Գումար	1,990
Երէկուան գումարը	99,496
Ընդհ. գումար	101,486

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սիրելի Յառաջ, երբ կարդացի տեղահանութիւնը Մուսա Լերան մեր եղբայրներուն եւ ձեր քանի մը խմբագրականները, վերակենդանացան այն յուզումնալից պատկերները զորս մոռցեր էինք երկար ատենէ ի վեր։ Կարելի՞ էր մոռնալ... Եւ անմիջապէս գործի սկսայ Պուլվար Օտտոյի ենփաս տէ Միւրիէ պզտիկ փողոցին մէջ բնակող քանի մը սրտացաւ հայրենակիցներուն հետ։ Ինծի ընկերացան Պ.Պ. Հրանդ Սարաֆեան եւ Կիրակոս Սարգիսեան եւ հաւաքեցինք պզտիկ գումար մը, 485 ֆրանք, զոր ձեզ կը ղրկեմ չէք-փոստալով։ Այս առթիւ սրտանց կը շնորհաւորեմ ձեր ձեռնարկը։ — Ճիվան Ղարիպեան

ՇԱՎԻԼ.— Յարգելի խմբագրութիւն «Յառաջ»ի, կարդալով ձեր հայրենասիրական կոչերը, « Նոր բոյն Մուսա Տաղի արծիւներուն », Սեբաստիոյ Դաւրա գիւղի Հայր. Միութիւնը ուզեց իր մասնակցութիւնը բերել։

Այս առթիւ կը փորձուինք հարցնել՝ ո՞ւր մնացին այն Հայր. Միութիւնները որոնք հրաշքներ կը խոստանային, նոյն իսկ ամէն մէկը իր հաւաքած քանի մը հազարով շէնքեր ու գիւղեր պիտի շինէր, իսկ այսօր այդ գումարներուն վրայ թուխս նստած, ձայն-ծպտուն չեն հաներ... Ահա նոր եւ ծանր աղէտ մը, գործի վերածելու համար իրենց խօսքերը։

Ներփակ կը ստանաք 300 ֆրանք։

Ի դիմաց Ս. Դաւրայի Հայր. Միութեան.— Յ. Շիրվանեան։

ԱՎԻՆԵՕՆ-ՓՈՆԹԷ, 24 օգոստ.— Սիրելի «Յառաջ», բոլորիս պարտականութիւնն է մեր աջակցութիւնը չզլանալ Սանճաքի մեր տարագիր եղբայրներուն։ Ահաւասիկ մեր բաժինը ձեր բացած հանգանակութեան, կատարուած Ավինեօն-Փոնթէի մէջ, նախաձեռնութեամբ երկու երիտասարդներու, Ղ. Գաբրիէլեան եւ Ա. Մաստեան (474 ֆրանք. մանրամասնութիւնները Դ. էջ)։

ՓԱՓԷՆ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱ՞Յ ՀԱՄՈԶԵԼ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

Թրքական կառավարութիւնը տակաւին կը զգուշանայ որեւէ կարծիք յայտնել գերմանեւխորհրդային դաշինքի մասին։ Անոնք որ սերտ կապեր ունին Թուրքիոյ վարիչներուն հետ, վստահապէս կը չեշտեն թէ այս նոր կացութիւնը պիտի չփոխէ Թուրքիոյ քաղաքականութիւնը՝ իբրեւ անդամ խաղաղութեան ճակատին։ Բայց եւ այնպէս ոչ-յարձակման դաշինքին բանակցութեանց եւ ստորագրութեան արագութիւնը ափ ի բերան ձգած է հասարակութիւնը եւ հարցնողներ կան թէ Ռուսիա պիտի չփորձէ՞ ճնշում բանեցնել Թուրքիոյ վրայ, որպէսզի հետեւի Մոսկուայի նոր քաղաքականութեան։

Միւս կողմէ, քաղաքական բարձր շրջանակներու մէջ շատեր կան որոնք միշտ կասկածներ յայտնած են Ռուսիոյ բուն դիտաւորութեանց մասին եւ որոնք այժմ սփոփուած կ'երեւան որ Մոսկուա իր քաղաքականութիւնը փոխեց հիմա եւ ոչ թէ աւելի վերջը։

Ֆօն Փափէն, Անգարայի գերման դեսպանը, Պերլինէն վերադարձաւ օդանաւով։ Թուրք թերթերը կ'ըսեն թէ դեսպանը Հիթլէրի մէկ մասնաւոր նամակը բերած է, նախագահ Իսմէթի յանձնելու համար։ Գերմանական դեսպանատունը կը հերքէ, բայց յամառ լուրեր կը շրջին թէ ֆօն Փափէն նոր առաջարկ մը պիտի ներկայացնէ Թուրքիոյ։ Այդ լուրերուն համաձայն, դեսպանը տնտեսական առաւելութիւններ պիտի ընծայէ Թուրքիոյ, զայն անջատելու համար խաղաղութեան ճակատէն եւ ապահովելու համար անոր չէզոքութիւնը պատերազմի պարագային։ Սակայն եւ այնպէս թրքական շրջանակները կը հաւատան թէ ֆօն Փափէն նորէն ձախողման դատապարտուած է։

Դեսպանը ընդունուեցաւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարին կողմէ, եւ մէկուկէս ժամ խօսակցեցաւ անոր հետ։ Անգլիական, խորհրդային եւ հելլէնական դեսպաններն ալ ընդունուեցան նախարարին կողմէ, որ անմիջապէս Իսմէթ Ինէօնիւի ներկայացաւ, խորհրդակցելու համար։

Թուրքիա բացառիկ միջոցներ ձեռք առած չէ եւ միայն դիւանագիտական գործունէութիւնն է որ աչքի կը զարնէ։

Ոստիկանութիւնը գրաւեց «Իւմանիթէ»ն եւ "Սը Սուար"ը

Ոստիկանութիւնը գրաւեց « Իւմանիթէ »ի ուրբաթ եւ « Սը Սուար »ի շաբաթ օրուան թիւերը, որոնք հրատարակեր էին բոլշեւիկեան կեդր. կոմիտէին յայտարարութիւնները եւ ուրիշ գրութիւններ դահլիճին քաղաքականութեան դէմ։ Թուլուզի մէջ երկու լրագրավաճառներ խոշտանգուեցան ամբոխին կողմէ։ Ուրիշ երեք բոլշեւիկներ ալ, 23,20 եւ 18 տարեկան, ձերբակալուեցան, երբ թռուցիկներ կը բաժնէին մասնակի զօրաշարժին եւ դահլիճին քաղաքականութեան դէմ։

« Սը Սուար » որոշած էր թերթը վերահրատարակել « Լէ Նուվէլ տիւ Սուար » անունով, բայց ոստիկանութիւնը արգիլեց։

« Իւմանիթէ »ի երէկուան (շաբաթ) թիւն ալ գրաւուեցաւ։ Բազմաթիւ ոստիկաններ կը հսկեն երկու թերթերու տպարաններուն եւ խմբագրատուններուն շուրջը։ Խուզարկութիւններ կատարուեցան « Ռուսիա » թերթին խմբագրատան մէջ։

Ոստիկանութիւնը երկու թերթերուն տպուած բոլոր թիւերը գրաւեց թէ լրագրավաճառներէն եւ թէ տպարաններէն եւ կառքերու մէջ լեցնելով փոխադրեց ոստիկանական վերատեսչութեան կեդրոնը։ Որեւէ դէպք չպատահեցաւ։

Պաշտօնաթերթը երէկ նոր հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն կառավարութիւնը կրնայ դադրեցնել այն թերթերը եւ հրատարակութիւնները որ վտանգաւոր կը համարուին անդորրութեան եւ ազգային շահուն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎՂՎՈՏՎԱԾՈՎՈՍ ԽՕՍՔԵ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀԱՅ ԿՅԱՆՔԻՑ)

ԴԵՊՔ ՄԱՐՏԻ ՎՐԱ

Ա

Մի քանի օր անց Հասան աղա եկավ տեսնելու հյուրերին և տանտիրոջ վիճակը։ Նրանց հետ նա երկար ժամանակ խոսեց ամեն տեսակ բաների մասին, բայց ոչ մի խոսքով չհիշեցրեց Մարտի մասին։ Նա ուզում էր, որ հյուրերը ինքնուրույն հարցնեն նրա մասին, որպեսզի ինքն էլ կարողանա ավելի ընդարձակ պատասխանել։

Հյուրերը, սակայն, ոչ մի խոսք չասացին Մարտի մասին։ Հասան աղան ստիպված եղավ ինքն ասել.

— Ես ուզում էի ձեզ հետ խոսել Մարտի մասին։ Ինչպես գիտեք, նա ինձ մոտ է ապրում։ Ես նրան ինձ մոտ եմ բերել, որ ամուսնացնեմ։ Ես ուզում եմ, որ նա ամուսնանա ինձ հետ։ Ես նրան ինձ համար եմ ուզում։ Ես ինքս էլ ծեր եմ, և ինձ համար ամուսնանալը ամոթ է։ Ես ուզում եմ, որ նա ամուսնանա ինձ հետ, որպեսզի ես էլ ունենամ մի ընտանիք, որ ինձ մխիթարություն տա իմ ծերության ժամանակ

...չարունակ կը գործածէ: Մանաւանդ իր Ցուցերուն եւ Ողբերգութիւններուն մէջ, երբ կը դառնայ գլխաւոր հերոսը, իսկ «մենք» կը գործածէ Քրիստոնէութեան ոգիին մէջ, ուր հիւթը կը գնէ այդ պահանջը: ...ութեամբ, հարկադրաբար միշտ ներքին իր ինքնակենսագրութեան եւ ուղղակի իր յիշողութիւններուն մէջ, սահմանափակուած եղանակ առաջին դէմքով կը խօսի իր վէպին յառաջաբանին մէջ:

Այս ամէնէն վերջ, ընդունեցէք որ ...ը աշխոյժ է, քաջավազ, սրտոտ, եւ մանտրաիկ... լուի պէս: Ընդհակառակն «մենք»ը ուսուցիչ է, ծանրաբարոյ, ծոյլ եւ մեծազանգուած: «Մենք»ը վայել է թագաւորին: Հիւանդ կեղծ համեստութեամբ մը փարած է «մենք»ին, որու մէջ կ'ուզէր ծածկել այն կարեւորութիւնը զոր կուտար ինքզինքին: Երբ հարկ ըլլար խօսիլ իր մասին, կը գրէր. «Այս գրքին հեղինակը», «այս տողերը ստորագրողը»: Ցոզնակիի այս բառերով, սակայն, եզակիով կը խօսէր իր ընթերցողներուն հետ, մտերմաբար խօսութեան ձեւ մը, զոր գործածելու իրաւունքն ունին միայն Աստուածներ՝ պայմանաւ որ չարաչար չգործածեն:

Ցետոյ, կ'արժէ դիտել նաեւ թէ «ես» դերանունին գործածութեան վէճը տարբեր պատճառաբանութիւն մը ունի մեր մէջ: Հայերէն լեզուն կրնայ գործածել բայերու առաջին դէմքը առանց դերանունի, — այսպէս կ'ըսենք՝ կը սիրեմ կամ ես կը սիրեմ:

Ֆրանսերէնը չունի այս հարստութիւնը, առանց jeի՝ բայերը չեն կրնար դառնալ առաջին դէմք: Այնպէս որ ֆրանսերէնի մէջ համեստութեան պահանջը բայական jeին գործածութեան մասին չէ, այլ գոյական moiին ջնջումին: Իսկ մեր մէջ՝ միայն բայական եսին եւ ոչ թէ գոյական եսին: Այսպէս, մեր հին գրողները կը խորշին ես կը սիրեմ ձեւով բային հետ դերանունն ալ գործածելէն, ու կը նախընտրեն ըսել միայն՝ կը սիրեմ, նետելով եսը: Հարկ է պատասխանել թէ դերանունի գործածութիւնը մեծամասնութիւն չարտայայտեր ամէն ժամանակ, — տրիկա կախում ունի բայէն: Առէք մեր Նարեկացին, որ ամէն էջ, ամէ՛ն տող լեցուցած է իր ներկայութեամբ, իր անձով, իր «ես»ով, — բայց ի՛նչ «ես», մեղապարտ, ճակատը բարձրացնելու անկարող, մեռնելու ատրիճան արժանաւոր: Նարեկի մէջ բոլոր բայերը, — անոնք որ պոչատուած չեն, — դղդակահարութիւններ են հեղինակին անձին դէմ: Այդ բայերը ընտրուած են յատկապէս անոնցմէ որոնք առնուազն նշան չունին եւ ըմբոստութեան վախ չեն պատճառեր:

Բայց «ես»ով լեցուն է բոլոր ժողովուրդներու կրօնական գրականութիւնը, անոր համար որ այդ «ես»ը castré «ես» մըն է: Պոլսոյ հայերէնը ժամանակին սահղծած էր որձատուած «ես»ի ուրիշ տղեղ ձեւ մը, — կրաւորական բայի վերածում: Օրինակ, համեստութեան համար, կ'ըսէին՝ «իմ կողմէս նուիրուած է», փոխանակ ըսելու՝ «ես նուիրած եմ», արքայօրէն, մանչու պէս: Կը թուի թէ բռնապետական վարչաձեւը եւս մեծ դեր է խաղացած բայերու կրաւորականացումին մէջ, — արդարեւ թուրքերէնն ալ ո՜րքան ճոխ է կրաւորական եւ իդացեալ բայերու թիւով ու ձեւով: Թերեւս այդ ազդեցութենէն կը ծագի լեզուներու վերլուծական եւ համադրական քերականութեան երկու ձեւ կազմութիւնը, գիտական բացատրութեամբ՝ ascendant եւ descendant, — նախադասութիւն կազմելու երկու ձեւեր, որոնց մին կը ջնջէ դերանունը, ինչպէս թուրքերէնը, միւսը՝ կը վերահաստատէ եւ կը զօրացնէ զայն:

Ինչպէս կը տեսնուի, «ես» կամ «մենք» դերանուններուն գործածութիւնը պայմանաւորուած է լեզուներու ցեղային ոգիին եւ աւանդութեանց հետ: Ուրեմն եւ խոր է վէճը իր տարողութեամբ, պատճառ մը որ վերստին քննենք այս հարցը ուրիշ առթիւ, ներկայացնելով «ես» դերանունին գործածութիւնը նախնական ժողովուրդներու լեզուին մէջ, յետոյ անոր կորուստը եւ յարութիւնը:

ԱՐԱԶ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆՐԳԻԾԱՆՔ

ԱՐԵՒԱԾԱՂԻԿ

Ի․ Միութեան ոչ մէկ քաղաքին մէջ այնքան շատ գրասենեակներ կան, որքան Մոսկուայի մէջ:

Անոնք զետեղուած են գեղեցիկ դղեակներու մէջ: Դղեակները բաժնուած են փողոցներէն՝ պարտէզներով, ուր ծաղիկներ կը ծաղկին եւ թռչուններ կը գեղգեղեն քաղցրօրէն: Մուտքը կը գտնուի երկու քարաշէն աւիւններու միջեւ, որոնք կը փայլին աւատուան ցօղերէն: Մուտքին վերեւ սովորաբար դրուած է սեւ ապակի մը, որուն վրայ գրուած է, ոսկի տառերով, հաստատութեան անունը:

Բաւական հաճելի է այդպիսի կարգուսարքի մը մէջ աշխատիլ: Բայց, ոչ ոք կ'երթայ հոն: Կամ, «ոչ ոք կ'ընդունուի»: Եւ կամ, որեւէ «անելիք» չկայ, եւ, այդ բոլորը կը ծառայեն մի միայն գլխաւոր քաղաքին գեղեցկացման:

Ինչպէս ծանօթ է, Կոստոֆէվոլնէվա փողոցին մէջ երկար ատենէ ի վեր կը գտնուի ծաղիկներու ծանր ճարտարարուեստին «Արեւածաղիկ» գրասենակը: «Արեւածաղիկ»ին պաշտօնէութիւնը կը բաղկանայ երկու հոգիէ: Անոնցմէ մէկուն պարտականութիւնն է համրել ծաղիկները, իսկ միւսինը՝ համրել թաղարները: Անոնք ընկերներ Արուկիրով ու Կեններալովն են, որոնք «Արեւածաղիկ» փոխադրուած էին երկու տարբեր քաղաքներէ եւ իրարու ծանօթ չէին:

Ընկեր Արուկիրով երբ առաջին անգամ տեղ գրաւեց իր սեղանին առջեւ, անմիջապէս նկատեց որ ընելիք որեւէ գործ չկայ: Կը խաղար իրերով որոնք կը գտնուէին գրասեղանին վրայ, կը քաշէր ու կրկին կը հրէր դարակը եւ կամ կրկին կը խաղար այս ու այն իրով: Ի վերջոյ, երբ համոզուեցաւ թէ այդ ձեւով իր գործը աւելցած չըլլար, եւ թէ հոդ ինք խաղա՛ղ օրեր պիտի ունենայ, գլուխը վերցուց՝ բարեկամաբար ժպտելու համար Կեններալովին: Բայց, հազիւ նայած՝ սիրտը դող ելաւ: Կեններալով, որուն պարտականութիւնն էր համրել թաղարները, լուրջ դէմքով մը հոս ու հոն կը հրէր իր հաշուետախտակին գնդակը, եւ ատեն ատեն բաներ մը կը գրէր թուղթի մը վրայ:

— Օ՛հ, — մտածեց Արուկիրով, — անիկա չափազանց զբաղած է, մինչ ես... Այս պարագան կրնայ շատ սուղի նստիլ ինծի:

Եւ որովհետեւ ընկեր Արուկիրով ամուսնացած էր եւ շատ ուրախացած՝ երբ այդ պաշտօնը յանձնած էին իրեն, ինք եւս առաւ հաշուետախտակ մը եւ սկսաւ հաշիւ մը ընել՝ հարիւրով, հազարով ու միլիոնով: Միեւնոյն ատեն, երբեմն բաներ մը կը խզմզէր թուղթին վրայ:

Երբ ճշդուած ժամը վերջացաւ, իր վիճակը այլեւս այնքան ահաւոր չթուեցաւ իրեն, ինչպէս թուած էր առտուն, հաւաքեց գրուած թուղթերը, թխեց զանոնք դարակին մէջ, եւ, գոհ սրտով, մեկնեցաւ «Արեւածաղիկ»էն:

Ահա բոլորը, ինչ որ կարելի է ըսել Արուկիրովի մասին:

Ինչ կը վերաբերի ընկեր Կեններալովին, որուն պաշտօնն էր թաղարները

— Օ՛հ, մտածեց, ան չափազանց զարմացաւ տեսնելով իր պաշտօնակցին վարմունքը: Արուկիրով, իրա՛ւ ալ, յաճախ կը բանար դարակը եւ անընդհատ կ'աշխատէր, ինչ որ լրջօրէն մտահոգեց Կեններալովը, որ որեւէ գործ չունէր:

— Օ՛հ, մտածեց ան, ան չափազանց զբաղած է, մինչդեռ ես անգործ նստած եմ: Ասոր վերջը բարի չէ...

Կեններալով թէեւ ամուրի էր, բայց չէր ուզեր կորսնցնել իր այս պաշտօնը:

Այդ պատճառով, անմիջապէս առաւ հաշուետախտակը եւ սկսաւ, իրրեւ թէ, հաշիւներ ընել: «Արեւածաղիկ»ին մէջ իր այդ պաշտօնը կորսնցնելու վախը այնքան ուժգնօրէն տիրած էր իր սրտին, որ գրասենեակէն հեռացաւ միայն այն ատեն, երբ պաշտօնակիցը մեկնած էր արդէն:

Բայց, յաջորդ առտուն, անհաճոյ անակնկալի մը առջեւ գտնուեցաւ: Երբ ճիշդ որոշեալ ժամուն մտաւ «Արեւածաղիկ», Արուկիրովը գտաւ սեղանին առջեւ: Արուկիրով որոշած էր իր պաշտօնակիցին ցոյց տալ թէ ծաղիկներու գործը աւելի ծանր է՝ քան թաղարներունը, եւ թէ ինք գրասենեակ եկած էր ժամը 9ին՝ փոխանակ ժամը 10ին գալու:

Եւ որովհետեւ անոնք այլեւս չէին համարձակեր դիտել իրար, օրն ի բուն կը մնային գրասենեակը: Կ'աղմկէին իրենց հաշուետախտակներով, նպաստակներ կը գծէին իրենց մեծ տետրակներուն վրայ, եւ անվերջ կը խառնէին դարակները՝ առանց հեռանալու գրասենեակէն:

Երեւան եկաւ որ Կեններալով աւելի զօրաւոր ջիղեր ունի: Արուկիրով, անօթութենէն եւ ծարաւէն նեղուած, հեռացաւ «Արեւածաղիկ»էն՝ ժամը 6 ու կէսին: Կեններալով, իր յաղթանակէն ոգեւորուած, անմիջապէս դուրս ելաւ անոր ետեւէն:

Բայց, երրորդ օրը յաղթանակը տարաւ Արուկիրով: Առեր էր կտոր մը հաց եւ իւղ: Եւ, գրասենեակը մնաց մինչեւ ժամը ութ: Իր ձախ ձեռքով՝ պատառները կը տանէր բերանը, իսկ աջովը կապիկներ կը գծէր փոքր թուղթի մը վրայ՝ այնպէս ձեւացնելով թէ կ'աշխատի: Ժամը ութին, Կեններալով չկրցաւ այլեւս դիմանալ: Ցաղթականը զայն կը դիտէր ժպիտը դէմքին: Դուրս ելաւ՝ անոր մեկնումէն վերջը:

Չորրորդ օրը, երկուքն ալ գրասենեակը մնացին մինչեւ գիշերուան ժամը տասը: Ցաջորդ դէպքերը զարգացան կատաղի թափով մը:

Կեններալով նստաւ մինչեւ կէս գիշեր:

Արուկիրով տուն գնաց ժամը առտուան մէկին:

Ի վերջոյ, այնպէս պատահեցաւ, որ, գիշեր մը անոնք «Արեւածաղիկ» մընացին մինչեւ առտու...

Ցժգունած ու տկար, անոնք՝ նըստած իրարու դէմ եւ ծուխի ամպերուն մէջ, կը դողդողայի՛ն իրենց թուղթերուն վրայ ծռած:

Այն ատեն, իրարու հանդիպեցան իրենց մարած նայուածքները: Ու տկարութիւնը, որ տիրեր էր երկուքին ալ, այնքան ընկճեր էր զանոնք, որ անոնք իրարու խոստովանեցան ամէն բան:

— Ի՛նչ աւանակ եմ եղեր, գոչեց մէկը:

— Իսկ ե՞ս, վրայ բերաւ միւսը:

— Բնաւ պիտի չներեմ ես ինծի այս ապուշութիւնս, ըսաւ առաջինը:

— Ո՛րքան ժամանակ կորսնցուցինք պարապ տեղը, գանգատեցաւ երկրորդը:

Եւ անոնք համբուրուեցան եւ որոշեցին յաջորդ օրը չգալ գրասենեակ եւ լաւ մը հանգստանալ:

Այլեւս պիտի չփորձէին աշխատիլ ձեւացնել, ու պիտի զուարճանային իրարու պատմելով զուարթ պատմութիւններ, կամ ճատրակ պիտի խաղային:

Բայց, այս որոշումէն ժամ մը վերջը, ահաւոր մտածում մը ցնցեց, կէս գիշերին Արուկիրովը, երբ յանկարծ արթնցաւ:

— Իսկ ի՞նչ պիտի պատահի — մըտածեց ան — եթէ Կեններալով մասնաւոր պաշտօն մը ունի ծոյլերը երեւան հանելու. արդեօք խա՞ղ մը կը խաղայ ինծի:

Եւ, անմիջապէս հագաւ տաբատը եւ չունչը առաւ «Արեւածաղիկ»:

Առտուան դէմ էր: Աւելածուները կը մաքրէին փողոցները: Ծուները կը հաջէին՝ դիզուած աղբերուն քով: Արուկիրովի միտքը տարուած էր չար նախազգացումէն: Եւ, իրապէս, «Արեւածաղիկ»ի մուտքին, քարաշէն աւիւններուն միջեւ, կանգնած էր Կեններալովը՝ անքնութենէն տժգունած դէմքով, եւ վշտահար կը նայէր Արուկիրովին, որ այլեւս խորապէս համոզուեր էր թէ իր պաշտօնակիցին պարտականութիւն յանձնուած է ծոյլ տարրերը երեւան հանել: Ծառայողը հազիւ բացեր էր դուռը, երբ երկուքը մէկ նետուեցան ներս եւ անմիջապէս անցան իրենց սեղաններուն առջեւ:

— Չափազանց շատ գործ ունիմ: Ծաղիկի արագ յանձնարարութիւններ կան:

— Հապա ե՞ս: Նոր թաղարներ հասան:

Եւ, ինչպէս կը խօսին (պետական ամենակարող յանձնախումբը ամէն ինչ գիտէ), այս երկու յիմարները մինչեւ այսօր դեռ աշխատիլ կը կեղծեն՝ իրենց չուէտական գրասեղաններուն վրայ հակած:

Ու սեղաններուն լոյսերը կը լուսաւորեն անոնց տառապած դէմքերը:

ԻԼՖ եւ ՊԻՏՐՈՎ

Թարգմ․ ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ ու թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ ընթեռնլի եւ մելանով:

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ռասինի ծննդեան տարեդարձը

Ֆրանսա կը պատրաստուի տօնել Ռասինի ծննդեան երեքհարիւրամեակը:

Ռասին ծնած է Ֆէռթէ Միլոնի մէջ 1639ին, մեռած Փարիզի մէջ 1699ին: Մանր-քաղքենի ընտանիքէ, մայրը մեռաւ՝ երբ դեռ երկու տարեկան էր: Հայրը կրկին ամուսնացաւ, բայց շուտով մեռաւ 1643ին: Փոքրիկ Ռասինը յանձնուեցաւ մեծ մօրը, որ զայն տարաւ Փոր-Ռուայալի կրօնաշունչ միջավայրին: Տակաւին դպրոցական գրասեղաններուն վրայ, Ռասին բանաստեղծութիւններ կը գրէր, բայց կը հետեւէր նկարագրական ոճ ունեցող բանաստեղծներու: Ցետոյ կը նուիրուի հելլէն եւ լատին բանաստեղծներու եւ թատերագիրներու ուսումնասիրութեան:

Իր առաջին գործն է Սէնի յաւերժահարսը, գրուած՝ թագաւորին ամուսնութեան առթիւ: Ցետոյ սկսաւ գրել, հեթանոսական նոյն շունչով, Աստղիկի լոգանքը բանաստեղծութիւնը:

Այդ շրջանին կը ծանօթանայ օրուան մեծագոյն դերասանուհիներուն հետ: Ներշնչուած անոնց մտերմութենէն՝ կը գրէ երկու ողբերգութիւններ, մէկը Ովիդիոսի սէրը, որ չի ներկայացուիր սակայն:

1661ին կը հրաժարի թատրոնէն եւ իր գրական փառասիրութիւններէն: Գործի ետեւէ կ'իյնայ պահ մը, կը մեկնի Իւզէս, որոնելու իր հօրեղբայրը: Ցուսախաբ, կը վերադառնայ Փարիզ, կը ծանօթանայ պալատի մըտաւորականներուն, մասնաւորաբար Լաֆոնթէնի, Պուալոյի եւ Մոլիէրի հետ: Կը ցանկայ փառքի հասնիլ, առանց չինել անոնց նման: Մոլիէր կը ներկայացնէ իր մէկ ողբերգութիւնը, Թշնամի եղբայրները (1664), յետոյ, Աղեքսանդրը (1665), սակայն, Ռասին կը թշնամանայ Մոլիէրի հետ, իր ողբերգութիւնները կը տանի խաղալու մրցակից բեմի մը վրայ:

Այսպէս կը բարձրանայ իր աստղը, կը մտնէ Ակադեմիա (1673): Թագաւորը կը պաշտպանէր զինք: Օրուան գրական փառքերը կը յարգէին զինք, թէեւ թշնամիներ ալ ունէր:

Եւ ահա յանկարծ, մանկութեան կրօնաշունչ միջավայրը կը խօսի իր մէջ, կը փափաքի սքեմ առնել ու վանք քաշուիլ: Իր խոստովանահայրը կը տարհամոզէ եւ Ռասին 1677 յունիս 1ին կ'ամուսնանայ Տիկ․ Քաթրին տը Ռոմանէի հետ, որմէ կ'ունենայ եօթը զաւակ, հինգը աղջիկ՝ որոնք կրօնաւորուհի կը դառնան:

Այնուհետեւ Ռասին, իբրեւ թագաւորին պատմագիրը, կը հետեւի Լուդովիկոս ԺԴ․ի՝ անոր արշաւանքներուն ժամանակ, — այդ շրջանէն վերջ՝ իր գրական գործերը կրօնական շունչ ունին, — Եսթեր, Աթալիա:

1698ի աշնան ցաւ մը կը զգայ աջ կողերուն վրայ: Քիչ ժամանակ վերջ կը կազմուի ուռ մը: Գործողութիւնը չի յաջողիր: Երկար ատեն անկողին կը մնայ, կը մեռնի 21 Օգոստոս 1699ին:

Ռասին դասական է, այս բառով հասկնալ կատարելութիւն լեզուի եւ արտայայտութեան: Տեղական գոյնը կը պակսի իր հերոսներուն վրայ, այդ պատճառով ռոմանթիքները «մար-մարի պէս պաղ է» կ'ըսէին իր մասին: Այժմ սակայն ի պատուի է Ռասին իբրեւ վարպետ մը հոգեբանական վերլուծումներու, որովհետեւ Ռասին կ'ապրի իր բոլոր հերոսներուն մէջ անձնապէս:

ՄԱՐԻԱՄ ԹԱՄԱՄԵԱՆ

եւ

ՄԿՐՏԻՉ ՆՐԱՆԵԱՆ

ամուսնացած

Փարիզ, 14 օգ․ 1939

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՃՈՒՆՉ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

— o —

«Գերմանական բանաստեղծութիւնը ընդհ․ պատերազմին» խորագրին տակ, Պերլինի գրատուներէն մին հրապարակ հանեց վերջերս հատընտիր հաւաքածոյ մը «զինուոր-բանաստեղծներու ստեղծագործութեանց»: Նմոյշներ:

1914 Օգոստոսին Գերմանիա պատերազմ կը նետէ իր զաւակները, որոնք կ'երգեն. —

Օրհնեալ ըլլայ այս հանդիսաւոր ժամը,
Որ մեզ կը միացնէ միակտուր պղինձի մը պէս,
Ամէնուն բերանն էր խաղաղութիւնը,
Անվստահութիւնը կ'անդամալուծէր բարեկամ ու թշնամի:
Ահա եկաւ պատերազմը,
Պատերա՛զմը որ կեղծիք չի ճանչնար:

Ուրիշ մը կ'երգէ. —

Արշալոյս մըն է մեր արիւնը,
Եւ գինի Ս․ Հաղորդութեան,
Որ կը յորդի կեանքի բաժակէն:

Ձմեռ է: Տժգոյն օրեր: Կատղած է գերման զինուորը. —

Պէտք է փոխել եղանակներու աստուածային կարգը:

Եւ ահա Ֆրանսէր, արդէն Աստուծոյ ոտքը ինկած. —

Ամբողջ ժողովուրդ մը ծունկի ինկած կառափնատին առջեւ:
Ամբողջ ժողովուրդ մը պիտի մեռնի:
Ով Տէր, դուն որ կը բռնես ձեռքը,
Որ խարազանով կը զարնէ մեզի,
Մի՛ լքեր Գերմանիան, մի լքեր որ տիեզերքի սիրտը պարպուի իր արիւնէն:
Նոյն «Հայր մեր»ը չի կրնար այլեւս բարձրանալ դէպի քեզ,
Գերման սրտերէն:
Հեռո՛ւ մեզմէ այդ աղօթքը,
Քեզմէ արդարութիւն չենք հայցեր,
Մի՞թէ պէտք չէր պաշտպանել մեզ:
Եւ դուն, ո՛վ Տէր, պիտի ուզե՞ս, այդ պատճառով,
Անպատուել ամեն ժողովուրդ մը:

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ

«ՅԱՌԱՋ»Ը

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (108)

ԻՆՆՍՈՒՆ ԵՐԵՔ

Հեղինակ՝ ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

Թարգմ․ Ս․ Չ․

Լանթընաք այն տասնըութերորդ դարու պատերազմիկներու ցեղէն էր որոնք ութսուն տարեկանին քաղաքներ կ'առնէին: Կը նմանէր այն Ալպէրկի կոմսին, որ գրեթէ հարիւրամեայ, Րիկայէն արտաքսեց Լեհաստանի թագաւորը:

— Քաջութիւն, բարեկամնե՛ր, կ'ըսէր մարքիզը. այս դարուս սկիզբները, 1713ին Կարոլոս ԺԲ․, Պէնտէրի մէջ, տունի մը մէջ արգելափակուած երեք հարիւր Շուէտացիով քսան հազար Թուրքի դէմ դրաւ:

Վարի երկու երկու յարկերը պատնիշուեցան, սենեակները ամրացուեցան, դուռներն ալ թակի հարուածներով մխուած կիսակամարներ ձեւացնող դերաններով ամրացան: Միայն օձապտոյտ սանդուխը ազատ ձգել հարկ եղաւ, որովհետեւ չրջիլ պէտք էր եւ զայն պաշարողին համար խցելը, պաշարեալին համար խցել կը նըշանակէր: Դիրքերու պաշտպանութեան գործը այս տեսակ տկար կողմեր ունի:

Մարքիզը, անպարտելի եւ երիտասարդի մը չափ աշխոյժ էր, գերաններ կ'ը վերցնէր, քարեր կը տանէր, օրինակ կուտար ձեռքը գործի զարնելով, կը հրամայէր, կ'օգնէր, կ'եղբայրանար, վայրագ ձեւով կը ժըպտէր եւ սակայն միշտ Տէրն էր, բարձր ընտանեկան վայելուչ եւ վայրագ:

Պէտք չէր իրեն դիմադրել: Կ'ըսէր թէ, եթէ ձեզմէ կէսը ապստամբելու ըլլայ, միւս կէսովը հրացանի բռնել տալէ վերջ, մնացեալներով ամրութիւնը պիտի պաշտպանեմ: Այս տեսակ բաները պետ մը սիրցնել կուտան:

ԺԱ․

ԹԷ ԻՆՉ Կ'ԸՆԷ ԻՄԱՆՈՒՍ

Մինչդեռ Մարքիզը խրամատով եւ աշտարակով կըզ բաղուէր, Իմանուս կամուրջով կը զբաղէր:

Պաշարման սկզբնաւորութենէն իսկ երկրորդ յարկին պատուհաններուն վրայ եւ դուրսը չեղակի կախուած կամուրջը, Մարքիզին հրամանով ներս առնուած էր: Իմանուս զայն մատենադարանին սրահը դրաւ: Թերեւս այս սանդուխին թերին էր որ Կօվէն կ'ուզէր լրացնել:

Պահպանման սրահ կոչուած առաջին յարկին պատուհանները քարի մէջ ամրացած երկաթեայ ձողերու երբեակ կազմածքով պաշտպանուած էր: Անկէ ոչ մտնել եւ ոչ ալ ելլել կարելի էր:

Մատենադարանին պատուհաններուն վրայ բնաւ ձող չկար, բայց անոնք ալ շատ բարձր էին:

Իմանուսի կ'ընկերանային իրրեւ ամէն բանի կարող եւ ամէն բանի պատրաստ երեք հոգի: Այդ մարդիկն էին, Պրանշ-տոր կոչուած Հուասնառը եւ երկու Բիք-ան-Պուան եղբայրները: Իմանուս գողի լապտեր մը առաւ, երկաթէ դուռը բացաւ եւ կամուրջի դղեակին երեք յարկերը խնամով այցելեց: Հուասնառ Պրանշ-տոր այն քան անհաշտ էր որքան Իմանուս, որովհետեւ իր մէկ եղբայրը Հանրապետականներուն կողմէ սպաննուած էր:

Իմանուս քննեց յարդով եւ չոր խոտով լեցուցած վերի, նաեւ վարի յարկը ուր քանի մը ամաններ բերել տըւաւ կրակի համար, զորս աւելցուց կուպրի տակառներուն վրայ: Մացառուտները, խուրձերը կուպրի տակառներուն մօտեցուց եւ մէկ ծայրը կամուրջին, միւս ծայրը աշտարակին մէջ գտնուող ծծմբուած պատրոյգին վիճակը քննելով վստահեցաւ: Ցետոյ մատենադարանին սրահին մէջ, գետնայարկին ուր կուպրը կը գտնուէր եւ վերնայարկին միջեւ ուր յարդը կար, գետեղել տուաւ այն երեք օրօրոցները որոնց մէջ Ռընէ-Ժան, Կրօ-Ալէն եւ Ժորժէթ, խոր քունի մէջ սուզուած կը քնանային: Օրօրոցները շատ ըզգուշութեամբ բերուեցան որպէսզի պզտիկները չարթննան:

Գեղջկական պզտիկ եւ պարզուկ մըսուրներն էին ատոնք, տեսակ մը ուռիէ ցած զամբիւղներ, որոնք գետնի վրայ կը դրուին եւ կարելիութիւն կ'ընծայեն մանկիկին օրօրոցէն դուրս ելլելու մինակ եւ առանց օգնականի: Իւրաքանչիւր օրօրոցին քով, Իմանուս ապուրի սկաւառակ եւ փայտէ գդալ մը դնել տուաւ:

Կեռերէն հանուած ազատաբար սանդուխը տախտակամածին վրայ պատին հանդէպ դրուած էր: Իմանուս, երեք օրօրոցներն ալ ծայրը ծայրին միւս պատին երկարութեանը շարել տուաւ, սանդուխին դիմացը: Ցետոյ, խորհելով նաեւ որ օդի հոսանքները կրնան օգտակար ըլլալ, մատենադարանի վեց պատուհաններն ալ բոլորովին բացաւ: Ամառուան կապոյտ եւ գաղջ գիշեր մըն էր:

Բիք-ան-Պուա եղբայրները ղրկեց որ ստորին եւ վերին յարկի պատուհանները բանան: Շէնքին արեւելեան կողմը ամառուի գոյնով խոշոր եւ հին չորցած բաղեղ մը նշմարած էր կամուրջին մէկ կողմը ամբողջ վերէն վար կը ծածկէր եւ երեք յարկերու պատուհանները կը շրջապատէր: Խորհեցաւ որ այս բաղեղը վնաս մը չունենար: Իմանուս կրկնակ դարձուածքով երկաթէ դուռը գոցեց, ուշադրութեամբ նկատեց ահագին եւ սար սափելի փականքը եւ գլխու գոհունակ շարժումով մըն ալ զննեց ծծմբուած պատրոյգը որ իր պատրաստած ծակէն կ'անցնէր եւ այլեւս միակ հաղորդակցութեան միջոցն էր աշտարակին եւ կամուրջին միջեւ: Այս պատրոյգը բոլորչիաձեւ սենեակէն կը մեկնէր, երկաթէ դրան տակէն կ'անցնէր, կամարաձեւ ուղիին տակ կը մտնէր, կամուրջին գետնայարկի սանդուխէն կ'իջնէր, ստորիճաններուն վըրայէն օձապտոյտ կը գալարէր, ներքնայարկին տախտակամածին վրայէն կը մագլցէր եւ կ'երթար կը յանգէր չոր խուրձերուն կոյտին վրայ գըտնուող կուպրի չեղջին մէջ: Իմանուս հաշուած էր մօտաւորապէս քառորդ ժամ մը պէտք էր որպէսզի այս պատրոյգը աշտարակին ներքնակողմը վառուելով մատենադարանին տակի կուպրի ջրչեղջը կրակի տար: Բոլոր այս կարգադրութիւնները ընելէ եւ բոլոր այս հետախուզումները կատարելէ վերջ երկաթէ դրան բանալին յանձնեց Լանթընաքի մարքիզին, որ զայն իր գրպանին մէջ դրաւ:

(Շար․)

համար:

*** Գերմանեւխորհրդային դաշինքին ստորագրութենէն ի վեր, Մարսէլ քաշէն խմբագրական չի գրեր « Իւմանիթէ»ի մէջ: Աւագ խմբագիրն ալ անհետացած է, եւ խմբագրականները կը ստորագրէ երրորդական խմբագիր մը, Տարնատ:

«Փոփիւլէռ», ընկերվարական օրկանը, վերապահութեամբ կը հաղորդէ թէ ծանր պատակոծումներ ծագած են համայնավար կուսակցութեան մէջ եւ թէ կարեւոր դէմքեր հրաժարած են:

*** Ոստիկանութիւնը գրաւեց նաեւ բոլշեւիկեան չարաթաթերթ մը, « La Voix du Midi », որ անհնազանդութեան կը հրաւիրէր զինուորները: Ոստիկաններ տպարան երթալով անմիջապէս գրաւեցին բոլոր թիւերը:

Զինակցութեան դաշինքի Անգլիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ

Անգլիական կառավարութիւնը արտակարգ լիազօրութիւններ ստանալէ անմիջապէս վերջը կարեւոր ձեռնարկ մը եւս կատարեց, զինակցութեան դաշնագիր մը ստորագրելով Լեհաստանի հետ:

Առաջին յօդուածին տրամադրութեամբ, եթէ կողմերէն մէկը պատերազմի բռնուի եւրոպական պետութեան մը հետ, այս վերջինին յարձակման հետեւանքով, միւս կողմը անմիջապէս օգնութեան պիտի հասնի: Երկրորդ յօդուածով, այս տրամադրութիւնները գործադրելի են նաեւ այն պարագային երբ եւրոպական պետութեան մը որեւէ գործողութիւնը բացորոշապէս, ուղղակի կամ անուղղակի կը սպառնայ կողմերէն մէկուն անկախութեան եւ վտանգուած կողմը կենսական կը նկատէ դիմադրել պինու զօրութեամբ:

Երրորդ յօդուածով, եթէ եւրոպական պետութիւն մը ուզէ խախտել կողմերէն մէկուն անկախութիւնը՝ տնտեսական կամ ուրիշ տեսակ թափանցումով, երկու կողմերը փոխադարձաբար պիտի օգնեն իրարու, դիմադրելու համար այդպիսի փորձերու: Եթէ նոյն պետութիւնը այն ատեն թշնամութեան դիմէ, պիտի գործադրուին Ա. յօդուածին տրամադրութիւնները:

Մնացեալ յօդուածները կը վերաբերին դաշնագրին գործադրութեան եղանակներուն:

Ինչպէս կ'երեւայ, դաշնագիրը գործադրելի պիտի համարուի, եթէ, օրինակ, Հիթլէր գրաւէ Լիթուանիան եւ եթէ համոզում գոյանայ թէ այդ գրաւումը կը սպառնայ Լեհաստանի անկախութեան:

Դաշնագրին տրամադրութեամբ, եթէ պատերազմ ծագի նախատեսուած պարագաներուն մէջ, Անգլիա եւ Լեհաստան զինադադար պիտի կրնան կնքել միայն փոխադարձ համաձայնութեամբ:

Դաշնագիրը կնքուած է հինգ տարուան համար, եւ ի գօրու պիտի մնայ, եթէ կողմերէն մէկը չեղեալ չնկատէ զայն, վեց ամիս առաջ:

Զինուորական պատրաստութիւնները

Իտալիա երկու զօրաղաս եւս զօրաշէն տակ պիտի առնէ Սեպտ. 3ին, «իբրեւ զգուշական մէկոց»: Այն ատեն կազմ եւ պատրաստ պիտի ունենայ 1 միլիոն 500,000 զինուոր: Մասնագէտները եւ ֆաշական պահակներն ալ հաշուելով, ամբողջ թիւը կ'ըլլայ 1,750,000: Իսկ եթէ նաւատներն ալ հաշուենք, համապատասխանը կ'ըլլայ 1,850,000:

Պելժիա եւս արտակարգ մէկոցներ ձեռք առաւ, զօրացնելու համար ազգ. պաշտպանութիւնը: Բոլոր արձակուրդները չնչուեցան:

Յունաստանի մէջ դէնքի տակ առնուեցան երկու զօրաղասեր եւս:

Անգլիա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա իրենց պատրաստութիւնները կը շարունակեն նոյն թափով:

Փարիզի մէջ արդէն մէկոցներ ձեռք առնուած են, լոյսերը ծածկելու, կազարդել դիմակներ բաժնելու եւ ուրիշ զգուշութիւններ փութացնելու համար: Քազաքը հանդարտ է: Որոշուեցաւ փակել թանգարանները եւ պրադարանները, սկսելով Լուվրէն:

Զանազան յուշեր օրուան տագնապի մասին

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ մեկնեցան, համաձայն իրենց կառավարութեանց հրամանին: Վոռոշիլով փափկութեամբ հակակուցած է թէ այլ եւս անիմաստ է իրենց ներկայութիւնը: Անգլիոյ դէմ ցոյցեր կատարուեցան Մոսկուայի մէջ:

Պ. ՄՈԼՈԹՈՎ, Խ. Միութեան վարչապետը, Պերլին պիտի այցելէ մօտերս, աւելի ամրացնելու համար երկու երկիներուն բարեկամութիւնը:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը կը յիշեցնէ թէ պէտք չի տեսներ մորատորիում հաստատելու կամ ի պահ տրուած գումարներու վերստացման մասին ահմանափակում հաստատելու:

ԹՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ հասաւ Լոնտոն, զինուորական խորհրդակցութիւններ կատարելու համար: Հաւանական է որ արտակարգ նիստի հրաւիրուի Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ Ժողովը:

ՅՈՒԶՈՒՄՆԱԼԻՑ ՆԻՍՏ մը ունեցաւ երեսփ. ժողովին արտաքին գործերու յանձնախումբը: Օրակարգի խնդիրն էր զերմանեւխորհրդային դաշինքը: Զորս բոլշեւիկ երեսփոխանները փորձեցին պաշտպանել զայն, իրբեւ նպատակ մը խաղաղութեան, բայց չարաչար պարտուեցան, իրենց դէմ ունենալով նաեւ ընկերվարականները: Քուէարկուած բանաձեւը կ'ըսէ թէ Մոսկուայի դաշնագիրը հակառակ է ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին յանձնառութեանց, կը ձաղկէ դաշտոնի դիւանագիտութեամբ կնքուած այդ համաձայնագիրը ու կ'եզրակացնէ թէ դաշնագիրը «ոչ թէ կը փարատէ, այլ կը ծանրացնէ պատերազմի վտանգը»:

ՅՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ պաշտօնապէս հաղորդեց Մոսկուայի չեխական դեսպանին թէ այլեւս չի ճանչնար իր հանգամանքը: Դեսպանատան դիւանաթուղթերը զերմանական դեսպանատան պիտի յանձնուին: — Բազմաթիւ Զեխեր ձերբակալուեցան Խ. Միութեան մէջ, զժգոհութիւն յայտնած ըլլալով:

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ աճապարանքով կը հեռանան Գերմանիայէն: Փարիզի անգլիական հպատակներն ալ իրենց երկիրը կը վերադառնան:

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը բողոքեց զերմանեւխորհրդային դաշնագրին դէմ: Որոշուեցաւ պատուիրակութիւն չղրկել Նիւրընպէրկի հիթլէրական համագումարին: Գերմանիա հաստատուած ճափոնցիները եւս կանչուեցան:

Ֆրանսուհիներու քարոզչական գրասենեակը ամէն տեսակ յանձնառութիւններ (կամաւոր ծառայութիւններ) կ'ընդունի ազգ. պաշտպանութեան համար, մասնաւորապէս կրաւորական պաշտպանութեան մէջ: Իր գրասենեակները բաց են ժամը 2էն 3:

Սեղանաւորական հրապարակն ալ ժամը ժամին կ'ազդուի օրուան տագնապէն: Անգլիոյ գրամատունը 2էն 4 ու հարիւրի բարձրացուց զեղչի սակը: Տոլարը, որ կը տատանէր 37ի վրայ, առկի օր մէկ անգամէն բարձրացաւ 40.25ի: Մէկոցներ ձեռք առնուած են անգլիականը եւ ֆրանքը ամուր պահելու համար:

Խ. Միութեան Գերագոյն խորհուրդը նիստի հրաւիրուեցաւ օգոստոս 28ին: Զորրորդ արտակարգ նիստն է այս: Անշուշտ օրակարգի առաջին հարցն է Գերմանիոյ հետ կնքուած դաշնագրին վաւերացումը:

Ամերիկեան « Փիլատելֆիա Բոզվէյլ » չոգենաւը որ Հավր հասած էր երէկ եւ իրիկունը Համպուրգ պիտի երթար, ուղղակի Նիւ Եորք վերադարձաւ չարաթ գիշեր, այսինքն որոշուած թուականէն հինգ օր առաջ: Հարիւր յանելուածական անկողիններ պատրաստուած էին, ճամբորդները տեղաւորելու համար:

Տհսիլի հանգամանատրեան Բ. ցանկը

Դաւիթ Յակոբեան 100 ֆր., Մինաս Յակոբեան 50 ֆր., Մինաս Պառաւեան 30 ֆր., Արմենակ Բազարեան, Հայկունի Թաշճեան, Յովհաննէս Պոյաճեան 25ական ֆր., Աննիկ Ազատուրեան, Սուրէն Տարագեան, Վահէ Փալանճեան, Յակոբ Պուտուրեան, Յովհաննէս Շաքարեան, Մանուկ Գրիգորեան 20ական ֆր., Փաքրիկն Կարապետեան 30 ֆր., Արթահամ Սալապաշեան, Առաքել Զօրեան 15ական ֆր., Օհան Քէճէճեան, Պետրոս Վարպետեան, Յովսէփ Ապաճեան, Հայկ Մաժուրեան, Հրանտ Գազանճեան, Պետրոս Տիրանեան, Մինրան Մերկերեան, Մեսրուկ Հէքիմեան, Նուպար Յակոբեան, Վահան Յօնիկեան, Խաչիկ Միրապեան, Յակոբ Ալեճանաքեան, Հայկ Գէորգեան, Վաղաքշակ Եափունճեան, Մանուկ Համբարձումեան, Օհաննէս Էչիլէկեան, Բենիկ Գաբագաշեան, Օհան Զուլըմեան, Տիկ. Զուլըմեան, Յակոբ Պուտուգեան, Յովսէփ Պետրոսեան, Մարգիս Ղազարեան, Վարդան Փանոսեան 10ական ֆր., Գէորգ Օհաննեան M. Montauge, Bopig Cristof 5ական ֆր., Գումար 700 ֆր.(Տես Ա. էջ)։

ԽՄԲ.— Տէսինէն նախապէս գրկած էին 3013 ֆրանք (տես յառաջ 10 Օգոստ.)։ Ալբեմն ընդհ. գումարը կ'ընէր 3713 ֆրանք։

Մարսէյի Պուրվան Օսմոյի էնիփաս տէ Միւորիէի փողոցին մէջ հատախուած

Հրանտ Սարաֆեան, Վարդան Ղարիպեան, Յակոբ Ղարիպեան 50ական ֆր., Ճիվան Ղարիպեան 65 ֆր., Յարութիւն Ղարիպեան, Մարգոյէ տէ Մարթր, Աբմենակ Փափազեան 25ական ֆր., Կիրակոս Սարգիսեան 30 ֆր., Գէորգ Պոյաճեան, Լեւոն Դարբինեան, 20ական ֆր., Նազար Զատիկեան 15 ֆր., Մինրան Կարապետեան 14 ֆր., Աբէլ Ղարիպեան, Մովսէս Զարիֆեան, Յակոբ Քէչիճեան, Ներսէս Տէրտէրեան, Մինրան Մինասեան, Կարապետ Պոյաճեան, Յարութիւն Մարթինեան, Կիւլպէնկ Մարթինեան 10ական ֆր., Օր. Նուրիձա Ղարիպեան, Սամուէլ Զարուկեան, Յակոբ Յարութիւնեան 5ական ֆր., Շուշան Քիւլեան (Ձկ.) 1 ֆր.։ Գումար 485 ֆրանք։ (Տես Ա. էջ)։

Ալի Խօճա-Փոնթէի հանգանակութիւնը

Գաբրիէլեան եղբարք 100, Հայր եւ որդի Մատոյեան 50, Հ. Նաթան-եան 50, Հ. Կիւրճեան 25, Գ. Գորչեան, Ե. Սարգիսեան 20ական, Ք. Մատոյեան 15, Գ. Քզզրեան, Մ. Սէրխոչեան, Մ. Ընքապապեան, Գ. Սէրխոչեան, Ա. Անտոնեան, Ֆ. Թոխալեան, Ժ. Պիւզիւլեան, Յ. Գրիգորեան, Հ. Տէլիսահակեան, Յ. Կարապետեան, Ե. Ուչաքեան, Յ. Քիւճիւճեան, Գ. Քիւճիւճեան, Ա. Աստուրեան, Ա. Իւզպաչեան, Յ. Մարգիսեան, Հ. Հայրապետեան 10ական, Յ. Հազարապետեան, Աւետիս, Գ. Էյվազեան, Ք. Տէրտէրեան, Ա. Եղիեան 5ական։ Գումար 475 ֆրանք։ (Տես Ա. էջ)։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Դերասանական դասերու համար կը բացուի Հոկտեմբեր 3ին երեկոյեան ժամը 8ին Շահրիկեան սրահին մէջ։

ԴԱՍԵՐ.— Հայ թատրոնի պատմութիւնը, դիմայարդ արուեստ, շարժուձեւ, արտասանութիւն, ձեւ եւլն։

Պայմաններու համար դիմել մինչեւ Սեպտեմբեր 25 դերասան Յ. Ղազարեանի, 321 Chemin St. Julien, Marseille.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱ

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆՔ

(Քերթուածներ)

ԱՇԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ,

Գինն՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն

ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառեցաւ մօտ)

Գինն՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.

Դիմել հեղինակին,

17, Rue Damesme, PARIS

ՆԱՒՐԱՆԱՏՈՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

23—35 Օգոստ.

Կարատան, Ա. Կար.	75
Կարատան, Ա. Մաթ.	75
Լա Սիօթա, Տարդ.	400
Շալէթ, Մ. Մ.ն	50
Արժանթէօյ, Խաչ.	40

ՊԱՇՏՕՆ ԿԸ ՓՆՏՐԷ

Փարձառու ուսուցչուհի մը, Մարսիլիոյ շրջանի համ Ֆրանսայի ու եւ քաղաքի հայկական դպրոցներուն մէջ։ Յափահաս օրիորդներու՝ նորադոյն մեթոտով կարուձեւ պիտի ուսուցնի մասնաւոր դասերով։ Դիմել Ա. Քէօսէեանի, (Photo Rex), 11 Place jules-Guesde, Marseille.

ԾԱԽՈՒՆ Է

«Հայրենիք» ամսագրի լրիւ ժողովածուն, առաջին թիւէն մինչեւ այս տարուան Հոկտեմբերի թիւը, քնդամէնը 204 թիւ, մէկ մասը կազմուած եւ խնամքով պահուած։ Պատմաբաններու ուշադրութեան յանձնելի ձիրք։

Le Gerant : H. STEPHAN
Imprimerie A-DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme .. Paris (13)

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՑՍ ԿԸ ՑԵՍՆԷ

Ա. ԹՒՐՋԻՊԱՇԵԱՆԻ

Նոր երկասիրութիւնէ

ՆՈՒՊԱՐ

Ճոխ եւ ստուար հատոր մը՝ որ Ազգ. Պատուիրակութեան եւ Բարեգործականի պիծերով պատմուածք – ներու չարք մըն է Մեծ Հայուն անուշնին, գործին եւ անձին չուրջը, կենդանի Փիլմ մը, ուր կը պատկերա – նան ժամանակակից (910—930) բոլոր կարեւոր անցքերը եւ անձերը։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կիրակի 27 Օգոստոս, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին
Լ. Եօթնեղբայրեանները ագարակին մէջ Սէն Լու կրան Բէն
դերասան Յ. ՂԱՐ. ՐԱՆ կը ներկայացնէ
ՄԵԾԻԴԻ ԻՐԱՒԴ ԿԱՄ ՆԱՊՈԼԻՆԻ ՍԸ-ԼԻՆԻ
Նուագածութեամբ Թաւիշատ Ա. ՏԵՐ-ՅԱԿՈՒԹԵԱՆԻ
Ռուսական եւ կովկասեան պարեր ժամանակցութեամբ Տէր եւ Տիկին ՏԷՐ. ՅԱԿՈՒԹԵԱՆԻ
Ուռնել 16 եւ 18 Թիւ ճանապարհները եւ իջնել Սէն-Լու։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը, 1 Bld, du Nord, Le Raincy, (S. et O.) կը վերաբացուի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին։

Վարչութիւնս, դպրոցական այս նոր շրջանին համար, ձեռնարկած ըլլալով նոր կարգադրութիւններու գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ աշակերտուհիները պիտի վայելեն կրթական եւ ժայրական ամէն խնամք ու դիւրութիւն։ Հայագիտական դասընթացքը յանձնուած է կարող ուսուցիչներու եւ այս տարի Ecole Communale էն ընթացքը աւարտած խումբ մը աշակերտուհիներ պիտի կազմեն մեր միայուն հայկական վարժարանի կոչիզը։ Այս պարագան մասնաւորապէս կը յանձնարէ ծնողներու ուշադրութեան։

Դիշերօթիկ աշակերտուհիներ կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։

Ընդունելութեան պայմաններուն եւ արձանագրութեանց համար դիմել վարժարան, ամէն կէսօրէ յետոյ։

Դպրոցասէր Տիկնանց Վարչութիւն

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ. քարէէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր.։ Թղթատարի ծախքով 16 ֆր.։ Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., Թղթատարի ծախքով 13 ֆր.։

Դիմել Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e chèque Posta : 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ՀԱՑ - ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԱՐԵԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ ՎԵՑՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի Թիւը (60), որով կը լրանայ հինգերորդ տարեշրջանին։ Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր առնել վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց Թերթ ղրկելը։

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺ տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահմանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (ըստ երկրի)։

ԼԱ ՍԻՕԹԱՑԻ ՄԷՋ «Յառաջ.» կը ծախուի Գ. ԿԵՐԱՊԵՏ ՄՈՒՍԱՅԻ. ԵԱՆի մօտ, 27 rue Grand Modier.

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 եւ ժամադրութեամբ

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

Հ. ԶԱՐԴԱԹԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

14 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՐ)

Tél. Trudaine 42—69

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Աաւտօները ժամադրութեամբ։

"ՇԻՐԱԿ"

Արեւելքի միակ իսկական օթէն է։

Ազուգական, ընկրկելի, ընթարեալ։

Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակբեր, պատրաստուած զուտ չամիչի թիւրեն։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԵՍՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES հիմնուած 1869

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 152, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

կը ծախէ նք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասանոյներ եւլն։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններ։ կը գնէ՝ թալէրի, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով։

Մի մոռնաք որ վստահելիութենէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը։

Ֆատանաներէն եղած ապահրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտութեամբ։

ՅԱԿՈԲ ՉԱՓՐԵԱՆ

FABRIQUE DE PARFUMS

14 RUE CARLE-HEBERT, Courbevoie, Seine. Tél. Défense 10—55

Ի ՏԸ ԳՈՂՈՆԸՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ ԻՆՆԵՐ

TCHAKER ՎԱՃԱՌԱՆՆԻՇՆԻ

կը ծախուին՝ Թուրքիէ, Պուլկարիա, Բրէնթաս, Կպերի

Լափայէր վաճառատուներէն եւ 42 Bld. de Strasbourg:

Մէկ լիտրը՝ 75, ½ լիտրը՝ 40, ¼ լիտրը՝ 25 եւ 1/8 լիտրը՝ 15 ֆր.։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damrémont, PARIS (13e)
Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄԱՍՆԱՑ	ԵՌԱՄԱՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Իթալիա եւ Իսպանիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ձուրիխ եւ Բուլկարիա	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՕԳՈՍՏՈՍ
MARDI
29 Août
1939

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԺԹ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4130

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ԿԸ ԳՏՆԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ՊԵՐԼԻՆԻ ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ ՏԱՐԱՒ ՕԴԱՆԱՒԻՒՎ

ՀԻԹԼԷՐ ՄԵՐԺԵՑ ՏԱԼԱՏԻԷԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ — ՈՒՂՂԱԿԻ ԲԱՆԱԿՑԻԼ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ

Մուսոլինի պիտի կրնա՞յ փրկել խաղաղութիւնը

Արագ ակնարկ մը՝ կիրակի օրէն մինչեւ երէկ անցած – դարձածի մասին։—

Ինչպէս հաղորդած էինք, Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահը ընդունած ըլլալով նախագահ Րոզվէլթի առաջարկը, այս վերջինը երկրորդ հեռագիր մը ուղղեց Հիթլէրի։ Այդ հեռագրին մէջ, Պ. Րոզվէլթ հաղորդելով Լեհաստանի պատասխանը, որ կ'ընդունի ուղղակի բանակցութիւններով լուծել վէճը, անդամ մը եւս կը թախանձէ որպէսզի Գերմանիոյ Առաջնորդը եւ կառավարութիւնը հաւանին խաղաղութեամբ կարգադրել խնդիրը, «խնայելու համար անհամար մարդկային կեանքեր։ Ամբողջ աշխարհ կ'աղօթէ որ Գերմանիա եւս ընդունի այս առաջարկը»։

Հիթլէր չպատասխանեց այս նոր կոչին։

Միեւնոյն օրը, Պերլինի անգլիական դեսպանը Լոնտոն գնաց օգնաւով, իր կառավարութեան հաղորդելու համար Հիթլէրի պայմանները։ Մինչ դիւանագիտութիւն կը տիրէ այդ մասին, բայց կարգ մը թերթեր կը հաստատեն թէ Հիթլէր հետեւեալ պայմանները առաջարկած է։—

1.— Անմիջապէս Գերմանիոյ յանձնել Տանցիկը եւ Թոյլ տալ որ գերմանական խճուղի մը միանայ Արեւելեան Պրուսիոյ հետ։

2.— Գերմանիա ազատ պիտի ըլլայ ուղղակի բանակցելու Լեհաստանի հետ, իրենց միջեւ եղած բոլոր վէճերու կարգադրութեան համար։

3.— Մեծն Բրիտանիա պէտք է ետ առնէ իր դիւանագիտութիւնը Լեհաստանի հետ։

4.— Գերմանիա պատրաստ է խաղաղութեան դաշինք մը կնքելու Անգլիոյ հետ, 25 տարուան համար, իսկ Լեհաստանի հետ՝ 10 տարուան համար։

Դժուար է ըսել թէ ո՛րքան վաւերական են այս պայմանները։ Բայց իրողութիւն է որ Անգլիա անընդունելի դատած է դանոնք, եւ հակառաջարկներ պիտի ներկայացնէ, իբրեւ հիմ բանակցութեանց։ Միեւնոյն ատեն Հիթլէր հաստատած էր թէ իր համբերութիւնը սպառած է։

Այդ հակառաջարկներու խմբագրութեան համար բրիտանական դահլիճը իրարու հետեւէ ժողովներ գումարեց կիրակի օր եւ երկուշաբթի։ Առաջին ժողովը տեւեց երեք ժամ։ Երէկ Պերլինի անգլիական դեսպանը այդ հակառաջարկները Գերմանիա տարաւ օդանաւով։ Այնպէս որ, խաղաղութեան նպատակ

ԿՂԶԻՆ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

(ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՏԵՍԻԼ)

ՊՈՂՈՍ ՊՈՂՈՍԵԱՆ

Ես ինձ համար ընտրեցի Կղզինը, որովհետեւ ան ամենէն հեռաւորն էր ամէն տեսակ ազդեցութիւններէ, ամենէն անկախը, ամենէն ինքնուրոյնը։ Ես ուզեցի տեսնել, թէ ինչպէս կ՚ապրի ժողովուրդ մը, որ ոչ մէկ կապ ունի ուրիշ ազգերու հետ, որ ոչ մէկ ազդեցութիւն կրած է դրսէն, որ ինքնաբուխ կերպով ստեղծած է իր կեանքի ձեւերը, իր սովորութիւնները, իր հասկացողութիւնները

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԹԵՐԹԵՐ

Խմբագիր՝ Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Հասցե՝ Մոսկվա, Տվերսկոյ բուլվար, 13, Ա. Գրական բաժին՝ հեռ. 203-68-50։

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Ս. ՖԱՅԶԻԵՎԻՆ ՀՈՒՇԵՐԻՑ

Ա.

Ծնողներս ապրում էին Ռոստովում։ Հայրս, Ստեփան Ալեքսանդրի Ֆայզիևը, ծնունդով Ղարաբաղից էր։ Մայրս՝ Մարիամ Գրիգորի Ֆայզիևան, ծնունդով Ռոստովից։ Ես ծնվել եմ Ռոստովում։ Ծնողներս ինձ ուղարկել էին Ղարաբաղ, որ հայերեն սովորեմ։ Ես այնտեղ ապրել եմ 1914 թվականից մինչև 1917 թվականը։ Ղարաբաղում ես ապրել եմ հորեղբորս՝ Ալեքսանդր Ֆայզիևի տանը։ Հորեղբայրս ինձ շատ էր սիրում, որովհետև ես նրա միակ եղբորորդին էի։ Նա ինձ հայերեն սովորեցրեց։ Ես հայերեն սովորեցի շատ լավ։ Ես հայերեն գրել եմ սկսել 1916 թվականին։ Ես հայերեն գրել եմ սկսել այն պատճառով, որ ինձ հետաքրքրում էր հայ ժողովրդի պատմությունը

Ո եւ է անապատում այս հրամանագրին պիտի պատժուի մէկ ամիսէն վեց ամիս բանտարկութեամբ եւ 1000էն 10,000 ֆրանք տուգանքով։ Այս պատիժները կրնան կրկնապատկուիլ, եթէ յանցանքը կրկնուի։

ԾՕԴ. Բ.— Այս հրամանագիրը խորհրդարանի վաւերացման պիտի են – թարկուի Համաձայն 1939 մարտ 19ի օրէնքին տրամադրութեանց ։

ԾՕԴ. Գ.— Վարչապետը, նախարար ազգ. պաշտպանութեան, գատա – կան եւ ներքին նախարարները, իւրաքանչիւրը իրեն վերաբերեալ մասին մէջ, պաշտօն ունին գործադրելու այս հրամանագիրը որ պիտի հրատարակուի պաշտօնաթերթին մէջ եւ որ գործադրելի է անմիջապէս ։

Կանխարգիլ հսկողութիւն ամէն տեսակ հրատարակութեանց վրայ

Պաշտօնաթերթը երէկ հրատարակեց նոր հրամանագիր մը, մամուլի եւ ամէն տեսակ հրատարակութեանց հսկողութեան մասին։

Այդ հրամանագրին համաձայն, 1939 օգոստոս 28էն սկսեալ ամէն տեսակ տպագիրներ, գծագրութիւններ կամ գրուածքներ որ հրատարակութեան նահմանուած են, անթերով եղած զեկուցումներու բոլոր բնագիրները եւ շարժանկարի բոլոր ցուցադրութիւնները կանխարգել հսկակչի պիտի են – թարկուին տեղեկութեանց ընդհ. տեսչութեան կողմէ, որ կրնայ արգիլել ա – նոնց հրատարակութիւնը, զեկուցումը (անթել) կամ ցուցադրութիւնը (շար – ժանկար)։

Արգիլուած է արտածումը լուսանկարչական եւ շարժանկարի այն արտա – դրութեանց որոնք տեվզլուփէ չեն եղած։ Իսկ անոնք որ տեվզլուփէ եղած են, պէտք է արտածման համար արտօնութիւն առանան գաւառի մէջ՝ նահանգա – պետէն, Սէնի նահանգին մէջ՝ Տեղեկութեանց Տեսչութեան պետէն կամ անոր փոխանորդէն ։

Անսաւորները կ'ենթարկուին այն պատիժներուն որ նախատեսուած են օգոստոս 24ի հրամանագրով։ (Տես վերը)։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՋԱՏՐՈՒԹ ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Մոսկուայի դաշինքը խորին վրդովում պատճառած է Ֆրանսայի քա – ղաքական, ազիատաւորական եւ արհեստակցական շրջանակներուն մէջ։ Կարգ մը բոլշեւիկ վարիչներ ալ որոշած են հրաժարիլ։ «Էնթրանսիժան» կը գրէ թէ Ռիմսոյի 1200 բոլշեւիկ բանուորներէն 800ը հրաժարած են հինգշաբթի օր։

Ընկերվարական կուսակցութիւնը նոյնպէս զայրացած է եւ բացէ ի բաց դատապարտած է Մոսկուայի դաշինքը, առաջարկելով բոլշեւիկեան դատապարտութիւն կը կոչէ Մոսկուայի դաշինքը։ Լէոն Պլում նոյնպէս դատապար – շարքերուն որ բաժնուին իրենց վարիչներէն։ Լէոն Պլում նոյնպէս դատապար – տելի կը դանէ բոլշեւիկներուն ընթացքը։ «Թան» կը գրէ թէ երեսփ. ժողովի արտաքին գործերու յանձնախումբի վերջին նիստին մէջ, արմատական երես – փոխան կասեցն Ռիւէ խորագէս յուզուած, յայտարարեց,— «Մենք չենք կր – նար առանց զատազանելու վիճաբանիլ այստեղ, մինչեւ որ բոլշեւիկները չիզնեն իրենց սարկութիւնը օտարին հանդէպ»։ Զորս բոլշեւիկ անդամները պատասխանեցին թէ իրենք օտար կառավարութեան մը չեն ծառայեր եւ պատրաստ են իրենց հայրենասիրական ծառայութիւնը կատարելու պատե – բազմի պարագային։ Որովհետեւ կանոնագիրը թոյլ չի տար դուրս հանել յանձնաժողովին բոլշեւիկ անդամները եւ անոնք ինքնաբերաբար դուրս չելան, ընկերվարական անդամներէն կրումպաք առաջարկեց նախագահին կարելի ե – զածին չափ քիչ տեղեկութիւններ տալ, որպէսզի խաղաղութեան կամ Ֆրան – սայի համար վնասակար լուրեր չզգացագործուին։ Ճանձնաժողովին քուէ – կած բանաձեւը մշակուեցաւ առանց բոլշեւիկներու մասնակցութեան ։

**** Աչխատանքի Դաշնակցութեան եւ ընկերվարական կուսակցութեան մասնաճիւղերը ամէն օր հեռագիրներ կ'ուղղեն իրենց կեդրոններուն, դատա – պարտելով խորհրդային իշխանութեան զատազանութիւնը։*

Մարսէյլի նաւահանգիստի ակնոիքան ժողով գումարելով, բանաձեւ մը քուէարկեց, որ կը դատապարտէ բոլշեւիկներու արարքը, «Ռուսիոյ դործա – կալներ եւ Ֆրանսայի Թշնամիներ» կոչելով զանոնք։

**** Արհեստակցական Միութեանց միջազգային Դաշնակցութիւնն ալ չա – բաթ օր արտակարգ ժողով գումարելով, «զատապարտեալի» հոչակեց Մոր – հրդային Ռուսիոյ արարքը,— «զաղտնապէս դաշնագիր կնքել նացի Գերմա – նիոյ հետ գոր միշտ խարանած է իբրեւ անողոք թշնամին ազատութեան եւ ժողովրդապետութեան»։*

**** «Աքսիոն Ֆրանսէզ», արքայական օրհանը եւ ազգայնական թերթերը կը պահանջեն լուծել համայնավար կուսակցութիւնը եւ անոր հետ կապուած բոլոր կազմակերպութիւնները, «բոլշեւներ լրտեսութեան կամ խորհրդային – հիվանդական քարոզութեանց»։ Կը պահանջեն նաեւ ձերբակալել եւ դատել Թորէզը, Մարթին, Տիւքլոն, Ռաչէնը եւն. որոնք ամիսներով դիտակցօրէն խաբեցին Ֆրանսայի բանուորները, զանոնք Գերմանիոյ յանձնելու համար զինաթափ»։*

Շաբաթ իրիկուն Շաթոյէօնի մէջ ցոյց մը կատարուեցաւ համայնավար կուսակցութեան կեդրոնին դէմ։ Ցուցարարները քարեր նետելով խորտակե – ցին ապակիները։ Բազմութիւնը կը պոռար.

— «Պէտք է լուծել։ Դէպի կառավարատ Թորէզը, Մարթին, Տիւքլոն...»։

ՋՕՐԱՇԱՐԺ ԱՄԲՈՂՋ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՄԷՋ

Թուրքիա մեծաձայն է Գերմանիոյ առաջարկները

Ինչպէս Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ, նոյնպէս եւրո – պայի միւս մեծ ու փոքր պետութեանց մէջ չոգեվինդ կը շարունակուին զին – ուորական պատրաստութիւններ եւ ուրիշ զգուշութիւններ ։

Թուրքիոյ մէջ պահեստիներու կարգ մը դասեր հրաման ստացան միանալու իրենց զօրագունդերուն, Սեպտ. 1էն առաջ։ Նախարարական խորհուրդը չա – բաթ օր երեք ժամ խորհրդակցեցաւ կացութեան մասին։ Ներկայ էր նաեւ սպայակոյտին նախագահը, մարաջախտ Ջաքմաք։ Ազգ. Մեծ ժողովը նիստի հրաւիրուեցաւ։

Պոլսէն հասած հեռագրի մը համաձայն, նախագահ Իսմէթի եւ Ֆոն Փա – փէնի տեսակցութիւնը տեւած է մէկ ժամ։ Նախագահը յայտնած է թէ Թուր – քիա ամրողջովին հաւատարիմ պիտի մնայ իր յանձնառութեանց Ֆրանսայի եւ Մեծն Բրիտանիոյ հանդէպ։ Կարգ մը քաղաքական շրջանակներու մէջ կը հա – ւատան թէ Ֆոն Փափէն իրրեւ չեզոքութեան դին առաջարկած է Թրքական ազդեցութեան եւ նոյնիսկ սահմանագլուխին ընդարձակումը եւրոպական ցա – մաքին վրայ, այնպէս որ Թուրքիա պիտի կրնայ տիրապետել Պուլկարիոյ վրայ։

Բոլոր նախարարները Անկարա կանչուեցան։ Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական դեկոյց մը կ'ըսէ թէ այս արտակարգ ժողովը հետեւանք է մի – ջազգային կացութեան ծանրացման եւ չունի որ եւ է մասնաւոր նպատակ։

Պելճիոն կառավարութիւնը որոշեց զօրաշարժ յայտարարել իրաւապէս (սկզբունքով)։ Գործադրութիւնը կախում պիտի ունենայ պարագաներէն ։ Այս առթիւ պիտի գործադրուին կարգ մը տրամադրութիւններ որոնք յատուկ են պատերազմական շրջանի, մասնաւորապէս լրտեսութեան, դաւադրութեան եւ սուտ լուրերու տարածման վերաբերեալ օրէնքներ։ Նախարարները քննե – ակեցին նաեւ օրինագիծ մը որ բացառիկ իրաւասութիւններ կ'ընծայէ թագա – ւորին, պատերազմի պարագային։ Երէկ, երկուշաբթի, նախարարական խոր – հուրդը երկու բացառիկ նիստեր ալ գումարեց ։

Կացութիւնը բնականաբար չդադրգռութիւն կը պատճառէ։ Ոստիկանու – թիւնը կը հսկէ նամակատուններու եւ դրամատուններու շուրջը, որոնք պա – րապուած են բազմութեամբ, իրենց դրամները գանձելու համար։ Ճաշարան – ները, սրճարանները եւ ուրիշ հանրային հաստատութիւնները իրենց դուռները կրնան բանալ ժամը 11.30էն 14 եւ 17էն 21։ Բռնագրաւումները սկսած են։ Սահմանագլուխը փակուեցաւ։ Պրիւսէլի քաղաքապետը արգիլեց համայնա – վարական ժողով մը ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆի օդանաւային նախարարը օգոստոս 25ին դրօշի տակ հրա – ւիրեց 1939ի եւ 1940ի դասերուն պահեստները (ծնած 1919ին եւ 1920ին), մարզանքի նոր չրջան մը բոլորելու համար։

ՏԱՆԶՄԱՐԿԱ փակեց սահմանագլուխը ճամբորդի թէ ապրանքի համար, կիրակի իրիկուն ժամը 22էն սկսեալ։ Միեւնոյն առեն դրօշի տակ հրաւիրեց կարգ մը դասեր։

ԵԳԻՊՏՈՍի նախարարական խորհուրդը կիրակի օր նիստ գումարելով, որոշեց ցամաքային բանակ մը կազմել եւ դրօշի տակ հրաւիրել պահեստիներ։ Ասոր առթիւ կարգ մը անօրինութիւններ ալ որոշեց, կացութեան դիմա – դրաւելու համար ։

ՀՈԼԱՆԴԱ, ԼԻԹՈՒԱՆԻԱ, ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ եւ ուրիշ երկիրներ ալ դէնքի տակ հրաւիրեցին պահեստիները։

Զանազան լուրեր օրուան տագնապի մասին

ՄՈՍԿՈՒԱՑի անթելը կը ծանուցանէ թէ իրրեւ հետեւանք դերմանեւխորհրդային դաշինքին, մօտերս պիտի լուծուի հակաբոլշեւիկեան ուխտը եւ ա – զատ պիտի արձակուին Գերմանիոյ մէջ արգելափակուած բոլշեւիկները ։

ԹԵՐԹԵՐՈՒ թղթակիցները կը հետեւան թշնամի մայրաքաղաքներէն։ Պերլինի Ֆրանսայի բոլոր թղթակիցները մեկնեցան, ինչպէս եւ Լոնտոնի գերմանացի թղթակիցները։

430 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ վարկ մը բացուեցաւ լեհական կառավարութեան, Ֆրանսայի կողմէ ։

ՋՕՐԱԿՈՉԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ գինուորներուն սովորական նամակները ձրի պիտի փոխադրուին։ Հարիւր Ֆրանքէն աւելի չեղած թղթատարական մուր – հակներն ալ (մանուա-փոստ) ծախքէ ազատ են։— Զօրակոչի ենթարկուած բո – լոր գինուորներուն գործադրկութեան, ապահովագրութեան կամ ընտանեկան նպաստի իրաւունքները պիտի պահպանուին ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ մերժեց ոչ – յարձակման դաշինք մը կնքել Ռումանիոյ հետ։ Պուքրէշի հունգարական դեսպանին յանձնարարուեցաւ ծանուցագիր մը ուղ – դել Ռումանիոյ, սահմանագլուխին վրայ կատարուած զօրաշարժի եւ հունգար փոքրամասնութեան կրած նեղութեանց մասին։

ՍԵՐԲԵՐԸ ԵՒ ԽՐՈՒԱԹՆԵՐԸ վերջնապէս համաձայնեցան եւ նուիրագո – վիոյ նոր դահլիճին մէջ փոխ – վարչապետ նշանակուեցաւ Խրուաթներու պե – տը, Մաչէք։ Նոր դահլիճին մէջ կը գտնուին 11 Սերբեր, հինգ Խրուաթներ, մէկ Իսլամ (Պոսնայէն) եւ մէկ Սլովէնը։ Խրուաթները ինքնավարութիւն պի – տի վայելեն, ունենալով իրենց մասնաւոր կառավարիչը (Պան) եւ երեսփ. ժո – ղովը։ Ինքնավար Խրուաթիան, որ քիչ մը աւելի ընդարձակ է քան պատմա – կան Խրուաթիա-Սլովենիա-Տալմացիան, պիտի ունենայ 66,393 քառ. քիլո – մեթր տարածութիւն եւ 4,423,000 բնակիչ, որոնց 3,216,000ը Խրուաթներ են, 886000ը Սերբեր, 164,000ը Իսլամներ ։

ՓԱՐԻԶ ԿԱՆԶՈՒԵՑԱԻ Մոսկուայի Ֆրանսական դեսպանը, լրացուցիչ տեղեկութիւններ հաղորդելու համար գերմանեւխորհրդային դաշինքի մասին։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ արիներու (սկաուտ) վարչութիւնը հրահանգներ ուղղեց իր բոլոր մասնաճիւղերուն, որպէսզի պատրաստ ըլլան, ծառայելու համար կրա – ւորական պաշտպանութեան մէջ։

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՆ ալ զօրակոչի ենթարկուեցան, եւ օժանդակները կը փըն – տռուին, անոնց տեղը բռնելու համար։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ իշխանութիւնը գրաւեց վէնէչէի ձիարձակայանը, ընդե – լով ձիարշաւները։

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՑՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ։

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կատարել իրենց ա – պահրանքները, քանի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առ – նուիր։

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries Marseille, France.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ

(ՆՇԱՐՆԵՐ ԱՏԱՓԱԶԱՐԻՆ)

ԳՐԵՑ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

ցառաջաբան Շ. ՆԱՓՈՒՆԻ

Պատկերներ Աստիւազարի կեանքէն եւ գաւառական խոնարհ գա – ւակաքրքիր ապրումներէն։ Գրուած՝ երգիծական շունչով եւ հայրե – նաբաղձութեամբ։ Իր գիւղը կամ քաղաքը կորնցուցած ամէն տա – րագիր իր հոգիին խօսող կէտ մը պիտի գտնէ անպայման։

Սուրբ հատոր մը 256 էջ։ Գինն 15 ֆրանք, արտասահման 20 ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 սէնթ։ Ստանալու համար գիմել՝ H. AGONAYAN

10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, 46, Rue Richer, Paris (9)։

ԼԱ ՍԻՈՒԹԱՑԻ մէջ «Յառաջ» կը ծախուի Գ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄՈՄՋԵԱՆի մօտ, 27 rue Grand Modier.

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի Թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայ – բոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը։ Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վե – ցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժ – նեդինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց Թերթի ղրկելը ։

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺԻ տարեկան բաժնեդինն է Ֆրանսայի համար 30, արտասահ. մանի համար 35 եւ 40 ֆրանք (քսան երկրի)։

ՄԱՑՐԵ՛Ր

վրկեցէք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Մարթել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները **DOLINE ALCALINE** ակռայի փոշիով (պատրաստուած Sofք. Արամ Ձիճեանի formuleին վրայ)։

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (**caries**) մասնաւորաբար կրազրկութեան (**décalcification**) ենթականներու մօտ ։

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Դեղարանները Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բթուներու կազմութիւնը ։

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

կեդրոնատեղի O. C. P. *եւ* Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur *եւ* 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg ։

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 *եւ ժամադրութեամբ*

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia · Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՏՈՔԹ. ՔԻԹԹԻՔԵԱՆ

63 Rue Damremont, metro Lamarck, Paris (18), Tél. Montmartre 71-94

կնաբուժական, մրզասեռային եւ գինդիանոյշ հիւանդութիւններ։

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթներ եւ էլեկտրաբուժութիւն։

կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—5, *եւ ժամադրութեամբ։*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Մաքուր, առատ, աժան, համեղ կերակուր եւ խորովածներ ուտելու համար այցելեցէք

ՃԱՇԱՐԱՆ ՏԱՄԱՍ

ՔԱՂԱՔԻՒ ԿԵԴՐՈՆԸ

4, Traverse du Mont de Piété, Marseille

(1 ՌԵԻ Տ'ԵՔՈՒԻ ԱՆԿԻՒՆԸ)

ԿԸ ԴՏՆԷՔ ՆԱԵԻ ՊԱՂ ԳԱՐԵՋՈՒՐ ԵՒ ԱՔԱՍ ԱՂԱՆԴՆԵՐՈՎ. ՕՂՈՒ

ՍՈՒՐԲԷՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Կ'ուզուիլ գործատուներ եւ գործատուհիներ

Ստանձնած ենք ֆրանսական քանակէ զինուորներու համար գաւաստեղէն կարելու գործը։ Տեւական աշխատանք, լաւ վճարում։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ ամէն օր, Հայ Մարթիկներու Միութեան գրասենեակը, 9, rue Thénard, Paris (5), մեթրօ Սէն Միշել

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 376.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e) (ԵՐԹԵԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

Téléphone : GOBelins 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ —

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ Գաղութներ	150 ֆրանք	75 ֆրանք	40 ֆր.
Անգլիա եւ Իտալիա	265 ֆրանք	140 ֆրանք	
Ամերիկեան Երկիրներ	215 ֆրանք	110 ֆրանք	

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
30
ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI
30 Août
1939

Ամ ՏԱՐԻ — 15e Année No. 4131

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՆՀԱՄԲԵՐ ԿԸՍՊԱՍՈՒԻ ՀԻԹԼԷՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՆ

ՄԵԾ ՑՈՑՍԵՐ ԴՐՈՒԱԾ ԵՆ ԻՏԱԼԻՈՑ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ՎԸԱՑ

ՏԱԼԱՏԻԷԻ ԵՒ ՀԻԹԼԷՐԻ ՄԻՋԵՒ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Զօրաշարժը կը շարունակուի ամբողջ աշխարհի մէջ

Պերլինի անգլիական դեսպանը, որ Լոնտոն տարած էր Հիթլէրի առաջարկները, օգնականով իր պաշտօնատեղին վերադարձաւ երկուշաբթի իրիկուն, յանձնելու համար Անգլիոյ պատասխանը: Հիթլէրի եւ դեսպանին տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ վարչապետարանին մէջ, գիշերուան ժամը 10ին եւ տեւեց մինչեւ 11.40, ուրեմն մէկուկէս ժամ:

Ահագին բազմութիւն խռնուած էր ճամբուն վրայ, անգլիական դեսպանատունէն մինչեւ վարչապետարանը: Շատերը մտահոգ էին: Ուրիշներ սպասելով մինչեւ կէս գիշեր, անուշադ առանց բան մը իմանալու: Տեսակցութենէն վերջը գերմանական գործակալութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց որ կ'ըսէ.

— «Առաջնորդ – վարչապետը երկուշաբթի գիշեր ժամը 10.30ին նոր վարչապետարանին մէջ ընդունեց բրիտանական դեսպանը, Սըը Նէվիլ Հէնտըսըն: Ներկայ էր նաեւ արտաքին նախարարը, Ֆօն Ռիպպէնթրոփ: Դեսպանը Առաջնորդին յանձնեց բրիտանական կառավարութեան մէկ զեկոյցը: Թարգմանի պաշտօնը կը կատարէր Տոքթ. Շմիտ: Տեսակցութիւնը կը բաղկանար նկատի առնելով անոր անձնական մասերէ:— Առաջին մասին մէջ դեսպանը երկար ծանուցագիր մը յանձնեց: Երբ զայն թարգմանեցին եւ Առաջնորդին ներկայացուցին, դեսպանը բերանացի բացատրութիւններ ալ հաղորդեց, իրրեւ պատասխան Հիթլէրի, Ֆօն Ռիպպէնթրոփի եւ մարաջախտ Կէօրինկի հարցումներուն:

Այս կիսապաշտօնական զեկոյցը որ եւ է տեղեկութիւն չի հաղորդեր անգլիական ծանուցագրին բովանդակութեան, ոչ ալ դեսպանին բերանացի բացատրութեանց մասին: Իրազեկներու կարծիքով, պատասխանը պիտի տրուէր երէկ, երեքշաբթի:

Այս առթիւ զանազան զրոյցներ չրջան կ'ընեն մայրաքաղաքներու մէջ, բայց կարելի չէ ստուգել անոնց վաւերականութիւնը: Զրոյցի մը համաձայն, անգլիական դեսպանը նորէն Լոնտոն պիտի վերադառնայ: Ամէն պարագայի մէջ, ամբողջ աշխարհ անհամբեր կը սպասէ Հիթլէրի պատասխանին: Այս առթիւ որոշ լաւատեսութիւն կը ներչնչէ Իտալիոյ բռնած դիրքը: Հռոմի թերթերն ալ յոյս կը յայտնեն թէ դեռ կարելի է փրկել խաղաղութիւնը:

Կը կարծուի թէ Հիթլէր գրաւոր պատասխան մը պիտի յանձնէ դեսպանին:

Անգլիական խորհրդարանը նիստի հրաւիրուեցաւ երէկ: Պ. Չէմպըրլէյն յայտնեց թէ պիտի ընէր Հիթլէրի պատասխանը ստանալէ վերջը: Վարչապետը ունկնդրութեան ընդունուելով թագաւորին կողմէ, մէկ քանի խօսակցեցաւ, տեղեկութիւններ հաղորդելով կացութեան մասին:

Անգլիական կառավարութիւնն ալ կը չարունակէ իր զինուորական պատրաստութիւնները: Բոլոր նաւերուն յանձնարարուեցաւ անմիջապէս ծածկել իրենց լոյսերը: Մովատեսութիւնը արգիլեց անթելի գործածութիւնը մարտնաւերու մէջ: Միեւնոյն առեն յանձնարարուեցաւ Միջերկրականի եւ Պալթիկ ծովու անգլիական նաւերուն հեռանալ այդ ջուրերէն:

*** Հռոմի թերթերը կը գրեն թէ տաղնապին «դիւանագիտական չրջանը» չի փակուած տակաւին: Պ. Կայոտա, Մուսոլինիի թարգմանը, կը գրէ այս առթիւ.

— «Մինչ աչխարհ կը գտնուի անդունդին ափը, ձայներ կը բարձրանան ամէն կողմէ, կոչ կ'ուղղեն Մուսոլինիի եւ կը յուսան թէ ան պիտի կրնայ հրաչք մը գործել: Այնուհանդերձ Առաջնորդը անգործ չէ եւ ամէն մարդ գիտէ որ ստոնց ամէն ջանք թափած է որպէսզի խոհեմութիւնը եւ իմաստութիւնը տիրապետեն Եւրոպայի մէջ, որպէսզի մարդկին վերջապէս որոշեն «չինարար» քաղաքականութեան մը հետեւիլ, հիմնուած՝ արդար խաղաղութեան վրայ. այնինքն քաղաքականութիւն մը որ յարգէ ժողովուրդներու իրաւունքները եւ ներչնչուի աչխարհի հարստութեանց վերաբաչխումի սկզբունքէն: Բայց, չմոռնանք որ այդ քաղաքականութիւնը կը տրամադրէ «վերաքննութիւն եւ հաստուցում», վերակազմութիւն մը, որուն չնորհիւ նոր Եւրոպան հաստատուի իրաւունքի վրայ եւ վերջ տրուի գերակչռութեանց եւ առանձնաչնորհներու որոնց հետ կապ չունին Առանցքին պետութիւնները: Մինչեւ վերջին վայրկեանը Մուսոլինի պիտի պայքարի խաղաղութիւնը փրկելու համար, բայց պայմանաւ որ միւս ազգերը օգնեն իրեն, հասկնան զինքը եւ պարկեչտօրէն լսեն իր խօսքերը: Անդարմանելին հասած չէ տակաւին, բայց մեծ վտանգ մը կը սպառնայ խաղաղութեան... Միլիոնաւոր մարդիկ զէնքի տակ են արդէն, համախմբուած՝ սահմանագլուխներու վրայ, կազմ եւ պատրաստ կուռելու: Ուրեմն միայն մէկ միջոց կայ խաղաղութիւնը փրկելու,— կարելի եղածին չափ շուտ փոխել գլուխները եւ ճանչնալ, վերջապէս, իրաքանչիւր ազգի իրական պահանջները»:

Երկաթուղին չի բաւիր

Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ

Սահմանագլուխը փակուեցաւ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ, երեքշաբթի օրէն սկսեալ: Ամէնէն առաջ փակուեցաւ Հենտոյի պատմական կամուրջը Ալքազպուրկի մէջ: Երկաթուղիներու երթեւեկն ալ դադրեցաւ: Ջնջուեցան նաեւ կարգ մը կառախումբեր որ կը բանէին Փարիզէն դէպի սահմանագլուխ:

Օդանաւային վաքչութիւնն ալ դադրեցուց հետեւեալ գիծերը.— Փարիզ–Գուքրէչ, Փարիզ–Գերլին, Փարիզ– Լը Թուէք, Փարիզ–Պոռուս, Պիարից եւն.: Ջնջուած են նաեւ Փարիզ– Ցիւրիխ եւ Փարիզ–Ժընեւ, Փարիզ–Մարսէյլ–Հռոմ, Մարսէյլ–Քան եւ Լոնտոն–Փարիզ–Լիոն –Քան գիծերը, ինչպէս եւ գիշերային Թղթատարը Փարիզ–Մարսէյլի եւ Պերլին–Պրիւսէլ–Փարիզի միջեւ (օդանաւային):

Օտար օդանաւային ընկերութիւններն ալ կրճատեցին իրենց երթեւեկները: Զուիցերիա դադրեցուց օդանաւային երթեւեկը Լոնտոնի եւ Զուիցերիոյ միջեւ: Հոլանտայի, Շուէտի, Տանըմարքայի եւ ուրիշ երկիրներու օդանաւային վարչութիւններն ալ կրճատեցին երթեւեկը:

ՀԻԹԼԷՐ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ ԻՐ ՏԵՍԱԿԷՏԸ

Երէկ բոլոր թերթերը հրատարակեր էին Պ. Տալատիէի եւ Հիթլէրի միջեւ փոխանակուած նամակները, որոնք մեծ տպաւորութիւն գործեցին:

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Ֆրանսայի վարչապետը անգամ մը եւս չէշտելով իր զգացումները Գերմանիոյ հանդէպ եւ իր երկրին խաղաղասիրութիւնը, կ'առաջարկէր որ ուղղակի բանակցութիւններ կատարուին Լեհաստանի հետ, լուծելու համար տագնապը:

Շատ աւելի երկար է Հիթլէրի պատասխանը:

Գերմանիոյ Առաջնորդը կ'ըսէ թէ՝ ինքն ալ գիտնալով ինչպէս Պ. Տալատիէն, կ'ըմբռնէ պատերազմին զարհուրանքը: «Գիտնալով եւ ըմբռնելով այդ, ես պատասխանատուորապէս փորձեցի փարատել ընդհարման ամէն պատճառ երկու ժողովուրդներուն միջեւ: Ես բացէ ի բաց հաւատացեր Ֆրանսայի ժողովուրդին թէ Մարի չրջանին վերադարձը միակ պայմանը պիտի ըլլայ առնոր: Անոր վերադարձէն անմիջապէս վերջը, ես հանդիսաւորապէս յայտարարեցի թէ կը հրաժարիմ ուրիշ ամէն պահանջէ Ֆրանսայի հանդէպ: Գերման ժողովուրդը հաւանեցաւ իմ այս դիրքիս: Արեւմտեան սահմանագլուխին խաղաղեցումը յառաջ բերաւ յարաճուն համակրանք, գոնէ գերման ժողովուրդին կողմէ, համակրանք մը որ հրապարակաւ արտայայտուեցաւ քանիցս: Արեւմտեան սահմանագլուխի ընդարձակ ամրութեանց չինութիւնը, որ միլիառներ արժեց եւ դեռ կ'արժէ Գերմանիոյ համար, կ'ապացուցանէ թէ ընդունուած է Գերմանիոյ վերջնական սահմանագծումը: Ասով գերման ժողովուրդը հրաժարեցաւ այն երկու նահանգներէն որոնք իր կայսրութեան մաս կը կազմէին երբեմն, որոնք եա առնուեցան մեծ արիւնահեղութեամբ եւ նախապէս պաչտպանուած էին չատ աւելի մեծ արիւնահեղութեամբ»:

Այստեղ Հիթլէր կը յիչէ Վերսայլի դաչնագրին անիրաւութիւնները, յետոյ կը պարզէ Լեհաստանի կողմէ կատարուած հալածանքները եւ ահաբեկումները՝ 1,500.000 Գերմանացիներու դէմ եւ ծանրանալով Տանցիկի հարցին վրայ, կը հարցնէ.

— «Հարցում մը, եթէ կը համիք: Դուք, Պ. Տալատիէ, ի՞նչպէս պիտի չարժէիք իրրեւ Ֆրանսայի, եթէ, իրրեւ հետեւանք արիարար մղուած բայց դժբախտ ելքի մը յանգած պատերազմի մը, ձեր նահանգներէն մէկը կարուած ըլլար նրբանցքով մը որ կը գանուի օտար պետութեան մը ձեռքը, եւ մեծ քաղաք մը, ըսենք Մարսէյլ, չկարենար իր միութիւնը յայտարարել Ֆրանսայի հետ, եւ այդ չրջանին մէջ Ֆրանսացիներ հալածուէին, ծեծուէին, խոչտանգուէին, նոյնիսկ սպանուէին գազանօրէն: Ես Գերմացի եմ, Պ. Տալատիէ: Մի կասկածիք իմ պատասխանատուութեանս եւ պարտաճանաչութեանս վրայ: Եթէ դուք հիմա ունենայիք այն դժբախտութիւնը որ ունինք մենք, այն ատեն, Պ. Տալատիէ, պիտի հասկնայի՞ք թէ Գերմանիա առանց պատճառի կ'ուզէ միջամտել որպէսզի նրբանցքը չարունակէ անցնիլ Ֆրանսայի մէջէն, որպէսզի իրեն պատկանող երկրամասեր չվերադարձուին, որպէսզի արգիլուի Մարսէյլի վերադարձը Ֆրանսայի: Ամէն պարագայի մէջ, ես չեմ կրնար ըմբռնել, Պ. Տալատիէ, թէ Գերմանիա պիտի կռուէր ձեզի դէմ, սոսոր համար: Որովհետեւ, ես եւ մենք բոլորս հրաժարած ենք Ալզաս–Լոռէնէն, խուսափելու համար նոր արիւնահեղութենէ մը»:

Եզրակացնելով, Հիթլէր կը յայտարարէ թէ «պատասխանատու ազգի մը համար անկարելի է հրաժարիլ չուրջ 2 միլիոն ժողովուրդէ, տեսնել անոր խոչտանգումը գերմանական սահմանին վրայ: Հետեւաբար ես բացորոչ պահանջ դրած եմ որ Տանցիկը եւ Նրբանցքը վերադարձուին Գերմանիոյ: Եթէ ճակատագիրը հարկադրէ մեզ նորէն կռուիլ, ես պիտի կռուիմ անարդարութիւն մը դարմանելու համար: Ես գիտեմ ստոր հետեւանքները, որոնց ամենածանրը պիտի իյնայ Լեհաստանի վրայ, որովհետեւ, ինչպէս ալ վերջնանայ կռիւը, Լեհաստան այլեւս գոյութիւն պիտի չունենայ նոյն վիճակին մէջ: Պէտք է վերջ տալ այն մակեդոնական կացութեան որ հաստատուած է մեր արեւելեան սահմանին վրայ: Ես միջոց չեմ տեսներ խաղաղ կարգադրութեան մը մղելու Լեհաստանը, որ յարձակումէ ազատ կը նկատէ ինքզինքը, ապաւինելով իրեն ընծայուած երաչխաւորութեանց: Ես որ եւ է հնարաւորութիւն չեմ տեսներ մեր կողմէ ազդելու Լեհաստանի վրայ, որպէսզի չտկէ այս կացութիւնը, որ անհանդուրժելի է գերման ժողովուրդին եւ պետութեան համար»:

Օսարազգիներու հաւատարմութեան ցոյցերը

Կառավարութիւնը ամէն օր հաւատարմական ուղերձներ կը ստանայ Փարիզ հաստատուած օտարականներէն:

ՌՈՒՄ տարագիրները յայտարարութիւն մը հրատարակեցին «Պոսլեհնիա Նովոսթի» թերթին մէջ, իրենց համերաչխութիւնը յայտնելով Ֆրանսայի հանդէպ, ներկայ տագնապի պահուն: Ծայտարարութիւնը այս առթիւ յիչելով ռուս տարագիրներու ընծայութիւնը, կ'ըսէ թէ անոնք անվա – բան պիտի կատարեն իրենց պարտականութիւնը Ֆրանսայի հանդէպ:

ԼԵՀԵՐՈՒ Միութեան վարչական խորհուրդը զեկոյց մը հրատարակեց, ուրով կը յայտնէ թէ արտօնութիւն խնդրած է ձեռնհաս իչխանութենէն, դործնապէս մասնակցելու համար Լեհաստանի եւ Ֆրանսայի պաչտպանութեան, զէն ի ձեռին:

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ռամկավար միութիւնը, որ հաստատուած է 1927ին, իր կոչին մէջ կը խնդրէ Իտալիոյ թագաւորէն՝ Թոյլ չտալ որ Իտալիա պատերազմի բռնուի, «ի խնդիր հիթլէրական Գերմանիոյ տարապայման փառասիրութեանց»: Իտալական միութիւն մը հանգանակութիւն բացաւ, օգնելու համար զօրակոչի ենթարկուած Ֆրանսացիներու զաւակներուն:

ՀՈՒՆԳԱՐՆԵՐՈՒ միութիւնը եւս ըմբռնելով կացութեան ծանրութիւնը,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ԲԱՑՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ ԱՐԾԻՒՆԵՐՈՒՆ

(«ՅԱՌԱՋ»Ի ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ)

Ռոմբենվիլ - Պոուասիէռ.— Խմբ - բագրութիւն «Յառաջի», նախաձեռ - նութեամբ Պ. Անդրանիկ Պաչտաուբեանի մեր զիւղի փոքրիկներուն կողմէ հաւաքուեցաւ 142 ֆրանք: Ահա ասոնցմէ ցանկը.—		ՑԱՆԿ 35
Անդրանիկ Պաչտաուբեան	10 ֆր.,	
Ասանէք Պաչտաուբեան	3,	
Աչխէն Պաչտաուբեան	2,	
Զիմմենեան	5,	
Ժիրայր Թօքաթլեան	5,	
Տիկին Խօքսիւզեան	5,	
Վահրամ Տնկոյեան	10,	
Հրաչեայ Թէրզեան	5,	
Ստեփան Գումրուեան	10,	
Ժաքլին Ծովասափեան	10,	
Գալուստ Գիւրեան	5,	
Մարի եւ Սօֆի Ծակոբեան	5,	
Մինաս Գարակիւլեան	25,	
Մելինէ Շահինեան	5,	
Սիրանուշ Նազըքէարեան	3,	
Ալիս Գալաֆեան	4,	
Ա - բրամ Շերխանեան	5,	
Ալիս Շերխան - եան	5,	
Ռուժէ Փէնկրեէմէզեան	5,	
Աս - տիւհի Փէնկրեէմէզեան	5,	
Արտաչէս Արծրունեան	10,	
Գումար	142 ֆրանք:	

ԿՐԸՆՈՊԼԸ, 27 օգոստոս.— Ծար - գելի խմբագրութիւն «Յառաջ»ի, թէեւ ուշ, վերջապէս Կրընոպլի հայ զաղութն ալ իր մասնակցութիւնը կը բերէ, 1300 ֆրանք Մուսա լերան արծիւներուն համար: Ղեւոնդ Թորոսեան

Գումար՝	1452
Երէկուան գումարը՝	102,929
Ընդհ. գումար՝	**104,381**

Մեր բաժանորդներուն եւ գործակալներուն

Բոլոր թերթերը կանխարգել գրաճնութեան ենթարկուած ըլլալով, հաւանարար խանգարուին առաջումն ունեն: Ամէն միջոց ձեռք առած ենք, որպեսզի թղթի կուտան պարագաները (թղթատար, երկաթուղի եւն.):

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐ ՀԵՌԱԳՐԻ ԵՒ ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ՄԱՍԻՆ

Մամուլի, չարժանկարի եւ լուսանկարչութեան վրայ հաստատուած կանխարգել գրաքննութեան հետ միաժամանակ, սահմանափակումներ հաստատուած են հեռագրի եւ հեռաձայնի մասին: Այսպէս, հեռաձայնով հաղորդակցութիւնը բոլորովին ջնջուած է թէ քաղաքին եւ թէ չրջանին մէջ (interurbain et régional): Փարիզի մէջ հեռաձայնով խօսակցութիւնը արգիլուած է նոյնիսկ հանրային հաստատութեանց մէջ,— սրճարան, գաբէչրատուն, պանդոկ եւն.: Բաժանորդները կրնան իրենց մասնաւոր կայաններէն հաղորդակցիլ ուրիշ անհատական կայաններու հետ, խօսակցութեան պատասխատուութիւնը իրենց վրայ մնալու պայմանով: Նամակատուններու կայաններէն խօսելու արտօնութիւն կարելի է ստանալ ցուցնելով ինքնութեան թուղթերը:

Գալով այն հեռագիրներուն որ արտասահման կամ սահմանամերձ նահանգներ պիտի ղրկուին (ցամաքէն թէ ծովէն), պէտք է նախապէս ցոյց տրուին ոստիկանական տեսուչին, նամակատուն յանձնուելէ առաջ:

Ֆրանսայի յատուկ հեռագիրները այլեւս չեն կրնար ղրկուիլ հեռաձայնով:

*** Երեքշաբթի օրէն ի վեր բոլոր թերթերը տպագրուելէ առաջ կը ներկայացուին Տեղեկութեանց Տեսչութեան նորահաստատ գրասենեակը: Երէկուան «Լ'Էօվռ»ի մէջ երկու կարճ սիւնակներ ճերմակ տպուած էին, ինչ որ կը նշանակէ թէ գրաքննութիւնը ջնջած է:

*** «Նիւ Եորք Հէրըլտ» կը գրէ թէ անգլիական թերթերու թղթակիցները առջի օր չկրցան հեռաձայնով կամ հեռագրով ղրկել իրենց լուրերը, բոլոր գիծերը զինուորական իչխանութեան ձեռքն ըլլալով: Ճարահատ հեռագրեցին Ամերիկա, որպէսզի այնտեղէն հաղորդեն Անգլիա:

ԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Օդաճանային յարձակումներու դէմ պաշտպանութեան Փարիզի կոմիտէն կը հաղորդէ.—

Փարիզի բնակիչները պէտք է արագօրէն նկուղները դնեն ապաստանի յարմար վիճակի մէջ: Նկուղ–պատսպարաններու մուտքը ներսէն թէ դուրսէն պէտք է փակել թաց կերպասներով:

Փակել նկուղներու լուսանցքները: Լոյսի համար գործածել ելեկտրական լամպեր, երբեմն բոցով ճրագներ:

Նկուղին մէջ պատրաստ ունենալ ջուր, բահ, բրիչ, գործածելու համար եւ հարկին՝ երբ փլուզում տեղի ունենայ:

Պատրաստ ունենալ նաեւ բժչկական նախնական խնամքի յատուկ նիւթեր եւ առարկաներ,— կոնք, սրբիչ, կէր, վիրաբուժական գործիքներ:

Ուտելիքները պահել բոլորովին փակ տուփերու մէջ, կազերուն դէմ պաչտպանուած:

Նկուղներուն մէջ չձգել դիւրավառ նիւթեր: Աւազի պարկերը պէտք է գտնուին սանդուխներուն վրայ, կամ վերի յարկը: Մխասին թի, կացին եւ դոյլ: Աւազը թափել բոցին վրայ, երբ հրդեհ ծագի:

Երբեք կրակին վրայ ջուր չձգուիլ, այլ միայն աւազ:

*** Ուսուցիչները ժամանակէն առաջ Փարիզ կանչուեցան, որպէսզի պատրաստ ըլլան աչակերտներու փոխադրութեան համար: Մնողները հարկադրուած չեն Փարիզէն դուրս հանելու իրենց զաւակները, բայց կարգադրութիւններ եղած են անոնց համար որ գաւառ ղրկել կ'ուզեն իրենց տղաքներն եւ աղջիկները:

Այս առթիւ, պատերազմի զոհերու վարչութիւնը կը յանձնարարէ ա – պահովագրել կախել մանուկներու թեւերէն, անուն–մականունով, ծննդեան թուականով եւ բնակավայրով, որպէսզի կարելի ըլլայ ստուգել անոնց ինքնութիւնը:

*** Ազգ. անտեսութեան նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ, դիմերու բարձրացումը արգիլելու համար:

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԻՐ ՀՈԳԵՐՈՎ ՈՒ ՓՈՐՁԵՐՈՎ

ԱՆԱԿՆԿԱԼԻՆ ԱՌՋԵՒ

Մեկուսի դիտողին ապշանք, չահագրգռուողներուն զայրոյթ եւ մերձաւորներուն մտահոգութիւն պատճառող անակնկալի մը առջեւն է աշխարհ:

Թուրքիա այս վերջիններէն է:

Պոլսէն ու Անգարայէն եկած հեռագիրները կը հաղորդէին թէ գերմանեւռուս դաշինքին առաջին տպաւորութիւնը եղած է շատ խոր: Իսկ վերջին հեռագիրները կը խօսին այն մխիթարանքէն, զոր ունին, այժմ, Թուրքիոյ վարիչները՝ խորհելով որ այդ դաշինքը ստորագրուեցաւ հիմա եւ ոչ թէ աւելի ուշ:

Անշուշտ, կարելի չէ վճռական կերպով ըսել թէ Անգարայի համար եւս բացարձակ գաղտնիք մըն էին գերմանեւռուս բանակցութիւնները: Բայց, նկատի ունենալով կարգ մը իրողութիւններ, կարելի է ենթադրել թէ՝ նա՛եւ Թուրքիան,— զինակիցը Ռուսիոյ— անտեղեակ մնացած էր Պերլին–Մոսկուա խաղէն: Եւ կամ՝ գոնէ այնքան բան գիտէր, որքան ուրիշներ, գերմանական վարկի եւ մէկ քանի այցելութիւններու լուրերէն հետեւցնելով:

Այսպէս, Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ սերտ գործակցութիւնը մղած պէտք է ըլլայ Ռուսիան՝ վերապահ ըլլալու Թուրքիոյ հանդէպ:

Այն իրողութիւնը թէ՝ Թուրքիա համաձայնեցաւ Նեղուցները դնել Խաղաղութեան Ճակատին տրամադրութեան տակ, աւելի չեշտած է Ռուսիոյ վերապահութիւնը: Կարելի է ըսել, նոյնիսկ, որ դժգոհեցուցած է զայն: Որովհետեւ, ի՛նչ ալ ըլլար Խ. Միութեան երեւութական վերաբերումը՝ դէպի արեւմտեան երկու մեծ պետութիւնները, անոր պէտք էր դժգոհ՝ ու նոյնիսկ մտահոգ եղած ըլլար որ մանաւանդ Անգլիան, այդ կերպով, ազատ մուտք մը կ'ապահովէր դէպի Սեւ ծով,— «ռուսական լիճը»: Աւելցնենք, նաեւ, որ Լոնտոնի Թրքական դեսպանը՝ Ռիւշթիւ Արաս, (միակ անձը որ դեռ կը մնայ քաղաքական կեանքին մէջ՝ երբեմնի հակաւերաքննական ճակատի դարբիններէն, եւ որ դժուար թէ կարենայ այլեւս երկար ատեն մնալ՝ եթէ Թուրքիա փորձէ երկուութիւն խաղալ), այո՛, Ռիւշթիւ Արաս, վերջին երկու շաբաթուան ընթացքին անընդհատ Ֆորին Օֆիսին դուռը ափ առաւ, պահանջելով որ անգլեւթուրք զինակցութիւնը չյապաղի:

Եւ, վերջապէս, Անգարա երբեք տեղի չտուաւ Ֆոն Փափէնի դիմումներուն ու նոյնիսկ թաքուն սպառնալիքներուն առջեւ, վերցուց ձեռնոցը եւ սկսաւ յարձակիլ, իր մամուլով, Իտալիոյ վրայ: Եւ այս բոլորը, Փոթէմքինի ինօրեայ այցելութենէն վերջ՝ Անգարա, ուր Իսմէթ Ինէօնիւի եւ իր միջեւ եղած խօսակցութիւնները մնացին գաղտնիք մը:

Արդ, այս բոլորը ապացոյցներ են, որ նաեւ Թուրքիան, ինչպէս կ'ըսէինք, անակնկալի մը առջեւ է: Աւելին,— անելի մը առջեւ, որովհետեւ որոշ կերպով ճշդած էր իր դիրքը: Կարելի է կասկածիլ, նոյնիսկ, որ Մոսկուա խաբած է նաեւ զայն, թելադրելով որ հակի Խաղաղութեան Ճակատին, խոստանալով թէ՝ ինք եւս պիտի մնայ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի: Այս ենթադրութիւնը աւելի հիմք կը գտնէ, եթէ յիշենք, որ, թուրքեւանգլիական զինակցութեան սկզբունքի համաձայնութենէն վերջ, գրուեցաւ թէ ի հարկին Թուրքիա պիտի միջնորդէ Լոնտոնի եւ Մոսկուայի միջեւ:

Այս նոր իրողութեան առջեւ ի՞նչ պիտի ըլլայ, կամ, աւելի ճիշդ, ի՞նչ կրնայ ըլլալ Թուրքիոյ դիրքը:

Հարկ է նկատի ունենալ հետեւեալ երկու իրողութիւնները: Առաջին,— Թուրքիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ գոյացած է զինակցութեան սկզբունքի համաձայնութիւն մը, որուն տրուեցաւ փաստական վիճակ մը (ու նաեւ քաղաքական յաւելեալ արժէք մը) զայն յայտարարելով երկու երկիրներու խորհրդարաններուն բեմերէն:

Երկրորդ,— Թուրքիա իր զինակցութիւնը պայմանաւորած էր Ռուսիայով: Պարզ խօսքով՝ ըսած էր,— «Կ'անդամակցիմ Խաղաղութեան Ճակատը, եթէ Ռուսիոյ հետ համաձայնիք»:

Այս վերջին պարագան կռուան մըն է, բնականաբար, իրեն համար, որպէսզի, ի հարկին, չեղեալ նկատէ գոյացած համաձայնութիւնը:

Արդէն, զանազան թերթեր արձագանգ կ'ըլլան հեռագիրներու, որոնք կը յայտնեն թէ Ֆոն Փափէն, որ չունէր անմիջապէս Անգարա առաւ, կը փորձէ կամ պիտի փորձէ ճնշել Թուրքիան, որ հեռանայ Խաղաղութեան Ճակատէն:

Եթէ, իրապէս, Թուրքիոյ քաղաքական շրջանակները այն մխիթարութիւնը ունին թէ գերմանեւռուս դաշինքը աւելի կանուխ յայտնի դարձաւ՝ քան (անգլեւթուրք զինակցութեան ստորագրո՞ւմը թէ խալ. յարձակումը), ապա ուրեմն, նոյն շրջանակները պիտի խորհին օգտուիլ այդ «կանուխ»էն եւ «յարմարիլ նոր կացութեան»:

Ասիկա ենթադրութիւն մըն է տակաւին, որ կրնայ եւ ճիշդ ըլլալ: Ճիշդ, սակայն, այն իմաստով որ՝ Թուրքիա իրապէս կրնայ մտածել, արդէ՞ն իսկ, ձեւով մը յետդարձ ընելու մասին: Եւ այս՝ քանի մը պատճառներով, Առաջին,— Ռուսիոյ հեռացումով Խաղաղութեան Ճակատի արեւելեան պատուարին կազմութիւնը անյաջողութեան կը մատնուի: Եւ որովհետեւ Թուրքիա Ճակատին ա՛յդ պատուարին մաս պիտի կազմէր, հետեւաբար կը խորհի թէ նաեւ ինք անմիջական կռուան չի կրնար ունենալ: Մանաւանդ որ, կրնայ ինքնաբերաբար կասիլ նաեւ թուրքեւռումէն զինակցութեան աշխատանքը:

Ցետոյ, Պերլին պիտի ջանայ, անշուշտ, որքան կարելի է դիւրացնել Թուրքիոյ այդ յետդարձը՝ զայն ողողելով տնտեսական խոստումներով եւ ողոքելով քաղաքական ապահովութեամբ: Կամ, հակառակ պարագային, սպառնալիքներով կամ պայմանաժամերով, զորս ի գործ կը դնէ ատենէ մը ի վեր, Հիթլէրեան Գերմանիան, օգտագործելով փափուկ կամ ճակատագրական վայրկեանները:

Բայց, խնդիրը ունի ուրիշ կողմ մը եւս: Այսինքն, Թուրքիոյ յետդարձը միայն իրմէ կախում չունի, եթէ նոյնիսկ չանտեսենք Մոսկուայի կողմէ եւս ըլլալիք դիմումները, թելադրանքները կամ ճնշումները, դերերու փոփոխումով մը,— երէկ Թուրքիան պիտի միջնորդէր Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, ու այսօր կրնայ Ռուսիան միջնորդել՝ Առանցքին եւ Թուրքիոյ միջեւ:

Եւ, սակայն, պէտք չէ մոռնալ, որ անգլեւթուրք զինակցութեան մը ըսկզբունքի համաձայնութիւնը շատոց անցած է, դէպքերու արագ թաւալումին հետեւանքով, իր «ըսկզբունք»ի սահմաններէն ու մտած գործնական մարզի մէջ: Իտալական յարձակումի մը հաւանականութիւնը այնքան մեծ էր— ու է՝ տակաւին,— որ Թուրքիա ստիպուած եղաւ ոչ միայն անմիջապէս Խաղաղութեան Ճակատին միանալ, այլեւ ապահովել անոր ու անյապաղ ձեռք առնել անհրաժեշտ բոլոր միջոցները: զինուորներու շինութիւն, անգլիական զինուորներու շինութիւն, անգլիական ռազմանաւերու ներկայութիւն Պոլսոյ մէջ, զինուորական պատուիրակութիւն են,— այս բոլորը զինակցութեան գործնական քայլերն էին, կամ՝ համաձայնութեան գործնականացում մը: Աւելցուցէք նաեւ Սանճաքի յանձնումը՝ իբրեւ զինակցութեան գին, ու այն ատեն պարզ կը դառնայ թէ Թուրքիոյ համար եթէ «մխիթարանք» մըն է որ գերմանեւռուս դաշինքը կանուխ կնքուեցաւ, գործնական այդ բոլոր քայլերէն վերջ բաւական ուշ է՝ ետ կենալու համար այդ զինակցութենէն: Թուրքիա կապուած է Խաղաղութեան Ճակատին ու միայն իր կամքը բաւական չէ անկէ դուրս գալու համար: Այս մասին աւելի որոշ գաղափար մը կարելի է կազմել կարդալով [illegible] թղթակցութիւնը, զոր կը հրատարակենք մեր այս թիւով, եւ որ, բնականաբար, իր վրայ կը կրէ գերմանական ակնոցին գոյնը:

Այսուհանդերձ, մենք չունինք այն ենթադրութիւնը թէ Թուրքիա իրապէս պիտի ուզէ հեռանալ Խաղաղութեան Ճակատէն: Եւ այս՝ քանի մը պատճառներով:

Նախ,— Թուրքիա գիտէ թէ ինչ կը նշանակէ գերմանական բարեկամութիւն կամ տնտեսական օժանդակութիւն, երբ մանաւանդ ինք հակի Առանցքին՝ հարկադրաբար:

Երկրորդ,— եթէ գերմանեւռուս դաշինքը պատրաստուած է իրմէ գաղտնի, եւ, ինչպէս կը գրեն իրազեկներ, արդիւնք է նաեւ Ռուսիոյ հողային ձգտումներուն, կը նշանակէ թէ բանակցութեանց նիւթ եղած է ոչ միայն Ռուսիոյ եւրոպական, այլեւ ասիական - արեւմտեան (Թրքական) սահմաններու խնդիրը:

Երրորդ, քանի որ Իտալիա համաձայն է գերմանեւռուս դաշինքին, պէտք է հետեւցնել թէ այդ դաշինքը արգելք մը պիտի չըլլայ՝ Թուրքիոյ վրայ Հռոմի ունեցած ցանկութիւններուն,— պարագայ մը զոր կը հաստատէ նաեւ Տիկ. Թապուի:

Չորրորդ,— Թուրքիան, իր կարգին, ճամբայ մըն է, եւ Առանցքը, թշնամի ըլլալ թէ բարեկամ, պէտք է անցնի անոր վրայէն: Աւելին,— ո՞վ կրնայ է ժխտել, որ Առանցքին ու Ռուսիոյ միջեւ քննութեան կամ նոյնիսկ համաձայնութեան առարկայ դարձած ըլլայ նաեւ Նեղուցներու խնդիրը եւ 1915ի դաշնագիրը:

Ենթադրութիւն մը նաեւ ա՛յս, անշուշտ: Բայց, ո՛չ անհաւանական, այն խաղէն վերջ, զոր խաղացին Առանցքը եւ Մոսկուան, որ այլեւս ոչինչ կ'ակնկալէ Թուրքիայէն, եւ որ այնքան թարմ ու խօսուն փաստ մը տուած եղաւ Թուրքիոյ իր «հաւատարմութեանը» մասին:

Մնաց որ, Թուրքիա, հեռանալով Խաղաղութեան Ճակատէն, կը մնայ բոլորովին անպաշտպան եւ օրեւէ երաշխաւորութենէ զուրկ,— բան մը որուն պիտի ձգտի, անշուշտ, Առանցքը, զայն դարձնելու համար «դիւանագիտական բարդութիւններէ» կամ «տագնապ»ներէ զերծ որս մը...

Իսկ եթէ, հակառակ այս բոլորին հեռանայ Խաղաղութեան Ճակատէն, պիտի յիշեցնէ, պարզապէս, առակը որ կ'ըսէ,— ծովը ինկողը օձին կը փարի ...

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

«ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ»

Revue des Deux-Mondesի աշխատակիցներէն մին, որ կը ստորագրէ Ի-ռաստող, կ'ուսումնասիրէ այն եղանակը, որով կը լուծուին միջազգային վէճերը,— այդ եղանակը կ'անուանէ «խաղաղութիւն - պատերազմ», այլ խօսքով, «խաղաղ պատերազմ», կամ «պատերազմ՝ խաղաղութեան մէջ»:

Պետութիւնները հասկցան թէ այլեւս կարելի չէ դիմել «ամբողջական պատերազմի», որովհետեւ կարելի չէ շահիլ յաղթանակ մը որ վճարէ կատարուած բոլոր զոհողութիւնները: Պատերազմի դասական ըմբռնումը այլեւս չի համապատասխաներ արդի պայմաններուն:

Եւ այսպէս ստեղծուեցաւ գործելու, պատերազմելու նոր ձեւ մը այն օրէն ասդին՝ երբ ձախողեցաւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, որ կ'աշխատէր խաղաղութիւնը հաստատել իրաւաբանական կազմակերպութեան մը վրայ: Քայքայուած էր խաղաղութեան հաւատքը, բայց պատերազմի ըմբռնումը կը կրէր յեղաշրջում մը: Ճնշել հակառակորդ պետութիւնը մինչեւ որ անձնատուր ըլլայ: Այդ յեղաշրջումը անցաւ որոշ շրջաններէ,— ամբողջական խաղաղութեան եւ ամբողջական պատերազմի ըմբռնումները տեղի տուին զանազան եւ յաջորդական ձեւերու: Նախ երեւան եկաւ սպառազինութեան արշաւ մը, որ յանգեցաւ զինեալ միջամտութեան, երկուքն ալ պատերազմի նոր ձեւեր, որոնք չեն ներկայացներ ամբողջական պատերազմին դասական պատկերը:

Այդ ձեւերուն ամբողջութեան կըրնանք տալ «խաղաղութիւն - պատերազմ» բացատրութիւնը, որ կը նշանակէ թէ խաղաղութիւնը կը տեւէ պատերազմի մը հետեւանքներով: Այս թէզը՝ կը հիմնուի պատերազմի վախը պատճառելով շահուած յաղթանակի մը կարելիութեան վրայ:

Ուրեմն, նախ պէտք է ճշդել տագնապին ծայրագոյն կէտը, զգուշանալու համար ճնշումը շարունակել այդ կէտէն անդին՝ երբ հակառակորդը կրնայ իր բախտը յանձնել զէնքին:

«Խաղաղութիւն-պատերազմ»ը փորձած է ճնշումը նախ կատարել տնտեսական ու քաղաքական գետնի վրայ,— այսպէս ժամանակ մը պետութիւնները լծուած էին տնտեսական պատերազմի մը, զոր կ'անուանէինք վաճառամարտ (տըմփինկ): Այս պայքարը չկրցաւ տալ յուսացուած արդիւնքը, հակառակորդ պետութիւնները կրցան մաքսային թումբ կանգնել վաճառարշաւին դէմ: Ռուսիա եւ Ճափոն կը վկայեն տնտեսական պատերազմներու կրած անյաջողութեան մասին:

Բաղդատաբար աւելի յաջողութիւն արձանագրեց քաղաքական պատերազմը, որու գործունէութեան ձեւն է միջամտել հակառակորդ երկիրներու ներքին գործերուն, անդամալուծութեան դատապարտելու համար «ջղային կեդրոնները», որոնցմէ կախում ունի անձնատուութիւնը: Ասիկա նոր ձեւ չէ, Մաքիավէլ զայն նկարագրած է շատ կանուխ: Իրողութիւնը այն է որ Գերմանիա եւ Ռուսիա շատ փորձեցին այս ձեւը ընդհ. պատերազմէն վերջ:

Կարելի է արձանագրել նաեւ դիւանագիտական պատերազմը, որու նպատակն է ապահովել բազմաթիւ եւ հզօր դաշնակիցներ՝ մեկուսացնելու համար հակառակորդը:

Բոլոր այս ձեւերուն մէջ կարեւորը զինուորական ուժն է, բանակը: Հիթլէրի պատերազմին ձեւը,— ունենալ հզօր եւ ահարկու բանակ մը, անոր բախտորոշ ճնշումով շահելու համար յաղթանակը, առանց նոյնիսկ գնդակ մը արձակելու: Ամբողջական պատերազմի մը սարսափը նետելով խաղաղասիրութեամբ ընդարմացած հանրային կարծիքին վրայ՝ ձեռք ձգել իր պահանջները:

Պէտք չէ մոռնալ նաեւ «խաղաղութիւն - պատերազմ»ի այն ձեւը, որ կը տրամադրէ աջակցութիւն ցոյց տալ երկրի մը ներքին կռիւներուն, ինչպէս եղաւ Սպանիոյ մէջ:

Այսպէս կամ այնպէս, «խաղաղութիւն - պատերազմը» չափուած - ձեւուած պատերազմ մըն է, ըստ ծրագրի լուծելու համար վճռելի խնդիրներ: Այստեղ զինուորին առուերն է միայն որ կը նշմարուի, բայց կարեւորը արդիւնքն է որ ձեռք կը ձգուի հաշուուած, ծրագրուած, նախատեսուած շարժումներէ վերջ, քաղաքական, տնտեսական, զինուորական պայմաններու տակ ճնշելէ ետքը հակառակորդը:

Այդ ճնշումը կը կատարուի այնպիսի փորձ ձեւով մը, որ կանգ առնէ տագնապի ծայրագոյն սահմանին վրայ, որպէսզի չծագի ամբողջական պատերազմ: Պարզ խօսքով, ամբողջական պատերազմի սարսափ ստեղծելով ու ջիղերը տկարացնելով՝ ձեռք ձգել իրական շահեր:

Ֆրանսացի յօդուածագիրը կը պահանջէ որ իր կառավարութիւնն ալ դիմէ նոյն մեթոտներուն,— պատերազմի մեր ըմբռնումները չեն համապատասխաներ թշնամիին պարտադրած ձեւին: Անհրաժեշտ է այլեւս ցոյց տալ երկրին ուժը, որպէսզի գըլուխը ներս քաշէ պատերազմի հրէշը:

Ք.

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ

«ՅԱՌԱՋ»Ը

Ճափոն եւ Խ. Միութիւն

ՄԵԾ ԴԷՊՔԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

Ցարդ Խ. Միութիւնը չէր ուզեր Ճափոնի հետ կռուի բռնուիլ, որովհետեւ անհամեմատ կերպով տկար կը զգար ինքզինքը: Խ. Միութիւնը փորձեց Սախալին կղզիին հիւսիսային կէսին մէջ ճափոնական մենաշնորհներու խնդիրը լուծել, բայց չյաջողեցաւ: Ճափոն պիտի շարունակէ այդտեղէն հայթայթել ածուխ եւ քարիւղ, որոնց շատ պէտք ունի, մանաւանդ հիմա երբ չինական ծովեզերքներուն պաշարումը կայ եւ իր մեծաթիւ բանակները կը գործեն: Ամէն պարագայի տակ, խորհրդային հողամասին վրայ (Սախալին) ճափոնի մենաշնորհը, ինչպէս կը յայտարարուի, ժամանակաւոր է, նման այն համաձայնութեան՝ որ գոյութիւն ունի Անգլիոյ եւ Ճափոնի միջեւ՝ Ճափոնի կողմէ գրաւուած չինական հողերուն վրայ անգլիական մենաշնորհներու մասին: Մօտ ապագային այդ խնդիրը նոր ու բարդ վէճ մը պիտի ստեղծէ կրկին: Խ. Միութիւնը իր ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է ցամաքային մասին վրայ: — Մոնկոլեւմանչուրիական սահմանը, ուր մօտերս տեղի պիտի ունենան, կ'ըսուի, վճռական դէպքեր: «Ռուսքոյէ Սլօվօ» թերթին համաձայն, Ճափոնացիները կը շարունակեն զօրքեր կեդրոնացնել Արտաքին Մոնկոլիոյ սահմաններուն վրայ: Այդ նըպատակին համար կ'օգտագործուին գլխաւորաբար այն ուժերը որոնք կը բերուին չինական ճակատէն, ուր հիմա մեծ կռիւներ տեղի չեն ունենար: Զինական ուժերը այժմ շարժումներ չեն գործեր, բացի քանի մը կարճ հակայարձակումներէ: Իսկ Ճափոնացիներն ալ կը կատարեն օդային յարձակումներ՝ Զանքայ-Նէքի մայրաքաղաքին վրայ:

Խ. Միութեան համար, կը շարունակէ միեւնոյն թերթը, նուազ կարեւոր է եւրոպական ճակատը: Անիկա ասիական ճակատով հետաքրքրուած է: Եւ, այս տեսակէտէն, դերերու տարբերութիւն մը կայ Անգլիոյ եւ Խ. Միութեան միջեւ: Անգլիա կը ջանայ Ասիոյ մէջ իր թիկունքը ապահովել՝ ազատ ըլլալու համար Եւրոպայի մէջ, մինչդեռ Խ. Միութիւնը կը ջանայ Եւրոպայի մէջ իր կռնակը ապահովել՝ ամբողջովին ազատ ըլլալու համար Ասիոյ մէջ՝ յառաջիկայ վճռական դէպքերու ընթացքին: Ու հոն է որ ան կը կեդրոնացնէ իր գլխաւոր ուժերը:

Ճափոն կ'աշխատի իր եւ Խ. Միութեան միջեւ եղած վէճին ծանրութեան կեդրոնը ցամաքէն (հեռաւոր մոնկոլեւմանչուրիական սահմանէն) փոխադրել դէպի ծով (Վլատիվոսթոք եւ Սախալին), ուր ճափոնական նաւատորմը անվիճելի գերակշռութիւն մը ունի: Անհրաժեշտ է ուշադրութեան առնել այն պարագան թէ Խաղաղականի եզերքներու երկու հակառակորդները — Ճափոն եւ Ռուսիա — այլեւս չեն կրնար պահուըտիլ իրենց կազմած խրտուիլակ «պետութիւններուն»՝ Մոնկոլիոյ եւ Մանչուքոյի ետին, եւ ստիպուած են մտնել անմիջական շփման մէջ, իրենց ուժերով ասպարէզ գալով:

Ճափոնի ծովային ուժերը անհամեմատ կը սպասէին Կրեմլինի բանակ-

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (180)

ԳԷՈՐԳ ՄԱՐԶՊԵՏՈՒՆԻ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ)

Գրեց՝ ՄՈՒՐԱՑԱՆ

Արսս Թագաւորը, որ վստահ էր Սպարապետի փորձառութեան վրայ եւ րոպէ առ րոպէ սպասում էր թէ՝ պիտի յաջողէ նա թշնամու շղթան պատառելու եւ նրան դէպի դաշտը վանելու, տեսաւ որ Ափխազցիք հետզհետէ զօրանում են, իսկ Հայերը, ընդհակառակն, յետ մղւում դէպի վըրանները, շտապեց, զրահն ու զէնքերը հագաւ, ամեհի նժոյգն աշտանակեց եւ փայլուն սուրը մերկացնելով՝ դիմեց դէպի թշնամին:

— Օ՛ն, յառա՛ջ, քաջերս, որոտաց նա եւ Արքայի ձայնը ցնցեց Հայերին: Մարտիկները տեսնելով որ Թագաւորն ինքը աջակցում է իրանց, կռուելով հասարակ զօրականի շարքում, նոր ոգի առան եւ ուժգին թափով ընկան թշնամիների վրայ: Թագաւորի սուրը ճանապարհ բացաւ նըրանց համար եւ Ափխազաց քաջերը յետ մղուեցան մի վայրկեան:

Բայց որովհետեւ ընդհարումը կեդրոնացած էր բանակետղում, ուր Հայերը շարժուելու ազատութիւն չունէին, ուստի յոյս էլ չկար թէ նրանք կարող են դուրս վանել թշնամուն: Բայց մի հանգամանք յաջողեց նրանց գործը:

Սիւսական իշխանները, որոնք իրանց զօրքերով բանակած էին մի ասպարէզ հեռու՝ իմանալով Ափխազացիների անակնկալ վերադարձը եւ արքայական բանակի վրայ արած յարձակումը, պատրաստեցին իսկոյն իրանց զօրքերը եւ երկու մասի բաժանելով նրանց, ընկան թշնամու վրայ երկու հակառակ կողմերից եւ սկսան սաստկապէս հարուածել նրանց:

Ափխազցիք ստիպուեցան կռուել նոր ուժերի դէմ եւ այն՝ իրանց միութիւնը մի քանի տեղ բաժանելով: Այդ պատճառ եղաւ որ զանազան կէտերում նրանք սկսան վերջանալ: Եւ ապա հետզհետէ դուրս մղուեցան դէպի դաշտը: Այդպիսով յաջողութեան սատղը Հայոց կողմը թեքուեցաւ եւ դրանք ուժգին թափով ընկան հակառակորդների վրայ: Կռիւը բորբոքեցաւ ընդարձակ դաշտում եւ հետզհետէ կատաղի կերպարանք առաւ: Երկու կողմերն էլ խիզախում էին քաջութեամբ, որովհետեւ իւրաքանչիւր կողմից կռւում էր մի Թագաւոր, իսկ նրան հետեւում էին քաջ զօրավարներ, որոնք շարունակ գոչելով ու խրախուսելով՝ իրանք էլ կռւի դաշտում փնտռում էին հակառակորդներ:

Բայց ուժգին ընդհարումը մեծ կոտորած պիտի անէր եւ յաղթութիւնը երկար անորոշ պիտի մնար, եթէ Հայոց Սպարապետը՝ իր զօրքի ճակատագիրը որոշելու համար, հին պարթեւական հնարամտութեան չդիմէր: Նա հրամայեց Գոռին եւ Արքայորդուն փախուստ տալ իրանց նետաձիգ գնդերով եւ հրապուրել Ափխազցիներին իրանց հետեւելու:

Գոռն ու Արքայորդին հնչեցնել տըւին փախուստի պայմանական փողը եւ Հայոց նետաձիգ գնդերն սկսան արագութեամբ փախչել:

Ափխազաց հեծելազօրը յաղթական աղաղակով ընկաւ նրանց ետեւից եւ բուն բանակից բաժանուելով՝ սկսաւ հալածել փախչող Հայերին:

Այն ժամանակ կռուող Հայերն ընկան մնացորդ Ափխազցիների վրայ եւ ուժգին թափով յետ մղեցին նրանց դէպի Կուրի ափը:

Իսկ փախչող հայ գնդերը երբ տեսան թէ հետամուտներին բաժանել են բանակից եւ բաւական հեռացել, յետ դարձան մի ակնթարթում եւ սկսան նետերի տարափ տեղալ նրանց վրայ:

Այս հնարը, որին վաղուց վարժըւած էին Հայերը, շուարեցրեց Ափխազներին: Նրանք տեսան որ չարաչար խաբուել են: Եւ որովհետեւ ոչ նետերի դէմ կարող են գնալ եւ ոչ էլ նորէն իրենց բանակը դառնալ, ըստ որում Հայերը փակել էին ճանապարհը, այդ պատճառով ազատութեան միակ ելքը փախուստի մէջ գտան:

Միեւնոյն ձեւով սկսան վերջանալ նաեւ գետափում կռուողները, կամենալով իրանց ուժերը ժողվել միւս ափի վրայ: Այդ պատճառով նրանք ճակատը ձգելով գունդագունդ դէպի գետը խուժեցին: Բայց Հայերը նրանց միջոց չտուին փախչելու:

Շարունակելով իրանց ջարդը, նըրանք հետամուտ եղան Ափխազներին՝ նոյնիսկ մինչեւ գետի ալիքները եւ սրից ազատուածներին սկսան խեղդել ջրերի մէջ: Գետափը դիակներով ծածկուեցաւ. իսկ Կուրի ջուրը արեան գոյն առաւ:

Բէր Թագաւորը, որ դեռ մի գունդ քաջերի գլուխ անցած կռւում էր կատաղութեամբ, տեսնելով իւր զօրքի տկարանալն ու վերջանալը, ինքը եւս որոշեց փախուստ տալ ճակատից, որովհետեւ յամառելն այլեւս անօգուտ էր. բայց նրան շրջապատեց Վահրամ Սեպուհի գունդը:

Տեսնելով սպառնացող վտանգը, Բէրը մնաց ինչպէս առիւծ եւ ահագին սուրը տատանելով՝ սկսաւ հարուածել աջ ու ձախ եւ ճանապարհ բանալ իւր համար: Նրան հետեւեցին իւր հուժկու թիկնապահները: Բայց շրջապատողները Վանանդացիք էին, հսկայակերպ ու կատաղի, իսկ նրանց հրամայողը՝ Վահրամ Սեպուհը, այդ պատճառով Բէրը յառաջել չկարողացաւ:

Սկսաւ կատաղի դիմամարտ: Սրերը փայլում եւ հարուածում էին, նիզակները ճօճւում ու շամփրում. ընկած քաջերին յաջորդում էին քաջագոյնները. եւ սակայն Ափխազաց թագաւորը դեռ կանգուն էր իբրեւ քաջ բաժայր: Փոքր մի եւս եւ նա պիտի պատառէր Վանանդացիների շըղթան...: Բայց հէնց այդ միջոցին որոտընդոստ թափով նրա վրայ իջաւ Վահրամ Սեպուհի ահաւոր լախտը եւ հսկայ Թագաւորին ամեհի ձիու վրայից գլորեց գետին:

Բէրը նորից վեր թռաւ, փորձ փորձեց իւր նժոյգն աշտանակել, բայց շրջապատող քաջերը բռնեցին նրան, կապտեցին ահաւոր սուրը եւ քաշ տըւին իրան դէպի վրանափակը: Նրա բաղդին հանդիպեցին նաեւ նրա թիկնապահները:

Թագաւորի գերուելն իբրեւ շանթ հարուածեց մնացորդ Ափխազներին: Առանց այլեւս յապաղելու կամ դիմադրել փորձելու, ձգեցին նրանք կռուի ճակատը եւ ցրուեցան աջ ու ձախ, աշխատելով մի վայրկեան առաջ ազատել իրանց կեանքը վրէժխնդիր թշնամու սրից:

(Շար.)

ԿԱՐՄԻՐ ԱՂՋԻԿ

Հրատ. Ս. Գ. Թիֆլիս, Հ. Ա. Ի. Ա. 2-րդ տպ.

Ա.

Ծանոթ ընթերցողը արդեն գիտի, որ Կարմիր աղջիկը Ռուբոյի հետ Ամերիկա գնալու փոխարեն, Ռուբոյի անսպասելի հեռանալուց հետո, մնաց Նյու-Յորքում, ուր ամուսնացավ Ռուբոյի ընկերոջ՝ Ջեք Մեդոուի հետ։ Ջեքը, որ ինքն էլ հարուստ չէր, ամուսնանալով Կարմիր աղջկա հետ, ստիպված եղավ ավելի ևս ծանր աշխատել, որպեսզի կարողանա ապահովել իր նոր ընտանիքի գոյությունը։ Ամուսնանալուց հետո Ջեքը Մեդոուն ստիպված եղավ հրաժարվել իր նախկին զբաղմունքից և ստանձնել ուրիշ գործ, որ ավելի շահավետ էր։ Նա դարձավ Նյու-Յորքի ոստիկանության պետ։

Ամուսնանալուց հետո Կարմիր աղջիկը ապրում էր ամուսնու հետ մի փոքրիկ տանը, Նյու-Յորքի ծայրամասում։ Ջեքը Մեդոուն, որ ամուսնանալուց առաջ ուներ մի ծեր մայր, ստիպված եղավ նրան էլ տանել իր մոտ։ Ծերունի մայրը, որ ամուսնանալուց առաջ ապրում էր գյուղում, ամուսնանալուց հետո ստիպված եղավ տեղափոխվել քաղաք, որպեսզի կարողանա ապրել իր որդու և հարսի հետ։

Ամուսնանալուց հետո Կարմիր աղջիկը ստիպված եղավ հրաժարվել իր նախկին զբաղմունքից, որովհետև ամուսինը չէր ուզում, որ կինը աշխատի։ Ջեքը Մեդոուն ուզում էր, որ Կարմիր աղջիկը միայն տնային գործերով զբաղվի։ Կարմիր աղջիկը, որ ամուսնանալուց առաջ ուներ մի քանի հարյուր դոլար, ամուսնանալուց հետո ստիպված եղավ ամուսնուց գումար խնդրել։ Ջեքը Մեդոուն, որ ամուսնանալուց առաջ ուներ մի քանի հազար դոլար, ամուսնանալուց հետո ստիպված եղավ ամուսնանալու համար պարտքեր անել։

Ամուսնանալուց հետո Կարմիր աղջիկը

կը յայտարարէ թէ «պարտաւոր են կռուելու Ֆրանսայի արդար դատին համար»:

ԳԵՐՄԱՆ տաբագիրներու դաշնակցութիւնը իր կարգին կը յայտարարէ թէ միշտ պիտի ըլլայ «խաղաղասէր Ֆրանսայի եւ իր քաջ եւ վեհանձն ժողովուրդին հետ»:

ՀՐԷԱԿԱՆ բոլոր միութիւնները ամէնէն առաջ փութացին հաւատարմու – թեան ուղերձներ եւ յայտարարութիւններ հրատարակել: Բաբունապետն ալ ճառ մը խօսեցաւ:

ՄԵՆՔ, ՀԱՑԵՐՍ անշուշտ բացառութիւն պիտի չկազմենք այս արտայայտութեանց մէջ, եւ կը յուսանք թէ իրաւասու մարմինները եւ զանազան կազմակերպութիւններ կատարած են անհրաժեշտ ձեռնարկները, մանաւանդ որ մեր երիտասարդները ամէնէն առաջ փութացին զօրանոց, իրենց ծնկատակը կապելով Ֆրանսայի երիտասարդութեան հետ:

Ի՞նչ կը խորհին Մոսկուայի մէջ

«Իզվեսթիա», Մոսկուայի կառավարական պաշտօնաթերթը, չատ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցած էր մարշալ Վորոշիլովի հետ, բայց հրատարակութիւնը քիչ մը ուշացաւ, որպէսզի անգլիական եւ Ֆրանսական պատուիրակութիւնները մեկնած ըլլան: Այս տեսակցութիւնը մեծ ուշադրութիւն գրաւեց դիւանագիտ. շրջանակներու մէջ, մանաւանդ որ կը բացատրէ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութեան անյաջողութեան պատճառները: Ոչ միայն թերթերը լայն տեղ տուին այս տեսակցութեան, չունդալից խորագիրներով, այլեւ անթելը հաղորդեց զայն քանի մը անգամ:

Մոսկուայէն հասած լուրերու համաձայն, խորհրդային հասարակութիւնը, որ մինչեւ հիմա չատ քիչ տեղեկութիւններ ունէր Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութեանց մասին, այժմ կը ցնծայ տարուած յաղթանակին վրայ: Այս առթիւ գուարճալի ակնարկներ կ'ըլլան «ընկեր Ռիպպէն – Թրոփի»ի մասին, եւ իրարու կը բացատրեն թէ Վորոշիլով ազդարարած էր Գերմանացիներուն որ եթէ Անգլիա եւ Ֆրանսա իմաստութեամբ չարժած ըլլային, Խ. Միութիւնը պիտի գործակցէր անոնց հետ, Գերմանիոյ դէմ:

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակցին համաձայն, Մոսկուայի օտար շրջանակները համոզուած են թէ գերմանեւխորհրդային գաղտնի բանակցութիւնները սկսած էին ամիսներ առաջ, հաւանաբար ապրիլին կամ մայիսին:

Վորոշիլով իր տեսակցութեան մէջ կը մեղադրէ ոչ միայն Անգլիան եւ Ֆրանսան, այլեւ Լեհաստանը, որ մերժած է ընդունիլ խորհրդային օգնութիւնը, արտօնելով ռուսական զօրքին անցքը իր հողին վրայ, ընդդէմ Գերմանիոյ:

Խորհրդային մամուլը մասնաւոր ուշադրութեամբ կ'արտատպէ Փարիզի կարգ մը թերթերուն այն տեսակէտը թէ գերմանեւխորհրդային դաշինքը անյապաստ է Ֆրանսայի համար, որովհետեւ կը ջնջէ ծրագրուած արեւելեան ճակատը՝ Գերմանիոյ դէմ: Այս առթիւ Մոսկուայի թերթերը դիտել կուտան թէ գերմանեւխորհրդային դաշինքին պատճառած տհաճութեան դիմաց ամենէն առաջ փութացին զօրանոց, իրենց ճակատագիրը կապելով Ֆրանսայի երիտասարդութեան հետ:

Չանազան լուրեր ornուան տագնապի մասին

ԼՈՒՏԵՐԸ ՄԱՐԵԼՈՒ ԿԱՄ ՊԱԿՍԵՅՆԵԼՈՒ մասին հրահանգներ հաղորդուեցան բոլոր առնուէյներուն, խանութպաններուն եւ ամէն տեսակ հաստատութեանց, որպէսզի այժմէն միջոցներ ձեռք առնեն: Երբ վտանգի ազդանշանը տրուի, պատուհաններէն, սանդուղներէն, դուռներէն, փողոցի վրայ կամ բակի մէջ երեւցած լոյսերը պէտք է ծածկել գանազան միջոցներով.— փեղկ, վանդակ, վարագոյր, անթափանց թուղթ եւն.: Խանութներու ապակեփեղկեր-ուն լոյսերն ալ պէտք է նուազագոյն չափին իջեցնել եւ ծածկել անթափանց վարագոյրներով: Լուսափիւռ յարտարարարութիւնները արգիլուած են այժմէն իսկ, Սէնի նահանգին մէջ:

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ուր, իր խօսքը մանաւորապէս ուղղելով համայնավարներուն, կ'ըսէ.— «Խորհրդային իշխանութիւնը սակարկութեան մանելով Գերմանիոյ հետ, դաւաճանեց իր դաշնակիցներուն, դաւաճանեց իր վարդապետութեան, դաւաճանեց Եւրոպայի, դաւաճանեց Ֆրանսայի երիտասարդութեան: Երիտասարդ համայնավարներ, այսօր դուք միայն Մոսկուայի գինուորները չէք, այլ եւ դարձեր էք գինուորները Հիթլերի: Եթէ տակաւին փշուր մը քաղաքութիւն, անկախութիւն եւ խելք մնացած է ձեր մէջ, երես դարձուցէք դաւաճաններուն եւ այն առեն պիտի դիւրանայ Ֆրանսայի երիտասարդութեան հաշտութիւնը:

ՀԱՋԱՐԱՒՈՐ ԿԻՆԵՐ կամաւոր կը գրուին, երկրին պաշտպանութեան համար, գործօն թէ կրաւորական: Թերթերը կը գրեն թէ դիմողներուն մէջ կը գտնուին նաեւ չատ մը օտարուհիներ:— Օգաչու Ֆրանսուհիներու միութիւնը արդէն իսկ արձանագրած է 850 անդամուհիներ որոնք պատրաստ են օգնելու օդանաւային մանաւազէտներուն:

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ սկսաւ օգոստոս 28ին, մակնունի սկզբնատառերու կարգով: Այս առթիւ ոստիկանութիւնը կը յիշեցնէ թէ այն օտարականները որ կամաւոր կը գրուին, դարձեալ պարտաւոր են երթալ, ցուցակագրուելու համաձայն վերի հրահանգին, այլապէս կը կորսնցնեն իրենց ապաստանեալի հանգամանքը:

ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ զէնքի տակ առած է 80 — 100,000 գինուորներ, որոնք կազմ եւ պատրաստ կը սպասեն սահմաններուն վրայ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Գերմանացիները կը հեռանան: Կառավարութիւնը արգիլեց ածուխի, քարիւղի, ատալճի, դեղերու եւ բամպակի արտածումը: Կառավարութիւնը արտակարգ լիազօրութիւններ ստացաւ:

ՀՈԼԱՆԴԱ եւս զօրաշարժ յայտարարեց: Վիլհելմինա թագուհին ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով, կրկնեց թէ ամենախիստ չէզոքութիւն պիտի պահէ իր պատպանութեան բոլոր միջոցներով:

ՃԱՓՈՆԻ դահլիճը հրաժարեցաւ, իբրեւ հետեւանք գերմանեւխորհրդային դաշինքին: Նոր դահլիճ մը կազմուեցաւ, տարբեր ուղղութեամբ: Ճափոնցիները պարպեցին Հանկ Քոնկը: Կ'ըսուի թէ պիտի հաշտուին Չինաստանի հետ:

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Գերագոյն Խորհուրդը նիստ գումարեց, անմիջապէս ուժերացնելու համար Գերմանիոյ հետ կնքուած դաշինքը:

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐ ապատ արձակուեցան Գերմանիոյ մէջ, իբրեւ հետեւանք Մոսկուայի հետ կնքուած դաշնագրին:

ՊԱՐԵՆԱՏՈՄԸ (վէսթքա) խոտորէն կը գործադրուի Գերմանիոյ մէջ: Բոլոր անհրաժեշտ նիւթերը պիտի բաշխուին որոշ չափով:

ԼԵՀԱՍՏԱՆ պաշտօնապէս բողոքեց Գերմանիոյ մեղադրանքներուն դէմ, որոնք զանազան վայրագութիւններ կը վերագրեն:

ԱՆԳԼԵԻՕՒԻՐ զինակցութիւնը պիտի ստորագրուի քանի մը օրէն, համաձայն Լոնտոնէն հասած լուրերու:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ չատ մը գաւառներուն մէջ կիները կը հաւաքեն հունձքերը, լեցնելու համար զինուոր գացած այրերու պակասը:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԹԷ ՕՏԱՐ, բոլոր քաղաքացիները պարտաւոր են իրենց վրայ պահել իրենց անհատական ատրակը կամ անձնագիրը (ինքնութեան թուղթ), ցոյց տալու համար որ եւ է տեղ: Ապահովութեան տեսչութեան պաշտօնեաները, ոստիկանները եւ ոստիկան զինուորները իրաւունք ունին ամէն վայրկեան ստուգելու իւրաքանչիւրին զինուորական կացութիւնը:

ԵՐԿՈՒ ԲՈԼՇԵՒԻԿ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ հրաժարեցան կուսակցութենէն, խստօրէն բողոքելով Մոսկուայի եւ անոր գործակալներուն քաղաքականութեան դէմ: Համայնավարները կը չարունակեն թռուցիկներ բաժնել: Նաւսթի մէջ համայնավար երեսփոխան մը վար առնել տուաւ Լէնինի եւ Սթալինի անունով կոչուած փողոցներուն նշանաստախտակները:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ եւս հաղորդեցին Պելժիոյ եւ միւս փոքր երկիրներուն թէ պիտի յարգեն իրենց չէզոքութիւնը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԱՂՕՐՔՆԵՐ կը կատարուին ամէն կողմ, մասնաւորապէս Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Ամերիկայի մէջ, խաղաղութեան համար: Անգլիոյ թագաւորն ալ աղօթեց կիրակի օր:

ԿԱՐԳ ՄԸ նահանգներու մէջ յանձնարարուեցաւ անմիջապէս հաւաքել հունձքը:

ԿԵՆԴԱՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶԻ հազուագիւտ անասունները, ընդհղջիւր, չիմփանզէ, ընճուղտ եւն. մասնաւոր մնուկներու մէջ դրուելով պիտի փոխադրուին անհատական կալուածներու մէջ: Վտանգաւոր անասուններն ալ պահով տեղեր պիտի փոխադրուին:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը, 1 Bld, du Nord, Le Raincy, (S. et O.) կը վերաբանի յառաջիկայ Հոկտեմբեր 1ին:

Վարչութիւնս, դպրոցական այս նոր շրջանին համար, ձեռնարկած ըլլալով նոր կարգադրութիւններու՝ գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ աշակերտուհիները պիտի վայելեն կրթական եւ մարզական ամէն խնամք ու դիւրութիւն: Հայագիտական դասընթացքը յանձնուած է կարող ուսուցիչներու, եւ այս առթիւ Ecole Communale ի ընթացքը աւարտած խումբ մը աշակերտուհիներ պիտի կազմեն մեր Միայնոյն հայկական վարժարանի կոթողը: Այս պարագան մասնաւորապէս կը յանձնուի ծնողներու ուշադրութեան:

Գիշերօթիկ աշակերտուհիներ կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ:

Ընդունելութեան պայմաններուն եւ արձանագրութեանց համար դիմել վարժարան, ամէն կէսօրէ յետոյ:

Դպրոցասէր Տիկնանց վարչութիւն

Ֆր. կ Խաչի օդափոխութեան կայանը

Ֆր. կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ օդափոխութեան կայանի Գ. խումբը, որ պիտի մեկնէր Սեպտ. 2ին, յետաձգուած է, օրուան տաղնապային հետեւանքով: Իսկ Բ. խումբի վերադարձի մասին կարգադրութիւններ պիտի ըլլան անյապաղ:

ՏՈՒՓԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ վարչութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ ժամանակի մը համար յետաձգուած են խմբական այցելութիւնները:

Le Gerant : H. STEPHAN

Imprimerie A-DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme .. Paris (13)

Paul du Véou

Chrétiens en péril au Moussadagh

(Enquête au Sandjak d'Alexandrette)

200 էջ, քարտէս եւ բազմաթիւ նկարներ, գին 15 ֆր., թղթատարի ծախքով 16 ֆր.: Նոյն հեղինակէն LE DÉSASTRE d'ALEXANDRETTE 12 ֆր., թղթատարի ծախքով 13 ֆր.:

Դիմել Գրատուն Հրանտ Սամուէլ, 51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6 chèque Posta': 1278-35 Tél. Danton 8865-.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

«ՁԱՌԱՉ»Ի ՍԱՆԵՐԸ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԳՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐՈՒ

Նուիրուած Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ, իր լուսանկարով

ճառագաթանը գրեց Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Լուսանկարներով եւ կենսագրական ծանօթութիւններով 150 էջ

Կը ծաղկեցնեն՝ ՏԻԳՐԱՆՈՒՀԻ, ԾԱՂՈՒԲ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՆՈՉԵՆԻ, Ա. Գ. ՄԵՍՈՒՄԵՆՑ, ՀԵՐՄՈՆԷ, ՉԱՐՄԸՆ ՇԻՆԱԿԱՆ, ԿԱՐՕ ՄԱՀԹՍՐ, ՍԱՐԳԻՍ ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ, ԼԵՒՈՆ ԴԵՂՈՒՆԻ, ՄԱՄԲՐԷ ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ:

Գին 10 ֆր.

ՏՈՔԹ. ԴՈՒՐԳԷՆ ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի, ամէն օր ժամը 14—17 *եւ ժամադրութեամբ*

230 Avenue du Maine, Paris (14), Métro: Alésia. Tél. Suffren 01—64

Autobus 8—28—AE—CB—123

ՄԱՑՐԵ՛Ր

փրկեցէք ձեր տղոց ակռաները փտութենէ

Սմաքել տուէք ամէն գիշեր պառկելէ առաջ իրենց ակռաները **DOLINE ALCALINE** ակռայի փոշիով (պատրաստուած Sofp. Արամ Ճիմճեանի formulեին վրայ):

Doline Alcalineի

կանոնաւոր գործածութիւնը կ'արգիլի ակռաներու փտութիւնը (caries) մասնաւորաբար կրագրկութեան (décalcification) ենթականերու մօտ:

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք

Դեղարանիներէն Doline alcaline ակռայի փոշին, մանաւանդ ձեր տղոց համար, ան է որ կ'արգիլէ լինտերու ցաւը զգայնութիւնը եւ բերնի բթութիւնը կազմութիւնը:

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ

կեդրոնատեղի O. C. P. *եւ* Ph. BAILLY, 15, Rue de Rome, Ph. CANONNE, 49, Rue Reaumur *եւ* 88, Bld. Sebastopol, Ph. du NORD, 132, Rue Lafayette, Ph. de la PORTE d'ORLEANS, 4 Place de la Porte d'Orléans, Pharmacie de l'EST, 12, Rue de Strasbourg :

1940 — «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՅՑ — 1940

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Ց. Դ. Պ. Մ. ՄԱՐՍԷՅԼ

Մամուլի տակ է եւ Սեպտեմբեր 30ին լոյս կը տեսնէ 1940ի «Գոյամարտ» օրացոյցը գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ:

Մեր գործակալներէն կը խնդրուի այժմէն կառարել իրենց պատպրանքները, Բացի գործակալներէն ապառիկներ նկատի չեն առնուիր:

Դիմել մեր ընդհ. գործակալի G. Djarayan, 17 rue des Petites Maries Marseille, France.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱԼ ՔԱՂԱՔ

(ՆՇԵԱՐՆԵՐ ԱՏԱՓՈՂԱՐԻՆ)

ԳՐՒԾ՝ ՎԱՐԴԱՆ ԵՂԻՇԷԵԱՆ

ճառագաթան Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերներ Աստուածարի կեանքէն եւ գաւառական խնամքի գործակարգին ապրումներէն: Գրուած՝ երգիծական շունչով եւ հայրենասիրական ջերմութեամբ: Իր գիրքը կամ քաղաքը կորսնցուցած ամէն տարագիր իր հոգիին խաղաղ կէտ մը պիտի գտնէ անպայման:

Տառաւ հատոր մը 256 էջ: Գինն 15 Ֆրանք, արտասահման 20 Ֆրանք, Ամերիկա՝ 75 սէնթ: Ստանալու համար դիմել՝ H. AGONAYAN

10, Sente des Economes, Romainville (Seine), France

Ք. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, 46, Rue Richer, Paris (9):

ԼԱ ՍԻՈՒԶԱՑԻ ՄԷՋ «ՅառաՋ» կը ծախուի Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՍՈՄՋԵՐ. ԵԱՆի մօտ, 27 rue Grand Modèr.

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ — ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Մամուլի յանձնուած է Սեպտեմբերի Թիւը (60), որով կը լրանայ «Հայրենյոյժ»ի հինգերորդ տարեշրջանը: Անոնք որ կ'ուզեն կանոնաւոր ստանալ վեցերորդ տարեշրջանին եւս, կը հրաւիրուին վճարել նոր տարեշրջանի բաժնեգինը, այլապէս կը դադրեցուի իրենց Թերթ ղրկելը:

Դիմել՝ 17, Rue Damesme, PARIS:

ՀԱՑ - ԲՈՑԺԻ տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30, *արտասահմանի համար* 35 *եւ* 40 *Ֆրանք (ըստ երկրի):*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՊՈՀԵՄԱԿԱՆՔ

(Քերթուածներ)

ԱՇԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հեղինակին անտիպ քերթուածներուն երկրորդ եւ վերջին հատորը, գեղարուեստական տպագրութեամբ:

Գինն՝ Ֆրանսա 20 ֆր.
Արտասահման 25 ֆր.

Նոյն հեղինակէն

ՄԱԳԱՂԱԹՆԵՐ (սպառեալ *մօտ*)

Գինն՝ Ֆրանսա 40 ֆր.
Արտասահման 50 ֆր.

Դիմել հեղինակին,

17, Rue Damesme, PARIS

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆԱՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Գաւառացները ժամադրութեամբ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆԻ ԵՒ ՕՏԵՍՏԵՂԷՆԻ ԿԱՊՈՑՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնէն, Փարիզէն եւ Փրակայէն կ'ուղարկենք՝ բրգեղէններ, կօշիկներ, ձեռնակեղէններ, Թրիքոներ եւայլն, ամենաաժան գիներով: Կը ստանձնենք նաեւ յանձնարարգներու կողմէ գնուած ապրանքներու առաքումը: Փոխադրողներուն կը ղրկենք բրգեղէններու նմոյշներ եւ մանրամասնութիւններ:

Կ'ուղարկենք դիւրատար (portatif) Underwood մեքենաներ: Ռուսական տառերով, ամենաժան գիներով:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67 77

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՍՄԷՐԵԱՆ

Mason E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71 Tel. Botzaris 12—60

Կը ձախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ մասնաւորներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ ըլլայ թղթի, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ապահովեն եւ գոհարեղէնին անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ յստակութեամբ: